THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

ערב שבת
מעריב
היום ... עמודים
כולל 48 עמודים „ימים ולילות"
יום ו'
ד' אייר תשל"ה
18.4.75
גליון 9356
שנה כ"ח
160 אג.
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

[קר]בות בין פלנגות ומחבלים על אף ההפוגה; [ב]לילה נהרגו עוד 10 * 150 הרוגים ב־5 ימים

התלקחויות של ירויות ופיצוצים הפרו אמש מדי פעם את ההפוגה המתוחה שהושגה בין המחבלים הפלשתינים לבין אנשי הפאלאנגות הנוצריות של לבנון. בקרבות שהיו בלילה נהרגו עוד 10 אנשים, לרבות אזרח של צרפת. מקורות המשטרה מסרו כי הצרפתי נהרג ושניים מחבריו נפצעו, בעת שאש נפתחה על מכוניתם אחרי שסרבו להיעצר במחסום דרכים בטריפולי.

דובר של אש"ף אמר: אש תימשך, אף כי בפעם „הערכתנו היא כי הפסקה ה־ בפעם עלולה לפרוץ אש, מ־

שום שאוייבי המהפיכה שלנו נמצאים בכל מקום ובתוכם אנשי הפאלאנגות בלבנון".

● התקרבות כוחות הבטחון

פול מאריסון, סופר „ה.מידל איסט" הלונדוני בביירות, מוסר: כוחות הבטחון של לבנון התייצבו אתמול כחיץ בין ה־ פלשתינים והנוצרים לבין אנ־ שי הפאלאנגות - בביירות — וכך נכנסה לתוקפה ההפוגה. אף כי שני הצדדים הבטיחו לכבד את ההסכם להפסיק את האש, פרצו לסירוגין קרבות ס־ ביב שני האזורים הרגישים ב־ יותר בביירות היו צליפות פורצות בעיר.

לראשונה מאז שיתקו קרבות הרחוב את ביירות, לפני ששה ימים, החלו תושבים לצאת ל־ רחובות במספר ניכר. תורים ארוכים נוצרו ליד מאפיות ות־ נויות מכולת ולעיתים קרובות התפזרו במהירות בהישמע ש־ ריקתו של כדור או רעש הת־ פוצצות של פצצת מרגמה או באזוקה.

יהיה אשר יהיה שיעור הר־
(סוף בעמ' 2, טורים 6, 7, 8, 9)

בראיון השבוע – ל„מעריב"
רבין: יחסי הבנה עם ארה"ב הם תנאי למניעת מלחמה

מאת ד. גולדשטיין

„רק אם יימשכו ההדורים בין ארה"ב וישראל, אפ־ שר יהיה וצריך יהיה לבחון מחדש את האפשרויות ל־ התקדם לקראת שלום בסו־ פו התיכון. יחסי הבנה ו־ שיתוף פעולה בין ארה"ב לישראל הם תנאי למניעת מלחמה" — אמר ראש הממשלה, מר יצחק רבין, ב„ראיון השבוע" ל„מעריב", המתפרסם היום בעמוד 13.

ראש הממשלה הסביר, כי „מקור אמונתו של סאדאת, שארה"ב תסחוט ויתורים מר־ חיקי לכת ממצרים ללא תמו־ רה מדינית מצדו, הוא במאמ־ רעות של סיום מלחמת יום הכיפורים: ארה"ב הצילה או את הארמייה השלישית המצ־ רית, למען מצרים, מידי צה"ל. בריה"מ לא היתה מסוגלת ל־ עשות זאת. ארה"ב עשתה זאת".

ועוד אמר:

✶ על הנשק מארה"ב: כלי הנשק המתחייבים לפי חוזים חתומים עם ארה"ב, מגיעים לארץ ויוסיפו להגיע.

✶ על התמיכה הכלכלית: נקבל סיוע כספי יותר גדול ממה שקיבלנו עד היום, אך סביר להניח, שלא נקבל כל מה שביקשנו.

✶ על „הערכה מחודשת" ב־ מדיניות ארה"ב: לא תחול שום תמורה מהותית בעמוד־ תיה הפוליטיות של ארה"ב.

✶ על ועידת ז'נבה: זו צריכה להיות מוכנה, שלאחר כינוסה יתחיל סיבוב חדש של שיחות עם מצרים, כדי להגיע להסדר חלקי.

חלק ניכר מדבריו הקדיש גם לנושאי פנים.

[...]ניה שיגרה „צלחת מעופפת"

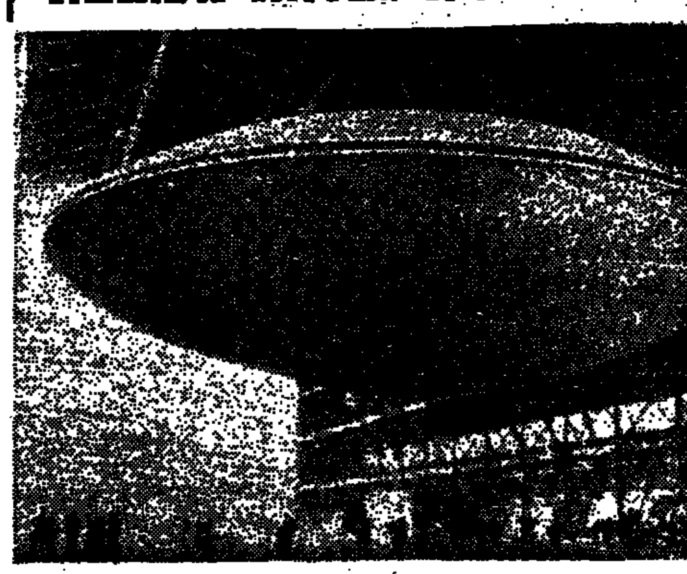

עופפת שוגרה אתמול בבריטניה ומתכנניה אמרו כי „זהו צעד קראת התפתחויות מרשימות בשדה התובלה האווירית". הצלחת ה „סקיישיפ", שאורכה 10 מטרים, התרוממה עד לגובה של 12 בהה כ־3 מטרים. המתכננים הצביעו על העובדה ש„סקיישיפ" עשה כדור פורח המצוייד במנועים המופעלים בעזרת מצברים. רת זה נראה בדיוק כמו הצלחות המעופפות שתוארו בספרות דמיוני. מר ג'ון ווסט, העומד בראש החברה שתיכננה את הצלחת ה, אמר, כי חברתו תיכננה צלחות מעופפות גדולות פי 20 מהדגם בעזרתן תבוצע תובלה אווירית בקנה־מידה נרחב. הצלחת ת בעזרת גאז הליום המאוחסן במיכלים העשויים פלסטיק.
(צילום ראדיו של א.פ.)

באוצר מציעים לנייד את הל"י

מאת סופרו הכלכלי של „מעריב" בירושלים

הצעה לנייד הלירה הישראלית העלתה בדיונים ב־ תוכנית המשק הכלכלית ב־ ראשות ... צר. במטרה ... הגדלת היצוא וצימצום ה־ יבוא.

באוצר נערכים חישובים טו־ נים נוכח הצורך בצימצום הוצאות במטבע חוץ. מובאת בחשבון גם אפשרות של צימ־ צום הסיוע האמריקני, אם כי עדיין מביעים אופטימיות ש־ הדבר לא יקרה עתה. אחד החישובים מראה, כי אם יהיה צורך לקצץ ביבוא בחצי מי־ ליארד דולר, תיגרם אבטלה של כ־100 אלף איש.

בדיונים באוצר ובבנק יש־ ראל הובעה דעה שעדיף לנ־ קוט אמצעים מרסנים במועד, כדי שהאבטלה תהיה מצומצמת ומבוקרת, במקום קיצוץ גדול בהוצאות במטבע חוץ שיגרום לאבטלה גדולה.

שר־האוצר מבקש מעובדי המס לאשר מינוי יצחק מן כנציב

שר האוצר מר יהושע רבי־ נוביץ ביקש אתמול מעובדי מס הכנסה לתת את הסכמתם למינויו של ראש החשבון יצחק מן לתפקיד נציב מס הכנסה.

מועצת עובדי מס הכנסה עומדת להתכנס עוד היום כדי להחליט בעניין זה.

נראה שסגן הנציב אליעזר שילוני ימונה לתפקיד משנה לנציב וכן יחול קידום בעמ־ מד עובד בכיר נוסף.

הצעה בבלגיה: לרכוש „כפיר"

בדיון בפארלמנט הבלגי: „המטוס הישראלי — פתרון טכני טוב ביותר"

מאת ק. גרינבוים, סופר „מעריב" בבלגיה

מטוס הקרב הישראלי „כפיר" כבר זכה בדיון פרלמנטארי ראשון — בבלגיה, והדבר בהערת דיון על הרכישה מטוס חדש לחיל האוויר הבלגי.

הדיון נערך בעקבות פירסומים נרחבים בעיתונות הבל־ גית על ה„כפיר", תכונותיו ומחירו המשוער.

העניין נדון בוועדה לענייני צבא של בית הנבחרים. ציר פלמי אלברד ודון, האריך בתיאור ה„כפיר" ותכונו־ תיו. שר ההגנה פאול ונדן בוינאנטס השיב לו כי „אין ספק שהמטוס מתוצרת ישראל הוא יוצא דופן בבחינת הישגים הטכנולוגיים. כל המומחים סיכמו כי בשעה זו כוחה ה„כפיר" את הפתרון הטכני הטוב ביותר".

1
מבצע ענק מעריב ותדיראן
פרסים לקוראים במיליון לירות
מעריב ראשון בתפוצה
תדיראן ראשון באיכות
פרסים מלאים היום בעמוד 5

התאבדות המיליונר היהודי בלק „קשורה לפרשת שוחד בהונדורס"

טוען כתב העת „וולסטריט ג'ורנל" ✶ נשיא הונדורס מכחיש שהוא אשה קיבל את השוחד, הורה לחקור העניין ✶ „שוחד גם באיטליה"

מאת פילים בן
סופר „מעריב" בארה"ב

אלי בלק, איש העסקים היהודי בניו־יורק, אשר התאבד לפני כמה חודשים, נתן לנשיא הונדוראס שוחד בסך יותר ממיליון דולר כדי שהחברה, שבראשה עמד זוכה בממ־יצוא נכוך יותר על הבננות שהיא קנתה שם ומכרה בארה"ב.

פרשת השוחד פורסמה ה־ שבוע בכתב העת „וולסטריט ג'ורנאל". לפני 10 שבועות ני־ פץ אלי בלק, בן 53, את חלון משרדו בקומה ה־44 בבניין „פראנס" בניו־יורק, קפץ ל־ רחוב ונהרג. אלי בלק היה נצר למשפחת רבנים, ובעל הסמכה לרבנות. הוא הקדיש חלק ניכר מזמנו הפנוי למפעלות פילנטרופיות יהודיות שו־ נות, בן פעל למען ישראל.

התאבדותו יוחסה בזמנו ל־ הפסדים הגדולים של החברה הענקית שבראשה עמד, „יו־
(סוף בעמ' 2, טורים 7, 8, 9)

שעון קיץ ממוצ"ש בחצות

מאת יוסף וקסמן

במוצאי שבת, בחצות יוזזו השעונים בישראל שעה אחת קדימה — עם הנהגת שעון קיץ.

שעון הקיץ ישאר ב־ תוקפו עד ל־30 באוגוסט. השעון בישראל יקדים ל־ פיכך את שעון גריניץ' ב־ 3 שעות.

נמסר כי הנהגת שעון הקיץ הביא לחסכון של מיליוני לירות וכן יביא לחסכון לאורח. שיצרוך פחות חשמל בשעות ה־ ערב שכן היום יתארך.

ההודעה על הנהגת שעון קיץ נמסרה גם לחברות התעופה, כדי שיוכלו ל־ תאם את מועדי הטיסות בישראל ואליה.

החריף הסיכסוך בין „קבוצת רוטשילד" לבין „הגרמנים" ב„חברה לישראל"

עוד הבוקר לא היה ברור אם תכונס מועצת המנהלים ✶ רוטשילד תובע פרישת הגרמנים עד לסיום משפט צור

מאת שאול אבירון

מועצת המנהלים של ה־ חברה לישראל עמדה להתכ־ נס הבוקר — אך עד ל־ רגע האחרון לא היה ברור אם אומנם תכונס. קיום הי־ שיבה היה תלוי בשינוי עמדתם של שני הנושים ב־ מועצה: הברון רוטשילד ובעלי מניות נוספים התומ־ כים בו — וכולם נציגי קבוצת המשקיעים הגרמנית.

סלע המחלוקת הוא בתביעה ששניים מנציגי הקבוצה הגר־ מנית, יוסף דומברגר והורס ראהה יתפטרו ממועצת המנה־ לים של החברה לישראל ולא ישתתפו בישיבותיה, עד סיי־ מו משפטו של מיכאל צור ובית המשפט יקבע אם אומ־ נם קיבל צור שוחד מנציגי הקבוצה הגרמנית.

דומברגר וראהה הגיעו אתמ־ מול לארץ ונפגשו עם מנכ"ל החברה לישראל ישראל גלעד. נמסר להם בפגישה תרגום אנ־ גלי של כתב האישום נגד מיכ־ אל צור והם נשאלו אם ל־ דעתם לא כדאי יהיה שהם
(סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6, 7)

ה„חמר רוז'" קראו לפיני פנום־פן: חוששים ש„הבירה תופצץ"

שעות אחדות בלבד אחרי שהשתלטו על פנום־פן קראו חיילי „חמר רוז'" לאוכ־ לוסיה לפנות את העיר מ־ חשש שתופצץ.

קבוצות של חיילים עברו במשך הלילה בעיר וקראו לתושבים לפנות מיד את בתיהם ולצאת לאזורי הכפר שבסביבת פנום־פן. הם הו־ דיעו את התושבים כמפי הפצצות שלדבריהם עלולות להחריב את העיר. לא נאמר מה מקור ... יבואו הפ־ צצות אלו. (סוכ"ע).

וילסון דוחה ההזמנה להשתתף בועידת ז'נווה

מאת צבי לביא,
סופר „מעריב" בלונדון

ראש ממשלת בריטניה, מר הרולד וילסון דחה ל־ מעשה את ההזמנה ששיגר אליו הנשיא המצרי סאד־ דאת, להשתתף בועידת ז'נ־ ווה — כאשר תתחדש.

התשובה נמסרה אתמול על ידי שגריר בריטניה בקאהיר. היא מנוסחת בלשון זהירה ודידותית לא על דרך הש־ לילה המוחלטת, ובכבורה ב־ רורה לא לעורר מחדש את השדות הערבים בדבר עמדה הפרו־ישראלית המיוחסת של וילסון.

היא מבהירה כי בריטניה כבורה שרק ארצות הברית וברית המועצות — מוסמכות להחליט אם לשתף בה גור־ מים חיצוניים.

סאדאת הזמין את בריטניה יחד עם צרפת, יוגוסלוויה ו הודו להשתתף בועידה.

חוגים מדיניים בלונדון הס־ בירו כי הסיבה האמיתית ל„סרן המגמתי" המשמע מתשובתה של בריטניה נובעת מן העוב־ דה שאת הועידה יש להבין בזהירות ואין למעשה שום סיבה להיחפז בעקבות קריא־ תה של מוסקוה, להירושה ה־ כוויה.

סבורים כי השיחה שניהל שר החוץ יגאל אלון עם מני־ היגי בריטניה, השפיעה על עמדתם בעניין זה.

בהאי יוצא מחר למוסקווה

מאת סופר „מעריב" לענינים ערביים

שר־החוץ המצרי, איסמאעיל פהמי, עומד לצאת מחר למוס־ קווה, לביקור רשמי שיימשך כיומיים.

הוא ייפגש עם מזכיר ה־ מפלגה הקומוניסטית ליאוניד ברז'נייב ועם שר־החוץ אנדרי גרומיקו — נמסר הבוקר ב־ קאהיר.

מניחים, כי ידון בשלושה נושאים מרכזיים: שאלה כי־ נוסה של ועידת ז'נווה; אס־ פקה הנשק הסובייטי למצרים; ובקשתה של קאהיר מבריה"מ לדחות את פרעון חובותיה.

הקונגרס אישר „סיוע הומניטרי" לממשלת סייגון

הקונגרס האמריקני דחה אתמול את בקשת הממשל להעניק סיוע צבאי גדול לדרום־ויטנאם, אך אישר סכום קטן לסיוע הומני־ טארי לסייגון זו.

הוועדה ליחסים בינלאומיים של בית הנבחרים אישרה הקצבה של 150 מיליון דולאר לסיוע הומניטארי ותכניות פינוי פליטים מויטנאם, אך לא הוועדה לשרותים מזוי־ נים של הסנאט דוחה את כל נסיונות הממשל לאשר סיוע צבאי מעבר ל־300 מיליון ה־ דולארים שאושרו אשתקד. גם סכום זה עדיין לא אושר סו־ פית. הנשיא פורד ביקש מ־ הקונגרס הקצבה של בנך מיל־ יון דולאר לסיוע צבאי ורבע מיליארד לסיוע הומניטארי. (א.פ.)

[...]יד משרד הבטחון חשוד [ב]ישור נסיעות (שלא היו) ל„אגד"

[...] הקואופרטיב: „לאיש זה לא היתה גישה לחתימות או להעדפת נסיעות" [...]ת משפט אסר פירסום שמות החשודים שמעצרם הוארך אתמול

מספר „מעריב" ... בכירי משרד הבט־ חון בפרשיות ה־ החרונות, הוגדר ב־ כרטיס הרוב ש־ ... ללא ... ש־ ... ... בשביל ... אף שאלה ...

רים, כאשר צה"ל החל להס־ תייע ב„אגד" בעבודות מוס־ כים קיים אדם זה, בתוקף תפקידו, קשרים עם הקואופ־ רטיב — ואז נלכד כבכן כר־ טים הנסיעה.

הדובר אמר, כי „לאיש זה לא היתה גישה ל־ התימות או להעדפת נסי־ עות הדבר כזה כלל לא בא בחשבון והוא בלתי אפשרי".

חקירת המשטרה בפרשת ה־ שוחד במשרד הבטחון נמש־ כת. יותר שהיום יובאו השו־ דים נוספים לבית המשפט ל־ הוצאת פקודת מעצר בנושא
(סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6)

רכבת האויר לישראל „היתה בלתי יעילה"

קובע דו"ח משרד החשב הכללי בארה"ב ✶ „רוב הציוד הגיע מאוחר מדי מכדי להשפיע על תוצאות המלחמה"

מאת שמואל שגב
סופר „מעריב" בוושינגטון

הדו"ח שהוכן על־ידי מש־ רד החשב הכללי בארצות־ הברית, ואשר פורסם אתמ־ מול קבע, כי השימוש ב־ רכבת האווירית באמצעות המטוסים הענקיים, סי 5 אי בימי מלחמת יום הכיפורים היה „בלתי יעיל" ורוב ה־ ציוד שהועבר במטוסים אלה „הגיע מאוחר מדי מכדי להשפיע על תוצאות המל־ חמה".

תוכן הדו"ח והתייחסות ל־ רכבת האווירית ולביצועיהם של המטוסים פורסם אתמול על־ ידי סנאטור ויליאם פרוקס־ מאייר, דמוקראט מויסקונסין, אחד ממבקרין החריפים של חיל האוויר האמריקני.

בגילוי דעת שצירפה את־ מול אמר מר פרוקסמאייר, כי הדו"ח מוכיח כי להוצ־ יא ארבעה מבקים ... עבור באמצעות המטוסים, כל שאר המקום הגיעו אחרי שהפסקת האש נכ־ נסה לתוקפה.

עוד טען כי החקירה גילתה שרוב הציוד שהועבר באמ־ צעות הרכבת האווירית יכול היה להגיע לישראל מוקדם יותר אילו נשלח במטוסים קט־ נים יותר מסוג סי־141 ס. כן טען נגד מצב הכוננות של מפעילי מטוסי הסי־5 אי. ל־ דבריו 60 אחוז מן המטוסים היו בלתי מבצעיים בשל מצב תחזוקה גרוע והמחסור בחלקי חילוף.

... הדירוג של ... הפזמונים העבריים ... תודים ... צה"ל
... עמוד 11

„אלקטרו עינת"
מציאה!!!
מערכות אזעקה משוכללות
לבתים, חנויות, מפעלים ומכוניות
מחירים ללא תקדים!
בתשלומים נוחים
רח' גורי יהודה 2,
רמת־גן, טל. 785389

כדאי יותר לרכוש
דירת שיכון ופיתוח
לישראל בע"מ
ראה מודעה בעמ' 40

צפו מחר, מוצ"ש בטלויזיה
בפסטיבל החזנות הישראלי מס' 1
את התקליט
על תקליטי „ישראל"
להשיג בכל
החנויות התקליטים

האזינו הערב
בשעה 19.05
בגלי צ.ה.ל.
לשדור ראיון
עם
אשר ידלין
יו"ר מרכז
קופת־חולים
השדור — במדור
„יום השישי הקצר"
שבעריכת דידי מנוסי.

הכספת הקטנה
לדברי הערך הגדולים
SOD-SAFE סוד־סייף
ירושלים טל. 412986
תל־אביב טל. 267808

שיא!!!
אספקה תוך 30 יום!
חדרי שינה
לפי הזמנה
„רהיטי מרום"
בן־יהודה 103 טל. 236411

[...]קליפים במחירים משגעים
[...]ע משלוחים חדשים: קלסיים ופופ
במחירים לא נורמליים, כגון:
14.90 ל"י
34.90 —
הגיעו משלוחים חדשים תוצרת חוץ
[...]אלחוט אבן גבירול 21 תל־אביב

RCA
סוכנים מורשים לישראל
לשמפרות, כבלאורים, ליודים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו'.
כמו כן מכירה מהמלאי העשיר והמפליא של טרנ־ זיסטורים, טירינסטורים, מעגלים משולבים, מפרים מקבועים, טרנזיסטורים ... קבלים, ... מסדים, מערכות ... ועוד
עיר אביב
חברת רדיו ישראלית
ת"א, בוהות בינימן 18,
טלפון (03)50156
8—16, ביום ו' 1—8.

[...]לגבר!
מעילים
חליפות
מכנסיים
נעלים
איסלקיות
ספורטיביות
מהודרות
אצל
[...]עוידמן
קומות אופנה
[...]יזנגוף 128 ת"א

הופיע!
את
החדש
144 עמודים

העיון מחדש
•
העיקר הוא לחתור
•
ימים אליהם
השבוע
בעמוד 28

1
צורה
מעריב
לוח מס' 1
הלוח הראשי
בעמודים:
7, A1, A2, A3, A4, A5
מודעות דרושים
בעמודים:
7, A6, A7, A8, A9, 50, 51, 52
מודעות לימודים
בעמודים:
8, 37

מכון אל־אמל

3 מפלות חמורות לדרום־וייטנאם בקרבות אתמול

מאת סופר [illegible]

סופר „לונדון טיימס" בסייגון

כוחות הצבא של דרום וייטנאם סבלו שלוש מפלות קשות אתמול בעת שנכשל כאן רנג, הנמצא כ־275 קי"מ צפונית־מזרחית לסייגון נטוש באופן רשמי ובעת שהכוחות הקומוניסטיים הקיפו חיילים של צבא הממשלה בשני אזורים הנמצאים על דרכי הגישה הראשיות המובילות ל־עיר הבצורה קסואן לוק, הנמצאת במרחק של 60 קי"מ צפונית מזרחית לבירה, סייגון.

בחזית, בקרבת הבירה, יחידות מן הדי־ויזיה השביעית של צפון וייטנאם אגפו יחידות צבא של הממשלה אשר דחו את התקפות הקומוניסטים המתקדמים עתה לעבר בסיס חיל האויר האסטרטגי בביין הואה

שרות ידיעות חוץ מיוחד למעריב

הנ... במרחק של כ־25 קי"מ צפונית־מזרחית מסייגון.

*

עד אתמול הצליחו יחידות צבא של ממשלת דרום וייטנאם להחזיק בדרך המובילה לכפר הונג־גיהה, הנמצא במרחק של כ־12 קי"מ מערבית מן העיר הבצורה סואן לוק, ובמרחק של 45 קי"מ צפונית מזרחית לסייגון. אולם גדודי טנקים תגבורת של דרום וייטנאם אשר הגיעו לאיזור בשבוע שעבר אוגפו אתמול בשעות הצהריים על ידי יחידות אר־טילריה קומוניסטיות שהתמקמו בג'ונגלים ובמטעי הגומי משני צדי הדרך; המערכה התנהלה אתמול במרחק של כ־15 קי"מ משדה התעופה של ביין־הואה.

בקרוב הכפר טראנג־בון הנמצא בין קסואן־לוק, ובין ביין־הואה ניתן לראות סבך של כוחות צבא דרום וייטנאם בוער בעוד שאש מרגמות נורתה אל עבר הג'ונגל בנסיון לפגוע בכוחות הקומוניסטים המוסתרים היטב.

נראה כי מערכות יום אתמול משמשות הכנות לקראת מיבצע בהיקף נרחב שיהווה את הקרב העיקרי על סייגון. לאחר אחד מן הקרבות המשמעותיים ביותר שנערכו אתמול היתה קצין בצבא דרום וייטנאם כי שלוש דיוויזיות של צפון וייטנאם כבר נקוו אזורה של הממשלה בקים־סאן בהצטלבות דרכים הנמצאת במרחק של כ־12 קי"מ מע־רבית מקסואן־לוק. להצטלבות דרכים זו יש משמעות חשובה כיוון שבאמצעות שליטה עליה אפשר לבלום בעד הקומוניסטים לקדם את כוחותיהם לעבר סייגון.

*

דובר מטעם צבא דרום וייטנאם, שנראה מתאגג, אמר כי 2500 חיילים פונו מנקודה זו להם שהותקפו על ידי מספר רב של חילים קומוניסטים.

דובר קרב דרום וייטנאמים דיווחו אתמול כי הם הצליחו להרוג 121 חיילים קומוניסטים ולהשמיד שלושה תותחים של 130 מ"מ בקרבת הצטלבות הדרכים.

כוחות הממשלה עדיין מצליחים להדוף את התקפת הקומוניסטים על העיר הבצורה קסואן־לוק אך המחיר הוא רב. להוציא סיבות פסיכולוגיות אין לקסואן־לוק כל מש־מעות צבאית בשלב זה. אספקה מגיעה לעיר באמצעות הליקופטרים, והאוכלוסיה נמלטה והעיר עצמה הפכה לעיי חורבות. טענת הממשלה של דרום וייטנאם כי הצליחה להדוף את התקפת הקומוניסטים על עיר זו נראית ריקה בתוכן בהתחשב בעובדה ששני שלישים מן המדינה נכבשו על ידי כוחות הקומוניסטים בתוך תקופה של פחות מ־חודשיים.

*

בידי כשטרו של הנשיא ניגויאן ואן תייה, נמצאות עתה שלוש נקודות עיקריות: ה־אחת, פאן סייט הנמצאת במרחק של כ־160 קי"מ צפונית מזרחית לסייגון. השניה הונג טאו המכוקמת במרחק של כ־60 קי"מ דרומית מזרחית לעיר הבירה, וראך־גיאה הנמצאת בחוף המערבי של מפרץ סיאם.

בעת שהשגרירות האמריקנית עורכת תוכ־ניות לפינוי 4000 האזרחים האמריקניים ה־נמצאים בסייגון תבע אחד ממנהיגי האופו־זיציה בממשלת סייגון את התפטרותו של הנשיא תייה. הגנרל דואונג ואן מין, אשר פרש מן הבחירות לנשיאות ב־1971 בעת שפסל את שיטת הבחירות בדרום וייטנאם, אמר אתמול כי ניתן להציל את סייגון רק אם יתפטר הנשיא. „גורמים לא קומוניסטים בדרום וייטנאם יכולים עדיין לנהל משא ומתן עם הקומוניסטים ולהגיע להסדר [illegible] כי טוב במסגרת הסכם השלום שהושג בפאריס. אך הבעיה העיקרית עתה היא [illegible] להתפטרותה של ממשלת תייה. הזמן [illegible] וסייגון תהפוך להיות פנום־פן נוספת", אמר.

ראש המטה של צבא ארצות הברית, גנראל פרדריק וייאנד אמר אתמול, כי [illegible] צפון וייטנאם מקרבים טילי קרקע־אויר לאיזור סייגון וכי המצב בדרום [illegible] „מסוכך".

הגנראל שוחח עם עתונאים לאחר [illegible] עם ועדת הכוחות המזויינים של [illegible] האמריקני. הוועדה נועדה אתמול [illegible] על סיוע צבאי לדרום וייטנאם [illegible] 515 מיליון דולאר.

„מעתה יצטרכו להתחשב בתפקיד הפוליטי של הפלשתינים בלבנון"

מאת ג'ים הוגלנד

סופר „וושינגטון פוסט" בביירות

בקרבות הרחוב הכבדים שהיו השבוע בביירות זכ־תה תנועת המחבלים ה־פלשתינית במעמד פוליטי חשוב. „לימדנו אותם לקח", הכריז אמש בהתלהבות אחד ממנהיגי המחבלים בביירות. „מעתה יהיו חייבים להתחשב בתפקידם הפוליטי של הפלשתינים ושל הערבים בתוך לבנון".

כמה מן הנוצרים הנימנים בפאלאנגות הסבירו דעה הד־כה, „אותי לבנון היו מיתק־פים בידי כח להכיד ראו בו כח זר בלבנון, הפלש־תינאי, אבל איש עסקים צעיר בחוזילה מהודות, שביהם ד' בערב פגעה בה פגיעה שידרו הפלשתינים. „הפעם לא הה־ערב צבא לבנון ובכך הוכנק, מבחינה פוליטית, שוויון ל־פלשתינים לצומת הפאלאנ־גות".

חיזוק לפלשתינים

חיזוק זה שניתן לפלשתי־נים בלבנון עלול להשפיע על המזרח התיכון כולו, אם ייפ־קך. שכן הפלשתינים עומדים על זכותם לתקוף את ישראל מתוך תחום לבנון, בעוד אנ־שי הפאלאנגות מתנגדים לכך, כפחד פעולות התגמול של ישראל. אנשי הפאלאנגות גם דורשים מלבנון, שהפעל להגן על „לאומיותה המיוחדת ב־מינה", בעוד הפלשתינים ו־אנשי השמאל, רובם מוסל־מים, דורשים שינויים כלב־ליים ראדיקאליים בלבנון ו־הצטרפותה ללאומיות הערבית ולענין הפלשתיני.

מנהיגי הפלשתינים רואים בהסגרתם של שני מנהיגי ה־פאלאנגות הקשורים עם ההת־קפה על האוטובוס לידי של־טונות לבנון, הצדקה למט־רותיהם. הם גם חשים חזקים יותר משום יכולתם לכפות על קבוצות פורשים כגון „ח־זית השחרור הערבית" ואנשי „המפקדה הכללית" של אחמד ג'יבריל לכבד את הפסקת ה־אש.

פגיעה באמינות

אמינותו של פייר ג'מאייל, מנהיג הפאלאנגות נפגעה ק־שות, אף כי מבחינה צבאית, הנחיתו אנשיו מהלומות על אויביהם, לא פחות משספגו.

ג'מאייל מתח ביקורת קשה בחודשים האחרונים על הנשיא סולימאן פראנג'יה, נוצרי מא־רוני כמותו ובעל־ברית פולי־טי בעבר, והאשימו בנטישת סמכויותיו, בהרשותו לפלש־תינים לכרסם בהדרגה בריבו־נותה של לבנון.

פתרון פוליטי

„פראנג'יה שילם לג'מאייל כגמולו, בזה שהעניק לאנשיו הזדמנות להגן על לבנון ב־כוחות עצמם, בלי סיוע ה־צבא, הזדמנות שלא היה ב־כוחם לנצלה", אמרה משכילה נוצריה. „עתה יצטרכו הפא־לאנגות לבקש פתרון פוליטי שבו יהיו קשורים הפלשתי־נים".

אישיות נוצרית בלבנון אמ־רה: „מה שאירע הוא תחילת האינטגראציה של הפלשתינים בחברה הלבנונית".

כארים פאקראדוקני, אחד מראשי עוזריו של פייר ג'מאייל סבור, כי התנגשויות הדמים יסייעו, אולי, להחיש פתרון פוליטי למשבר בלבנון. אח־רת, הזהיר, יהיה משבר תמידי הרג מתמיד.

קרבות רחוב במילאנו בין שמאלנים למשטרה

המוני מפגינים איטל־קיים, שביקשו לנקום את מותו של סטודנט שמאלני צעיר בעת הפגנה, הפכו אתמול את מילאנו לשדה קרב, כשהם מעלים באש בתים ולוחמים במשטרה מאחורי מתרסים בוערים.

ההתנגשויות החמורות החלו אחרי שנודע דבר מותו של סטודנט בן 17, קלאודיו ברי־אלי, שנורה בראשו כנראה על־ידי המשטרה. עדית ראיה סיפרו כי אחד המפגינים נד־רס למוות על־ידי משאית; עשרות אושפזו בבתי החולים בעיר; כמה מנהיגים שמא־לנים הוכו קשה בידי סטו־דנטים ימניים, שנערכו להפ־גנות נגד.

הפגנות ומעשי אלימות ב־קנה מידה קטן יותר היו את־מול בעוד חמש ערים באי־טליה. (יו.פי.)

קיטינג ישאר בוושינגטון עד סוף ביקור אלון

מאת שמואל שגב

סופר „מעריב" בוושינגטון

שר־החוץ האמריקני, הנ־רי קיסינג'ר, ביקש משגריר ארה"ב בישראל, קנת קי־טינג, לדחות את שובו ל־מקום כהונתו עד לאחר בי־קור שר החוץ יגאל אלון בוושינגטון, שיפתח ביום ב' הקרוב.

שגרירי ארה"ב בישראל, ב־מצרים, בסוריה ובירדן נקראו לוושינגטון לפני שבועיים, כדי להשתתף ב„עיון מחודש" ב־מדיניות ארה"ב במזרח־התי־כון. נמסר, כי חוץ מן השג־ריר בישראל, יחזרו כולם ל־מקומות כהונתם בסוף שבוע זה.

ארתור גולדברג, שהיה שו־פט בית המשפט האמריקני ה־עליון, מתח בינתיים ביקורת חריפה על קיסינג'ר, בשל ה־האשמות שהשמיע „באופן פר־טיי נגד ישראל.

גולדברג, שהיה בין האישים שתודרכו באופן אישי על־ידי קיסינג'ר אחרי כשלון שלי־חותו האחרונה במזרח־התיכון, אמר בתשובה לשאלות, בעת קבלת פנים שנערכה בשגרירות ישראל בוושינגטון, לרגל יום העצמאות.

פרס מציע פדרציה ישראלית־פלשתינית ממערב לירדן

שר־הבטחון שמעון פרס הציע להקים מדינה פדרא־לית ישראלית־פלשתינית, בשטח שממערב לירדן. הדבר נאמר בראיון, ששודר אמש בטלוויזיה בוושינגטון.

„במקום זה יש יהודים ויש ערבים. כשבני שני עמים חיים על פני אותה אדמה, אפשר לחלק את הארץ, או ליצור פדראציה. אני מעדיף פדראציה".

מר פרס הוסיף, כי למעשה אין אפשרות לשוב ולחלק את ירושלים ואת מערב־הירדן. „כל אזרח, יהיה יהודי או ערבי, ייהנה מזכויות שוות במדינה הפדראלית" — אמר.

אף על פי כן הוציא שר־הבטחון מכלל חשבון אפשרות, שיהיה מו"מ עם אש"ף. „זה בלתי־אפשרי", אמר. (סי"ץ)

ברז'נייב הועלה בדרגה; יהיה גנראל של ארמיה

המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב, הועלה בדרגתו הצבאית ועתה הוא גנראל של ארמיה. זוהי הדרגה הצבאית הסובייטית הגבוהה ביותר, פרט לדרגת מארשאל.

לא נמסרה הודעה מיוחדת על העלאתו בדרגה של ברז'־נייב והדבר נודע בעקיפין מידיעה של סוכנות הידיעות הסובייטית טאס, שהזכירה את ברז'נייב כ„גנראל ארמיה", בין הנוכחים בעצרת לציון יום השנה ה־30 לנצחון נגד גרמניה הנאצית. (ע"צ)

שליטי נפט הציעו לצייר מליונים בעד 150 פורטרטים

הצייר גבריאלה נגרי דה אולנט סיפר אתמול, כי שלושה שליטים של נסיכויות נפט ערביות במפרץ הפרסי הציעו לו שלושה מיליוני פרנקים שווייציים בעד ציור 150 פורטרטים של בני משפחותיהם.

הצייר, שהוא יתום איטלקי המתגורר ליד לוגאנו, סיפר כי ההצעה כוללת גם שימוש בארמונות השייכים וב־40 משרתים בכווית.

ההצעה באה מאמיר של כווית, מהשולטן של עומאן ומשליט אבו דאבי המעוניינים שהתמונות יהיו מוכנות תוך שלוש שנים. הצייר מוכר לשליטים הערביים כיוון שצייר את ילדיו של השאה הפרסי וזכה להצלחה גדולה.

הצייר אמר כי ההצעה מחמיאה מאוד ובוודאי יקבלה. הבעיה היחידה שלו היא כיצד לסיים 50 פורטרטים בשנה, ועל כך יתייעץ עם אביו, שהוא צייר במילאנו. (יו.פי)

שני שוטרים לשעבר הוצאו אתמול להורג על־ידי כיתת־יורים בגואטמאלה, כעונש על רצח הסטודנטית מאריה אטלגינה פלורס הררה ב־1972. שני רוצחים אחרים הוצאו גם הם להורג בעיר זאקאפה, ביום רביעי. (צלום רדיו של א.פ.)

אבא אבן: גרומיקו אמר לי שבריה"מ לא תחזור בה מהכרתה בקיום ישראל

מאת שמואל שגב

סופר „מעריב" בוושינגטון

שר החוץ לשעבר, אבא אבן, גילה אתמול את תוכן השיחה ששוחח עם שר ה־חוץ של ברית המועצות, אנדריי גרומיקו, בז'נבה, ב־דצמבר שעבר.

בדבריו לפני [illegible] נות בוושינגטון סיפר אבא אבן, כי בפגישתם [illegible] מיקו את העובדה, שבריה"מ מועצות היתה מן הראשונות שהכירה בקיומה של ישראל וכי מוסקווה לא תחזור בה מהכרתה זו. גרומיקו אמר: „תהיה אשר תהיה האומה ה־ערבית שתבקש מאתנו לס־גות מהכרה זו בישראל — נתנגד לכך בכל כוחנו".

ואולם גרומיקו הבהיר, כי ברית המועצות עומדת על נסיגה מלאה של ישראל מן השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים. כשהעלה אבן את השאלה מדוע נעשו תי־קוני־גבולות באירופה בתמיכ־תה של מוסקבה, בעוד אין היא תומכת בתיקונים אלה במזרח התיכון, השיב גרו־מיקו, כי „המזרח התיכון שו־נה ועל כל פנים אסביר לך את הענין כשניפגש בפעם הבאה".

פעם נוספת לא היתה.

אבן סיפר כיצד ניתקה ברית המועצות את קשריה הדיפ־לומאטיים עם ישראל במלחמת ששת הימים.

שגריר ברית המועצות בתל־אביב הודיע לו על הניתוק והוא אמר לשגריר, כי בעי־תות מסבר יש צורך בקשרים יותר מאשר בתקופות רגילות. השגריר של ברית המועצות ענה, כי הטיעון הגיוני, אך כי לא נמסרו לו הוראות להאז־ין לטיעונים הגיוניים, אלא רק למסור את השקפותיה של ממשלתו, וזאת עשה.

השאה של איראן מאשים ישראל בחוסר פשרנות

„הכורדים בארצי לא יהיו פליטים; נפעל לטמיעתם"

מאת ע. כהן

סופר „מעריב" באיסטנבול

השאה של איראן אמר בראיון עם עורך העתון ה־טורקי הגדול „מיליאט", כי הוא נדהם ומצטער על כש־לונו של ד"ר הנרי קיסינ־ג'ר למצוא הסדר של שלום במזרח התיכון. „אולם אני מאמין שהאמריקנים ימשיכו במאמציהם", אמר השאה.

הוא האשים את ישראל ב־היעדר פשרנות ואמר, כי המ־שך הכיבוש של השטחים ש־אינם שייכים לה „אינו צודק מבחינה מוסרית". השאה קרא לישראל להיות יותר ריאליס־טית ופייסנית. הוא הביע את תקוותו, שארה"ב תחדש את שליחות השלום במזרח התיכון באמרו, כי בוועידת ז'נבה יהיה קשה יותר למצוא פתרון.

„יש כמה אספקטים של הבע־יה, כמו שאלת בטחונה של ישראל, שאלת הגבולות, שא־לת השלום — שאלות שוועי־דת ז'נבה אינה יכולה להצ־ליח בהן, אם לא תתמכש גי־שה ה„צעד אחר צעד" של ד"ר קיסינג'ר", אמר.

בהידרשו לבעיה הכורדית אמר השאה, כי אינו מת־כוון להחזיק את הפליטים ה־כורדיים במקום אחד או במח־נה. „הדוגמה של הפליטים הפלשתינאיים ברורה בתכלית" — אמר בענין זה — „פליטים במחנה — או שאינם עושים דבר, או שהם מתהילים לש־נוא זה את זה. הפתרון הטוב ביותר הוא להביא לכך ש־ייטמעו". השאה הוסיף, כי ב־איראן יש עתה 150 אלף פלי־טים כורדיים.

פקיד משרד הבטחון

(סוף מעמוד 1)

זה. מן המטה הארצי של ה־משטרה הוסבר, כי הפרשה חסויה מטעמים בטחוניים.

בבית משפט השלום בתל־אביב הוארך אתמול בשבעה ימים נוספים מעצרם של חשו־דים בשיתוף פקידים במשרד הבטחון. השופט יצחק רביבי אסר פרסום שמות החשודים.

באי בית המשפט היו עדים אתמול להפתעה מרעישה ב־דמותו של אחד העצורים ש־שוחרר בערבות.

הדיון בהארכת מעצרם של החשודים נערך בלשכתו של השופט, כך שלא ניתן לעתו־נאים להאזין לו. גם הפרוטו־קול נגנז בארון המזכירות, כך שאין לדעת מה נטען בפני השופט.

החריף הסכסוך בין „קבוצת רוטשילד"

(סוף מעמוד 1)

יפרישו ממועצת המנהלים עד לפסק הדין ויוחלפו בינתיים בנציגים אחרים של חברת ה־השקעות הגרמנית. נאמר להם, שהבוקר מצפים לתשובתם, ו־נקבעה פגישה נוספת בינם ל־בין גלעד ב־10 הבוקר — כ־חצי שעה לפני מועד כינוס המועצה.

נודע, כי על אף שענין ההתפטרות נוסח כשאלה, הוא מהווה בעיני הברון אדמונד דה רוטשילד ובעמ־לי מניות נוספים כתביעה אולטימאטיבית. הברון רוטשילד אינו מתכוון לפ־תוח את הישיבה, אם יש־תתפו בה זומברגר וראהה.

מחוגי המשקיעים הגרמניים נודע, שאין בכוונת השניים להתפטר. „התביעה נגד צור הוגשה רק על סמך הודאתו במשטרה. העובדה שמישהו א־מר משהו על מישהו אחר אי־נה אומרת שמישהו חייב ל־התפטר" — אמר הבוקר היועץ המשפטי של הקבוצה הגרמנית בארץ, עו"ד אליהו צוק. ל־דבריו ענין ההתפטרות הוא אחד מסוגיה של רעיונות ש־הועלו — בין השאר הוצעה לדבריו גם התפטרות של כל מועצת המנהלים של החברה. למועצת המנהלים של ה־חברה לישראל אין סמכות לחייב להתפטר או לפטר חברים במועצת המנהלים. כסמכות זו יש רק לאסיפה הכללית של בעלי המניות.

נודע, שמטרת המוזמנים ה־מקורבים לרוטשילד היא לבטל את הישיבה היום, אם לא יגישו זומברגר ו־ראהה את התפטרותם, ו־לכנס אסיפה כללית של בעלי המניות.

אך ההתפתחויות בחברה ל־ישראל הן לעתים מהירות. ה־בוקר יהיו בקומה העליונה של מגדל שלום הנציגים הגרמ־ניים, הברון רוטשילד ובעלי מניות נוספים, ויתקיימו דיו־נים קדחתניים במגמה למנוע ביטול הישיבה.

עיין ההבן שנרה כלי־שהי — אם כי בשיחות עם „מעריב" הבוקר לא הביעו נציגי הצדדים נכו־נות לסגת מעמדתם.

ג'נראל אלקטריק תסתייע ב„כפיר" - בפירסומיה

חברת ג'נראל אלקטריק מארה"ב, המייצרת מנוע ה„כפיר" — „ג'יי 79" — ביקשה את אישור התעשיה האווירית לציין את העובדה הזו בפירסומת של החברה.

האישור לכך ניתן, וג'נראל אלקטריק תסתייע ב„כפיר" — מטוס־הקרב הישראלי — כדי להגביר את מכירותיה ואת האמון במוצריה.

ג'ון קונאלי זוכה מאשמת קבלת שוחד

חבר־מושבעים פדראלי זיכה אתמול את ג'ון קונאלי, לשעבר שר־האוצר של ארה"ב, שהואשם בקבלת שוחד בסך עשרת אלפים דולר.

בכתב־התביעה נאמר, כי קונאלי קיבל שוחד כדי שסייע לשכנע את הנשיא ניקסון, שיעלה את המחירים הניתנים לייצרני החלב.

חבר־המושבעים קיים דיון שנמשך שש שעות. במשך זמן זה קרא קונאלי בספר התנ"ך. (ע"י, וע"צ)

מפקד החדש של חיל האויר המצרי היה אחראי להגנת קהיר במלחמת ששת הימים

מאת סופר „מעריב" לעניינים ערביים

מפקדו החדש של חיל־האוויר המצרי, גנרל מוחמד עבד אל־מונעים, שנתמנה לתפקיד שום, במקומו של גנראל חוסני מובארך (הנשיא) — היה אחראי במלחמת ששת הימים ההגנה האווירית של קאהיר, ובשנים האחרונות סגן מפקד חיל־האוויר.

עבד אל־מונעים, בן 46, הוא המפקד החמישי של האוויר המצרי מאז מלחמת ששת הימים. ב־62 מדריך־טיסה ראשי באקדמיה לתעופה, בדרגת ב־1971 היה מפקד האקדמיה, וב־1974 ייצג את ב[illegible] בסימפוזיון שנערך בקאהיר, בהשתתפות קצינים [illegible] רות, על לקחי מלחמת אוקטובר.

המפקד החדש של חיל־האויר המצרי השתלם [illegible] חוסני מובארך, באקדמיה לתעופה בעיר קאלינין, המועצות, ובאקדמיה הצבאית על־שם נאצר.

שגריר גרמניה: לא [illegible] באש"ף עד שיכיר בישראל

מאת ראובן בן־צבי

גרמניה לא תדון בהכרה באש"ף כל עוד הארגון על הכרתו בישראל ובזכות קיומה, יפסיק פעולות הטירור ההבלה ויקבע עמדה ברורה בדבר אי שימוש בכוח, אמר אתמול שגריר בישראל, ד"ר פאר פישר, במסיבת עיתונאים.

עוד אמר, כי תהיה זו טעות לראות שינוי כלשהו גרמניה כלפי ישראל בשל הכרזותיו של שר החוץ, הנס דיטריך גנשר, בקאהיר. הוא הדגיש כי בו לא יבואו יחסי גרמניה עם מדינות ערב על חשבון ישראל.

ברומניה מצפים השנה ל־16 אלף תיירים מישראל

שגריר רומניה בישראל, יאן קובאצ'י, [illegible] קבלת־פנים, לציון פתיחת עונת־התיירות הרו[מנית].

בקבלת הפנים נמסר, כי השנה מצפים לכ־16 אלף מישראל ברומניה, מספר דומה למספר התיירים בארץ זו אשתקד.

בקבלת־הפנים נכחו מנהלי חברות־תעופה וסוכני והוקרן סרט על רומניה ואתרי־התיירות בה.

נמסר, כי ממוצע שהותם של הישראלים ברומניה מן הגבוהים בקרב התיירים, הפוקדים את אותה עונת התיירות ברומנית, שנפתחה אמש רשמית, למעשה בסוף החודש הבא.

רבין ובגין סיכמו: אין לשנות העמדה בעניין המו"מ

ראש־הממשלה יצחק רבין ויו"ר תנועת החרות מנחם בגין הגיעו אתמול להבנה, כי ישראל אינה לשנות את עמדתה בעניין המשא־ומתן עם מצרים והגיש עתה הצעות שכבר דחתה בעבר.

השיחה בין השניים התנהלה אמש בתל־אביב עיניים, ולא ידוע אם הוזכרה בה האפשרות להקים ליכוד לאומי.

בגין, שחזר לפני ימים אחדים מארה"ב, אמר לראש הממשלה, כי לדעתו יש עכשיו שעת־כושר מיוחדת את עמדתה של ישראל בדעת הקהל האמריקנית.

השיחה התנהלה ברוח טובה וסוכם בה, שבגין ישוב אל ראש־הממשלה, ערב נסיעתו הנוספת לארה"ב בשבועיים.

הודעה לבעלי רכב פרטי !!!

מבצע החודש בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה על

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן

של ציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'

לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל

- ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
- ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
- ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
- ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,

רח' מסלנ 61 [קודם רח' מרכז מסחרי]

(5 בנינים מזרחה מרח' העליה 21), פתוח מ־9 בבוקר עד 7 בערב

באר־שבע — „דיזק" רח' דרך חברון 13, פתוח מ־7 בבוקר עד 6 בערב.
בחיפה — אכריס בע"מ, רח' המגינים 60א'. פתוח: מ־7.30—16.00.
באשדוד — „לרכב", מרכז מסחרי 62א'. פתוח: מ־8—13, ומ־16—19.
ברחובות — ס.א.ר. רכב בע"מ, הרצל 125, פתוח מ־8—13 ומ־16—19.
בטבריה — יוסף ורדי, רח' הגליל. פתוח: מ־7.30 בבוקר עד 17.30.
בראשל"צ — „שרותון" רח' הרצל 41, פתוח מ־8—13 ומ־15—18
בחדרה — קלנע שיווק רכב בע"מ, רח' הרברט סמואל 25.

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 290994.

ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221151, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.

חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468 ו 669020, הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254 ו 660051.

...לים לבנים והפגנות שמחה
...מו את פני הכובשים בפנום־פן

נשלחה על ידי עתונאים קמבו־ ... אמצעות משרד ... פנום פן, אחרי ... של הממשלה ה־ [illegible]

אתמול ב־8 בבוקר. התוש־ בים נקראו להניף דגלים לב־ נים. ספינות הנהרות של הצי כמשלה הפליגו הלוך ושוב ל־ אורך נהר המקונג, כשהן מניפות דגלים לבנים.

„הדגל הלבן פירושו הפסקת אש", הסביר קצין קמבודי, ב־ הוסיפו כי הפיקוד הצבאי ה־ קמבודי הוא שהורה להניף דג־ לים לבנים.

החיילים הראשונים של ה„חמר רוז'" נכנסו לעיר מצ־ פון. על המדרכות, בחלונות בתים ובגגות קידמו תושבי פנום פן את פניהם בשמחה והניפו בדים לבנים. החיילים הקומוניסטים הציגו את כלי רכ־ בם ליד האיצטדיון העירוני ו־ החלו לסייר בכיכר הראשית של העיר בקבוצות של 3—4 חיילים. כולם נשאו בג'יפ חיי־ לים קמבודיים ללא נשק ו־ קראו בשאגות הידד ל„שלום, שלום".

פה ושם נשמעו יריות, אך כנראה היו אלה חיילים קו־ מוניסטים שירו באוויר ברוב שמחה.

צלם אמריקני עלה על ג'יפ של חיילי המורדים שהמשיכו ב־ הרעשות כדי שיצלם את ה־ המונים המריעים לכובשים.

יחידה של 50 חיילים של ה„חמר רוז'" נכנסה למלון גדול בעיר, שהוכרז על ידי הצלב האדום כאזור ניטראלי ללא להתבים. החיילים לא נכנסו ל־ מלון זה.

בשעה 9 בבוקר יצא ראש הממשלה לונג בורט [illegible]

[illegible] (אי.פי.)

שני טנקים של צפון ויטנאם הוצאו מכלל פעולה על־ידי צבא דרום־ויטנאם בקרבות שהתנהלו שלשום בקוואן לוק. מפקדת צבא הדרום דיווחה על פגיעה בשמונה טנקים. (צילום ראדיו של א.פ.)

ק.: ה„עיון מחדש" לא ישפיע על מחוי־בות ארה"ב לקיום ישראל

עם זאת תיבחן מחדש הבעיה של סיוע לישראל

מאת שמואל שגב
כתב „מעריב" בוושינגטון

שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, הבהיר אתמול, כי הבעיה של סיוע לישראל בעתיד צריכה להיבחן בהתאם ל„עיון מחדש" של מדיניות ארצות הברית במזרח התיכון, אולם בכל מקרה „עיון מחודש" זה לא ישפיע על ההתחייבות של ארצות הברית לקיומה של ישראל.

בדברו בפני איגוד עורכי העתונים האמריקנים אמר קיסינג'ר: „ההתחייבות האמריקנית לקיומה של ישראל לא תוכפף ואינה חייבת להיות מוטפשת".

זו היתה ההצהרה הרשמית הראשונה בה נאמר שארצות הברית תישאר נאמנה לרעיון של „ישראל חזקה" כדרך הטובה ביותר להבטיח את קיומה.

אולם משקיפים דיפלומטיים בוושינגטון הביעו צער על כך שד"ר קיסינג'ר לא השתמש באותם מושגים בהם משתמש שר ההגנה שלזינגר — „בטחון ישראל" — אשר משקף בצורה טובה יותר את עמדתה של ישראל ואין מושג זה מעורר ספק לגבי יכולתה של ישראל להתקיים.

חלוקת האשמה

ד"ר קיסינג'ר היה במצב רוח טוב ושלא כבעבר, בעת שהאשים באופן פרטי את ישראל בכשלון שליחותו האחרונה במזרח התיכון, הוא אימץ לעצמו בפומבי גישה מאוזנת יותר. בעת שנשאל מדוע יצר את הרושם כי היתה זו ישראל, ולא מצרים, שהיתה האחראית העיקרית לכשלון מאמציו במזרח התיכון השיב קיסינג'ר כי: „לא ניתן יהיה לשרת כל מטרה על ידי חלוקת האשמה בכשלון השיחות. חלוקה זו יכולה רק לסבך את הדיון בנושאים רציניים".

בעת תקופה זו „של עיון מחודש" היה ברור כי ד"ר קיסינג'ר מנסה להימנע מלתת תשובות ברורות לשאלות שונות, אך הוא אמר כי „המטרה העיקרית" של ארצות הברית בזמן זה היא לערוך את ההכנות לועידת השלום בג'נבה, „כאשר תתקיים".

פקידים אמריקנים רשמיים אמרו באופן פרטי, כי הועידה לא תוכל להתקיים לפני שתיפתר שאלת הייצוג של הפלשתינים ולפני שיושג הסכם ברור בין ארצות הברית לברית המועצות לגבי המסגרת של הסדר שלום אפשרי בין הצדדים המעורבים בסיכסוך במזרח התיכון. לפיכך, אין מניחים, כי ועידת ג'נבה תתקיים לפני סוף הקיץ או בתחילת הסתיו.

יחסים עם מוסקבה

קיסינג'ר הוסיף, כי בעת „העיון מחדש" תבדוק ארצות הברית את יחסיה עם כל הצדדים המעורבים, ובכך רמז כי הבדיקה המחודשת תכלול גם את מערכת היחסים עם ברית המועצות.

בהצהרה שהוכנה מראש, הוקדש רק מקום מוגבל לנושא המזרח התיכון ובו נערכה חזרה על „הנאום לאומה" שנשא הנשיא פורד בו הצהיר כי ארצות הברית לא תסכים לקיפאון בסיכסוך הישראלי—ערבי. הנשיא ציין כי קיפאון כזה ישפיע על האינטרסים החשובים והשיגשוג הכלכלי של ארצות הברית. שר החוץ האמריקני אמר כי מאחר שלארצות הברית יש בטחון בשני הצדדים עליה להמשיך במאמציה לפתרון הסיכסוך.

משקיפים דיפלומטיים ראו חשיבות מסויימת בהערה זו של ד"ר קיסינג'ר כאשר הוא אמר דברים אלה ערב ביקורו של שר החוץ יגאל אלון בוושינגטון. הערה זו מצביעה על כך, כי למרות העמדה הישראלית הרשמית לפיה לא יביא עמו אלון הצעות חדשות, עדיין מצפים פקידים אמריקנים רשמיים כי רעיונות חדשים אכן יועלו, אשר באמצעותם ניתן יהיה להחיות את דיפלומטית ד"ר קיסינג'ר במזרח התיכון.

ללא דילוגים

שר החוץ האמריקני גרם לצחוק בעת שנתבקש להגיב על הצהרתו של הסנטור הנרי ג'קסון שאמר כי ארצות הברית חייבת להפסיק את „דיפלומטית הדילוגים" ובמקומה לדרוש שהצדדים המעורבים בסיכסוך יקיימו דו־שיח ישיר. ד"ר קיסינג'ר אמר כי הצעתו של סנטור ג'קסון מזכירה לו סיפור מעת מלחמת העולם השניה על נסיון להוציא את הצוללות הגרמניות מן האוקינוס האטלנטי. מספר מומחים הציעו כי בנות הברית ירתיחו את האוקינוס ובכך יכריחו את הצוללות לצוף על פני השטח. אולם כאשר נשאלו המומחים כיצד הם מתכוונים להרתיח את האוקינוס הם השיבו: „אתם שאלתם אותנו לגבי מתן הצעה, אך לגבי פתרונה, זה כבר בעיה שלכם..." שר החוץ האמריקני אמר, כי למעשה נקטה בתחילה הממשלה בדעתו של סנטור ג'קסון אך הדבר לא יצא לפועל ובכך רמז ד"ר קיסינג'ר כי הגישה הבלתי ישירה תימשך, מאחר שהיא הגישה המעשית היחידה.

„איש אינו פוצה פיו נגד האנוי שהפרה הסכם־פריס"

בהתייחסו לדרום מזרח אסיה האשים ד"ר קיסינג'ר את ברית־המועצות ואת סין בכך שעשו „לקלס" את הסכמי הפסקת האש שנחתמו בפאריס ב־1973, בכך שסיפקו נשק לצפון ויטנאם.

הוא הוסיף כי ארצות הברית אינה יכולה להתעלם מהעובדה שאף אחד מחותמי הסכם השלום בפאריס הצטרף לארצות הברית לפחות בגינוי הפרותיה של האנוי את פרטי ההסכם. „שתיקה זו יכולה להגביל בכל הסטנדרטים ה־ משמעותיים של ההצהרות הבינלאומיות" אמר ד"ר קיסינג'ר.

הוא ציין עוד כי ארצות הברית תמשיך במדיניותה להרפיית המתחים עם ברית המועצות ועם סין. „אולם", הוא אמר, „אנו נעמוד על כך שה־ הרפיה זו לא תיערך באופן סלקטיבי". בביקורת שערך נגד חותמי הסכמי פאריס אמר קיסינג'ר, כי הם היו יכולים, לפחות להיענות לבקשות ה־ חוזרות ונישנות של וושינגטון „להתיחס להפרות המבישות של הסכמים על ידי האנוי". על הסכם הפסקת ה־ אש בוויטנאם שבו גם נדרשה צפון ויטנאם להגביל את מספר כוחותיה בדרום חתמו ארצות הברית, ברית המועצות, סין, בריטניה, צרפת, הונגריה, פולניה, אינדונזיה, איראן ו־ המזכיר הכללי של האו"ם.

קרבות בין הפלנגות והמחבלים

(סוף מעמוד 1)

צון של כל צד מן הצדדים ל־ המשיך ולקיים את הפסקת ה־ אש, יש פסימיות באשר לע־ תיד. ברור כי מחיר הדמים הכבד בשני הצדדים — מס־ פר החללים מגיע עתה ליותר מ־150 — משפיע על השיקו־ לים. ואולם חשוב מה כי ה־ קרבות לא פתרו שום בעיה מן הבעיות העומדות ביסוד ה־ מתיחות שבין הפלשתינים לבין הימין בלבנון.

אף כי שני הצדדים נסוגו מעמדות שהחזיקו בהן בהגיע הקרבות לשיאם, נשארה המתי־ חות רבה בעינה. פלשתינים ש־ הציבו מחסומים בדרכי הגי־ עה [illegible], נסוגו אתמול אך בתחומיהם [illegible] ס־ ביב מחנות הפליטים.

עדיין לא ידוע המספר המ־ דויק של האבידות שבתכושת ימי הלחימה. אך על פי סי־ כומים יומיים של האבידות נראה שכ־90 פלשתינים נהר־ גו ו־150 נפצעו. הפלאנגות מעריכים שבצדם נהרגו 15 איש ו־50 איש נפצעו. נוסף על כך דיווח צבא לבנון על 40 פ־ לשתינים הרוגים ו־30 פצועים ועל 40 אזרחים לבנוניים הרו־ גים ו־60 פצועים ברחובי לב־ נון. דובר של הצבא אמר כי אף אחד מקורבנות אלה לא היה „לוחם" וכי כולם היו „אנ־ [illegible]".

התאבדות המיליונר היהודי בלק

(סוף מעמוד 1)

יונייטד ברנדס" אולם הועדה לניירות ערך של הממשל ה־ אמריקני, סבורה, כי יתכן ש־ היו סיבות אחרות להתאבדות.

שוחד גם באיטליה

החקירה העלתה, כי בשנה שעברה אישר אלי בלק תשלום מיליון ורבע דולר כשוחד ל־ פקידי ממשל בהונדוראס. ה־ שנה עמד בלק לשלם לפקידי ממשלת הונדוראס תשלום נו־ סף של מיליון ורבע דולר. ה־ חקירה העלתה, כי בלק ידע לבטח על תשלום 750 אלף דולר לפקידים רשמיים באי־ טליה, למן 1970, כדי למנוע הגבלות על יצוא בננות ל־ איטליה.

לגילויי החקירה עלולות ל־ היות השלכות חמורות על יח־ סי ארה"ב—הונדוראס.

ועדת החקירה לא נקבה בשם הפקיד הבכיר בהונ־ דוראס שקיבל את השוחד, אך [illegible] כי מקבלי השוחד הם נשיא הונדוראס אוסוואלדו לופז ארלאנו ופקיד בכיר אחר בממשלה. [illegible]

הוגשה גם תביעה משפטית נגד חברת „יונייטד ברנדס" שלא גילתה לבעלי המניות דבר תשלום השוחד וזייפה את ספרי החשבונות, כדי לשמור בסוד על הפרשה. החברה עצ־ מה הודתה בתשלומי שוחד, אך פרקליטיה עשו מאמצים לשמור על הדבר בסוד כדי לא לשבש את היחסים עם הונדוראס, ואף פנו בעניין זה לסטייט דפארטמנט.

השגריר הסובייטי המריא למוסקווה „במסוס אחר"

השגריר הסובייטי במצרים, ולאדימיר פוליאקוב, יצא אתמול בבוקר למוסקווה, שעות אחדות אחרי [illegible]

מקורות דיפלומטיים סובייטיים מסרו בקאהיר, כי פוליאקוב המריא למוסקווה „במסוס אחר". (יו.פי.)

סיהאנוק ישוב בקרוב לקמבודיה

...נראה ראש מדינה בתואר, אך לא במעשה ✶ המנהיג האמיתי — סאמפן ✶ נציג ...ק בפאריס: קמבודיה לא תהיה גרורה סינית ואין בטחון שתכרות ברית עם הוויטקונג

...ים — הנסיך נורודום סיהאנוק (מימין) ...את קיו סאמפן — בתצלום מ־1973 ...אן, מפקד כוחות ה„חמר רוז'" יהיה עתה, ...נראה, שליטה בפועל של קאמבודיה. (צילום ראדיו של א.פ.)

הנסיך סיהאנוק הסביר בבלגרד, אמר את־ מול בקבלת פנים בבלגרד כי נצחון ה„חמר רוז'" הוא „הדף המפואר ביותר בהיס־ טוריה של קמבודיה". ה־ נסיך אמר כי עדיין אינו יודע מתי יבוא לפנום פן, אולי תוך כמה ימים, ואולי תוך כמה שבועות.

על פי בקשת ה„חמר רוז'" הוא יהיה ראש המדינה לכל ימי חייו ויקדיש את רוב מאמציו לקשרים הבינלאומיים של המדינה. סיהאנוק הבהיר, כי הוא יהיה ראש המדינה, אך השלטון המעשי יהיה ב־ ידיו של מפקד כוחות ה„חמר רוז'" קיו סאמפן. כן אמר סי־ האנוק כי קמבודיה תצטרף לגוש המדינות הבלתי מזד־ הות.

הנסיך אמר כי שובו לפנום־ פן יתעכב לזמן מה בגלל מחלת אמו.

נציגו של הנסיך נורודום סיהאנוק בפאריס הבהיר את־ מול כי המשטר של „החמר רוז'" בקמבודיה יהיה נייט־ ראליסטי ובלתי מזדהה, ולא יתיר שום בסיסים זרים על אדמת קמבודיה.

בן אמר ציר ... סנג במסיבת עתונאים בפאריס, כי המש־ טר החדש בקמבודיה לא יהיה גרורה של סין או של כל מדינה אחרת. לדבריו אין לקמבודיה החדשה כוונה להכנס להסכמים עם ה־ וייטקונג, אפילו אם ישתלטו על דרום וייטנאם.

בתשובה לשאלה הסביר כי ל„חמר רוז'" יחסים טובים עם סין, אך „סין לא ניסתה מעולם להשתלט עלינו. העובדה כי קמבודיה תהפך לבסיס [illegible] או לגרורה סינית הן פרי האמצאה".

עוד אמר סנג, כי הנסיך סיהאנוק ישוב בקרוב לפנום פן, וכן התמונה החדשה בקמ־ בודיה תהיה מבוססת על ה־ מסגרת הקמבודית המסורתית של [illegible] ושיתוף פעולה בין כל המעמדות באוכלוסיה.

ראש ממשלת קמבודיה לונג בורט, המפקד העליון של ה־ צבא גנראל סאק סוטסאקאן [illegible] אתמול מפנום פן ב־ [illegible] למקום בלתי ידוע — מסרה סוכנות הידיעות הא־ [illegible]. ראש הממשלה לשע־ בר, הנסיך סיריק מאטאק [illegible] הודיע כי הוא נשאר בבירה הקמבודית למרות שהוצע ל־ [illegible] אך סרב. „איני יודע מה יקרה לי ולבני משפחתי, אך החלטתי להשאר עם עמי" — אמר הנסיך. (אי.פי. וינ.פי.)

סין ובריה"מ רבו באו"ם על המזה"ת

בעת הארכת מנדט הכוחות בסיני למשך 3 חודשים נוספים ✶ ישראל בודדה בדרישה להארכה של 6 חדשים

מאת פיליפ בן, כתב „מעריב" באו"ם

מועצת הבטחון האריכה אמש את המנדאט של כוח החירום [illegible] בשלושה חודשים. תוקפו של המנדאט יפוג ב־24 באפריל. בהצבעה, הצביעו 13 חברות של המועצה, בתוכן ארצות־ הברית, לאישור הצעת ה־ החלטה.

עיראק וסין לא השתתפו ב־ הצבעה. עיראק מתנגדת להפ־ סקת־אש כלשהי במלחמה ב־ „מדינה הציונית". סין סבורה כי או"ם אינו צריך לשגר צבא משלו.

נציג ישראל בארגון האומות יוסף תקוע אמר, כי [illegible] חידוש המנדאט [illegible] הם חלק בלתי נפרד מהסכם הפרדת הכוחות. דרישתו של נציג מצרים כי תקופה זו תוצמד על שלושה חודשים, דרישה שמועצת הבטחון קיבלה אותה [illegible], היא כשלעצמה [illegible] הפרת הסכם בעל תוקף בינלאומי [illegible] אין לבטוח בהסכמים שהותמו עליהם ממשלה ערבית.

נציג מצרים טען כי להסכם הפרדת הכוחות אין דבר עם נוכחות כוח או"ם בסיני. הוא טען עוד כי הן הצבתו של כוח או"ם והן הסכם הפרדת הכוחות, לא היו אלא צעדים זמניים לאפשר את ביצוע ה־ נסיגה לגבולות 1967 יחד עם „החזרת זכויותיהם הגזולות של בני־עמנה של פלשתין". ועוד טען כי החלטתו של סא־ דאת לפתוח את תעלת סואץ בחודש הבא היא הוכחה לכוונותיה.

תקוע האשים כי ההחלטה שלא להרשות לספינות ש־ [illegible] מוצרים לישראל לעבור בתעלת סואץ היא הפרה של ההתחייבות שהתחייב סאדאת בינואר 1974.

נציג ארה"ב אמר כי ארצו היתה מעדיפה להאריך את מנדאט הכוח הבינלאומי ב־6 חודשים ולא ב־3. הוא הוסיף ואמר כי על אף כשלונה של שליחות קיסינג'ר, יימשכו ה־ מאמצים למצוא פתרון של שלום.

נציג ברית־המועצות האשים את ישראל שהיא מסרבת להתיר לכוחות או"ם שממ־ שלותיהם אינן מקיימות קש־ רים דיפלומטיים עם ישראל להיכנס לתחומה. הוא אמר כי מדובר בחיילים של ארבעה צבאות מתוך שבעה: פולין, אינדונזיה, סנגאל וקניה.

מריבה פרצה בין נציגי ברית־המועצות וסין. נציג סין האשים את בריה"מ שניצלה את הערבים לעשיית רווחים גדו־ לים, במכירת נשק לערבים ובקניית נפט זול ומכירתו ב־ מחירים גבוהים. ועוד הכריז, כי בריה"מ שואפת שבמזרח התיכון ישרור מצב של לא שלום ולא מלחמה.

נציג בריה"מ השיב, כי אף שרשמית התייצבה אמנם סין נגד „הציונות הישראלית", אך למעשה היא תומכת בציונות [illegible] מלחמה חדשה היתה פורצת במזרח ה־ תיכון, מלחמה שהיתה מביאה לידי עימות בין בריה"מ ל־ ארצות־הברית.

נזק ב־100 אלף ל„נקיון־טקס" בבני־ברק

נזק בשיעור של מאה אלף ל"י נגרם אתמול אחר הצה־ רים בשריפה שפרצה בבית־ חרושת למטליות רצפה „נקיון־טקס" ברחוב בר־כוכבא בבני־ברק. השריפה כובתה על־ידי כבאי בני־ברק. נשרף מחסן עם חומר גלם ומכונת אריגה אחת. [illegible]

דו"ח אמריקני סודי: ...גון תיפול בראשית מאי

הצבאי בדרום־ ... הקווה. יש ל־ ... בצפון־ויטנ־ ... ויטקונג יוכלו לכ־ ... סייגון בכיבוש ה־ ... של חודש מאי" — ... היה סודי, שהוגש ... החוץ של הסנאט ... על כך [illegible]

אנשי מקורות יודעי דבר ב־ וושינגטון.

הדו"ח הוגש על ידי שני חב־ רי הועדה, ששהו 12 ימים ב־ דרום־ויטנאם. הם מאשימים את שגריר ארה"ב בסייגון, כי איחר בהכנות לפינויים של ה־ אמריקנים והוייטנאמים ש־ שיתפו פעולה עם האמריקנים. שני הסנאטורים מבקשים, כי הקונגרס יפעיל לחץ על שג־ רירות ארה"ב בסייגון, כדי ש־ זו תחיש את הפינוי.

מקורות הועדה מסרו, כי הסנאטורים מקבלים בהסתייגות את ההכנות לפנות אמריקנים בעזרת חיילים אמריקנים. כוחות הפנטאגון סבורים, כי לשם הפינוי תידרש לפחות דיוויזיה אחת של נחתים אמ־ ריקניים, נוסף על ההפוכה ה־ אווירית הנחוצה. (ע"צ)

הודעה לבעלי מקררים

GENERAL ELECTRI

לקוחות אשר רכשו מקררים „ג'נרל אלקטריק" באמצעות חנויות חשמל המשתייכות לרשת השווק של חברתנו, אך טרם קיבלו תעודת אחריות (בעיקר משום שלא קיבלנו דווח על פרטי הקונה)

מתבקשים לפנות טלפונית [03-937265] למחלקת השרות המרכזית כאשר הם מצויידים בדגם ובמספר הסידורי של המקרר, ויקבלו את התעודה בדואר.

(מספרים אלה אפשר למצוא בתחתית חזית המקרר כאשר הדלת פתוחה).

תעודת אחריות של חברתנו מקנה לבעל המקרר אחריות ישירה של ביהח"ר לכל המקרר למשך שנה וליחידת הקירור למשך חמש שנים.

בעלי מקררים שרכשו אותם בחו"ל יכולים לרכוש מאתנו בטוח שרות שנתי.

ג'נרל מהנדסי קרור וחשמל בע"מ
נציגים בלעדיים של „ג'נרל אלקטריק" בישראל.

ברלב: ,היערכות מחדש' לקראת ההסכם עם ה,שוק'

מאת יצחק בן־הורין

שר המסחר והתעשייה חיים בר־לב אמר, כי בארץ פועלים 146 מפעלים, שבהם מועסקים יותר מ־300 עובדים. יתרם הם מפעלים קטנים, אשר לא יוכלו להתקיים לעמוד בתחרות — עם השיפה השוק המקומי ליבוא מתוצרת מארצות השוק האירופי — אם לא יתארגנו לשותפות בכל הענקציות, פרט לייצור.

השר בר־לב, שדיבר בכינוס של רכזי מפעלי־התעשיה של קיבוצי השומר־הצעיר, ציין עוד. כי אנו נערכים להקבה תפוקת חדשה של רשת כבישים ורכבות ושיפור הקשר הטלפוני, כדי שנוכל לקלוט את התחורה המיובאות.

„להסכם עם השוק המשותף יהיו השלכות בכל התחומים שלנו. אנו צריכים ,להיערך מחדש', כדי לנצל את יתרונות השוק המשותף, הפותח לפנינו שוק כמעט בלתי מוגבל של מיליוני צרכנים. כל זאת אם נקפיד על איכות, מחיר נמוך, סדרי תשלומים היזק בביצוע ההזמנות" — אמר השר בר־לב.

ח"כ שריד פונה לרבין בעניין השביתה של החיילים המשוחררים הדרוזים

מאת מנחם רהט

ח"כ יוסי שריד (מערך) הגיש אתמול לנשיאת הכנסת שאילתה המופנית לראש הממשלה, והמתייחסת לשביתת־הרעב שקיימו השבוע עשרות צעירים דרוזים, כולם חיילים משוחררים, בפקיעין שבגליל.

השביתה התקיימה בהבאה על „קיפוח החיילים המשוחררים הדרוזים ששירתו שירות־סדיר כלא בצה"ל, לעומת ההטבות שמהם נהנים חיילים משוחררים יהודים".

ח"כ שריד שואל:

✶ האם לחיילים משוחררים בקרב העדה הדרוזית ולזוגות צעירים דרוזים (במקרה שאחד מבני הזוג הוא חייל משוחרר) ניתנות זכויות שוות לאלה הניתנות לחיילים משוחררים ולזוגות־צעירים יהודים?

✶ אם לאו — באלו תחומים מופלים החיילים המשוחררים והזוגות־הצעירים הדרוזים לרעה?

✶ כיצד ניתן להסביר מציאות של „איפה ואיפה" וקיפוח זכויות כשמדובר בצעירים המבלאים אותן החובות למדינתם, וכעל לכולן — חובת השירות בצבא?

✶ האם יורה ראש הממשלה לאלתר לכל משרדי הממשלה לקיים שיוויון־זכויות מלא לכל החיילים המשוחררים והזוגות־הצעירים משוחררי צה"ל מבלי הבדל עדה ודת?

שרון: מטוסי אפ. 15 פחות חשובים מעומק אסטרטגי

„יש לומר לממשלה ולציבור, שמטוסי אפ. 15 מארה"ב הם דבר חשוב, אבל הם פחות חשובים מעומק אסטרטגי. בלעדיהם אפשר להתקיים בגבולות הנוכחיים, אבל בגבולות אחרים — מטוסים כאלה לא יעזרו" — אמר אתמול אלוף (מיל.) אריאל שרון בהרצאה בפני קהל רב במדרשה בת אליעזר בבית ז'בוטינסקי בתל־אביב. הוא הוסיף, כי „גם בעבר היו ערבים באספקת חלפים ותחמושת מארה"ב, כמו היום, אבל הדבר פחות חשוב כאשר חוסנו הנפשי של העם".

מר שרון הדגיש, כי מה שמתרחש היום בקמבודיה ובווייטנאם הוא אזהרה ביחס למשקלן של ערבויות אמריקניות.

הדובר ציין, כי על ישראל להכין תכנית שלום כוללת ולהציגה בפני הערבים בצורה חד־משמעית, הדך הכרזה, כי אם לא יקבלוה ויפתחו במלחמה — הם יאבדו את הישגי המלחמה האחרונה.

שרון הוסיף, כי „כל נסיון להקים יחסים דיפלומטיים עם בריה"מ, בטרם שנפתחו שערי העליה, הוא תקיעת סכין בגבם של מיליוני יהודים". בהמשך דבריו קרא שרון לעזר ויצמן לחזור לפעילות פוליטית.

סמינר בי"ל לקיבוע של שברים ייערך בחיפה

מאת ראובן בן־צבי

כמינר בינלאומי לקיבוע פנימי, שינוהל על ידי רופאים בישראל, יחזה על פגיעות שבאבעו חיילי צה"ל במלחמת יום הכיפורים, וכיצד הוחזרו הפצועים — בעזרת הקיבוע הפנימי — לפעילות מלאה. הסמינר ייערך בתחילת השבוע הבא בבית „רמב"ם" בחיפה.

המרצים הראשיים בסמינר הבינלאומי יהיו מומחים משווייץ, שפיתחו את שיטת הקיבוע הפנימי והגיעו להישגים מרשימים. אורטופדים בישראל יצאו לפני מספר שנים לשווייץ ללמוד את השיטות המקובלות של קיבוע פנימי. עיקר של הסמינר להדריך רופאים מקומיים, ורופאים שיגיעו לכאן מחו"ל בשיטות אלה. במסגרת הסמינר ייערך קורס תיאורטי של קיבוע שברים.

42 מדינות ישתתפו בירידי הספרים הבינלאומי

מאת סופר „מעריב" בירושלים

12 מדינות נוספות, ביניהן מדרום־אמריקה, הודיעו בימים אלה על השתתפותן ביריד־הספרים הבינלאומי, שייפתח בסוף החודש בירושלים.

בכך יגיע ל־42 מספר המדינות שישתתפו ביריד, בהוכן רק מדינה אחת מהגוש המזרחי — רומניה.

ביריד הספרים הבינלאומי יוצגו כ־60,000 ספרים, על־ידי כ־750 מו"לים מהארץ ומהעולם. ב־150 מו"לים זרים כבר הודיעו, כי בכוונתם לבוא לארץ כדי להשתתף אישית ביריד, שיהיה פתוח בשבוע יכי.

חברי סגל בטכניון תומכים במאבק המינהליים

עצומה התומכת בידי 52 חברי־סגל בטכניון, המביעים תמיכה במאבקם של המינהליים להשגת פטור ממשכי ליכוד בדרגות ההסכמה גבוהה, נשלחה אתמול לנשיא הטכניון, אלוף (מיל.) עמוס חורב.

בעצומה נאמר: „מבלי להתייחס לצדם הסכסוך ולצורת המאבק של עובדי הטכניון, ברצוננו להדגיש, כי אנו תומכים בתמיכה מלאה בהביעתם לזכות זכויות לבניהם, כמקובל לגבי בני הבורים. לא ייתכן, כי בני העובדים יופלו לרעה כתוצאה ממעמד הוריהם בטכניון. השיבותו של החינוך הגבוה במדינה אינה שונה לגבי אלה לעומת אלה, וכל טענה פורמלית אינה כצדקה אפליה מסוג זה".

ארגון יוצאי לטביה ואסטוניה

במלאת שלושים שנה לשחרור יוצאי לטביה ואסטוניה ממחנות הריכוז

תיערך פגישה חגיגית

במוצאי שבת, כ"ב אייר תשל"ה (3.5.75) בשעה 18.00 באולמי „גיל", רחוב גורדון 34, תל־אביב.

המעוניינים להשתתף מתבקשים להודיע מיד לאיגוד — רח' שפירא 2 ולשלוח — 40 ל"י ליחיד.

הועד המארגן

משל: 100 אלף עובדים כיום לפי שיטת שכר העידוד

הועה"פ של ההסתדרות דן אתמול בבעיות פריון העבודה והייצור ✶ האלוף (מיל.) חורב, שנאם כאורח קבע: במישור הגברת הייצור, „עוד יש לעשות הרבה" ✶ תמיכה במפעל „מעריב" — „פרס עובד ישראל 1975"

מאת ישעיהו אביעם

במליאת הוועד הפועל של ההסתדרות התקיימה אתמול דיונים שהוקדשו לנושא התפוקה ופריון העבודה והייצור. נאם אורח בישיבה היה נשיא הטכניון האלוף (מיל.) עמוס חורב.

בפתח הישיבה אמר מזכיל ההסתדרות, מר ירוחם משל, כי ההסתדרות הכללית היא אולי גוף העובדים היחיד בעולם, אשר כתבם בזמנו ובמרצו הוא כדי להון בהגברת התפוקה ופריון העבודה.

יו"ר המחלקה לדמוקרטיה תעשייתית, מר נפתלי בן־משה, עמד על הצורך הלאומי בהגברת התפוקה, הגדלת פריון העבודה והייצור ומאבק עליון להגדלת היצוא. לדבריו, מלאכה זו לא תוכל להיעשות אך ורק על־ידי ציבור העובדים במשק אלא במשותף על־ידי הממשלה, המעסיקים וציבור העובדים.

מזכיל ההסתדרות אמר, כי כיום פועלות במדינה 500 מועצות ייצור. הבתחלקות לכל המקשרים. 62% מכלל מועצות הייצור נמצאות בסקטור הפרטי; 26% בסקטור ההסתדרותי ו־12% בסקטור הציבורי. מכלל 500 מועצות הייצור פועלות 440 בתעשיה ורק 60 בשירותים.

שיטת שכר עידוד

להלן אמר כי כיום עובדים כמאה אלף איש לפי שיטת שכר עידוד, מהם 85 אלף עובדים בתעשיה ו־15 אלף בשירותים. להלן עמד על הבעיה הבעייתית עתה את רוב עובדי הייצור ובעיקר את אלה העובדים לפי שיטת שכר עידוד — „והוכיח והרבה כדוגמות". שר „ועדת בן־שחר" ממליצה לשלבן בשכר שבבנו תשלום תוספת היוקר. לדבריו, תקיים ההסתדרות בקרוב מפגשים עם נציגי המעסיקים כדי למצוא תהליך לתמריץ, בעיני הגורמים, כי אם לא יעשו זאת „הרי שנושא הפריון והייצור יחטיא את הבטוהי".

ההוכחה — „כפיר"

נשיא הטכניון, מר חורב, הסתכל על נתונים בדוקים של הטכניון והשוואתם לגבי מדינות בתעשיות אחרות. הוא אמר בין השאר: „נכון הוא שר אנחנו הוכחנו בדינת ישראל כי אנו מסוגלים לפתח העשייה ברמה בינלאומית; אני חושב שאין כבר טיסתו של ה„כפיר" הוכחה ליכולתנו, לכושרנו לתכנן ולפתח לייצר ולהתחזק". עם זאת הציע לא לספק לעצמנו על השבם, וכי במישור של הגברת התפוקה והייצור יש עוד לעשות הרבה.

כל חברי הועד הפועל, עמדו על החשיבות המירבית של הצורך להגביר את התפוקה. מזכיל ההסתדרות הציע לצרף להצעות. המחלטה שהובאו לועד הפועל, סעיף של סיעת „הליכוד" לפיו: „הועד הפועל מציין בצער, שבשנה האחרונה ציור השכר הריאלי הממוצע של עובדי הייצור אחרי ההפלאה בפריון הייצור".

לאפעתת הכל הצביע הרוב בעד ההצעה ורק 4 חברים הצביעו נגדה. אנשי „הליכוד" ראו בכך הישג היסטורי שנוגע כל הסיעות הביעו הסכמתם להצעה שלהם.

ההחלטות

החלטות מליאת הוועה"פ בנושא התפוקה ופריון העבודה והייצור, אושרו ברוב גדול — וללא התנגדות. ההחלטות קוראות לשיתוף פעולה מלא של כל הגורמים בשירותים ובייצור להגברת התפוקה וכן קורא לשיתוף פעולה הדוק בין הממשלה, המעסיקים וההסתדרות, וכמובן ועדי העובדים — ולהקמתן של מועצות ייצור נוספות, אשר כבר הוכיחו את עצמן.

יוזמת „מעריב"

כזכור הוכרז לפני חודשים מספר ביוזמת עתון „מעריב" על „פרס עובד ישראל 1975" במסגרת עידוד התפוקה והפריון, בחסות שר העבודה מר שה ברעם. ביוזמת „מעריב" הוקמה ועדה ציבורית אשר בראשה עומד כיום נשיא הטכניון האלוף (מיל.) עמוס חורב ומשתתפים בה נציגי משרד העבודה, ההסתדרות, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים והתאחדות התעשיינים ב־בייעוץ המכון לפריון העבודה והייצור.

כל הנציגים כבר הביעו בהזדמנויות שונות, כי במיבצע הנערך עתה על ידי „מעריב" הם רואים דרך חינוכית ותבורייה להגברת התפוקה והייצור והביעו הסכמתם להצטרף למיבצע זה שנרשמו אליו כבר רבבות רבות של עובדים ברחבי המדינה.

רבין יוזמן להסת' להסביר דבריו על האיגוד המקצועי

מאת ישעיהו אביעם

ראש הממשלה יצחק רבין, יוזמן, בביאת, ליישיבת מליאת הועד הפועל של ההסתדרות. הוא יתבקש להסביר את דבריו בהתייחסו על האיגוד המקצועי שנאמרו עיב יום הי־עצמאות, ואשר עוררו הרבה תמיהה בהסתדרות.

ראש הממשלה אמר ביום העצמאות, כי „מבנה האיגוד המקצועי בארץ הוא כיום הזמנה לגילה בימי הבינויים".

מזכיר ההסתדרות, מר ירוחם משל, הביע את כוונה זו מדברי מר רבין. עם זאת אמר, כי יגיב רק לכשיקבל את הסטנוגרמה מדברי מר רבין.

ח"כ דוד לוי (ליכוד), שהוא חבר הועד הפועל, הציע להזמין את מר רבין, כדי להתפלמס עמו על הדברים שהשמיע.

מוצע להקים בית־דין למיסים

מאת יצחק דייש

הצעה להקים בית־דין מיוחד למיסים, שיורכב כמומחים לענייני מיסים, הוגשה ועדה מיוחדת ליהיכי שוטה במינהל הכנסות המדינה.

על־פי ההצעה, ישמש בית־הדין כערכאת־ביניים על החלטה שנתקבלה לאחר השגת הנישום. החלטות בית־הדין תהיה סופית, וניתן יהיה לערער עליה לפני בית־המשפט המחוזי רק בשאלה משפטית.

בראש בית־הדין למיסים יעמוד שופט, או רואה־חשבון, או איש מס־הכנסה בכיר, בעל וותק של 15 שנה בשירות, וישתתפו בו שני נציגי־ציבור, המתמצאים בעניינים כלכליים.

הוועדה מעריכה, כי בשלב ראשון יידרשו, כשלושה הרכבים לכל המדינה.

דו"ח הוועדה מותח ביקורת על הסדרים הקיימים בערעור בבית־משפט מחוזי. ערעור זה אינו מתמקד כיום בסוגיות משפטיות בלבד, ר־משמעות בו עדויות חדשות. כתוצאה מכך, הופך בית־המשפט להיות פקיד־שומה, הערוך מחדש את השומה לפי מיטב שפיטתו. בית־המשפט המחוזי אינו פנוי לטפל בעומס העצום המוטל עליו, בגלל המספר הרב של תיקים וחוסר השופטים הבקיאים בענייני מיסים. כתוצאה מכך נוצרת סחבת בדיונים, והמשפט מהווים לכסעה מכשיר בידי נישומים, כדי לאלץ את המספקת לסיים את השומה בפשרה, והדבר גורם להסדר מס לאוצר.

הוועדה פעלה במסגרת הצמותת, לקראת הפעלת הרפורמה במס־הכנסה. בראש הועדה עמד ש.ל. גרוס, והשתתפו בה סגני נציב מס־הכנסה ב. בירקנפלד, א. שילוני וח. נייגר.

בעקבות הדלפת ידיעה על כוונה לבצע צווי הריסה

מחלוקת בין להט לגריפל על מדיניות צווי ההריסה

מאת אברהם רותם

מחלוקת נתגלעה בין ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, לבין מ"מ ראשון לראש העיר, יגאל גריפל, בעניין פרסום מדיניותה של העירייה בדבר בקיבת „יד חזקה" בביצוע צווי ההריסה בתחומי העיר.

ההחלטה עקרונית להוציא לפועל כ־300 צווי הריסה שהצטברו באחרונה נתקבלה בישיבת הנהלת העירייה לפני כשלושה שבועות, אך נשמרה בסוד. אחרי שנודע דבר העירייה, עיבים שפירא, כסיבת עתונאים שבה עמד גריפל להשתתף בתוקף היותו יו"ר הוועדה לבנין ערים.

מסיבת עתונאים זו, שנועדה להתקיים ביום א', בוטלה ברגע האחרון. התברר כי גריפל סרב לפרט בפוכבי את תוכניות הביצוע של צווי ההריסה.

להט היה בדעה אחרת. הוא טען כי יש להסביר היטב לציבור את מדיניות העירייה, במיוחד נוכח העובדה שהדלפת הידיעות על צווי ההריסה עוררה הסיסה בכפר שלם.

כשעמד גריפל בסרבו להופיע במסיבת עתונאים, זומנו העיתונאים ליום ג' הבא לפגישה ביחידות עם להט ועם סגנו לענייני שיכון, פרץ אריניקובסקי. הדבר בה גם על „פתרונות דיור חדשים בכפר שלם", בבגמה להרגיע את תושבי השכונה.

לדברי גריפל, נבצע עניין צווי ההריסה בבדיקה כדי לקבוע אילו צווים יש לבצע ואילו יידחו למועד מאוחר יותר. ולכן „אין טעם להופיע עתה לפני העתונות".

6000 איש סיירו אשתקד בארץ במבצע ,תור ועלה'

בשנת 1974 הביאה „תור ועלה" — הלשכה לקידום תכניות עליה של מחלקת העליה והקליטה של הסוכנות — כ־6000 איש מיו־די כארגנים מחו"ל, כדי לעניין אותם בפרויקטים שונים ובאפשרויות קליטה לקראת עלייתם לארץ.

הלשכה קושרת גם קשרים עם תיירים המבקרים בארץ ומנסה לעניין אותם באפשרויות עליה. סך הכל היא מטפלת בכ־50 אלף איש בשנה. באחרונה נכנס גם משרד הקליטה לשותפות ב„תור ועלה".

על כך מסר אתמול בסיור עתונאים במפעלים של עדים במרכז הארץ, מנהל „תור ועלה", גבי סודנר. הוא אמר, כי באחרונה החלו להביא ארצה במסגרת הסיורים המוקדים של המועבדים לעליה, משפחות שלמות, ולא רק ראשי משפחה. מעמידים לרשותם את כל האמצעים כדי לבדוק מקומות עבודה ואפשרויות השקעה וקליטה שונות. הלשכה החלה לפעול גם בין מתנדבים הבאים לארץ ואנשי „שירות לעם", ואלה מביניהם המחליטים להישאר בישראל, משוכנים לתקופת ביניים בבית מלון „סיראף" בהרצליה, שנהפך מעון לרווקים בודדים.

עיקר פעולת „תור ועלה" מכוונת לקליטת עצמאים המבקשים להשקיע במפעלים קטנים.

חלק מבעלי העסקים מוצא את המפעלים ואת העסקים בתיווכה של „תור ועלה", ר רובם מקבלים סיוע כספי מקרנות של הסוכנות ומשרד הקליטה. מר סודנר מסר, כי „קרן המשאבים", שנוסדה לפני שנה, אישרה עד עתה הלוואות בסך כולל של כ־14 מיליון לירות ל־140 מפעלים קטנים, בהם נקלטו כ־300 עובדים. ההלוואות הן בדרך כלל בסכום של עשרות אלפי ל"י, אך במקרים מיוחדים ניתנות גם הלוואה של עד 300 אלף לירות. חלק מהעולים קיבל הלוואות מ„קרן לעולה המשקיע" של משרד הקליטה. קרן זו חילקה הלוואות בסך כולל של 40 מיליון לירות.

מנכ"ל מחלקת העליה של הסוכנות, עוזי נרקיס, מסר בסיור, כי עם צימצום העליה, ירד גם מספר המשתתפים בסיורים במסגרת „תור ועלה". בתשובה לשאלה אמר מר נרקיס, כי לפי סטאטיסטיקה שנערכה ב־1973, 35 אחוזים, מהמקבצאים שהובאו לישראל בסיורים של „תור ועלה", עלו בסופו של דבר לישראל.

תלמיד הכין הצעת חו[ק] והיא תוגש בקרוב לכנסו[ת]

הצעיר, בן 17 וחצי, ניסח הצעתו בעקבות לימ[ודי] נושא עבודתן של הוועדות ברשויות המקומי[ות]

מאת יוסף דגמר

הצעת חוק, הקובעת את דחיפות ההתכנסויותיהן של הוועדות הפועלות ליד המועצות ברשויות המקומיות ו־נועדה להעניק יתר פיקוח על עבודתן — תוגש בקרוב לכנסת. הצעה זו היא הובה בידי... הלביר היכון מהדרה והיא זכתה בהמיכתם של חברי כנסת רבים.

„המחוקק הצעיר", אריק וברמן בן 17 וחצי, תלמיד כיתה י"ב בבית־הספר התיכון בחדרה, ניסח את הצעתו על סמך לימוד מעמיק של נושא עבודתן של ועדות הרשות בוועדות החובה הפועלות ברשויות המקומיות. התברר כי ועדות רבות, בעיקר ועדות הרשות, מהכנסות לעתים רחוקות וברשויות מקומיות מסויימות, אין ועדות מסויימות מתכנסות כלל.

כשום כך צוברות משימות הכוטלות על הוועדות למועצות או לאנשי הביצוע, אשר להם הפקידים משלהם, או שאינן מבוצעות כלל.

✶

נוכח מימצאים אלה, חיבר אריק הצעת חוק המכילה שני חלקים. החלק הרא[שון] מתייחס לוועדות החובה וחלקה ה[שני] מתייחס לוועדות הרשות. בשני הח[לקים] נקבע לקבוע את תכיפות כינוסן של ועדות. החלק הראשון יפעל לסוי שבכל אחד כהם ייקבעו לחיפושיות א[ו] בהתאם לסוג הרשות המקומית ול[ה] התושבים בשטח השיפוט שלה. ה[ח] כעיין שעיבודל של חלק זה, לק[ראת] שניה, בכנסת, יחייב סקר על [כל] הרשויות המקומיות. תוקף כינונה ועדה, כלא תתכנס לישיבה הקוב[עה] כפולה כרוחת הזמן המירבי שבין [ישיבה] מישיבותיה על פי החוק — יפוג [...] כאפיית אחרי תקופה כזאת. ראש [...] יכריז על פיזור הועדה וידאג לב[חירת] יו"ר וחברים של ועדה חדשה.

✶

התלמיד הגיש הצעה זו לעיונם [של] ח"כים רבים, לרבות ח"כ יוסף תב[ור], יו"ר ועדת הפנים של הכנסת — כאחד תמכו בה. בימים אלה כבר [חתמו] ח"כים את ההצעה לציון מעמיק ולה[גשה] לקריאה ראשונה בפליאת הכנסת.

קול: הנהגת טיסות ש[כר] תגדיל התיירות ב־%

מאת משה בן־צבי

מחירי הטיסה הגבוהים לישראל אינם מאפשרים כיום, את קידומה של תנועת תיירות הבנית ועליה לי ארצנו. כך אמר אתמול שר התיירות, משה קול, במפגש עם עתונאים. הכוונה היתה לדגל פרסום מסמך סקר הדך ב„השפעת מדיניות התעופה על פיתוח תיירות לישראל".

שר התיירות קבע, כי הנהגת טיסות שכר לישראל עשויה להגדיל את תנועת התיירות האמריקנית בכ־30 אחוזים. היא גם תביא לקופה המדינה תוספת הכנסה של כ־44 מיליון דולאר לשנה.

„אין טיסות השכר צריכות לפעול על בסיס של מדיניות של שמים פתוחים להלוטין" — קבע השר, אלא בהתאם למדיניות ממשלתית, הלוקחת בחשבון את הבטחת קיומה והרחבתה של חברת התעופה הלאומית אל־על.

סקר זה, שבהכנתו הושקעו 75 אלף דולאר, ממליץ, בין השאר, לאפשר טיסות שכר ישירות לאילת ולירושלים. עוד קובע הסקר, כי טיסות השכר זולות בשיעור הנע בין 33—55 אחוז ממחיר קברטיי הזול ביותר הנהוג בטיסות סדירות.

בתשובה לשאלות אמר השר, כי מספר התיירים שהגיע בשנת 1974 כירדן לישראל הסתכם ב־18 אלף.

בנושא ההשקעות ובנית השתית מתאימה לתיירות הבנית לישראל אמר השר משה קול, כי ב־10 השנים האחרונות אישרה ממשלת ישראל לבנית הרחבת בתי מלון הלואות בשיעור העולה על חצי מיליארד לירות.

בהתייחסו לפירסומים המתמידים הנשמעים מפיהם של כלכלני משרד התחבורה בנושא הנהגת טיסות שכר אמר השר, כי בזמת משותף של כלכלנים ממשרדי התחבורה והתיירות עוסקים בעיבוד ובדיקת הבעיה. „חילוקי דיעות הם לגיטימיים — והנרבים הכי מה. אם לא תתקב[ל] בדיון מאוחר יותר התחבורה והתיירות הפעלת טיסות שכר [...] הדיון לשולחן הממ[שלה]".

העלייה בינואר־מרס ב־50% לעומת אשת[קד]

בשלושת החודשים הראשונים של שנה [זו] הגיעו לישראל כ־4,800 איש, לעו[מת] בתקופה המקבילה אשתקד. הלה איפוא ירידה ניכרת במספר העולים — מסר אתמול דוב[ר] הסוכנות לסטאטיסטיקה.

צמצום העליה נובע ברובו מהפחתת קצב עולי בריה"מ (כ־2,400 עולים בחודשים ינואר־מרס לעומת 5,700 בתקופה המקבילה אשתקד). הירידה הבאים מבריה"מ החלה עוד בחודשים הראשונים 1974.

בסוף שנת 1974 הסתכמה העליה לישראל נפש (ירידה של 42 אחוז לעומת 1973), מהם [...] מבריה"מ, לעומת 33,500 עולים מבריה"מ בשנת [...]

מקצוע פרושון בטחון

חיל האויר מציע תפקיד בשרות קבע במקצועו[ת] אחזקה, אלקטרוניקה, מינהלה ושרותים.

התפקידים מציבים אתגר מקצועי עם אפשרויות. הכשרה וקידום.

מקומות השרות - בכל אזורי הארץ.

המעונינים יפנו טלפונית: 03-693881 או 03-693415 בימים א'-ה' בין השעות בימי ו' בין השעות 0800-1400 או בכתב לד.צ. 2348/ה ויוזמנו לראיון התאמה.

הצטרף למשרתי הקבע בחיל האויר

לשכת הפרסום הממשלתית

מגדה ובני אלנבוגן

מודיעים בשמחה על הולדת

בנם בכורם

נכד

לישראל ויטי אלנבוגן | לוולטר וד"ר איזבלה שפירא

נין לגיטה סלפור

ת"א, אסותא — 17.4.75

למיכל ומשה עמידב

בן בכור

עידי

נכד למשפחות

צבי ופירה סולובייצ'יק, נתניה | מרדכי ומרגוט הלוי, ירושלים

ירושלים השלמה — כ"ו ניסן תשל"ה, 7.4.75

נילי, דן ואילת מנחבוי

שמחים להודיע

על הולדת

הבת — האחות

עדי

הקריה — 13.4.75

ב"ה

תמר ואריה וולברגר

מודיעים בשמחה

על הולדת

מירב

אחות לברק

נכדה

לטובה וצבי וולברגר, בת־ים | למרי ובונצ'ו משיח, יפו

נינה

לתמרה משיח, יפו

ב"ה

יעל (ישלזון) ויואל נתן

שמחים בהולדת בתם

תמר

אחות ליובל

ירושלים — ד' אייר תשל"ה (15.4.75)

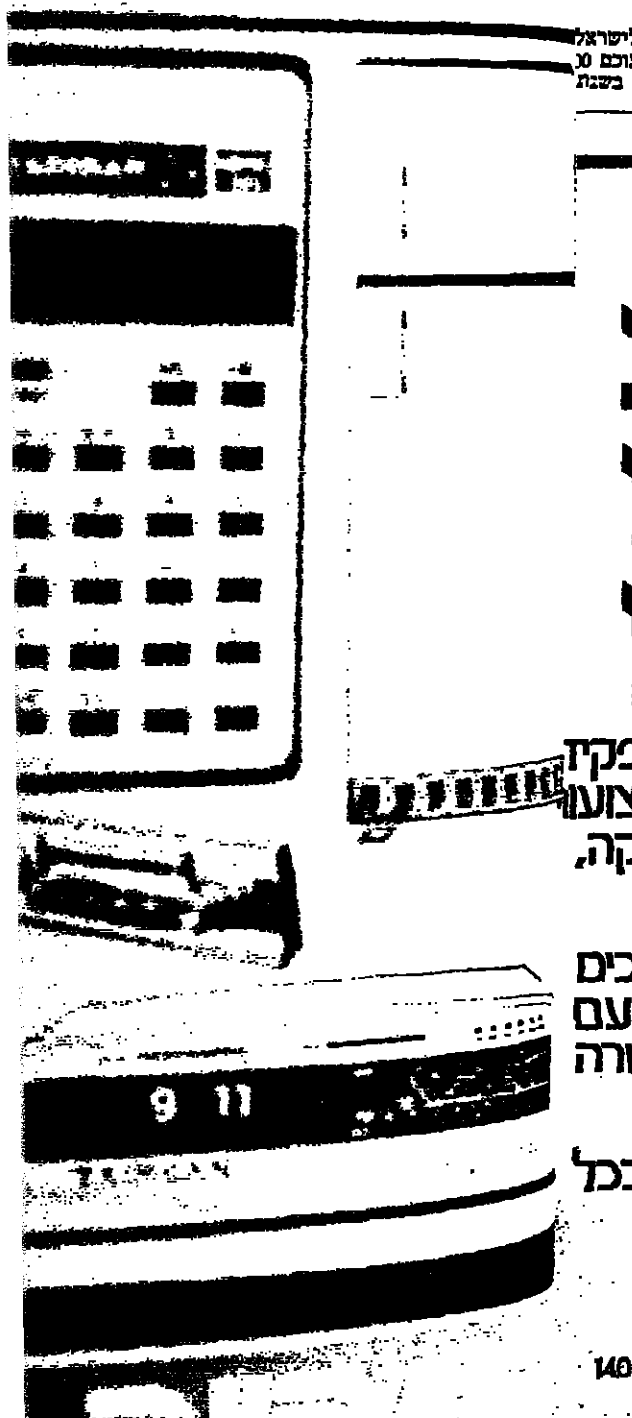

מבצע ענק של מעריב ותדיראן

פרסים במיליון ל"י

הנהלות „מעריב" ו„תדיראן" חברו יחדיו למבצע פרסים ללא תקדים.
מעריב העתון הנפוץ ביותר במדינה הגיע למכירה נטו של כרבע מיליון עתונים בכל ערב שבת. זו תפוצת שיא בישראל ונכבדה אף בממדים בינלאומיים.
תדיראן — תשלובת התעשיה האלקטרונית הגדולה בישראל, רכשה הישגים תעשיתיים טכנולוגיים בינלאומיים. כמיליון מכשירים ברי־קיימא מתוצרת תדיראן נמכרו ושווקו במרוצת השנים בישראל.
במבצע יוענקו לקוראי „מעריב" פרסים בערך כולל של כמיליון ל"י.

ואלה הפרסים :

500 מחשבי כיס „נובוס" — NOVUS (שיווק ושרות תדיראן).
2 מקררים מהדגם החדש — תדיראן 400.
2 מקלטי טלויזיה המשוכללים ביותר — דגם 244. (עם TELECOMPUTER & INSTANT TONE ושילדה טרנזיסטורית).
2 מזגני אויר תדיראן הידועים בתפוקתם המירבית ופעולתם השקטה ומיוצאים למספר רב של ארצות.
2 מערכות טייפ סטריאו כולל רמקולים.
2 מקלטי רדיו למכוניות (הדגם שכבש את השוק הישראלי ומיוצא לעשרות מדינות בעולם).
2 רדיו־שעון דיגיטלי.
50 אוזניות סטריאו מתוצרת „סופרקס" (שיווק ושרות תדיראן).
בין המשתתפים יוגרלו 5000 מעטפות שבכל אחת 4 סוללות טרנזיסטור מדגם חדש, מיוצרות על־פי פטנט בינלאומי.
5000 משתתפים נוספים יקבלו כל אחד המחאת הנחה בעלת ערך כספי מטעם תדיראן. (פרטים יפורסמו במהלך המבצע).
10,560 משתתפים יזכו בפרסים.

מעריב

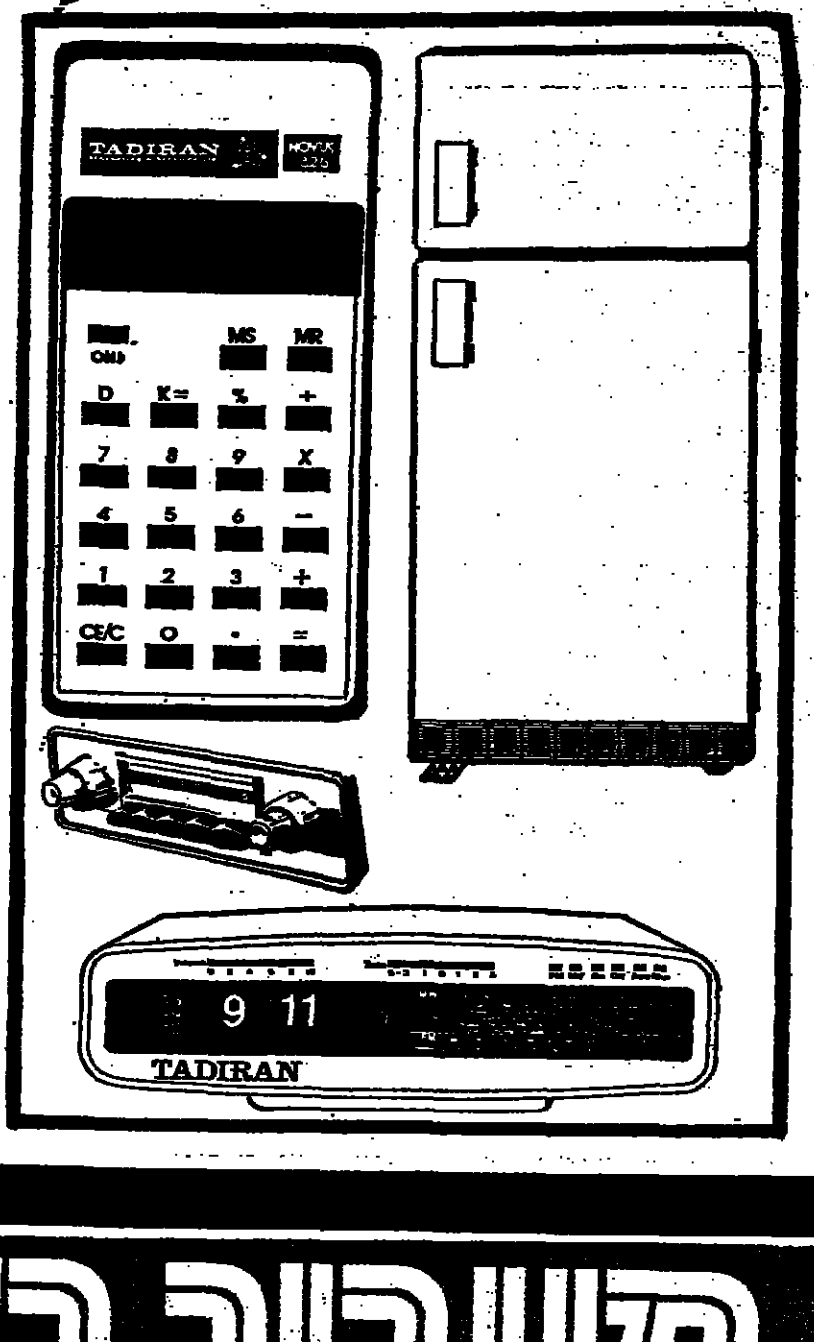

תנאי ההשתתפות : עליך לגזור ולשמור את התלושים שיופיעו ב„מעריב" מדי יום ביומו. מן האותיות שבתלושים הרכב את המשפט :

מעריב ראשון בתפוצה - תדיראן ראשון באיכות

גליון הדבקה : לנוחות הקוראים יתפרסם ב„מעריב", בימים הקרובים, עמוד עליו יש להדביק את התלושים במשבצות המסומנות.

זכאים להשתתף בהגרלה : כל המרכיבים נכונה את המשפט מהאותיות שבתלושים, וישלחו אותו לפי הכתובת : „מבצע מיליון" של „מעריב" ו„תדיראן", ת.ד. 20241 ת"א.

ההגרלה בפיקוח : רואה חשבון, עורך דין, נציג המכון למסחר הוגן, נציג הנהלת „מעריב", נציג תדיראן שיווק ושרותים בע"מ, נציג פרסום „פלד".

עובדי „מעריב" ועובדי פרסום „פלד" אינם רשאים להשתתף בהגרלה.

תקנון המבצע וההגרלה : נמצא במשרדי הנהלת „מעריב", רח' קרליבך 2, ת"א ; תדיראן שיווק ושרותים בע"מ, רח' קרליבך 27, ת"א ; ופרסום פלד בע"מ, רח' שניאור 21, ת"א.
עותק מהתקנון יישלח לכל הפונה בכתב.

תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ

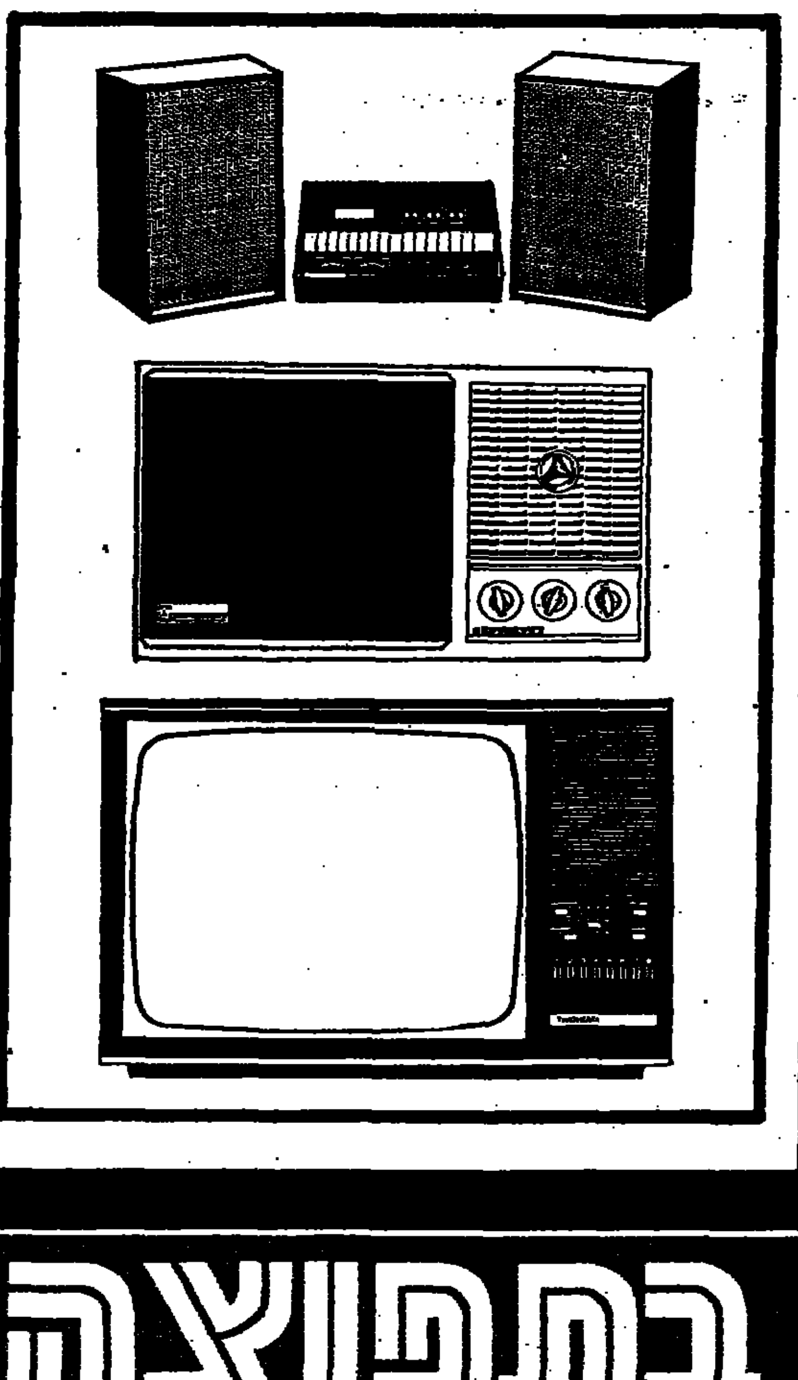

מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון מיליון

מעריב ראשון בתפוצה
תדיראן ראשון באיכות

هكذا من الاصل

נעצר חשוד בפריצות - עם 1000 מפתחות ו"ספרות מקצועית"

משטרת חיפה עצרה השבוע חשוד שברשותו נמצאו חומרי נפץ תוצרת־בית, מחורה גבוהה ו־1000 מפתחות כניסה לבתים פרטיים בחיפה והסביבה.

בעקבות ידיעה הגיעה חוליית שוטרים מצויידת בצו חיפוש לאחד הבתים בצור שלום. בדירה נמצא הצעיר ליאון קופרברג, בן 28, גבה קומה, נאה ומשכיל. הוא הציג את עצמו כבעל הדירה, ובחיפוש שנערך נמצאו בדירה 1000 מפתחות למנעולים ועל כל מפתח תוית ועליה רשום שם בעל הדירה וכתובתו המדוייקת...

חוליית השוטרים מצאה בדירתו של החשוד ספרי כימיה רבים, תרופות וסמים, ביניהם סמים מסוכנים שנגנבו מבתי מרקחת. עד מהרה התברר לשוטרים כמה השימוש שעשה החשוד בספרות המקצועית. החשוד הרכיב חומר־נפץ, לפי "המרשם" שנמצא בספרי הכימיה.

המשטרה מייחסת לחשוד כ־100 התפרצויות לדירות, בתי מרקחת ובתי־ספר, שלתוכן נכנס בעזרת מפתח שהותאם למנעול.

העלאות בדרגה במשטרה במרחב הגליל והמרכז

ראש לשכת החקירות הדבר במשטרת מרחב המרכז, רב־פקד מנשה גולן הועלה לדרגת סגן־ניצב. סגן־ניצב גולן כיהן בעבר כראש חוליה משטרתית, שלחמה נגד אירגוני המחבלים בירושלים וביהודה, ולפני שנבנה לתפקידו הנוכחי עבד בראש הלשכה לתפקידים מיוחדים במשטרת מרחב המרכז.

בטקס הענקת הדרגה, שנערך בלשכת מפקד המחוז הדרומי של המשטרה, תת־ניצב אריה איבצן, נכחו מפקד מרחב המרכז, ניצב משנה דוד קראוס וקציני משטרה בכירים.

במשטרת מרחב הגליל, הועלו השבוע בדרגה שני קצינים: מנחם יוסף ממשטרת צפת, ואשר מצה, מהמחלקה לתפקידים מיוחדים בבסיס משטרת מרחב הגליל, הועלו לדרגת מפקח. מפקד משטרת המרחב ניצב־משנה זהר פרנקו העניק את הדרגות החדשות בטקס שהתקיים בלשכתו במבנה משטרת המרחב בעכו.

גובה מאום־אל־פאחם חשוד במעילה באלפי ל"י

מאת יוסף ולמר

שופטת השלום בחדרה, בלנש קיי, האריכה בשלושה עשר ימים את מעצרו של נג'יב ג'בארין, גובה מטעם המועצה המקומית אום־אל־פאחם. החשוד במעילה בכספי ציבור, בסך של אלפי ל"י.

בא־כוח המשטרה טען בבית־המשפט כי במשך שנת הכספים 1974/75, גבה החשוד מסים מתושבים באום־אל־פאחם ושילשל לכיסו סך של כ־4,900 ל"י, במקום להעבירם למועצה המקומית.

רכוש בעשרות אלפי ל"י נתפס אצל חשוד בגניבות

רכוש החשוד כגנוב, הנאמד בעשרות אלפי ל"י, נתפס בדירה שכורה בתל־אביב. בעל הדירה, בן 25, נעצר כחשוד בפריצות וגניבות מבתי עסק באיזור תל־אביב.

סיור של המדור המרכזי הגיע אתמול ב־3 לפנות בוקר אל דלת דירתו של הצעיר. החשוד סירב לפתוח, וניסה להתחמק מן הבית דרך צינור המים. אך משהבחין, כי גם ברחוב נמצאים שוטרים, חזר לדירה ופתח את הדלת.

ברזל בניה גנוב נתפס אצל שני תושבים משכם

מאת מרדכי אלקן

שני תושבי שכם, מהם אחד, שעבד כשומר במפעל "מקר־פלדה" בכפר־סבא, נעצרו אתמול בידי המשטרה כחשודים בגניבת 10 טון ברזל בניה בשווי כ־30 אלף ל"י.

הברזל הגנוב נתפס בידי משטרת שכם. החשודים הועברו למשטרת כפר־סבא להמשך החקירה.

אנדרטה הוקדשה בגדרה לזכר ד"ר זאב פון ויזל

בגדרה נערך אתמול טקס גילוי האנדרטה "בראשית ברא" מעשה ידיו של האמן האוסטרי הנודע ארנסט דבספרי, אותה פיסל לזכרו של ד"ר זאב פון ויזל.

האנדרטה הוקדשה על ידי אגודת הידידות אוסטריה ישראל למושבה גדרה, בה גר ופעל במשך שנים רבות ד"ר פון ויזל, שכיהן בעבר כיו"ר אגודת הידידות ישראל אוסטריה.

כ־15,000 ציורים של ילדים ובני נוער, תלמידי בתי ספר יסודיים בכל רחבי הארץ, הגיעו לתחרות הענק של ציורי ילדים בנושא "ארץ ישראל יפה".

התחרות נערכה ע"י "מעריב", בנק דיסקונט ובנק ברקליס דיסקונט, ובשתוף המועצה לארץ ישראל יפה.

חבר השופטים בחר ב־7 הציורים שזכו בפרסים — בהתאם ל־7 נושאי־המשנה של התחרות, וכן ב־100 הזוכים בפרסי עידוד.

לאור הצלחת התחרות וההיענות הרבה של בני הנוער — החליטה הנהלת בנק דיסקונט לערוך תערוכה של מיטב היצירות שנתקבלו במסגרת התחרות. התערוכה תוצג במקום מרכזי, ותהפוך, בשלב מאוחר יותר, לתערוכה נודדת שתוצג בסניפי בנק דיסקונט ברחבי הארץ.

7 הציורים שזכו בפרסים, בסך 750 ל"י כל אחד, יודפסו ע"י בנק דיסקונט ובנק ברקליס דיסקונט בלוח שנה מפואר, שייצא לאור בערב ראש השנה התשל"ו, ויופץ ע"י מעריב במאות אלפי עותקים.

בתמונה (מימין לשמאל) חבר השופטים: מר י. חלוי — נציג בנק דיסקונט, גב' אורה הרצוג — נציגת המועצה לא"י יפה, מר נ. גמל — נציג בנק דיסקונט ובנק ברקליס דיסקונט, מר ש. אבני — נציג אגודת הציירים והפסלים, גב' ר. יעקובסון — נציגת המועצה לא"י יפה ומר מ. מחוגר — נציג פרסום "דחף". בחבר השופטים היה גם מר ק. גרדוש (דוש) — נציג "מעריב".

40 אלף בתי עסק ישבתו ביו[ם] הגשת ההצעה למס ערך מוס[ף]

מאת סופרו הכלכלי של "מעריב" בירושלים

40 אלף בתי העסק המאורגנים בהתאחדות הסוחרים יקיימו שביתת מחאה ביום הגשת הצעת חוק מס ערך מוסף על שולחן הכנסת. על כך הודיעו אתמול במסיבת עתונאים בירושלים ראשי ההתאחדות בארץ.

הסוחרים מאיימים שלא לשתף פעולה עם שלטונות מס ערך מוסף, ובהתאם לכך לא ימלאו את הדרישות לניהול חשבונות.

הדוברים טענו, ... רום להתייקרות כלל... בשיעור גבוה. לד... אפשר לחייב בניה... 90 אחוזים מבתי ה... כיום אינם מנהלי... הם יצאו נגד הטיע... לת חשבונות הוא... אבות. כרבית מעלי... גדולים שנתגלו — ... חשבונות.

אשר לטענה, כי ערך מוסף דרושה תלבה ישראל בש... אמרו נציגי הסוח... פועל אין הדבר כ... רכיה אינן מספיק... מוסף, למרות... השוק.

במסיבת העתונאי... נציגי ההתאחדות... רים הגדולות: כ... בירנבוים, ד. נה...

עובדים בנמל הנפט באשקלון מנעו סכנת זיהום הים בסערה

חבלי הקשירה של הספינה נותקו — והיה חשש שצינור הנפט ייקרע

עובדי משמרת הלילה בנמל הנפט באשקלון מנעו סכנת התנתקות של מיכלית נפט מן החוף בעת סופה. בסערה, נקרעו חבלי הקשירה של המיכלית, והיה חשש כי המיכלית תעלה על שרטון, ועם קריעת צינורות הנפט הנגררים שלה יזוהם הים בכמויות גדולות של נפט.

סמוך לחצות הלילה האחרון קמה לפתע סופה דרום מערבית בים, וגלים התרוממו לגובה של 5—6 מטרים במהירות גוברת. מיכלית נפט היתה קשורה אותה שעה למעגן צף, ונמצאה בשלבי פריקת נפט.

הרוח הגיעה למהירות של 50 קשר, וחבלי הקשירה של המיכלית נקרעו בזה אחר זה.

עובדי מחלקת הים בנמל הנפט באשקלון מספרים, כי המיכלית נסחפה עם הרוח אל החוף. היה חשש, כי צינור הנפט המחובר אליה ייקרע, והים יוצף בנפט. לכן מיהר צוות הכוננות שעל המיכלית לנתק את חיבורי הצינור. במקביל הפליג כל צוות הכוננות בחוף לים בשלוש סירות השירות של קצא"א, ושלוש הסירות ביחד החלו לדחוף את המיכלית חזרה אל הים הפתוח, עד אשר יכלה להפליג בכוחות עצמה אל מעבר לגלים הסוערים ולזרוק עוגן.

ועד עובדי מחלקת הים בנמל הנפט באשקלון שיגר אתמול מכתב למנהל חברת קצא"א מר אברהם ברנר, בו פורט המקרה. במכתב הוסבר, כי בעוד מנהל קצא"א מודע כי יש לפטר עובדים ולצמצם את צוותי הכוננות, הרי פעולות אנשי הכוננות על המיכלית ובחוף הצילו חיי אדם, מנעו זיהום הים, וחסכו מיליוני ל"י בכך שהצילו את המיכלית.

שיפור בתשואות בגלל עלית ה[מדד]

מסחר שקט במניות, מחזורים ערים בענפי הצמודי[ם]

מאת ש. אביטל

עלית מדד חודש מארס ב־2.4 אחוזים גרמה להתרחבות שוק יציב ברמת תשואה גבוהה בכ־0.5 אחוזים מן הרמה שהיתה ערב פרסום השינוי במדד יוקר המחיה. התשואה הנקיה ל־3 שנות השקעה באגרות הבחירה עלתה ל־3 אחוזים ובגלל מקדמי התשואה הגבוהים בסדרות לטווח קצר (שנה — שנה וחצי) — נוצרה תשואה דומה גם בסדרות שמועד פדיונן הסופי הוא בשנת 1976. המחזור באגרות החוב הסתכם אתמול ב־17.4 מליון ל"י.

בסדרות האחרונות של מילוה הבריאה (סדרות רצ"ש) נוצרה תשואה גבוהה יותר שנעה סביב 2.5 אחוזים. במילוות הארוכים עלתה התשואה בכ־0.2—0.3 אחוזים, לרמה של 2.65 אחוזים בממוצע. פרט לסדרות חריגות מבחינה זו. תשואה גבוהה יחסית הסתמנה בסדרות השונות של ענף 6.5% בטחון — 2.8—2.9 אחוזים.

בענף הניירות הנסחרים במטבע חוץ לא היו שינויים בשערי הניירות הנסחרים בדולאר־נתי"ד, אף כי הורגשה תנועת ביקוש ערה למדי, לסדרות של הקונצרנים הבנקאיים. נציגיהם לא הראו אתמול נכונות לספק את הביקושים בעוד מבקשי הסחורה לא רצו לגרום לשינוי מחיר ללא תנועה. כך נשארה התשואה נטו בענף זה כ־7.8—8 אחוזים נטו, לעומת תשואה של 9—9.5 אחוזים לפני כשבועיים.

בשוק המניות נמשך הקפאון. שער מניות "בליל" הוסיף להתקדם ועלה אתמול ב־1.5 נק'. והיו עוד אי אלו תנודות כלפי מעלה בשער המניות הנחשבות ספקולטיביות, כמו "השמל" או "כימיקלים". המסחר במניות "ים המלח" חודש אתמול, אך שערן לא השתנה. המחזור במניות הסתכם אתמול ב־1.9 מליון ל"י.

אשנב לבורסה

המדדים הקב... המקור: הלשכה לסטטיסטי...

המדד הכללי	23
כספים וביטוח	30
בנקים מסחרי'	92
בנ. למשכנת'	92
מוסדות מימון	13
חברות השקעה	22
תעשיה	59
מסחר ושירו'	85
מקרק' ובינוי	

מדד מיא עד כ־20 מניות (מחושב על י... = 31.12.72) 88.46

גידול ביתרות קצרי המועד

בנק ישראל מכר בן האמיסיה השבועית של מילוה קצר מועד תעודות בסך 16 מליון ל"י, מזה 13 מליון ל"י ל־3 חודשים. היתרה שבידי הציבור גדלה ב־9 מליון ל"י, (ל־183 מליון ל"י) בניכוי הפדיון השבועי שהסתכם ב־7 מליון ל"י בקירוב. מן האמיסיה הצמודה (סד' (3022) נמכרו תעודות מתחילת החודש בסכום של 110 מליון ל"י, בקצב של כ־10 מליון ל"י ליום.

דיווידנד המשבה ב"אוצר השלטון"

אוצר השלטון המקומי הודיע אתמול לבורסה על חלוקת מניות הטבה בשיעור של 15 אחוז ושיפור דומה במזומנים.

המנהל: ...

	מחיר היחידה
צמי...	179.96
גבי...	168.64
ברי...	171.1
שמ...	153.61
פי...	235.4
יגד...	111.6

הנאמן: בנק...

שיפור הראיה

שיפור העיניים בתרגילים, ... על־ידי תרגילי עיניים הרפיה. ... 64382 ... 241316 ...

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע...

	מחיר היחידה	מחיר...
צבר	306	.6
ארז	113.6	.3
איתן	177.05	.72
עזיף	121.27	.18

הנאמן: בנק הפועלים

מנהלת מלון "סבוי" טוענת: מנסים לשלול את זכויותי

לדבריה, טוענים בעלי המלון, אחרי פעולת החבלה — תמה תקופת דיירותה

מאת אבי בטלהיים

המנהלה בפועל של מלון "סבוי" בתל־אביב, שנפגע ונהרס בחלקו בחמישה במרץ השנה כתוצאה מהתקפת מחבלים, הגישה בשבוע שעבר בקשה לבית־משפט השלום בתל־אביב יפו כי היא מבקשת לקבוע, שהוראות חוק הגנת הדייר חלות עליה — חרף העובדה שהיא שכרה את המלון מבעליו.

כן מבקשת המנהלה לקבוע, כי היא פטורה מתשלום כל דמי־שכירות שהם, בגין דיירותה התקופה במלון, החל ביום חמישה במרץ — יום התקפת המחבלים — ועד לשיקום הנכס.

המבקשת, מרים בן־צבי, המיוצגת ע"י עו"ד מרדכי שמיר טוענת בבקשתה, כי בעלה המנוח שכר את מלון "סבוי" מבעליו עוד בשנת 1941 ומאז ניהל אותו. באוגוסט 1967 בוצעה העברת שכירות למבקשת.

"בליל חמישה במרץ השנה בוצעה התקפת מחבלים אשר פרצו למלון והחזיקו בו" — טוענת המבקשת — "בעקבות פעולת החבלה והקרב שנערך, נגרם נזק כבד לציוד ותכולת המלון, ונגרם נזק רב למבנה ולנכס; רוב חדרי המלון ניזוקו ונפגעו, חדר הקבלה נהרס, ונותקו אספקת החשמל, המים וקשר הטלפון למקום".

מרים בן־צבי מדגישה, כי היא פועלת לשיקום המלון, וכי במצב העובדה הנכס אינו נושא רווחים.

לטענתה, כופרים בעלי המלון בזכות דיירותה, ובהליך המתנהל בבית־הדין לשכירות נטען מצידם, כי אכן היא אינה חייבת בתשלום דמי־שכירות מיום התקפת המחבלים, מאחר שכתוצאה מפעולה זו הגיעה לקיצה גם דיירותה...

"בעלי המלון לא הביעו במפורש את כוונתם לנסות ולהיבנות מהאסון, כדי להפטר ממני כדיירת מוגנת ולשלול את זכויותי; מאידך, הם פועלים לגביית כספי הפיצויים בגין נזקי מלחמה, כספים אשר צריכים להיות מיועדים לשיקום ולתיקון המקום" — טוענת מרים בן־צבי.

בקשה זו תידון בפני השופט שאול אלוני בתחילת חודש מאי השנה, טרם הוגש לבית־המשפט תצהיר נגדי של בעלי המלון.

חיילים נאשמים במכירת דלק מטוסים לאזרחים

מאת מרדכי אלקן

שני חיילים בחיל־האוויר, נהגים מובילי מיכליות דלק למטוסים, הואשמו לדין צבאי, באשמת הוצאת אלפי ליטר דלק למטוסים מרשות הצבא, ומכירתם לאזרחים.

משפטו של אחד הנאשמים נפתח בבית דין צבאי של חיל־האוויר. התובע הצבאי ייחס לנאשם הוצאת אלף ליטר דלק למטוסים, ממיכלית שבה נהג. הדלק החסר למיכלית נועד להובלה והוריקה בבסיס צבאי, אולם לא הגיע לתעודתו. התביעה טוענת כי הנאשם מכר את הדלק לאזרח ישראלי בצפון־הארץ.

הנאשם כפר באשמה שיוחסה לו, והמשך משפטו נידחה להוכחות.

משפטו של הנהג השני, מוביל מיכלית אחרת, ייפתח בקרוב בבית דין צבאי של חיל־האוויר.

כתב האישום, שהוגש לבית הדין הצבאי של חיל־האוויר, מייחס לנהג מוביל המיכלית, הוצאת 3,000 ליטר דלק למטוסים מרשות הצבא, ומכירתו לאזרח באחד מישובי הצפון.

בכפרים הערבים מתלוננים על מחסור מלאכותי במלט

מאת מנחם רהט

עשרות אזרחים ערביים, תושבי כפרים בגליל, התלוננו באוזניהם על מחסור מכמור במלט אצל סוכני מפעל המלט "נשר" בכפריהם.

עם זאת ציינו המתלוננים, כי מתקבל הרושם שזהו מחסור מלאכותי, כיוון שבאותם כפרים ניתן להשיג מלט בכל כמות — אך במסגרת השוק השחור ובמחיר מופקע של 650 ל"י לערך לטונה, לעומת המחיר הרשמי שהוא 340 ל"י הטונה.

על פי הידיעות מוסמכות של גורמים במשלתיים והידיעות של הנהלת "נשר", לא קיים עתה מחסור במלט, שכן הייצור בארץ מספק את מלוא הצריכה.

יועץ שר המסחר והתעשיה לענייני המיגזר הערבי, עו"ד כמאל קאסם, הודה אתמול כי במשרדו נתקבלו עשרות רבות של תלונות בעניין המחסור המלאכותי במלט במחיר הרשמי, ומכירת מלט בכל כמות במחיר מופקע באותם כפרים.

הוא מסר, כי משרדו פנה בעניין זה להנהלת "נשר" ונענה, כי קיים אמנם מחסור זמני במלט המשווק בשקים אך לא במלט המשווק בתפזורת — ואולם על אף זאת מקבלים סוכני המפעל בכפרים הערביים את מלוא הכמויות שהוזמנו על ידם.

לטענת, כמה מקבלנים במיגזר הערבי, נגרם המחסור במלט לא רק בשל הפנייתו לשוק השחור המניב רווחים נאים יותר, אלא גם בשל העברתו למכירה במחירים גבוהים יותר ביהודה ושומרון.

מחסן גדול של חשיש נתגלה בירושלים

מסתור גדול של חשיש התגלה בתג בשכונת ואדי ג'וז בירושלים. חוליית הסמים של המחלקה לתפקידים מיוחדים של משטרת ירושלים גילתה במקום המחבוא 42 טבליות חשיש (8 וחצי ק"ג) בשווי 50 אלף ל"י. נעצר סוחר סמים וצפויים מעצרים נוספים.

40 אחוזים נשרו ממפעל ההזנה בחיפה

מאת ראובן בן־צבי

כ־40 אחוזים מכלל הילדים המשתתפים במפעל הזנת ילדים בבתי הספר בחיפה, נשרו לאחרונה, לאחר קביעת תעריפים חדשים על ידי משרד החינוך והתרבות. בחיפה מקיף המפעל להזנת ילדים 9500 ילד, המספר הנושרים מתקרב ל־4000.

התעריפים החדשים, וטבלת התשלום החדשה שנקבעה על ידי משרד החינוך והתרבות גרמה לנשירה של 30 אחוז מהילדים באזורים מסויימים של העיר ולנשירה של עד 50 אחוז מהילדים באזורים אחרים.

למכירה

½ דונם

בתל־השומר, רמת־גן

לבנית קוטג'

200,000.— ל"י

טל' 03-726921 בערב.

חדשות המשטרה

ירחון המשטרה בארץ ובעולם

הופיע גליון מס' 1

אפריל 1975 • 88 עמודים

פצצה בגבעתיים

לכל קונה

שטיח

מ־1500 ל"י ומעלה

מתוצרת כרמל

קינג, רויאל, פיורד, ויקינג

שטיחים תוצרת חוץ

שטיחים מקיר לקיר

★ במבחר גדול ★ שלל צבעים

★ גדלים שונים

יקבל שי חינם!!!

וילון או שטיח

מהדוגמאות שבאולם התצוגה

רק במשך שבועיים מ־11.4.75 עד 30.4.75

שטיחי שלום

גבעתיים רחוב כצנלסון 132

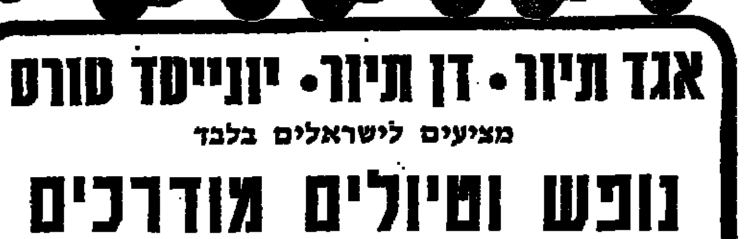

אגד תיור • דן תיור • יונייטד טורס

מציעים לישראלים בלבד

נופש וטיולים מודרכים

של 3-4-5 ימים

לאילת, שארם א־שייח והסביבה

הכוללים:

★ לינה וארוחת בוקר במלונות לרום, קראוון, בקעת הירח.

★ שייט בסירת זכוכית.

★ ביקור במצפה התת־ימי החדש.

★ ביקור במועדון לילה.

כל זאת החל ממחיר של 320.— ל"י בלבד.

הנחה לילדים.

ההרשמה במשרדי אגד־תיור, אגד־דן־תיור,

יונייטד טורס בכל רחבי הארץ

לוח מעריב

למכירה

(סוף מעמוד 42)

דירת 2 ... 60,000.— 785594 סל' 110,000

חדרים

(סוף מעמוד 42)

ובטלפון (גג) 70,000 .28587

חדרים

(סוף מעמוד 42)

דירת 2 חדרים ק"ג 858883

3½ ימים בקדמת ראשון־לציון נמכרה בעוד 4 חודשים כולל משכנתא. 723675 — 973023 ארז.

בבבלי מיוחדת ושפורים 3 + גלריה —.390,000 450021 בערב.

אזור נוה אביבים, 4½ חדרים חדשים (שקט) 410,000 „אילרון" 2491645

ברחובות 4½ חדר 120 מ"ר שרותים כפולים ארונה קיר ק"ד בלי מעלית —.235,000 לי' 055-91365 — 956888

בחולון 4 חדשה ק"ד מבטח אמריקאי 225,000 + 35,000 משכנתא בחיים 3 ק"נ משופרת —.170,000 סל. 788386 878385 בערב.

וילות ובתים

(סוף מעמוד 42)

קוטג' 4 חדרים שינה + סלון + חדר משחקים + 3 שרותים + מקלט מרווח על ½ דונם. סלפון 288717 בערב 234324

בנוה־מונסון דו־משפחתית חד־שה 650 מ"ר, 4 חדרים כניסה חצי שנה. 425,000 ל"י 754842

דירת 3 למכירה או להחלפת תמורת דירה וארצה. 366402

בהרצליה פיתוח 4 + הול + סלפון חדשה בשכ"ה 265632

בנתניה — למכירה מגמהאוז דו מפלסי 4½ חדר 280,000 מגרי ב' קיץ 053-27203

למכירה וילה סלון + 5 בצפון תוניך כהן. 385376

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 42)

ברמת־השרון דירה חדשה 3½ חדרים לוקסוס טלפון 760460

בהזדמנות 2 חדרים מרוהטים עם ארונות במוקסוקים 728589

בהזדמנות דירה חדשה 4 חדרים בנתניה 03-780082 בערב.

2 חדרים במקום שקט במרכז רמת־גן. סלפון 722401

במיזם להשכיר דירת 2 חדרים, ויצמן 3, 872516

להשכיר בפרדס־כץ 2 חדרים + מרפסות, חזית סל. 796525

בחולון דו מפלסי 5½ חדרים ריק/מרוהט 842184

בהרצליה 3 חדשה להשכרה או לחלפה תמורה דומה ברחובות 471632

בשכר חדשי

בקרית־אונו בשכ"ה 3 מרוהטים + ארונות, אפשרות לרהוט. סלפון 245774

2½ בהרצל ת"א ליהום חלקי ק"ר 265632

בשכ"ה דירת 2 חדרים יפה תגבורות 9 רמת־גן 727641

להשכיר דירה בת 3 חדרים ב־רמת ... 889460 16.00

בבתים 2½ לוקסוס מרוהט + מעלית. ארון קיר 57533

ברמת השרון דירה של 4 חדרים חדשה וריקה לשנה בערב 937047

דירה 3 חדרים חדשה לזוג — 864154 — 500.— ל"י

בדמי מפתח

2½ חדרים במרכז + ארונות קיר, מתאימה לכל מטרה. 611641

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 42)

שני חדרים מרוהטים בשכ"ה הסורים 30 ר"ג 734633

בהדר־יוסף דירת חדר קומפלט מרוהטת סל' 758213 781237

דירת חדר גדולה ע"י העיריה לזוג סל' 284648

דירה 3½ חדרים מרוהטת יפה, רהוט לפנין, עם טלפון 03-454852

בית־אליהו בשכ"ה 3 + עדי ג'ירד, גז, טלפון 280340

2½ מרוהטת + טלפון ליד קולנוע שבים 760431 משעה 17.00

בשכ"ה לשותף/ה לדירת עם האוון בגאות־אפקה 483734

2 חדרים מרוהטים + נוחיות + טלפון 500 לירות. גבעתיים רמב"ם 14, צבי.

בשכ"ה במרכז חולון 3 חדרים מרוהם לוקסוס + חניה 864761

בבבלי דירה 3 מרוהטת קומפלט + טלפון ומעלית. 450720

2½ + טלפון + רהוט ב.רמת־גן, 3 + רהוט בבתים 793053

דירת 2 חדרים במקום שקט ב־רחוב חיבת ציון 36, רמת־גן כניסה מיידית סל' 765153

דרושה שותפה לדירה בצפון תל־אביב 410388 אחרי הצהרים.

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 42)

אלמנה מחפשת דירת אשה/בחורה בהלל־ציון סל' 763649

חדר כניסה נפרדת נוחיות מרכז בת. מקום מרכזי 853928

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 42)

זוג מעוניין בדירת חדר או שניים מרוהטת + טלפון ל־4—3 חודשים כניסה מיידית — סלפון 228174 לפנות לאריאלה עד 16

עובד שהנים דירת 4 חדרים מרוהטת + טלפון בצפון או מרכז ת"א. אנגלו־סקסון 03-242341

דרושה דירה בשכ"ה קניה רמ"ש קריות כוהבמות. 56805

שעורים

(סוף מעמוד 44)

שיעורים פרטיים בהמטיקה ופיזיקה לתיכון מורה מנוסה בר־גר המכבים סל. 749140 ר"ב

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 43)

משאית פיאט טיגנל 619 הייבר 1974 סלפון 055-96517

מרכזל מסחר לייזנר 1963 + כקום עבודה + מסם שנה 867568 .39,000.—

אמריקאיות

מנהל דודג'200 1967, ניתן לר אותו כל יום במגרש הכניה של התעשיה האלקטרואוטומטית קרית ויצמן הזכונות

מנהל דודג' דיי300 ארגז מגור 1972, בהזדמנות סלפון 281441

אודי — נ.ס.או.

פריד 4, 1969 במצב מצוין לאחר אוברול 9,500 797169

אוסטין — מוריס

מוריס 1300, אוטומטית יוני 69 728226 ,22,000 73,500

מיני מינור סמייש 1966 + מסם + שיפוץ מצויינת 414356 883618

מוריס אוקספורד מודל 62, סל. 825910 לא בשבת.

מיני מינור 1000 אוטומטית — 1970 49,500 ק"מ — 24,500.— 856403

אופל

אופל רקורד 1960, מנוע 1970, מסם שנה 741356

אופל מנטה 1971 + ביזוז אויר בהזדמנות סל. 473926

אלפא רומיאו

אלפא־רומאו ברלינה 2000, 73 ק"מ בלבד 30,000 455118

ב.מ.וו.

ב.מ.וו. ספרי 1800 מודל 1965 במצב טוב. 052-32398

ווקסהול

ווקסהול ויקטור 1962 מסם שנה 734633 4,500.—

וויליס

וויליס 4 צילינדר 65 במצב טוב סלפון 728055

סוסיתא

מנהל סוסיתא 72 בהזדמנות. סלפון 741455 פרט לשבת.

מנהל סוסיתא 1969 צבע חדש 753227 ל"י 6,900

מוכר סוסיתא סבייטן 1965 במצב טוב מאוד 063-98532

כרמל דוכס 1972 + רדיו במצב טוב. סלפון 795189

פולקסווגן

פולקסווגן מכוזר 1500 1965 מנוע 1/2 מצב מצויין 914494 751884

פולקסווגן 1200 1971 חיפושית 42,000 ק"מ במצב מצויין 53021 בר־לב.

למכירה פולקסווגן דבל קבינה 1972 סל. 908556

בהזדמנות פולקסווגן חיפושית מודל 73 46,000 ק"מ, סלפון 52733 חביב.

בהזדמנות פולקסווגן 411, 71, כמו חדשה + רדיו 70,000 ק"מ. 892297

חיפושית 35,000 1972 ק"מ מסם לשנה במצב חדש 915883

פיג'ו

פג'ו 404 1970 יד ראשונה — במצב מצויין 120,000 ק"מ — 17.00 02-233240 891431 20.00

מנהל פג'ו 404 מודל 1970 סל. 917987

למכירה פג'ו מסחרית 204 68 במצב מצויין 955590

פג'ו 204 מסחרית 1970 מצויינה מסם בשנה 477329

פג'ו 404 1971 34,000 ל"י נכאר דוד, יבנה 23, רחובות.

פג'ו 104 1974 חדישה רדיו 24,000 ק"מ. 051-4990

פג'ו 403 64 + מסם + רדיו, יד ראשונה במצב טוב 237894 232814

פורד

פורד מאוסנג 1970 גיר אוטומטי, במצב מצויין, לסלפון 265317/8 (16—07.30)

למכירה פורד — טרנזיט מודל 74, במצב מצויין לרגל חוסול עסק סל' 848480 852898

טנדר! זכות לעבודה פורד להתקשר אחרי הצהרים 857267

קורטינה 1969 רשיון לשנה סל' 418918 בשעות הערב.

קורטינה סופר 1964 בחודש — 03-616426 נזה! — בעבודה ישנב אורכוסוין.

פיאט

פיאט 600 1963, מנוע 70, מצב טובה. 16.00 03-744843

הזדמנות פיאט 600 1964, 5,000 מסם חצי שנה. 434944

פיאט 127 מודל 73 28,000 ק"מ סל' 288796

פיאט 600 1964, מצב טוב, בעיות צבע (5,600) 283489

פיאט 850 יצור 1966 מצב טוב סל' 248812

פיאט 850 1966 בהזדמנות בשבת, 243, 38873 ב 053-39650 עבודה.

אוטובוסים וקטנועים

(סוף מעמוד 43)

תלת. לסבריד 600 הנה, מצב מצויין. 1971 053-77543

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 41)

„רוזמי" סכויה מתקינים דרו־שים שופרים בעתגהנה, למוד גז, בנירברק, חולון וראשל"צ „בוגוטינסקי 61 רמת־גן.

צירים דרושים בתנאים סובים לכלון התהקניקינויבל. המתאר־מים יפנו למנהל בת אים, חד ירושן, גבו ת"א, בין 15—17.

לפקים דרוש מנהר מנוסה יועץ לממקר לפנות ת"ד 33389 ת"א לבור סמבה.

דרוש איש מכירות להלבשה הטכנית של אנגלו־סכסון תל־אביב. 03-242341

דרוש צעיר לאחר שרות לעבודה אחראית, התנאים טובים למתאים. כלבו נוהאביבים — יהודית הנביאה 34. 411236

להשכרה ליד הבורסה אולם מ־ ניין 16 כולות אפשרי 9 כניסה מיידית 906378

בחולון דרושות בגה ונערה לגן ילדים דה' הנוצרים 14

לבית חרושת בולים למכירה דרושים בתי מקולים 21 רשה נו סלפון 290880 דרושים שעות מ/ה לייצור, תנאים טובים לסתאימים.

דרוש איש אחוזה לשנה קמה עוזר בכוורבא, כל יום ד נסיון בכוורות ובדבורים לפ־נות 8—15 052-13339

דרוש תלמיד בענף הדפוס ל „ויזיה", ירבבה 56, ת"א.

יזמא צבא בזכי בית"ם מכוצע בדפוס" — לעבודה שרות לסכי נת צילום 266712

דרושים עובדים להשתלבות בצוותו המסעילים יצוות אמדי קאות של ציפויים בחומרים פלס מיים בשטח הבניה. הכשרה לעבודה תינתן במכבנת החברה. תנאים מצויינים לטפסים המתאימים. להתקשר לטל. 452116 ת"א.

דרושים השלמאים לעבודות דבש של בנין והעשיה. סל. 862083 14.00—8.00

דרושים נגרים מקצועים ופוע־לים אחרי צבא. סל. 821043

דרושים פטיצים בכל הארץ לרכז ביתי מבוקש 03-235233

דרושים מוצטה לעבודה זמנית בהוצאת גיוון, בירבוק אישור הפטור מסעם צה"ל, למזכירות ישראל יה' ארבקסלי 16, ת"א, גליל הבידכה.

מעסיקה וקרמיקה — הסוכן הגליל בארץ לתכונות עיצובים, אלפי נקודות מכחות ומקשות הפיות בכל המקצועות אלגבי 134.

דרושים טכנאי אלקטרוניקה ל בקורת ציוד, לתיכנון והבנייה מקור בדיקה, של המעשים להיות לאחר שרות צבאי ובעלי רוח ציוד בקר ו/או בציוד דיגיטלי. במשרות ינם יכשרות הלו או בכתב לפתוחות אל מכללות בוחאים ת.ד 25016 יה' ארבקסקי 16, ת"א ע"י ה סוקרשורה.

דרושות עובדות לעבודה כבר עה, עבודה נייר ותרמוס קלות סלפון 251957 בין השעות 11 עד 13, לקפקי.

פקידים

מזכירה למשרד הנדסה מנוסה. סלפון 232186 ת"א.

דרושה פקידה בחנויות עברית אנגלית לשעות 14—17, לפנות סל' 446432

דרושים אנשי אבטחה ופקיד קבלה למלון בתנאים לשעות ה' 912858 — 914830

דרושה מזכירה עם ידע בנהול חשבונות ליום שלם בגבעתיים 474712 201064

למשרד עו"ד דרושה מזכירה כתבנית מנוסה לחצי יום סל. 915735

בחולון במרכז דרושה פקידה מתחילה שעות 8—16 סל. — 892199

דרושה פקידה כללית למחלקת שרות עם שנה נסיון בעבודות משרד. לפנות אישית בשעות 5.30—2.00 „סוגל" השפל 4, תל־אביב.

לחברת בניה בת"א דרושה פקי־דה בעלת ידע בהדפסה ובהכ־הלתחשבונות גיל 35—27 שעות העבודה 13—19. המעוניינות לפ־נות בכתב ל„רחוב" יהודה מכבי 13 ת"א ל־187.

מזכירות!! פקידים/ות!! עב־רית־אנגלית תנאים מצויינים!! התחלה מיידית!! ת"ד 30580 תל־אביב.

דרושה מנהלת חשבונות עצמ־אית וכנוסה לעבודה בשעות 8.30 — 14.00, תנאי שכר יקבעו ב־תואם לכישורים סלפון 282314 תל־אביב.

מזכירות!! פקידים/ות!! מר־כזניות!! מבכורות נבוהות — התחלה מיידית!! „תעסוקה ד־פירוס" אלנבי 134.

דרושה פקידה היודעת לעבוד על מכונה להנהלת חשבונות — שעות העבודה 2—8 לפנות — 625359 בשעות העבודה או — 789415

מנהלי/ות השבונות!! מנה־קסונים!! תנאים מצויינים!! ת"ד 2926 ת"א.

עוזרות ומטפלות

דרושה מטפלת ליום עבודה מלא עם עזרה בבית 738979

דרושה עוזרת בית עם המלצות במשכורת טובה עם או בלי לינה בתל־אביב. לטלפן 415462 בשעות 13—9, 19—16.

דרושה עובדת למשק בית ב־צהרים ליום שלם או חלקי לפנות סלפון 426801

אשה דרושה לניהול משק בית וטיפול בילדה בת שנה. לוין, 03-451875

דרושה למשק בית בסביבות מוזיאון ת"א פעמים בשבוע במשק 10—14. סלפון 287442 ב־ 14—16

דרושה לפעמיים בשבוע למשק בית + בישול, במרכז תל־אביב. 221792

מטפלת דתית לחצי יום לתי־נוקת ולילד אחרי גן. 442246

דרושה מטפלת לילד 1½ ב־ראשון־לציון. צינ — בנות 20/13 344373

דרושה בחורה אחראית לעבודה במשק בית ליום יום במשכורת הוגנת עם או בלי לינה. סל. — 932495

בגבעתיים מטפלת עד 13.45 — אפשרות 5 ימים 203107

דרושה אשה רצוי כאיזור הר צליה למיפול בשתי ילדות מ־שעות הצהרים פרסים למלפון בשעות העבודה 210490 בשבת הערבים 470524

באפקה מטפלת לבן שנה פר 412407 סל' 15.00—7.30

גזירה ותפירה

דרושות מתפרות להלבשת מרי־קו לאוברלוק ולשני מחטים — 908094

משכורת מנוספת עבור אוב־רלוק/זיגזגית כוג א"א בלבד + נסיון בהלבשה מרינ לילדים 52170, רוזנברג.

דרושות תופרות ונערות ונהג־ נות משכרת + אחוזים, סל. — 870841

דרושים קבלנים לתפירת שמלות 19.00—9.00 295911

לאופנה ריצ'ים דרושים תופרת למכונת אוברלוק בעלת נסיון לעבודות יצוא ריזוננג 152 — 230715

לביזירי מדורי לחזיות דרו־שים תופרות ועובדות יד — 34281 ליד התחנה המרכזית.

דרושים/ות גזרן, עוזרת לגזר גזירה (גזרנית) תופרות בית, כללי. פטיח „מעיינות" לבנות רחוב 30, ת"א — 37730

דרושים לסעלניץ תופרות זהיר מים לעבודה בבית לפנות — אזורה עבר ירושלם 20, ת"א. 828215

שליחים

דרוש שליח עם ומפה. התאים סובים משרד „כלי" משרונו הוככקי 20 תל־אביב.

מספרות

מספרת א"א דרושה לשלן נתן המלך ג'נרגי 88 תל־אביב — 228896

יהלומים

יהלומים! להיות מנהר ומנו־לטה. סלפון 826710

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 41)

הנהלת השבונות, שרות ניקוי, סיכון, באחריות. 298720 באגה"ש.

עולים!!! מכירות — פקי־דים/ות — מנהלים/ות השכנות — עובדים/ות „העסוקה וקי־רוס" 615875

חקלאות

(סוף מעמוד 41)

נאי סיפום והמלה חדשים בכי־חור זול ובסיב מעולה סל' — 7—5 בין אחה"צ 253307

בשק חקלאי למכירה במושב הלמי אלעזר, חקלאות, בית ו' אורה. חקלאות. 063-78327 יהן אליהו.

למכירה משקים בסביבות אבר ביור גדרה ורחובות. סחים — בשעות העבודה 052-22861 בבית 055-24848

בבית עובד צ"י ראשל"צ משק + בית — 906861

משק קליה מנית למכירה עצי תמרים לנוי. 4—922535/3

נתן / כשקי!!! בעל גיל 24, כאזור חולון — בתים, 860649 (בגדרש).

טרקטורים

(סוף מעמוד 41)

למכירה פורד 5000 טרקטור 135 כ"ס, פיאטים 550 קומפרסור 415 רוזסגו. מיגלית לגבל — ג'רדרי מתחכה לזול, מעמי־סים, ועגלות 063-25975 מ־8—4.

למכירה טרקטור ארגון 35, 1964 אמינים חדשים, מצב מצ־יין. 063-96946 בערב.

לחברת ביטוח בתל־אביב

דרושה

מרכזנית מנוסה

לפנות בכתב

ת.ד. 14142, ת"א

מכירות

(סוף מעמוד 43)

קומפרסור חדש 7.5 כ"ס־בהזדמנות טלפונים: 821477 .739065

שולחן אוכל אימלקי, חדש, ענול קומר 114 ס"מ נפתח ל־ אליפסה במחיר הזדמנותי רוח בורנחימר 11 ת"א במשרד.

תנור בישול ואפיה גדול — המסוגנים. אמריקאי 03-723381

דלת זזה חדשה לסלון + מש־קוף (2.70×3.60) — 722892

למכירה מהרסה כבית אנגלית 750 מ"ם בין עוקצים הריסת עד 900 מ"מ. לפנות 871363

למכירה מבמה רישו במצב חדשה ומגבת השמלית 412448

למכירה מכונת נשיבגל 30 — 4,500 ל"י, סל' 226238

ת"ש. כקולפולר הז"ם 21 — אחריות. רק בשבת 862544

מכונות צילום מסמכים בהזי ינות בצבע חדש — כולל אחריות ל־6 חודשים. סלפון 613117

בהזדמנות 2 לולים של תינוק ומיטת תינוק 267308

מערכות קול

(סוף מעמוד 43)

לסטקולים למכירה סל. 269002 בימים 14.00—8.00, כיום א'.

מעריכה סטריאופונית סוני 40 ווט חדשה + פטיפון + רס־ קולים + רדיו. אפשרות לתל־קים. 237147

בהזדמנות 2 לולים של תינוק נשיונל 444 הר"ש 870268

טייפ סטריאופוני סי.סי. 200 ל"י, סל. 884354 —.1,200

ספטורים מקצועיים —.680 — מכחר מערכות ומחשבים לבניה עצמית בחיבואן — 235233

מקררים

(סוף מעמוד 43)

והפרינג'ידר אוטומטי 2 דלתות 16 קוב, מודל חדיש במצב מצויין. —.2,950 ל"י. שדרות הרצליה 17 תל־אביב, ברוך.

ישר מהיבואן מקרר ג'נרל אלקטריק 24 קוב עם מתקן קרח חי־צוני במחיר מסובי 259559 — 262950

ישר מהיבואן מקררי ג'נרל אלקטריק במחירים מסוניים — 262950 — 259559

כלי נגינה

(סוף מעמוד 43)

מקאנדלי 80 בס חודש בהזדמ־נות גדולה 766139 והר.

למכירה בהזדמנות אקורדיאון „פאולומופרר" מודל „לייריד" חדש. 053-23411

אמפליפייר קוס 90 ואט — סלפון 418957

אקורדיאון הקנרלי 80 בסים במצב חדש סלפון 956116

רהיטים

(סוף מעמוד 42)

למכירה מערכת סלון במצב טוב, סלפון 463417 אחה"צ — והערב.

2 כורסאות וספה טיפטוב — במצב טוב. 465-24443

רהיט סלוני במצב מצויין — הבעש"ס 27 חולון, גינת.

קניות

(סוף מעמוד 43)

למשפל מתכת דרושה משחזת שכמים במצב עבודה בעלת פ־ה מה מננעית במירות 200—400 רצוי עם הנעה אוטומטית ל־ שולחן נא לפנות טלפונית למס־פר 410564 תל־אביב.

מעוניינים לקנות מלוזה הרמה משומשת במצב טוב, כגוון דיזל כושר הרמה 2 טון. לפנות — 476206

חיות בית

(סוף מעמוד 43)

ויאקמרי חיות ביה כבר המדינה קונה ומוכר כל סוגי חיות בית הצעות השבוע פוינברים, מגוד לים קולים זאבים כלב עם תעו־דות סלפון 259852

נעלמה בערב העצמאות מגוח־כנו כלבת זאב שחורה, רגליים צהובות מרם בכפי למוכל ידי־עות 470525

נמצאה כלבה כמאר אירי — הלמריינה (ליד אשקלון) — לינאל.

כלבת קולי יפהפיה 18 חודש עם תעודות. 055-34327

יתהלכלים פיאמים נדזיים ד־ ימים 2½ חודשים, למכירה — 053-98728

מעונין בסטריאירי בין 12—18 חודשים — 03-723022

למכירה גורי קולי נגמי עם תעודות סל. 760965

עסקים

(סוף מעמוד 41)

פרנסה טובה חנות צרכי משרד ומתנות ברמ"ג ביהודה־הלוי — סל' 615417 53106 245521

למכירה פונטק בצומת דרכים, כביש ראשי לבארשבע, פרנסה בשעות העבודה — 055-24848 בבית 055-22561

להשכרה מוכן בתחנת דלק בכביש החוף חיפה—ת"א בי מבכות בתכ'ה 053-22308 — 053-31691

בשכירה מכלת / מעדניה בצפון ת"א, סל' 447539 20—18

מספרה־מסקיה בחולון — מוקר ב־ למכירה או בשכ"ה —.1800 לחודש — לסלפון 991307

בית־דר ברמ"ג כיתו + מחסן + סלצון + בת — 949488 826691

למכירה ביה"ר לבריגה מכר־נות שמחות, מתפרה אולם ברמ"ג. ת.ד. 479 רמת־גן.

משרדים

(סוף מעמוד 41)

במרכז פתח־תקוה למכירה משרד בבנין משרדים ק"6 450720

למשרד 3 + טלפון בסוקולוב 850 „אילרון" 2491645

פרוד פתח־תקוה ק"א 5 חדרים כולל שני טלפונים ומרכזיה, למכירה ברמ"ג. 60,000 ל"י. אנגלו־סכסון 03-242341

בנהלת בנימין 230 מ"ר, ממוזג ריס, קרוב לחניה להשכרה 30 ל"י למ"ר אנגלו־סכסון — 03-242341

4 חדרים ק"ק, 2 טלפונים הד ביהודה 1,900 ל"י. אנגלו־סכסון 03-242341

11 תד"ר באלנבי, 260 מ"ר ע"י סנה־ליוה, בשכ"ה. 262636

חנויות

(סוף מעמוד 41)

בהזדמנות בצפון חנות למכי־רה + שרותים 14½ מ"ר + סלפון להתקשר 796702

בשכ"ה חנות + גלריה כהן בגוריון. סלפון 284083

מעונין חנות בחו' דיזנגוף, בין שרי קק"ל ונמכבר. לפנות אך ורק בהצעות לקניה, סלפון 50194

להשכרה חנות באבן־גבירול, 20 מ"ר לכל מטרה. 446201

אולמות

(סוף מעמוד 41)

דרוש אולם עד 150 מ"ר ב שכירות — חשמל, כוח, סלפון בסביבות רמת־גן, בנירברק גבעתיים קרית־אריה וכו', „עירנים" ארמיהכה 4, תל־אביב. 289134

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 41)

דרוש בשכ"ה 150 מ"ר ק"ק עם סלפון בבנירברק, פתח תקוה. 053-253340

להשכרה מחסן כגוד 800—500 כמ"ר באזור התעשיה אוריה־דה. 281444

מחסנים

להשכרה דירה למטרת מחסן 2 + הול גדולים בסביבת התחנה המרכזית החדשה 227022, 6—4

אלנבי 200 מ"ר מחסן ק"ק נו־שה. נוחה שכ"ה סבירה. ביוחד אנגלו־סכסון 03-242341

מטבחות ומדפים

(סוף מעמוד 41)

למכירה מפריסי סם בדיגוריות. סלפון 472487

בתי מלאכה

ברמ"ג 40 ממ"ר ק"ק חנות, כח + חשמל, בעבודה 829431 בבית 261801

הלוואות

—.580 — — 5,000,000.— לירות תקבל אצלנו לפימון עסקיך — 764370

שרותים

(סוף מעמוד 44)

בניה, ריצוף, תרסינה, צבע וטפטים, חשמל — 865099 זהבי.

ביצוע עבודות שיפוצים ותוס־פות בבתים ומשרדים. תנאים נוחים, באחריות. 782046 — מ־15.00

סב־בריה מכשול בחוון ל־דלתות ר־מת־גן סלפון 748278, מבריה ד הצפון 067-20768 067-20850

מגרשים

(סוף מעמוד 41)

למכירה מגרש צרפי 5 דונם בפרדס־חנה. סל. 063-78522

בהזדמנות דונם בהוד־השרון מורשה לארבע יחידות דיור. — 780565

מגרש לבנין במרכז ראשל"צ לפנות לזביב שלמה, עין־הקורא 25

בהזדמנות 9 דונם פרדס ליד תל־אביב, הכבשה טובה 105,000 ל"י, סל. 03-717305

משקים

(סוף מעמוד 43)

דרוש! מטניקות מקבלת ב ביתה להרכבות הכתה בורש 16 621513 עוזרה.

מזגני אויר

בהזדמנות מזגן אלקסריה 1¾ כ"ס ה"ל שסרן 41/א קירוא.

ציוד

(סוף מעמוד 44)

מברשה ניקוי סופר 8 זום + מקרנת סופר ורגיל 766139

שידוכים

(סוף מעמוד 43)

בת זוג

רווקה אירופאית נאה 24/161 מקצוע מחפשת למטרה רצינית אירו־פאי אינטליגנטי ומסודר. סל. 053-33336 אחרי 18.00

פרטי מחפשת ידיד טוב לב והגון ממוצא אירופאי עד 50. גרושה נאה 39/1.65 בעלת הכר־נות דוסות. ת.ד. 1516/7 ת"א.

אשה נאה ואנטליגנטית בשותף לחיים עד 65 442115 מ־14.00

בן זוג

שני צעירים 30 מעוניינים להכיר נחמדות לבילויים משותפים אבי טלפונים 742216 760646

פרטי רווק 37, דירה, מכונית, גבה בריגליים, אמצעים לניסור אין ת"ד 2116R ת"א.

פרטי, שחרחר, 25, מעוניין להכיר בחורה כולידות. — ת.ד. 36898 ת"א.

פרטי! רווק 170/23 מסודר, השכלה תיכונית מעוניין בכוח אישה למטרת נישואין. ת.ד. 31183 ת"א.

פרטי. אלמן ארופאי מסודר — 39/170 + 2 מ־16.00—21.00 — 03-874545

פרטי בן 60 הרבותי מעוניין להכיר תרבותית, סודיות מוב־טחת. ת.ד. 16581 ת"א.

לוח מעריב ירושלים

ארבעה חדרים + הסקה + ארונות קיר ברחביה 67201

נופש

ההרשמה לקייטנת „מבורם ה מדע" באוניברסיטה העברית נפתחים ביום א' 20.4.75. ניתן להשיג טפסים בדואר הבניני בבנין המנהלה גבעת רם ירוש־לים.

(סוף מעמוד 45)

דירות להשכרה

בגבעת בית הכרם דירה 3 חד־רים טלפון 533278 בערב.

דירות למכירה

3½ ארונות קיר הרסינה מספים רחל אמנו 50 32294

לוח מעריב חיפה

הצעות עבודה

למפעל יצרקה מלקן חיפה דרו־שות: 1) מקידה למחלקה לחב־ גון הייצור; 2) הניכה השלמת היסב בעברית. נא לפנות אישית למחלקת כח אדם במפעל או לסלפון 721304

דרושים בכרמיאל ראשי משמרות לעבודה במשמרות, בביה"ר ותיק לאלקטרוניקה דרוש רקע מכני אין חובה לידע באלקטרוניקה לפ־ 04-988939

דרוש בונה תבניות תאים ב־ צויינים בערב סלפון 04-233005

דרוש תרם/כרסם מעולה לעבו־דה במפעל מכבה במפרץ חיפה סלפון 721440 ,726983 בשעות העבודה.

מכוניות למכירה

אסקורס 11, 1100 עם רדיו, 536481 מצוין.

לאורק 63 + מסם במצב טוב. מג'ו 404 טסייטן 66 מסם. סלפון 512777 711949

אאודי 100 קופה בר אוטומטי 65,000 ק"מ 55,000.— ל"י 04-523327

אופל רקורד מסחרית 1966 + צבע ומסם. סלפון 644868

וקסהול 64 מצב טוב, מסם בקנה. בערב 531883

קוממה 1968 1300/4 אוברול מלא. מסם. סלפון 511336

אופל קדט טסייטן 1500 ‏5 דלתות 1970. בשעות העבודה 327015

ביקוש מכוניות

מחפש פג'ו 304 עד שנת 1972 04-253227

מגרשים

מחפש שותף לדונם בהאריה לבניה פרטי. סלפון 04-253227

חיות בית

גורי דני ענק נהודים בני אלף — .580 סלפון 247331

(סוף מעמוד 44)

דירות למכירה

3½ חדרים קק"ל 85, קרית ביאליק 723827 בשעות 20—19.

כרמל, 2 חדרים מסודרים ק"נ, 223808 סל' 115,000

בהזדמנות מיידית חדר וחצי כרמ"ס בהם 41 הארד.

כרמל 3 חדרים וב"א 140,000 לירות, סלפון 232144

למכירה דירה חדשה 4 חדרים 710556 אחרי 19

קופאי דרמטעתתי בכרמל 5 חדרים 130 מ"ר, על ½ דונם. סנגון אומנותי הזדמנות ב 325.000 ל"י, אנגלו סכסון שד' הנשיא 129/א'.

דירות להשכרה

בשכ"ה 4 חדרים בכרמיאל ב־ בבנין כוכב 642918

בקרית חיים המערבית, בשכ"ה דירת 2½ חדרים סלפון 731422

בקרית אתא דירה חדשה 4 חדרים פנויה מיידית סלפון אחה"צ 245263 פרט לשבת.

להשכרה דירת 3 חדרים בכרמל הצרפתי להתקשר 520828

מודר דירת 2 מרוהטת + הול וסלפון מיידית 89668

בגליל 67 א' 2½ 500 ל"י. משפחת קינן.

עסקים

לעסק בענף ההדראוליקה דרוש שותף פעיל, ההשקעה הדרושה 200,000 סלפון 512777 בשעות העבודה.

מכירות

לקוסמטיקאיות ציוד למכון קוסמטי, מימות, מכונות וכו'. 642918

תנורי אפיה ובשול

תנור אפיה איטלקי 4 להכוה אפיה ובריל. 81253

לסוכנות ביטוח

דרושים

1) **פקיד בכיר**

לטיפול ותיאום בשטח ארגוני

הכישורים הדרושים: * נסיון של 5 שנים בניהול עצמאי של משרד בגודל בינוני * כושר הפעלת צוות עובדים * ידע בהנהלת חשבונות * רצוי מאד נסיון בשטח הביטוח האלמנטרי.

2) **פקידה כללית**

עם נסיון בביטוח אלמנטרי

בהצעות נא לפנות לת.ד. 4143, תל־אביב עבור „פקיד בכיר".

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה כי במרכז המחשבים — דרוש

מכרז מס' 14/75

מתכנת לישומים מינהליים

הכישורים: נסיון של שנתיים לפחות בתכנות בשפת קובול; הכרת מערכת O.S./I.B.M.

נא לפנות בכתב בציון מספר המכרז אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר אילן, רמת־גן.

מכרז מס' 44/75

עירית חיפה מכריזה בזאת על משרה פנויה כדלקמן:

תואר המשרה:

יועץ כלכלי לראש העיריה ומנהל היחידה הכלכלית

דרגת המשרה: בהתאם לכישורי המועמד.

שיעור המשרה: מלאה.

תאור התפקיד: יעוץ כלכלי־כללי וכלכלי־אורבני לראש העיריה. אחריות לפעולת היחידה הכלכלית והיחידה לסטטיסטיקה וניתול צוות העובדים, יעוץ שוטף בנושאי מיסוי, תקציבי הפיתוח והתקציב הרגיל, ניתוחים כלכלים שוטפים, ניתוח פרויקטים שונים המוגשים לעיריה, ייזום פרויקטים ופעולות בעלות משמעות כלכלית עירונית.

דרישות המשרה: השכלה גבוהה בכלכלה ו/או מינהל עסקים ו/או ראיית חשבון. נסיון בתכנון כלכלי (רצוי נסיון בכלכלה אורבנית). נסיון בעבודה מעשית בתחומי כלכלה, מינהל ומשק (של 5 שנים לפחות).

*

מועמדים מעונינים העונים על דרישות המשרה יגישו בקשתם בכתב בצירוף תעודות המעידות על השכלתם ונסיון קודם, למנהל אגף כח אדם, היכל העיריה, רח' חסן שוקרי 14, עד תאריך 2.5.75.

ירוחם זייזל
סגן ראש העיריה

שאר מדורי ה„לוח" בעמודים 41, 42, 43, 44, 45

هكذا من الأصل

ות פוקד

...יים לישראל בע"מ

מכרז 240-2-75

...כירת רכב

...ת' 100-D

...ת' DW-200

...ת' DW-200

מכרז

...ודי פתיחה

...עות לדעת הנסגר

...סודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · · · **לימודים** · רדיו אלקטרוניקה · פקידות ·

אל חותמי מכתב הי"ט במוסקבה ב־8 מרץ 1970

ב־13 באפריל הוכרזה במוסקבה שביתת־רעב ע"י משפחת וולדימיר סלפק אחד החותמים על מכתבנו לפני 5 שנים.

שביתת הרעב שלהם נמשכת גם בשעה זו.

ביום א', 20.4.75 מצטרפת בירושלים לשביתת הרעב ברטה רשקובסקה (אמא סלפק).

אנו קוראים לכם להתכנס ביום ב', 21.4.75 בשעה 17.00, בגינה ברח' קינג ג'ורג' ליד המשביר לצרכן בירושלים, לשם הבעת הזדהות עם משפחת סלפק ועם שאר חברינו המוחזקים בכוח בברית המועצות.

ויטלי סווינצקי
לובה מוצ'ניק
אינה סלפיאן
דוד דראבקין

רשות הנמלים בישראל
נמל חיפה

מכרז מס' נח/3/75

מוזמנות בזה הצעות לקניית:

מחשב אלקטרוני נ.ס.אר. 500 — כולל זכרון של 400 תאים וקונסול עם מדפס לכרטיסים מגנטיים

המחשב הנ"ל נמצא בנמל חיפה, בנין המחלקות, קומה ג', ואפשר לראותו בימים א', ג', ה' בין השעות 09.00—13.00.

הצעות יש להגיש אך ורק על־גבי טופס הצעה, שאפשר להשיגו במדור נכסים, חדר מס' 5 בנין המחלקות — נמל חיפה.

להצעה יש לצרף רק המחאה בנקאית בשיעור של 10% מהמחיר הכולל המוצע.

את ההצעה, כשהיא בתוך מעטפה סגורה, חתומה ומסומנת: „הצעה למכרז מס' נח/3/75" יש לשלשל לתיבת המכרזים הנמצאת בבנין המחלקות חדר מס' 8 — נמל חיפה עד ליום 30.4.75 שעה 12.00.

על הזוכה יהיה להוציא את המחשב תוך 14 יום מתאריך משלוח ההודעה על זכייתו.

אין נמל חיפה מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

י. יסעור — מ"מ מנהל הנמל

המוסד להכשרה וייעול הבנייה

יחד עם משרד העבודה, האגף להכשרה והשתלמות מקצועית, מחוז חיפה והצפון

עומדים לפתוח

קורסים לשרברבים (אינסטלטורים)

בחברת „חרות"

במקומות: **חיפה והסביבה**
עפולה והסביבה
טבריה

הקורס הוא מעשי באתר הבנייה ועיוני בשעות הערב.

הקורס יימשך 6 חודשים — ישולם שכר יומי מיום הלימודים המעשיים הראשון.

בדבר פרטים והרשמה יש לפנות:
למוסד להכשרה וייעול הבנייה ת"א, שד' שאול המלך 41, טל. 266228/9 או למשרד העבודה, אגף להכשרה והשתלמות מקצועית מחוז חיפה והצפון דרך העצמאות 82 חיפה טל. 04-666141 (לפנות אל מר זקס אהרון).

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ

מודיע על פתיחת

קורסי הכנה
לבחינות המיון לטכניון ולמוסדות להשכלה גבוהה

בחיפה ובתל־אביב

1. **קורס יסודי:** המיועד לבעלי תעודת בגמגמות ההומנית והביולוגית וכן למועמדים משא... מות שהפסיקו לימודיהם לפני מספר שנים רב, ו... נים לחזור וללמוד את החומר, לקראת בחינות שיתקיימו במרץ 1976.
מועד הפתיחה: **יולי 1975**

2. **קורס מורחב:** המיועד לבוגרי המגמות ליות בבתי הספר התיכוניים אשר סיימו לי... לפני מספר שנים רב, המעוניינים לחזור וללמ... החומר, לקראת בחינות המיון שיתקיימו בדצמב...
מועד הפתיחה: **יולי 1975**

3. **קורס מרוכז:** המיועד לבעלי תעודת מכל המגמות המעוניינים לחזור על החומר, בחינות המיון שיתקיימו ביולי 1975.
מועד הפתיחה: **יוני 1975**

פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 661151.
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טלפון 266992.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה על

פתיחת ההרשמה ללימודי ה...

מסלול לימודים חדש לב.א. בחוג לח...

המסלול פתוח למועמדים לשנה א'. להרשם גם מועמדים שסיימו שנת לי... אחת לתואר ראשון באוניברסיטה. תלמיד שיסיים בהצלחה את תוכניתו תואר ב.א. ותעודת הוראה בבתי ספ... יסודיים.

פרטים על מסלולי הלימודים העומדים לבחירת (תלת שנתי או ארבעשנתי), תוכנית ללימודיו הקבלה וכו' אפשר לקבל במזכירות ההרשמ... על המועמדים לעמוד במבחני כניסה נוספים ע... המיון הכלל אוניברסיטאיים.
מספר המקומות מוגבל.
ההרשמה תימשך עד ליום 10.5.75.

מועצת הפועלות אא"ע תל־אביב — משרד העבודה

ב„אומנית"

מרכז להכשרה במלאכה מחשבת

ממשיכים ברישום תלמידים לקורסים:

1. **צורפות** — משך הלימודים שנה, 5 ימים בשבוע לפני הצהרים.
2. **צורפות** — משך הלימודים שנתיים, 3 פעמים בשבוע לפני הצהרים.
3. **אימייל** — משך הלימודים שנה, יום אחד בשבוע בבוקר.
4. **תחרה אומנותית** — משך הלימודים שנה, 3 פעמים בשבוע לפני הצהרים.

ההרשמה תסתיים ב־31.5.75.

פרטים והרשמה באומנית בשעות הבקר ביפו רח' יפת 172 טל. 867232.

„גחלת"
סוכנות לביטוח בע"מ

בקרוב יחל קורס להכשרת סוכנים ויועצים לביטוח חיים ואלמנטרי

הצטרף לצוות צעיר דינמי ומצליח

מועמדים לקורס המעוניינים להפיץ מגוון ביטוחי רחב מהרגיל מתבקשים לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים ל„גחלת" — דרך פ"ת 44 ת"א, או לטלפן בין השעות 10.00—13.00 לטלפונים: 37560, 30604, למר אלי בר־ארי.

שמיניסטים

אנחנו רוצים אתכם!

גרעין נח"ל המיועד לקיבוץ בנגב

מעונין לקלוט אתכם לשורותיו

הגרעין מונה 47 חברי׳ה מורכב מקיני „הנוער העובד והלומד" במרכז הארץ

אם מעונינים אתם לנסות חברה ודרך חיים חדשה פנו לדליה מועלם, רחוב החלוץ 18, הרצליה טלפון 983528

אוניברסיטת בר־אילן

הצבור מוזמן
לטקס חלוקת מילגה
של
קרן
צפורה וירחמיאל וולפסון

שיתקיים אי"ה ביום שלישי, י"א באייר תשל"ה (22.4.75), בשעה 16.00, באולם הסינט שבבנין המנהלה, בקרית אוניברסיטת בר אילן.

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

קורסים ל־ ספרות נשים קוסמטיקה

מכון הלנה

תל־אביב, רח' יודפת 4
פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

כתיבה במכונה

תלמדו ב־12 שעות בבי"ס למסחר

„רימון"

ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985
שיטה עיוורת
פיקוח ממשלתי

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י / המרכז לתרבות ו...

מישלב

בית ספר ערב לאכסטרני...

נפתחות כיתות ערב ובוקר למבוגרי...

כיתות בוקר

למבוגרים בתל־אביב ובחיפה

הקורס מיועד:
לאחיות, עצמאיים, מדריכי נוער, אנשי כוחות הבטחון, משוחררי צה"ל, עקרות בית ולעובדים במשמרות.

כיתות ערב

נמשכת ההרשמה
לכיתות ערב
בכל סניפי מישלב

פרטים והרשמה:
תל־אביב: מישלב, רח' וייצמן 53, טל. 263185, 10—1, 17—19.
חיפה: רח' העליה 45, בת גלים, טל. 520797, 8—11, 16—19.

ההרשמה לסניפי מישלב בשעות 5—7 אחה"צ

ירושלים: בי"ס כי"ח, רח' כי"ח
חולון: בי"ס רביבים, רח' השומר
צפת: בי"ס ממלכתי א', רח' הפלמ"ח
נס־ציונה: מועצת פועלי נס־ציונה
טבריה: עירית טבריה

נצרת: מועצת פועלי נצרת
רעננה: מועצת פועלי רעננה
גבעת אולגה: בי"ס אור לסף
אור עקיבא: בי"ס רוטשילד
בית שאן: הספריה העירונית בית...

דירות הדרום
ויצמן 22, נס־ציונה

במרכז נס ציונה

דירות בנות 3 - 3½.
פנטהאוזים

לוקסוס מלא, מעלית.
2 משכנתאות. סיום משוער 16 חודש.

לפנות בין השעות 8—1, 4—7.

פרס למוצא!

אבד

גור־זאב

שצבעו שחור וחזהו לבן

בסביבות צפון ת"א

נא להתקשר 03-411073

למסירה בתנאים טובים

צרכניה ומחסן תערובת

במושב כרם מהר"ל

בדבר פרטים יש לפנות למזכירות הכפר, טלפון 04-942076 בשעות 9.00—15.00 לפנה"צ.

אבד כלב

פוינטר חום לבן
בסביבות קיראון

בפרטים להתקשר טלפון 756071 ויבוא על שכרו.

אבד

כלב קולי
שחור לבן חום
עונה לשם גבור
המוצא יבוא על שכרו.
להתקשר 849423

ל. „עמידים" בע"מ

טל. 057-72002 בשעות היום
057-75931 בשעות הלילה

דרוש

טרקטור D8 14 עם דחפור

נגנבה מכונית

נ.ס.ו. 1200
אוטומטית, צהובה
מס' 881—281

לטלפן:
03-51719, 03-235401

בית ספר תעשייתי קמ"ג

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)

מתקבלים: מסיימי כתה ט' או בוגרי כתה י' מקצועית, המעוניינים להשתלב בתעשייה עתירת מדע בבעלי מקצוע מעולים.

משך הלימודים: שלוש שנים בנושאים עיוניים ובנושאים מעשיים.
אין פנימיה בביה"ס.

מקצועות הלימוד: מסגרות מכנית, ריתוך אוטוגני, חשמלי (כולל בגז מגן), אחזקת מתקנים מיכניים.

לבוגרים, שיעמדו בהצלחה במבחנים הממשלתיים, זכות כניסה לבי"ס לטכנאים/הנדסאים. התלמידים מקבלים שכר בהתאם לחוק ולהישגים.

הרשמה ומידע:
- במשרד העבודה בבאר־שבע (חדר 55)
- בבתי הספר אצל היועצים החינוכיים
- בבי"ס התעשייתי קמ"ג, ת.ד. 9001 בבאר־שבע או טלפון 057/75211 קו פנימי 276.

קריה למחקר גרעיני - נגב

משרד העבודה - האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית מחוז באר־שבע והנגב.

PRINTO-TEX

מדפיסים על נייר מדבקות לילדים

סמלים, אותיות ותמונות גדולות צבעוניות שימושות להעברה ע"י מיהוץ על גופיות ספורט וכו'.

בהצעות רציניות נא לפנות אל ת.ד. 2310 ת"א.

מעונינים
לרכוש
**חלק
בבית מלון
בת"א
או בנתניה**
משקיע חוץ

לפנות בכתב „הכל לנוער ר"ג" ביאליק 51 עבור מס' 504.

חברה קבלנית

לעבודות נקיון

מקבלת עבודות

בקנה מידה גדול

נא לפנות ת.ד. 31192 תל־אביב

„מזור"

ביה"ס לחניכים ומקצועות עזר רפואיים

משרד העבודה — האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית מחוז חיפה והצפון

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י — מועצת הפועלות — המרכז להכשרה ולהשתלמות מקצועית

החלה ההרשמה
לשנה"ל תשל"ו במגמות:

★ מבנאות שיניים ★ ממפלות (פיזיו)
★ צילום ★ קונדיטוריה

מתקבלים בוגרי כתה ט'

- פרטים והרשמה בביה"ס, רח' צה"ל 14, קרית אליעזר (בנין המרכז הקהילתי) בין השעות 08.00—15.00.

בל־בו

לתינוק ולילד

מעונין להתקשר עם יצרנים ויבואנים של כל דברי תינוקות וריהוט לתינוק ולילד

טל. 03-252366

חברה רצינית בחו"ל
מחפשת
מתורים לייצרן
תחרותיים בטיב ובמחיר
ברשותנו מימון והפצה בחו"ל.
ומציעה למכירה סוכנויות יבוא בלעדיות
סודיות מובטחת
ת.ד. 16120 ירושלים.

חשוב!
לועדי בתים

אחזקת בנינים, מקלטים, גינון, נקיון כללי והסקה.

טל' 30169

מעוניינים לקנות

מסגריה מבנית על ציודה

באזור תל־אביב.

בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 24040, ת"א.

למכירה זכות לחלוקת חבילות באזור המרכז

עם מכונית פרושה בשפע

טל. 915847 בערב

למכירה

סופר־מרקט

חדש, 204 מ"ר
מכולת + כלבו
6 מקררים־וסחורה.
שרון בית, חדרה, אביגל

הודעת פוקד

...ורחי ישראל או תושבים קבועים בה, גברים בגילים 18 ..., אשר אינם נמנים עם זכוחות הסדירים או עם כוחות ...אים של צבא הגנה לישראל, נקראים לרשום ולבדיקות ...נה לשרות בטחון.

...האנשים נעשה בשיטה ממוכנת, ולכן אלה שחובת ...יצבות חלה עליהם מתבקשים להמתין עד לקבלת צו ...יצבות, בכדי לזרז תהליך הרשום והבדיקות ולמנוע ...ייצבים טרחה ואבוד זמן מיותר, מתבקשים המתיצבים:

...הצטייד בתעודות ובמסמכים הבאים:

- כל המסמכים הרפואיים המעידים על מצבו הבריאותי.
- שתי תמונות פספורט.
- תעודת זהות.
- תעודות צבאיות המעידות על מעמדו לגבי חוק שרות בטחון.

...הקפיד על התאריך ועל השעה הנקובים בצו ...ההתיצבות שקבל.

...ם אשר בבדיקות החוזרות יימצאו שוב בלתי כשרים ...ת, יקבלו תעודת פטור חדשה. בסיום המבצע, יהיו בתוקף ...תעודות הפטור החדשות ואילו התעודות הישנות תהיינה ... תקפות. לפיכך, חייבים להתייצב בלשכת הגיוס גם ...ם שברור בעליל כי על פי קביעת הרופאים יחודש להם ...ור, על מנת שיקבלו תעודת הפטור החדשה.

...פרופיל 21 אשר מסיבות הקשורות למצבו הבריאותי אינו ...ל להתייצב יוכל לשלוח מיופה כח אשר יציג במקומו ...בים רפואיים המעידים על מצבו הבריאותי, או לשלוח ...מכים הללו בדואר רשום, לא יאוחר מ־7 ימים לפני המועד ...בע להתייצבותו, לפי הכתובת דואר צבאי 1576 צה"ל. ...פניה בכתב יש לציין מספר תעודת הזהות.

יצחק רוזן, אל"מ
ראש מרכז גיוס
פוקד
אגף כח אדם

...כנון המים לישראל בע"מ
ת.ד. 11170, תל־אביב

הנהלה: מכרז 240-2-75

למכירת רכב

...ות בזה, למכירה המכוניות הרשומות מטה:

...נדר דודג' D-100
102—128, שנת יצור 1970

...נדר דודג' DW-200
102—131, שנת יצור 1971

...נדר דודג' DW-200
570—132, שנת יצור 1971

...המכוניות אפשר לראות בחצר משרדנו, ברח' אבן גבירול ...ת"א, בימים 18.4.75 עד 28.4.75, בין השעות 9.00—12.00. ...ז ההצעות, אפשר לקבל בימים ובשעות הנ"ל, במשרדינו ...אביב, בחדר מס. 324.

...עות בצירוף המחאה בנקאית, בסך 10% מגובה ההצעה, ...הגיש במעטפה סגורה עד 28.4.75.

...חברת תהל בע"מ, מתחיבת לקבל את ההצעה הגבוהה ...ר או כל הצעה שהיא.

...בחת החשמל לישראל

מכרז

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור / אספקה / כמפורט להלן:

נושא

עמודי מתיחה ותרועות לרשת חשמל

לקבלת טופס המכרז ופרטים נוספים יש לפנות אישית החל מהיום בשעות 09.00—13.00 למדור מכרזים חיפה, המשרד הראשי ליד תחנת הכח או בכתב לפי הכתובת: חברת החשמל לישראל בע"מ אגף האספקה והאחסנה כח' מכרזים ת.ד. 10 חיפה.

על ההצעות למכרז הנ"ל להגיע עד ליום 1.5.75 למשרדנו הראשי בחיפה.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

...האספקה ...והאחסנה ...י' המכרז 9848

...שתמש בחשמל בתבונה

אוטוקד סינגל
+ מנוף + עגלה
9.60 מטר
טלפון 057-97005, 057-97177

באזור תל־אביב
נגנבת
משאית סקניה
מספרה 61—851
המוצא מתבקש להודיע לטלפונים 03-621804 או 04-662762 ויבוא על שכרו

...רד 1632
...ה 12 מטר
...א חרום
057-97005, 057-97926, 05...

לשותפנו **אברהם שמיר**

משתתפים באבלך
במות

אחיך

ההנהלה ועובדי „כביר"
תעשיית בירה בע"מ

לחברתנו **לחברתנו גבי קרן**

אתך באבלך על מות
אחיך

שמעון ז"ל

בית התיאטרון הקאמרי

למורה **נילי רדין ומשפחתה**

משתתפים בצערך הכבד במות

אם המשפחה ז"ל

ועד ההורים
ותלמידי כתה ו'/2
בית ספר „גורדון" גבעתיים

למשפחת דומפן
במושב גנתון

כל חברי המושב

מביעים צער עמוק על מותו הטראגי ללא עת
של נכדכם

עמית ז"ל

למשפחת גולנסקי

אתכם באבלכם הכבד
בהלקח

ד"ר יהודה גולנסקי ז"ל

מרפאת ילדים
ע"ש ראובן ברינין
ההנהלה והצוות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
ההנהלה וחבר העובדים

אבלים

במות חברם לעבודה

פליקס פקטור ז"ל

לד"ר שולמזון וב"ב

משתתפים בצערכם על מות

האב ז"ל

רמת־אסא
תל־השומר

למקסמה ולמשפחת אבני

משתתפים באבלכם

פיינארטס בע"מ

במלאת שלושים לפטירת בעלי ואבינו היקר
הבלתי נשכח

פסח שחורי
(שוורצנברג) ז"ל

פולניה — תל־אביב

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75), בשעה 3.30 אחה"צ. נפגשים ליד השער הראשי בבית העלמין בחולון.

אשתו שרה
בנו כתריאל
בתו, חתנו ונכדתו:
אורנה, איציק ויפעת קרן
ושאר בני המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של בתנו האהובה היקרה

דנה ז"ל

אזכרה וגילוי מצבה יתקיימו ביום א' 20.4.75

בשעה 16.00 בבית העלמין נס־ציונה.

חפצי־בה וזאב גזית
כנית זהב 5 ראשון לציון

במלאת שנתיים למותו הטראגי של יקירנו

משה שפרינגר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום שלישי, י"א אייר 22.4.75
בשעה 4 אחה"צ.

מתאספים ליד השער החדש בבית העלמין חולון.

אשתו, בנו, ההורים
ומשפחת ברמן

אנו מודיעים בצער על פטירתו בשיבה טובה של

ר' משה חיים לייטנר ז"ל

(אביה של רינה רנר ז"ל)

ביום ל' בניסן תשל"ה (10.4.75).
הובא לקבורה ב־ב' באייר תשל"ה בבית העלמין בבאר־יעקב.

המשפחה
ובית נצר סירני

במלאת שלושים למותו הטראגי של יקירנו
ראש משפחתנו

יעקב שקמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75).
אוטובוס יצא מבית המנוח בשעה 15.30 אחה"צ, לבית העלמין בכפר סמיר.

תודתנו לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו האהוב

מאיר קרבצ'וק ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין החדש בכפר־סבא.

נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

לעליה ובני משפחתה

אתכם באבלכם במות עליכם
הבעל והאב

אמיל מאיר ז"ל

מבט
מפעלי בתים טרומיים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לרפי ומשפחתו

אתכם באבלכם הכבד בהלקח מכם יקירכם

יצחק

מהחברים במשכבים

לזכרו של בעלי, אבינו וסבנו היקר באדם

גוסטב (שמשון) פולק ז"ל

תיערך ביום ראשון, 20 באפריל, אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בחולון. מתאספים ליד הכניסה החדשה בשעה 4 אחה"צ. ידידיו ומוקירי זכרו — מוזמנים.

תודתנו העמוקה לכל מנחמינו באבלנו הכבד.

משפחות פולק—ציימר

אזכרה וגילוי מצבה של יקירתנו

רחל הרטמן ז"ל

תתקיים ביום ראשון, ט' אייר 20.4.75 בשעה 16.30 אחה"צ בבית העלמין בני־ברק ישיבת „פוניבז' ז.ב." נפגשים בכניסה לבית העלמין. מוקיריה מתבקשים להשתתף.

המתאבלים:
בעלה — משה הרטמן
בתה וחתנה — ורדה וביקי־גולדנפלד
בתה וחתנה — שרה וד"ר גרשון לוי

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

משה ארליך ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י' באייר תשל"ה (21.4.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

אוטובוס יצא מביתנו ברח' שינקין 57, גבעתיים, בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שמואל סלומון ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' אייר (20.4.75) בשעה 7.45 בבוקר, בהר המנוחות בגבעת שאול.
לימוד משניות בבית המנוח, במוצש"ק ח' אייר, בשעה 20.00

המשפחה

ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה 20.4.75
תתקיים אזכרה ל־

שרה שרמייסטר ז"ל

בת אברהם משה, לבית רבינוביץ־תאומים

מתאספים בשעה 16.00 ליד שער בית העלמין
קרית שאול — תל־אביב.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי היקר

מר גוסטב פלטנר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום שלישי, י"א באייר תשל"ה (22.4.75) — בבית העלמין בקרית־שאול. בני המשפחה, ידידיו ומוקירי זכרו מתכנסים בשעה 4.30 אחה"צ ליד שער בית העלמין.

אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות הציבור בשעה 4.00 אחה"צ, בכיכר על יד בית „הבימה".

המתאבלים:
אשתו, אחותו והמשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירת יקירנו

זאב (וולוול) שורץ ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום־ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ע"י השער.

מינה שורץ והמשפחה

במלאת 6 שנים לפטירתו של בעלי,
אחינו, גיסנו ודודנו היקר

אריה וינברג ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בשעה 16.30 בבית העלמין הישן בראשון לציון.
נפגשים ליד השער בבית העלמין.

המשפחה

לבינה דיבון

אתך באבלך במות אביך

בלכר דוד ז"ל

הורי התלמידי
ז'/1 בי"ס בורוכוב, גבעתיים

חלפה שנה לפטירתו של יקירנו

חיימ'קה דב ויינר הי"ד

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו אי"ה ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקריית שאול.

מתאספים בבית ההורים, רח' שילה 6 רמת־גן בשעה 4.30

ההורים
וכל בני המשפחה

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

רב"ם גרוזמן (ממנחי) ליאונרדו ז"ל

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון ט' אייר (20.4.75) בשעה 16.00 בבית הקברות ברעננה.

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ד' חיים ב"ר אליעזר גרהבר

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75), בשעה 4 אחה"צ. בבית העלמין בפתח־תקוה.

אוטובוס יצא מביתו, רח' דונולו 12, בני־ברק. בשעה 3.30 בדיוק.

המשפחה

בצער רב הננו מודיעים על פטירת בעלי היקר

ד"ר יהודה גולנסקי ז"ל

(רופא שיניים)

ההלויה תערך היום, יום שישי ז' אייר תשל"ה (18.4.75) בשעה 12.30 בבית העלמין בחולון.

המתאבלת:
רעייתו:

(יושבים שבעה בבית המנוח בגבעתיים).

בצער רב ובגון קודר אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

חיים בירנבוים ז"ל

בן ר' הנוך אלמר מקאליש

ההלויה תצא היום, ז' באייר תשל"ה 18.4.75 בשעה ... בבית ההלויה העירוני ברח' דפנה והעבור בבית „רבהי" רח' בן יהודה 159 ת"א. הקבר יהיה בקרית שאול.

האבלים:
אשתו: שרה
בתו: אסתר
בתו: דינה הרשו וב"ב
אחיו אליעזר בירנבוים
וכל בני המשפחה

אוזכרה וגילוי מצבה של יקירנו

אברהם (שלמה) ויסלפיש ז"ל

בן משה ז"ל, מוולוצלבק — פולין.

תערך על קברו בבית העלמין בחולון, ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75), בשעה 3.30 אחה"צ.

אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח ברחוב בודנהיימר 31, תל־אביב, בשעה 2.45 אחה"צ.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בע"פ ובכתב.

סופיה ויסלפיש
דפנה, רן, תמר ומיכל אלון
אילנה, אהרון, דבורה ועופר בלובשטיין
משה ויסלפיש — לונדון
ו.ש.ר. בע"מ

במלאת שנתיים למותו של

סא"ל ישראל (ישרוליק) גדיש ז"ל

תערך אזכרה בבית־הקברות הצבאי חוף הכרמל, חיפה, ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75), בשעה 4 אחה"צ.

גיאה והילדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מהנדס שמואל זאב שטרום ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י' באייר תשל"ה (21.4.75), בשעה 4.00 אחה"צ.

נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של יקירנו

אריה שורץ ז"ל

ההלויה תצא היום יום שישי ז' אייר 18.4.75 בשעה 12.00 מבית החולים המרכזי באר־שבע.

המשפחה המ...

במלאות שנה לנפילת יקירנו

רוני הוכמן הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום ראשון, ט' באייר 20.4.75, בשעה 5.30 אחר הצהרים בבית העלמין בקרית שאול (חלקה צבאית). אוטובוס ליד בית המשפחה, רחוב פינסקר 18 הרצליה בשעה 5.15.

המשפחה

בבלאת שנה לפטירת יקירנו

אורי אברמוביץ ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בבית הקברות היכן בחיפה בשעה 15.30.

אוטובוס מיוחד יצא מביתנו בקרית־חיים, ברחוב הפלוגות 28, בשעה 14.30.

המשפחה

במלאת שלושים לכלות יקירנו

אליעז ברקאי

שנקטף בדמי ימיו

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מ...

ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (...) בבית העלמין ברחובות, בשעה 4.00 ...

אוטובוסים יצאו בשעה 3.15 מרציף חול... בשעה 3.30 כנס־ציונה רח' רוטשילד 3, ב... מרחובות רח' בילו 17.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכת...

אזכרה וגילוי מצבה ליקירתנו

ד"ר

רחל (שלי) פליקס ז"ל

בוקרשט — תל־אביב

תתקיים ביום ג' י"א באייר תשל"ה 22.4.75 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

קרובי משפחה, ידידים ומוקירי זכרה נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל פה באבלנו הכבד.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בננו, אחי ונכדנו האהוב היקר

סמ"ר

רוני נלוס הי"ד

פצע עמוק נשאר בליבנו. ושמעות הכאב צורבים בליבנו יומם ולילה. זכרך לא ימוש מלבנו.

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול ביום שני י' אייר תשל"ה 21.4.75 בשעה 16.00.

אוטובוס יצא מביתנו רח' ציהתלי' 52 יפו בשעה 15.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שש שנים לנפילתו של בננו — חברנו

נפתלי פורת ז"ל

נתייחד עם זכרו בבית הקברות בתל־חי, ביום ב' י' אייר תשל"ה (21.4.75) בשעה 14.30 אחה"צ.

המשפחה
ובית כפר־גלעדי

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו, אחי וסבי היקר באדם

חנן לאור (רודניצקי) ז"ל

נעלה אל קברו להתייחד עם זכרו.
יוצאים מבית הכנות בבית יעקי ביום א' 20.4.75 בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

וילי קוסטין ז"ל

(פירמה פנשט)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75), בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער הישן.

המשפחה

במלאת חמש שנים לנפילת בננו ואחי היקר

יעקב (יקי) פויירברגר ז"ל

מהרצליה

תתקיים אזכרה ביום רביעי, י"ב באייר תשל"ה (23.4.75), בשעה 5.30 אחה"צ, בחלקה הצבאית בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה ליקירתנו

ד"ר רוזליה גוטליב ז"ל

(רופאת עיניים)

תתקיים ביום שני, 21.4.75, בשעה 3.30, בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 3.00 מרח' בן־יהודה 7, תל־אביב.

המשפחה והידידים

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו, וסבנו

אינג' דב קובלנוב ז"ל

תערך אזכרה ביום שלישי 22.4.75 בשעה ... בבית העלמין בקיבוץ בעגן מיכאל

תחבורה תצא בשעה 2.30 מבית המנוח רח' ... גבעת רמב"ם.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבי וסבנו

אינהורן הירש ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה, היום, יום שישי, ז' באייר תשל"ה 18.4.75, בשעה 12.00, בבית העלמין ברכתיים.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

בנו: דן אורן וב"ב

אזכרה וגלוי מצבה של יקירנו

אינג'ינר

מנדלסון מרטין

דיאז' — בוקרסט — תל־אביב

תתקיים ביום שלישי, י"א אייר תשל"ה (22.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. מוקירי זכרו נפגשים על יד השער החדש.

המשפחה המתאבלת

במלאה שנה לפטירת יקירתנו

גניה ברקוביץ

בת רחל ה"כ גולדברג

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה, בבית העלמין החדש בחיפה, כפר סביר, ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בשעה 16.00.

נפגשים בבית העלמין.

המשפחה

במלאת 3 שנים לפטירת יקירנו

אשר בן יעקב איזביצקי ז"ל

תערך אזכרה לזכרו ביום ראשון ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אהרן - יחיאל רשף (גרושפס) ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה ביום שני, י' באייר תשל"ה (21.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער הישן.

המשפחה

תיקון טעות

במודעה מאתמול על פטירתו של

ד"ר

דב פרגמן ז"ל

צ"ל

בין המתאבלים: גבריאל (ולא גבהו, כפי שפורסם)

במלאת תשע שנים לפטירתו של אבינו — סבינו — ואחינו

יהודה מנשביץ ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י' באייר תשל"ה 21.4.75 בשעה 4.30 אחה"צ.

נפגשים ע"י השער החדש בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתה של יקירתנו

פיטה רובין ז"ל

בוקרשט — רמת־גן

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75) בשעה 4 אחה"צ.
נפגשים בשער החדש בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאות שנתיים לנפילתו של בננו היקר

סמל ישראל ליכטר ז"ל

תתקיים אזכרה ביום חמישי, י"ג באייר תשל"ה (24.4.75), בבית העלמין הצבאי בחוף הכרמל, חיפה, בשעה 4.30 אחה"צ.

המשפחה

בחיפה: קבלת מודעות דחופות בשעות הלילה (מ־18—24) לכל העתונים טלפון 718018

ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (20.4.75) יום השנה לפטירת החבר

אורין אליעזר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה
ובית כפר יהושע

ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה (...4.75) ימלאו שלושים לפטירת יקירתנו

ירדנה אש...

(בלפינשטר)

ז"ל

האזכרה וגילוי המצבה יתקיימו ... העלמין בגבעת שאול, ירושלים, בשעה ...

הפגישה ברחבת בית העלמין.

המ...

בצער רב ובינון קודר אנו מודיעים על פטירת אשתי, אמי, הבתי וסבתנו

זלדה רזובסקי ז"ל

מויטל

ההלויה התקיימה ביום שלישי, ד' באייר תשל"ה — (15.4.75) בכפר־סבא.

הבעל — שמחה
הבן — שאול
הכלה — אברית והנכדים

לכל המעונינים בגיור

ברית ידידי הגר בישראל תסייע, ללא כל תשלום לכל הפונים אליה בבירור והדרכה בנושא הגיור. ת.ד. 3333, טל. 225653 ... 479786; בנתניה ת.ד. 1172, טל. 053־24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 78787; בבני־ברק ת.ד. 601, טל. 798016.

במלאת שש שנים לנפילתו של יקירנו

חנן בן־אסא הי"ד

נתייחד עם זכרו ביום רביעי י"ב באייר תשל"ה (23.4.75) בשעה 17.00 בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

אהרן לחר ז"ל

בנהל לשבת הנכים בקריה

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י' באייר תשל"ה (21.4.75) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בקריה־שאול

המשפחה

... בשמחים ... בישראל
אוספרל"ים ... הראשונה ... בארי
פועלי „פר... נגד תוכניו...
...כנית השוד שהו... בקשר להברחת
„חריגות ... הדין מדינ...

מעריב לספורטאים

פסה"ד בפרשת הכאת שחקני ירושלים ב„שכונה" - ביום א'

בדיון שהחל אמש נחקרו איש ה„מודיעין האזרחי" ונציג בני־יהודה * שחקני הפועל ירושלים שהוזמנו לישיבה הקרובה, ייענשו אם לא יופיעו

מאת יהודה גורן

ועדת המשמעת של ההת־אחדות לכדורגל, בהרכב עורכי־הדין אלהדיף ויית־קון, נענתה אמש לבקשת בא כח ההתאחדות, עו"ד דן דודזיק, ודחתה ליום א' ה־קרוב את מתן ההחלטה ב־עניין קבוצת בני־יהודה תל־אביב. הקבוצה מואשמת, ב־עקבות דו"ח „מודיעין אזר־חי", בהתנהגות בלתי ספור־טיבית ע"י קהל אוהדיה, בעת משחק הליגה עם ה־פועל ירושלים (0—1) שנע־רך לפני 6 שבועות בשכונת התקוה.

בא־כוח ההתאחדות טען אמש, כי איש מאלה שהוזמן ע"י ההתאחדות להעיד נגד בני־יהודה לא הופיע להעיד. משום כך הוא מבקש לדחות את המשך הישיבה כדי לזמן שוב את העדים.

ועדת המשמעת שנענתה לב־קשה, הורתה להעמיד לדין את כל מי שלא יופיע ביום א' הקרוב להעיד. המדובר בשח־קני הפועל ירושלים, חיים לוין, יעקב בתגלו ואליהו בן הרוש, שטענו בעדותם בפני ה„מודיעין האזרחי" כי הוכו עם בואם למגרש בני־יהודה.

כן לא הופיעו אמש להעיד, הגם שהוזמנו ע"י ההתאחדות, שופט המשחק מנחם אשכנזי, רוחמים פלולי (אפטנאי הפו' ירושלים), אליהו יעקב (נהג מונית ירושלמי) שמואל ברזה (מנהל הקבוצה) ויהודה אלשיך (מעסה הפו' ירושלים). כל אנשי ירושלים, שלא הו־פיעו אמש להעיד, הודיעו ב־חקירתם שהוכו או שהיו עדים לכך.

דו"ח המשטרה, שחסרונו גרם לדחיית הדיון מלפני שבוע — לאמש, לא הגיע שוב. נציג בני־יהודה, עו"ד נחמן גולדברג, טען כי המש־טרה טרם סיימה את חקירותה, ולפיכך הוא מבקש לדחות את הדיון.

ועדת המשמעת דחתה מיד את בקשתו, והדיין מיכה ויית־קון אף רגז ואמר: „הדיון בועדה אינו כפוף לחקירה משטרתית. העניין יתנהל ויס־תיים, עם או בלי הודיית ה־משטרה. מספיק מיוחסים ל־ועדת המשמעת הזו פתחים שו־נים בפרשה...".

פרט לחוקר ה„מודיעין ה־אזרחי", מר חיים סמן, הופיעו אמש רק... עדי הגנה של בני־יהודה. הפתיעו בנוכחותם נציגי הפועל באר־שבע, הפו־על חדרה והכח רמת־גן. הללו הוזמנו ע"י בני־יהודה כעדי אופי, כדי להעיד על קבלות פנים לבביות להן זכו במפג־שיהן עם בני־יהודה.

חיים סמן מ„מודיעין אזר־חי", העיד כי חקר את ה־עדים הירושלמים בנפרד, וכי קודם לכן זוהו כולם. עו"ד גולדברג: הזוהו באמצעות תעודות זיהוי? סמן: לא. כל נחקר שיגר עם צאתו מ־החקירה, אדם אחר. את חיים לוין, אני מכיר אישית.

דוד סולמי, חבר הנהלת בני־יהודה, העיד אמש שעה ארוכה, ונחקר בחקירת „שתי וערב" הן ע"י בא כח ההתא־חדות והן ע"י ועדת המשמעת.

ש. אנשי ירושלים טוענים שהוכו עם רדתם מהמכוניות סמוך לכניסה למגרש. היכן היית באותה עת?

ת. בחדר ההלבשה של ה־שופטים, ליד מנחם אשכנזי. גם לא שמעתי שמישהו מירו־שלים התלונן בפני אשכנזי, כי מישהו הוכה, למרות ש־כתוב בדו"ח השופט כי כך נטען בפניו ע"י נציג ירוש־לים.

ש. כיצד היית מסוגל לראות אם מכים או לא מכים מישהו מחוץ למגרש, אם היית ב־חדר ההלבשה?

ת. ראיתי דרך שער הכ־ניסה למגרש.

בהחלטת ועדת המשמעת ל־המשיך את הדיון, ולקבל החל־טה, ביום א' הקרוב ב־8 ב־ערב, נאמר, כי יינקטו סנק־ציות נגד עדי הפועל ירוש־לים אם לא יופיעו גם הפעם לדיון.

השר ידלין, בפגישה עם יו"ר ההתאחדות, הלר:

יש הכרח להכניס שינויים במבנה ליגות הכדורגל

מאת גד ליאור

„אני פונה בקריאה לכל הספורטאים, שיעשו הכל כדי שההתאחדות לכדורגל לא תזדקק לעונשים החמו־רים החדשים עליהם הוחלט, כדי שלפחות סופה של עונת הכדורגל תהיה ספורטיבית כבאות האמורים" — זאת אמר שר החינוך והתרבות, מר אהרון ידלין, בעת פגישה שקיים עם יו"ר ההתאחדות לכדורגל, מר מנחם הלר.

מר הלר ביקש אתמול משר החינוך, לקבלו לשיחה על מצב הכדורגל בארץ, בעקבות הדיונים המשפטיים שהתקיימו בנושא זה בשבוע האחרון.

יו"ר הנהלת ההתאחדות ל־כדורגל, דיווח לשר החינוך על מכלול הפעולות שנקטה ההת־אחדות על־מנת לרסן את ה־מתפרעים במגרשים, ולהאבק בתופעות השליליות בענף ה־כדורגל. כן ביקש מר הלר לציין לשבח את המשטרה, אשר עזרה ועזרת רבות להר־געת הרוחות ולשמירה של ה־סדר במגרשי הכדורגל.

שר החינוך השיב למר הלר, כי עקב אחר המאורעות האח־רונים בענף הכדורגל, והגיע למסקנה עיקרית אחת: „יש הכרח להכניס שינויים במבנה הליגות. אני בטוח שצמצום מספר הקבוצות, יביא בהכרח לעליית ולשמירת המתח לאורך כל תקופת המשחקים, ולא יאפשר שחיתויות שונות וקנוניות בין הקבוצות" — אמר השר ידלין.

מר הלר אמר בתגובה להצ־עת השר, כי ההצעה נראית לו ביותר העמדת מספרי ה־קבוצות בליגה הלאומית וב־ליגה ארצית אחת על 14 קבו־צות ויצירת 2 ליגות א' שתכ־לולנה 28 קבוצות „כבר נב־חנת במוסדות ובין הגורמים הנוגעים בדבר".

על כך, העיר שר החינוך, כי הוא מקוה „שמרכזי ה־ספורט יקבלו הפעם בברכה שינויים, העשויים לקדם את הכדורגל ויעדיפו אינטרסים ארוכי טווח על שיקולים אינ־טרסנטים שלהם".

כדורסלניות אליצור גברו על האלופה 47—53

מאת אלפס פרלסמן

חנה הוכמן, בת 19, מד־ריכת ספורט בצה"ל, הצעי־דה אתמול את קבוצת ה־נשים של אליצור תל־אביב בכדורסל, להישג הגדול ב־תולדותיה — נצחון 47—53 על האלופה, הפועל תל־אביב, במחזור האחרון של הליגה הלאומית בכדורסל.

היה זה הפסדה השני העונה של הפועל ת"א (נוצחה גם במשחק עם הפועל חיפה).

הוכמן עשתה עבודה מצו־יינת הן בריכת המשחק, בהכ־נסת כדורי סלים לשחקנית ה־ציר ענת דריינור, בכניסות ל־סל ובקליעות מרחוק.

שניה לה בהצטיינות, באלי־צור, היתה ענת דריינור בת ה־15 (1.84 מטר) שהייתה מ־שכמה ומעלה מתחת לסלים, וקטפה את מרבית הכדורים החוזרים.

השלימו את רשימת המצטיי־נות באליצור, רכזת המשחק הפיקחית, נורית בן־עמר, ש־הוסיפה לחוסת את קצב ה־משחק ודהיה שולביץ המהי־רה.

הפועל ת"א נתפסה ליום חלש, ורק ללאה מלמד היו דקות טובות, בעיקר בקליעות מרחוק.

קלעו לאליצור ת"א: הוכמן — 19, דריינור ושולביץ — 10 כ"א, שלוש ובן־עמר — 6 כ"א, מרון — 2.

קלעו להפועל ת"א: מלמד — 14, אוסטפלד — 12, דמבי־נסקי — 9, גוטהלף ולנדבירג — 6 כ"א.

בדיון שנערך אתמול בביהמ"ש העליון בירושלים:

בוטלה התביעה להפסקת כל משחקי הליגה

מאת גד ליאור

הדיון בתיק אזרחי מספר 1179/75 — הדין בשאלת המשך קיומם של משחקי הליגות בכדורגל — נסתיים אתמול בביהמ"ש העליון בירושלים ברוח טובה. שני הצדדים — מר חיים ברעם, מי שהגיש את הבקשה להפסקת המשחקים, וההתאחדות לכדורגל, שהתנגדה לדרישה זו — הגיעו להסכם, לפיו יבטל מר ברעם את תביעתו, מאחר שבימים האחרונים הקדישו ההתאחדות לכדורגל וגורמים ציבוריים שונים את תשומת הלב הראויה לנושא.

בית המשפט העליון — ב־הרכב: ד"ר א. ויתקון (יו"ר), ד"ר משה עציוני ומר אליהו מני — אישר, לאחר דיון שנמשך ...90 דקות בדיוק, את ההסכם שהושג בין שני ה־צדדים.

לפי הסכם זה בוטל הצו להפסקת משחקי הליגה, אותו הוציא בשבוע שעבר השופט המחוזי, שלמה לובנברג, בעוד שממילא לא היה עוד טעם לדון בערעורה של ההתאחדות לכדורגל על צו זה בביהמ"ש העליון — דבר שהביא ל־סגירת התיק.

במהלך הדיון, גילה השופט, ד"ר משה עציוני, מי שעמד לפני שלוש וחצי שנים בראש הוועדה הממלכתית לחקר ה־שחיתויות בענף הכדורגל, בקיאות רבה בנעשה בענף ה־כדורגל, ואף המליץ לקרוא מאמרים העוסקים באלימות ב־ספורט שנתפרסמו בעתונות הספורט האנגלית...

בסיכומו של דבר, הסתכמו נזקי תביעתו של ברעם — לדברי עו"ד צבי יפה, שייצג את ההתאחדות לכדורגל בדיון — בהפסדי ה„טוטו" בסך של כ־300 אלף ל"י בשבוע האח־רון. כן ויתרה אתמול ההתא־חדות לכדורגל — בתמורה ל־ביטול תביעתו של מר ברעם — על הוצאות הדיונים המש־פטיים, שנבעו מהגשת בקשתו של סוכן הביטוח התולעני ל־הפסיק את משחקי הליגות ב־כדורגל.

גלי צה"ל

„משלנו"

מצעד הפזמונים העבריים
17.4.75

1. את ואני — שלמה ארצי
2. מתגעגעים להמשיך לנגן — להקת חיל האויר
3. בארץ אהבתי — צוות הווי חט' הנחתים
4. אדבר איתך — חוה אלברשטיין
5. יש לי צפור קטנה בלב — יגאל בשן
6. זכות את השקר — הגשש החיוור
7. בתחנה המרכזית — אבי טולדאנו
8. פרקים בתולדות הישוב — שוקולד מנטה מסטיק
9. אנחנו — דני סנדרסון
10. הקבוצה על שפת הנהר — להקת הנח"ל
11. שלום — אילניות
12. כמו נשמה לכף זה — יגאל בשן
13. והיה דבר השיר — אבנר גדסי
14. מה לי מכבוד — דודו זכאי
15. הביתה — שרה בריאל
16. נערים — צמד השיר
17. הצילו — תמה ובבריל
18. שיר אהבה לסמך — להקת חיל הים
19. מכבר הפרחים — פרנת תיאמר
20. זה קורה — אריק לביא, שכונת התקוה

הפינה לשיפוטכם:

1. אבי — צוחי מוקס
2. העלבה — אלי מנטבר
3. אינשאללה בלי נדר — ששי קשת
4. ילד של ציים — להקת חיל האויר
5. כל אותם זמנים — בתנו שרעבי

גזור ושלח
לדאר צבאי 1005 צ.ה.ל. (ס.)
זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר)
מהמצעד: 1.... 2.... 3.... 4.... 5....
מהפינה לשיפוטכם: 1.... 2....
שם ....
כתובת ....
בין המשתתפים יוגרלו פרסים

ההתאחדות לכדורגל בישראל

משחקי חצי גמר על גביע המדינה בכדורגל

שני המשחקים יתקיימו ביום רביעי 23.4.75
באיצטדיון ע"ש האחים „בלומפילד" ביפו

משחק ראשון בשעה 6.00 בערב
בית"ר ירושלים - הפועל חדרה

משחק שני
הפועל תל אביב - הפועל כפר סבא

כרטיסים בכל הסוכנויות, לחיילים כרטיסים מוזלים במשרד קצין העיר ת"א

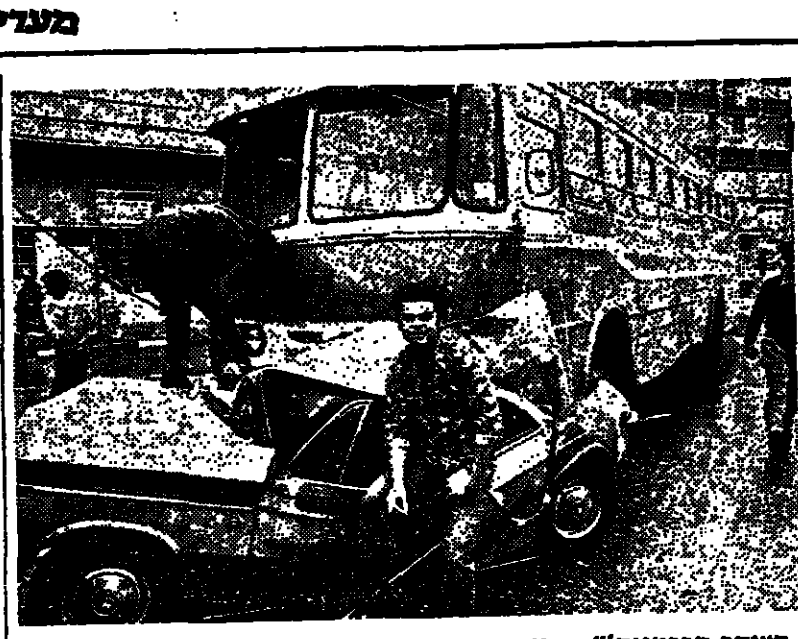

„העיקר הבריאות!" — אומר הצעיר היושב נינוח על מה שנותר ממכוניתו, שנמחצה אתמול ברחוב ז'בוטינסקי ברמת־גן מפגיעת אוטובוס, שהחליק בגשם. נהג המכונית הפרטית (בתצלום) יצא בדרך נס — ללא פגיעה. (צילום: יוסף שילה, „ישראל סאן")

פועלי „פרידמן" מוחים נגד תוכנית בטלוויזיה

רשות השידור דוחה ההאשמות אך תאפשר הופעה לנציג החברה

„לא יתכן שגוף ממלכתי ציבורי יפרסם דברים לא אחראיים, העלולים לקפח את פרנסתם של מאות עוב־דים" — טענו פועלי ביח"ר „פרידמן" לייצור מקררים ומכונות כביסה, בכנס מחאה שנערך במועצת פועלי ירושלים.

בכנס, שאירגן מזכיר אגודת פועלי המתכת, החשמל וה־אלקטרוניקה, משה הרשנון, הביעה ההסתדרות את תמי־כתה בטענת העובדים נוכח ה־כתבה ששודרה בתכנית הטל־וויזיה „כלבוטק".

הוחלט לתבוע מן הטלוויזיה להקרין באחת מתוכניות ה„כלבוטק" הקרובות תוכנית מ־עודכנת ועניינית על המפעל.

רשות השידור דוחה את־מול מכל וכל את האשמות חברת „פרידמן". כזכור, טע־נה חברת „פרידמן" כי הכת־בה על „שרות פרידמן" היתה רצופה סילופי עובדות, השמ־צות, הצגת דברים מעוותים וקיצוץ דברי הסבר של נציג המפעל. חברת „פרידמן" טע־נה כי הנזק שנגרם לה, בעק־בות „מגמה מרושעת וזדונית של עורכי התכנית", מוערך ב־5.5 מליון ל"י, וציינה כי הנזק יוקטן אם יתנצלו עורכי התכנית בפומבי על הפגיעות בחברה ואם יתנו לנציג „פרי־דמן" להופיע בתכנית „כלבו־טק" הבאה כדי להגיב על ה־פרשה.

במכתב תגובה, ששלח היו־עץ המשפטי של רשות השי־דור, עו"ד נתן כהן, לפרקליט החברה, עו"ד אשר רשף, הוא מציין כי „עצם הנסיון שעשית במכתבך לייחס לעובדי רשות השידור זדון ורשעות בעבו־דתם הוא דבר פסול כשם ש־הוא מופרך. זוהי פגיעה ולזות שפתיים שאין הדעת סובלתה. אין לרשות ולעובדיה אלא עניין אחד בעבודתם — למלא חובתם לציבור בשידור".

רשות השידור מוסיפה, כי למרות זאת היא מציעה שנציג „פרידמן" יופיע בראיון נוסף בתוכנית קרובה של „כלבוטק" בו יוכל להציג את גירסתו בתשובה על שאלותיו של מראיין מטעם הרשות, וזאת לפי הכללים הנקוטים ברשות השידור לגבי בני אדם שהם צד בנושא המובא לשידור.

חייל נאשם בגרימת מותו של בן 7

מאת מרדכי אלקן

סמל בצבא הקבע, נהג מכונית „וליאנט" של ק־צין בדרגת אלוף־מישנה, הואשם אתמול בבית־דין צבאי מחוזי בגרימת מותו של ילד בן 7 בתאונת־דרכים, שאירעה בירושלים ב־31 בדצמבר אשתקד.

התובע הצבאי, סרן צבי גורפינקל, ייחס לנהג האש־מות נוספות, ביניהן אשמה חמורה של הפקרת הילד ה־נפגע, ובריחה מן המקום ל־אחר התאונה.

הנאשם כפר באשמות שיו־חסו לו. הגן עליו עו"ד יהודה רסלר.

הנאשם הועמד לדין לאחר שמכוניתו אותרה בידי המש־טרה, ונמצאה פגועה בחלק השמאלי של החזית — חלק הרכב, שלדעת חוקרי המש־טרה פגע בילד וגרם למותו. המשך המשפט נדחה להר־כחות.

...בד הסוכנות חשוד שהבריק ונדון בקשר להברחת רדיו

...שלח בטלקס הרשמי של הסוכנות אל נציג מחלקת הנוער והחלוץ

בשיגור מברק ללונדון ובו בקשה להבריח ארצה מק־לט רדיו למכונית של אביו. החשוד הוא יעקב יעקובו־ביץ, החושדים בו כי שלח את המברק בטלקס הרשמי של הסוכנות בירושלים אל נציג מחלקת הנוער והחלוץ בברי־טניה, אברהם אינפלד, וכתב לו, כי אם עדיין לא קנה את מקלט הרדיו, הוא מבקשו לע־שות זאת בהקדם. כן ביקש, לפי החשד, לשלוח את מקלט הרדיו למכונית „עם מישהו מבין חברי הקבוצה", וכתב: אני רוצה בלאופונקט עם שני גלים, אי.אם. ואף.אם. אנא הסבר למי שלא יהיה זה אשר יביא זאת (את המקלט) אר־צה לנסות ולהימנע מפגישה עם איש המכס בלוד".

יעקובוביץ כותב עוד במב־רק, כי הוא מוכן לשלם בעד המקלט ישירות לאברהם אינ־פלד או לאיש שיביא את ה־מקלט, וזאת בכל מטבע שהוא.

מתוכן המברק מתברר, כי יעקובוביץ כבר קיים בעניין זה שיחה עם נציג המחלקה בלונדון ונראה שהנציג לא דיווח על כך לממונים עליו, כפי שהיה חייב לעשות. רו־אים בחומרה גם את העוב־דה, שעל פי המברק, נועד המקלט להישלח ארצה באמ־צעות נער משתתפי קבוצות הנוער המאורגנות שהמחלקה שולחת ארצה כמתנדבים.

לשאלת סופר „מעריב", אם יעקובוביץ הושעה מעבודתו, השיבו אנשי סוכנות בירוש־לים כי מבקר הסוכנות בודק את העניין, אך האיש לא הושעה מעבודתו.

ראש העירייה, א. בר מנחם:

„חריגות הבניה בנתניה היו מדיניות מחושבת"

מאת יצחק בן חורין

ראש עיריית נתניה, ד"ר אברהם בר מנחם, קרא את־מול למשטרה להפסיק את חקירותם של חברי העירייה על חריגות בניה שנעשו בשנים האחרונות, והאשים את הוועדה המחוזית של משרד הפנים בהתעלמות מצרכי גידולה של נתניה.

„חריגות מהבניה אינן אופ־ייניות לנתניה דווקא והיו בעבר נושא לבירורים ולחי־לוקי דעות בין העירייה ל־ועדה המחוזית. אין מדובר בעבירות שנעשו בחדרי חד־רים או במחתרת, אלא ב־חריגות בניה שנעשו בידיעה, כמדיניות מחושבת של העי־ריה, ונרשמו בפרוטוקולים שהומצאו לכל הנוגעים בדבר" — אמר ראש העיריה.

הוא הוסיף, כי הנהלת ה־עיריה הנוכחית מקיימת את התחייבותה למוסדות הועדה המחוזית ולמשרד הפנים לש־מור על חוקי הבניה ולא לא־שר חריגות.

ממשרד הפנים נמסר כי הודעת ראש עיריית נתניה משמשת למעשה כתב אישום נגד העיריה, שכן הוא מודה כי עברה על החוק וב־יודעין, ושזו היתה מדיניותה.

מתקיימים מגעים תכופים בין נציגי הקואליציה לנציגי האופוזיציה בנתניה, המאוח־דים בדעתם לא לשתף פעו־לה עם החוקרים והמעיינים ב־דרכים להפעלת לחץ שיביא להפסקת החקירה המשטרתית, עד כדי איום בהגשת התפט־רות קולקטיווית של כל חב־רי העיריה לשר הפנים.

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס מס' 16/75 שהתקיימה ביום 17.4.75 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה המס־פר: 323074.

בסך 100,000 ל"י זכה המס־פר: 512971.

בסך 50,000 ל"י זכה המס־פר: 351041.

בסך 10,000 ל"י זכו המס־פרים: 643733 191930.

בסך 5,000 ל"י זכו המס־פרים הבאים: 150502 140595 438834 382179 345895 341117 717711 547896 476568 448564.

בסך 1,000 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 48951 38310 07320 05860 73442 71065 52780 49691 95609.

בסך 500 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 78797 41524 17855 04940 93762 93646 91319 80253 99042 97879.

בסך 200 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 8977 7928 2372.

בסך 100 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־:

1093	0910	0733	0646	0546
3289	3284	2878	2210	2054
4422	4347	4246	4146	3972
5592	5454	5155	4460	4448
7286	7223	7031	6547	5810
8210	7839	7651	7432	7337
9161	8821	8603	8552	8246
9962	9955	9597	9464	9229

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטי־סים הרגילים שמספריהם מסתיימים בספרה: 9.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

...כות העבודה בשטחים ...ק אשתקד בישראל

איש מתושבי ... השטחים שליש ... ה שם, הועס־ ... 197 בישראל. ... הועסקים מהשט־ ... ל של 12 אחוז, ... נת 1973, וגידול ... בהשוואה לשנת

מהשטחים הועסקו בענף ה־בינוי, והשאר בתעשייה וב־שירותים.

השכר היומי הממוצע של שכיר תושב השטחים, שעבד בישראל, הגיע בשנת 1974 ל־29 ל"י, בהשוואה ל־23 ל"י בשנת 1973, ול־17 ל"י ב־1972.

לחללים אוסטרליים ...מת העולם הראשונה ...רך בקיבוץ בארי

מאת עזרא ינוב

...ין לחיילים מאוסטרליה ומניו־זילנד, שנפלו ...ת העולם הראשונה, נערך אתמול אחר הצהרים בנגב המערבי. בטכס השתתפו חיילים אוסטר־...ים שלחמו בחזית התיכון, בגאליפולי לפני כ־

...ירו רב אלוף (מיל.) חיים לסקוב, שגריר ...שראל, מר דלרימפל ושר הבטחון, שמעון פרס. ...דינת ניו סאות ויילס שבאוסטרליה, סיר רודן ... מלחמת העולם השניה גילה את הלוח מעל ... לו.

...שתתף גם מר זלמן אפשטיין, בן 83, הישראלי ... מלוחמי קרב גאליפולי מלפני 60 שנה, שם ...צלוח החבריה.

...בריאות ידון ביום א' ...דרישות הרופאים

נציב שרות המדינה והממונה על...
● צפוי סכסוך עבודה בבתי החולים

אבי דן

...ת, ויקטור שם־... ביום א' עם ... המדינה, יעקב ... וממונה על ה־... שכר, ארנון גפני ... צה תקנים ל־... י־החולים הממ־... ם וישום מס־... נביש (על הפ־... ת הרופאים ב־... והמחלקות).

...בתי־החולים ה־... קנים סנקציות זה ... בשל אי־יישומן של מסקנות הועדה, ומאיי־מים להכריז בשבוע הבא על סיכסוך־עבודה.

יו"ר אירגון הרופאים עובדי המדינה, ד"ר גדעון מגליס, אמר אמש, כי אין לדעתו כל מניעה למצוא פתרון לבעיה, באשר ועדת דורון־מגליס, ש־דנה לפני כחודש בעניין הג־דלת התקנים בבתי־החולים ב־ארץ, כבר הסכימה על הו־ספת תקנים רבים, וההתחמה על מסקנותיה עוכבה רק בשל גיסתון, שכרך את הוספת ה־תקנים בשילוב רופאי המיר־פאות בבתי־החולים.

...פלה עטרת ראשנו
וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של בעלי, אבינו, אחי וסבנו היקר

...הרון דוד אולשטיין ז"ל
ב"ר יעקב מאיר ז"ל מלודז'

...ותו, ביום פטירתו, יום העצמאות, ה' באייר (16.4.7...), בבית העלמין בזכרון־מאיר בני־ברק. ...ה בבית המנוח ברחוב ביאליק 45, רמת־גן.

המשפחה המתאבלת

ברוך דיין האמת
צער רב וביגון קודר אנו מודיעים ...ל פטירתו בטרם עת של יקירנו

קו...מרדכי לאש
בן ר' אברהם יעקב

...צא היום, יום שישי, ז' באייר תשל"ה 12 בצהריים, מבית ההלוויות בסנהדריה ירושלים.

המשפחה האבלה

...לאת שלושים לפטירתו של יקירנו

...אל משה כהנא ז"ל
של הרב שלמה דוד כהנא זצ"ל מוורשה

...כרה ביום ראשון, ט' באייר תשל"ה בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין קרית־שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתה
...נקיים אזכרה לאשתי ואמנו

...ה רפאלי ז"ל

...קברה ביום רביעי, י"ב באייר, 23.4.75 בשעה 3.30 אחה"צ. בכניסה להר המנוחות, גבעת שאול, ירושלים.
...טובוס מס' 29 מהתחנה המרכזית.

צבי, נורית ובילי

...דעות אבל גם בעמוד 9

מעריב

זכות הבחירה במפלגת־העבודה תותנה בהשתתפות במגבית פנימית

מאת ב. מייזלס

לשכת מפלגת העבודה החליטה אמש לערוך מג־בית פנימית, שההשתתפות בה תהיה תנאי לקבלת זכות הבחירה לוועידת המפלגה.

הלשכה גם קבעה את שיעו־רי המגבית הפנימית:

- חיילים, סטודנטים, פנ־סיונרים ועקרות־בית ישלמו 10 ל"י;
- בעלי הכנסה חודשית ברוטו עד אלפיים לירות — 50 ל"י;
- בעלי הכנסה בין אל־פיים ל־3000 לירות — 120 ל"י;
- בעלי הכנסה בין 3000 ל־5000 ל"י — 250 ל"י;
- לגבי בעלי יכולת, כמו נבחרים וכו', תיערך מגבית מיוחדת.

המגבית תהיה מרכזית, ו־לא תיערך לחוד בסניפים. זאת כדי לאפשר תיקון פנק־סי הבוחרים, לקראת הבחירות הפנימיות.

בוויכוח בלשכה, על חוקת הבחירות, נתגלו הדעות בי־כמה נושאים מרכזיים: האם צריכה להיות גם רשימה מר־כזית? מה צריך להיות גוד־לה? מי יהיו הגופים הבוח־רים: סניפים, חוגים, חטי־בות? מה תהיה שיטת הב־חירות, כדי למנוע מאנדר־לאציה? בשאלה זו השתלב גם ויכוח על ביטול החטיבות במפלגה, כשרוב המשתתפים בו הביעו דעתם בעד ביטול החטיבות. אך התקשו להצ־ביע על הדרך המתאימה לכך. הוויכוח נגע גם בשאלה, אם לקיים בחירות במפעל או במקום; אם יהיה אפשר להצ־ביע רק בקלפי אחת בקרבת מקום המגורים, או גם בקל־פיות אחרות, כגון מקום ה־עבודה וכו'.

סוכם לקיים בעוד שבועיים דיון נוסף בעניין, ולקבל הח־לטה שתועבר לוועדת החוקה. ועדה זו תעבד הצעה כוללת, שתועבר לדיון ולהכרעה ב־סניפים ובמרכז המפלגה.

נכשל עוד נסיון של רבין להקים פורום על־חטיבתי בהעבודה

נסיון חדש של ראש הממ־שלה, יצחק רבין, להקים הנהגה על־חטיבתית מצומ־צמת במפלגת העבודה, לא נשא פרי.

כוונתו היתה להקים פורום בלתי־פורמאלי, מצומצם — אך במגעים עם אישים מ־הסיעה כמאיר התברר, כי קשה יהיה להגביל את מספר חב־רי ההנהגה, בגלל הרצון לייצג בה. היתה הצעה להקים את ההנהגה מבחירי המפלגה, מזכיר הנהלת הסוכנות, ב־יו"ר הסיעה בכנסת, במזכיר ההסתדרות ובמזכיר המפלגה, אך התעוררה הבעייה של צי־רוף אישים כגולדה מאיר, ח"כ משה דיין, ח"כ אבא אבן, ח"כ יגאל אלון ואחרים. גם נציגי מחנות צעירים וחוגים לא יוותרו על השתתפותם בהנה־גה.

כאשר הוברר כי מספר חב־ריו של פורום זה יגיע ל־30 ואפילו יותר — צויין, כי אי־אפשר להקים גוף כזה, שית־חרה בפורום הרשמי של ה־לשכה. לפיכך שוב נדחה ה־ביצוע.

במצב זה של חוסר אפשרות להקים הנהגה על־חטיבתית חודשה בקרב חברי מפא"י ל־שעבר התביעה להחיות את חטיבת מפא"י, בגלל אי חי־סולן של חטיבות אחדות ה־עבודה ורפ"י — ולאור הבחי־רות הפנימיות במפלגה, ה־הולכות וקרבות. התומכים ה־עיקריים בהצעה זו הם ח"כ מנחם ספיר, ח"כ אבא אבן והשר אברהם עופר. המתנגד העיקרי הוא השר יהושע רבי־נוביץ. נודע, כי ראשי מפא"י עומדים להתכנס כדי לדון בנו־שא זה.

מזכירות ת"א במפלגת העבודה החליטה לבטל החטיבות במחוז

מאת ב. שמרוני

מזכירות מחוז תל־אביב במפלגת העבודה החליטה אמש ברוב גדול לבטל את החטיבות במחוז.

ההחלטה נתקבלה ברוב של 51 קולות נגד 12 ו־5 נמנעים. לאחר שגם במחוזות המפ־לגה בחיפה ובירושלים נתקב־לו החלטות דומות, יצטרכו מוסדות המפלגה המרכזיים ל־קיים בקרוב דיון מיוחד בשא־לת ביטול החטיבות וקיים סיכוי שיוחלט עליו סופית, כ־שהביצוע יהיה בהדרגה.

לפני ישיבת מזכירות המחוז פרצו חילופי דברים קשים בין נציג אחדות העבודה פייבל קנ־טור, שהתנגד להצעה, לבין מזכיר המחוז דב בר־מאיר, ש־הציע את ההצעה. קנטור הת־נגד בתוקף לכך, שהעניין יובא להכרעה במזכירות המחוז, אך בר־מאיר סירב להיענות לדרי־שתו.

מזכירות המחוז החליטה גם בעד קביעת שיטת בחירה פר־סונלית במפלגה, שלפיה יבחר הכל ללא שריון מקומות כל־שהם. מתנגדי ההחלטה לביטול החטיבות — 9 נציגי אחדות העבודה ו־3 נציגי מפא"י — ביקשו להעביר תיקון, שלפיו תבטיח שיטת הבחירות הפנימ־יות שלא תהיה פרוטקציה של חטיבה אחת על אחרת, אך הצעתם לא נתקבלה.

„זוהי הכתובת שלנו" — מול משרדי השיכון בתל־אביב, היחידה לזוגות צעירים אמרו יונתן ורבקה יעקב, שאותם הערנו הבוקר משנתם. מצאנו את השניים באוהל פרימיטיבי עשוי רצועות בד וניילון. לצד מיטת הברזל שלהם, במיטת עץ נפרדת, בנם בן 11 חודשים. האב הסביר: „אין לנו כסף לקנות או לשכור דירה. הציעו לנו הלוואות עד 60 אלף לירות, אך ברור, שזה לא מספיק לרכישת דירה. אנחנו נשאר פה עד שיימצא פתרון לבעיה". יונתן, עובד בתעשיה האווירית, שם הוא מנהל בספריה טכנית. באוהל סמוך לזה שלו נמצאת משפחת אוסקר מראשון־לציון, בעיה דומה. לפני ה„מאהלי" המאולתר, בקריה בתל־אביב, המצויד גם במזון פרימיטיווי לבישול, תלוי שלט מאיר עיניים, כתוב בכתב יד: „ללכת למלחמה ולמות — כן; אבל דירה — לא".

פסטיבל הזמר „יעדר" גם מיום העצמאות הבא

פסטיבל־הזמר, שהיה עד השנה לאירוע מסורתי, המתקיים במוצאי יום העצמאות — לא ייערך גם בשנה הבאה. על כך החליט אתמול מנכ"ל רשות השידור יצחק לבני, בעקבות הצלחת המופע „אנחנו שרים לך", שנערך במוצאי יום העצמאות.

כי לבני, אשר החליט בזמנו לבטל השנה את פסטיבל הזמר, ציין, כי טרם ברור גם לו, מה תהיה תבנית האירוע שיתקיים בשנה הבאה, במקום פסטיבל־הזמר.

מטען חבלה התפוצץ באוטובוס „דן": אין נפגעים

מטען חבלה קטן התפוצץ אתמול באוטובוס כ"כ. 68 של הכו' „דן", שבא מקריאון לת"א. באוטובוס לא היו נוסעים אותה שעה, איש לא נפגע ונגרם נזק קל ביותר. במטען החבלה היה חומר פלסטי שהוטמן בתוך קופסת סיגריות „ברודווי" ובה היו שלושה תרמילי רובה קוטר 7.62. הנזק היה קל.

סיגריה דולקת גרמה שריפה

נזקם יצחק מאור־יהודה נפצע אמש ב־9.30 קל מ־שריפה שפרצה בבית מגורים ברחוב הכלנית באור־יהודה כתוצאה מדליפת־גז בצנרת. כבאי בני־ברק, שהוזעקו ל־מקום השתלטו על האש ו־כיבו את השריפה.

בחקירת הכבאים התברר, מצנרת הגז בבית משפחת פסל תקוה ברחוב הכלנית ב־אור־יהודה דלפה ומישהו ביקש לעצור את הדליפה על־ידי קשירת סמרטוטים מ־סביב לצינור הדולף. יצחק נזקם עבר כנראה במקום, כשהוא מחזיק בידו סיגריה דולקת, הגז הדולף התלקח וכתוצאה מכך התפוצצה ה־צנרת, ופרצה שריפה.

קולנוע „אלנבי" מסרב להפסיק הקרנת הסרטים בלילות שבת

המועצה הדתית קוראת להמנע הערב מהפגנות כדי לתת ללהט...

מאת אברהם ויתם

המועצה הדתית בתל־אביב קראה ל„נאמני השבת בעיר" לא לקיים השבת הפגנה ליד בתי הקולנוע, „אחרי שראש העירייה הב־טיח לפעול לסגירת בתי הקולנוע בשבת".

בהודעה נאמר, כי הוחלט לתת לראש העירייה שהות ל־בצע את החלטתו, „אך אם בתי הקולנוע לא ייסגרו, ת־קיים בשבת הבאה הפגנה גדולה בכיכר מלכי ישראל וכבר הוגשה בקשה למש־טרה לקבלת רשות להפגנה זו".

הערב לא יוקרנו סרטים בשנים מתוך ארבעת קולנוע שלגביהם נשמ... בק — „גת" ו„אורה" — שבוע הבא תיפסק ה... ליל שבת בקולנוע...

רק בקולנוע „אלנבי" לא הוחלט על הפסקת הקרנת הסרטים בלילות... הערב יוקרן בו סרט. „הפגנה בתוך האולם"... ארגן „הועד הציבורי"... היא", המבקש למנ... כניעתו של להם לד...

122 אלף ל"י מתקציב „אגד" — למערכת הבחירות בחברה

מאת אלכס דורון

הנהלת קואופרטיב „אגד" החליטה אתמול, להעביר סכום של יותר מ־122 אלף לירות מתקציב החברה ל־צרכי מערכת הבחירות הפ־נימיות, שיתקיימו בקואופ־רטיב עד 13 במאי — הוא יום הבחירות עצמו.

אתמול בישיבת ההנהלה ש־היתה סוערה לבדי, דרשו נצי־גי סיעת האופוזיציה שלא ל־הקציב תקציב חדש לבחירות, מאחר שיש, לדבריהם, תקציב שלא נוצל מן הבחירות שהיו ב„אגד" לפני ארבע שנים.

ב־1971 היה תקציב הבחי־רות של „אגד" יותר מ־185 אלף לירות. אנשי האופוזיציה טוענו, כי הסכום הנ"ל לא נוצל.

לעומת זאת הסבירו נציגי ההנהלה, כי הסכומים שלא נוצלו בשעתו — הוחזרו ל־קופת „אגד".

דובר „אגד" מרדכי שיפמן אמר אמש: „איש לא הסכים לוותר על חלקו. הסברנו ל־חברי האופוזיציה, כי הכספים מן העבר הוחזרו לקופת „אג־ד". הם טענו בשעתו, כי ברצונם לקבל דו"ח מדויק, כיצד נוצלו הכספים ההם. הד־בר, כי הסרים כספים — ובשום כך בכמר הדבר ל־חקירת המשטרה, אך החקירה הזו טרם נסתיימה".

לשמעתו טען דובר סיעת ה־אופוזיציה, זאב קירשנר, כי הם ההבדל היו מוכנים את־מול לוותר על חלקם בתקציב האש. „ועצנו להשתמש רק בתקציב הישן" — אמר.

הדלקת הנרות

שבת פ' אח"ק, ח' באייר תשל"ה 19.4.75.

	כ. שבת	ע. שבת
ירושלים	5.31	6.47
תל־אביב	5.49	6.49
חיפה	5.42	6.49
באר־שבע	5.47	6.51
אילת	5.51	6.53

מטה המבצע
רח' מלצ'ט 44
טל: 246368

„פולחן האישיות" בישראל — נעלם

מאת מנחם שמואל

ירידה ניכרת חלה השנה במכירת תמונות צבעוניות של מנהיגי המדינה, שנועדו לקשט ביום העצמאות את חלונות הראווה ומרפסות הבתים.

מסקר בזק שערך אתמול סופר „מעריב" בחנויות למכשירי כתיבה בגוש דן עולה, שהביקוש לתמונות אלה הגיע השנה ל־10 עד 15 אחוזים בלבד לעומת הביקוש בשנים עברו. אם להביא בחשבון שמדו־בר בממשלה חדשה ואישים חדשים, ש־תמונותיהם לא הופצו בעבר, הרי שהירי־דה בביקוש היא משמעותית עוד יותר.

„חלפה כנראה התקופה של פולחן ה־אישיות" — הסבירה את התופעה גננת, שרכשה לצרכי קישוט סמלי מדינה הב־לוניים. אותה המוכרה הסבירה, שרוב הקונים, כמו הגננת, היו מעוניינים בסמלי מדינה, בדגלוני פלסטיק ובכלל זה סמל המנורה, סמלי צה"ל הדגלונים, וכו'.

המוכרים ציינו עם זאת, כי מספר ניכר של תלמידים רכשו גלויות של מנהיגי המדינה וביניהם נשיא המדינה אפרים קציר, ראש הממשלה, יצחק רבין, שר הבטחון, שמעון פרס, הרמטכ"ל רב־אלוף מרדכי גור, „כי המורה אמרה".

סיטונאי העוסק בהפצת תמונות של מנהיגים אמר לסופר „מעריב", כי המכי־רה הסיטונית ירדה בגבולות של 50 אחוז בלבד, שכן רוב הקמעונאים רכשו את ה־מלאי שלהם לפני שנודע להם על הצימ־צום בביקוש מצד הציבור. סיטונאי זה הסביר את התופעה במצב הרוח הכללי השורר במדינה: „בעבר היו מקשטים דירות, מרפסות, חנויות, חלונות — היתה תחרות והרשויות המקומיות עודדו את התחרות. השנה היתה אדישות כללית בכל הנוגע לקישוט. אנשים יצאו לפיקניקים והשאירו את חלונות הראווה ללא קי־שוטים. התופעה בלטה, לדבריו, בעיקר במכירת תמונות מנהיגים. „אבל גם ב־מכירת דגלים ודגלונים היה צמצום ניכר", אמר.

ישר מהיבואן!
במחיר מוזל ללא תקדים
מכונות כביסה 2,200
תנורי אפיה 1,699
מקררים 3,999
מדיחי כלים 3,999
שהגיעו זה עתה מחו"ל עם שרותים ואחריות מלאה
המכירה מ־9.00 עד 15.00, ביום ששי עד 10... בת"א, רח' הצפירה 19 (נישה מרחוב המסגר ...) בי"ס שבח).
פירא חברה למסחר בע"מ

חדרי־שינה חצי־חינם
ישר מאירופה לביתך
הגיעו דגמים חדשים
מכירה פומבית במחסננו בחולון ברחוב המלאכה 23 — איזור התעשיה חולון — ע"י ביח"ר אלבן זופו — ליד טמפו —
* מיטות זוגיות
* ארונות קיר
* ארונות לחדרי ילדים
* שידות - מגרות
אספקה מיידית! הקודם זוכה!
לבעלי חנויות — הנחה נוספת
המכירה יום־יום — כולל שבתות מ־10.00 בבוקר עד 5.00 אחה"צ

ריהוט מתוצרת להרכבה עצמית
קל לביצוע, מלוטש, מוכן לצבע בייץ
* ארון בגדים לילדים —.399 ל"י
* יחידה לסטריאו וטלויזיון —.209 ל"י
* כורסה מודולרית — ציפוי בד ג'ינס — 3 יחידות + גב ניקל —.549 ל"י
סקאנדיה
תל־אביב רח' בן יהודה 105
ירושלים רח' שלומציון המלכה 14
נתניה „מודיעין" סמילנסקי 16

רהיטי יבוא איטלקיים
פינת אוכל (6 כסאות) 3000 ל"י במקום 4800 ל"י
סלון 7000 ל"י במקום 9500 ל"י
מזנון 6500 ל"י במקום 9500 ל"י
שולחנות סלוניים, חדרי ילדים, חדרי שינה ומטבחים
„אדיר" יבוא, שיווק והפצה.
רח' פינסקר 61 ת"א טל. 289944
פתוח: מ־10 בבוקר עד 8 בערב

גלריה תלמה
גורדון 27 תל־אביב, טלפון 237517
תערוכת „ציורי התנ"ך" של יוסי רוזנשטיין
תמשך עד ה־5 למאי
שעות הביקור: 10.00—13.00, 16.30—20.00
מוצ"ש: 19.30—22.00

דרושה
משפחה אומנת
מאזור תל־אביב
עבור בחור בודד בן 18
לקבלת פרטים נא להתקשר לשמואל, טלפון 479351 בשעות הערב.

לרגל סגירת העסק
אפנת אלנבי מכריז על מכירה לא נורמלית למשך שבוע ימים בלבד
באופנת אלנבי
ברחוב אלנבי 79 תל־אביב
החל ממוצ"ש ה־19.4.75

		מקודם	רק ל"י
מכנסיים	קורדרוי לילדים ולילדות	85	15
אוברולים	קורדרוי לילדים ולילדות	95	20
חולצות	לילדים ולילדות עם ציור קארטה	59	10
חולצות	גופיה לגברים ולגברות	38	10
חולצות	לגברים מטריקו שרוול קצר	45	10
מכנסיים	ג'ינס גברדין ועוד לילדים/ות	110	כמעט חינם
שורטים	לגברים מדקרון וג'ינס אמיתי	79	10
בגדי־ים	לגברות חדישות ביותר	135	35
שורטים	לילדים ולילדות מפירמה ידועה	69	15
חולצות	עם תחתון לגברות מגל פרס	125	20
חולצות	לגברים מוואל אמיתי של ביח"ר דגוי	120	35
מכנסיים	גברדין, קורדרוי לגברים ולגברות	110	35
חולצות	אמריקאיות חדישות ביותר לגברות	125	25
חולצות	לילדים ולילדות מודלים חדישים	69	10

פרס כספי
בסך 3000 ל"י
יינתן למוצא מכונית
פג'ו 404 לבנה, מס' 353-219
לטלפן 625280 או 794655

חברה ליבוא מחפשת בשכירות
מבנה עם חצר
המבנה שיהיה בן 6 עד 7 חדרים והחצר 300—400 מ"ר — לתקופה ארוכה
רצוי באחד מאזורי התעשיה הבאים: הרצליה פיתוח, קרית אריה, פ"ת, שכונת מונטיפיורי, אזור התעשיה ר"ג — בני ברק
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 1882, תל־אביב.

תושבי חיפה
מבצע הקפת העיר בעקבות לוחמי תש"ח
יתקיים מחר בין השעות 7.00—11.00 לפנה"צ
מקיפי העיר יסיירו באתרים הבאים:
בית סולל בונה (בכניסה) — בית התעשיה, רחוב הרצל
רחוב הנביאים 2 — בית הנאג'ידה, רח' גבורים 28
קופת חולים „גאולה", משרדי מס הכנסה,
רחוב גאולה 8 — רחוב הגפן 65
גן הזכרון (מול היכל העיריה)
גם אם לא הספקת להרשם, החל את סיורך באחד האתרים, שם תקבל פרטים נוספים להמשך ההקפה.
מקיפי העיר יסיירו ב־7 אתרים, בכל אתר יינתן דף הסבר על הלחימה באותו אתר.
סייר בכל האתרים לפי בחירתך בין השעות 7.00—11.00 בבוקר.
בגמר הסיור יקבל כל משתתף אוגדן מהודר ובו דפי הסבר על המערכה לשחרור העיר בתש"ח.

הערב
(18.4.75) בשעה 22.00
בקולנוע „אלנבי"
עצרת מחאה
עם סרט חינם
כמחאה על כניעתו של ראש עירית תל־אביב, ללחצי החוגים הדתיים הקיצוניים, לבטל ארועי תרבות בימי שישי.
הצבור החופשי מוזמן — בואו בהמוניכם
הועד הציבורי למען תל־אביב

נגנבה
קונטסה 900
אפורה 226—452
המוצא הישר יבוא על שכרו
טלפון 965798

5 מקומות חניה למכירה
באיזור התעשיה של בורסת היהלומים ברמת־גן
פרטים: ברשפר בצ"ב רח' אבן גבירול 100, ת"א
טל. 241184 (8—13; 16—19).

מעריב של שבת

דב גולדשטין — ראיון השבוע עם — יצחק רבין ראש הממשלה

ק אם ייושרו ההדורים ביחסי ישראל וארה״ב אפשר יהיה בחון אפשרויות וסיכויים להתקדם לשלום במזרח־התיכון

תוצאות ההערכה מחדש של מדיניות ארה״ב במזה״ת ייקבעו במידה רבה כתוצאה מעמדתנו — תבונה וקור־רוח ● ארה״ב מספקת לנו בימים אלה את כלי־הנשק, כפי שהדבר מתחייב מחוזים חתומים ● אמונתו של סאדאת שארה״ב יכולה לסחוט את ישראל — מקודה בעובדה, שארה״ב הצילה את הארמייה השלישית מידי צה״ל ● עם כל ההבנה לרצון האמריקני להדק את היחסים עם מצרים, אין ישראל יכולה לוותר על עמדותיה החיוניות, למען המטרה האמריקנית ● ייתכן מאוד, כי הדרך להסדר־ביניים עם מצרים תעבור דרך ועידת ז׳נווה ● אינני רוצה לדון בפומבי בעמדותיו של ד״ר קיסינג׳ר, אבל אני מאמין שאנשים מתגברים גם על מצבי רוח ● לא שיפור מעמדי המנהיגותי מעניין אותי, אלא הצורך לשמור על ליכודו של העם ● ראש הממשלה מחוייב לעסוק גם בענייני חברה ומוסר ולא רק בנושאי בטחון וחוץ — ואני אעשה זאת ● הציבור מוכרח להתנער מאדישותו ולתרום לשיפור הנורמה המוסדית ● לא יהיה שום חיפוי ושום כיסוי על אדם שיחרוג — ויהיה מי שיהיה — יש לשפר את תנאי עבודתם ושכרם של „גיבורי העבודה" ולא של העוסקים בשירותים ● יש צורך באירגון מחדש של האיגודים המקצועיים, שנתיישנו ● הממשלה תיזום רפורמות, דוגמת הרפורמה במס הכנסה, שתביא לטוהר־המידות.

ילו רק אפשר היה להסד־ תפק בזרי־הדפנה... איך צהלו הצוהלים! איך הרי־ עו! „הלאו לקיסינג׳ר זקף ומת־העם!" „ישראל הוכיחה, ינה גרורתה של ארה״ב!" לא תהיה ויטנאם!" „אומה עם נשמה גדולה!"

ך באה ה„הערכה מחדש" של המימש־ אני. וכשלהם של כלי־נשק נהפכה. השש הגדול, שארה״ב משנה את שישראל עלולה לוותר זקפת־קומה תר מזה בודדה ותשופה; והולכתה ת ובדידותה המדינית מחזקים את הקיצוניות בעולם הערבי ומעודדים הנים הערביים להקשיח את עמדותיהם זה לאחוז בנשק.

ים שוני הצהלות — נמוגו.

ומר ראש הממשלה, אילו היית עתה ישראל בארה״ב, מה היית מציע ל־ לעשות, כדי להתגבר על המשבר ביחסי ישראל?

ן הוא בכך שאינני שגריר ישראל כבר לא, אלא ראש הממשלה ובי־ להסתפק בעצה ובהמלצה, כשגריר, ל לפעול כפי שאני חושב ומאמין פעל. אינני גורס, שיש משבר ביחסי — ישראל. נכון הוא, שאנחנו נתונים של חילוקי־דעות מסויימים. כידוע, ה הודעה רשמית מטעם משרד ההגנה ני, שבתקופת ההערכה מחדש של ה האמריקנית במזה״ת, לא ייכנסו ויון על עיסקות־נשק חדשות. אם זהו סימנים להקפאת חילוקי־הדעות, ראוי כי לפעמים פעמים בתקופת כהונה־ בארה״ב היו דברים כאלה והתגלו כאלו. אני שמח לציין, כי אין אנו עתה במצב שעמדנו בו לאחר מלחמת הימים, כאשר המימשל של הנשיא החליט על „מוסטפשק", בלומר: החייה של עיסקות נשק־תחמושת־כוח הדין ה״ב וישראל תמשך כשהם הוזרים הפסקו את [illegible] לישראל. לא! אין זה המצב היום!

● מאמץ בשני מישורים

ומה המטרה היום [illegible] בארה״ב להתקדם בשני מישורים עיק־ הראשונה היא הסברה ממשלתית לכלל הציבור האמריקני. מה קרה בתהלך השיחות עם מצרים, בתוכה קיסינג׳ר ועל מה ולמה הופסק הבירור של אתה, הלכה לבעשה. אני מאמין, זה היה תהיה ההכרה אל רוב הציבור הודים והלא־יהודים, שהשיחות כלשידי המצרים ושישראל גילתה ונכונות להפגנה דרכים שונות, כדי להסדר־ביניים בין מצרים לישראל. יבנת מן הציות הראשונה לעזובה, ומה של ישראל בעיני דעת הקהל ת תישמר והמופת ושלא יהיה ספק מי אשם בהפסקת השיחות ובודע ישראל להסכים לתביעה המצרית, זו כתארפה.

ה שני: הפוליטי. אני מתכוון ל־ המימשל העיקריים, הן בזרוע המבצ־ ן בזרוע המחוקקת. כאן ההתמודדות ורכום של היחסים בין שתי המדינות. ת של המימשל בכל השטחים וידי גלה כאן צבירה איתנה של עמדותינו הראשונה במאבקנו בשני המישורים ל דעת־הקהל האמריקנית וגם ביחד המימשל — היא להגיע לתקופת הזה בין שתי המדינות, שנוצר בעקי צית השיחות. תכליתה של תקופה הביא כמהר להידוק היחסים, הלכה כפי שזה היה לפני מסעו האחרון קיסינג׳ר באזור.

בנה ושיתוף־פעולה בין ארה״ב ל־ ים ת נ א י להתקדם לשלום ולמנוע בזרח־התיכון. אם יסעו הערבים ויחד־ רה״ב מתנתקת מישראל, הלי גם ב־ יד הדבר את קשיחות עמדתם המדי־ ת, כתוצאה מכך, כל סיכוי להתקדם את וגם זאת: כתוצאה ערבית כזאת, כשנה את מדיניותה במזה״ת לרעת הגעת בקשרים המיוחדים בין ארה״ב תפסה אצל הערבים את האשליה, צרו התנאים הנאותים לחידוש המל־ ודי הערבים.

ובלב, שאין ארה״ב — באותה המידה — רוצה בהתהוות מצב כזה. רק ל־ ה, שבה ישראל תעמוד ביחסי ארה״ב, צריך יהיה ואפשר יהיה רק חדש, בבחינה האפשרויות הד־ התקדם לקראת שלום במזרח־התיכון. בין, שיש בכוחנו להשיג את שתי המלה, אם נגהג בתבונה ובקור־רוח. ל רק בדעת־הקהל בארה״ב הן של אישים ברכזים בחלקים השונים של האמריקני, נותנת לי יסוד להב־ אנו נמצאים בדרך הנכונה. הייתי בפני התקשורת שלנו ובכל הציבור, פים לצבבנות בגלל התבטאות הד־ ל אישיות אמריקנית; כזו או אחרת,

● סיוע האמריקני יימשך

: יהיה, לדעתך, תוצאת ההערכה ול מדיניותה של ארה״ב באזורנו? [illegible] ייה בארה״ב כמוה, האם אין הדבר לומר, כי כל משגה [illegible] ה של ארה״ב, היה קשה לישראל?

ג ההערכה מחדש של ממשלת ארה״ב במידה רבה כתוצאה מעמדתנו והתפ־ התבוננות בשני המישורים — דעת־ הקהל ואישי המימשל והקונגרס. נכון, שלא רק התמודדות זו תקבע את התוצאה של ההערכה מחדש, אך לעבודתנו תהיה השפעה מכרעת. הואיל ואני מאמין ביכולתנו ובכושר עבודתנו ובפני שאני בטוחנו, שישראל חזקה היא גם אינטרס אמריקני — הרי הסיוע לישראל, במרכיביו העיקריים, יימשך גם בעתיד, כבעבר: באשר לאספקת נשק, היו קשיים בעבר והצלחנו להתגבר עליהם. נתגבר גם על הקשיים הנוכחיים. אשר לסיוע הכספי — אני מאמין שנקבל מארה״ב סיוע כספי גדול כפי שקבלנו עד כה, אם כי סביר להניח, כפי שהיה גם בעבר, שלא נקבל את כל הסיוע שבקשנו. באשר לעמדה הפוליטית של ארה״ב — אינני צופה לשינויים מהותיים כשום שאני מאמין שהאינטרס האמריקני הוא בהתקדמות לשלום, בחיפוש דרכים למניעת המלחמה וברצון לשמור על מקומה המרכזי של ארה״ב, במאמצים להשגת השלום.

— האם אתה רואה [illegible] קיסינג׳ר אלון, שהוא זו האפשרות להתגבר על האדישות העבודה, שנשבתה ביחסי ישראל וארה״ב?

השיקול המרכזי בהחלטה על נסיעתו של אלון היה במאמץ ההסברתי הגברת ביקורי השלוחות היהודית [illegible] לישראל. אלון יפגוש בכנסים אזוריים בכל רחבי ארה״ב, עם מנהי־ גים של הקהילות היהודיות ועם מנהיגים ואנ־ שי ציבור אמריקניים לא־יהודיים. אין זה אלא טבעי, שלאחר שהוחלט על נסיעתו של שר החוץ לארה״ב, הוא יוזמן לפגישה עם הד״ר קיסינג׳ר. בשיחה זו יביא אלון לידיעתו של ד״ר קיסינג׳ר את תמונת המצב, כפי שהוא נראית בעיני ישראל, על בסיס ההחלטות הקיימות של הממשלה. אלון יבקש לשמוע מהד״ר קיסינג׳ר על תהליכי ההערכה המחו־ דשת של ארה״ב. ישנה, לדעתי, חשיבות שי־ ישראל תימצא בכצב, שהיא יודעת מה מת־ רחש בתהליך זה.

● סאדאת אינו מרפה מן האופציה הצבאית

— האם אתה שותף להערכה, כי קשיחותו [illegible] של סאדאת [illegible], נבעה במידה רבה משום, כי קיסינג׳ר יעשה את [illegible] בישראל [illegible] ללא תמורה מצרית?

תפיסתו היסודית של סאדאת היתה ונשארה להשיג את המטרות הפוליטיות, המשותפות לו ולמדינות ערב האחרות — כלומר: נסיגה ישראל לקווים שלפני מלחמת ששת הימים, הקמת מדינה פלסטינאית ביהודה, בשומרון וברצועת עזה, וכל זאת מבלי לתת כתמורה שלום אמיתי. בעניין זה לא חל כל שינוי אצל סאדאת.

לפני מלחמת יום הכיפורים התרכז סאדאת בהשגת מטרה זו באמצעות האופציה הצבאית ולפיכך נשען יותר על בריה״מ, שסיפקה לו נשק למכביר. לאחר מלחמת יום הכיפורים התרכז סאדאת בנסיון להשיג אותן המטרות באמצעים מדיניים. המעצמה היחידה, היכולה לסייע לו בכך היא ארה״ב, כי רק לה יש, לפי תפיסתו של סאדאת, הכוח והיכולת ללחוץ על ישראל להסכים למה שהוא, סאדאת, רוצה. כי שעקב אחרי ראיונותיו והתבט־ אויותיו של נשיא מצרים, אינו יכול להתעלם מן הרגש, שהוא שם בדיבורו, המכוונים כלפי ארה״ב: שארה״ב היא־היא המקיימת את יש־ ראל ואין הוא יכול להבין מדוע לא תפעיל את יכולתה ללחוץ על ישראל. להיענות ל־ תביעותיו של סאדאת.

סאדאת אינו מרפה גם מבנייתה וטיפוחה של האופציה הצבאית, אך כל עוד לא הגיע למס־ קנה, שמיצה ונדלתה כל יכולת השפעתו על ארה״ב, הרי גיוס כל העולם הערבי, אירופה והמדינות ה„עולם השלישי", כדי שארה״ב תביא לתוצאות הרצויות ובכשיות מבחינתו, ימשיך לראות בתחום זה את הנושא העיקרי ואת כר־הפעולה המרכזי לפעולותיו. אני חוזר ומדגיש, כי אין בדרך זו של סאדאת, משום סתירה להכנה המקבילה של כוחו הצבאי. לכך יש סימנים שהגיעה העת להפעיל כוח זה.

● אשלייה אמריקנית מסוכנת

— אם לא להניח שסאדאת בנה לו במד־ יום [illegible], מה הניע אותו להחשב, שבמצב להפעיל לוחץ על ישראל כדי שארה״ב את המפתח של [illegible] לישראל, והוא סאדאת, יהיה מן [illegible]?

התעלמות, תלותה של סאדאת להגיע לכך, שאבן ארה״ב הלחץ על ישראל, עד כדי כך שזה [illegible] על כהמתנה יום הכיפורים. סאדאת ידע, שזאת הצלה הארמייה השלישית, הוא חייב בראש ובראשונה לארה״ב. בריה״מ שבעצמה לא היתה מסוגלת להציל לו את הארמייה השלישית. זאת עשתה [illegible]. כאן התאים סאדאת את עמדותיה של מצרים, במידה מסויימת, גם להתחשב באינטרסים של ארה״ב במדיניותה [illegible] בארה״ב, כיוון יהיה להביא באמצעות מצרים לשינוי בלחץ ובמשקלן של המעצמות בעולם הערבי, לטובתה של ארה״ב. מכאן גם האינטרס האמריקני החוזק בשיפור יחסים עם מצרים ועם סאדאת. האמריקנים רואים בחיזוק מעמדם במזה״ת, או בסיכוי ל־ חזק אותו בשיתוף נוסף וניכר, דבר שגם ליש־ ראל צריך להיות עניין בו. ד״ר קיסינג׳ר אמ־ מר לנו במפגשות וגלויות, כי שיפור כזה במעמדה של ארה״ב „יהיה טוב גם לכמו".

אבל, עם כל ההבנה לצורך האמריקני לה־ רצון האמריקני להדק את היחסים עם מצרים ועם מדינות אחרות במזה״ת, אין ישראל יכולה לוותר על עמדותיה החיוניות, למען מטרה זו.

— האם היית אומר, כי בינע זה [illegible] זהות האינטרסים של ארה״ב למצרים, יהי מזהות האינטרסים בין ארה״ב לישראל?

לא, לא! זה רחוק מאד מזה! הסכנה היא באשלייה האמריקנית, שאכן ישנה סא־ דאת את עורו בצורה מהותית. מכל מקום, על ישראל לשקול את מהלכיה ואת עמדותיה לפי האינטרס הריבוני שלה.

— יש או אין בהסכם־ההפרדה עם מצרים [illegible] להתיר [illegible] ישראל ליזום במזה״ת, עם פתיחת התעלה?

במסגרת הסכם ההפרדה עם מצרים קבלנו התחייבות מפורשת, שאינני רוצה לבטא את כוונתה המדויקת, שכאשר תיפתח התעלה, יותר בה מעבר מטענים אל ישראל וממנה.

— מה העמדה ישראל להגשמה ההתחייבות זו?

ישראל הפעיל את קשריה המדיניים כדי לכבוש את ההתחייבות.

● נשק ומלחמת־מנע

— אמרת לאחרונה, שאם יהיו בידי ישראל כלי־הנשק הדרושים לה, לא תצטרך ליזום מלחמת מנע. ואם לא יהיו?

אמרתי, שכל עוד אנו מחזיקים בקווים הנוכחיים ויהיו לנו הכלים, הדרושים להבטחת עוצמתו של צה״ל, אין לנו צורך במלחמת־ מנע. באחר שאני מאמין, שיימצאו לצה״ל הכלים הדרושים, אין מקום לתשובה היפות־ טית, שונה כזו שאמרתי.

— אבל אילו הסכים סאדאת לנסיגה ישרא־ לית עמוקה, ללא הבטחת ביטול מצב הלוחמה, היה [illegible] אחד מבסיני התנאים שישראל [illegible] במצב [illegible]...

כן, אבל איננו נמצאים לא רק בקווים שונים אלא גם במציאות שונה ביחסי מצרים וישראל, במערכת יחסים שונה בתוך העולם הערבי ואולי אף במערכת יחסים אחרת בין אחת משתי המעצמות־העל לבין מצרים.

— והייה ורואה כל אלה [illegible] במצבה האסטרטגי של ישראל?

הואיל ואני מוכן לפשרה טריטוריאלית בסיני עבור תמורה מדינית, הרי בסיני, אילו היו המצרים מקבלים את הצעתנו, היה בכך כשום התקדמות חשובה להרגעת האזור וסיכוי סביר יותר להתקדם לעבר השלום.

— הישנן הנקודות מבעיות, כי כלי־נשק, שישראל ציפתה לקבל מארה״ב, אינם מגיעים עתה?

יש להפריד בין כלי־נשק, שביחס לאספקתם נתקבל הזים — אלה מגיעים בסדר ואני משוכנע, כי ימשיכו להגיע — לבין הטיפול בחתימת חוזים, לגבי כלי נשק נוס־ פים, עד לאחר סיום ההערכה המחודשת.

— האם ייבשנו בזמן הקרוב המאמצים האמריקניים להשיג הסדר חלקי בין מצרים לישראל?

אני בטוח שארה״ב תמשיך לחפש יוזמות כדי להתקדם אל השלום. עד כה ידוע, כי ארה״ב מעדיפה את ההתקדמות בשלבים ל־ קראת שלום, על פני ההליכה לועידה להשגת הסדר כולל. יחד עם זאת, במידה שלא יימצאו התנאים לסיכומו החיובי של הסדר ביניים בין מצרים לישראל, תפסה ארה״ב הכל כד־ לקיים תהליך מדיני פעיל בדרכים אחרים.

● „נסיגה עמוקה יותר"

— אתה מאמין עדיין בסיכוי להשיג הסדר ביניים עם מצרים?

יותר קשה להגיע היום להסדר ביניים עם מצרים. אין סיכוי לכך שמצרים מוכנה לשנות בעמדותיה — וכן גם לגבי ישראל. יתכן שכדי להבין [illegible] אם ניתן להגיע להסדר־ ביניים, צריכה לחול תקופה־הפוגה, שתכליתה להשיב את תמורת המצב לקדמותו ביחסי ארה״ב וישראל ופתיחת פרק חדש, במידה שהדבר ניתן, במגעים עם מצרים. בלעדי זאת קשה לי לראות כיצד ניתן להגיע להסדר־ ביניים עם מצרים. יתכן מאוד, שהדרך אל הסדר־הביניים תעבור דרך כינוס ועידת ז׳נוה. זו יכולה להיות דרך יעילה מתוך הנחה, שהועידה תהיה במכה ושלאחר כינוסה יתחיל סיבוב שיחות חדש עם מצרים, כדי להגיע להסדר־ביניים.

— ההצהרות הישראליות, כי תמורת אי־ לוחמה, תהיה ישראל מוכנה [illegible] נסיגה עמוקה כמו שהוצע עליה בזמן מסע־הדילוגים של קיסינג׳ר, כלום אין הן ביטוי להתקפה מפני הלחץ האמריקני ובנין להפיג את רעמם של הנשיא פורד והד״ר קיסינג׳ר?

אין הדברים מדוייקים. על גבהות לנגת [illegible] הדרומה משרות הנפט של אבו־רודס, תמורת ביטול מצב הלוחמה, הד־ דעתי עוד בראיון עם רשת הטלוויזיה האמ־ ריקנית בפברואר שנה זו, לפני שד״ר קיסינג׳ר פתח במסעו. גם בעת ביקורו של ד״ר קיסינ־ ג׳ר ולאחר אישור הממשלה, הוצגה אפשרות זו בפני המצרים, באמצעותו של ד״ר קיסינג׳ר. המצרים דחו את ההצעה על הסף, אף מבלי להכנס לפרטיה. לא ציינתי בראיון לטלוויזיה האמריקנית קו נסיגה מסוים — שלא היה זה מקרה. רציתי להבהיר נושא זה למצרים, במידה שמצרים [illegible] על הסדר־ביניים מקיף יותר, על בסיס ביטול מצב הלוחמה בין שתי הארצות.

אפשרות זו כמעט שלא נדונה. המצרים דחו בצורה החלטית הסדר, שיכלול ביטול מצב הלוחמה. מכאן, שמרביתן של השיחות באמ־ צעות ד״ר קיסינג׳ר במסעו האחרון, היו כרו־ כות סביב הסדר־ביניים מוגבל, שלא כלל את מצב ביטול המלחמה.

— זה ביחס לעבר הקרוב. אבל מה המצב עכשיו? מה מציעה ישראל עתה?

העמדות היסודיות שלנו נשארו בעינן וכ־ זכור הצגנו שלוש אפשרויות למו״מ עם מצ־ רים: מו״מ על הסכם שלום נפרד עם מצ־ רים; מו״מ על הסדר־ביניים מקיף בתמורה לביטול מצב הלוחמה ומו״מ על הסדר־ביניים מוגבל, תמורת התחייבות להמנע משימוש בכוח כדרך לפתרון הסכסוך.

— אם מצרים תבחר בדרך השנייה, לאמור: הסדר ביניים מקיף, הכולל ביטול מצב הלו־ חמה, התהיה ישראל מוכנה לנסיגה עמוקה יותר, משהוצעה [illegible] של קיסינג׳ר?

מבלי להכנס לפרטיהם של קווים, במידה שתהיה נכונות מצד מצרים לזוז עמנו בהסכם על בסיס של ביטול מצב הלוחמה, אני מאמין, שהמצרים ימצאו אותנו נכונים לוויתורים טרי־ טוריאליים רבים, במסגרת ההגדרות הגיאוגר־ פיות, שציינתי קודם.

— [illegible] לא פעם בפומבי את קיסינג׳ר [illegible] שלא בפומבי אמרת אף יותר מזה. מה קרה לארה״ב? [illegible]

אינני חושב, שיש מקום להתמודדות פומבית על מערכת היחסים עם ד״ר קיסינג׳ר. במיוחד אינני גורס התמודדות כזאת על רקע אישי, עם נוגעים אישיים. גם את מערכת היחסים הזאת יש לראות בפרספקטיבה נכונה. גם כאשר קיימים חילוקי־דעות עם ד״ר קיסינג׳ר צריך תמיד לזכור, שמדובר לא רק באיש, אלא בתפקיד שהוא ממלא. אני מאמין, שגם על מצבי־רוח [illegible] ההגבר. ובריבוחך, אני רוצה להסתפק בהערה זאת.

● המגעים עם בריה״מ

— [illegible] המגעים עם הנציגים הסובייטים [illegible] לשיפור היחסים עם בריה״מ או התקדמות לקראת חידוש היח־ סים הדיפלומאטיים?

אין בכוונתי לאשר או להכחיש את הידי־ עות שנתפרסמו בנושא זה. אני רואה בחשוב ביותר לישראל לחפש כל דרך, להגיע למג־ עים עם מדינות באזור ומחוצה לו, שאינן מ־ קיימות מגעים גלויים עם ישראל.

באחר שאני מייחס חשיבות רבה לחי־ דוש של מגעים באלה ולטיפוחם, הרי עצם הפרסום פוגע בסיכויים לקיים את המגעים ולהתקדם בהם.

באשר לעמדתה של בריה״מ, להערכתי, אין כל שינוי בכל הקשור למזה״ת, ביחס לדרכה של הפתרון לסכסוך ובקשר לצעדים, שיש לנקוט, כדי להגיע לפתרון — לפי תפיסתה המקובלת. קשה שלא ניתפס לאשליות בעק־ בות פרסום מוגזם של ידיעות בלתי מדוייקות.

— האם האמריקנים [illegible] שלנו עם בריה״מ?

השיקול המרכזי בנסיון לבנות יחסים כאלה וקשרים עם מדינות, שאינן מקיימות עמנו מגעים גלויים, זהו [illegible] שיקול ישראלי והכל מתועבד לשיקול זה.

— מה דעתך על ריבוי הנהגות מפי שרים בממשלה, [illegible] גישה שונה? האם אין אפשרות להטיל מרות ולכתוב לזה, [illegible] רק על־ידי ראש הממשלה ושרי החוץ הבטחון?

במשטר פרלמנטרי־קואליציוני, באשר בממ־ שלה יושבים נציגים של מפלגות שונות, וכל [illegible], היא המלכית בחיינו, אין לצפות, שמפלגות לא יאבקו ולא יבטאו את עמדותיהן. יחד עם זאת היה הרבה יותר טוב, אילו מספר השרים, המתבטאים בנושא זה — ובמצרים בתקופות, שבהן ישנה חשיבות לא רק לדבר בקול אחד, אלא גם ב נ ו ס ח אחד — והיה בצמצם עד למיני־ מום והיה רצוי מאוד, שההתבטאויות הפומ־ ביות יעשו על־ידי השרים, המופקדים ישי־ רות, מתוקף תפקידם, על הטיפול בנושא.

● ה„לאו" למצרים ולקיסינג׳ר

— האם, להערכתך, חיזק ה„לאו" למצרים ולקיסינג׳ר את מעמדך המנהיגותי בציבור?

קשה לי לשפוט ואולי אין הדבר [illegible] שאני אהיה הפוסק בעניין זה. [illegible] עלול לקות במידה מסוימת של סובייקטיביות. אבל כללית אינני מייחס ל־ אלה, [illegible] על מנהיגות לאומית, כתוצאה מעמדה אחת, בנושא אחד. אין כאן חד־פעמיות. התקופה היא קשה, והנושאים מורכבים ומסובכים מאוד. יש צורך בחריש עמוק, יסודי, קשה — ובאורך־רוח, בלי בדי־ קים, בלי רעשים.

מה שחשוב לי יותר מזה הוא, כי נוצרה אחדות של יחד־ליכוד בקרב העם ואולי זה גרם להתגברות האמון האישי בי ובדרכי.

יחד עם זאת אני חושב, שיש בציבור תה־ ליך של התפכחות מסויימת. לאחר הגל הגואה של סיפוק, באותה „הזדקפות־קומה", על הוכחת יכולת העמידה על עניניה החיוניים של יש־ ראל, צפה ועלה שאלה נוקבת: „טוב, ומה הלאה?"

אני בהחלט הייתי מעדיף הסכם, שיהיה מקובל על ממשלת ישראל, עם כל הקשיים שהיו באים בעקבותיו וגם הויכוח הפנימי, שבלי ספק היה מלווהו.

כתוצאה מהנסיון הכן שלנו להשיג הסכם, הוצג הזהר של הגישה הקיצונית, מן מש־ מאל ומן מימין. מצד אחד גילתה הממשלה נכונות לוויתורים, שלחלק גדול מהציבור נראו מרחיקי־לכת, ומצד שני, כאשר ההכרעה המצרית היתה כזאת, שלא יכולנו בשום פנים לקבלה — היה סיפוק ביכולת עמידתה של הממשלה.

ביסודו של דבר, המהלך הזה, על שלביו השונים, מבטא את התפיסה שלי במלואה, ולא רק בגישה לנושא הקונקרטי, איך לטפל בדיוני הדרך לשלום: לא להסתפק בנוסח־ אות אלגבראיות, אלא לחפש דרך מעשית, איך להביא בתחום המאמצים לקידום השלום, כל נושא לבחינה קונקרטית של עובדות, מצד ארץ ערבית אחת או איזה ערביות [illegible]: להציג לפני ארץ כזאת את החבורה [illegible] הישראלית לתבוע את [illegible] בינהם של הצבד המדיני, הסידורים בשטח, המבטיחים צמצום הסכנה לחידוש ה־ התלקחות הצבאית, צורת ההתחייבות ההדדית בין שני הצדדים לאופי ההסכם ולתקופת תחולתו.

עלינו להוכיח לעצמנו, [illegible] לעצמנו, ורק אחר־כך להדיבנו, שאכן, כאשר היתה אפשרות קונקרטית לעשות, ולו גם צעד קטן לשלום, ישראל לא החמיצה אותה. אלא הצי־ גה תוכנית סלבה ומפורטת, שיש בה גמישות המוכן רצון כזה — אבל גם גבול בפורש, שמ־ עבר לו אין חורגים. היום, לנוכח האכזבה על כך שההסכם לא הושג, אני יכול לומר במצפון נקי, שכמעט עשינו הכל כדי להגיע להסכם.

אם בעקבות אי השגת ההסכם נעמוד בקי־ שיים שונים, הן במישור היחסים עם ארה״ב, הן ביחסים עם מצרים, אני יודע בודאי, כי הייתי מוכנים לצעדים למען ההסכם. לא פעם כשאנו יודעים על מה אסור היה לנו לוותר ביכולה לומר לציבור בישראל את ה א מ ת המפוכחת הזאת, במצפון נקי, אני רואה גורם של ליכוד הכל עוצמה, מכה הקשיים הצפו־ יים לנו.

יצחק רבין יודע שני דברים, שאף אם אין ביניהם סתירה בלתי מתייש־ בת, הם נמצאים דרך־קבע בהתמודדות נמרצת עם גורם הזמן: בהנהגתו ניתלו תקוות גדולות. הרקע הציבורי, תמורות המלחמה הקשה, המדוויים ה־ כלכליים, שברוני־הלב שליוו את גל ה־ מעילות ומעשי־השחיתות, הדכאון ה־ עמוק, שירד על ישראל מחמת ההמע־ טות הצדק ושיבוש טוהר־המידות — כל אלה יצרו קרקע פוריה לציפיה, שהמנהיגות החדשה תעקור הרים ממ־ קומם; תסיר מסדר־יומנו את כל ה־ תקלות בהבל־פה; תחזיר לנו מעשה קסמים את כל הבטחון שנתערער; ותביא מזור מיידי לכל הפצעים ותימחת בהנף אחד את כל הבזיונות.

גם אלמלא היה משטרנו „מצטיין" בכל סימני החוכר השליליים של פילוג ואינטרסים קטנים; גם אילו היה יצחק רבין „כל יכולי" ובלתי תלוי במפלגות ובאישים — היה נדרש לו הרבה יותר ז מ ן לטפל בחולאים. אין כאן מעשי ניסים ולא קפיצות־דרך. אין כאן לוליי־ נות של קרקס.

● דרושים יותר ממאה ימים

ראש הממשלה, חרוך־שכל, מעמיק־ חשוב, רציני מאוד, זקוק לזמן. להרבה יותר זמן מ„מאה ימי החסד", שהצי־ בוריות האמריקנית מעניקה לנשיא חדש של ארה״ב. מדי הרבה עיוותים נשתרשו בחיינו מ ש מ ו ת ר יהיה לצפות, שאפ־ שר להעבירם מעולמנו בדיבור מבריק או במחווה מרשימה.

לכל החוששים, שמא יהיה יצחק רבין ראש ממשלה, שדעתו מכוונה לענייני בטחון וחוץ בלבד; לכל הסבורים, כי אין די בכך — צפויה הפתעה נעימה: אין להם ויכוח עם ראש הממשלה. אף הוא סבור כמותם. אף הוא מאמין, כי מנהיג אמיתי, לא המפור כאריזמת וקוצר תשואות־חן, אלא הרציני והמעמ־ מיק, חייב להתייצב בראש המאבק ה־ פנימי על איכותה של החברה הישרא־ לית. יצחק רבין מתכוון לנהוג כך — באותה יסודיות, באותה עמקות, באותה זהירות שקולה ומובה, המאפיינת את מידותיו.

הדמוקראטיה — „משתוללת": שומ־ רי הראש שלו קוראים לו יצחק הדעת־ נותה מן ה„תואר", בבוקרו של ערב יום העצמאות, כאשר רעייתו לאה עש־ תה בשליחות באירופה, יצאה הנפש לספל קפה. כאשר הגיעה ירדנה, העוז־ רת הנאמנה, ביקש ממנה ראש הממש־ לה: „קפה, רק קפה, חביבתי", חשה

← המשך בעמוד הבא

פרופ' דניאל פרידמן

עצמאות בלי חוקה

התהליך החל כמעט בלא שנחוש בו: בשנת 1968, היינו כשנה לאחר מלחמת ששת הימים, נתקבל בכנסת תיקון מס' 5 לחוק הגנת השכר. חוק זה ששמו מצביע, לכאורה, על התחום הסוציאלי, כלל בחובו את ניצני החקיקה בדבר מימון מפלגות, ניצנים שהניבו מאז פרי באושים בכמות שאין להתבייש בה. סעיף 25 לאותו חוק מורה כי מותר לנכות משכרו של עובד החבר בארגון עובדים תשלום המיועד „למימון פעילות מפלגתית, זולת אם הודיע העובד למעבידו בכתב על התנגדותו לתשלום"...

כחברי החוק בודאי לא התרשמו מן הציניות שבהכללת הוראה כזו תחת כותרת המדברת על הגנת שכר, שעה שלמעשה דובר בהפקרת שכרו של העובד והשלכתו לתיאבונן של מפלגות. אך איני יודע אם גם אלו שהבחינו בעזות המצח שבחקיקה זו עמדו על כך שזהו, לאמיתו של דבר, ראשיתו של תהליך אשר הסכנה שבו חורגת הרבה מעבר לנושא של מימון מפלגות.

אין צורך לזכור שפרשת מימון המפלגות לא הסתיימה בקבלת חוק זה. „התיאבון", כך אומרים, „בא עם האכילה". אם ניתן להעניק חוק בדבר מימון בעקיפין, דרך הסתדרות העובדים, מדוע לא לחטוף בלוא התפביים — ובמישרין. תוך שנה נרתמה הכנסת לנושא, ובשנת 1969 נתקבל חוק למימון הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. בשנת 1973 הופעלה מכונת החקיקה פעם נוספת, ואז התקבל חוק מימון מפלגות הדן הן במימון הוצאות פעילותן השוטפת של המפלגות והן במימון הוצאות בחירות. הפעילות בנושא נמשכה במלוא המרץ לאחר הבחירות האחרונות. ועדת הכספים החליטה להגדיל את יחידת המימון מ־195 אלף ל"י ל־293 אלף ל"י לכל חבר כנסת!

אך בכך לא די. כעת שקועים אנו בנושא של מלווה קונסולידציה למפלגות בסכומים של עשרות מיליוני ל"י, ואיני יודע מי יוכל לערוב לנו שבכך הגענו לסוף הדרך.

★

מימון המפלגות אינו רק ענין כלכלי או מוסרי. הוא נוגע, לאמיתו של דבר, ליסודות הדמוקרטיה. שיטת מימון המפלגות לפי כוחן בכנסת כיום נוטה להקפיא את יחסי הכוחות הקיימים. ליקוי חמור נוסף, נעוץ בכך שהמפלגות לא חויבו לקיים הליכי דמוקרטיה פנימית כתנאי לקבלת המימון. התוצאה היא הקמת משטר של עסקנים, שאף אינם תלויים בתמיכת חברים מן השורה במפלגתם, אלא שולטים על קופה מפלגתית הינוקת במישרין מאוצר המדינה.

מכאן נדרשים רק עוד צעדים אחדים לפריצת דרך חדשה. אם המפלגות רשאיות לחלק לעצמן כספים לפי כוחן הנוכחי, ולהשתיל בדרך זו להבטיח בעקיפין את כוחן העולמי ואת כוחם של העסקנים השולטים בהן כיום — מדוע לא לפעול במישרין? מדוע, למשל, לא לחוקק חוקים שיבטיחו את הרוב הנוכחי בכנסת, או לפחות ישפרו את סיכוייו? מדוע לא לתקן את שיטת הבחירות או את דרכי חישוב הקולות באופן שיראה ברגע זה נוח לאלו המסוגלים לגייס את הרוב הדרוש בכנסת.

צעד אחד בכיוון זה נעשה לקראת הבחירות האחרונות, כאשר נתקבל החוק הידוע כחוק בדר־עופר, אשר תיקן את חוק הבחירות לכנסת באופן שהעניק יתרון בולט למפלגות הגדולות בחישוב עודפי הקולות. קבוצה של פרופסורים שבחנו את הנושא קבעה כי השיטה החדשה פוגעת באופן בולט בעקרון היסוד של שוויון בין קול לקול (עקרון שנקבע בסעיף 4 לחוק יסוד הכנסת) — אך כל זה ללא הועיל.

כיום, כשאנו מצויידים בנסיון שנרכש בתולדות החקיקה בנושא מימון מפלגות, מן הראוי שנשאל אם, אמנם, מהווה חוק בדר־עופר סוף פסוק, או שמא זהו ראשיתו של תהליך, העלול לצמצם במידה את תפקידם של הליכי הבחירות בקביעת הרכבה של הכנסת ולהותיר את התפקיד בידי הסכמים בין חברי הכנסת היוצאת, שידאגו לחקיקה אשר תקבע במידה רבה את הרכב הכנסת הבאה.

★

שורש הסכנה נעוץ, לדעתי, בכך שאין למדינת ישראל חוקה, אשר בה נקבעו עקרונות היסוד של המשטר הדמוקרטי במדינה. כידוע, ההוראה המחייבת הכנת חוקה נקבעה כבר בהכרזת העצמאות של מדינת ישראל, אשר התפרסמה ביום 14 במאי 1948, אך הוראה זו לא קויימה עד היום. יתכן שנדמה היה, לפחות במשך תקופה מסויימת, כי בעצם „לא נורא". „איך שהוא מסתדרים" גם בלי חוקה. המבנה הבסיסי של משטר המדינה, כפי שנקבע בשנותיה הראשונות — נשמר, הליכי בחירות מתקיימים והצביון הדמוקרטי של המדינה נשמר אף הוא.

ובכל זאת, נראה כי מתגלות בהדרגה התוצאות ההרסניות של העדר חוקה, וכי לפחות בתקופה שמאז מלחמת ששת הימים עדים אנו לכרסום נמשך בעקרונות בסיסיים של המשטר הדמוקרטי בישראל.

השופט ויתקן ציין כי:

„אילו נתקבלה חוקה, אפשר היה לראות בזה מידה של נכונות מצד הגורמים הנאבקים על השלטון במדינה, להצניע את האינטרסים הסיעתיים שלהם ולקבל על עצמם עולו של סדר משפטי בסיסי, שאינו ניתן לשינוי לפי הקוניונקטורה היום־יומית".

ואכן חוקה מושתתת על כך שעקרונות בסיסיים מסויימים אינם ניתנים לשינוי בהליכי חקיקה רגילים, אלא נדרש לשם כך הליך מיוחד כגון משאל עם, או רוב מיוחס בבית המחוקקים (כגון רוב של 3/4 מחברי הבית), ופעמים אישורו של מוסד נוסף, ובאם מוסד כזה מסרב ליתן את האישור חוזר הנושא פעם נוספת לבית המחוקקים.

דבר זה עשוי למנוע, או לפחות להכביד לפי שיקולי נוחות רגעית, העלולים לצוץ מאוד על נסיון לשנות את סדרי הדמוקרטיה בכסות לפוטרי הבחירות.

★

ישראל לא זכתה לחוקה. במקום זאת, חוקקה הכנסת עד היום ארבעה „חוקי יסוד" (חוק־יסוד הממשלה, חוק־יסוד הכנסת, חוק־יסוד נשיא המדינה וחוק־יסוד מקרקעי ישראל), האמורים להניח את היסוד לחוקה ואולי לשמש לה תחליף.

למרבה הצער אין זו אלא אשליה. מי שמאמין כי בכוחם של חוקי יסוד אלה למלא את מקומה של חוקה — יתאכזב. ואכן הפגיעות החמורות בדמוקרטיה בישראל, שאנו עדים להן מאז מלחמת ששת הימים, התרחשו בצילם של אותם חוקי יסוד.

קיימות סיבות אחדות לכך שחוקי היסוד שנתקבלו אינם יכולים למלא מקומה של חוקה. ראשית, נושאים חשובים לא נכללו בהם כלל. שנית, רובן המכריע של ההוראות הכלולות בחוקי היסוד אינו מוגן בפני שינויים בהליכי חקיקה רגילים בכנסת. כך, למשל, סעיף 8 לחוק יסוד הכנסת קובע כי „תקופת כהונתה של הכנסת תהיה ארבע שנים מיום היבחרה". הוראה זו לא זכתה מעולם לכל הגנה בפני שינוי בהליכי חקיקה רגילים. אין, אפוא, כל מניעה לכך שהכנסת תחוקק, בבהירות החוק, כפי שניתן לעשות, תיקון המורה כי תקופת כהונתה תוארך, לדוגמא, לחמש או שש שנים. תיקון כזה אפשרי ברוב קולות בהצבעה רגילה, אפילו 4 בעד 3 נגד. כשהיתר נעדרים או אינם נוכחים. הוא הדין לגבי ההוראה הקובעת כי „הכנסת בהיבחרה תהיה בת 120 חברים" (סעיף 3 לחוק).

יתירה מזאת, אפילו באותם מקרים בודדים בהם הוענקה להוראות מסויימות בחוקי היסוד הגנה כלשהי בפני שינויים, הרי הגנה זו היא מצומצמת ומוגבלת ביותר ובמשמעותה המעשית דלה למדי. כך, למשל, זכה סעיף 4 לחוק יסוד הכנסת להגנה מסויימת. סעיף זה הוא בעל חשיבות מרכזית ונאמר בו כי „הכנסת תיבחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות ויחסיות..." הסעיף מבטא, בין היתר, את רעיון השוויון בבחירות. אך ההגנה שזכה לה היא דלה עד כדי גיחוך. נאמר בסעיף כי אין לשנותו „אלא ברוב של חברי הכנסת". משמעות הדבר היא כי נדרש רוב חברי הכנסת, היינו 61 קולות, להצבעה, כל שנדרש בהרוב הוא לקיים נוכחות בעת ההצבעה בכנסת. אך מדובר ברוב רגיל של חברי הבית, התוצאה היא שהכנסת, ברוב קולות של חבריה, יכולה להפר את עקרון השוויון בבחירות ולקבוע, דרך משל, שיטה כזו לחישוב הקולות שתעניק יתרונות למפלגה הגדולה ביותר, או לשתי המפלגות הגדולות ביותר — הכל כיד הדמיון הקומבינציות הפוליטיות שיידרשו לשם כך.

★

מכיון כי בתקופה שקדמה למלחמת ששת הימים היינו עדים ליציבות יחסית במבנה הקונסטיטוציוני הבסיסי של מדינת ישראל. יתכן מאוד שהסיבה לכך נעוצה בעובדה שהציבור סרב בעקביות והתנגד להעניק למפלגה אחת רוב מוחלט בכנסת. בן גוריון קרא לא אחת להבטיח את יציבות השלטון ולהעניק למפלגתו רוב מוחלט. החששות הבריאים של הציבור החזירו אותו מפני אפשרות זו, השלטון חייב היה מאז ומתמיד להתבסס על קואליציה.

כמובן שהשותפים הטבעיים של מפא"י לקואליציה (אחדות העבודה, מפ"ם, ל"ע והמפלגה הדתית) לא היו מוכנים לתת ידם לכל שינוי בשיטת המשטר או הבחירות, אשר יביא להשתלטות מוחלטת של מפא"י ולדחיקת רגליהם מעמדות כוח.

השינוי הדרסטי שאירע מאז מלחמת ששת הימים נעוץ בהקמת מה שניתן לכנות קואליציה כפולה. לצורך ניהול יום יומי של השלטון נזקק המערך לקואליציה עם שותפים מסורתיים (ל"ע והמפד"ל), אך בצד קואליציה זו קמה מדי פעם קואליציה שניה בין המערך לבין מפלגת חרות המהווה כיום את הגרעין המרכזי בליכוד, אשר מוכנה לטפל, לפי שיקולים פוליטיים, במבנה הקונסטיטוציוני הדמוקרטי של המדינה.

יתכן שקואליציה זו התאפשרה בעקבות שיתוף הפעולה שהיה קיים בין המערך לחרות בתקופת ממשלת הליכוד הלאומי אך בכל מקום, הדמוקרטיה בישראל נחשפה לסכנת כרסום, והיא ניצבת בפניה ללא חוקה, שצריכה היתה לשמש כמגן עיקרי בפני תופעות מסוג זה.

אפרים קישון

המוראל

„מאזני חברת „ורד" זויפו כדי לקבל הלוואות נוספות ולהעלות „צבה האמיתי של החברה"
המשטרה מבקשת להאריך מעצרו של יהושע בן־ציון
הסדקים בדו"ח — ועדת בן־שחר
לא העלתי על הדעת שהיו הפקדות לחברה לישראל רוזנבאום
מלא ראשון של סיכום דו"ח צים
צור דמות מרכזית
פרשת ההפקדות בוואדוז את הכספים
ורוזנבאום בוואדוז
גבתי מתרץ הפסדי „ורד"
בצורך לשלם „שכר" לימחנעצר מנכ"ל בנק א"י—בריטניה
בעד תנופת הפיתוח הכלכי חשוד ברישומים כוזבים ומרמה
„סולל בונה" סייעה לרוזנבאום
להציג „תמונה ורודה" מעסקיו

בלקחי מלחמת וייטנאם מסקנה אחת שנעלמה בינות רגליהם של המבינים הנמלצים: שצבא הדרום הובס בידי כוחות קטנים חלשים ממנו. לדרום וייטנאם חילות אדירים, מצויידים בכמויות נשק המכסות נאמנה את מצפונה הנוקף של ארה"ב, חיל האוויר שלו הוא אחד המפוארים שבעולם. הכל היה לסייגון לניהול מלחמות, זולת הרצון להילחם. הדרום לא התבוסס מפני שאמריקה בגדה בו, אלא מפני שכשסרו מוחות ריבוא על הציבור, מפני שהוא הרס את הגורם המכריע לקיומו, את מוראל העם.

זו התשובה במסקנות וייטנאם. אומה חסרת מוסר בביתה אינה מסוגלה להגן על עצמה בשדה הקרב.

מצב רוחו של עם, נכונותו להקרבה אינם מושגים מופשטים, מעין תופעה שולית המתבטאת במכתבים למערכת, אלא הוא גורם הקובע את עתידו, הוא העיקר. חוט־שידרה ישר שקול כנגד דיוויזיות משוריינות, ראש מורם שווה יער של טילים. אפילו אדם ציני, כופר בכל הערכים החברתיים חייב לשאוף למוראל גבוה בארצו, מתוך שיקולים בטחוניים אנוכיים.

אין סכנה יותר גדולה לאומה מירידת המוסר שלה, ובפרט לאומה בסכנה. אין צבא טוב לאזרחים גרועים.

את העקרון החיוני הזה תפס במלוא משמעותו פוליטיקאי קטנוני שהיה מדינאי גדול, דוד בן־גוריון. ביקש להסביר זאת לבני עמו באותיות יהיר ולא עלה הדבר בידו. באה הקיצה של יום כיפורים והכפת את האמת: המשטר, שהפך את אזרחיו ביודעים ליצורים בלתי־מוסריים, השאיר את קו התעלה בלא הגנה, בקלות דעת תהומית, שאין לה אח ואחות בתולדות הלחימה, שאין לה כל הסבר או הנמקה שמוח אנוש מסוגל להמציא. פרט ללקח אחד איתן: שהמוסר אינו ניתן לחלוקה.

בין האדון לבין התעלה מתוח קו ישיר. הקופות הריקות של חברת „ורד" והמצוחים הלא־כאויטים הם מיקשה אחת. למעילות במשרד הבטחון ולכלי המלחמה הבלתי־כשרים אותו מכנה משותף. שיגיונות מס־הכנסה הכינו את תעלומת יום כיפור, המשטר הכלכלי־החברתי הלוונטיני עשה אותו בלתי־נמנע. באיזה מקום, באיזה זמן, באיזה אופן חייב היה להתרחש איזה שהוא יום כיפורים, חייבות היו להתגלות נקודות התורפה של ציבור, אשר קיבל חינוך ממלכתי בחוסר אחריות.

✱

תפקידו של מר ספיר בניוון החברתי המבוקר הזה הוא מעבר לכל שיעור, דומה שהוא גובל, לנוכח נקיון־כפיו האישי, בטראגדיה יוונית. מר ספיר התעלם מן המוסר הציבורי, זו טעותו הפאטאלית שאין לה מחילה. משטרו שם לו למטרה את הגברת הייצוא, את התיעוש המואץ. הוא עצמו החשיב רק את הספרות הקופצות של הסטטיסטיקות ואת המפעלים המסובסדים הצומחים כפטריות בגשמי ההלוואות הממשלתיות. באזרחים הוא ראה דור המדבר, עדר של גנבים קטנים וגדולים, שיש להחזיק באפסר קצר, ולאפשר לו מדי פעם את השעשועון של זיוף קבלות־הדלק. הוא בנה משק משגשג, למראית עין חופשי אך למעשה נתון לשבט השלטון המרכזי, השולט בו באמצעות מנגנון ביורוקראטי הגדול כמחצית הידים העובדות במדינה, ועל ידי שרשרת של הוראות סוציאליסטיות שאי־אפשר לקיים אלא דרך היתר־עיסקא מיוחד מלשכתו של השר. המוראל נשכח לגמרי. שיטת־המיסוי המפורסמת של מר ספיר, המניעה את פקחיו לבקש „תוספת בזיון", עושה מן החריצות, מן הכשרון וכן היושר ביטויים נרדפים לטפשות, היא מעודדת את ירידתם של אנשי המקצוע ובריחתם את יהודי המערב מלעלות, היא שיטה אנטי־סוציאלית ומצבעת, שמטרתה אינה רק הגדלת הכנסות המדינה, אלא אף האחיזה הסמויה־הגלויה בכל אזרח ואזרח על ידי הפיכתו לנבל בעל־כורחו. מר ספיר נהנה למדי משיטתו הכלכלית למרות שהתכחש לדבר, דומה שגם אנטי־חברו רוו לא מעט נחת מן השלטון ללא־מצרים וכן התנופה הכרוכה בו. אשר לאורה, הוא התבולל חיש מהר ברפש ונהפך לחלק מן המימסד שהחיה אותו. הוא למד את חוקי מבחן־הלחצים, שבו השביתה היא חובה והגברת פריון־העבודה היא בדיחה בלתי־מוצלחת. האזרח למד שלא כדאי לעבוד, להתאמץ, שההגינות אינה משתלמת. יום כיפורים חייב היה לקרות.

✱

כאשר מר ספיר הזה בתוצאות של טעותו הטראגית כאשר ראה כיצד מתבוסס מפעלו במבחן ההיסטוריה, כיצד התחיל ירק הרקבון להופיע על פני הקירות ומעל דפי העתונים, הוא עשה לנו את הטובה האחרונה ולא נעתר להפצרות כל הגורמים הפוליטיים במדינ[ה] לקחת את רסן השלטון לידיו. הוא נחלץ מהריסות המשטר אל מעבר לים, בהשאירו אחריו את מבול ההון השחור את האצולה החדשה של נוכלים מכובדים, ומוסר־עבודה הרוס עד היסוד. אולם השפעתו עדיין ניכרת, האסכולה עודנה אתנו. אחדים ממקורביו מסכבר־הימים מבקשי[ם] כעת לתקן בכנות את מחדלי רבם, עד כדי התכחשות גלויה אתו, אחרים מוסיפים להילחם במחתרת בכל נסיו[ן] לשינוי כלכלי חברתי, שכן משקלם הסגולי בחבר[ה] מבוסס על הסבך העכור של עיוותים כפויים מלמעלה הם מקוננים אגב גילגול עיניים, שהצעות ועדת בן־שח[ר] גורמות הפסד של מיליארד וחצי לירות לאוצר, כאי[לו] הסיכוי החד־פעמי הזה לריפוי סרטן המדינה אינו מצ[דיק] קיצוץ מגוחך של 2.5 אחוזים מתוך תקציב ממשלתי של 56 מיליארדים. הם עדיין מייחלים לטרפד את הרפורמ[ה] למיסים, את עיקרון „המיקשה האחת", הם מתכוננ[ים] להעלות בכחש את הכס השולי, את היסוד המוסר[י] לביטול כל ההטבות, בתירוץ השקוף שהוא מ[גיע] באיחור. הם עדיין נלחמים, עדיין אינם מוכנים לוות[ר] על שלטונם. הם מתגעגעים לימים הטובים. הספיריז[ם] עודו חי מתחת לחורבות.

✱

את חשבון־הנפש של יום העצמאות ה־27 עלינו לפתוח כאן, בדף הזה, במאבק הנואש להחזיר [את] האמון במושגי העבודה והיושר, במאמץ מלחמתי להפו[ך] חברה טפילית של ניירות צמודים לחברה יוצרת. [חזית] הפריון היא חזית צבאית לא פחות חשובה מרמת הגולן גם בה אין עוד מקום לנסיגה. אין תחליף למוראל העם. ב־1948 היו אותם קומץ המהונים ערים הדוהרים־לקר[ב] עם שני רובים ותותח אחד, ב־1973 נרדמו הגנרלים על ערימה של נשק חדיש. את קערת מלחמת יום־הדי[ן] הפכו על פיה האבנים היפים היקרים שבתוכנו במוח[ות] חייהם, הכוחות המוסריים התנוקים בקרבנו התגלו בימי[ם] הקודרים הללו במלואם. אולם דומה, שהמוראל עדי[ין] לא זכה להכרה רשמית, למעמד המגיע לו בדירה המתכבתי. כאשר ד"ר קיסינג'ר מנע מאיתנו את מיג[ו] הארביות המצריות, הוא הרגיע את מנהיגינו, בצד אומו[ת] הרגילים, שאין לנצחוננו שום השפעה היסטורית לטוו[ח] ארוך. הוא, בתור היסטוריון, הוליך שולל. שכן המוראל ירד בקירבנו פלאים עקב התסכול והאכזבה, דבר חשו[ב] מבטחים ואספקה הלך לאיבוד: אמונו וגאוותו של ע[ם] להם, לטווח ארוך לצערנו.

יום העצמאות הזה עבר עלינו בהרגשה של מצע[ה] הקלה, ולא בזכות ה„כפיר" המרשים בלבד. כאילו אם אם, על בהונות רגליו ובהססנות, חוזר המוסר אלינו. כאילו ההנהגה החדשה והבלתי־מוכתמת החלה לגלות את ערכו האמיתי של המושג הנשכח הזה, והעתף מע[ט] להרבה והלש לחזק, הם החלו לשקם בחקיקה, בהחשי[ה] אכזרית של הכחיתיות ובהתחשבות יותר בדעת הציבו[ר] את מה שהמשטר הקודם זנח ברשלנות כה משוועת. הם מתחילים לתפוס, שראשו הזקוף של עם שווה לסיו של מיליארדים דולארים, שהשיטה אשר גידלה וטיפח[ה] את מיכאל צור ושותפיו לא גזלה מאיתנו מיליוני לירות בלבד, אלא קברה את גאוותנו שבע אמות לתוך האדמה. הם אולי כבר יודעים, שהמוראל אינו סיסמא אלא סם חיים, כוח צבאי, הוא העיקר, טוהר־המידות שאינו ניתן לחלוקה.

מפקדת מרחב שלמה
המינהל לפיתוח מרש"ל
מודיע כי
המנזר „סנטה קטרינה" בסיני
יהיה סגור למבקרים
בין התאריכים: 28.4.75—5.5.1975
בתאריך 5.5.1975 אחר הצהרים ייפתחו
שערי המנזר שוב למבקרים.

להשכרה פחחית רכב
עם חוג לקוחות רחב
בחלק ממוסכנו
בדבר פרטים לפנות:
„בדק" מוסך לתקון מכוניות בע"מ,
רח' ניסין קרית אריה פתח תקוה, טל. 910528

ראיון השבוע עם ראש הממשלה

המשך מן העמוד הקודם

למסבה למלא את מבוקשו. בינתיים צילצל הטלפון על שולחן עבודתו של רבין. כמובן. הוא מרים את האפרכסת לבדו, מאזין, אומר בקול רם: „ירדנה, טלפון בשבילך", טלפונאי נאמן. מחזיק את השפופרת עד שירדנה תיגש. אולם זו אינה נחפזת. „מי זה רוצה אותי?" צועקת מן המטבח.

שוויון או לא שוויון!

• „כפיר": יש לשמור על הפרופורציות

— לנוכח הכשלונות הכלכליים והחשש הכבד, שמא תמנע מאתנו ארה"ב את עזרתה הכלכלית, באיזו מידה מבטא ה„כפיר", מטוס הקרב הישראלי החדש, את השאיפה להסדיר את התלות בארה"ב?

— לצמצם את התלות — זו שאיפה ישנה. אבל עם כל הגאוה בלב על ההישג של „כפיר" והישגים אחרים, עדיין אנו תלויים בשישים־שבעים אחוז מצרכי צה"ל באספקה מבחוץ. כשם שיש להמשיך ולהגדיל את ההשענות על היצור העצמי, אסור להיתפס לאשליה, שמול הנשק המודרני המתוחכם, הזורם בכמויות אדירות לארצות ערב, נוכל בעתיד הנראה לעין להשתחרר מן ההסתייעות בארה"ב, באספקה מאסיבית של נשק לצה"ל. מותר להתגאות בהישגי התעשיה הצבאית שלנו, אבל חשוב לא פחות לשמור על הפרופורציות ולא לפרוש כנפיים גדולות מדי.

— שוב נתרבו לאחרונה התחזיות הקודרות על ההתפתחות הכלכלית, הצפויה לישראל בקרוב. איך אתה מתייחס אל התחזיות האלו?

— כל עוד תצטרך ישראל להקצות ארבעים אחוז מתקציב המדינה לבטחון — יהיה מצבנו הכלכלי קשה. חלק ניכר בתקציב הבטחון במימון, אמנם, בצורת מלוות ומענקים מממשלת ארה"ב. אולם את הסכומים האלה חוזרת ישראל ומשקיעה בארה"ב, ברכישת נשק לצה"ל. מאחר שהצורך בקיום צה"ל חזק יעמוד בעינו תקופה ארוכה, גם אם נגיע להסדרים מדיניים באיזור, אסור שנשלה את עצמנו, כי מצבנו הכלכלי ישתפר במהירות.

המאבק הוא לטווח ארוך. ביסוסה של התשתית הכלכלית הוא הכרח עליון לנו. כאשר מדובר במדיניות הכלכלית ובמערכת המאמצים להקטין את תלותנו במקורות־חוץ, אי אפשר לנתק את הדברים מהמערכת החברתית. יש שילוב הדוק בין המערכת הכלכלית והחברתית. יש כאן השפעה חוזרת הדדית.

כתוצאה מקפאון ושיגרה בחלק ממערכת החיים שלנו, בתחום החברתי־כלכלי, השתבשו ערכים ומושגים ונשתרשו עיוותים קשים, שבלי בחינתם מחדש, בלי הריש יסודי, בלי רפורמות מרחיקות־לכת ועקירת התופעות השליליות המעוותות, לא נשיג את היעדים הפנימיים בתחום החברתי־מוסרי. בלי סדרת רפורמות יסודיות, אולי אף כואבות כהוראת־שעה לטווח הקצר, לא נוכל למצות את מלוא הכוח, הגלום בחברה הישראלית.

עם כל ההערכה להתפתחות הטכנולוגיה באר"י, גם בתחומי הבטחון וגם בתחומים אחרים של המערכת המקצועית והתעשייתית, חוט־השדרה הראשי והעיקרי לעוצמתה של ישראל היה מה שבן־גוריון ז"ל קרא: ההכרה לקיים את יחודו של העם היהודי כעם־סגולה. מי שיסתפק במליל הזה יעשה מלאכתו רמייה. אנו חייבים לבחון בחינה אורח מה טעון תיקון ושינוי וגיזום חריף.

— רפורמה זה מושג כולל כדי...

— אתה הרי יודע, שאיני מאמין בתרופות־פלא. אבל צריך להתחיל. הכרח להתחיל. היום — גם אם ההתחלות הן צנועות. רפורמה אחת: לנער את האדישות, את שוויון־הנפש הציבורי, את ההשלמה עם השלילה. הציבור מוכרח להיות „איכפתי" ופעיל. הוא צריך לשלב את הפירנות שלו בעוצמה, המהמנה בממלכתיות הישראלית — אבל לא לסמוך רק עליה. דרושה לנו הזדהות אקטיבית של הפרט והחברה עם מטרות המדינה, כאשר היא מלווה בנכונות יום־יומית של כל אזרח להלחם נגד תופעות שליליות, לדחות את השקרים הקטנים בחיי יום־יום, הצומחים לשקרים גדולים ולעיוותים בלתי נסבלים. המפתח הוא המעשה של הפרט ואי־ההשלמה שלו עם עיוותים. מי שמסכים שבעל מלאכה, המתקן בביתו לביצוע תיקון, יעשה עבודה רעה ויגבה מחיר מופרז — נותן את ידו למערכת העיוותים. מי שמשלים עם רישום כוזב של קילומטרים במכוניתו — נעשה שותף למסכת השקרים. בעל או מנהל חברת דלק, היודע שמישהו לאורך השוליות, המטפלות בשיווק הדלק, מוהל בו סולר, כרווחיו כסף שחור רב — והוא שותק, מפני החשש, שמא אין לו די כוח ללחום בתופעה. אין אחר־כך כל ערך לטענותיו על עיוותים וליקויים ולעילות ושחיתויות בתחומים אחרים.

התופעות הזאת, שאנשים נוטלים לעצמם, לא להלחם בתופעות השליליות שבסביבתם הקרובה, בהשתתפותם הפעילה, אלא להתריע על אותן התופעות במקומות אחרים, ו„לקטר" בעתוני־שבת על ה„מדינה המושחתת" — היא אבי־אבות האווירה העכורה ותחושת אין־האונים.

— אבל כל זה אינו פוטר את השלטון מחובתו לעצוה כמידי כל בזו לאשפר בשגה הזה...

— בהחלט אינו פוטר! להיפך! מחייב את השלטון כחייבת ללא שום פשרה! מבחנה של ממשלה בישראל בימים אלה — והוא גם מבחנו של ראש הממשלה — הוא במידה רבה ביכולתה ליזום רפורמות ולממש אותן בעיקר בתחומים, שיש להם השפעה על המוסר הציבורי: מימוש נורמאלי הוגן, הטלת אחריות ברורה ומפורשת, בלי משחקים, על כל משמש בתפקיד ציבורי בממשלה, בחברות הממשלתיות הציבוריות וכיוצא הדין עד הסוף. בכל חומרתו, על כל אישה, והשרג גבולות היושר הנורמה התנהגותית המוסרית.

חשוב שכל אזרח בארץ ידע, כי אני משוכנע בכל לב, שכל אדם, ללא יוצא מן הכלל, ויהיה מעמדו כאשר יהיה חשיבותו כאשר תהיה, חייב לתת את הדין על מעשים שלא ייעשו, בלי שום צורה של חיפוי וכיסוי. שוויון־הערך של כל אדם בעיני החוק מוכרח להיות כל־כך מוחלט, שיש למשוך בכל ציוות וכל חריגה, לגלות אותה ברבים ולהדון את האיש — גם אם בבחינה פוליטית זה נראה כפוגע בממשלה, במעמדה כלפי פנים, או אפילו בדימויה כלפי חוץ. הממשלה תמחיש בחיים המעשיים את אמונתה ובמאיזתה בשוויון־הערך הזה.

בתחום הכלכלי אני רוצה להוסיף עוד דבר רב־ערך, לדעתי: יש לחפש כל הדרך להעדפת העוסקים ביצור החקלאי והתעשייתי, על פני העוסקים בשירותים. נכון הוא, שהמגמה בכל חברה מתקדמת היא הרחבת השירותים והשיפורים, אבל התנאי לכך הוא להבטיח קודם את היצור, כי בלעדיו לא נוכל לספק שרותים.

בגלל תפיסה לקויה בחברה הישראלית נוצרו מציאות, שמבחינת תנאי העבודה וגובה השכר, קיימת בפועל העדפת השרותים במקום הפרנסה. זהו עיוות מהותי ומסוכן, הטעון תיקון דחוף.

כאשר קראתי ושמעתי מה שבריה"מ עשתה בטיפוח האדם העובד והיוצר, חשבתי שזה מתאים רק לחברה טוטאליטארית. אבל אנחנו מחויבים להנחיל לתודעה הציבורית את ההערכה העמוקה ל„גבורי העבודה" ולספק להם תנאי חיים הוגנים.

— נוצמים בהסתדרות אינם שבעי רצון מהערותיך, כי „האיגודים המקצועיים שלנו בושים, כבר המילדות סימני הבירושה"...

— לא רק שאין לי כל כוונה לפגוע במישהו, אלא אני מעריך מאוד את תרומתה של ההסתדרות, בכל תחומי חיינו ורואה בה נכס יקר. יחד עם זה אני רוצה שייאמר יחד מה אמור לספר. זו החובה של כולנו. דרושה לנו מועצת עובדים אחת בכל מפעל, שמייצגת את האינטרסים של כל סוגי העובדים. דרושים לנו שינויים מפליגים בצורת הייצוג של העובדים הטובים. למשל: כל העובדים בתעשיית המתכת צריכים להיות מאורגנים באיגוד מקצועי אחד, כאשר הגוונים השונים בתוכו באים לידי ביטוי בחטיבות השונות.

— האם, כראש ממשלה, בכוונתך לפעול לשנוי ההנהגה הדרושה האמונה?

— אם ראש הממשלה לא יעסוק בדברים אלה, לא יהיה בהם קידום ולא יושגו ההישגים הנכונים. הדברים הקטנים שבחיינו הם היוצרים את איכות החיים ואת רמתם המוסרית. על אלה לא הושם הדגש בשנים האחרונות בצורה המתאימה. פשונו בצדינה של שקרים ושל עיוותים. לא די בנאומים על השליחות ההיסטורית שלנו. הורגלנו לשקר ואנחנו רואים את השקר כמעשה טבעי.

— אומרים שכל זה התחיל בשקרים, הבורים במס־הכנסה, והתפשט אחר־כך לכל התחומים האחרים...

— בוא לא נעסוק בשאלה היכן זה התחיל, אלא נבדוק דרכים היכן וכיצד זה ייגמר. הרפורמה, שאנו מתכוננים להנהיג במס־הכנסה, תהיה, לדעתי, מעשה גדול, כחוליה חשובה מאוד בהבראת המוסר ובעקירת השקר בחיינו. אני מאמין שצעדינו על הדרך הנכונה.

דב גולדשטיין

אלאשים:

...מה הכריז הרב יוסף כי הפא־
...המותרים לבוא עתה בקהלנו,
...שבט דן, איני יודע. אך יכול
...דברים שבמסורת. מי לנו דני
לדד הדני, שהעיד על עצמו
...ארץ־היהודים שבסוף הרי־חושך,
...עבר לסמבטיון? גם עליו אומ־
...פלאשי!

כאן ראוי להוסיף, אולי, ולאמר כי בני דנמארק טוענים שדניה היא ארץ הדנים ויש מי שמוצא קשר אפילו בין דן ל־דנאוס, מלך ארגוס שבי־יוון. במלים אחרות, בין בני דן לדנאים, כלומר ה־יוונים, ביחוד הפלש־תים.

...לפלאשים. לא זו בלבד שאינם ...אלא שספק אם ניתן לראותם ...מצאי אבינו שם. אנתרופולוגים, ...ורדים באילני־יוחסין שלנו לקוקים, ...שמוצאם כושי, הוא אומר, אפרי־...הם.

...יכול לאמר על עצמו בתוכנו כי ...? אנשי שמים בודקים לנו, ...אינם בודקים. כולנו בני תערובת.

...או בני בלי שם, אין לך עדה ...יותר מעדתם. יהדות בגורלה, אהבת ארץ־ישראל שלה. הרב גורן ...אולי, שאינם מדקדקים בכל ...יהודית (אף כי מסתבר שהם ...בהוצאת־שבת, דיני־מילה, מנהגי ...טהרה, פרישות ממאכלות אסורים, ...נטילת ידים לפני ברכת־המזון), אך ...למען שלא הביאו על עצמם כל ...יהודית. לעניין קדוש השם, אין ...נעים יותר. כל מה שקרה בהומל ...על הדוך ועל הדניפר, בימי ה־פראבוסלבים, קרה בזואגרה ובי־על האבאי ועל האוואשי, בימי האתיופים.

...לפלאשים גם שעות גדולות ב־...יעידו כל האובליסקים הגדולים ...לא הם הציבו אותם אבן, או ...על מכונם, אך הם שמסמטו אותם, ...את העיר!

עמים וארצות מרבים לספר בשבח ...ואין נוסע שלא הלל את כללי ...שלהם. האתיופים מרקיסים אפילו ...ומרים שריח מים עולה מהם. גם ...המשפחה שלהם העלו רבים על נס. ...העובדה שבתוך אומה חולת עגבת ...יהם כמעט חולי־מין.

...שאין לי אלא מה שעיני רואות, ...לאמר כי מה שראיתי אני היה, ...היפוכו של משה בהגיגה אישית, ...רית. מכאוים בגפר ניחו, ליד גונ־...בתולה נשפטים לאגם טאנה. איני ...שמו, אך זכר אני טושלים, אנחנו ...באשר עוללים מצפצים בעפר. ...היא בקתה סרופית, עגולה, מסוככת ...ראות אולי אכזוזית במוריאתים ל־...לאאנתרופולוגיה, אך אי אתה יכול ...בקתה מקרוב.

...שלותו בדרך הורה לנוע לצפור ...צדות — נאות, אלא שעניותן ...יצאו אלינו במרוצה והתלו עור־...את פטלוניהן: צפרדעים, המס־...ילו סיפור־אהבה עשוי חמר על ...לכה־שבא. חפצים מגושמים, שבי־...באו אלא להזכירך כי מאז ומעו־...הפלאשים אומביה של אתיופיה.

...ילדים, הצריכים מאוד לרחצה, נס־...עינו ופתחה בשיר שלא יכולתי ...סוב נעימתו, או מלותיו, אך ...על פי „ארצנו", ו„ירושלים") כי

...יה לראותם בכל מוראות בקיומם. ...בלואים, מלוכלכים. נדמה לי ש־...בים. להיי מלאכיו השרים. יצוקי ...של אנדיאה דלא־רוביה בפירנצה ...יותר!

...זה כלול במחיר כרטיס־התיירים ...עת עם הבריות.

...המרכזי הוא בית־כנסת. עד ש־...דכות לפנינו את מוצגיהן והילדים ...משירי ציון — אטרקציה מוסמכת, ...ראש עם לשכת־התיירות — פתח ...ארגז ישן והוציא מתוכו ספר

...אתם כאן?"

..." השיב בלי חמדה. אף על פי ...עמו צברית.

...אינכם עולים לארץ הקודש?"

..." השיב לי, „עולים..."

...אתי, לא מללתי! סבור הייתי ש־...כשם ששמחתי בו. מעבר לשנים ...לשער, בכל זאת, למה נתכוון. ...בריאים וחזקים, הנוטשים את החל־...החולים, הם בוגדים בכל אומה ...העלות את כולם, אנשים, נשים ...עלה אף על דעתנו. אימת מיתו

...יימצאו לנו עתה בתוכם עשרים ...בר האופטימיסטים. האירוניה היא ...ומצבו כמעט את השעה. עד שלא ...נת־היהודים קיוו להגאל בה. מן ...קמה, סוף־סוף, הבינו כי חסל ...נו, בסל סיכויים! מה שלא עשו ...שנות גזירות ורדיפות, עשו שנים ...של עצמאות. מעולם לא צד המי־...יוססטנסי באתיופיה נפשות רבות ...ב הפאלאשים.

...עשו איפוא עמם. כל שכן עמנו, ...בכנסת. לצורך חוק־השבות הם עתה ...כל השאר יבוא במדאי מעצמו. ...הל להם, בבואם ...לא שני דברים: ...הם אלוהים בזה ...משמשית, הרוש־...הרבנות — ושי־...ה, חלילה, ביזי ...המצפים להם ...נת הרחוב, להבי־...וקרזוב!

חנוך ברטוב

איסרו חג

זהו החג. חזר ואמר מעבר לכל השנים האלה הנער בן הארבע־עשרה־וחצי. זהו החג.

ביום השישי ההוא, ב־14 במאי, בחצי הלילה החליקה אניה מלאה יהודים צעירים לתוך נמל חיפה, שהה־אך היה לשער המדינה הנולדת. כעבור שמונה ימים הלכו הוא וחבריו בשדות שלא הכירו לעבר לטרון, ושם, באש שהבעירו פני הלגיון הערבי, בשמש הנוראה, נפלו רבים מהם בטרם התוודעו איש אל אחיו.

ומעבר לכל השנים האלה הוא חוזר ואומר, כמו כולנו, יותר ויותר, זהו החג.

★ ★ ★

מורדות ההרים, משער הגיא בואכה ירושלים, ומשם, בדרך הרטוב, נתיב הל"ה, לכיש, בית גוברין, קרית־גת, הצמיחו יערות. האילנות הם שעון השנים שחלפו מאז, המטעים, היישובים, המשפחות היוצאות לחוג כך את החג הזה, המעשיר והולך משנה לשנה.

על אחד ההרים האלה ההכבנסה, כמדי שנה, אחת מחבורות ההוגים, שידוע מהו המשותף לכולם, ולא ידוע מה רוחש ביום הזה בלבו של כל אחד מהם לבדו.

עמד שם גבר אחד, שכל־כולו הישראלי ומצוי, זה שאין פרשים רוכבים לפניו ואין הרכילאים מפארים ומסלסלים אותו. עקיבא פיינשטיין שם האיש. הוא עצמו מבני ראש־פינה, אבל גם כשהוא שותק וגם כשהוא מדבר אפשר לשבצו בכל אחת ממושבות ארץ־ישראל הישנה. הרבה דברים חשובים עשה למען עם ישראל והאחד מהם — הטיפול בעליה הבלתי־ליגאלית בדרך היבשה, מגבול הצפון. בחיוך מבוייש של בן־כפר סיפר על העינויים שעונה בכלא הסורי, ב„פאלאקה" על כפות הרגליים, ב„מכות חשמל", בהתמודדות עם מרצחים ושודדים שאתם החזק בכלא.

הוא וחבריו (אחד מהם, מנשקה הראל, המיוצר באופן אוריגינאלי וחד־פעמי) העבירו את הגבול עשרים אלף יהודים, בהם חמשת אלפים ילדים. אם היה צריך, אמר עקיבא פיינשטיין באותו חיוך של בן־כפר, היינו מוכן לעבור עוד פעם את הפינויים ההם, שהיו „תופת", כדבריו. צריך רק, הסביר, לעמוד על חשיבות „הנושא".

★ ★ ★

כל אחד והזכרונות שלו מן השעה החד־פעמית הזאת בחייה של האומה, כשעברה ממצב־צבירה אחד למצב־צבירה שני.

די בשיר „לו יהי" מפיה של חוה סיג־לוב כדי להעביר צמרמורת בבשר, אבל כל אחד והזכרונות שלו. עמדנו על הר חרות, ובראדיוס כל כמה קילומטרים רחשו הימים ההם, לפני עשרים ושבע שנים. מדורות העלו עשן של מחני־אורנים, ואל הזכרון חזרו הסיגריות שהיינו מגלגלים לא הרחק מכאן, בנווה־אילן, מן המקומות הללו עצמן, מפני שלא היתה — פשוט, לא היתה — סיגריה.

עלו בזכרון החברים שנפלו על הר טוזר, „המשלט הלבן", מן הימים המהוללים בבני־דורנו. עלו חיים, בן עשרים־ואחת־שתיים, יוסקה קבקר, ברוך אמון (רובינשטיין). עלו כמו־רים הממכים בני השמונה־עשרה, שהגיעו מן הקריה לחזוק הגדוד המאולתר שלנו, המסייעת המאולתרת שלנו, והם נפלו ב„ראדאר".

עלה חי נחום חברי, חי אולי יותר מן האחרים לא רק משום שכל חבריו אהבוהו, כי אם משום שאבד בקרב לא הרחק מכאן, בין הקאסטל לבין צובא, וימים רבים לא הוספנו כולנו לשגות באיזו אשליה שהוא עוד יחזור.

★ ★ ★

נחום לא היה „חייל". ספרי פילוסופיה ושירה היו נושרים, פשוט כמשמעו, מן הבאטל־דרס הכחול שלו וכיסי מכנסיו היו מלאים תמיד גרעינים. אבל הוא היה כל־כולו איש הצבא־שבדרך, מ"כ, מ"מ, ובנפלו — מפקד פלוגה. הוא עשה מה שצריך היה לעשות, אף שחיפש (כך כתב לחבר שירות או בצבא הזר, מעבר לים) „את האמת שבסבע, האמת שבמדע, האמת שבחיים". לא פחות ולא יותר.

אילו חי, היה היום בן ארבעים־ושמונה. אילו הוליד בנים, היה אולי היום אב לבן עשרים־ואחת־שתיים. אלה היו שנותיו כש־נצלם, בעודו מחפה במקלע על אנשיו בין הקאסטל לבין צובא.

נזכרתי בו קצת קודם. הזכיר לי אותו צלצול־טלפון.

קול צעיר מאוד, קולה של נערה, הגיע מעברו האחר של הקו. בקובץ־סיפורים שלי, אמרה, קראה „קולאני" ובו אני מזכיר את נחום. האם כתבתי למתום שושני?

מה לנערה צעירה כל־כך ולחבר שאבד לפני יותר מעשרים ושבע שנים, שבועות אחדים לפני קום המדינה?

היא היתה חניכה שלו, אמרה לי, והשתתפה במסע ים־עדים בנגב, שנחום היה כמפקדיו. היא היתה ידידה שלו.

איך קולה צעיר כל־כך, כאילו לא מבני־דורי היא, או כאילו לא עבר כל הזמן הזה?

אינני יודע. פתאום, משני עברי הקו הלא־נראה הזה, משוחחים היינו שנינו בנחום, בפרטי־פרטים, על כל העושר התמים הנפלא של אותו עלם, החבר הזכור — ביחידות הפרט הקטן — חנוך בר־טוב — איסרו חג — 2

לא כאילו. לא אנו רואים אותו, חבריו, איזה עלם גבוה, חסון, מן הג'ינג'ים האמיתיים, עיניים ירוקות־בהירות, אף הסוב מתקלף, שפתיים סדוקות, ואנחנו עוצרים את נשימתנו.

הא אנחנו יהודים. שלא, שזה כי שיכול היה להיות בנו.

* * *

מה חבל שאנחנו רק מדברים, מטלפנים, אינו כותבים — כבדורות קודמים — מכתבים. אמנות יהודית זו, שהיא גם פרטית מאוד וגם מאירה את כלל חיינו באורה המסויים, אבדה לנו, כנראה.

אף שאל רבים מן החיים עמנו אינו יודעים דבר אלא בזכות מכתבים המתפרסמים, למרבה הכאב, מתוך מה שמצויים אחריהם הנופלים. רק כך בגלים אנחנו איזה כה אנשי מרוכז כאן, בארץ הקטנה הזאת. ה־מכתב לחברה. המכתב לאב ולאם.

בלוה אותי מכתב כזה, של קצין שריון צעיר שנפל ביום הכיפורים. את המכתב כתב שנים אחדות לפני־כן, בימי מלחמת ההתשה. זה היה בליל־שבת. התחילה הפגזה ארטילרית קשה, ומחלקת הטנקים שלו, של יהוי דיל, צמדה בשטח. כדי לעודד את רוחם של אנשיו, התחיל יהוי לשיר — לתוך מכשיר הקשר — שירי שבת, וכך ישבו הצוותים בטנקים ושרו יחד, לתוך מכשירי־הקשר, קיבלו את השבת. וכשפסקה ההפגזה הם חזרו אל העצה. כך כתב באותו מכתב, „הסכתי לקרוא את מלחמה ושלום"...

* * *

בניירותי הישנים יש מכתבים מן הימים שישבה הבריגאדה באיטליה. בזכותם כתחבר הכל.

במכתב כזה, הנושא את התאריך 2.5.45 (שהוא יום כניעת הגרמנים בחזית האי־טלקית) אני קורא על קומזיץ סביב המדורה, שארגן נחום עם „החברה האלה" (בלשון החשאית של הימים ההם — אנשי הצבא שבדרך): הדלקנו את המדורה על אחד ה־רכסים הגבוהים ביותר בסביבת מצלה ה־הכישה וקרית ענבים, על ראש הר הנקרא בשם „הר הרוח". ראינו מדורות בכל ה־סביבה.

ועכשיו, ביום העצמאות תשל"ה, אחרי „לו יהי", שריב עולי רוסיה ושרה חבורת האש, הסלשים, והאתבול הבחור מוסיפים להת־צרבל בראשי ריח הארנים ועשנן של ה־מדורות, מכלא את נחירי וסובב סובב הולך הרוח...

* * *

כעבור שנתיים־שלוש, בתל־לכיש. כאן היתה אחת המצודות שהגנו על יהודה מדרום־מערב. כאן נמצא, בחפירות, מכתב שלח קצין ששמו הושעיה למפקד לכיש, המבצר האחרון שנותר בין ירושלים לבין צבאו של נבוכדנאצר (שהכנו חוזר ב־דיוק מדהים בספר ירמיה): „...כי אל משאת לכיש נחנו שומרים ככל האותות אשר נתן אדוני. כי לא נראה את (אולי את, ובלשון ומנגן איתות — ח.ב.) עזקה"... בספר ירמיה אנחנו קוראים על רגע טראגי זה בקורות הבית הראשון: „חיל מלך בבל נלחמים על ירושלים ועל כל ערי יהודה הנותרות אל לכיש ואל עזקה, כי הנה נש־ארו ביהודה ערי מבצר".

אנחנו עומדים בראש התל — ולרגלינו הפיקאנים והשדות המבבים הנאים של לכיש החדשה, ואנחנו רואים את עמק האלה בכל יפיו ואת חבלי הדרום עד קרית גת ועד אשקלון, בפרוס שנת הכ"ח, ורק מאוחר יותר, בערב, כשאני שומע את הנער בן הארבע־עשרה־וחצי אומר, „זה החג", אני מבין מדוע אין לו ספק שבכוחו להסביר לילדיו מה שוי הוא בשעה ההיא הפתאומית לעד. אני מבין מדוע מעשיר והולך היום הזה בלבנו החי.

חלום יעקב

משה שמיר

השליחים שאנו ראויים להם

„עלינו להחליט מה אנחנו רוצים: הפלגות או ויכוחים? תפקידי לארגן את ההפלגות, ואני אשליט את רצוני על השליחים".

(יהודה ארזי, בשנת 1945, לפי עדה שרוני בספר „ספינות ללא דגל")

שוב מהומת־שעה סביב שליחים שסרחו, למגינת ליבם של רבים, לשמחת ליבם של זבובי־המוגלא, הששים על כל מצע פתוח. אפשר לומר, במידה רבה של צדק, כי המקרים אשר התגלו על פני השטח אינם אלא סימן למה שמתרחש מתחת לפני השטח. הנושא כולו דואב וכואב. נכון, שמאות רבות של שליחים עושים את מלאכ־תם בשקט ובנאמנות ואפילו במידה מסויימת של הצלחה. בעייתם העיקרית — גם של הטובים ביותר — היא בשאלה הפשוטה: היכן התוצאות? אפשר וצריך לדרוש מהם יותר. אבל טובים ככל שיהיו, נאמנים ככל שיהיו — דעת הציבור מתעוררת, רגוזה ונקמנית, דוקא בשעה שמתגלים הכושלים, מעטים ככל שיהיו. ואז נשאלת השאלה על מה שמתרחש מתחת לפני השטח. המקרים הבודדים מפנים את ההורדה אל המקרה הכולל. מה דמות השליח הישראלי בגולה, שואלים. ואז, עד מהרה, השליח בה"א הידיעה נגרר אל ספסל־הנאשמים.

במקרים הבודדים יטפל מי שצריך לטפל. בשאלה הכוללת חייבת לעסוק המחשבה ה־ציבורית שלנו. זוהי בעיה שאסור להתעלם ממנה. אין כל יחס בין עצם המשימה המוטלת על שליחינו בגולה — לבין כוחם להתחיל להתמודד עמה. אין כל יחס ביניהם לבין רצונו של הציבור אליו נשלחו וממדיו. והם לא נשלחים — הם מושלכים. כשלונם מובטח מראש. כשאינם מעוררים רוגז — הם מעוררים רחמים. הם החלק העלוב והפחות מכובד במערכת היחסים בין ישראל לגולה.

מדוע זה כך? — אולי משום שהם מוצר כה אופייני של החברה הישראלית ושל השיטה הישראלית. ננסה להבין אותם.

*

על השליח הישראלי הממוצע פועלות שתי קבוצות של גורמים, לעשותו מה שהוא. האחת פועלת לחיוב והשניה פועלת לשלילה, והן קובעות את דמותו מלכתחילה, ללא מפלט כמעט.

אתחיל בקבוצת הגורמים הפועלים לשלילה.

הגורם הראשון המכריע בעיצוב מעמדו והלך־רוחו של השליח היא העובדה שבחיינו מצוה השהות בחוץ לארץ, הנסיעה לחוץ לארץ — אידיאל כבוד, שאין לו כמעט מתחרים בתוכנית־החיים של הישראלי המצוי. אפשר להסביר תופעה זו בדרכים שונות: הקוסמופוליט שבכל יהודי, המשיכה לתרבות העולם, קשי־החיים בארץ, הבריחה מן ה־מתח, הבריחה מתנאי הסגר כלכלי. אבל אי־אפשר להכחיש את מרכזיותה של התו־פעה. כל אדם יוצא לחו"ל כדי ליהנות, לבלות, לרכוש יקרה, ובמקרים רבים — לצבור קצת נכסים, אף כי לרוב צנועים ולא מעבר לצרכי־הבית. זהו חולי של החב־רה הישראלית כולה, ומי שאינו מוכן לראות כך (ואז אולי להתקומם עליו כדרך שיש להתקומם על חלאים אחרים של חברתנו), מי שממהר לגנות תופעה זו דוקא לגבי השליחים — אינו אלא צבוע.

הגורם השני המטביע את חותמו על דמותו ומעמדו של השליח הישראלי בגולה — הוא משטר ההפלגה המפלגתי השורר ב־חיינו. מבחינת השפעתו השלילית הישירה, הקונקרטית — הוא תכוף יותר מן הגורם הראשון. מבין הישראלים השואפים, או ה־מוכנים, לבלות שנים אחדות בחוץ־לארץ אפשר בקלות רבה למצוא חבר שליחים מבחר ומובחר. אבל כאשר הפרוטקציה ה־מפלגתית נכנסת לתמונה — מובטחת מיד הכרעת אלף שיקולים קטנטנים ואפילו מוש־חתים — על השיקול הזהיר של „הטובים — לשליחות".

אם מישהו יחשוב, כי המציאות המתוארת של מפלגות, המעמידות את האינטרס ה־כיתתי שלהן מעל־לכל, היא תוצר חדש יחסית של שנות המדינה ומאבקי הכוח הד־תועלת — יטול נא לידיו את ספרה של עדה סרני, „ספינות ללא דגל", שיצא בימים אלה בהוצאת „עם עובד". בתקופה נוראה, הגורל ביותר בדורנו, לגודל חורבנותיה ה־עשנות של יהדות אירופה, באיטליה של שנות 45/'46, סביב הנושא היקר והקדוש של הצלת שארית הפליטה והעליה הבלתי ליגאלית לארץ ישראל — שלחו המפלגות את שליחיהן לאיטליה (לפי מפתח), והללו עמדו על מחנות הפליטים והתחילו לארגנם (לפי מפתח), לסכסכם זה בזה (לפי מפתח), ולחבל בעצם מבצעי ההפלגות המסובכים והמתחרתיים, בהתעקשם על כך שההצלה תהיה אף היא לפי מפתח מפלגתי. יהודה ארזי ז"ל, מפקד מבצעי ההפלגות מאיטליה באותן שנים, גבר לזמן מה על שליחי המפ־לגות — אבל בחשבון הארוך ניצחו הם. מצב זה שריר וקיים עד היום.

לאחר ששני הגורמים הראשונים הורידו כבר את המבצע האישי של השליח, בא הגורם השלישי ומביא עליו פיחות נוסף. עובדה היא, שאנשים בעלי כישורים גבוהים, יכולת אישית, נסיון ומעמד ציבורי — כבולים בדרך כלל להתחייבויות שאינן מניחות להם להשתחרר לתקופה ממושכת יחסית. השליח מן השורה, ופעמים אף בעל התפקיד המרכזי, מגיע לרוב אל השליחות בתקופת מעבר בחייו, כשנגמר לו סוס אחד ואת הסוס השני עוד לא מצא. לא ייפלא, אפוא, שלא כל המועמדים לשליחות הם מן הסוג המבוקש. רבים מהם הם מן הסוג המבוקש.

כל הגורמים הללו מתכנסים תחת כנפיו של הגורם הרביעי. בלי לגעת בשא־לת נציגיה של המדינה בחו"ל (אף זו בעיה, הזקוקה לאיזורך רציני בהקדם האפשרי) — אין ספק, כי העובדה ששליחי העליה, החי־נוך והתרבות, הנוער והחלוץ הם חלק מן המערכת של הסוכנה וההסתדרות הציונית אינה מוסיפה להם לא מעמד, לא כבוד, לא כלים לעבודה רצינית. צר וכואב לומר זאת, אבל אם בארץ כבר התרגלנו לכך שהסוכנות וההסתדרות הציונית הן ליגה ב' מבחינת ריכוז הכוח האנושי והמעמד הצי־בורי — הרי בחוץ לארץ זוהי ליגה ג', קודמות לה במעמד ובהשפעה המערכת של מימסד ההון היהודי, הקשורה במגביות וה־מתרחקת מריח־ריחה של פעולה ציונית ודאי מן הפעולה לעידוד העליה, וסמוך מאד אליה (קצת מתחתיה) המערכת של נציגי המדינה, המעדיפה תמיד את בעל־המאה על בעל־הדעה.

השליח הישראלי הטוב והתמים, אף זה השואף בכל ליבו להתמסר לעבודה מאומצת, מוצא את עצמו עד מהרה כבול במסדרונות האפורים של משרדי עסקנים שיבשו והז־קינו, המביטים בו בחשד אם הוא מנסה לעשות משהו, השמחים למצוא בו כל סימן של מעידה או חריגה, והקולטים אותו בחיר־בה אל חיקם, אם הוא מקבל את צבעם שלהם ומסתגל לדרכיהם.

*

לעזרתו של השליח עומדים בעיקר שני גורמים חיוביים.

האחד — שאיפה עזה להצליח בשליחות. אני מנסח זאת כך בכוונה, כדי לא להיזקק לביטוי שאיש לצערנו לא יתייחס אליו ברצינות: אידיאליזם.

השני — והוא הגורם היכול לשנות את כל התמונה מיסודה: ארגון טוב מלמעלה ובעיקר — מנהיגות טובה מצד המרכז ב־ירושלים.

הגורם הראשון משתנה משליח לשליח. הגורם השני — מתקופה לתקופה. ובתוך ההנהלה הציונית עצמה ממחלקה למחלקה, ופעמים משנת־תקציב לשנת־תקציב. אם לא ניכנס לשדה המוקשים של פסיקה מי הוא מנהיג טוב מבין ראשי ההנהלה הציונית ומי הוא מנהיג רע, מתי ואיפה חלה הירידה התלולה ברמתה ובמעמדה של ההנהגה הציונית — עדיין נוכל להפנות את תשומת־הלב לרקע ההיסטורי־האובייקטיבי, הקובע את מידת פעילותם וחיוניותם של שני ה־גורמים החיוביים הללו. הרקע הוא — מדי־ניות העליה של מדינת ישראל. כאשר במדינה מתלהטת האווירה לעידוד עליה ול־שיפור הקליטה, כאשר החזון הציוני תופס שוב את מקומו כיעד עליון ודחוף וממשי — ניכר הדבר מיד בטיב פעולתם של השליחים ובתוצאות פעולתם. המעניין הוא, כי נושא העלייה הוא באמת הנקודה הארכימדית, המעניקה תנופה ועוצמה לכל יתר הפעולות הציוניות והיהודיות בגולה. כאשר המאמץ למען עליה נעשה רציני ודחוף — פורחים מיד גם יתר שדות הפעולה: החי־נוך העברי, תנועות הנוער, הקרנות השו־נות, אפילו התיירות וארגוני הנשים.

היפוכו של דבר — כאשר מן המדינה מתחילות לנשוב רוחות צוננות, כאשר ב־מדינה כושלת הקליטה, ממותנת הפעולה הציונית, יורדת נבאים הרוח הלאומית. אז ניכרת ההשפעה השלילית מיד בכל סניף ובכל פינה של עבודה ציונית בגולה.

כאשר שימשתי מנהל מחלקת העליה ב־לונדון, בשנים 69'-70' — זכיתי לעשות זאת בתקופה הטובה ביותר לעליה ולפעולה ציונית באותה ארץ. במשך שנתיים ומשהו עלו מאנגליה קרוב ל־4,000 יהודים (ואגב: ארבעה אלפים ולא ארבע מאות, אם בטעות התייחס מישהו בשמץ־רצינות לפליטון שהת־פרסם באחד העתונים בשבוע שעבר). חלקי וחלקו של צוות שליחים טוב, שפעל שם באותה תקופה לא עלה על חלקם הרגיל של שליחים בנושא זה. זו היתה פשוט תקו־פה טובה בארץ. לא רק המדינה והסוכנות עשו או גדולות לעידוד העליה, אלא גם גופים ציבוריים ופרטיים, חברות ומפעלים, עסקים ואפילו קבלני שיכון, קיבוצים ומוש־בים — הזרימו מידע ובקשות, אינפורמציה וחומר תעמולה, ומה שחשוב מכל: הזרימו את התחושה כי מדינת ישראל ערוכה ומו־כנה לקלוט עליה.

זה כמה שנים (ועוד לפני מלחמת יום הכיפורים) פסק הזרם הזה. לניתוח הסיבות לא אכנס. כרגע חשובה העובדה: הירידה התלולה במימדי העליה, ההידרדרות במעמדו של השליח, החולשת המתח במנהיגותו של הכרכז, רפיון הידים הארגוני לצד דלדול הצרכים הרוחניים והפעולה החינוכית וה־הסברתית — כל אלה נובעים ישירות מן העובדה המרה והנחרצת: מדינת ישראל אינה ערוכה היום לעליה ולקליטה, כפי שהיתה מיד אחרי מלחמת ששת הימים. הנושא הציוני כולו נמצא במורד. הגורמים השליליים — משתוללים באין מפריע, וכן לפנינו שוב „משבר שליחות" עם כל היבטיו האומללים.

אל נאשים, אפוא, את השליחים בגו האשמה. יש לנו, כמו תמיד, השליחים שאנו ראויים להם.

עירית חיפה
האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט

חגיגות העצמאות תשל"ה בחיפה

פרסי עירית חיפה 1975
★ ע"ש ד"ר א. דופין ★ ע"ש ה. שטרוק
★ לספורטאי המצטיין
יוענקו בטקס חגיגי באודיטוריום בחיפה
במעמד ראש עירית חיפה
חה"כ יוסף אלמוגי
במוצאי שבת, ח' באייר תשל"ה 19.4.75 בשעה 20.00
בתוכנית: דברים, הענקת הפרסים
קונצרט חגיגי בביצוע תזמורת פרו־מוסיקה בישראל
בניצוח דליה אטלס
הזמנות: בלשכות המודיעין העירוניות — היום ומחר

משרד הפנים

הודעה על הנהגת שעון קיץ

שעון קיץ יונהג החל ממוצ"ש.
אור לט' באייר תשל"ה
(19 באפריל 1975)
ועד לכ"ד באלול תשל"ה
(30 באוגוסט 1975) - שעה 24.00

במוצאי שבת ט' באייר תשל"ה
(19 באפריל 1975) בשעה 24.00
יש לקדם את מחוגי השעון
בשעה אחת.

مكتبة امن الاحتلال

מנחם בגין

שעת כושר לישראל באמריקה

א'

הפעם מצאתי בארצות הברית עצבות עמו־קה. לא תמיד היא נסוכה על הפנים. האמריקנים מוסיפים לשחק ולצחוק, אך היא בלב. העצבות הזאת, כמוה רציני, מדאיג קרה למעצמה האדירה. אכנם, כמה עמה ושיעור אין לו, אבל בשבועות האחרונים נוצר בה פרדוכס: הכוח הוא חסר אונים.

כידוע יש לאמריקה כאגר של עצמה אטומית ותימנית, המסוגל להשמיד, אפילו „מספר פעמים", כפי שאומרים אנשי התחום המדעי, את כל אויביה. אבל אין הוא יכול כלל למנוע בשדות הארוז הקרב של קמבודיה וויטנאם הדרומית. לאורך ה־חופים של דרום־מזרח אסיה שטות אוניות הקרב האמריקניות האדירות בעולם. על סי־פונן מטוסים בהירים כן הקול, בכבין טילים וראשי חץ, אך אין הן יכולות לשנות דבר במתרחש בנמלים, בכרים, בכבישים. וכה שקורה, כידי יום ביומו, על פני הרבבה בואיע את האמריקנים וגם מביש אותם עמוק.

העובדה הפשוטה היא, כי מיליונים אנשים נוספים מוכנסים, באלימות, במלחמת תנופה, ימות שלטון הקומוניזם. שום נאומים, או מאמרים, או פעולות פינוי הומניטריות אינם יכולים לשנות את העובדה המכריעה הזאת, והיא יוצרת את ההרגשה המביכה של חוסר אונים.

כזכור, התנהל באמריקה במשך שנים רבות ויכוח פומבי האם עליה לנהל מדיניות של שחרור כן הקומוניזם, כלומר לסייע לעמים, ביחוד באירופה, להיפטר מן המשטר אשר הוטל עליהם בעקבות מלחמת העולם השניה, או להסתפק בבלימת התפשטותו של משטר זה על פני ארצות נוספות.

פוסטר דאלס תמך בדעה הראשונה; קנן, אשר נחשב לשומתה להשיבה הקומוניסטית, יצג, במאמר מפורסם בכתב־העת „פוריין אפיירס" שהופיע בחתימת X, ללכת בדרך השניה (הנקראה בבקור Containment). אפשר לומר, כי אפילו בימי אייזנהאור ו־דאלס גברה דעתו של קנן דווקא. אמריקה נמנעה מלעזור למתקוממים ההונגרים והמנ־קים הסובייטים שבו השתלטו על בודפסט המורדת. אף על פי כן, היתה וושינגטון שבעת רצון ממצבה. האחראים למדיניותה היו רגילים לומר: על אף הכל, הקומוניזם לא התקדם במשך דור שלם.

היום אין הם יכולים עוד להשמיע טענה מרגיעה זו. התפשטות הקומוניזם לא נבלמה בהסכמי פריס משנת 1973. שני אזורים נוס־פים עומדים להיות מתנגלים בפמיש ובנגל. ואיש אינו יודע מה יהיה בעתיד, הקרוב או הרחוק, בלאוס, או בתאילנד, או בפלי־פינים. ובעברו השני של העולם גם פורטוגל, כמובן, מעוררת דאגה רבה.

ב'

תוך המהומה הגדולה הדייע לפתע המימ־של על הטסת אלפים יתומים וייטנאמים לארצות־הברית לאימוץ על ידי הורים אמ־ריקנים. הפעולה עוררה תהילה רגשית חזקה בימים. יומם ולילה ראינו על מסכי הטלוויזיה ילדים בוכים ונשואים על כפי אם ואב מאמצים. אבל במהרה באה התקר־רות גם מן התחום האנושי הזה.

רבו השאלות לגבי שלום המבוגרים, ה־נמצאים בסכנה אישית, אם יגיעו הקומוניס־טים לבתיהם. אין לומר כי נושאי הדגל האדום אוהדים בארצות־הברית, אבל אפילו שונאיהם היו צריכים להעיד, כי לא ידוע להם שקומוניסטים הורגים ילדים קטנים, לרבות בני אבות אמריקנים אלמונים. לא כן, המבוגרים, אשר שיתפו פעולה עם שליחי אמריקה למיניהם או עם ממשלתו של תייה. במעט לבטח צפויים להם בית כלא, מחנה ריכוז ונורע מהם.

מה יהיה עליהם? הם מאות אלפים, לפחות. איך יוכל להצילם? אפילו המתפארים בכך שתמיד היו נגד התערבות אמריקנית ב־וייטנאם אינם יכולים להשתחרר לחלוטין מ־שאלה זו, שיש לה נגיעה למצפון אנושי, אשר אמריקה, ברוך השם, עדיין איננה מוכנה להמיתו.

אך חילוצם או הצלתם של האמריקנים מאזורי הסכנה היא בעיה סבוכה. ראינו ב־טלוויזיה, וקראנו בעתונות כיצד מחזיקים חיילי ארצות הברית נשק דרוך כדי לא לתת ל„דייס" להתקרב למטוסים המפנים, שכן אין בהם מקום אלא לאמריקנים עצמם. תמונות, דמעות. דבר לא הועיל. איך רגילים הבריות לומר בכל הארצות? חייל הוא חייל. עליו למלא פקודה.

בפנטגון הבצורה צורה הנכונה של חיל הנחתים יותר לעג כאשר התנגדות. כדובר היה בכמה עשרות פקידים של השגרירות האמריקנית, שפינויים בוצע במהירות רבה. הנחתים, שהקיפום מכל עבר, היו מצויידים מכף רגל ועד קודקד, לרבות מסיכות גז. הקמבודים אפילו לא ניסו להתקרב אליהם או להפריע במהלך הפינוי, אך נדד לכראה טובי החיילים של המעצמה האדירה אשר ניצבו בפנים מאובנות נגד אויב־לא־קיים.

אחר עלול להיות המצב בסייגון. שם יש על פי ההערכה בין חמשת לששת אלפים אמריקנים. מספר כזה של אנשים אי אפשר לפנות בן־רגע. בוודאי יהיו דרושים כמה ימים להשלים את מלאכת הפינוי ומה יהיה בכבך ימים כרים אלה על מאות אלפי ה־וייטנאמים, ידידי אמריקה ומקורביה?

הסבוב כבר הגיע לאוזני האמריקנים של העלול להתרחש אם ינסו הנחתים מכרטיגה להרחיק אותם, באיומי שימוש בנשק, בן המבוזים או המסוקים. אבל אחד כמם לקצין אמריקני: „אתם הולכים לכם, לוקחים עמכם הכל, אפילו את החתולים, ובמשאירים אותנו פה עד אשר יבואו הקומוניסטים. אכן, בעלי־ברית מופלאים אתם...".

מרירות התקווה בוקעת מכלים אלה. ו אמריקה נבוכה.

תמונות אחרות הוקרנו לעיני כל מכוחות־הקרב בוויטנאם. ראינו טנקים, ונגמשים אמ־ריקניים חדשים דוהרים קדימה וצריחם אבוי־חרכוג כהרובנים ובמנפנים בדגליהם אשר עליהם הסמל הבגל הוויטקונגי. על פי החישוב המקובל נפל בידי הקומוניסטים — בכבך שבועיים בלבד — ציוד אמריקני ה־ניתן להפעלה מיידית בכיוון הפוך בשווי מיליארד דולר. בבסיס המפורסם בדאנאנג „העמדו" לרשות הקומוניסטים עשרות כסד־סים מצויינים, לרבות „פנטומים". אכנם, למחרת היום הוכחה כי חיל האוויר הוויט־נאמי יפציץ את שדה התעופה בדאנאנג כדי להשמיד את המטוסים האמריקניים האלה, אבל עד היום לא שמענו על ביצוע תכנית מרעיקה זו, ומי יודע אם „פנטומים" אמרי־קיים לא יפציצו את שדה־התעופה בסייגון... עצוב באמריקה, עצוב מאד.

ג'

הכל שואלים באמריקה מה על הסכמי פאריס משנת 1973, שבזכותם קיבל ד"ר קיסינג'ר את מחצית פרס נובל לשלום. הוב־טח בהם, בביטויים חגיגיים ביותר, כי לא תהיה עוד מלחמה בין שני חלקי וייטנאם, וכי כל השאלות הנוגעות בין האנוי לבין סייגון יבואו את פתרונן במשא־ומתן.

ובכן? הממשל בוושינגטון מנסה עדיין להתייחס להסכמים אלה, שבחתמו גם על־ידי מקבלה של המחצית השניה של פרס ה־שלום, הלא הוא מיודענו לה דוק־טו, בהירה של רצינות. הוא פנה לכל המדינות אשר ערבו לקיומו של ההסכם, ביניהן פולין, ב־אגרות דחופות ותבע מהן לפעול להפסקת ההתקפה הקומוניסטית.

ושוב נעשה עצוב על ליבם של האמריק־נים. הם הבינו, כי בורשה, כבמוסקווה וב־פקין, קראו את האיגרות הללו — וצחקו. וצחקו... ומה אתנו, האמריקנים יכולים לע־שות? היתה זו הנחה מוצדקת של לעג מראש.

רצוי לשוב ולקרוא את הסכמי פאריס הל־לו. הם נשתרעו, כפי שאני זוכר, על עמו־דים שלמים. המלים היפות ביותר היו כלו־לות בהם. זרות דמוקרטיה. שלום. איחוד מר־צון. יותר על פתרון צבאי. אבל מי שטען ב־שעתו, כי הסכמי פאריס יביאו את השלום המיוחל אל דרום־מזרח אסיה היה ציני או נאיבי, או, על אף הסתירה, גם זה וגם זה.

כל מי שלמד משהו על דרכי הקומוניזם יכול להבין, כי קודם כל הוא צריך לראות את החייל האמריקני האחרון עוזב את וייט־נאם. לאחר שנסיגה זו תקויים במלואה, כפי שהוסכמה, ותהיה דרושה תקופת זמן, כדי לתת לוייטנאם הצפונית ולוויטקונג נשק ותחמושת, טנקים ותותחים וטילים, למען אפשר לגדודיהם המשוריינים והממוכנים לפ־תוח במיתקפה כללית. ומשיפתחו בה, יפ־צנו, כי וייטנאם הדרומית הפרה את הסכמי פאריס...

במה, איפוא, היתה הציניות? אם המטרה האמיתית, היחידה, של הסכמי פאריס היתה הוצאת הצבא האמריקני מדאנאנג ומהוואה ומסייגון, היא הושגה. אבל אם, יחד עם זאת, הובטח כי לדרום וייטנאם לא יאונה כל רע, היה ברור מראש כי אין שחר ל־הבטחה זו.

והיכן התמימות? אם הניח מישהו, כי במשולש מוסקווה־פקין־האנוי מתייחסים ל־הסכמים כלשהם עם „האימפריאליסטים ו־משרתיהם" אחרת מכפי שהתייחס סטאלין ל„הסכמי יאלטה", או לשיחות עם המשלחת האנגלית־צרפתית בקיץ הלוהט של שנת 1939, הוא גילה נאיביות מדהימה נוכח ה־נסיון הנרכש ההתבגרות והחוזרת.

והאם ייתכן שילוב בין שתי תכונות אלו? נראה שהוא אפשרי. שמעתי מפי אדם מהימן, כי באחד הימים אמר ד"ר קיסינג'ר כהאי לישנא: „אנחנו הפצצנו אותם קודם עד כלות נשמתם ואחר־כך קיבלתי את פרס נובל לשלום".

זוהי הציניות. אבל מזכיר המדינה מנצל כל הזדמנות כדי לציין, כי הוא מאמין בכל לבו במדיניות ההדרכה הקרויה בלע"ז דטאנט, שהיא שלב גבוה יותר ביחסים הבין־גושיים במדיניות „הציונות". זוהי הנאיביות, שהיא לא פחות מהזיבה נוכח מה שמתרחש בחלקי עולם שונים, דהיינו באפשר לקומוניזם להת־קדם — זו המדיניות שבה עוסקת מוסקווה.

ד'

עם פתיחת הקריאה של הפרק המסיים רשאים הקוראים הנכבדים לתהות ולש־אול מה אותה שעת כושר לישראל, הכתו־בית בכותרת המאמר. אנחנו, אוהדי ישראל, בוודאי איננו שמחים לאידם של הקמבודים והוויטנאמים, או למבוכתה של אמריקה, המעצמה הידידותית. נהפוך הוא. גם עלינו לראות, כאנשים וכיהודים, את המאורעות בדרום־מזרח אסיה בדאגה בלב. התקדמות הקומוניזם היא צרת ישראל לא פחות, אולי אף יותר, כאשר של אומה אחרת.

אם הכוחות הקומוניסטיים יתהלכו על שתי בירות נוספות יבואו גם כהן הוראות להצ־טרף לאויבינו בכל הצבעה בארגון האומות המאוחדות. אין זו הטיעה או תוצאה של ירובות אידיאלוגית. הנסיון הוא מורנו.

אבל אם אין אנו יכולים להשפיע כלל על מאורעות המיפנה בהודו־סין, יש לנו אפשרות להתבונן בהם היטב מבחינת היח־סים בין ארצות־הברית ובינינו. המסקנה ה־נובעת מהתבוננות מקרוב היא כי אם נדע להסביר כהלכה את עמדותינו הלאומיות ו את שותפות האינטרסים האמיתית ביניינו ובין העם האמריקני, הוא יבין אותנו טוב יותר מאי־פעם בשנים האחרונות.

מה עלולה להיות התוצאה של העמדת הבירה, או ערים גדולות אחרות, בטווח האש הארטילרית של האויב? כל אמריקני יודע היום כי בתנאים כאלה אפילו ארצנו האדירה, גם אם היא רוצה או מנסה, אין לאל ידה להושיע תגבורות.

אמנם כן, באוזני מיליונים רבים של אז־רחי אמריקה הסברתי למה קואפים אויבינו בתביעותם למסור לשליטתם את יהודה ו־שומרון. כמובן, הרגשתי, הכוונה איננה ל־השוואה, עם המצב בדרום־מזרח אסיה ב־בחינת המהות והרוח, בשני התחומים אלה ההבדל בולט ומכריע. שם, בדרום־מזרח אסיה — אמרתי לצופים — עבר ציוד אמ־ריקני עצום לידי הקומוניסטים; במזרח־התיכון קרה ההיפך. בצבאנו יש יחידות ה־מצויידות בטנקים סובייטים טובים אשר „סופקו" לנו דרך מצרים וסוריה.

אבל אם ירושלים, תל־אביב, רמת־גן, פתח־תקוה, כפר־סבא ועוד יהיו בטווח האש של הארטילריה הערבית המשולבת, עלול מצבנו להיות חמור מאוד, קודם כל מבחינת הפגיעה האפשרית ברובה של האוכלוסיה האזרחית. או אז אבד כל סיכוי לשלום, אפילו מישהו ידבר או יכתוב עליו כמו בפאריס בשנת 1973. הערבים ישקו, או לפחות ישערו, כי במכה אחת, אף בלי להזיז את צבאותיהם, הם יכולים להנחית על האוכלוסיה שלנו מהלומה נוראה, ול־נסות בעקבותיה להרוס את מדינתנו.

הסיכוי המעשי לשלום הוא בכך, כי הם לעולם לא יגיעו לתנאים גיאוגרפיים כאלה, ליכולת התקפה כזו, למען ידעו כי ישראל איננה ניתנת כלל להחרבה; קיום זכותנו לארץ ישראל פירושו קיום בטחוננו הלאומי ובהם, ממש, תלוי הסיכוי לשלום. על פי התגובות מחוגים שונים יכולני לומר, כי שילוב זה של הנודעים נראה סביר בעיני רבים.

ואם נוכח הדיבור הנודע על ערובות בינ־לאומיות לאחר נסיגותיה, אמרתי לציבור האמריקני בלשונו There is no guarantee to guarantee a guarantee או בעברית פשוטה: אין שום ערובה שתוכל לערוב לקיומה של ערובה, לא הייתי צריך כלל לפרש. הכל הבינו למה הכוונה בעצם ה־ימים האלה...

ויכוח נושא היום למה התכוון הנשיא ניקסון כאשר הבטיח בשם ארצות־הברית לגנרל תייה, כי אם הצפון יפר את הסכמי פאריס תבוא „תגובה אמריקנית תקיפה". עובדה היא, כי כך הבטיח, כדי להניע את סייגון להסכים למה שלא רצתה להסכים. ובבוא שעת המבחן — התגובה היא מעולת פינוי.

ומה על אספקת נשק לישראל? תשובה מאוד ההדגשה, כי לא ביקשנו ולא נבקש הגנה על־ידי חיילים אמריקניים, אבל כל כוחה האדיר של האימפריה הקומוניסטית עומד מאחרי אויבינו, ואם גם ארצות מער־ביות, לרבות אמריקה — כן, בגלוי ובכוונת — יש לומר זאת — מספקות ציוד מלחמתי למדינות ערב, הרי ההגינות האנושית וסד־רת האינטרסים מחייבות לתת בידי יש־ראל את המבוקשים הדרושים להגנתה. גם לתביעה זו יש אוזן קשבת בדעת הקהל האמריקנית.

על אלה יש להוסיף גורמים חיוביים נוס־פים. למיעוט הערבי בארץ ישראל אמור נוכחה הרבותית, אופציה ביחס לאזרחות. פתרון בעיית הפליטים. הבטחת קיומה בס־תחת ועתידה של המדינה היהודית, בעוד לעם הערבי יש עשרים מדינות וריבוניות המהוות את אחת האימפריות הגדולות ב־היסטוריה — בהסברת אמת זו מקבל ענייננו פרספקטיבה שונה מזו שנצטיירה על־ידי התעמולה עויינת ובכיעה נפשית למושגי סלף מכוון.

כפי שנמסר מפי ד"ר קיסינג'ר, כי כתמת כשלון שליחותו במזרח התיכון קיים „תיס־כולי" בארצות־הברית. לא מצאתי שום סימ־נים להיסכול כעין זה בדעת־הקהל האמרי־קנית. לעומת זאת, אותות רבים לקיומו הם גלויים לעין כל בקשר עם מה שאירע שבועיים אחרי „הסכמי פאריס", מעשי ידיו שלא להתפאר של מזכיר המדינה הנודע.

אם הוא יציע עצה לנשיא שלא לתת עוד נשק לישראל, ההא זו עצה רעה גם מבחי־נתו. לא רק היהודים יקומו נגד עוול נורא זה, אלא גם אזרחים אמריקניים אחרים ברחבי הארץ האדירה.

אולם אל לנו לחכות עד שתינתן העצה הרעה, והלילה, תתקבל. אין שום הצדקה להמתין עד גבור „ההערכה מחדש" אשר אין לדעה כתי תסתיים. יש לפעול כיד ובכל הכוח המוסרי והציבורי העומד לרשו־תנו בארץ הדמוקרטית הגדולה. הסיכוי להצליח טוב. עת לעשות.

יעקב שדות

כפיר ישראל

הכפיר ישראל על ענקיך סס בגלוי ● ובזנבך תלויים סוד או שניים על בריאת העילוי ● והחזה מתמלא אויר תגאווה ממריאה ● המוראל מתרומם וההרגשה בריאה ● ונוכח שטפונות השידפון מכן ועד באר־שבע ● מפי שרינו על רצוננו הכן בשלום קבע ● (חידוש מעניין תפלא, נעוז ומקורי בממלכת ההסברה ● כלפי פנים, כלפי אויבים וכלפי ידידים בצרה) ● מרנין הכפיר הזה, או יותר נכון דבר פרסומו ● בסמלך מכרומים שאל השלום המיוחל לא יוחל העם על גוונו.

לא משאבי נפש, לא אוצרות נשק, לא מיליוני אדם ולא מאות אלפי סדירים בצבא ● לה (ולפתע, אם לא רק בגלל זה) יכולת תמרון וסחיטה הן מוושינגטון הן ממוסקווה ● שוב לא יכולת להישען על נימוקי צדק ומוסר ● בעולם שנות הצבעים המעורער ומוסר ● מה איפוא נותר לנו, מה מותרנו מן הכורדים, למשל ● לבד מאיום־שמשון כיסופי־הכפיר, רציני ורבי־בצקל? ● ואכן בשם מה דורשים מאתנו לסגת מעמדות בטחון ובוקה, בשם מה? ● אם לא, בסופו של דבר, בשם הכוח ואיום חידוש המלחמה? ● וכה תכובתנו, לפיכך? ● המתפרסים אצל האויב נאומי שרים נמלצים על שלום הנכסף ● או הופעת הכפיר באיבוד כוח העמידה ויכולת הלחימה על הסף ● או הופעת הכפיר בשמי האזור האפורים ● הגלוכה בה הבטחה כי גם בים וביבשה עוד יופיעו לנו כפירים?

הכפיר ישראל! לא נותר אלא ענין העיתוי ● מתי בדיוק, שגו רבותינו, יש לתת לקיום שכמותך גילוי וביטוי ● מצד אחד יש שיקולי מוראל והרתעה ● אך מצד אחר פרסום עלול להכיל ברכש ולמנוע הרתעה ● ומהצד הלייטי, כמקובל למדי זה זמן רב ● לעולם איננו חושפים סודות אלא רק מדליפים אותם לעתונות המערב ● (אה, איך סידרנו את העולם סידור כה כוזהיר! ● והתעשש לו ב„ברק" — והנה „כפיר"...) ● קנא קנאתי בך, אתה החכם האלמוני הגדול והמופלג ● המחשב חישובי פירסום לפי כל השיקולים לעיל ומקבל תוצאה חיובית כל כך דווקא ערב הג!

התעשיה „מתפזרת"

תהליך יציאת התעשיה משפלת תל־אביב גובר אך טעון האצה נוספת. תוך דא... לעיר הגדולה שלא תהפוך למרכז שירותים בלבד

מאת יובל אליצור

בימים אלה של קיפאון ב־השקעות והאטה מדאיגה בהיקף הפיתוח מעוררת חנוכתו של מפעל המזון של „אר־סם" ביוקנעם בשבוע הבא, מפעל שבו הושקעו כ־20 מיליון ל"י, סי־פוק הנובע גם מן העובדה, שלפנינו חוליה בתהליך העברת מפעלי תע־שיה משפלת החוף לאזורי פיתוח.

מחקר שפירסמה בימים אלה המחלקה לגיאוגרפיה של אוניברסיטת בן גוריון מלמד, כי בין השנים 1965 ו־1971 פחת שיעור התיעוש בנפת תל־אביב ועלה בנפות אשקלון, חדרה רמלה ובאר־שבע. זוהי מגמה שבארבע השנים האחרונות נמשכה מגמה זו ואולי אפילו נתחזקה.

חלקו הראשון של המחקר, הנקרא „תמורות בתפרושת ענפי התעשיה בישראל" אינו מביא מסקנות ערכים וכמותיים לתמורות אלה, ומסתפק בהשוואת רמת התיעוש בין 14 הנפות במדינה. רק החלק הרביעי, שלא הושלם עדיין, יצטה להעריך את מדיניות פיזור האוכלוסיה של הממשלה.

● „תיעוש סביר" בתל־אביב

אולם גם מתוך החלק הראשון של המחקר ניתן להסיק לפחות מסקנה אחת לגבי כדאיות „התפרשות" של התעשיה הישראלית. ב־אזורים שאינם בסביבות תל־אביב גדול בהרבה חלקם של הילדים באוכלוסיה. ילדים אלה יצטרפו לכוח העבודה האזרחי ויהיו העתודה שבכמנה הוכל התעשיה לגייס את עובדיה בעתיד. בערים הגדולות יותר ב־קשיים בגיוס שבדים לתעשיה, בעוד ש־בבאר־שבע היו הילדים בשנת 1967 כ־41.5 אחוז מכלל האוכלוסיה, באשקלון 41 אחוז ובנפת צפת 39 אחוז היה אחוז הילדים ב־נפת תל־אביב רק 27.5 ובחיפה רק 25.5.

כיצד מדדו עורכי המחקר את מידת התיעוש של נפה מסויימת?

אחת השיטות היתה בדיקת „שיעור היתרון למיקום", כלומר השוואת היחס בין ה־מועסקים בתעשיה בנפה כחלק מכלל ה־מועסקים בתעשיה בארץ לבין השייכים ל־כוח העבודה האזרחי בנפה כחלק מכלל ה־שייכים לכוח העבודה בארץ. אם המנה ש־מקבלים היא פחות משלם, סימן ששיעור התיעוש נמוך, ואם הוא גדולה משלם, סימן ששיעור התיעוש גבוה.

עורכי המחקר, יהודה גרדוס ושאול קרקובר, קבעו מידת תיעוש מוגבלת כאשר „שיעור היתרון למיקום" הוא עד 0.85) מידת תיעוש סבירה שבה „שיעור היתרון למיקום" הוא בין 0.85 ל־1.10, ומידת תיעוש גבוהה שבה „שיעור היתרון למיקום" עולה על 1.10.

בין השנים 1965 ו־1971, שאליהן מתייחס המחקר, ירדה תל־אביב מ„מידת תיעוש גבוהה" ל„מידת תיעוש סבירה" ואילו נפות צפת, יזרעאל, חדרה ובאר־שבע עלו מ„מידת תיעוש מוגבלת" ל„מידת תיעוש סבירה". בנפות ירושלים וכנרת היו מידות התיעוש הנמוכות ביותר באותה שנה.

מגמת מעבר התעשיה הישראלית מאזור תל־אביב לאזורים אחרים, המשתקפת בין השאר בעובדה כי אחוז המועסקים בתעשיה בכל הארץ הגיע השנה ל־27 אחוזים, אך אחוז המועסקים בתעשיה בערים המוגדרות כ„ערי פיתוח" עומד על 43, נובעת גם מ־העליה המסחררת במחירי הקרקע.

הגדיבות של מינהל מקרקעי ישראל, ש־הירשה לתעשיינים לשלשל לכיסם מיליונים בהעברות קרקע לאומית שנמסרה להם בחכירה לקבלנים שבנו על קרקע זו בנייני דירות היתה לדעת רבים המדריך החשוב ביותר לפיזור התעשיה. התמורה שנתקבלה מהעברת הקרקע היתה לעתים כה גדולה עד ש־עלתה על ההשקעה העצמית שנדרשה מן ה־משקיעים שהקימו מפעלים באזורי פיתוח, ופיצתה אותם על יותר ההוצאות שבהם כרוכה ההעברה. תשלום פיצויים לחלק מן העובדים.

ולא רק הנסיה לכמש רווחי הקרקע שעליה עומד המפעל, אלא גם הקושי לרכוש קרקע נוסף הדרוש להרחבה מסביר את יציאת התעשיה מן הערים. לפני כחמש שנים ה־חכירה „החברה הכלכלית לירושלים" קרקע באזור התעשיה של תלפיות לפי הערכה של 20 ל"י למ"ר. אם ינסה כיום בעל מפעל באותו אזור להרחיב את שטח מפעלו עשויה „החברה הכלכלית" לדרוש ממנו 800 ל"י למ"ר, כלומר פי 40!

● 4000 דונם ברמת חובב

ריבוי המיגבלות האקולוגיות לפיתוחה של התעשיה מחייב העברת היצור הכרוך בזיהום האויר באזורים צפופי אוכלוסיה למרחבי ה־נגב. ברמת חובב ליד באר־שבע מכשירים כעת של 4,000 דונם לאזור תעשיה — שיהיה מן הגדולים בארץ ויאפשר את הת־פתחות בירת הנגב כמרכז תעשייתי ללא חשש מפגעים אקולוגיים (בדומה לערד, ש־היא עיר תעשיה אף שהמבקרים בה אינם רואים בה ארובות עשנות).

בגליל כבר אותרו ששה מרכזי תעשיה אזוריים ומיקומם אושר על־ידי הוועדה ה־מחוזית לתכנון ובניה, והשנה יוחל בהקמת שלושה מהם (תפן, מחנים, צומת כברי).

ויכוח חריף נתגלע בין המומחים — כלכלנים, סוציולוגים, ומומחים לפיזור — הניתן לבסס ערי פיתוח אם התעשיה לא תהיה בקרבן ממש? האומנם אפשר לצפות שכל עיר תפעל כיחידה עצמאית, ואזור תעשייתי אחד יספק תעסוקה למספר ערים ואף לתושבי האזור החקלאי כלידן? הויכוח לא יוכרע ב־מהרה אף בינתים נמשך המבצע.

עידוד ישיר למפעלי תעשיה באזורי פיתוח על־ידי השכרת מבנים לתעשיה שהוקמו ב־תקציבים ציבוריים מהוה אף הוא גורם ישיר ליציאת התעשיה מאזורי החוף. הנסיון מוכיח כי כאשר קיימים מבנים נמצאים גם בעלי התעשיה המתבקשים בהם. בשנת 1974 הוקמו מבני תעשיה, בעיקר באזורי פיתוח, על פני שטח של 100 אלף מ"ר בהשקעה של כ־80 מיליון ל"י. השנה ישקעו 150 מיליון ל"י בהקמת מבני תעשיה.

אם נזכור עוד, כי גם בקיבוצים גדל והולך חלקה של התעשיה והיא מספקת כבר כיום יותר מ־50 אחוז של הכנסותיהם יתברר לנו גורם נוסף לפיזורה של התעשיה. סבוך יותר הוא נושא תיעושם של המושבים. קשה לרתום את כל חברי המושב ולהשקעות במפעל משותף ובאיזוד מן שם התנגדות מובנות להקמתם של תעשיה בבעלות גורם זר.

אחד הפתרונות לנושא תיעוש המושב להיות המרכז התעשייתי האזורי. ב־המושב שאינם יכולים למצוא את ב־החקלאות בשל מיגבלות קרקע ומים או אינם רוצים לעזוב את המשפחה ה־הכפר ולנדוד העירה, ואלה מבניהם ה־לטכנולוגיה יכולים לצאת מדי בוקר במפעלים המוקמים במרכז התעשייתי ליישבם.

● חשש לעידוד מיון

מפעלי התעשיה היוצאים את ה־מתמקמים באזורי הפיתוח אינם הולו־ל„שממה". הם מצטרפים לרוב למפעלי אחרים שכבר מצויים במקשות א־שירותים כגו בתי מלאכה, כבישים, ברזל, קשר טלפון וקירבה לנמל. אינ־היתרון של מפעלים בתל־אביב ובחוש־

במגמתה זו של התעשיה „להתפזר" שיקולים כלכליים מחייבת בחינה מח־שיטות עידוד למפעלים באזורי פיתוח כבר הפכו מיותרות. אם מעמידה ה־ממשלה לרשות המשקיעים באזור פי־70 אחוזים מהשקעתם בצורת וההלוואות שאינן צמודות, לעומת פחות מ־50 אחוז במרכז הארץ, עלול לגרום עיוותים.

מתעורר החשש, שמא הפיתוי להקים עתיר הון באזורי פיתוח והוא במרכז כמו למשל התוכנית להקמת מרכז הב־ביטית, בא בעיקר כדי להגדיל את של התקן הצבורי ולזכות בעוד ה־מקופת האוצר בלי שיהיה בכך הגיון פיזורה של התעשיה מחייב התחשבות שיקולים הנראים לעתים סותרים.

א) אין זה סביר כי בתל־אביב בין ובחיפה יעסקו כל התושבים בשרות יתפרנסו זה מזה. הדבר יביא לניוון מן הראוי שכמה ענפי תעשיה, ובעיקר הטכנולוגיה, יתרכזו גם בעתיד בער גדולה ויעמדו בקשר הדוק עם ה המדעיים.

ב) אין זה סביר שבאזורי הפיתוח פתחו מרכזי שרותים וכי אזורים אל קשורים לעיר הגדולה בהספקת השר

אחת הדרכים לריענון העיר היא ענפי השרותים, ולא רק משום שבענפי מוצאים כיום מחסה גורמי שוליים שה שהמשק הישראלי אינו מסוגל לשא שכמר, אלא גם משום שבענפים אלה כיום אפילו אותם נוהלים של פיקוח המשלבים בתעשיה הישראלית.

● תעוש השירותים

אחד המפעלים שנועדו לשנות את בענפים אלה הוא „תעוש אחזקה", הם של „תעוש אזורי פיתוח" ההסתדרותי

אנשי „תעוש אחזקה" סבורים כי הרעות החולות של המשק הישראלי הבשרות המדבקות בענפי השירות אבטלה המוסוית המתפתחת בהם. בית המקיים מנגנון מבני לאחזקת הציוד המתוחכם שלו, מערכות הקישור והמערכות המאפשרות את ניהולו התקין המוסד, חייב לקום מנגנון התחזוקה ופעל שנה.

חברת „תעוש ואחזקה", המעסיקה כ־120 איש, רובם בעלי מקצוע, קיבל עצמה לספק בקבלנות שרותי אחזקה חולים ממשלתיים ושל „קופת חולים" בצפון הארץ ובמרכזו. אין מנופלין יכול כל בית־חולים למסור את עבודות זקה לחברה אחרת או לבצע אותם בעצמו.

החברה גם עוסקת באחזקת מערכות אויר עבור משרד הבטחון ובאחזקה לענף התחזוקה של בניינים. פרוייקט הנמצא על ה„כותנה" הוא תעש ענף ה ובכלל זה אספקת מפות, סדינים ומגבות בתי־מלון, למסעדות ואולי אף לבתים פר

פעילותה של חברת „תעש אחזקה" אלא דוגמה לתהליך המיפנה, הנמצא בעיצומו, אך הטעון הגברת הקצב של תהליך פיזור התעשיה ויציאתה את הגדולה בד בבד עם יעול השרותים ב...

מחירון פילקו לעולים ופטורי מס

	המחיר
מכונות כביסה	
קומט ביו W/30	—.300 ל"י + 280$
סופר ביו W/50/40	—.300 ל"י + 300$
אקוס ביו W/60	—.300 ל"י + 350$
מייבש כביסה	—.300 ל"י + 280$

* המחירים הנ"ל כוללים התקנה, הדרכה, שרות ושנה אחת אחריות.
* מיסים, הובלה בארץ ועמילות מכס ישולמו ע"י הקונה בעת שחרור הטובין.

הספקה מהירה

להשיג בחנויות המובחרות לצרכי חשמל.

אולמי תצוגה: תל־אביב, בן יהודה 61
חיפה, כיכר מאירהוף 9, קרית אליעזר.

PHILCO

פילקו תמיד-באיכות עולמית

לתושבי ירושלים והסביבה

החלה מכירת מוצרי הלבשה מעולים
לעונת הקיץ במחירים הזולים ביותר
באפנת אליצור-רח' יפו 56 ירושלים
טל. 221291

	במקום ל"י	רק ל"י
חולצות טריקו גב חשוף	39	10
חולצות טריקו מיני חדיש ביותר	39	10
חולצות דיולן סריג לילדים, שרוול קצר	49	15
חולצות דיולן ובטיסט חדישות, לגברות	79	20
חולצות משי — וואל, חדישות ביותר, לגברים	97	35
שמלות בד פרחוני במבחר הגדול ביותר לקיץ	89	20
חצאיות מקסי קורדרוי פרחוני קיצי	119	45
מכנסיים קצרים גברדין לילדים	39	15
מכנסיים גברדין לילדים ונוער	119	35
מכנסיים ג'ינס אמריקאי אמיתי	119	50
מכנסיים דיולן לופט לנשים	79	30
מכנסיים דיולן סריג לגברים מפירמה ידועה, מידות גדולות	129	70
ז'קט בלייזר גברדין גזרה 1975	405	150
שמלות מכנסיים לים	89	20
בגדי ים לגברות מודל 75	139	40
בגדי ים לגברים	59	20

„סיבוב הבא" בעימות עם וואשינגטון

יוסף חריף

הקריקטורה שהצחיקה את יצחק רבין ● המילכוד שהכין לעצמו יגאל אלון בוושינגטון ● הראייה שהביא קיסינג'ר מפיו של מאו: כשביקר בפקינג אמר לו המנהיג הסיני, כי כל מקום שארה"ב מוותרת ונסוגה ממנו, יורד משקלה הסגולי גם מעבר לאותו מקום.

...ש הממשלה, יצחק רבין, ...א יכול היה להסתיר ה...ובוע את הנאתו ושחוקו ...מראת קריקטורה, שנד...ין אמריקני: הנשיא פורד, ...תאגרף, תשוש, נשען על ...בפינת הזירה; את עינו ...מקשט „פנס" רציני; ...גוף מעוצמת המהלומות ...עליו והוא שרוי באפיסת

...התבלים ביתלה איזה יצורון קטן המתאגרף: „אולי עליך להד...י" — כאומר, אינרוף אינו ענף ...ה לך...

...יג'ר, בדמות המאמן, נושא על את מגבת הצגנין להשבת רוחו רוכן עליו ולוחש: „אני חושב ...יג סיבוב נוסף עם ישראל, אם

...ראל מופיעה בדמות היריב, ש...ה„נוק־אאוט"... אפשר להגיע ...במולין ולא להניח את הכפפות, ...ה היא שאלת הכדאיות — „אם ..." שהרי בזירה הכל פתוח, אהה ...ר מכה תחת מכה, אך עליך להיות ...הטוף „נוק־אאוט" נוסף...

...משלה צחק במלוא הפה תוך ש...את עיניו ביצירת אמן־החרט ה...ך לא היה זה צחוק של „מתהלל ...כששיבוחתו על קו־הרוח סגיליה ...מערכת הלחצים האמריקנית, ש...איש את מעצבי המדיניות ביש...בין אותם, לאלץ אותם להרהר ...י ולקבל את הקו של וושינגטון, ...הטעם באושה פנים רצינית — ...עוד לא נגמר!.." הוא משוכנע, ...האיתנה של ישראל השיגה משהו, ...רד אולי את הממשל האמריקני ...י לא די להטיף לישראל, להלך ...ים בבבואות קודרות, ולפטור אותה ...מוחכמות במקום לפצותה בדברים ... אבל הוא מודה: „זה עדיין לא ...אולי מתוך כך שהוא מגיח, כי ...ינה יכולה להרשות לעצמה לנהול ...לא להפש את ההזדמנות הראשונה ...נוקף.

...לוש הצעות ישראליות

...אם ה„סיבוב הנוסף"? ...בירור השאלה הטורדת כיום את ...של ראש הממשלה, שהרי הדרישות ...נשארו כשהיו, הן מצד מצרים והן ...ב. כשנפגש שר־החוץ, יגאל אלון, ...ר ארה"ב בישראל, קנת קיטינג, ...תו של זה לוושינגטון להתייעצות ...ו האמריקנים שנקראה על־ידי ד"ר ...העביר באמצעותו לשר־החוץ ה... שלוש הצעות „חדשות", שיהיה ...ולי לבצע קפצה במזרח־התיכון ...בר־ביניים מגבלק משהו מן הנוס...ר קיסינג'ר טיפל בו באזור בחודש ... • הסכם רחב יותר — כלומר, ...שראלית אל מעבר למעברים אם גם ...המגית תהיה גדולה יותר, משהו ...מגבר, אם כי לא בהכרח על פי ...פירושו יהיה קץ מצב הלוחמה; ...כולל — ליישוב כל הבעיות ה...מלוקת בין מצרים וישראל וכינון ...שלום ויחסי שלום). ככל הידוע ...עמדה האמריקנית קרירה למדי. ...יו הצעות שיכולות להיחשב כ...ברית־לסחור. דומה, כי גם נסיעתו ...אלון לוושינגטון, נסיעה שנכפתה ...ל האמריקני, אינה יכולה להצמיח ...ולי אין זה מקרה ששר־החוץ עצמו ...צאתו, כי אין הוא תולה תקוות ...יעתו, ככל שהיא נוגעת לצד ה...

...משלה שהתנגד לנסיעתו של אלון ...זאת לא רק בגלל הצד הפורמלי ...בשל כך, שראש הממשלה הוליס ...עצמו בלא שנועץ בממשלה, אלא ...גלל העיתוי הבלתי מוצלח. ומי ...ל „העתוי" התכוון בעצם לכך, ...לא בדרותת מגמותיה החדשות, אם ...ה, של וושינגטון, מוטב שלא להסי...הבנות נוספות, שהרי עובדה היא, ...סינג'ר, ולא רק הוא, אלא גם ...ל מי שיש לו נגיעה לענייני האזור, ...ששר־החוץ, או אולי מישהו אחר ...ישראלי, היטשה את ארה"ב וגרם ...לך שליחותו של הד"ר קיסינג'ר. ...אם דבר זה כשלעצמו לא היה צריך ...ר שר־החוץ להידחק עכשיו כאורח...א לוושינגטון, דווקא משום שיש...שת מאי־הבנות נוספות עם וושינג...ין שראוי לקרוא להן משבר ביחסים ...לאו, כפי שגורס, למשל, ראש ... — בן הדין היה לדעת מראש ...ה נוסע מר אלון. זו הגזאה עצמה ...ההערכה־מחדש של וושינגטון לגבי ... המתחייבים כיום במזרח־התיכון ...צמנה יסודי מצד ארה"ב בשאלת ...ל הסדר־הביניים. דומה, כי הדברים ... ד"ר קיסינג'ר בעת־הפרידה מ...ו בירושלים צורם כהדהדים ב...ואלה נותנים למעשה מושג ברור ...כן עומד ד"ר קיסינג'ר, „המאמן" ...אינגרוף המזרח־תיכונית.

הממשלה יש, אגב, בעניין זה גירסה ...„אין הוא רואה את נסיעתו של ...חולשה", אלא להיפך. כדבר שיש ...הבליט את עמדת־הכוח של ירושלים. ...ישראלי, אפילו יהא זה שר־החוץ, ...חוש מוושינגטון כאשר צרכיה של ...מחייבים את עיגונו לארה"ב (לצרכי ...ו לצרכי הסברה). אבל גם יצחק ...ה, כמדומה, שד"ר קיסינג'ר היה ...שאלון לא יבוא כלל ובוודאי לא ...ות חדשות, חדשות ממש. והלא מר ...עין, שאין צורך בהעלאת תכניות ...ובכלל, אין גם צורך, לדעתו, להר... כך. להיפך, חשוב שהדברים לא ...בפידנא דריהוא והוטב שיצטננו ...ואשר לד"ר קיסינג'ר אין הוא צריך ...ת ההתפתחויות „באופן אישי"...

...אשר ניהלו את המשא־ומתן אינם להשתחרר מכמה רגשי כהיחות כש...סינג'ר, השלום ההייכן כלפי חוץ, ...ת שלוות רוחו ואז היה מסיח באנשי...רים קשים כמו, למשל, תגובתו ברגע ... לו על דעת ממשלת ישראל, שאין ... רואה לאפשרי לקבל את התנאים ...: אתם נכנסים — אמר — לשלב ...ביותר לקיומכם!..

בנשימה־אחת הוסיף: אין להתעלם מכך, שגם אנחנו נתונים עתה ברגעים קריטיים, בהתייחסו למעמדה של ארה"ב בכבה מוקדי־תבערה בעולם. אבל לא זה הדבר שביקש להדגיש. הרגש הרושם על כך, שישראל נכנסת „לשלב המסוכן לקיומה". אם זו תהיה צורת החייכות, או הבירור, בין וושינגטון וירושלים אין כל סיכוי להתקדמות ולהבנה. בכך חש אולי ד"ר קיסינג'ר בהיותו בירושלים, משהבחין במהלך שיחותיו כאן, כי האיומים המרומזים אינם עושים את שלהם. היה אמנם משנה את הטאקטיקה ובמקום להסיח בצוות הישראלי האשמות על חוסר גמישות היה פונה אל לבם: „אהב עייטיב מבה־הצות! וכשהיו אומרים לו, כי מה שמצרים מציעה והוא, קיסינג'ר, מייעץ לישראל לקבל עלול להחזיר, במוקדם או במאוחר, את ישראל למקומה — היה מודה על כורחו, שאמנם אין הוא יכול לערוב שהסכם, ויהיה הטוב ביותר, ייכבד ושמצרים תעמוד בו, ואף־על־פי־כן לא חסך כל מאמץ כדי לשכנע את ישראל שתקבל את התנאים המצריים. וכשראה, כי אין ההגיון הזה משכנע את ישראל היה מפעיל את הנשק־הסודי שלו, זו הנוסחה המתוחכמת, שבאה להעניק לישראל את אשר היא כה מייחלת לו: התמורה המדינית. ורק אז אפשר היה להיווכח עד כמה ערמומית, אם לא תרמית סתם, יש בשיטה הזאת. הכל בנוי על נוסחה ריקה, על איזו התחכמות שאפשר שהיה מקום להתפעל מברק החכמה שבה, אלמלא מדובר בעניינים קובעי גורל.

„התמורה המדינית" שהציע קיסינג'ר

כך, למשל, נתברר בינתיים, כי כדי לפצות את ישראל בעבור נכונותה לסגת מן המעברים ואבו־רודיס מוכן היה ד"ר קיסינג'ר להציע לישראל תמורה „מדינית". ומה היה תוכנה של התמורה הזאת? — הריהי: כיוון שהפער היה גדול, משום שמצרים עמדה על דעתה, כי הסדר־הביניים חייב להיות כקודמו, הסכם צבאי בלבד, ואילו ישראל דרשה שיהיה זה הסכם מדיני — שלף ד"ר קיסינג'ר מעשה־קוסם פתרון פשוט בתכלית: לציון הסוף של ההסכם ולחתימה עליו ייפגשו נציגי מצרים וישראל בבירשין; קהיר תשלח משלחת, שבראשה יעמוד איש צבא וסגנו יהיה איש מדיני ואילו ירושלים תיוצג על־ידי משלחת, שבראשה יעמוד איש מדיני וסגנו יהיה איש צבא. וכך יבוא הכל על מקומו בשלום, כשכל צד יוכל לטעון כי השיג את שלו ולפרש את ההסכם כרוחו: מצרים שיוצגה על־ידי איש צבא תוכל לטעון, כי זהו „הסכם צבאי", וישראל — כיוון, שבראש משלחתה עמד איש מדיני תוכל לטעון, כי זהו הסכם מדיני"...

זו אינה בדיחה. זו היתה אחת ההצעות הממשיות של ד"ר קיסינג'ר.

יתירה מזו, קיסינג'ר ביקש לא אחת להוכיח, שאין הוא ממליץ, חלילה, לישראל לוותר סתם על שטחים בלא להשאיר בידה קלפים לעתיד. פעם אמר בערך כך: אני מציע מתודיקה במשא־ומתן. כל צד צריך לעשות מרצונו ויתורים, אבל הוא חייב להשאיר בידיו נכסים כדי שבשלב מאוחר יותר יהיה לו עוד מה לתת. ואמנם, כאשר הציע מישהו מאנשי הצוות הצעה נדיבה מדי מבחינת עומק הנסיגה העיר לו ד"ר קיסינג'ר: אל תמהרו, השמרו משהו להמשך!..

אפשר היה, כמובן, להתרשם מ„מתודיקה" זו, אילולא צירוף שר־החוץ האמריקני בדרישות המצריות כשמצרים מצדה לא היתה מוכנה לתת בשלב זה כמעט ולא כלום.

יש חשיבות מיוחדת לעמוד על המתודיקה של הד"ר קיסינג'ר, מפני שזו אינה משתנית וכה שיהיה הוא שיהיה. מה גם, שכפי שראש הממשלה, יצחק רבין, טוען „הריאססמנט המעשי של ארה"ב לא התחיל עדיין!.."

ה„ריאססמנט" — הבחינה מחדש — נשאר עד כה בתחום העיוני, מפני שוושינגטון לא ראתה צורך לשנות את מדיניותה וספק אם תשנה אותה בעתיד הקרוב. להמחשת ההשקפה האמריקנית ראוי אולי לספר על „המשל הסיני" מפי מאו, שהביא עמו לכאן ד"ר קיסינג'ר, בשעה שעמל קשות לשכנע את ממשלת ישראל, כי עליה לבוא לעזרתה של ארה"ב בנסיונותיה לבסס את מעמדה באזור.

קיסינג'ר גילה, כי כאשר ביקר בפקין ונפגש עם מאו, השמיע לו מאו כלל מאלף: בכל מקום, ששם מתחולל מאורע, אשר כתוצאה ממנו מוותרים האמריקנים ונסוגים — משקלה הסגולי של ארה"ב פוחת והולך, אף מעבר לאותו מקום.

המנהיג הסיני הישיש מנה לשם המחשה מספר מקומות בעולם, שבהם נתערער מעמדה של ארה"ב. בין אלה לא מנה מאו את המזרח־התיכון. וקיסינג'ר ביקש לשכנע את הצוות הישראלי, שארה"ב אינה מתכוונת לוותר במזרח־התיכון, אלא להיפך, כל כוונתה היא לחזק את מעמדה כאן ולמלא כל חלל העשוי להיווצר כתוצאה מדחיקת הרוסים ממעמדם כיום על־ידי גורם זה או זה במזרח־התיכון. מוסר ההשכל נתבקש מאליו: ישראל יכולה לעזור או למנוע ביסוס ארה"ב באזור על חשבון הסובייטים. עתה, גם לפני הערכת הסינים, למשל, האמריקנים עודם במצב טוב, אך הכף עלולה לנטות לרעתם ועל כן ישראל חייבת לשקול היטב איזו אחריות ישראל נוטלת על עצמה, שעה שהיא „מתעקשת" ואינה באה לעזרתה של ארה"ב.

כידוע, גם נימוק זה „לא עבד" וכשמיצה ד"ר קיסינג'ר את כל טיעוניו, פעמים תוך פניה אל השכל־הישר, פעמים תוך הזדקקות לנבואות־זעם, הוא נתפס לטענה כי יש לו עסק עם ממשלה חלשה, צוות „כאובד", שבו איש חושד באחיו וחושש מפניו ועל כן אין לו היכולת להתרומם ולראות את הדברים בפרספקטיבה הנכונה. וזה אומר במלים פשוטות, כי הצוות לא גילה ענייניות במשא־ומתנו אלא כל אחד בו עשה, כביכול, את חשבונו האישי — איך יראה הוא בעיני הציבור, איש־חזק או תבוסתן ונכנע, ולא מתוך ראיית הדברים לעומקם.

זוהי למעשה האשמה כבדה מאד, אולי הכבדה שבכל האשמות הגלויות והמרומזות שלו כלפי המנהיגים הישראליים. שכן, אם עומד מדינאי על דעתו מתוך אמונה בצדקת עמדתו — בעיקר מחשש להרעת מצבה הבטחוני של ישראל (והלא קיסינג'ר עצמו אמר שאין הוא יכול לערוב, שמצרים גם אם תגיע להסכם היא תקיים אותו) — אין לראות בהערכה שאותו מדינאי מגלה „נוקשות" כהאשמה כלפיו. אבל לטעון, ולו גם במרומז, שראש הממשלה, או כל אדם אחר מאנשי הצוות, נהג כדרך שנהג רק מתוך „חשבון אישי", תוך נכונות להסתכן במלחמה — כלום תיתכן האשמה חמורה מזו?

„חולשת הממשלה"

לאור סיפורים אלה קשה להאמין, כי נסיעתו של אלון לוושינגטון, דרך הדלת האחורית, היא דבר בעתו. אלון טען כלפי קיסינג'ר, כי אין הוא מבין מדוע יש לפחד ממפגש עם הממשל האמריקני. „מדוע יש לפחד" — זו שאלה מיתממת ואף גרוע מכך. הפחד אינו מעצם המפגש, אלא מכך שבהיעדר הכנות מתאימות הולך הממשל הישראלי ומסתבך שוב ויוצר מילכוד חדש לעצמו. אלון היה נתון בשבועיים האחרונים במסע שיטתי (הוא נפגש בתכיפות עם גורמים צבוריים שונים) כדי לשכנע שלא הוא שהוסיעה את וושינגטון ולא הוא שנטע, כטענת חלק מן העתונות האמריקנית, בלב קיסינג'ר את ההרגשה שהוא יכול לבוא לאזור מפני „שמשהו כבר יסודר" במרים על הסדר־הביניים עם מצרים. אם נכונות כל הטענות שהשמיע מר אלון להצדקתו, מוטב היה לפחות שהפעם יימנע מכל התבטאות והצגת־דברים שכעבור זמן תוכל „העתונות האמריקנית" (הפועלת, כידוע, לא מעט בהשראת „הפקיד הבכיר" מוושינגטון) לטעון בגללו, כי ד"ר קיסינג'ר הבין כבר מיגאל אלון ש„יש על מה לדבר"...

אם לדרושה היתה הוכחה נוספת לכך, שדבר לא נשתנה בתהליך הבחינה מחדש, באו השבוע האמירות החוזרות של שר־החוץ האמריקני, כי הוא מחכה לשמוע מפי ישראל

„אני חושב שנוכל להשיג סיבוב נוסף עם ישראל, אם זה יעזור..."
(ציור של אוליפנט)

„הצעות חדשות". מי שאומר כך, אחת יכולה להיות כוונתו — יש לקבל את התנאים המצריים, שאם לא כן מדוע זה ישראל היא זו שצריכה להעלות הצעות „חדשות" והלא ישראל היא זו שבמהלך המו"מ העלתה את ההצעות האחרונות, שהיה בהן ויתור ממשי למצרים, וסאדאת הוא אשר דחה אותן ואף סרב להסכים שד"ר קיסינג'ר יבוא לאסואן לשם עשיית מאמץ אחרון להשגת פשרה.

טענתו החוזרת של ד"ר קיסינג'ר בדבר „חולשת הממשלה" נכונה אולי כשלעצמה, אבל ספק אם טענה זו תורמת לחיזוק מעמדה של הממשלה. קל להבין, למה רומז ד"ר קיסינג'ר בדברו על ממשלתו החלשה של יצחק רבין. נדמה, כי עיקר אכזבתו היא מ...יצחק רבין עצמו. אבל „אכזבה" זו היא רק תעודת־שבח לראש הממשלה. ככל הידוע טענתו של קיסינג'ר כלפי ראש הממשלה היא זו שרבין לא נהג כפי שנהג מפני שהאמין בצדקת עמדתו (בעניין זה ניסו האמריקנים להיתלות בראיונות שנתן ראש הממשלה כחודשיים לפני בואו של קיסינג'ר לאזור והללו היו „גבוניס" בהיותם מתונים מאד, לעומת הקו ה„נוקשה" שנקט בו בשלב האחרון של המו"מ בחודש שעבר), אלא מפני שהוא חשש מתגובתו של שמעון פרס, מתחרהו על ראשות הממשלה.

בין רבין לפרס

אין להתעלם, כמובן, מן המאבק הפנימי בישראל על השלטון בהערכת העמדה הישראלית בענייני חוץ ואפשר שיש משהו בטענתו של ד"ר קיסינג'ר. הרגישות בין שני האישים, יצחק רבין ושמעון פרס, קיימת. יתר על כן, היא גם באה לידי ביטוי פה־ושם כפי שאירע ממש ערב בואו של ד"ר קיסינג'ר לביקורו האחרון בישראל. הדבר היה, ככל הזכור, ביום ו' ה־ז' במארס. ראש הממשלה סבר, ששר־הבטחון לא נהג כשורה בעניין מסוים ומר רבין לא הסתיר את דעתו זו מפני מר פרס. שר־הבטחון פנה אל ראש הממשלה, בתום התייעצות בלשכתו, לקראת פתיחת השיחות עם ד"ר קיסינג'ר, והזמין את עצמו לבית ראש הממשלה (כנראה, מתוך רצון ליישב את „אי ההבנה" הקטנה, שהסבה לראש הממשלה מורת־רוח). תגובתו של מר רבין היתה: „אני עסוק".

הפרסומים בעתונות המקומית ובעתונות האמריקנית על עליית כוחו של שמעון פרס ותחירותו להגיע לראשות הממשלה אין בהם, כמובן, כדי לשפר את היחסים בין השנים ככל שהם משתדלים לנהוג בקורקטיות רבה, איש כלפי זולתו. (כשניוזוויק האמריקני „גילה" כי פרס חוזר להשיג את ראשות הממשלה, הגיב על כך שר־הבטחון בחיוך: „איזו תגלית היא זו, הלא התיצבתי בגלוי מול יצחק במרכז המפלגה — ונכשלתי...").

ודאי שרבין מביא בחשבון מה יאמר פרס, כשם שפרס יבקש לשמוע לפני גיבוש עמדה סופית בענייני יסוד — מה אומר דיין. אבל זו אינה השאלה. השאלה לעניננו היא באיזו מידה נכונה טענתו של קיסינג'ר בדבר „חולשת הממשלה". בעניין זה אומרים לנו, כי ראש הממשלה התבטא בימים אלה ואמר, כי את עמדתו בעניין הסדר־הביניים עם מצרים לא שינה וכי עמדתו בעתיד לא תיקבע על פי אמת המידה: אם אני כן פופולארי או לא פופולארי... ולא על פי משאלי דעת הקהל (רמז אולי לשני משאלים, שהבליטו את פופולאריותו הגואה של שר־הבטחון לעומת ירידת מעמדו של ראש הממשלה. בינתיים, חל שיפור ב„משאלים" במעמדו של מר רבין).

לאור עמדתו זו של ראש הממשלה יצטרך ד"ר קיסינג'ר להניח לעניין זה של חוסן הממשלה או חולשתה (מה גם שהמימשל בוושינגטון אינו סובל מחוסן מיוחד) ולחדול מהיטפלות בענייני פנים, ובמקום זאת יצטרך לקבל כעובדה — עד אשר יוכח לו אחרת — כי עמדתה של ישראל בעניין ההסדר עם המצרים היא עניינית ולא תוצאה של... יחסי רבין — פרס. אם כי זו סוגיה שנכונו לה עדיין מבחנים בזירה הפנימית.

אם יגאל אלון אינו מביא עמו, כצפייתו של קיסינג'ר, רעיונות חדשים — כיצד ניתן בכל זאת להזיז את העניינים?

שאלה זו מחריפה אם להביא בחשבון, שדעתו של מר רבין נחרצת — אין לקבל את תנאי מצרים אפילו אם המחיר שישראל תהיה אנוסה לשלם הוא עכירת היחסים עם וושינגטון.

אין זאת שראש הממשלה שש להתמודדות עם הממשל. היפך מזה הוא הנכון, אבל גם הממשל חייב להכיר בכללי־המשחק ולא יתכן מצב, שוושינגטון תכתיב לישראל מהלך ואם ממשלת ישראל תדחה אותו — יועמדו הנשיא ושר־החוץ שלו ויאיימו ב„בחינה מחדש" של המדיניות כלפי המזרח התיכון, קרי: הפעלת מערכת לחצים על ישראל. אם ארה"ב רואה בישראל בעלת־ברית נאמנה אי אפשר ש„הבחינה מחודשת" תיעשה על־ידי וושינגטון באורח בלעדי. אם אמנם ישראל מובאת בחשבון כגורם שעשוי לסייע לארה"ב בחיזוק מעמדה באזור — הכפם הגלוי עליה אינו המירשם המוצלח ביותר להשגת היעדים. גילויים כאלה מצד ארה"ב עלולים רק לעכב הסדר במקום להחישו, שכן בכך עושה וושינגטון את מלאכתה של קהיר ומדוע זה יראה סאדאת צורך לשנות, ולו גם במקצת, את עמדתו העיקשת.

הרושם הוא שמאז הופסקו השיחות באמצעות קיסינג'ר, למד גם המימשל בוושינגטון „משהו": כך, למשל, נוכח לדעת, כי „דעת־הקהל" בארה"ב אינה מונחת בכיסו. לדברים החריפים של ג'ורג' מיני והנרי ג'קסון כלפי המימשל בכלל וקיסינג'ר בפרט (התנהגותו הוגדרה, בין השאר, כ„צבועה") היה הד רחב.

וכאשר קבוצת אישים דמוקרטים ובראשם יוג'ין רוסטוב, סגן־שר החוץ של ארה"ב לשעבר, יוצאת ואומרת, כי יש לפעול לחיזוק עוצמתה הצבאית של ארה"ב ובהקשר זה יש לסייע למדינות ידידותיות כמו ישראל — אי אפשר שהדברים יוותרו בלא רישום. וכשהעתונות בעלת ההשפעה בוושינגטון כותבת, כי לנוכח ההידרדרות בהודו־סין מתעוררים ספיקות רציניים אצל בעלות בריתה של וושינגטון — אם זה מערב אירופה, יפאן וישראל — לגבי אמינותה של ארה"ב למרות הצהרותיו של הנשיא פורד — הרי זו תזכורת בעלת משקל למימשל, שעל כורחו יצטרך להטות אוזנו אליה ולסכמותה.

מוסקווה אינה אצה לז'נווה

מסתבר, כי גם כמה מתאוריו של ד"ר קיסינג'ר כאן לפני פרידתו היו מגוזמים במקצת: כך, למשל, תאר מצב, שבו בריה"מ המועצות תדאג לצירופן של צרפת ובריטניה לוועידת ז'נווה במגמה ליצור חזית אירופית־סובייטית שעל כורחה תיאלץ ארה"ב להצטרף אליה מול ישראל בדרישה לנסיגה כללית לגבולות 1967. עתה רווחת הערכה שונה, שרוסיה חוששת בכלל מהזמנתה של צרפת לז'נווה שכן במקרה כזה עלולה להתעורר גם סין, כחברה קבועה במועצת־הבטחון, ולבקש לעצמה מקום בכותל־המזרח בז'נווה. ועוד מתברר, כי בעוד אשר קיסינג'ר סבור היה שהנה מיד וללא היסוס תזנק מוסקווה כדי לדחוק את רגליו מתברר, כי רוסיה רוצה בתאום עם ארה"ב מתוך חשש שכשלון ועידת־ז'נווה — שלדברי קיסינג'ר היא המוצא היחיד למניעת סכנת מלחמה — עלול להגביר את המתיחות בין שתי המעצמות ולערער את הדיטאנט ואת הסכמי סאלט ויעמיד בסימן שאלה את המגמה להגיע לצמצום כוחות באירופה.

מבחינה זו צדקה ישראל כאשר באה שהציעה לוושינגטון „תקופת צינון" (יש אומרים, כי זו נוסחה שהועלתה עתה על־ידי שמעון פרס). הכל חייבים בהתאוששות ובהנחת הכפפות הצידה. לדעת ישראל גם וושינגטון תצא בשכרה מרגיעה קצרה. על כל פנים, הפתרון לא יימצא רק ב„סיבוב נוסף" עם ישראל.

הייתי הישראלי האחרון שיצא מפנום־פן הנצורה...

מאת אלי קוניקוב (סייגון)
מיוחד ל„מעריב"

מצאתי את השגרירות הישראלית בפנום־פן בירת קאמבודיה נטושה. שני השומרים הקאמבודיים, שניצבו לפני השגרירות, סיפרו כי עובדי־השגרירות כולם עברו ללאוס.

לשגריר ישראל שמעון אבימור, שהיה מואמן בקאמבודיה ובלאוס, יש נסיון „דיפלומאטי־קרבי": בעת ביקור — במקרה — בשגרירות ישראל בבאנגקוק, נלכד שם כבן ערובה בידי המחבלים הערביים, שהתקיפו את השגרירות בסוף 1972.

בדרך כלל נהג השגריר אבימור לחלק זמנו בין לאוס ובין קאמבודיה: לאור המצב בפנום־פן החליט לעבור עם כל אנשי השגרירות ללאוס.

כך הייתי הישראלי האחרון, שביקר בפנום־פן בימים האחרונים לפני נפילתה. כעת תם פרק אחד בטרגדיה הקאמבודית: פנום־פן הבירה נכבשה בידי הקומוניסטים לוחמי תנועת „החמרים האדומים", הממשלה וכוחותיה נכנעו. נפילת פנום־פן היתה צפויה.

זה כבר חודש גדולה, ברגע שהשגרירות האמריקנית פונתה כמגה, בפנום־פן הנצורה לא ידע איש לנחש מה דמות תהיה לממשלה כשתיפול העיר בידי הקומוניסטים. אם יקבל הנסיך סיהאנוק מעמד של ראש־מדינה, עשויה הממשלה החדשה לזכות בתמיכה מצד שכבות נרחבות של הציבור. הללו עדיין זוכרים חסד לנסיך, שבשעתו הצליח — באמצעים דיפלומטיים — לשחרר את קאמבודיה מעול־הצרפתים. כבר לפני הדחתו מן השלטון בידי גנראל לון נול היה הנסיך סיהאנוק משמיע הכרזות אנטי־אמריקניות, וגם העניק מחסה בארצו לכוחות צפון־וייטנאם. אבל הוא ידע גם לפנות עורף לקומוניסטים, כאשר תבעו מימים שלא כחוק בתוך קאמבודיה.

לקאמבודיה הגעתי מבאנגקוק בירת תאי. באזור־הגבול לא הורגשה שום תכונה מלחמתית. ראיתי שם אמריקנים רבים בלבוש אזרחי. הם טענו, כי הם „מיסיונרים" או „עובדי־חברות". אולם קצין־המגירה הקאמבודי קרץ לי בעינו ואמר בחיוך: „כולם אנשי סוכנות הביון המרכזית האמריקנית".

האמריקנים השתדלו שלא להגרר לשיחות. נערה קאמבודית, שישבה במסעדה מקומית בחברת אמריקנים וקאמבודים, יעצה לי לנסות ולהתפס טרמפ במטוס הצבאי הקאמבודי, שעתה זה הגיע לעיר־הגבול ועמד לטוס לפאסמבאנג. מישהו ניגש אל הטייס — ויש לי מקום.

„בעיני הקומוניסטים אנחנו בוגדים, — הסבירה הנערה, שכפי שנתברר היתה מעובדי השגרירות האמריקנית. — קרוב לוודאי, שיגמרו את החשבון אתנו, אם יתפסו אותנו. בגלל המצב העבירו אותנו במטוס מפאסמבאנג לכאן, ויתכן שבקרוב יעבירו אותנו לבאנגקוק".

המטוס המריא וטס בגובה מועט לאורך הכביש. כאן לא היתה סכנה: ציר־הכביש עדיין היה מוחזק בידי כוחות־הממשלה לכל אורכו.

○ שלם לטייס — וטוס

פאסמבאנג היא העיר השניה בגודלה בקאמבודיה. עד כאן עוד אפשר היה להגיע מתאי השכנה בתחבורה קרקעית. מכאן ועד פנום־פן כבר היה רוב השטח בידי הקומוניסטים, והיה קשר אווירי בלבד. במלון פגשתי מבנאי־מטוסים הודי שסיפר לי, שכבר 5 ימים הוא מחכה למקום במטוס לפנום־פן, כי בינתיים ביטלו את כל הטיסות האזרחיות. החלטתי לנסות ולהשיג מקום במטוס צבאי. אחרי הליכי־בירוקרטיה קצרים אישרו לי את הטיסה.

בחדר ההמתנה בשדה־התעופה סיפר לי בחור קאמבודי, שהוא הצליח להשיג מקום במטוס רק לאחר ששילשל מתת נדיבה לידי הטייס הצבאי. אבל היו שם נוסעים קאמבודיים, שטיסתם הוסדרה רשמית, ללא תשלום.

בתוך מטוס־התובלה הדו־מנועי התגלסה קבוצת נזירים בודהיסטים בגלימותיהם הצהובות ובראשיהם המגולחים, ופלוגת חיילים על ציודם, שנשלחה כתגבורת לפנום־פן. לידי ישב אזרח צרפתי ושמו סימסון, עובד האו"ם בפנום־פן, שיצא לחופשה קצרה בבאנגקוק, לבקר את משפחתו שהועברה לשם. „אשתי נולדה בתל־אביב, — סיפר לי האיש, — אבי שירת אז בצבא הבריטי בפלסטינה".

○ יורים ואח"כ מבררים

הוא ידע בדיוק, היכן ממוקמים הכוחות הקומוניסטיים בשטח. סימסון גילה דעתו, כי רוב תושבי פנום־פן תומכים בנסיך סיהאנוק, המזוהה עם הכוחות הקומוניסטים, אולם התושבים אינם רוצים בשלטון קומוניסטי ושונאים מגרוזן־זכים. „אני, כעובד או"ם, איני נוטה לשום צד", הדגיש סימסון.

לשדה התעופה של פנום־פן הגענו עם חשכה. הוא היה שקט חושף. „בלילה הקומוניסטים אינם מפגיזים", הסביר סימסון. משדה התעופה הסיעו אותנו העירה במשאיות צבאיות. סימסון הזמין אותי ללון בביתו. לפני הבית היה מוצב שלט גדול של האו"ם: לפי השמועות מאזורי הקרבות נהגו הקומוניסטים לירות מיד בכל אדם בעל חזות אירופית, ולברר רק אחר־כך אם הוא אמריקני — כלומר, אויב — או בן ארץ אחרת.

הקשר האווירי הסדיר לפנום־פן הופסק בראשית חודש מארס, עת החלו הקומוניסטים להפגיז את שדה־התעופה לא רק את המגה הזוית [?] של טילים, אלא גם פגזי־ארטילריה. כאן הגיעה האספקה לעיר באמצעות מטוסים צבאיים, וכן „מטוסי־האורך": מטוסים אזרחיים של חברות אמריקניות, שפעלו בפיקוח צבאי. מטוסים אלה היו מביאים מזון — בעיקר אורז — מסייגון ומבאנגקוק, ובדרכם בחזרה היו מטיסים אזרחי חוץ מפנום־פן.

בתוך העיר לא מצאתי תחושת מלחמה, אף כי הכתב על הכותל כבר היה ברור. גם ליד שדה התעופה התנהלו החיים כרגיל, אם כי עתוני חוץ־לארץ היו מרבים בגוזמות על המצב. השוק המרכזי היה מלא כל טוב. המחירים היו זולים, אף שרוב הסחורות היו מגיעות בדרך האוויר. פעם בפעם היו שומעים רעם עמום של פגזים מאזורי הקרבות. לרוב היה נבלע בשאון־העיר. רק בנחיתות בטחוניות בתוך העיר היתה משתררת בהלה, וגם היא שככה תוך זמן קצר.

○ סוחרים ו„שכירי־חרב"

אנשי־צבא רבים חבושי אקדחים נראו בכל העיר. חיילות סייעו למשטרה המקומית בשמירה על הסדר.

אווירת המלחמה היתה מורגשת יותר בשעות־הערב, בגלל העוצר משעה 9, אם כי לא היו מקיימים אותו בקפדנות מיוחדת. חשמל היו מספקים שעות ספורות בלבד. כל פעם לחלק משכונות העיר, ובשכונות אחרות שררה חשכה.

תיירים לא היו בעיר, אבל במלונות המעטים נראו זרים רבים למדי: אנשי־עסקים צרפתים, ועתונאים ממדינות שונות וכל מיני דמויות שזהותן לא היתה ברורה. באחד הבארים נפגשתי בבחור אמריקני שסיפר, כי שירת בוויטנאם ביחידה־עילית של „הכומתות הירוקות", והוא מבקש להצטרף אל כחות הממשלה הקאמבודית. „מה בקשר לצבא הישראלי? — שאל אותי, — היקבלו אותי כמתנדב?" הסברתי לו, שלישראל מתקבלים מתנדבים רק לעבודות במסגרת אזרחית, בדרך כלל בקיבוצים.

קצין־הסברה קאמבודי אמר לי בניחות עוקצנית, בקשר לפינוי השגרירות הישראלית: „חשבתי שהישראלים אמיצים". השיבותי לו: „הלא רוב השגרירויות נסגרו מכבר". אבל הוא בשלו: „הישראלים היו ראשונים".

בעיני קאמבודיה נתגלה האיש כ„נוק־גמור", ימים מעטים בלבד לפני הסוף. מסתבר, שהוא עדיין לא ראה את הכתב על הכותל. וכך הסביר: „הבעיה העיקרית היא, כיצד להביא את הקומוניסטים לשיחות־הסדר, אף שהם מסרבים בכל התוקף". כיצד? הוא הזכיר את המעורבות האמריקנית בוייטנאם: „גם שם סירבו נציגי צפון־וייטנאם בתחילה להשתתף בשיחות עם האמריקנים. אבל כאשר הופיעו מפציצי ב־52 בשמי האנוי והניחו אחריהם הרס רב, כבר היו הצפוניים מוכנים „לרוץ" לשיחות. בעת דרושה הפצצה אמריקנית כבדה של ריכוזי הקומוניסטים בקאמבודיה. גם „ביקור" קצר בהאנוי לא יזיק".

באופן לא רשמי קבלה על עצמה השגרירות האמריקנית בפנום־פן לדאוג להוצאת כל הזרים מהעיר. כל אורח־חוץ, שהתייצב בשגרירות, שובץ מיד ברשימת הנוסעים, שהוטסו מן העיר ללא תשלום לסייגון או לבאנגקוק — לפי בקשת הנוסע — ב„מטוסי האורך".

○ בלי בקורת־דרכונים

פעם בפעם המריאו משדה־התעופה זוגות של מטוסי־בוכנה קטנים, חמושים בפצצות, ופנו אל ריכוזי הקומוניסטים. מטוסים מדגם זה שימשו את חיל־האוויר האמריקני בראשית שנות־החמישים; כאן שימשו מטוסי־תקיפה של הקו הראשון. טייס ה„דאקוטה" האמריקני, שעמד להטיס אותנו לסייגון, עשה לי חשבון פשוט: „לקאמבודים אין כוח־אדם מתאים להטסת מטוסים מתקדמים כגון „פנטום". מחירו של „פנטום" אחד הוא כמחיר 100 מטוסים כאלה ומעלה, והם יעילים מאוד בתקיפת כוחות־קרקע קטנים. לקומוניסטים עדיין אין מטוסים, ולכן אין כאן בעיה של עליונות אווירית".

לבסוף כבשו הקומוניסטים את פנום־פן גם בלי מטוסים ובלי עליונות אווירית.

הבנין המרכזי בשדה־התעופה היה עזוב, חלונותיו מנופצים מהודף הפגזים. חיילים קאמבודיים תפסו שם עמדות אחרי שקי חול. פעם בפעם היו מופיעים כתבי־חוץ, חבושים קסדות פלדה וחוגרים אפודות־מגן, ולאחר סיור חפוז ועצבני היו ממהרים להסתלק.

ביקורת־דרכונים לא היתה: לא היה מי שיעסוק בכך. הגעת למטוס — אתה נוסע. אתי במטוס היתה משלחת קאמבודית לוייטנאם, ועוד שתי בחורות אמריקניות שעשו כאן זמן ניכר כמיסיונריות.

ה„דאקוטה" המריא וחג מעל־העיר כדי לאסוף גובה. „הטייס צריך להגביה, — הסבירה אחת המיסיונריות במומחיות, — כדי שנגיע אל מעל שטחי הקומוניסטים מחוץ לטווח של טילי־הכתף, שיש בידיהם. כבר היו מקרים, שנורו כאן מטוסים אזרחיים".

המטוס שינה כיוון, השאיר את פנום־פן מאחוריו וטס לאורך נהר מקונג. מן הגובה הרב הזה אין מטשטשים ממדיו העצומים. לאחר טיסה של כשעה וחצי נחתנו בסייגון.

هكذا من الأصل

כפר שלם בלב תל־אביב

מאת מנחם תלמי

רחובות כאן אין שמות של ממש. רק שמות זי־הוי אלפא ביתיים. ל־למדך שהכל כאן זמני, ללא עוגנים. בתים שהיו כבר אינם. כמה מן החנויות שהיו, כבר סגורות ונותרו עליהן רק שלטים ובריחים. אבל כל הרחו־בות והסימטאות והבתים הקיי־מים, מאוכלסים וריקים הם עדיין פרבר גדול, שהיה פעם כפר גדול, עד שקמה מדינת ישראל.

אוירה של סלאמס ושל פסטורלה כפ־רית משמשות בעירבוביה בכפר שלם. בצל אילנות מרשימים וכיפות אוריאנ־טליות מוטל מיצבור ענקי של הזנחה, תת־דיור, תת־קיום ומרירות עמוקה, ש־זה שנים עוסקים — במידה זו ואחרת של הצלחה — בחיסולה. רבעים שלמים נעלמו ובמקומם צצו בתי דירות חדשים, שהפכו עד מהרה גם הם לסלאמס, מו־דרניים יותר, אך בעלי משמעות דומה.

כפר שלם, שידעת היה פעם בשמו הערבי המקורי סלמה, גוסס לאיטו. גסיסה ממושכת, עקשה יחסית, היוצאת מפעם לפעם מגדרה והופכת לפירפור עז של זעם ומחאה. אחר כך נרגע הכל ונשכח.

לכפר שלם היו פעם דרכי חיים משלו, חוקים משלו. הכתיבה אותם מציאות מאוד מסויימת. לא תמיד תאמו החוקים ש„בחוץ" את החוקים שנטלו לעצמם תושבי הפרבר הגדול הנרחק. הבנייה הבלתי חוקית, למשל. מה שהיה חוק חיים בכפר שלם, מה שהיה לא פעם העבירה האפשרית הכמעט יחידה — נגד את חוקי העזר העירוניים, את הסדר המקובל, את מדיניות הישוב של המקום. אנשים שלא היה להם כל סיכוי סביר להשיג קורת גג מעל ראשם, היו בונים כאן בלילות. בנים בנו בחצרות הוריהם, הוסיפו סלאי לסלאים הקיימים. היו ש־סתם חיפשו ומצאו הזדמנות לקנות חזקה ולהמתין לפיצויי פינוי. מפעם לפעם היו משפטים וצווי הריסה וכשהיו באים ל־ממשם — היה מיתמר באויר ניחוח מאיים של אלימות.

* * *

היום מדברים שוב על צווי הריסה וביצועם. וכבר עולים איומים של התנגדות בכוח. על בתי הכנסת שבכפר כרוזים גדולים, הקוראים להתארגנות, ל־עמידה בפרץ. ליד „מדרש כתר תורה לעולי מבורים" — אחד מבתי הכנסת הרבים מספור שבפרבר זוהר זה — אומר לנו יהודי קטן קומה, המוען ששמו יוסף („שם המשפחה לא חשוב"): „רוצים שנעזוב, שנלך מכאן. כל הכבוד. שיתנו תמורה מתאימה. רוב האנשים גרים כאן כחוק. רבים השקיעו רבבות לירות ב־שיפוץ הבתים. לא כולם חיים כאן ב־תנאי דוחק. רבים מהם מוכנים ללכת מכאן, תמורת פיצויי הולם. אבל אף אחד לא ממהר לתת להם פיצוי הולם. לפני עשרים שנה רכשתי כאן זכות על בית. רכשתי את הזכות כחוק. יש אצלי כל הניירות. שילמתי אז, לפני עשרים שנה, שלושת אלפים לירות בעד הזכות על הבית. אני לא מדבר כמה השקעתי, כדי לעשות אותו בית טוב. לפני איזה ארבע שנים באו אלי שאפנה אותו. הציעו לי 10 אלפים לירות. שאלתי אותם: תנו לי סיבה טובה שאני אלך מכאן. יש לי בית טוב, עם גינה ועצים. מה רע לי פה? אמרו לי: הסביבה לא טובה. אין שרותים כמו שצריך. בכלל, זה לא כבוד לגור במקום כמו כפר שלם, לא טוב בשביל לגדל ילדים. אמרתי להם: נניח שאתם צודקים, אז איפה אני אלך לגור היום עם עשרת אלפים לירות? תקבל הלוואה, תקבל משכנתות, אמרו לי. אמרתי להם: איפה ההגיון? אני אתן לכם בית, אני אתן לכם מגרש עם גן קטן. אתם תקימו שם בית עם ארבעים דירות ולי תתנו עשרת אלפים לירות ותכניסו אותי לחובות לכל ה־חיים"?

* * *

את כפר שלם סוגרים מכל עבר בנייני ענק בשלבי בנייה אחרונים ואחרים שבנייתם נסתיימה מזמן ושוב כמעט אין זוכר כי הם ניצבים על חלקה מחלקותיו של כפר שלם, שהיה פעם סלמה.

כשאתה מגיע בשעות הצהריים לכיכר המרכזית של השכונה הזו, אתה מדמה פתאום כי נקלעת לטבורו של כפר קפ־ריסאי רדום, הרחק מדרך המלך. מאחורי חומות האבן מזדקרות אי אלו כיפות עגולות ובצד הכיכר ניצב בית קפה ערום. בפתחו שנים־שלושה שולחנות, עם שנים־שלושה כסאות, עם שנים־שלושה גברים הבוהים אל השלוה הרדומה ש־סביבם. בתים דהויים ומסוקים, אילנות ענק זקנים, שרידי בוסתנים ודרכי עפר עקלקלות מזכירים לך, שלפני 27 שנים היה כאן כפר ערבי גדול, מוקף פרדסים ומתאים בדולים של תנובת האדמה ה־כיוצא באלה אפנדים ובעלי מכון, שעפר עליהם חלקם.

כפר שלם אינו מיקשה אחת. יש בו בתים טובים בצורתם ובדייריהם. היוד־עים רווחה יחסית. ויש בו מיבני רזוקות הפורשים גג מפוקפק על תת־קיום ותת־חיים.

יש סלמה א' וסלמה ג' ושכונת ידידיה ועוד כינויים, שרק אנשי המקום יודעים בדיוק. יש צפון הכביש הראשי ויש דרומו. יש רחובות עם כבישי אספלט חזות טובה ויש סימטאות נכפשות של עזובה וצחנה, עם מיבנים בודדים בקצה משעול, או מתחת לעץ תות זקן.

פתאום אתה נתקל בבית חדיש ונאה. מיבנה מרווח דעת, ונראה לך, על רקע המקום, כאילו נטלו אותו מאיזו שכונת רווחה בצפונה של העיר והטילוהו לשכו־נה זו לשם הלצה, או שעשוע. הבית החדש (או המחודש, קשה להבחין ממבט ראשון) מוקף גן מטופח ועל גגו השטוח אנטנה ענקית, רבת זרועות, שבעזרתה קולטים בעלי הבית את כל תנועות ה־אויר.

נאה, יוצא דופן ומלא גאווה ניצב הבית הזה מדרום לכביש הראשי, כאילו משמש שלט לבעליו, המכריז: נראה אתכם שול־פים אותי מכאן! בעד שום הון שב־עולם לא!...

* * *

על אחד ממשעולי הדרדרים הפוק־קים את הבית הזה מופיעה בחו־רה תבירה במכנסי ג'ינס, שמה רבקה די. פקידה בעיריית תל־אביב. הוריה עלו לפני שנים רבות מאפגניסטן, גידלו בביתם בכפר שלם 11 בנים ובנות. כיום נותרו בבית האם וארבעה בנים.

„במשך עשרים שנה שאנו מתגוררים כאן לא בא איש להתעניין בנו. בבק־רה לא היינו זקוקים להתעניינות הזו, למרות שהיינו משפחה מבורכת ביל־דים. כולנו למדנו, כולנו הגענו לאן ש־הגענו בכוחות עצמנו. לפני כשלוש שנים באו לבקר אותנו בפעם הראשונה. רצו שנפנה את הבית. ההורים שילמו בזמנם שלושת אלפים לירות דמי זכות להיכנס לגור בו. ואלה שבאו, הציעו לנו תשעת אלפים לירות ומשהו. שנקום ונסתלק. כמובן, לא הסכמנו. מאז לא ראינו איש מהם. אבל כשיבואו פעם שניה וישאלו מה אנו דורשים, נגיד להם: שתי די־רות תמורת הבית. עכשיו אנחנו נכתיב להם את התנאים. יש לנו סבלנות. שום דבר לא בוער. כל הסיפורים על כפר שלם מוגזמים. לא כל כך רע לחיות כאן. נכון שיש הזנחה, שהשרותים קיימים רק בחלקם. נכון שיש פה הרבה מקרים סו־ציאליים, אבל לעומת זאת יש כאן הו־כר אנושי רגיל בחוץ. וכל הסיפו־רים על נוער עבריין והאלימות מצוצים מהאצבע. אני לא אגיד שלא גרים כאן אנשים אלימים, שאין כאן עבריינים. אבל בתחום זה דומה המצב למה ש־קיים בכל מיני מקומות אחרים, ואולי במידה פחותה יותר. הנה, אני בחורה עובדת, יוצאת כל יום העירה. לא פעם חוזרת בלילה, הולכת הביתה לבדי דרך הסימטאות והמגרשים הריקים. מעולם לא הרגשתי כאן פחד. מעולם לא ניסה מישהו לחסום את דרכי, להציק לי. אולי לא תאמין לי, אבל אני הולכת כאן בלילה בטוחה יותר מאשר ברחוב דיזנגוף".

* * *

זה שנים רבות מנסים לחסל את ה־פרשה הזאת ששמה כפר שלם. הזמן והמעשים הנעשים בסבלנות רבה תורמים את שלהם. מפעם לפעם נעלמת משפחה זו ואחרת מביתה וזה נסגר, או נהרס. אט אט נגנסים קטעים מתחומה של ה־שכונה. אבל היא קיימת עדיין כמו שורש רב תעצומות, אשר ככל שהכרות את ענ־פיו, כן יותבצר גזעו.

אתמול אמרו, שקיימים מאות צווי הרי־סה לביצוע בכפר שלם. היום מדברים כבר על תשעה בלבד. אף אחד לא יודע לומר מתי בדיוק ואם בכלל יבוצעו ה־צווים. „אם יבואו לבצע — מחיימים ה־תושבים — נתנגד בכוח, יישפך פה דם". וכבר היו דברים מעולם.

„בצד הכיכר ניצב בית־קפה, עם 3—2 שולחנות ו־3—2 כסאות..."

אין „כפיר"

...ר לי להודיעכם, שמטוס „כפיר" לא היה ולא נב־רא. הסיפור על מטוס־קרב תוצרת הארץ, הוא פרי דמיונה של הממשלה, שרצ־תה בכל מחיר להעלות את מו־ראל הציבור ביום העצמאות.

ישראל, פשוט, איננה מסוגלת ל־ייצר מטוס קרב משוכלל. אני יודע זאת מתוך נסיוני האישי עם הסבוניה. מעל לאמבטיה שבביתנו המשוכלל, בתוך הקיר, מותקנת סבוניה. והתחתית הסבוניה מופנית כלפי הקיר. כתוצאה בכך ניקווים בתוך הסבוניה מים, ה־ממיסים את הסבון. אתה מניח את הסבון בסבוניה לעת ערב ובבוקר מו־צא עיסה דביקה.

אתם תאמרו בודאי, שתחתית הסבו־ניה חייבת לפנות כלפי פנים, אחרת יגלוש הסבון החוצה ויפול לתוך האמ־בטיה. ואני אומר לכם, שאדם המייצר סבוניות, אדם שמקצועו בכך, שיש לו פרצלים ומכונות ושום דבר לא מע־סיק אותו במשך היום אלא ייצור סבו־ניות, אדם כזה יכול היה לייצר סבו־ניה, שהתחתית שלה פונה החוצה, כדי שהיא לא תתמלא מים, בצוד שהחרי־צים של התחתית פונים כלפי פנים, כ־די שהסבון ישאר בפנים.

סבוניה לא צריכה לטוס במהירות של 2400 קמ"ש לשעה, סבוניה לא צ־ריכה אפילו ליירט מטוסי אויב. בסך הכל היא צריכה לקלוט חתיכת סבון, מבלי להמיס אותה. מדינה שאינה מ־סוגלת לייצר סבוניה פונקציונלית, לא יכולה לייצר מטוסי „כפיר".

או קחו, למשל, את הידית למגבות שבאותו חדר אמבטיה אומלל. בראש המפעל המוכר ידית זו עומד אלוף (מיל.). הוא מופיע כל יום שני וחמי־שי בטלוויזיה, כדי לקטרג על מחדלי העבר ולהסביר את המצב בהווה. אבל ציפוי הניקל של הידית שהוא מוכר, מתקלף. מאז נכנסנו לבית בראש ה־שנה, קילפנו כבר שתי ידיות. השא־לה היא: מדוע האלוף היודע מה צריך לעשות עם המדינה, לא יודע מה צריך לעשות עם הניקל?

אתם מתחילים להבין מדוע אני לא מאמין שיש לנו מטוס „כפיר". אחד שיודע גם להמריא. עם ראדאר ומע־רכת אלקטרונית...

אגב מערכת אלקטרונית: יש לנו בבית מזלג כזה, המאפשר לחבר שלו־שה מכשירים חשמליים לאותו השקע. זו התיאוריה. למעשה, מסודרים החו־רים במזלג כך, שהתקעים המתחברים אליו פונים עם צוואריהם אל הקיר. והחוטים היוצאים מתוכם אינם מאפ־שרים להכניס את המזלג לתוך השקע. זה נשמע קצת מסובך, אבל התוצאה היא פשוטה: אם אתה רוצה לתקוע את המזלג לתוך השקע, אתה יכול לחבר אליו רק מכשיר חשמלי אחד. אבל בשביל מכשיר חשמלי אחד, אתה לא זקוק למזלג. מישהו במדינה הזאת מייצר רבבות מזלגות כאלה ועוד לא עלה בדעתו לשנות את מיקום ... החורים.

„כפיר"? אתם מצחיקים אותי.

במדינה שבה אתה צריך לרדת מ... מהסולם לאחר שהחלפת נורה, כי אם תרד לאט עלולה בינתיים הנורה ה... דשה להישרף; במדינה שאתה לא יכול להחליף נורה מבלי שבית־הנורה המפוחם יתפורר בין אצבעותיך, מ... שליצרן בתי־הנורה עוד לא נודע ... נורה דולקת כפיקה חום — במדי... כזאת אתם רוצים לייצר מטוס ק... משוכלל?

וכל זאת כאין וכאפס לעומת המ... תחות הקלים. בביתנו המשוכלל ... מפתחות ברזל כבדים ושחורים. א... יש, בכל הדלתות, מפתחות קלים, הדירים ונופלים. אתה מכניס את מפתח לתוך חור המנעול של בית ... השימוש, פותח את הדלת והמפתח נ... החוצה. אם אתה פותח את הדלת נ... נופח, הוא עף ישר לתוך האסלה. אתה פותח את הדלת בזהירות, נ... לרצפה. בכל הדלתות נופ... תמיד כל המפתחות החוצה. זאת מרת, לא תמיד: כאשר אתה סוגר הדלת על מפתח, אז הוא נשאר. ... מסתגר בחדרך ומהרהר ביצרן ה... תחות הנופלים, הגר בודאי ב... ולא השתמש במפתחותיו מעולם.

האם מתקבל על הדעת, שבמ... שבה לא יודעים לייצר סבוניות, ... רות, מפתחות — ידעו לייצר ד... מטוסי קרב משוכללים? עלינו ל... לים עם העובדה המצערת, שאין „כפיר". לבן בסם דומה — או... אבל מטוס?

כשירד המין מן השמים

מאת אורי קיסרי

ם היו לז'וזפין בייקר „שתי אהבות", כפי ש־העידה והכריזה על עצ־מה בשירה המפורסם, צריך לקבוע, כי ביסודו של דבר ומראשיתו היו קיימות ש ת י ז'וזפין בייקר ולא אחת, ובשתי־הן, שכנו יוקרה רבתי, שכנו סגולות שבאופי חריג, שמחוץ ל־שבלונה של נשים.

כי ז'וזפין, עם כל היותה בדרנית־עי־רום. אם כך יש לכנות את המקצוע הזה, טיפחה בקרבה אישיות והיתה אשה בעלת נשמה ולב. היא היתה „חיובית", טובה ורחומה. היא לקחה את לב ההמונים בבידור, כשהקצב מהווה אבן־שואבת ו־אתגר. באותה תקופה היתה, ללא ספק, מלכת המין, בשזה היה עדיין מלך, ולא עבד נרצע כבימינו ובשנים שורמו לאחר מזה.

זו היתה ז'וזפין הראשונה. זו שנחשפה לאירופה הלבנה ונשלחה אליה מארצה מארטיניק, שממנו הגיעה בראשית שנות ה־20 וכמה. אז הכרתי אותה בראשונה. ואני מודה, כי לא הייתי מנחש, כי לא החלופנה יותר מ־25 שנים והכושיה ה־מסעירה תמיר את תגורה־הצניעות ה־בלתי־צנועה של עלי הבננה בסינור של מטפלת ועקרת־בית ותגדל תריסר זא־טוטים יתומים.

ג'וזפין בייקר
שתי אהבות

זו גם התקופה שבה פורשת בייקר מעסקי ההצגות וה„פסטיבלים" האירים וכאמכת לה את היתומים. הרבה כתבו על ז'וזפין, אך לא ביצו את הדחף ה־עמוק, היסודי והממריץ, שהשרה עליה את השכינה לאהוב את היתום ואת העזוב. כמובן, כפי שהעידה בעצמה, ילדותה כילדונת כושית ענייה, הכינה אותה לכך, ואחר־כך באו שנות המלחמה ובהוהן השואה.

מה היו מסקנותיה מהאכספרימנט ה־סוציאלי שלה? חוששני, שלא נדע זאת אלא אם השאירה האשה האביצה את קורותיה וקורות „ילדיה".

✱

מסתבר, ש„נשברי" לה על גבול הימ־ת ומשהו. הגיל האכזר הזה! בראשית שנותיה היתה עניינם של גברים, ואילו בשנותיה האחרונות, שנסתכמו בשתי עש־רות אם אני מיטיב לחשב, החליפה את האובייקט ונתמסרה או נתמכרה לתינוקות.

היו תקופות שהחזיקה כ־20 ילד ואילו לבסוף הסתפקה בתריסר, כל אחד בציג ארץ או אומה. היה שם גם בציג יהודי, או ישראלי, ואני סקרן לדעת כיצד הס־תדר עם בציגו של השבט הערבי. שכן האשה האביצה היתה ציונית, אם אפשר לומר, מבחינה פוליטית בסכסוך עם שכ־נינו.

היא כיפה ונתמוטטה לא בדרך הטבע, כי לא מן הרחם יצאו ילדיה. ממה, איפוא, עייפה האשה? מי שבדק את פעילותה על פני הזמן והסגים, אולי יוכל לקבוע מהן ואיזהן המעייפות שבשנות חייה של אשה: שנות הקצב הבידורי או שנות הקצב האמהי, הטיפולי והחינוכי.

היו לה כל הגורמים הדרושים „לה־קים" אשה טובה. היא היתה כושית, ו־הגזע הכושי קנה זה כבר את עולמי. היא היתה בת משפחה ענייה, והדלות והעוני הם יסודות המיטיבים לעצב אופי ונשמה. ועל כל אלה, מימי ילדותה הרא־שונים — רקדה. הפסיכולוגים טוענים, שהריקוד, כמו הצחוק, יפה לבריאות, זאת אומרת, לנשמה.

שיא הצלחתה ותהילתה היה בשנות ה־20 וה־30, בטרם תפרוץ מלחמת־עולם השניה. ההמונים עדיין לא ידעו מה ימים עצובים הנכונים להם. אלא שמכאן ו־אילך ירד הערפל וכיסה את פני השמים.

כשכבשו הגרמנים את צרפת היו ל־רקדנית השחורה חששות לרוב, שמא יתאכזרו לה שונאי הגזע השחור, אבל היא לא נסה על נפשה ונותרה בצרפת. מה היו מניעיה? קשה לקבוע בדיוק, אך עם בוא השחרור הילכו כל מיני שמועות, כאילו עסקה בריגול — לטובת מי? — מסתבר, על כל פנים, שבעלות הברית לא קופחו וצרפת העניקה לה ב־תמורה אותות כבוד רמים.

✱

כשהגעתי לפאריס באותה שנה רחוקה, 1925, היו הלילות רוחשים באוירה בידור כושית מובהקת. על במת מולך־רוזי, שבאותה תקופה צוד שימש אולם גדול ובמה גדולה להצגות לקהל רב, הוצג לילה־לילה מחזה־רוויו על ידי לה־קת „הציפורים השחורות". הגעתי מן המזרח, יתכן ישר מאצל מוקד של חב־שים — והיה לי קר... פשוטו כמשמעו. איני יודע מדוע, אבל „הציפורים השחו־רות" פיתו אותי להיכנס ולראות אותן ולשמוע אותן. זה היה המגע הראשון שלי עם האמנות הכושית. עם הריקוד, הבראה, האוירה של הכושים.

במיוחד זכור לי — ויהא זכור לי זמן כמו כך — בחור צעיר, כרכי צעיר בעל רגל תותבת, שרקד, כאילו היו לו, כלכלוגו, שתי רגליים של ממש, ללא זכר לתותב. וכשרקד הנער וביצע את צעדי הסטפ השונים, שהיו מאוד באופנה באותה תקופה, דימיתי שאני נכנס ל־עולם חדש, מיוחד. לעולם הקצב, התובע אותך ומחייה אותך.

האם נמנתה גם ז'וזפינה בייקר על אותה להקה? ובכן, האמנם או אל תא־מין: היא איננה זכורה לי כלל ועיקר. אם לא — הרי שזה סביר. אך אם נכ־נהה — חידה היא.

רק כעיה ימים לאחר מכה נתקלות עיני בהודעות גדולות המכסות את קירות פיגאל. שם זר: ז'וזפין בייקר. וזו היתה הצגה שלה, הצגה עם להקה של שחו־רים ולבנים, — ר נ ד א ל המבוירן — להקה מעורבת. זה היה מחזה־רוויו, ב־דומה לאלה שהיו נהוגים בימים ההם: „בני הלקים", עם הפסקה בין שני החל־קים. עם סטאטיסטים לרוב. עם רקדנים ורקדניות, עם זמרים וסולנים.

בימי שבתי בפאריס ראיתי את מספר פעמים ועל כמה במות, ב„פולי ברז'יה", שם רקדה למעלה מתי, איפוא, ראיתיה בהופעתה ה... יונית, עירומה פנים ואחור, עירו... תינוק עם היוולדו, כשרק עלה של... אפריקנית מכסה, או יוצר אשלי... כיסוי, בחלקו הקטן של העירום. גם היתה הפעם בה שרה לראשו... זמרתה: „יש לי שתי אהבות"... ופאריס".

כעת אני קורא, כי הרדיו הממ... של צרפת השמיע בבוקר מותה השיר בעל תקליט, עליו הקליטה בהייה את הרקודים הזה, הימנון לה־אשכבה כאחד, שהשכילה ל... לעולם בטרם תיעלם!

הופעה זו שלה זכורה בודאי ל... רבים. מלמעלה, כאילו מן השמים אגוז קוקוס גדול, כאילו שוגר ... טיניק ארץ מולדתה. האגוז, הנצ... אדמה, לבמה, יצאה מתוכו הנערה רום. דומה לציפור מן היער. לח... מחציתה צבת מיסתורי, היא עלתה תוכו כדי לפתוח ב„שתי אהבות לבי"...

העיניים היו רתוקות לתגורת־... של כושיה־אמריקנית זו, ילידת לואי במדינת לואיזאנה. זו היתה ... זציה פנטסטית להעלות ואחר כך ל... מגבהי הרקיע את פרי הקוקוס הזה, האגוז הזה, שבתוכו, רגליים ... מכונסות וצמודות אל תוכן, סוכבת האשה שנראתה כמלכת מין שבאגוז.

מישהו כתב למחרתו, כי „המין משמים". בימים ההם היה בזה ... וסנסציה. היום שרוי המין בכל פינ... בכל קרן רחוב, ואת מקום עלייתו הופסים כי המדמנה.

כי כל זה היה — ואין לשכוח — חמשים שנה! חמישים פעם 365 ל...

✱

כשאנו סוקרים את פרשת חייה הזכרת אינו יכולים להתעלם מ... עובדה שהיא נתקשרה משום מה ... ליהודים, לארץ־ישראל, ובכל השנים ... ניהקה קשר זה ולא ידוע לי שיכול להיות איזה אינטרס כמוס, חמרי ב... בעלה, ג'ון בוין (השני), מנצח התז... מפורסם למדי, הי' עמה כל השנים ... דוגה שכיבד והוקיר גם את הת... שנגבלה לבסוף ממנה, וגם את ה... של יתומיה.

זכור לי כיצד במלחמת העולם ה... הופתענו יום אחד בביקורה בישרא... שהיא לבושת מדים של צרפת הח... היא נחלצה באותה תקופה מבי... הכובש הנאצי והתנדבה לחילות ה... של צרפת החפשית.

להוס, אין להניח שטסה, אבל פעלה בחיל התעופה של דה גול ... פיעה כאן, בישראל, על במת ... הקיץ. והניחה אבן־זכרון לרגלי ה... המערבי. אכן, מכל הרפרטואר שלה היה בהחלט הסקן המגוחך ביותר ... לי, כי הגבתי ברוח זו במאמר ... „הארץ".

ואחר כך בא השלום, אם אם ... הקשר בינה ובינינו.

יש להניח, כי היא המשיכה ל... לומר באינטימיות של חייה, את ... על שתי האהבות שבלב. למען ... לא רק היא... אני מכיר אנשים ... — גם בישראל הקטנה — שעוד ... שנים ארוכות על שתי אהבות בלבם. האחת היא פאריס, עד שיום אחד ... משהו ונתבקע ונשבר.

כי יש ומבציא גדל מצליח לש... לרסיסים מה שהקימה רקדנית־של ... קטנה בשנים רחוקות ומאושרות.

האשה עם הסלים

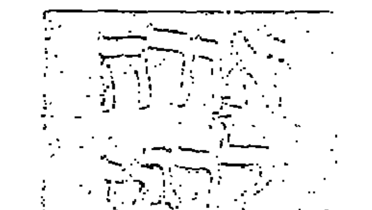

מאת עזרה אליגון

בחור קם ופינה מקו־מו לאשה מבוגרת ש־נכנסה לאוטובוס.

„ואומרים שהצברים אינם מנומסים. אינם טובים".

„איך את יודעת שהוא צבר?" שאלה השכנה לספסל, אשה מבוגרת אף היא, תימניה נודפת ריח טוב של נקיון גוף ונקיון נפש וחן עתיק יומין שאין לו תמורה.

„וכי לא רואים?"

„רואים רואים. ולא סתם רואים. את הנב־הנפש שלהם רואים. בחורים צדי־קים. לנשק להם את הידיים, לנשקי".

הבחור העלה סומק, אמר: „לא צריך להגזים. או מה אם נותנים מקום באוטו־בוס", ומיד לעומק האוטובוס.

„הרי זה, במדינה הזו אם נותנים משהו כבר צריך להגיד הלל. הנה הבחורים האלה הנותנים את נפשם. נותנים תמיד ופה באים אלה ולוקחים. הביטי, הביטי מה שיש לי פה בסל. מפרדס־כץ אני נוסעת. בשני אוטובוסים אני נוסעת ל־כרמל לחסוך כמה לירות. קונה שעועית וחוסכת שתי לירות על קילו. במקום שמונה לירות משלמת שש. שש לירות בעד קטניות. אז בא אחד כזה וגונב מיליונים. דולרים!"

„בשביל חיסכון של שתי לירות על קילו קטניות כדאי לך לנסוע בשני אוטו־בוסים. נסיעה לא עולה? זמן לא עולה?"

„ומה אני אקנה — בשר? אני יכולה להרשות לעצמי לקנות בשר? פעם ב־שבוע עולה אצלנו על השולחן חתיכת עוף. אבל ככה, אני קונה עגבניות פגו־מות, ירקות שנחלשו, לפעמים מוצאים עודפי דגים. צריך לדעת מתי לנסוע. מוצאים קצת יותר בזול. יש לי הרבה פיות בבית. ילדים קטנים וילדים גדו־לים, ושלושה חיילים, שיהיו בריאים, ובעל ואמא זקנה. בשביל צבא כזה צריך לנסוע לשוק כמעט כל יום".

האשה השניה ישבה רכונת ראש כ־נאשמת.

„מה לעשות? כאלה החיים. המדינה צריכה הרבה וצריכים להסתפק במועט. אז באים כל הנוכלים האלה וגונבים את המדינה שלנו. אני מביטה על הרגליים שלי עם הגידים ואני חושבת עליהם. הידיים שלי כואבות — אני חושבת עליהם, הילדים שלי עומדים בטרמפים — אני חושבת עליהם... אין לי מנוחה. אני אומרת שכל הנשים נלך ביחד לבית המשפט ונגיד ,מספיק, מה אתם משחקים אתנו? ניכנס פנימה ונצעק: ,גנב, איפה הכסף'"!

באוטובוס נשתרר שקט רב. כשסיימה האשה את דברה פרצו מחיאות כפיים.

„לא צריך להגזים", סמקה האשה עד שורשי שערה, אספה סליה וירדה מן האוטובוס להמתין לשני שייקחנה, ואולי הקדימה רדתה מפני הבושה.

לא עוד רקדנו

בחיפה רקדו ברחובות. רק בחיפה. וכך היה זה יום עצמאות שכמותו לא ידעה ישראל לתהיה ולעצב.

אפילו הפסטיבל הנפלא והמרגש של „שרתי לך ארצי" נשא אופי של נוס־טאלגיה מכאיבה של „לא עוד", ויותר משהשרה שמחה השרה עצב. אם כי לא נעדרו רגעים נפלאים באמת — הופעת סמבורסקי, יוסף שפינדל, טובה פירון, וכמובן שושנה דמארי ווילנסקי.

בבתי ישראל ישבו קבוצות קבוצות של אנשים שנאספו לשיר בצוותא. פתחנו את המסך הקטן. הגברנו קולו של הרדיו, התוקנו בידינו את שירון „מעריב" — המאורחת הגישה תקרובת קלה כיאה ל־מעמד — ושרנו יחד עם אבותי עולם אסרין הדש. פה ושם הצלחנו, אבל מש־נסתיים הערב היינו כולנו עצובים מאוד, גם עייפים...

יום העצמאות העשרים ושבעה ל־מדינת ישראל היה, בעצם, חגה של ה־ממלכה השביעית, ממלכת התקשורת. וכיון שזו האחרונה מסוגלת להשמיע גם קול, ויש לה קסם של תמונה נאה ושל יכולת להביאך למקום הארוע והיא גם דברה של „מלכות ישראל", לכאורה, יש לה איפוא סמכות עליונה.

אבל הטלוויזיה היא גם כלי מבודד הגורם בדילות ומכניס אנשים פנימה, לבתיהם. היא ממעטת את הריגושה שיש ביציאה מן הקונכיה החוצה, אל הצוותא של עמך ישראל.

איכשהו הפך יום העצמאות יום זיכרון ארוך, יום שהחל בערב הזכרון לחללי ישראל, ונסתיים בערב זיכרון למחוללי ישראל.

יושב לו בבית רובו של עם ישראל, ורואה את „החשובים" פותח ו„החשובים" יותר, רואה את כל בוני הארץ מן ה־מימסד, עסקנים ומי שקוראים להם „מנ־היגים", אבל איפה אנחנו, אנחנו העם שעשה בצינעה, בהשקט, בחיתור, ב־סלים, בכפרים, בבתי החרושת? איפה כל אלה שלא הוזמנו למסיבה בבית הנשיא, אצל הרמטכ"ל, ולא היו להם לא כסף לקונצרט של רובינשטיין ולא מכונית לנסוע לפיקניק?

ערב הזכרון

ערב הזיכרון לחללי ישראל. משפחת אברוצקי (נציגת של משפחות רבות כמותה), התוכנית הנפלאה של שירים ופרקי קריאה מעזבונם של נערינו ושירים שנכתבו לזכרם וכבודם — ושירת חיים הקצרה של נער, ששר המשורר נתן יונתן על בנו.

איזה ערב גדול זה היה! איזה כוח ויופי ומסירות נפש והוד ו ט ו ה ר ידעה ישראל וידעת ישראל ותדע ישראל... ערב הזיכרון היה הערב המנחם, הבונה, המלכד יותר מכל חגיגות השמחה ה־עצובה הזו.

דווקא מן הערב הזה יצאנו חזקים. בו — בערב הזה — ידענו שוב שלעם כזה מאום לא יקרה; ששורשינו כאן עמוקים, שדרכנו פתוחה ובטוחה, שעצות טובות, הוראות, „ברוגז", איום, סנקציות, מעצמות, חכמי פוליטיקה באים מספירה אחרת שלא תוכל לנו... בגללם.

שכל הרמאים הצודרים הם רק אפר דק, פסולת שאינה שייכת, לכל היותר עשב שוטה, שלכת שניתן לגרוף אותה מגננו — כי בא אביב.

סינג'ר הבטיח לסייגון – ולא קיים

מאת סופרי
סנדיי טיימס"
וושינגטון, בפאריס ובלונדון
מיוחד ל„מעריב"

על אף הכחשות חוזרות ונשנות מצד הרשות המבצעת האמריקנית נתברר, שהובטחו הבטחות סודיות לנשיא תיו ✶ תחיקת הקונגרס שללה מן המינהל האמריקני יכולת לחזור ולהתערב לצד דרום־וייטנאם ✶ הבית הלבן הודה לבסוף: היתה כוונה להגיב על „הפרות חמורות" של הפסקת־האש

30 במארס — ל־מחרת נפילתה של דה־נאנג — יצא מ־טוס מטען סילוני דוגלאס די.סי. 8 — די הצלב האדום הגר־ויסה הלוך ושוב של ת; ציריך — קלן — ק — סייגון — הונג־ריק. — היה בו מטען זלים, שמיכות ואספ־איות, במשקל 30 טר... שביל דרום וייטנאם. היתה, שבחזרה יטוס

יבלו בעלי־המטוס — החב־רית להתכרה מטוסים „בא־ הצעה מדהימה: שאלו את גם בדרכו בחזרה לציריך יו־ס להוביל 16 טונות זהב שחייק. של 16 טונות זהב הוא כ־100 דולאר. חברת „באלאייר" — ש שמרני למדי של חב־סאייר" — סירבה „מאותן ואנו מסרבים להוביל מטעני־קום זה הוטען במטוס מטען של מכבסי־ג'ינס בחולים ב־

חידה היא, מי האנשים ש־את הזהב. יש ניחושים בלתי־מוצדקים — שאלה די המשטר הדרום־וייטנא־ באותה מידה אפשר ש־בור הסוחרים הסינים העשי־לון (הרובע הסיני של סיי־סהרי־כמבע מחבורת „הבנק האגודה, רצו להוציא את ייטנאם בצורת מטילי־זהב.

יסול נכסים וליטיים

שמבאר חברת מטעני־אויר סחות מ„באלאיר": על כל 4 באפריל יוד שער־הזהב של ציריך ב־2 דולארים ל־ כ־30 גרם), לאחר שנודע כי רבה לסכור זהב „מתוך דוחק". ו מלמדת על הפדראל בסיי־או פונים בניאוש אל מפעילי ל הצלב האדום, כדי להוציא המפי־צון, הרי זה מאליו לא ן הידיעה משהות המערכה. ושינגטון מוסלים נכסים ב־שבנקאי היה מגדיר אותו דוחק" — אלא שמדובר לא פיננסים, אלא בנכסים פו־ליטיים.

ב־10 באפריל, פנה נשיא ג'רלד פורד אל הקונגרס ד־ לדרום־וייטנאם כמעט בכך ולאר. לפי כל אמות־המידה קשה בלתי־אפשרית מבחי־ת. תוך שעות סרתו „פקי־אמריקניים בכירים" — זו־ הנקיה הקלאסית להגדרת מדיניות־החוץ של השר־ג'ר — להסביר את בק־ בסגנון כלהדראמה מוב־ראה כי לנציגים אמריק־, שבלעדי סיוע מאסיווי היה להלץ את כל האמ־באים בווייטנאם, והמספרים

ז ומרירות

ים לפני כן האשימו את — שריצ'ארד ניכסון הב־פעם כפוליטיקאי המזהיר כיר מימיו — שהעירים על בענין תכניותיו הצבאיות אחר העתונים מסר, שעוד דואר היו תכניותיו ידועות סריון־ההגנה האמריקני וגם האמריקנית בסייגון). כעת אותו בסמכות.

הפעם הראשונה, שדרום־אית כצומדת על סף הקץ. פעם הוא כובר הבנת הד־ין שלושת הגורמים הציק־ורבים בפרשה:

ד ואן תיו ומשטרו. נגרס האמריקני. זות המבצעת של הממשל הנשיא פורד וד"ר קיסינ־

של כל אחד מן הגורמים דמים עכשיו את שני האח־רים.

שבר החמור הנוכחי משום : בלחץ ההאשמות ההד־יל להתברר סוף־סוף חלק של התהליכות העקובות מדם מתוך כבודי בווייטנאם אחרונות.

ושה פיתויים יך

נואר 1973, כאשר נחתמו שלומי־ הפאריסיים, היו רבים ם כבריהה תפלה. לא כך של ד"ר קיסינג'ר, ש־בל את פרס נובל לשלום . עיקר־הבעיה היה זה: כמים היה כמחייב את מש־ להשתתף ב„מעצה. לאו־פיוס והמימות־דעים" — נשיא תיו ראה אותה כפתח ואליבית. ממשלה משולשת, „הכוח השלישי", בהכרח בה הקומוניסטים; ולהאת להסכים תיו — קאתולי, ניסט מוגלג, האיש שהקו־דירסו בתוקף את סילוקו. אוקטובר 1972 הכריז ד"ר בטרום־עת, כי „השלום עו־הכותלי". אלא שתיו סירב בכור לשתף פעולה. במשך חודשים, שלאחר־כך הגישו עניים שלושה תסריטים:

✶ חימוש אמריקני בכמות עצומה הוטס לסייגון. בין השאר נהפך חיל־האוויר הדרום־וייטנאמי לחיל־האוויר הרביעי במעלה בעולם. משלוחים אלה, לפני המועד האחרון, נועדו לפצות מראש את תיו על העובדה, שלאחר הפסקת־האש יוכל לקבל חלי־לופה רק „כלי כנגד כלי".

✶ ניכסון וקיסינג'ר הורו להפציץ את האנוי בחג־המולד 1972. זה היה צעד של הכבדת המלחמה, שהנשיא ג'ונסון דחה אותו כאשר הוצע לו. גנראל אלכסנדר הייג הגדיר את הד־בר כ„החרבת־הצפון".

✶ כפי שמתברר עתה, היו בצד הפרוטוקולים שפורסמו גם התחייבו־יות „בשתיקה", „בחשאי" — או „סו־דיות", כהגדרתו של סנאטור הנרי ג'קסון.

למן ינואר 1973 הכחישו ד"ר קי־סינג'ר ועמיתיו כמה וכמה פעמים, ש־היה מרכיב סודי במשא־ומתן, שהניע את תיו להסכים להסדר פאריס. ב־שבוע שעבר הודה דובר הנשיא פורד, רון נסן, באי־רצון, שאכן היו מגעים שלא ניתן להם פרסום. כעת לא זו השאלה, היו מגעים חשאיים, אלא מה בדיוק היתה צורתם. השאלה ה־מכריעה היא, העוררו בלב תיו את הרושם, שארה"ב תציל אותו, אם יפ־רצו קרבות, גם אם עקשנותו שלו תהיה הגורם להתמוטטות הפסקת־האש.

● הדרום הפר

עכשיו, שכוחות קומוניסטים בעוצ־מה של אוגדות מכתרים את סיי־גון, קל לחשוב שרק הקומוניסטים הפרו את הפסקת־האש. יש לזכור, שעוד ביולי 1974 אמר אדמיראל תו־מאס מורר, שהיה אז הרמטכ"ל של כוחות ארה"ב, כי הקומוניסטים מכוו־נים את עיקר מאמצם ל„פיתוח ה־תשתית שלהם ולהרחבת השפעתם ה־פוליטית בקרב האוכלוסיה ככל־האפשר".

באוגוסט 1974 נאמר בוועדת־החוץ של הסינאט האמריקני, כי ממשלת דרום־וייטנאם זכתה לשליטה על 6 אחוזים נוספים של האוכלוסיה — כמיליון נפש; מקצתם ולא כולם, היו פליטים. ובינואר 1975 כתב חבר מע־רכת „ניוזוויק" מיינארד פארקר, ב־רבעון „פוריין אפיירס", כי תיו הוא האיש, שהפר ראשון את ההסכם: „כמעט מרגע שנחתם ההסכם, יצא הנשיא תיו למיתקפה, בנסיון לחסל את „כתמי־הדיו" הקומוניסטיים ולהב־ביל את הקומוניסטים בתוך מפלט־הם... נקודה חשובה במיוחד בתמונה הצבאית היא מידת הריסון העצמי, שהפגינו כוחות צפון־וייטנאם".

ריסון זה היה כלא היה. אולי עס־קה האנוי כל הזמן בתיכנון המיתק־פה לעונת־היובש. אך מירקם הת־נהגותו של תיו לפחות מעורר את ה־שאלה, כלום סבור היה שיזכה מ־תמיכת אמריקה במדיניות של הפרה שיטתית של הפסקת־האש. כמובן, יש חשיבות לעצותו של תיו עצמו. על כל פנים, מקורביו הנעמים כבה־רים עתה כי הם סבורים, ש„מכרה לדרום־וייטנאם שלום רע בשיטות־הובאה.

● מוכרח להאמין לקיסינג'ר

הדברים המפורשים ביותר, שאמר תיו עצמו בזמן האחרון, נאמרו לפני חודשים בארוחת־בוקר עם כתבים. הוא אמר, שהסכם־השלום הפאריסי אולי היה מועיל יותר, לו היו מקיי־מים בדייקנות יותר את ההסכמים־בשתיקה, שהמנהיגות מתחת לנוסח ה־רשמי. תיו טען, כי ד"ר קיסינג'ר אמר לו, שאינו צריך לחשוש מפני משלוחי־נשק מבריה"מ ומסין לקו־מוניסטים:

„סין ובריה"מ אמרו לארה"ב, ש־יפעילו את השפעתן על צפון־וייטנאם, כדי לרסן את מנהיגי האנוי. זאת הבטיח לי ד"ר קיסינג'ר לפני חתימת־ההסכם האחרון. הוא אמר, שרוסיה וסין הבטיחו לשתף פעולה עם ארצות־הברית.

„אני מוכרח להאמין לד"ר קיסינג'ר — כי אין לי קשר עם מאו צה טונג או עם בר ברז'נייב".

כיוון שסין ורוסיה הגיעו לכלל מס־קנה, שאין זה כדאי לנהוג ריסון ההוך תקוה, ש„המועצה הלאומית" תתחיל לפעול, עלה לווייטנאם סיוע צבאי בכמויות עצומות, הדטאנט לא ריסן תהליך זה.

הבעיות בין ד"ר קיסינג'ר ובין הנ־שיא היו צומחות מן הדילמה, ש־ביקשו ד"ר קיסינג'ר והנשיא ניכסון ליישב עוד ב־1968: היה צורך לח־לץ את ארה"ב ממלחמת־וייטנאם, ב־תנאי שהדבר לא ייראה כבגידה בבע־לת־ברית. לפי ההסכם מינואר 1973 הצליחה ארה"ב לצאת, ולהציג את שחרור שבויי־המלחמה האמריקניים. הדבר הקנה לקיסינג'ר הילת־גיבור. אבל כבר אז נשאלה השאלה, היש ריבוע של מעגל זה באמצעות הג־דרה סמויה של הנסיבות, שבהן תח־זור בה ארה"ב מן היציאה — ובייחוד נסיבות שבהן ישובו להפעיל את ה־עוצמה של המפציצים האמריקניים הע־נקיים „ב־52".

● קיסינג'ר הכחיש — תיו אישר

זו שאלה שלא קל להשיב עליה, והוא משום שההסכמים, שנכפו על וייטנאם, כתובים בניבוח של „עליסה בארץ־הפלאות". בנוסח זה בניחים באופן אוטומאטי, שפרוץ־קרבות הוא תולדה של הפרות הפסקת־האש, שב־צעם איש לא ראה אותן. בשבוע ש־עבר התאוננו דוברי־סייגון על יותר מ־80 אלף הפרות כאלה; גם ה־קומוניסטים יודעים לטעון: „אתם התחלתם".

שלושה ימים לפני שנחתמו הסכמי־פאריס, כבר שאלו את ד"ר קיסינג'ר, היש פרוטוקולים סודיים. „לא, — אמר, — אין קיימים שום פרוטו־קולים, חוץ מן הפרוטוקולים שפור־סמו". ולכום יש הבנות חשאיות? — התעקש השואל. לא, אמר קיסינג'ר, אין הבנות חשאיות.

והנה מקץ חודשים אמר תיו, בראיון עם כתב „נובל אובזרוואטור" הפאריסי, כי איננו יודע היחדש ניכסון את ההתחייבות, אם תהיה מיתקפה חדשה של הקומוניסטים, אולם „יש בידינו הבטחה, שארצות־הברית תגיב ב־מקרה של הפרה חמורה של הפסקת־האש". הוא הוסיף משפט כאלף: „עדיין אנו זקוקים לסיוע אסטרטגי וטאקטי של הכוח האווירי האמריקני".

ב־29 בינואר 1973 הודיע „ניו יורק טיימס", בידיעה שהוטמנה בעמוד 12 וכמעט לא הושם לב אליה, על הערה מפי ויליאם סאליוואן, אחד החברים הבכירים של הצוות שנשא ונתן על הסכמי־פאריס (כיום הוא שגריר ארצות־הברית בפיליפינים). סאליוואן אמר, שתמיד ישנה אפשרות של חידוש התערבות האמריקנית במקרה של הפרת הפסקת־האש, והוא הוסיף משפט כבד־משקל: „אין עלינו שום בבלימה".

● אין התחייבויות — יש התחייבויות

משקיפים יודעי־דבר בוושינגטון עדיין חשדו, שיש בהסכם יותר מן הנראה בגלוי. הם לא נרגעו לשמע התיאור המוסמך, כיצד „תימרן" קי־סינג'ר כל אחד מן הצדדים להסכם; תיאור זה פירסם הכתב הוותיק של „ניו יורק טיימס" טד שולץ בכתב־העת „פוריין פוליסי", ובו גילה שהיו הסכמים חשאיים עם האנוי, לכל ה־פחות. לאחר זמן הגיש סינאטור אדוארד קנדי שאילתא בכתב לד"ר קיסינג'ר, וביקש לשמוע הגדרה מדוק־דקת וכוללת של המהות המדויקת של התחייבות ארצות־הברית בדבר תמיכה צבאית בנשיא תיו.

ב־1 באפריל אשתקד השיב ד"ר קיסינג'ר, שלא שתשובתו היתה מצומ־צמת הרבה יותר משאלתו של סינא־טור קנדי. „ארצות הברית, — אמר בתשובתו, — אין לה שום התחייבו־יות חד־צדדיות בכתב כלפי ממשלת דרום־וייטנאם".

והנה בעבור חודשים הודיעו שניים מחברי הסגל של ועדת־החוץ של ה־סינאט, בעקבות ביקור בדרום־וייט־נאם, כי נאמר להם שם מפי נציגים רשמיים אמריקניים ודרום־וייטנאמיים, שתיו „השלים עם הפסקת־האש רק אחרי שקיבל הבטחות מארצות־הברית, שלא תימשך ההסתננות מצד צפון־וייטנאם". לזאת יכלה להיות רק משמעות אחת: שבאיזו דרך שהיא ימנעו את ההתגננות הקומוניסטים, ב־עוד תיו מוסיף להשתלט על שטחים, ובו בזמן הוא מעכב הקמת „המועצה הלאומית".

● התחייבות מוסרית

על כל פנים, באוגוסט 1973 חוקק הקונגרס האמריקני תחיקה, האוסרת לנשיא להורות ביצוע כל פעולה צב־אית שהיא מצד אמריקה בכל מקום שהוא בהודו־סין. הגבלה זו של סמ־כויות הנשיא לא נועדה כלפי כוונה, שתשדו בה, כי הוא יחדש את ה־הפצצות. היתה זו תגובה נרגזה על כוונה ארוכה של פעולות צבאיות חשאיות ושל אחזית עיני־הקונגרס ב־ידי הנשיאות, החל ב„החלטת מפרץ טונקין" וגמור בהפצצות בחשאי בקאמבודיה ובצפון־וייטנאם.

בלי הבדל, מה היה מקור התחיקה הזאת ומה כוונותיה — משמעותה היא שהרשות המבצעת האמריקנית לא יכלה לקיים שום הבטחה צבאית, שהובטחה לתיו.

קיסינג'ר נשאל, כלום בעת המשא־ומתן על הסכמי־פאריס הבטיח ל־ממשלת דרום־וייטנאם המשך הסיוע הכלכלי והצבאי. ד"ר קיסינג'ר השיב, כי לנשיא תיו נאמר, שאם דרום־וייטנאם תשתף פעולה בהוצאת ה־כוחות האמריקניים והחזרת השבויים, קרוב לוודאי שהקונגרס יאשר את הסיוע הדרוש לקיומה הכלכלי והצבאי של דרום־וייטנאם. „אין אנו מדברים כאן בהתחייבות חוקית אמריקנית, — אמר ד"ר קיסינג'ר — אנו מדברים בהתחייבות מוסרית".

בפיה זו, שהיתה בגדר גולת עו־מבת, התלקחה ביום ג', 8 באפריל, סינאטור הנרי ג'קסון הודיע כי „נודע לי... במקור מוסמך ביותר, שאכן היו הסכמים סודיים".

● הבית הלבן מודה

כיוון שהוא ראש וראשון בין ה־דמוקראטים החותרים למועמדות ל־נשיאות, מיד האשימוהו שהוא „משחק בפוליטיקה ומבלבל את הדיון".

אולם לבהרת הודה הבית הלבן כי טענותיו של סינאטור ג'קסון — ככל שהן של־אי־בעבן, בלתי־סקולות וקבות לנשיאות — יש להן יסוד־מה. דובר־הנשיאות רון נסן הודה כי „המדיניות הכוונה של ממשלת ארצות־הברית, שפורסמו בפומבי"... להגיב בתוקף על הפרות חמורות של הסכמי פאריס", אכן שימשו נושא ל„חילופי־דעות סודיים בין מימשל־ניכסון ובין הנשיא תיו באותו זמן".

כשתבר שניכסון שלח לתיו שלושה מכתבים — שניים לפני חתימת הס־כמי־פאריס ואחד אחריה. יתכן ששליחים אישיים כגון גנראל הייג הוסיפו אישורים בעל־פה. אבל מה בדיוק נאמר „בחשאי", אין הבית הלבן מוכן לגלות.

„מעיקרם של דברים, — אמר נסן, — אין הבדל בין חילופי־הדעות ב־חשאי ובין מה שפורסם בפומבי". כמילא בשאלת השאלה, מדוע היו חילופי דעות בחשאי. שאלה זו הציג „ניו־יורק טיימס" ביום ו' שעבר לאחד מפקידי מיניסטריון־החוץ האמריקני, וזה השיב בגילוי לב: „המכתבים נש־מרו בסוד משום שד"ר קיסינג'ר חשש שפרסומם עלול לסכן את הסכם הפס־קת־האש. הוא הוסיף רעיון גלוי־לב־עוד יותר: „עכשיו הכל בוערים. אבל אז, בינואר 1973, רצו רק דבר אחד: להסתלק מווייטנאם, בלא לשאול שאלות".

זרם אדיר של פליטים נע בכבישי הדמים של קמבודיה שסועת הקרבות. עתה הקיץ הקץ בנפילת פנום־פן

קץ למלחמת חמש השנים

אחד מתוך עשרה קמבודים נהרג או נפצע; ארבעה מתוך עשרה — הפכו לפליטים

שרות „מעריב"

ביום ה' הקרוב ימלאו חמש שנים להכרזת „ממשלת הישועה" בקמבודיה, כי „העם הקמבודי מוכן להקריב את חייו למען מולדתו". לגבי קמבודים רבים אכן התממשה „הבטחה" זו; „ממשלת הישועה" לא שיערה, כי גם היא תיכלל בתוכה.

כאשר הודח הנסיך נורודום סיהנוק מכהונתו במארס 1970 הכריזו מנהיגיה החדשים של קמ־בודיה, כי נמרי אומר להיות ניי־טרליים ועצמאיים וכי ימנעו מן הקומוניסטים הווייטנאמיים מל־השתמש במדינתם לצרכיהם ולגב־רור אותה למלחמה שהתחוללה בווייטנאם הסמוכה.

המציאות הוכיחה את ההיפך. הנסיך סיהנוק הצליח בשנות שלי־טונו לעצור את המלחמה בשערי קמבודיה ומנע מבני עמו את מוראותיה. אמנם, הוא התיר ב־משך שנים לקומוניסטים של וייטנאם להשתמש בשטחי ארצו במלחמתם באמריקנים בדרום־וייטנאם אך ב־1968, כאשר החל לחשוש שהקומוניסטים קושרים נגדו, החליט להטות את מדיני־נתו ימינה. בתפנית חדה למדי.

בסיועם של מתכלים בריטיים ואוסטרליים עשה סיהנוק הסכ־מים חשאיים עם נשיא ארצות־הברית ריצ'רד ניקסון, אך הדבר הוליך בסופו להפיכה שבעקבו־תיה עלו סירק מטאק והגנרל לון נול — ידידם של האמריק־נים — לשלטון.

המימשל החדש בקמבודיה הצ־היר בפומבי על נייטרליותו, אך תמך בגלוי רק במדיניות המער־בית.

■ כוחות לא שווים

הקומוניסטים בווייטנאם ידעו זאת. הם ידעו גם שכוחות דרום־וויטנאמיים, בסיוע יועצים אמ־ריקניים, נכנסו לקמבודיה עוד קודם להדחתו של סיהנוק, ועל כן החלו לקדם את עמדותיהם לעבר מרכז המדינה.

באפריל 1970 היכו כוחות צפון־וייטנאם והווייטקונג את הצבא הקמבודי לכל אורך גבולה ה־מזרחי של קמבודיה. חייליה ה־בלתי־מנוסים של קמבודיה, ש־מנו 32 אלף איש, לא עמדו נגד הצבא המנוסה של הקומוניסטים הווייטנאמיים, שמספר חייליו היה 50 אלף. עוד באותו חודש נפל כל חלקו המזרחי של נהר ה־מקונג בידי הקומוניסטים.

במאי 1970 תקפו האמריקנים עמדות קומוניסטיות בתוך קמבו־דיה, ממערב לדרום־וייטנאם. צעד זה הגביר את ההתקדמות של הקומוניסטים אל תוך המדינה.

ארצות־הברית החלה לשגר סיוע צבאי לממשלתם של סירק מטאק ושגנו לון נול, בהירתן שעליה להגן על חיי האמריקנים בדרום־וייטנאם. למעשה ביקשו האמ־ריקנים להרוויח תקופה שקטה נוספת לקראת נסיגתם.

עד להחלטת הקונגרס האמרי־קני להפסיק את המעורבות ה־אמריקנית באזור הספיקו האמ־ריקנים להטיל 300 אלף טונה פצצות על קמבודיה. המטוסים האמריקניים נעזרו בשירותי ה־מודיעין הקמבודים לאיתור מט־רותיהם. אולם המודיעין הקמבודי הגרוע כיוון אותם לא אחת — בטעות — לעבר ריכוזי אוכלו־סין. בפעולות אלה נהרגו אז־רחים רבים ורבים אחרים נותרו בלא קורת־גג.

הסיוע שהעניקו האמריקנים ל־קמבודים נפל במקרים רבים ב־ידיים אחרות, ידי המורדים הקו־מוניסטים בקמבודיה — „החמ־רים האדומים" — לא אחת בגלל השחיתות שפשתה בריבשל ה־מדינה.

■ התגעגעו לסיהנוק

האמריקנים לא עשו די לעידוד חיילים הקמבודים, חסרי הרצון והיכולת להילחם. ברוב המקרים, שחיילי קמבודיה נאלצו להשיג את הנשק האמריקני ואת הגלו־לות לכביעת מחלת הקדחת, ש־סיפקה ארצות־הברית, תמורת תש־לום מאת מפקדיהם רודפי הבצע והתענוגות.

הצבא הקמבודי חסר הנשק ד־המביצים, והפליטים שנעתרו בלא שהוגשה להם כל עזרה, גרמו לקמבודים לאבד את אמונם ב־מימשל ולרחוש בוז להנהגה ד־בעיקר לנשיא לון נול, אשר ירש את מקומו של ראש הממ־שלה סירק מטאק.

למרות המשטמה שחש העם ה־קמבודי בכללותו אל ה„חמרים האדומים" שב סיהנוק ונזכר יותר ויותר לטובה בקרב התושבים. הם החלו לשלוף את תמונותיו הגנו־זות והאסורות של הנסיך המודח, ורבים הרהרו בגעגועים בימים שהצליח סיהנוק למנוע שפיכות־דמים בארץ.

בשנת 1973 חגג טייס מתוסכל את ערב יום השנה להפיכה ב־נסיון להפציץ את ארמונו של לון נול. באותה שנה פתחו „ה־חמרים האדומים" במיתקפה רב־תי, ופעם ראשונה — בעקבותיה באו רבות — החלו לנבא את נפילתה של פנום־פן. התוקפים הגיעו לשערי הבירה, אך נהדפו בהפצצה מאסיבית של האמריק־נים.

■ 10 אחוזים נפגעו

חילות הממשלה הקמבודית הד־פו מיתקפות נוספות החזיקו מנ־גד כוח „החמרים האדומים" ב־משך שנת 1974, אך ב־1975 החלו המורדים הקומוניסטים ל־שנות את שיטות הלחימה שלהם, ובמקום לנסות ולתקוף את הבי־רה פנו תחילה לעבר קוי האס־פקה של הצבא. דרכי האספקה המובילות לחוף נותקו, אך ה־משבר הגיע לשיאו בשעה שנס־גר נתיב המקונג בינואר השנה.

מאז פרוץ הקרבות, לפני חמש שנים, נפצע או נהרג אחד מתוך כל עשרה קמבודים, ולפחות אר־בעה מתוך עשרה היו לפליטים. שדות אורז, מטעות גומי ובניי־נים עתיקים נשמדו ונהרסו ב־הפצצות ובהפגזות. ממדי האינ־פלציה היו 400 אחוז בשנה.

ה„עצמאות", שעליה הכריזו ראשי קמבודיה לאחר המהפכה, אשר שלטו רק ב־20 אחוז של שטח המדינה, הפכה לתלות מוח־לטת בסיוע האמריקני.

האמריקנים, שהחליטו לא ל־התערב בלחימה בדרום־מזרח א־סיה באורח פעיל, המשיכו לשגר לקמבודיה רכבת אווירית שסיפ־קה לחייליה ולתושביה הנצורים של הבירה תחמושת, דלק ואורז חרף הפגזות בלתי־פוסקות.

בנסיון נואש אחרון להציל את קמבודיה מידי הקומוניסטים, התחלפה גם ממשלת המדינה. או־לם התקוה כי זו תוכל להשליט את מרותה על הצבא חסר־האונים לא נתגשמה, אולי משום שחי־לופי הגברי בוצעו מאוחר מדי.

שנה מצפים תושבי קמבודיה לשקט. לגבי רבים כבר לא חשוב מי ינצח. הם פשוט רוצים ש־המלחמה תסתיים.

חיפה · ירושלים · תל אביב

9%

תושבי שלש הערים הגדולות

9% הנחה

למשלם מסיו מראש בחדש אפריל

תשלומים מתקבלים בקופות העיריות ובסניפי הבנקים.

ירושלים: גזברות העיריה רח' הנביאים 67 | תל אביב: בנין העיריה כבר מלכי ישראל | חיפה: בנין העיריה רח' חסן שוקרי

هكذا من الاصل

ג'קסון תקף, אבן הילל

יהודי ארה"ב מתלבטים במבוכת קיסינג'ר־טוב־אר־רע ✶ חשש להחרפת היחס לישראל אם אלון לא יביא רעיונות חדשים וביקורו יתגלה כ„תרגיל"

מאת **שמואל שגב**
סופר „מעריב" בוושינגטון

בשבועות האחרונים היה ארה"ב בתוך הטראומה של הודו־סין ו„תאוריית הדומינו" הנהפכת למפולת של אסונות. השתלטות הסופית של הקומוניסטים על קמבודיה ועל דרום־וייטנאם היא עניין לימים ספורים, וממילא תישלל כמעט כל משמעות מן הדטנט הסובייטי־אמריקני לגבי דרום־מזרח אסיה.

זה הכשלון החמור ביותר של מדיניות החוץ האמריקנית מאז מלחמת־העולם־השניה, והוא עתיד להות אותותיו הרחק מתחום ומעבר לגבולות הודו־סין. בתולדות של המאה העשרים ידועים רק שני מקרים שארצות לא־אירופיות הביסו מעצמות גדולות (נצחון היפנים על רוסיה ב־1905 ונצחון האלג'ירים על צרפת). עכשיו יכתבו אנשי ה„וייטקונג" בוייטנאם ו„החמר האדומים" בקמבודיה, שניצחו לא רק את בני ארצם אלא את ארצות־הברית.

בשעה קשה זו לארצות־הברית ולעולם החופשי כולו, עולים בזיכרון דברים שאמר נשיא ארצות־הברית הרי טרומן בסוף מלחמת־העולם השניה, כשניצבה ארצו לפני אתגר חמור הרבה יותר: „אם נתערער במנהיגותנו אנו עלולים לסכן את שלום העולם כולו".

לאמריקה זו, מובסת ונבוכה, יבוא שר החוץ יגאל אלון ביום ב' הבא לדיונים מדיניים נרחבים עם שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר. זו תהיה ראשית דו־שיח בדרג גבוה בין שתי המדינות לאחר התמוטטות מאמציו של ד"ר קיסינג'ר להביא לכלל הסכם חלקי נוסף בין ישראל ובין מצרים בחודש שעבר.

פגישת ד"ר קיסינג'ר ויגאל אלון עשויה לקבוע במידה רבה אם יגלשו ישראל וארה"ב לעימות טראגי או שהשכל הישר יתגבר על הרגשנות, ויתחדשו הידידות ושיתוף־הפעולה הפוריים שאפיינו את יחסי שתי המדינות מאז קום מדינת ישראל. יש לזכור שלד"ר קיסינג'ר שליטה עצמה במדיניות החוץ האמריקנית והשפעה אישית גדולה מאוד על הנשיא פורד, ועוד יש לזכור שהמורה ההיבן הוא האיש היחיד שבו הצליחה וושינגטון לקיים את מנהיגותה הבינלאומית, תוך תמיכה יחידה במינה של שתי המפלגות בקונגרס האמריקני במדיניותה שם.

● בעיה של רגש

צרכת הצלחותיה של ארצות־הברית במזרח־התיכון מאז מלחמת יום כיפור מתבקשת המסקנה, כי כשלון אחד אינו צריך להרתיע אותה מלהמשיך ביוזמתה באזור.

במשך 18 החודשים הללו השיגה ארצות־הברית הפסקת אש באזור, שעודנה קיימת; בעשותה יושבת־ראש (יחד עם ברית המועצות) בוועידת השלום בג'נבה; השיגה שני הסכמי „הפרדת כוחות" בין ישראל ובין מצרים וסוריה; חידשה את יחסיה הדיפלומטיים עם קאהיר ועם דמשק; החלישה את העוצמה הסובייטית באזור; גיבשה יחסים הדוקים עם הארצות המפיקות נפט באזור המפרץ הפרסי; פתחה במאמץ נמרץ להגברת נוכחותה הכלכלית באזור ועתה במדיניות פוליטית ובאי־התאות כלכלית.

אולם הבעיה היא לא רק בעיה של הגיון — היא גם בעיה של רגשות. כי הכשלון בזמן האחרון יש בו כדי לפגום עוד יותר את יוקרתו האישית של ד"ר קיסינג'ר בזירה המדינית העולמית.

האכן, שיצאו נפילת יוקרתו של ד"ר קיסינג'ר מזהיר. עד לפני עשרה חודשים הכלית האיש להפות בהישגיו על כשלונו של ניקסון והשפעתו היחידה במינה על המדיניות העולמית לא רק בחשבה שינתן לרציפות המדיניות האמריקנית אלא גם שהניחה דעתם של ידידים ושל מתנגדים, כי מינהל פורד יצאר לאמינות כד"ר קיסינג'ר עצמו.

מעמדו של ד"ר קיסינג'ר נחשב בעולם כולו כאבן הטובה ביותר בכתר מימשלו של הנשיא פורד.

עתה ירד עליו כשלון אחר כשלון בזירה הבינלאומית, ועל רקע העווית הטראומטית בהודו־סין, שהוא היה אחד מעצביה, הפריז קיסינג'ר למעלה מכל שיעור בהערכת כשלונו במזרח־התיכון עד שאינו מסוגל לסלוח לישראל על ש„הכשילה" אותו.

● שום ויתור מצרי

רבים הסימנים המלמדים, שד"ר קיסינג'ר מוכן לחדש את יוזמתו בעניין המזרח־התיכון אם יוכיחו לו הצדדים שהם מוכנים בכנות להתקרב להסדר בחסותו האישית, אך לפי עצה, על כל פנים, אין מצרים מפגינה אף נטיה קלושה ביותר למתן את עמדתה במשא־ומתן ואינה מוכנה לוותר ויתורים חדשים להסכם.

לכן, שוב בידים הכל אך ורק מישראל.

דבר זה הוסקף בבירור בפגישותיו של ד"ר קיסינג'ר עם אבא אבן בוושינגטון השבוע. זו היתה פגישה מגוונת, שלאחר זמן נצטרפו אליה שגריר ישראל שמחה דיניץ ועוזר שר החוץ האמריקני רוי אתרטון. בשיחה זו הפגין ד"ר קיסינג'ר בבירור כי ככל שגדלו ציפיותיו כך הכביד היסבלו וכאשר שיחה אבא אבן את כאבציו ועודדו להכביד ביוזמתו, העיר קיסינג'ר בזעם:

„ישראל אוכלת לי כל הזמן שעלי לחדש את פעולותי. אבל כאשר יגאל אלון פגישה עמי בוושינגטון, מכריזים כל הדוברים הישראליים שלא יהיו בידיו רעיונות חדשים או הצעות חדשות".

הרמז ברור: אם רוצה ישראל שיחדש הוא את יוזמתו, עליה להשמיע רעיון חדש שאפשר ל„מכור" אותו למצרים, ואם אין בפיה דבר חדש, מה טעם בבוא יגאל אלון קיסינג'ר בה?

דומה, כי את תקופת־החסד אחר כשלון מאמציו של ד"ר קיסינג'ר לא ניצלה ישראל להעלות הצעה רצינית ולגיבוש מצביע של סיבות הכשלון. אנשי מימשל אמריקניים אומרים בגלוי לכתבים, שאם בדעת שר החוץ הישראלי להתור על רעיונות ידועים ועל עמדות ישנות הרי זה ביזבוז זמן. אף יש חוששים, שהדבר רק יוסיף מכאוב על תיסכולי ד"ר קיסינג'ר.

● איך „הוזמן" אלון

בנסיבות זו צריך האופן של „הזמנתו" יגאל אלון לוושינגטון להיות אות־התראה לכל הנוגעים בדבר בישראל. הוי מקרים רבים בעבר, שבי ישראל נכשחו הודעה רשמית ביחס למנהיגים פוליטיים שונים, להיזוק מעמדם בזירה הפנימית. הפעם אין המימשל האמריקני מוכן לשלם את המחיר, ועל אף כל התבהרות אין הוא מסתיר דעתו כי יגאל אלון יזם את הביקור כדי לחזק את מעמדו האישי וכדי לסתור את שאמר שבועון הניו־יורקי „ניוזוויק" בשבוע שעבר, כי לדעת ד"ר קיסינג'ר צריכה ישראל לשלוח בפעם הבאה ציר בעל משקל כבד יותר.

עובדה, המימשל בוושינגטון הודיע על הטעמים שיגאל אלון בא שמה והבעה עלו רק בבקשת ברצח מצד שגרירות ישראל ביום ו', הבקשה הודעה זו ופורסמה הגירסה הרשמית, שהתבקשה בצורך על פי הסכמה הדדית. לכן הכשלים בוושינגטון, שאם שר החוץ הישראלי לא יביא בכליו רעיונות חדשים, יהיה הדבר עוד יותר את קיסינג'ר והוא יראה את הביקור רק כתמרון התחמקות.

אך בצבר לסיכה זו יש צבר יהודי אחד: על ישראל לדבר בקול אחד — ובקול רם. מבחינה זו היתה ה„הבנה" שנערכה השבוע מצד ביטה הודיעה השבתית של „הועד האמריקני־הישראלי לענייני ציבור" הצגה צריכה מאוד. מצד אחד קם סנטור הנרי ג'קסון, אחד האבות בידידי ישראל, ותקף באוזני 1,300 מנהיגים יהודים בהרפיה את הנרי קיסינג'ר ואת מדיניותו במזרח־התיכון, ומצד אחר הבה גיסא נשא ח"כ אבא אבן, לשעבר שר החוץ של ישראל, אחד הנאומים היפים ביותר שנאם בכנוס האחרונות ובו פיזר שבחים רבים לקיסינג'ר...

הציבור היהודי אמריקני נדהם. הוא לא ידע למי עליו להאמין — לסנטור הנרי ג'קסון, שהתקפותיו החריפות על ד"ר קיסינג'ר אולי נובעות מתהירותו לכס הנשיאות, או לאבא אבן, שגם הוא אולי מושפע כמו־שאלתו להסתיר את פני יורשו במשרד החוץ הישראלי, ואולי אף בתחירותו לתפקיד בכיר בממשלת ישראל?

יהי המיבוכה אשר יהיה, על אף ביפור האוירה הציבורית בארצות־הברית, ואף שמאבצי התיקשורת עם מנהיגים הבנה יותר בעבר כלפי עמדת ישראל, עדיין שורר חוסר בהירות רב ביחס לעמדתו ההתמשכת של ישראל לגבי הצעדים שיינקטו בעתיד הקרוב.

● סיכוי לדו־שיח

בחוגים רשמיים ישראליים אומרים לעבודתם האמריקנים, שכל הצדדים זקוקים לתקופת צינון הצעתיה להיתכנן חדשים אחדים, אולם האמריקנים סוברים שמצרים ושאר ארצות ערב אינן מוכנות לחכות.

על רקע זה יבוא יגאל אלון לוושינגטון להיוועד עם ד"ר קיסינג'ר. שיעור הצלחתו או כשלונו ייקבע הפעם לא רק בדברים שאם שיאמרו במשנו, אלא בעיקר בסימנים ברורים שיינתנו כי ארצות־הברית מוכנה לקבוע את מחלוקת העבר ולהגיע לכלל הבנה חדשה שתוכל לסלול את הדרך להחיות יוזמתו של ד"ר קיסינג'ר.

בוושינגטון סבורים, שבלא לוותר על עניינים עקרוניים ובלא להעניק פרס למצרים על עקשנותו, יכולות ישראל וארצות־הברית למצוא הדרך אל דו־שיח ברור יותר ביניהן לבין עצמן, להוכיח שוב לעולם הערבי כי לא ישיג את מטרותיו לכרות תהום ביניהן.

הנרי קיסינג'ר
לאחר התמוטטות התיווך...

יגאל אלון
...ראשית דו־שיח

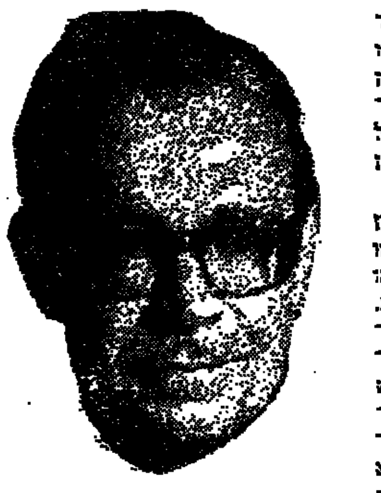
שמחה דיניץ
פגישה „מרובעת" בוושינגטון

נצחונות במלחמה בחרם הערבי

חרף „עצות ידידותיות" נרתמה „הליגה למלחמה בהשמצה" למאבק בחברות אמריקניות הנכנעות ללחצים ערבים וכבר השיגה הישגים

מאת **פיליפ בן**
סופר „מעריב" בארצות־הברית

לא מכבר נתפרסמה באחד העתונים הפיננסיים הגדולים של ניו־יורק מודעה המציעה למשקיעים איגרות־חוב נושאות ריבית של חברה יפנית. עם חברות התיווך, שהשתתפו בהצעה נמנו אחדות שאף לא מכבר נמסר עליהן שנכללו ב„רשימה השחורה" של לישכת החרם הערבי בשל „עסקיהן עם ישראל וסיוע לציונים", כגון האחים לאזאר מניו־יורק, וורבורג מלונדון, ועוד כמה חברות תיווך הידועות בעולם כולו כיהודיות.

אבל באותה רשימה של מתווכים נמצאו גם „חברה ההשקעה הבינלאומית של כוויית", „חברת סחר החוץ הקבלנות של כוויית", ו„בנק ההשקעות הערבי הבינלאומי", שהוא איחוד של בנקים ערביים וצרפתיים.

ואין זה מקרה יחיד. בשבועות האחרונים החל בבורסת ניירות הערך של ניו־יורק בהפצה של כמה הנפקות, שבצד חברות ש„ברשימה השחורה" השתתפו בה כמה וכמה מוסדות שמרכזיהן בארצות ערב, בלי ספק עומד לרשותם הון של „דולארים־של־נפט".

הכפקנה מתבקשת מאליה כיון שמתכנני הלחמה הכלכלית הערבית הבינו, כי נסיון החרם אינו יכול להצליח — על כל פנים לא בשעה זו — וכיוון שהוא נעשה בתחום של ההשפעה היהודית חזקה, ההליכו בחשאי לנגוע ולפעול על פי העקרון: „אינך יכול להביסו — הצטרף אליו".

אולם רק תם יניח, שהערבים הסלקו מן הנסיון לדחוק את רגלי היהודים מן הבורסה הניו־יורקית ומשוק־ההון של לונדון, פאריס וציריך. זו נסיגה לשעה, הרף ציפיה לשעת־כושר בעתיד.

דייוויד רוקפלר
לא בגלל תלחץ הערבי...

אמצעי־הנגד להגבלת החרם בשוק ניירות הערך הבינלאומיים הגדולים, על כל פנים לפי שעה, ובתוך כך גם נבכבות הפעולות לאילוץ אחדים מגדולי הבנקים האמריקניים לחזור בהם מן הכניעה הגמורה לחרם הערבי. בניו־יורק נכוונת הפעולה בעיקר נגד בנק „צ'ייס מנהטן" ובראשה התייצבה „הליגה למלחמה בהשמצה" שליד כיסדר „בני־ברית".

„בגלל שיקול רווחי"

תחילה הודה נשיא „צ'ייס מנהטן", דייוויד רוקפלר (אחיהם של נלסון שעכשיו הוא סגן נשיא ארה"ב, ושל ג'ון העומד בראש „אקסון", חברת הנפט הגדולה שבעולם), כי הבנק לא יפתח סניף בישראל מפני שהמשלות הערביות שהסכימו לפתיחת סניפיו בבירות, בקאהיר ובג'דה יעצו בו על כך באופן שלילי. יתר על כן, אמר, הבנק שלו שכח לטפל במיליונים הרבים של „דולארי־הנפט".

לאחר־זמן שינה רוקפלר את טעמו. בהשובה למכתבים מרובים כאות לקרות הבנק — מהם זה לשרות שנים — הבוגנים את החרם על ישראל ומדיעים שאינם רואים בריה אלא להעביר את כספם לבנקים אחרים. הוא טוען כי חברתו איננה פותחת סניף בישראל לא משום לחץ הערבים אלא משום שסניף כזה לא יהיה רווחי.

אך באותו זמן כותבים אנשים חשובים כאחד ל„ליגה למלחמה בהשמצה" עצות פרטיות „ידידותיות": „חדלו מלהתקיף את רוקפלר. הוא איננו עוין את ישראל. הוא ידיד. עסקים הם עסקים, אבל הוא עוזר בכל יכולתו. כלום אין „צ'ייס מנהטן" משמש סוכנות לאיגרות החוב של מילווה הפיתוח הישראלי? כלום אין הבנק נותן מילוות למגבית היהודית המאוחדת כדי שתוכל להעביר את הכספים לישראל?

אלא ש„הליגה למלחמה בהשמצה" לא נשתכנעה. יש בידיה כמה וכמה עובדות משלה. מילוות ל„מגבית" ולהלוכי רבים על איגרות חוב ופדיונן — באלה יעסוק כל בנק וירוויח יפה. האמנם יהיה סניף של הבנק בתל־אביב ובירושלים בגדר הפסד? בשנה־שנתיים אולי יפסיד, אבל בנקים מתכננים לטווח רחוק.

למשל, ל„צ'ייס מנהטן" יש סניף במוסקווה. כלום הוא רווחי? בקושי. על עסקות גדולות נשאו ונתנו עם השרים במוסקווה או בניו־יורק ולא בסניפו של הבנק. לפי שיטה עיקר היתרון של הסניף המוסקוואי הוא באפשרו לבנק לפרסם מודעות של עמוד שלם המכריזות בגאווה: „אנחנו נמצאים גם במוסקווה".

הצלחות ניכרות

המאבק ממושך וקשה. הלקוחות היהודיים בניו־יורק חשובים לכל בנק, אולם השיחיים והבילי־אדים של דולארי־הנפט עשויים להיות חשובים עוד יותר. לפי שעה, על כל פנים.

המאבק שתכליתו להניע את בנק „צ'ייס מנהטן" לחדול משיתוף־פעולה עם מתכנני החרם הערבי עודנו קשה ואין להניח שיצמיח תוצאות בהקדם, והוא הדין בבנקים ניו־יורקים רבים אחרים, שעל אודותיהם ידוע פחות, אך זה כבר הם מצויים באמנות רבה למדי להנחיות החרם בשל פיתויי דולארי־הנפט והלוואות העסקות הגדולות עם הערבים.

אולם המיבצע נגד החרם שעורכת „הליגה למלחמה בהשמצה" כבר הוכתר בכמה הצלחות ניכרות. לפני חדשים אחדים הודיעה „פסיפיק פאמפ קורפוריישן", חברה לייצור משאבות המשמשת זה זמן רב ספק של חברת החשמל הישראלית, אל החברה כי עליה לבטל מיקדם לספק משאבות בשווי מיליוני דולאר לאחת מתחנות הגינבנות בישראל. היא קיבלה הצעות גדולות יותר מארצות ערביות, כתבה החברה, ועל כן נאלצה לציית להקנות החרם האוסרות עסקות עם חברות ליוה.

„הליגה למלחמה בהשמצה" נזהה לצעדי הקורה, הוכיחה שהתפתחיה כביטול העיסקה עם ישראל יהיו גדולים מן הרווח שבעסקותיה עם ארצות ערב, הוכיחה לחברה האמריקנית פתרון אין ישה. סכן גם ביהם הנועצים ביותר מצד ביקשו אנשי החרם הערבי יצא כועצים אמריקניים בסוף בארם כתבה החברה קביה לחברת החשמל הודיה היא חוזרת ומאשרת את הזמנה שהחזון יסופק בבת...

העסקים יימשכו

שנים רבות סיפקה חברת „בוייקאלס" לחברות ישראליות כימיקלים — חומרי גלם וחומר עיבודים למחצה לתעשיית ה... חברה זו היא אחות של „אויל", אחד המפעלים הגדולים ענף הנפט בארה"ב שיש לו סים חשובים באיראן ובארצות ערביות שונות. לפני שבועים כתבה החברה אל לקוחותיה בתל־אביב והודיעה, כי אין ברירה אלא לבטל את קשרי העסקים רבות, כיוון שעליה לציית לתקנות החרם הערבי.

„הליגה למלחמה בהשמצה" בענין ונשיא „אשלאנד כימיקל" הודיע כי החברה תמשיך עם ישראל. הוא טען כי כל מכתב כ„בילבול" אבל פקיד שלא היה מוסמך להחליט החליט.

כמובן, אין אלה כמה כבדים אך החברות האמריקניות הנכנעות לחרם הערבי. הצלחות המיבצע גם אינן ערובה לאי־כשלון בעתיד ולאי־המשכת הנסיונות את הלוחמה הכלכלית נגד בתוך ארצות־הברית.

כוכב אדום דעך בקרמל

א. שלפין, מנהיג צעיר ומבטיח שעמד בראש הקומסומול והקג"ב שקע כליל ב„ברכת" ברז'נייב ✶ בשעתו תבע שלפין התערבות צבאית סובייטית למניעת מפלת הערבים ביוני

מאת **דורית לנדס**

שנים לא מעטות היו שתלו במערב תקוות גדולות באלכסנדר שלפין, בשעתו צעיר חברי הפוליטביורו שעשה קאריירה מסחררת במנגנון המפלגה והיה סמל לעסקן מפלגה צעיר מן הדגם החדש. היו שציפו, כי הוא שינהיג ביום מן הימים את קבוצת הצעירים שתקום על ההנהגה הוותיקה.

קשה להבין על שום מה נתבססו ציפיות אלה. בימי חרושצ'וב הוא היה צעיר כמעט, אך בשנת 1967 הזה כמעט ליתר; אכן, היו שסברו כי דווקא בשום התחקתו מרכז השלטון יגבר רצונו להגשים את שאיפותיו והוא יפעל נגד המנהיגות.

אלכסנדר ניקולאייביץ' שלפין נולד ב־1918 בוורונז' למשפחה... ארגון עובדי מסילות הברזל היה באותה תקופה זהות ארגון־מפתח שהלש על התקשורת והתחבורה בארץ הרחבה. שלפין זכה בחינוך נרחב, תיאורטי בעיקרו, והשלים לימודים גבוהים בהיסטוריה, פילוסופיה, וספרות באוניברסיטת מוסקווה.

מנעוריו היה פעיל בארגוני הנוער הקומוניסטי ובגיל עשרים ושתיים הצטרף למפלגה הקומוניסטית. סטאלין הצמיחו ב־1952 בראש הקומסומול, ארגון הנוער הקומוניסטי. הוא הצטיין במבצעי־גיוס ענקיים של הנוער לשירות המדינה. ב־1954 רתם את הסטודנטים לכיבוש אדמות הבתולה בקזחסטן. שנתיים אחר־כך שיגר מאות אלפי בני־נוער לעבודה בסיביר. התלהבותו האידיאולוגית זיכתה אותו בכינוי „ז'לזני שאשה" (סאשה איש הברזל).

ב־1958 מינהו חרושצ'וב ראש הק.ג.ב (המשטרה החשאית) בכינוי זה — הצריכו אז — הושגו שתי מטרות. הפקיד על המשטרה גם אורח שכל נסיונו נצבר בפעילות המפלגה, וגם תומך מובהק של חרושצ'וב.

בשנת 1961 גמל שלפין לחרושצ'וב כאשר גינה במליאת המפלגה את מולוטוב, קגאנוביץ' וורושילוב על מעשיהם בתקופת סטאלין. באותה שנה גם נתמנה כמזכיר הועד המרכזי של המפלגה.

ב־1964 הצטרף שלפין אל מדיחי חרושצ'וב, וכיוון שהצטרף אל הפלג המנצח זכה בפרס והיה לחבר הצעיר בפוליטביורו — גוף השלטון הרם ביותר בברה"מ. באותם ימים מיזג שתי כהונות הרמות ביותר — חברות בפוליטביורו ובמזכירות הועד המרכזי — ובשום כך נחשב כאחד מאבטי צמרת השלטון המצומצמת.

אישיותו של שלפין נשארה בגדר מסתורין למרות שפעמים אחדות נפגש עם עתונאים מערביים. סיפרו עליו שהוא שתקן, ומהבנתו הרשמית ניתן רק לדעת כי הוא אפור שיער, לא גבוה ובעל מבנה חזק.

שמועות עיקשות סיפרו ב־1965 על התנגשות בין שלפין לברז'נייב; שלפין ניסה לרכז סביבו אנשים צעירים ונתן לקידומם משום יכולתם להנהיג שיטות חדשות ולקלוט מושגים ברוח הזמן. לא הורגש כל שינוי ביחידי במעמדו, אולם ב־1967 נשלל ממנו מושבו במזכירות המפלגה.

דעיכתו של שלפין החלה אחר כלות שלשת הימים. אלכסנדר שלפין נמנה עם הקבוצה של פיוטר שלסט, שתבעה התערבות צבאית סובייטית למניעת המפלה הערבית ב־1967. ברז'נייב הכריע אז נגד קו זה. בישיבת הועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית שנערכה ב־30 ביולי 1967 מתח אחד מנאמניו של שלפין ביקורת חריפה על ברז'נייב ומדיניותו המזרח־תיכונית. האיש, יגרוריצ'ב, איבד מיד את משרתו כמזכיר המפלגה במוסקווה ושלפין הועבר כעבור חודש להפקיד ראש האיגודים המקצועיים ובחודש ספטמבר סולק מהפקיד: לחבר המזכירות של הפוליטביורו. אז התנבאו, כי לא ירחק היום שבו יורחק גם מן הפוליטביורו, אך כנראה כה„אגודי שלפין היה קשה מזה לפיצות מידי.

אלכסנדר שלפין
לאחר הנפילה...

הבנין שביקש לבנות התמוטט הדרגה. בדצמבר 1965 איבד כסגן ראש ממשלה ועדה ובקרת מפלגה־מדינה פורזה, אחריו יורשו, ידידו ובעל־בריתו סמיצ'סני בראשות הקג"ב.

בוועידת המפלגה באפריל 71 נסיגה נוספת. שמו של אלכסנדר שלפין, שהיה עד אז השביעי במספר החברים, נדחק למספר עשר (מתוך 15).

דבר הדחתו הנוכחית של שלפין מפוליטביורו על בשמונים המקובלים: שלפין שוחרר מכהונתו בהתאם לבקשתו המפורשת. זה שינוי בהרכב הפוליטביורו כאן אפריל עת הודחו את שלסט ובאורונה בה ארוכה היו דעות מנוגדות חלוקות.

היו שקשרו את פרישתו הקרובה רשו את שלהעיתיו הדיפלומטיים האחרי, קאהיר, פקין, פראג מכלול הפקידים בעדויים בם עבודתו בראש לכשלון; אחרים כי השליחויות מעידות על הניחו שהוא עומד בראש קבוצה נגדי ברז'נייב וציפו ליום שיגיע אל מרכז הבימה.

נוסף, כי בהנהגתו גיהלו הבולשביים של האיגודים עים כמיניה עצמאית כלשהי.

לפני שבועיים ביקר שלפין בלונדון בנסיה כאורח האיגודים המקצועיים הבריטיים למרות מחאות קולניות בבית האנגלי. הביקור שבו הוצלף שלפין הסתלק כעבור יומיים שיכוי גורמים שוללים ויהודים ציצה. במערב נחו מודע שלפין לבריטניה שעה שהמנהיגות כה בלתי־נוחה לביקורו, אחת, בלתי־סבירה בשעתו — שהצגה נתבלה במעמד — קיבלה מעמד חדש.

„לברז'נייב נודעו עשר שנים הוא סילק אותו", אמר מקור מוסמך במוסקווה.

מה קורה כאשר הצעירים של אירופה נפגשים?

[...] אבן

כיצד נתקבלה „242" (ב)

„הפירוש הישראלי" של הנציג הסורי

[...]אשר ביקרתי בלונדון ב־5 בנובמבר, הבחנתי שראש הממשלה, מר וילסון, [...] מר ג'ורג' בראון, להניח ללורד קרדון [...]נולה. בענייני ניסוח [...]ם היו בדרך כלל עם [...] של אמריקה; אך [...]היו להם יחסים די[...]יים עם רוב הארצות [...], סבור היה מר [...] שיש לאל־ידו לנהל [...] אוטונומית באופן [...] דווקא ברגע שנראתה [...] מדכאה, שיתקבל ה[...]לאטינו־אמריקני, ש[...]ת גבול ה־4 ביוני כ[...] הנסיגה, באה התער[...] בריטניה ויצרה מצב [...]יתר.

קרדון בא אל המלון שלי [...]במבר. הבהיר כי נראה היה [...] בריטניה שהכרזה האמרי[...] שהיא, אין לה כל סיכוי לכנון יתקבל על דעת הרוב, [...]יה להזהיר על העקרון ש[...]ולים עם השגת שטחים בכוח־ אולם זה יהיה משפט של [...]סוד העיקרי במדיניות הבינ־ המוצעת יהיה, שכדי להשיג תוצרכנה המדינות הערביות [...]שלום ולשאת ולתת על גבולות ומוכרים; ואילו ישראל, כדי [...] שלום, יהיה עליה להשלים [...]רון של נסיגה מקווי הפסקת־ [...] גבולות טריטוריאליים, ב[...]משא־ומתן לשלום.

[...]ת זה על בריטניה קרובה היתה [...]יותר לעמדת ארצות־הברית [...] עמדה של הערבים, של ברית [...], או של המכונה „קבוצת [...]הות". למן פגישתי עם ג'ורג' [...] בדוניברוק היה הרבה מגע [...]ין שתי ממשלותינו. אולם ב[...]א באזני לורד קרדון נוסח [...]ראשון, אמרתי לו בגלוי־לב, [...]צדים לקראת ההגשות. ב[...]ראשותה של הצעת ההחלטה נוי[...]יג האו"ם סמכות במעט אד־הוק [...] נסיגתה של ישראל. לא הוזכר [...] שלום כתנאי לנסיגה, המדובר [...]סכם" בין הצדדים כתנאי ל[...]לשהו בסטאטוס־קוו היה בסור ולא היה כל ספק, המניח את [...] הטריטוריאלית פתוחה למשא־ [...]אכרוני, שאם לא ידובר על [...], ואם לא יישאר פתח לתיקוני [...]יה יחסה של ישראל לשליחות [...] האו"ם כה מסויג, עד שיש [...] כדאי לקיים את השליחות [...]א כה שהוא. עמדת הער[...] הרי עמדת האו"ם צריכה [...] על עקרונות ברורים: שלום; [...]ן; הסכם; גבולות בטוחים.

„גבולות" או קווי תיחום"

[...]לי שמר וילסון ומר בראון [...]צים, שבמשלחתם הבוא בריב [...] ישראל. יתר על כן, ארצות־הברית כבר הודיעה [...] לכן למשלחת הבריטית שלא תתמוך בהצעת החלטה, [...]הנית כמידה של השלכה גם [...]ראל ולא רק כנגד הערבים. [...]צים האלה, ומתוך שאיפה [...]ע לפתרון מוסכם, טרח לורד [...]שקד על הנוסח שלו במשך [...]מים, כדי להתחשב בעירעורים. כשהגיע הנוסח אל שולחן [...] הבטחון, עדיין היה דו־משמעי [...] בחינות, אבל היו בו כמה שכוונו להפיג את חששותי. הותנה התנאי שנציג האו"ם „לקדם הסכם" בין [...]ת האיזור. דבר זה יב[...]צי נסיגות להכתיב או לכפות מבחוץ. (ישראל היתה רגישה לנקודה זו למן ימי תכניה[...] מכנת 1948). עתה נקבע, [...]עה של ההחלטה היא „לכונן [...]דק ובר־קיימא", וכל הסעיפים [...]יגת כוחות, יהיו כשניים ל[...]והנים בה. ולבסוף, בשאלת [...] היה פתח תקוה כלשהו לעניין קווי שביתת־הנשק [...]מדות של ה־4 ביוני לא הוזכרו בשום [...] בהצעה הבריטית. לא [...]סיגה מ„כל השטחים המוחז[...]ו אפילו מן „השטחים המוחז[...] לא רק מ„שטחים מוחזקים", קפס ומכיליהם בשארי [...] תבון.

[...] עוררתי את יותר ההחלטה ל[...] בכלה גבולות (boundaries) [...]ים (borders) או קווי (demarcation lines). ב[...]שון אולי ייראה הדבר כפיל[...]מאנטי. אולם במשך עשרים [...]דוב למדנו להבין, כי שביתה [...] כשרון עצום לשמוט כבודות של פלגים ורגישה מדינית [...]לים בעשות באה. לכשל, הצ[...]בה נתגלמו זכויותיהם של פלי[...]בים במקרה כל הסדר־שלום, את החיים הבינלאומיים למן 19[...]; ושפיך יהיד, שנתלש ב[...] הצליח לעורר את הרושם ה[...]שהאו"ם חזה בשעתו אפשרות [...]בת כל הפליטים, בלא ההתחשב [...] סיחות־שלום או בנתן רשות [...]שראל.

[...]שותי במלה „גבולות" במקרה [...]תנה על הנוסח של הסכמי [...]הנשק משנת 1949. רציתי ל[...] את הניגוד בין „גבולות" של ובין „קווי־התיחום" הקודמים [...]ביתת־הנשק. אם תקרא עתה [...] הבטחון לכינון „גבולות בטו[...]חים" הרי בכילוי הגבול בבק[...]

את קווי־התיחום הקודמים של שביתת הנשק. דבר זה עלה מתוך הנוסח של שביתת־הנשק בין ישראל למצרים, שבסעיף החמישי שלו נאמר כי „קווי התיחום של שביתת־הנשק אין לפרשם כגבולות מדיניים או טריטוריאליים". לפי שהם משקפים אך ורק שיקולים צבאיים; וכי צפויים הם לעיון מחדש על־פי הסכם במעבר אל השלום. מכאן ברור היה, שאם ידבר האו"ם עתה על „גבולות", יהיה מדובר במשהו שונה מבחינה משפטית הטריטוריאלית מן הקווים הקודמים של שביתת־הנשק.

„רכישת שטחים במלחמה"

במבוא להצעה הבריטית נאמר ש„אין להשלים עם רכישת שטחים במלחמה". העקרון הוצהר באופן הגו־מסי ובלא שום אסמכתאות. לאמיתו של דבר, אין עקרון כזה קיים כלל במשפט הבינלאומי או במגילת האו"ם. גבולות רוב המדינות, שאינן אייב משקפים את תוצאותיהן של מלחמות בעבר, מקצתן בעבר הקרוב. קרבנותיה של תוקפנות רשאים לדרוש שינויי־גבולות, כדי להבטיח בפני פגיעות נוספות בכוחותיהם. לכאורה הגבל היה לומר, למשל, שצריך היה להרחיק את הגבול הפולני־הגרמני 52 קי"מ מלנינגראד, כדי להציל את העיר מפני הפיגים האכזריים, ואילו ישוביה של ישראל בגליל הצפון ובבקעת הירדן אינם צריכים לחסינות דומה מפני ההתקפות של חיילים סוריים ברמת־הגולן, במרחק כמה מאות מטרים בלבד. מערכת הבטחון האירופית, שהוקמה אחרי מלחמת העולם השניה, נתיסדה על התפיסה, ששינויים טריטוריאליים מכוח מלחמה לא רק „אפשר להשלים עמם", אלא שהם חיוניים מבחינה בינלאומית.

על טיעונים אלה נתוסף עוד שניים, שבעיקרם בהקשר המיוחד של הסכסוך הישראלי־הערבי. הנוסח של הסכמי שביתת־הנשק הישנים כולו „נרכש במלחמה". שום בחון אחר לא קבע איפוא מצב טריטוריאלי באיזור הערבי־הישראלי. אם „אין לקבל" מלחמה כבוחן למצב טריטוריאלי — מה איפוא מעשיה של ירדן בגדה המערבית או מעשי מצרים בעזה? דומה היה שהעקרון מבטל את עצמו; עד־קניתו ברובה היתה מדיניות.

„גבולות בטוחים ומוכרים"

באידך הדיבור על „גבולות בטוחים ומוכרים" הכניס חידוש כה רב לאוצר־המלים ולקיפוס של האו"ם עד שלא היה איש יכול כלל לחשוב כי המכוונה ל„קווי־התיחום" כלשעבר. כמו־כן, עשרים השנים כמעט היתה ההלכה הבינלאומית שישראל אין לה „גבולות" כלל. מחמת האופי הארעי של קווי שביתת־הנשק שיכבו המעצמות הסיד לערער גבולותיה של ישראל. אחדות מהן דיברו תמיד על „שטח שבפיקוחה של ישראל"; והובן בבעצו תמיד בהמתמש בכלה „ריבונות" ביחס לאיזה חלק משטח שהוא בשטחה של ישראל. היה איפוא ספק אם יש ביד המעצמות ומוסדות האו"ם לטעון כי קווי־התיחום של שביתת־הנשק משנת 1949 מוצקים ולגיטימיים היו אי־פעם עד כדי כך ש„אין להשלים" עם שינויים בדרכי שלום. האו"ם והמעצמות תרמו לאי־יציבותו של המצב הטריטוריאלי הקודם לפני יוני 1967; ספק אם יכול עתה להופיע כמגונים על אי־הפרתו.

השאלה אם החלטת מועצת הבטחון כפי שהוגשה על־ידי בריטניה בנובמבר 1967 מתירה היקובים טריטוריאליים כתחילה. ההבחנה של מר ארתור גולדברג בין הקווים הישנים של שביתת־הנשק לבין גבולות השלום לעתיד־לבוא קיבלה אישור מוסמך מצד ארצות־הברית בצורה של הודעות שהגיעו לשיאן בנאום מפי מזכיר־המדינה ויליאם פ. רוג'רס ב־9 בדצמבר 1969:

„הגבולות אשר מהם החלה מלחמת 1967 נקבעו בהסכמי שביתת־הנשק משנת 1949 והגדירו את אזורי השיפוט הלאומי במזרח התיכון משך 20 שנה. הגבולות הללו היו קווים של שביתת־נשק ולא גבולות מדיניים ריאליים עתידה היתה לשמש נושא לוויכוח בלתי־פוסק בחדשים הבאים. סיעתה של ישראל עתיד היה להתחזק על־ידי הפירושים של האנשים שניסחו את ההחלטה ותמכו בה מל־ **סופיים, והסכמי שביתת־הנשק הוציאו מכלל את הזכויות, היומרות והעמדות של הצדדים בהסדר סופי של שלום.**

„החלטתה של מועצת־הבטחון אינה מאשרת ואינה מונעת את הקווים האלה של שביתת־הנשק כגבולות המדיניים הסופיים".

נסיגה מ„שטחים" או „מכל השטחים"

הואיל והממשלה בריטניה יזמה את ההחלטה 242, יש משקל מיוחד לפירוש שלה לסעיפים הטריטוריאליים. בבית־הנבחרים הבהיר שר־החוץ מר מייקל סטיוארט ב־28 באוקטובר 1969 כי הנסיגה שאותה תובעת ההחלטה לא תהיה מ„כל השטחים" אלא רק מאותם שטחים שיהיו מחוץ לגבולות שעליהם יוסכם בין הצדדים במסגרת השלום. אלה לא היו הצהרות שרירותיות. קורותיה ותוקפותיות של ההחלטה אימתו אותן בתכלית. כי משך הימים המתוחים שקדמו לקבלתו של הנוסח הסופי היו הרבה חילופי־דעות בין המעצמות הגדולות בדרגים הגבוהים ביותר בשאלה אם צריכה ההחלטה להשאיר דלת פתוחה לשינויים טריטוריאליים. המדינות הערביות וברית־המועצות ניסו, כמובן, לסגור אותה על מסגר. הן התעקשו על ניסוח שידובר על נסיגה מ„כל השטחים שנכבשו בעת מע־

בחלקו השני של פרק זכרונותיו מספר אבא אבן על מאבקה של ישראל אחרי מלחמת ששת הימים למנוע החלטת האו"ם, הקוראת ל„נסיגה לאלתר וללא תנאי". המאבק נסב על העקרון, שיש לחתור לא ל„סיום־הלוחמות", אלא להשכנת שלום־קבע, ואת קווי־הפסקת־האש, שנקבעו אחרי המלחמה, יש להמיר לא בקווי שביתת־הנשק הישנים, אלא בגבולות מדיניים בטוחים וקבועים. משלחתה של ישראל, ובראשה שר־החוץ אבא אבן, הצליחה להחדיר רעיון זה ללבותיהם של האמריקנים ושל כמה מן החברות הלא־קבועות במועצת־הבטחון. דבר זה נתאשר גם בפגישת מר אבן עם הנשיא ג'ונסון.

בינתיים הגישו הודו ומאלי הצעת־החלטה קיצונית, ובראזיל וארגנטינה — הצעה קיצונית פחות, ששתיהן דיברו על נסיגה גמורה תמורת סיום־הלוחמות בלבד; והיה צורך לסכל אישורה של זו או זו.

בפגישה, שהיתה למר אבן עם שר־החוץ הבריטי ג'ורג' בראון בלונדון, הדגיש הלה שידובר בנסיגה רק בהקשר לשלום־קבע ולגבולות בטוחים ומוסכמים. זה היה הפתח להחלטה 242. שבריטניה היתה יוזמתה.

לות־האש בה של יוני 1967". באין ברירה בוכנית היו להסכים על הפהרה סופית שתביהב לנסיגת הכוחות הישראליים „מהשטחים" שנכבשו בעת פעולות־האיבה.

הספיק הסוף נפכת עתה בקור־לריב בינלאומי בפסגה. הבריטיות והאמריקניות [...] שההחלטה המיגאת [...] כל־ידי כל הוספה של [...]. התיכה הגיע עד כסכר ב־12 בנובמבר. כאשר ביקש ראש הממשלה הסובייטית קוסיגין בפגישה הנשיא ג'ונסון לפרש את ההחלטה כאילו היא מחייבת ל„כל השטחים" שנכבשו באו 1967, נמסר לו על־ידי פקיד אמריקני בשם כי הנשיא ג'ונסון סבור שהודגשה בנוסח ה[...]. הנה כך נשאר הביטוי המעורפל „נסיגה מ„שטחים" בלי ציון [...] הזיקי בבסכך לעתיד היה להעשיה הביסוד הבריטי למדינית הבינלאומית בנחליקה של הכוחות הכיכך.

בעוד אני עוסקים [...] אחר ה־

בה היה באבצעיה כנציג צד המס־להית של ארצות־הברית ובריטניה בתגלית סבבה הדשה. המשלחות הערביות הקיצוניות, בהנהגתה של סוריה [...], בריאליזם כפוכה, שהנוסח הבריטי לא יהרת את סמרתן להשיג להן [...] בינלאומי לנסיגה לאלתר ללא תנאי בלי בליה. בנקודת־הראות שלהן היו הטרתותיה של ההחלטה ברורים ביהודותיה. על־פיה היתה הנסיגה בקיר הפסקת־האש תלויה בשורה של תנאים אשר הן ידעו כי הלאומנות הערבית לא תהיה מוכנה לקבלם, ובכלל זה כינון שלום; הכרעת גבולות בטוחים ומוסכמים; סיום הלוחמה; הכירה בחרות המדינית של ישראל; קץ לכל פעולות ההסגר במפרץ אילה ובתעלת־סואץ. כאשר השם הללו את הסעיפים האלה על הנוסח הלאטינו־אמריקני, נהההר כזה האחרון יהיה צריך להן. בתוך כך היו ארגנטינה ובראזיל, בהתייעצות עם עמיתיהן במשלחות הלאטינו־אמריקניות, הקיפה ב־

עבודתן על בדיקות שקרובה היתה כדי־כך להתקבל בעצרת, בה־בזמן שחלק גדול מן הגוש המערבי התקדם אתנו לקראת הפיכה של גבולות הדשים דמי שלום־קבע, עדיין היו ידידינו הלאטינו־אמריקנים מעוגנים באווירה של חדשי יוני ויולי שבהם היתה הבקשה הנרצה ביותר שהוקפנות לנציגים הערביים „סיום הלוחמה" תמורת נסיגה בלאה. אל קווי ה־4 ביוני. המשלחות הלאטינו־אמריקניות, אשר חשו, לא בלי צדק, כי יותר בשי־זכמה היזמה שלהן במהדש יולי לתמיכה בבסיס נרצה ניצול מאקסי, צברו עתה לעבודה של רגישות כופלגת. אפל שהנוסח הבריטי השיג כדוה של הסלכה — אם גם באי־רצון — במורה התיכון הברור היה כי די יהיה בו לאפשר מינוי של נציג או"ם. לפיכך תבע רגש על אחריות בינלאומית שיישאר הנוסח כמו שהוא. אף־על־פי־כן מעך ארבעים־ושמונה שעות מתוחות נמצאנו עומדים קהה בבואנוס־איירס ובבראזיל במאמץ לשנות את הנבחתה של הצעה שיהיו לה כל הסיכויים להתקבל במיסור הפרלמנטרי — בלי שום סיכוי להיעשות בסיס למשא־ומתן באיזור. כי הגישה הלאטינו־אמריקנית לא דיבר לא על משא־ומתן, לא על הסכם, לא על גבולות חדשים, אף לא על כינונו של שלום־קבע. בתוכו של דבר הוכיחו שתי המדינות הראשיות של אמריקה הלאטינית את הדרגה הגבוהה של בגרות בינלאומית הרגילה אצלן בהוזג בהן מן הנוסח שלהן ובתתן את תמיכתן להחלטה הבריטית, המסורבלת פנית. שגרירינו בבואנוס־איירס ובבראזיליה, מיכה אלון והלמן דיבנה, כבעם הכאיסו את עצמם בהכות עקשנות. פניותיהם לבכירי החוץ, ועד־כהות עתיד היותי לבבוא בשבילם כריי־מרצה חדשים.

ה־22 בנובמבר

כאשר התאספנו בבמועצת הבטחון ביום [...] בנובמבר עדיין לא ברור היה אם אכנים זה סוף הדרך. המשלחות הערביות ידעו שההחלטה איננה כבירה באבת קץ לעמידה הישראלית על קווי הפסקת־האש. בקשת הנסיגה לא היתה מוגדרת לא במרחב ולא בזמן; תלויה היתה בתנאים אחרים שנראו רחוקים מהגשמה.

לא היה כל ספק שברית המועצות שותפה לחששות האלה, אך היא ידעה כי יש עתה תשעה קולות בעד ההחלטה. קשה היתה הדילמה של הסובייטים. אם יטילו וטו על ההחלטה תתפזר מועצת הבטחון, כמו שהתפזרה העצרת באמצע הקיץ, בלי שום החלטה. ישראל תישאר שלטת בשטח בלי שום החלטה המזכירה אפילו את העקרון של „נסיגה". מצד שני, אם יתמכו הסובייטים בהחלטה הרי יוכלו לעשות נסיון, ולו גם בלתי משכנע, לפרש את כוונתה כרצונם. אכן, הדבר יצריך כמה עיקומי־מלים ודיוק גבוהה של האנטי־עצמית; אבל הברנות אלו לא תמיד הן מחוץ לגדר אבטניה של הדיפלומטיה הסובייטית. לכן בבוא העת להצבעה הודיעה ברית המועצות כי היא תומכת בהחלטה מתוך „הבנה" שנסיגה משטחים פירושה מ„כל השטחים". המשלחת ההודית הפליגה אותה „הבנה". בשם המשלחות האחרות הודיע הלורד קרדון להסכבה כי פירוש משותף שכזה אינו מחייב אף אחד, וכי פירושה של ההחלטה הוא כה שנאמר בה ולא עוד. נשתכנע כבאן שאם הסרוה אי־אלו בדים קטנות אך כבריסת הרי הסרוכן בא מתוך כוונה־תחילה.

איש לא עשה שירות גדול יותר לעבייה של ישראל מן הציר הסורי שהפליג בזיותו ובפבואותו של הנוסח. היא הסטים כי לא נקבע שום תאריך לנסיגה; שלא נאמר דבר על הקו הבדיוק, שאליו יש לסגת; שאין כאן קריאה לנסיגה טוטאלית וכי תזוזת הכוחות הישראליים הותנתה בהמון תנאים מוקדמים הצריכים להתבלא על־ידי המדינות הערביות. דבריו כדרבנות: בירכתי את הנציג הסורי בנפשי על שהוא נותן פירוש „ישראלי" להצעה העומדת להתקבל. בעוד הוא משביע את הנאום הזה פנו אליו נציגים בצריים ירדניים שדחקו בו בלחישות קולניות לגלות יתר תבונה טכסיסית. כיוון שהשולחן הסורי היה סמוך לשולחני שמעתי את תוכן הבחיות: המצרים הטעימו כי הואיל והיכה כי בהכרח תתקבל ההחלטה הרי זו התאבדות בשביל המדינות הערביות לתת לה פירוש הנגוד את המדיניות ואת האינטרסים שלהם. לעת הזאת כבר הוטל הפור הנה — סוריה, ישראל, ארצות־הברית ובריטניה כאוחדות היו בסולידאריות בלתי־רגילה של פרשנות.

כשהוערכו הידיים נתקבלה ההחלטה פה־אחד. אולם עוד בטרם תיבש הדיו ברור כי מדינות שונות הצביעו בעדה מתוך פירושים שונים ומנוגדים לגבי משמעותה. בבחינת ישראל התפרשה זו כקריאה אל המדינות הערביות לשלום, להסכם, ולתיחום גבולות של שלום. הערבים יבחרו לפרשה כאילו קוראת היא לנסיגה של חילות ישראל אל קווי ה־4 ביוני. הם ייחסו להחלטה את כל הסגולות שהושמטו, נעדרו או תבצאו במגה. בשבוע אל מר אשכול הסבתי השומת־לב למגרעותיה מבחינתה של ישראל, אך הוספתי: „יש לנו אישור בינלאומי למצב הטריטוריאלי הנוכחי עד שיהיה שלום; וכשיהיה השלום, כאשר תבואנה, היה הסכמתנו נחוצה לקביעת גבולות".

הישג יחסי לישראל

ראיתי תוצאה זאת לא כאידיאלית אלא כמידבית לאור הערכב של האו"ם. לא בנקל בשיגה ישראל החלטות בכוסדות האו"ם הנבנעות מלחייב את העמדה הערבית בשלמותה. ועובדה היא שמאז ועד עתה לא נתקבלה שום החלטה באו"ם ש„ישראל יכולה לחיות איתה". לא הוסכמתי „לקבל" את ההחלטה על הסף גם לאחר שהוכנסו בה שינויים מהותיים לטובתנו, אך גם לא אמרתי דבר שיתפרש כדחיית ההחלטה כפי שהוגבשה ב־22 בנובמבר 1967 ואמנם במהלך הצגים אוכרה הנחתי כי החלטה 242 היתה בעין הישג יחסי לישראל. היא אישרה את זכותנו לשלום ולגבולות בטוחים; והיא לא חייבה שום נסיגה אלא במסגרת של שלום מוסכם. רק אלה בישראל שהתנגדו לכל נסיגה שהיא היו רשאים לראות את ההחלטה כנוגדת את שאיפתם. ואכנב בהיותו בוושינגטון בדצמבר 1967, הודיע מר אשכול בהודעה משותפת עם הנשיא ג'ונסון — ועל דעת ממשלת הליכוד הלאומי — כי ישראל חותרת לשלום „ברוח החלטת מועצת הבטחון 242". בחודשים הבאים הפצרתי בממשלה לחזר עוד יותר את הסכמתה להחלטה 242 ולהיכנס מלהת מהלכים לפירוש הערבי המסולף, המציג „שטחים" כ„כל השטחים". הנוסח שהושגנו ניכרל, למעשה, את האו"ם וזכות את ההכרעה לדרות היחסים ההלחצים היחידיים בין ישראל וממשלות ערב.

היתה לי סיבה נוספת לנשום לרווחה. סבור הייתי שאם יתקיימו שיחות באיזור בעזרתו של נציג בינלאומי, יזהכו באיתנו האיסורים של ויכוח רצוף במוסדות פרלמנטריים בינלאומיים. לוויכוחים אלה שני חסרונות. אין כל אפשרות לקדם פשרה ע"י דיונים בפרהסיה; ואין כל סיכוי לדיון מאוזן במוסדות בהם נודע יתרון עצום לערבים. ואמנם בכרשב העצרת ב־1967 וכן ב־1968 ואפילו ב־1969 לא קיימה העצרת שום דיון על הסכסוך הישראלי־ערבי. רק לאחר שממשלת ישראל סירבה לקיים בירורים עם ד"ר יארינג עד שלא יורחקו הטילים המצרים ממערב לתעלת סואץ, נוצר קפאון שלתוכו קפצה העצרת בוויכוח בחודש בדצמבר 1970. הוכח כי אין אפשרות למנוע דיונים בפורום הגדול העויין אלא אם כן יתקיים מהלך של הידברות בפורום אחר. עובדה זו היתה עתידה לבוא לידי ביטוי נוסף כעבור שלוש שנים — כאשר קיומה של ועידת ז'נבה גרם לביטול הדיון השנתי בעצרת.

(חלקו הראשון של הפרק נדפס בגליון ערב חג העצמאות של „מעריב")

הדיון במועצת הבטחון: באמצע לורד קאראדון ומאחורי גבו — נציג ארה"ב ארתור גולדברג ונציג בריה"מ ניקולאי פדורנקו.

זה נוגע לך באופן אישי
לוח מעריב הלוח הראשי
גם בימי חול וגם בימי ששי
לוח מעריב הלוח הראשי
מודעה קטנה עם תפוצה גדולה
בעיתון הנפוץ במדינה כולה
הפרסום הנכון אשר לא יכזיב
בלוח הראשי לוח מעריב
לוח מעריב
הלוח הראשי
לוח מעריב כלבו
הלוח הנפוץ ביותר, הגדול ביותר,
הנקרא ביותר והנענה ביותר במדינה

מכל מקום

הפריצה מתחילה מחדר המיטות

מאת גיורא שמיס

„המקצוע שלי", אומר עמרם, „מתחילים תמיד בלהבלה? אם מדובר בבית בן שתי קומות. אם מדובר בדירה בבית מגורים רגיל, מתחילים תמיד בחדר־השינה".

„אתה צריך לפזר במהירות כל מה שמצוי בארונות, בבגירות וגם האג־רטאות ולחפש דברי־ערך. לאחר ש־אני מוצא את הכסף והתכשיטים, אני עובר במהירות לחלקי הדירה האח־רים, כדי לחפש דברים שכדאי לקח־תם. אף פעם איני שוהה במקום יותר מ־10 עד 15 דקות. אני מוציא כ„עבודה" זו אלפי לירות בחודש. אני לא צריך לעבוד כשלא מתחשק לי ואינני מכיר דרך קלה יותר „לע־שות" סכומים גדולים כאלה".

עמרם אינו פועל לבדו. חבריו עו־זרים לידו, בשיטה המופיעה בציור המלווה כתבה זו. אולם למרות ש־ביהם גרים חיים יחד, בדירה קטנה שכורה באחד מפרברי תל־אביב, אין הרווחים מתחלקים ביניהם שווה ב־שווה. כסף הכלל מוצא בהתאם ל־צרכים והללו נקבעים על ידי צורם. אם חסרים להם מזומנים — מבצעים פריצה נוספת.

בשנה האחרונה בוצעו בישראל 17,629 פריצות לדירות מגורים. ב־אור שהמשטרה מצליחה לגלות רק 19.5 אחוזים ממבצעי פריצות אלו, ושיעור הגילויים יורד משנה לשנה (השנה ירד אחוז הגילויים ב־2.4 אחוזים לעומת השנה שעברה), הרי שסיכויי הפיצוי של פורץ כזה הם 1 ל־7.2, סיכון שהוא כמעט אפסי. בזמחי־פשע בארץ אומרים שגל ה־גניבות ומעשי השוד הקטנים עדיין נמצא בתחילתו והוא עתיד לגדול. הסיבות לכך נעוצות בעיקר בקשיים ההולכים וגוברים לבצע פריצות בע־לות היקף גדול — אם בגלל אמצעי ההגנה המתוחכמים המופעלים במ־קומות כבנקים, מלטשות יהלומים ו־תחנות־דלק, ואם כיוון שלעולם ה־פשע הישראלי נוספו בשנה האחרונה כמה מאות פורצים חדשים, שלפני־כן היו ממלאים תפקידי תיווך ושלי־חות שונים, בעיקר בקרב כנופיות גדולות, סוחרים ברכוש גנוב וכאלה המוכנים לשלם דמי־חסות.

צהה, כאשר הפצילה בחלק מתהוכים אלה הצטמצמה, פנו הללו לביצוע פריצות.

בחודשים האחרונים התרכזו הפור־צים בשכונות החדשות שבערים ה־גדולות. ישנן שכונות בירושלים, תל־אביב, חיפה, אשקלון ובאר־שבע, ש־בהן כמעט אין בתים שלא נפרצו. כמעט. לעומתם יש בתים שנפרצו יותר מ־פעם אחת. גילם של הפורצים הוא מ־11 עד 25. „שעות הפריצה" המוע־דפות כשעות ביותר הן 2 אחה"צ — 6 בערב. ביצועה של פריצה כמו־צעת אינו נמשך יותר מחמש דקות ו־הרווח הצפוי ממנה הוא בין 1500 ל־2000 ל"י. פורץ, או קבוצת פור־צים, מסוגלים לבצע מ־5 עד 8 פרי־צות ליום.

פורצי־הדירות פועלים בארץ בדרך־כלל בארבע שיטות: שיטת „זוג ה־נאהבים", היא שיטתו של עמרם ו־בת־זוגו. הפועלים בשיטה זו נחש־בים כפורצי־צמרת. הם פורצים רק לבתים המהודרים ביותר, בהם מובטח שלל רב, אם לא בכסף מזומן, הרי בתכשיטים, יצירות אמנות ובכבירים חשמליים. נראה שהמדובר בסך־הכל בחמישה־שישה זוגות כאלה. הללו אף פעם לא יפרצו לבית, לפני שיאספו עליו מידע מוקדם, על ידי צילצול בדלת ובקשה חביבה לבדוק את מי בה החשמל, או לרחוץ את הידיים בחדר האמבטיה. אפשר גם לשאול את נושא המכתבים, או הגנן העובד בסביבה, בלי לעורר את חשדם, באיזו שעות נמצאת המשפחה בבהיתן. פו־רץ כזה לעולם לא יכנס לבית, לפני שיצלצל בדלת ויווכח כי איש אינו בבית. אם תיפתח הדלת בפתאומיות, ימצא סיבה טובה לתרץ את הופעתו ויסתלק בנימוס, בלי להשאיר עקבות אחריו. סימנים אחרים הנעזרים לפור־צים כאלה הם תיבות דואר שלא הורקו כמה ימים; חגיגה בבית הספר בסביבה, המרכזת את ההורים והגל־כידי במקום אחד ומרוקנת את ה־בתים מיושביהם; גינה שלא הושקתה ועלים יבשים המצטברים בשבילה.

אפשר לנסות ולהתגונן מפני פור־צים אלה על ידי התקנת מנעולים כפולים ומערכות אזעקה. אולם הפורץ ימצא פירצה דרכה יוכל לה־כנס, אלא אם כן החליט בעל־הבית להפוך את ביתו למבצר. חוגי המש־טרה מודים כי אין כל דרך יעילה ל־התגונן מפני פורצים. אם אדם „מת־עקש" להחזיק בביתו חפצים יקרי־ערך, מוטב שיתקין חדר מיוחד, אטום לפריצה, שבו ירוכזו החפצים היקרים בשעות הלילה ובזמני העדרו מהבית. כדאי גם לבטח את הדירה ולדאוג שהפוליסה תכסה את כל סוגי הפריצה והגניבה.

כדי למנוע מעצמם סיכונים מיות־רים, מעדיפים פורצים אלה לטפל ב־בתים שדייריהם נעדרים תקופה ארו־כה, ובארץ יש הרבה כאלה. במקרה כזה, אין הפורצים ממהרים. תחילה הם מוציאים את החפצים הקלים, ו־מכינים את החפצים הכבדים. כמכ־ררים והגודים, להעברה בזמן אחר. לאחר שבוע־עשרה ימים, הם מגיעים עם רכב גדול ומפנים את החפצים שנותרו בדירה. אם יתעניין במעשיהם שכן סקרן, הם ידעו לתת לו סיכון המבציע כי הם פועלים בשליחותו של בעל־הבית.

השיטה השניה המקובלת ביותר כ־יום, היא שיטת „הסיירה". שניים עד שלושה צעירים רוכבים ג'יפ ישן, פתוח, ומשוטטים באזורי מגורים שו־נים. תוך כדי נסיעה, הם לומדים את הרגלי התושבים. כאשר מבחינים במשפחה היוצאת מביתה, ניגשים שניים למלאכת הפריצה ואילו ה־שלישי נשאר בג'יפ כדי להבטיח את חבריו. הזמן הממוצע של פריצה ל־דירה על ידי שני צעירים כאלה, עולה על חמש דקות. אולם ... אחד לפתות שונים הפורצים ... לים מעכותיהם בארצות אחרות ... אוהבים לאכול.

לאחר שהם גומרים לאסוף את ... פצים המעניינים אותם, הם פונים ... מטבח. אם ימצאו במקרר או בא... מאכלים לא עיגרהים, יתיישבו ... ... את לבם.

פעם היו הפורצים מנומסים ... ... אף השאירו פתק־תודה ... ... הגנוב הארוחה. היום, ... הזרו ל„מקצוע" גורכים חדשים, ... הקופה הניכוסים החלה ... ההתפרצות. יש המבחינים ... ההילה הפצים שאינם יכולים ... אתם, כארונות, ריפוד כל ספו... לונות. יש הכפורים את האוכל ... כוצאים ומזהמים את כל הבית. ... מקרים בהם הדליקו הפורצים ... קטנות בחדרים והשליכו לתוכם ...

כיום פורץ לא יחזיק בחפץ ... יותר משעה־שעתיים; או ... מועבר כיד למקום מחבוא או ... שקודה על־פי־רוב, הוא נשלח ... לסוחר או למתווך, תמורת כמ... דות או מאות לירות. הכל תלוי ... החפץ ובטיבו.

השיטה השלישית היא שיטה ... פורץ־האופנוע". שיטה זו דומה ... לשיטה „הסיירת", אלא שהפורץ ... לבדו, כשהוא מתרכז בגבעת ... ערך קטנים, שאפשר לשאתם ... התיקים הגדולים המוחזקים ... האופנוע. השיטה הרביעית, „הזאב הבודד". זו הרמה ... ביותר בין הפורצים. עוסקים ... עיקר נערים צעירים ביותר, ... למדו איך להתארגן בכנופיות. זוהי גם הקבוצה המסוכנת בעוד שאר הפורצים משתדלים ... כידע מוקדם ולהכין את מבצ... ראוי, אין הפורץ הבודד מסוג... ולכן הוא נתון להפתעות, כמו ... לוה עם אחד מדיירי הבית, ... בחצר ולא שמע את הצילצול ... או מישהו עוזר לביתו לפני ... סיים את המלאכה. אז עלול ... הבודד להיות אלים ומסוכן. ... אינו עוצר בדרכו להיכלים...

טכנולוג

העתיד טמון ב... קצף פלסטי

מאת יהודה פרדיס

כל אחד מכיר את הקצף הפלסטי, הנודע בארץ בשמו המסחרי „קל־קר", ובחו"ל — „סטירופור", „אתה־פורם" וכו'. הוא חומר לבן או צהבהב, רך למגע, וקל ביותר. כי שקנה מקלט־טלוויזיה, מצלמה יקרה, רשמקול טוב ושאר מוצרים עדינים, היה הגיעה „לקלקי־שמכה" קפה של קצף פלסטי, העוטף את המוצר מכל צד. לרוב, נוקה הקונה כל סוגי החבילות כדי לפורר אריזות אלה לפרורים קטנים, כדי שיוכל להכניסו לפח־האשפה — ובכך סיים את הפרשה. אולם כאשר שהחומר זה הולך וכובש לו מקום נכבד בתעשייה, כן הראוי להכירו מקרוב.

קצף פלסטי נוצר, כשה שמערבבים שני כימיקלים, המתרכבים לחומר פלסטי (לרוב, פולי־סטירן, או פולי־אורתאן). תוך כדי כך מתפתחים בהערובת גאזים, והללו „מנפחים" את החומר לצורת ספוג, הכולל בועות־אויר רבות. בהתאם להרכב החמרים, ניתן להפיק קצף פלסטי בצפיפות שונה — החל מחומר רך וקל ביותר (כ־10 ק"ג למטר מעוקב), וכלה בקצף קשיח, חזק וכבד במקצת (עד לכ־60 ק"ג למטר מעוקב, ואף יותר).

בניגוד לספוג רגיל, בו יש מעבר חופשי לאויר מנקב לנקב, הרי שב־קצף הפלסטי יש בועות־אויר סגורות, מבודדות זו מזו. מכאן, שהמוצר ה־מוגמר אינו מעביר מים, ומאחר שהוא בנוי רובו אויר „כלוא", הוא גם מבודד מצויין.

אחד השימושים הראשונים של הקצף הפלסטי היה לאריזות של מוצרים החייבים כלסול הזיר. לשם כך, מתכ־ננים אריזה בצורת תיבה, מיכל ו־כדומה, ומתקינים לפיה תבנית חלולה. לתוך תבנית זאת מזריקים את תערו־בת־הכימיקלים, ותוך התרכבותם נוצר הקצף. הוא נקרש מהר, וכעבור דקות ספורות ניתן לסלק את התבניות, ולהוציא את האריזה המוגמרת.

חמרי־הגלם המשמשים לייצור קצף כזה הם אמנם יקרים למדי, ולאחרונה עוד קפץ מחירם וממש הרקיע שחקים. אולם מאחר שלשם ייצור הקצף דרוש רק מעט־מאוד חומר (שהרי עיקרו אויר), שוב אין המחיר של חמרי־הגלם קובע כל־כך: גם כיום, גובה חלקו הגדול של מחיר המוצר המוגמר מעבודה, תיווך ורווחים. כך מקובל, שעל אף התייקרות־הפלסטיק, עדיין הקצף הזה הוא אחד מחמרי־אריזה הזולים והיעילים ביותר שידענו.

על השלד, העשוי רשת ברזל, מתיזים קצף פלסטי הנקרש מהר

★ ★ ★

אולם זהו רק אחד השימושים של קצף פלסטי. לפני שנים אחדות הוחל לנצל את תכונות־הבידוד שלו, הרכ־בו לוחות דקים של קצף־פולי־סטירין בין הדפנות של מקררים ביתיים. כיום הגדילו לעשות, ופשוט מזריקים קצף פלסטי נוזלי לרווח שבין הדופן ה־חיצונית והפנימית של המקרר. בדרך זאת מובטח, שהחומר המבודד ימלא כל חלל בקירות־המקרר, ויתאחה היטב עם המשטחים הפנימיים של הקירות. בנוסף לכך, גם חוסכים זמן ניכר בתהליכי־העבודה, כשם שפעולת־המילוי הנה אוטומטית למחצה. רווח נוסף בצד הידוע זה — שבדרך ניתן להקטין את נפח־החלל של הקירות, ולבנות מקררים שממדיהם החיצוניים קטנים יותר — מבלי שהדבר יפגע בנפח הפנימי, השימושי.

עקרון זה נוצל לאחרונה גם ב־תעשיית המכוניות — או, נכון יותר, בתעשייה הבנוייה סביב ייצור ה־מכונית, בשיטת „עשה זאת בעצמך". זה שנים ידועים כי אפשר להחדיר קצף פלסטי לתוך חלל הדופן הכפולה של סירה, והדבר מבטיח יציבות־יתר מצד אחד, ומצוף אינטגראלי מצד שני.

במכוניות יש הרבה מאוד חללים — למשל, בדלתות, בגג, ועוד. הללו לרוב אינם מוגנים הגנה מלאה בפני חדירת רטיבות, וכך קורה לעיתים קרובות, שהחלודה מתחילה לאכול את הפח מבפנים החוצה — ועד ש־מבחינים בכך, כבר מאוחר..

החדרת קצף פלסטי לחללי־המכונית מבטיחה איטום מלא מפני רטיבות, ו־בנוסף לכך, גם מגדילה את יציבות־הפח. לכך שתי מעלות: ראשית, הפח מתכופף ונמעך פחות בשעת תאונה קלה; ושנית — הפח אינו יכול לרעוד ולרטוט יותר, כך שהמכונית כולה נעשית שקטה בהרבה. ואחרון חביב — הקצף הפלסטי גם מהווה בידוד מפני קור וחום, וחום בקיץ. כל הטיפול הזה מוסיף למשקלה ה־כולל של המכונית משהו בסביבות 30 עד 60 ק"ג — כעבסה פעוטה בהתחשב בתועלות.

★

לפי עקרון דומה הוחל לאחרונה גם לבנות מבנים שלמים. נוטלים יריעת־פלסטיק ענקית, ומתקינים מבנה מעין חצי־כדור שאפשר לנפחו. מתי־זים עליו קצף פלסטי, מניחים לו להת־קרש, מוציאים את האויר מן ה„באלון", ומסלקים אותו דר... קטן בבעטה־הקצף. לאחר מכן חורים בבעטה־הקצף, מרכיבי חלונות ודלתות טרומיים, צובע והרי לכם מבנה־מגורים שניתן ... תוך יממה! הנסיון הוכיח, כי ... באלה יציבים ועמידים, ואפש... בהם ממש כמו בבית קונב... יתרה מזו: בעצת יותר השקה לבנות בדרך זאת גם מבנים כדוריים, אלא בכל צורה רצ... מחיר אפסי, בהשוואה לשיטו... מקובלות, ואורך־הזמן של ... נאמד כיום בכ־5 עד 10 שני...

בקרב האדריכלים המתמצ... עדיין התנגדות־מה לתוצרים ... זו הולכת ונעלמת. גם באו... מקובלים והיסים מהולאריים ... קצף פולי־סטירין על התוך, ... גים בבהירם הנמוך. לאור־לא לשיפוט גם פגאל עשוי שני ... עץ דקיקים, וביניהם קצף ... לצורך הקמת קירות פנימיים, ... היקרות וכדי־. זורות חדש... אדריכלים צעירים ובעודכבים ... לראות בקצף הפלסטי חומר־... רוקציה נוח ושוה לכל נפ... ישבצו אותנו במידה הולכת...

נשק גרע

טילים גרעיניים ליד הכביש...

מאת סיימון וינצ'סטר

אם תיסע מהרה־שבורנג לקנזס־סיטי תראה אחר 70 קילומטר שיטה מיבנים מוזרים פזורים אל הכביש, במקרב לו.

ממרחק של מיל תראה עמוד חשמל שבראשו שנאי, ובכל פולוך ממנו אל האדמה. במרחק 500 הבוזיון שמכבל מתמשך אל שטח קטן ומוקף גדר.

כאשר תתקרב תראה בתוך השטח המגודר כחצי־תריסר עצמים בלתי־מוכרים — שלושה עצמים זהים, אפורים, עומדים על עמודים ולהם צורת קרן; גוש בטון הקבוע באדמה; דלת־הזזה כשושה. כבדה מאוד ל־מראה, מונחת שטוחה על שני פסים קצרים ומיכל כתבה עגול שנוהלו בכיר־לוק גדול.

שני שלטים זהים על הגדר מכריזים: „חיל האויר האמריקני בחוץ לתחום" ו„סגור את השער". לרוב האנשים הרואים את העצמים, לרבות האיכרים החורשים סביבם, אין מושג לגבי מהותם.

בכל אחד מן השטחים המגודרים כאלו טיל „מיניטמן־3" שאורכו 90 רגל, כשיר ומוכן לפעולה, מכוון אל אחת משמונה מטרות בברית־המועצות. הטילים מוכנים לשיגור מיידי.

מאה וחמישים טילים כאלה שתולים בשדות ובאפרים של מיסורי, ומי ש־סבור שהנשק הגרעיני של אמריקה חבוי בביסוס הרחק מבסיס הסקרניים של הציבור, אי־שם במדבריות־הקרה של הצפון הרחוק, כדאי לו שיבוא הנה, מהלך שעה מקנזס־סיטי, ויווכח במו־עיניו בטעותו.

כאשר תוכננו אתרי־השיגור של ששת שדות ה„מיניטמן" ושלושת שדות ה„טיטאן" בראשית שנות ה־ששים החליט הפנטאגון למקמם הרחק ככל האפשר מן החוף ומן הטילים התת־ימיים של הצי האטלנטי והצי הפאסיפי הסובייטיים, ובמקום שיהיה גידה זיו, כדי שמציאותם תיוודע ל־מספר קטן ככל האפשר של אנשים ובמקרה של תאונה גרעינית ייפגע מספר קטן ככל האפשר של אמריקנים.

משום כך נקבעו אתרי־השילוח של טילי „טיטאן" באזורים מבודדים של אריזונה, קנזס וארקנסו וכני־השיגור של ה„מיניטמן" הוקמו בצפון ובדרום דאקוטה, במונטאנה, ובוויומינג. רק האתר שבו אנו מדברים — בסיס חיל־האויר וויטמן, שבו חונה כנף הטילים האסטרטגיים מס' 351 של חיל האויר האמריקני — נמצא בשטח מאוכלס ו־בקירבת ערים גדולות, ופתע־פתאום גרמה נוכחותו מבוכה רבה ותחושת סכנה חמורה.

הסיגור הפתאומי בתפישת הציבור לגבי כנף 351 בא בחודש שעבר, עם פירסום גירסה „מצונזרת" של דו"ח שר ההגנה ג'יימס שלזינגר לוועדת־המישנה של הסנאט לפיקוח על ה־כוחות המזויינים.

נושא הדו"ח היה „התקפות־נגד" וב־56 העמודים של המסמך העלה־עד־להסריד ניתח השר בפירוט רב את האפשרות של התקפה סובייטית על מאגרי הנשק האסטרטגיים של ארה"ב, הקרבנות שייפלו בהתקפה כזאת ו־תגובותיה האפשריות של אמריקה במקרה כזה.

שלזינגר סבור — ודעתו זו נחשבת על־ידי רבים כשינוי הגדול ביותר ש־חל במדיניות אמריקה באמצע שנות השבעים — שעל אמריקה להפוך את האופציות שלה ל„גמישות" יותר כדי שתוכל להשיב על הפגיעה בכוחותיה במכה מעלה, במקום למחות את כל ערי רוסיה מעל פני האדמה במהלומת שואה אחת.

כמה סנאטורים ואנשי־קונגרס סבו־רים, כי גמישות רבה כדי פירושה יותר מדי הזדמנויות לפתוח במלחמה. שלזינגר משוכנע כי ההיפך הוא ה־נכון. בראיון לשבועון „ניוזוויק" אמר באחרונה, כי השינוי בעמדתו „יגביר את היציבות של מערך ההר־תעה שלנו, כשום שהאיום הגרעיני שלנו אינו יותר בבחינת לא־ייאמן, ואינו כולל בהכרח התאבדות הדדית".

בדו"חו לוועדה העריך שלזינגר רשמית פעם ראשונה את הנזק שתגרום התקפה רוסית על מאגר הנשק ה־גרעיני של אמריקה. מיתקפה רוסית כוללת שבה יירו 1,200 טילים שייפגעו במטרות אורחיות ובמטרות צבאיות באמריקה תגרום למות 95־100 מיליון איש.

הפנטאגון חישב, כי מיתקפה משול־בת על שני בסיסי הצוללות הגרעיניות בצ'ארלסטון ובצ'רלסטון ועל כל בסיסי־הפיקוד ההפצצה האסטרטגיים תקטול בין חמישה לשישה מיליונים.

מכה סלקטיבית יותר, נגד כני־השילוח של ה„מיניטמן" וה„טיטאן" בלבד, תהרוג מספר אנשים „בסדר גודל של מיליונים", ופגיעה בבסיסים אסטרטגיים בלבד תקטול כחצי מיליון איש אם הרוח תישא את הקרינה ה־רדיואקטיבית אל מרכזי־האוכלוסיה.

אם יפוצצו הרוסים שתי פצצות בנות מגאטון אחד כל אחת על הבסיס ב־קנזס, ואם תנשב משב האויר והרוח יהיו רגילים, ימותו 750 אלף איש בעיר סנט־לואיס. אם ההתקפה תכוון רק נגד בסיס חיל־האויר ותוטל פצצה אחת לכל כן־שיגור, ימותו רק 26 אלף איש ו־130 אלף ייפצעו. אם תנקוט סנט־לואיס בכל אמצעי־הזהירות ה־אפשריים ימותו במיתקפה כוללת 51 אלף וייפצעו 540 אלף.

„הקרבנות שיפלו בקנזס־סיטי מ־התקפה של מגאטון אחד על שיגור של ה„מיניטמן" בדרום ... מקרה שתנשב רוח מערבית, 216 אלף הרוגים..." ממשיכה הכבשה של הדו"ח.

הדו"ח כולל את סוגי התפשי־יחרשו באזור, את כמך הזמן תקשורת תהיה מנותקת, את הה... הפסיכולוגית שתהיה להתקפה, שמערכת התחבורה „תישאר פגועה יחסית לאחר ההתקפה".

אם התקפה על כנף 351 ת... במחיקת כחצית האוכלוסיה של ... גדולה בקרב התיכון של א... האם עדיין יוכלו האמריקנים ל... ב„מכונות רק אל מטרות איכ... עניות"?

האם יוכלו אז להגיב בהתקפה ... בלת של טילי „פוסידון" אל ה... סיגור הסובייטים באוקראינה ... שמא תבריח דעת־הקהל את ה... לעולל לוולדיווסטוק למשל, מה ... הרתיע עוללו לסנט־לואיס?

דרכי אנו

„היו, היו שני חברים" —בקמבודיה

מאת תהילה עופר

לפני שנים אחדות סעדו יחד בפאריס, על שולחנו של קצין ישראלי הקולונל הקאמבודי קראום סאמראק ובגן־אלוף אמריקני בשם ריי ברנאל, שכולם כינוהו בשם היפה — פיט. גם נשותיהם היו עמם, גברת סאמראק, לבושה הצ־איה כמשי ארוכה נוצצת, גוף מי־ניאטורי של אשה דרום־מזרח אסייתית וויליי ברנאה, גבוהה, בלונדית. שררה רוח של ידידות: הגברים היו חברים לספסל הלימו־דים בבית הספר הגבוה למלחמה של צרפת, יחד עם עשרה קצינים צרפתים וכ־18 קצינים מצבאות אחרים.

זה היה בסוף תקופת הלימודים בת השנתיים וכל סיגים של „דיסטנס" צבאי, או הבדלי תרבות נפלו מש־כבר. הכל דיברו צרפתית ופנו זה לזה בשם הפרטי. הם סיפרו על תב־ניותיהם לעתיד, תוך אכילה מנה ראשונה של אבוקדו ישראלי ומנה אחרונה של סלט פרי הדר.

פיט התכונן לנסוע לווייטנאם, ש־היתה אז הנקודה החמה ביותר ב־דרום־מזרח אסיה וביקש שאשתו — ילדים לא היו לו — תגור בפנום־פן בירת קאמבודיה, שהיתה מקום שקט ביותר. משפחת סאמראק, המטופלת בשבעה ילדים, הבטיחה לסייע לה להיקלט בפנום־פן. גברת סאמראק סיפרה שהיא בת־בית בארמונו של ה„מונסניור" והבהירה לכל שהכוונה לנסיך נורודום סיהאנוק. כפי הנראה היתה מנשות החצר, שניהל סיהאנוק בפנום־פן, בטרם יצא לסין הקומו־ניסטית. הקולונל סאמראק מצידו לא הסתיר את העובדה שלפני ההשתלמות בצרפת עבר השתלמות בסין העממית. הוא היה איש חייכן, צנוע.

★

בתום הלימודים בבית הספר למל־חמה נפרדו הדרכים, אך קצינים רבים שמרו על קשר, שחצה לא אחת על גבולות האיבה שבין ארצותיהם: ה־קצין האמריקני הזמין את הישראלי לבקר בארצו והבטיח „דמכם בראשי אם יאונה לכם רע"; הקצין הסורי, שלימים עלה לדרגת גנרל, אמנם לא החליף מעולם מלה עם הישראלי, אך לא דחה את המתנה שניקנתה גם בהשתתפותו הכספית של הלה, לתור נועת שילדה אשתו בעת שהותם ב־פאריס.

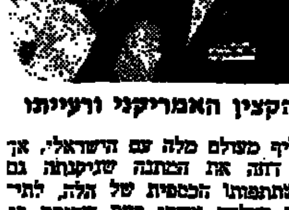

הקצין האמריקני ורעייתו

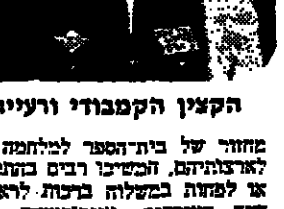

הקצין הקמבודי ורעייתו

ואולם, מכולם בלטה לטובה ידידותם של הקאמבודי והאמריקני. קשה היה לתאר שכעבור זמן לא רק יימצאו הקצינים משני עברי מיתרס.

שנים לאחר שנפרדו תלמידי אותו מחזור של בית־הספר למלחמה ושבו לארצותיהם, המשיכו רבים בהתכתבות או לפחות במשלוח ברכות לראש ה־שנה האזרחית. אינפורמציה נוספה נתקבלה באמצעות בירלסין שנשלח פעם־פעמים בשנה לכל „ותיקי המח־זור". הללו אף נתבקשו לכתוב לעורך הבירלסין, קצין צרפתי, פרטים על משפחותיהם, עליותם בדרגה וכיו"ב.

בתוך ההתכתבות נודע לישראלי לפני כשנתיים, שפיט ברנאל האמרי־קני עלה לדרגת תת־אלוף והועבר לפנום־פן, כעוזר הנספח האמריקני שם. בערך באותה עת נודע, מתוך הבירלסין, שגם הקאמבודי קראום שאמראק עלה לדרגת גנרל, אולם זמן קצר לאחר מכן נעצר, כנראה בקשר עם הפיכת הנפל של ה„חמר רוז'" — הצבא האדום של קאמבו־דיה, בראשותו של סיהאנוק.

מבירלסין מאוחר יותר נודע ש־סאמראק יושב במעצר־בית, יחד עם משפחתו, במעין קסרקטין שמור היטב, בלב פנום־פן. חבריו מפאריס נתבקשו לכתוב לו, על מנת לעודדו. אולם, מי שבאמת יכול לעזור לו, היה ה־קצין האמריקני. ואמנם, נראה שה־ידידות מימי „התקופה הצרפתית" היי־תה חזקה מן האיבה שבין האמריקנים ובין ה„חמר רוז'", שלא הוכח בוד־אות כי שאמראק נימנה עם ראשיה (אילו הוכח, היה נדון למוות). לייני־ופיט ברנל ביקרו את הזוג שאמראק במעצר הבית שלהם ואף סעדו יחד ארוחת ערב. לא ידוע על מה שו־חחו באותו ערב, אך זמן קצר מכן נודע מאחד הבירלסינים, ש... המעצר של הקאמבודי הוקל והוא קיווה שייערך לו משפט ואולי יזוכה.

מאז נותק הקשר. בימים אלה „רעידות אדמה" בקאמבודיה, א... דעת מה עלה בגורל השניים. ל... בים ששוגרו אליהם לא היה ... אולם יתכן שעתה, עם נפילת פ... פן יעלה שאמראק לגדולה. הבירלסינים המגיעים מדי פעם לקצין הישראלי, נודע שגם ב... של חברים אחרים לספסל הלימ... לוס בצרפת: המארוקני היה ה... בקשר הקצינים נגד חסן מלך מא... ונשלח לשרת במקום נידח, בהר... אטלס; הקצין הפורטוגלי לא ... לאיש בשנה האחרונה ואין יודעים היה בין המורדים אם לאו, ידוע כי שרת זמן־מה באנגולה; הפ... הפאקיסטאני נעצר בימי הקרבות הודו ופאקיסטאן ולאחרונה האחו... באנגלדש...

תעופה

„המסך השחור" — ה„כפיר" ובחבורה

יוסף מיכאלי

פיתוחו של מטוס הקרב הישראלי „כפיר", על־ידי התעשיה ה־אווירית, הינו הישג מזהיר, העולה על מפעלים מוצלחים קודמים של התעשיה האווירית, שגולת הכותרת שלהם היתה פיתוחם של טילי „גב־ריאל" ו„שפריר" ושל מטוס הנו־בלה „ערבה".

בשבע השנים האחרונות הופיעו רמ־זים בעתונות חוץ על אודות שני סוגי מטוסי ירוט ותקיפה הנבנים בארץ. האחד כונה „המסך השחור" והינו למעשה ה„כפיר" השני, מכונה בעתו־נות המערב „ברק". מטוס זה נבנה לפי גירסאות שונות, במתכונת המירז' 5, עליו הטילה צרפת אמברגו. לפי ידיעות אלה, השתתף ה„ברק" במל־חמת יום הכיפורים, בעוד ה„כפיר" הינו מטוס חדש יותר, המצטרף רק עתה אל שורות חיל האויר.

המטרה העקרונית שעמדה מאחורי פיתוחו, היתה ליצור שילוב יעיל בין סגולות ה„מיראז'" וה„פאנטום". כך התקבל מטוס המאחד, כלשון ראש ה־ממשלה את „יפי התכנון הצרפתי עם עוצמת המנוע האמריקני". ואכן, ל־„כפיר" מבנה חיצוני המזכיר מאוד את המיראז' 3, עם כנפי הדלתא הצר־פתיות, כשמערכת הזנב מורכבת רק מהגאי כיוון ללא מיצבי גובה.

המבנה האווירודינמי של המיראז', נחשב עד היום, במובנים רבים, ל־קלאסי, אף כי הצרפתים החליטו כי בדגם החדש פ־1, יוחלפו כנפי ה־דלתא בכנפיים משוכות לאחור.

נקודות התורפה העיקריות של ה־מיראז' — מנוע חלש ומערכות אלק־טרוניות לוקות בחסר — באו על פתרונן ב„כפיר". המנוע האמריקני המותקן בו, (וב„פנטום") מסוג ג'נרל אלקט־ריק, נחשב למנוע אמין ורב עוצמה, היכול לפתח סחב סטטי בן 17,900 ליברות, עם שימוש בבער אחורי. למנוע המקורי במיראז' 3 מסוג אטאר 9, יש לעומת זאת, כוח סחב בן 13,200 ליברות בלבד.

מנוע כה חזק, כזה של ה„כפיר", יתרום רבות לכושר ההאצה והנסיקה של המטוס ויכפר באורח בולט את יכולת תמרונו. גם המערכות הפנימיות ב„כפיר" משוכללות ומתוחכמות יותר מאלו שבמיראז'. כפי שנמסר, יש ל־„כפיר" הכוונת ניהוג כעולית בזיהוי התקפה גבוהות ובמהירויות נמוכות. לרשותו, מערכת חימוש מגוונת ש־טיבה לא פורסם, אך הותקנו פוסלים בכל מעטפת הטיסה. יש לזכור, כי ב־עבר נמסר שהתעשיה האווירית פיתחה טילי אויר אויר מסוג „שפריר" וכן תותחים בקוטר 30 מ"מ, שהותקנו גם בדגם החדש של הסקייהוק. לפי דיווחים שונים בעתונות זרה, יש ל־„כפיר" מכ"ם מתוצרת וסטינגהאוז, המצוי גם ב„פנטום".

ה„כפיר" ששאג: המטוס החדיש, גאוות התעשייה האווירית

היתרון העיקרי ב„כפיר", בהשוואה ל„פנטום", בצרך במשקלו המרוצו יח־סית (14,500 ק"ג לעומת 21,500 ק"ג ויותר ב„פנטום"). נקל לשער, כי ה־משקל הקטן יקל על כושר התמרון של ה„כפיר" ויעשהו זריז יותר. ב־ניגוד לפנטום הדו־מושבי והדו־מנועי, ה„כפיר" הוא חד־מושבי וחד־מנועי.

על־כן יש להניח כי טווחו קצר יותר. יעודו המרכזי של ה„כפיר" הוא ירוט בכל תנאי מזג אויר, אך הוא כשיר גם לתקיפה וגם לסיוע לכוחות קרקע. זהו מטוס שמהירותו כפולה ממהירות הקול (2.2 מאך) וגובה הטיסה המב־צעי שלו מגיע לכ־50,000 רגל. גם „מיראז'", בשנים הראשונות לפעולתו, הגיע לתחומי גובה דומים.

המקוריות הניצבת מאחורי פיתוחו של ה„כפיר" מתבטאת בעצם הרעיון ליצור מעין שילוב בין ה„מיראז'" ל־„פנטום", הממזג את מיטב התכונות של כל אחד מהם. גישה דומה, לגבי פיתוח מטוסים, נוקטת בשוודיה. ה־מטוסים מתוצרתה, מושתתים על מב־נה צרפתי ועל מערכות מנוע ומיכ־שור מתוצרת ארה"ב ובריטניה. ואכן, ה„כפיר" מזכיר בתכונותיו את הסאאב 37 „ויגן" השוודי, הנחשב למטוס משובח אך יקר יחסית. מחירו של ה„כפיר" הוא 4 מיליון דולר בלבד. זהו מחיר מפתיע. שכן, יש לזכור כי הפ־16 שנבנה במיוחד כמטוס קל וזול, עולה כ־6.7 מיליון דולר והפ־1 ה־צרפתי יקר אף יותר.

אין ספק, כי ה„כפיר" נבנה במגמה להשיג עליונות אווירית על־פני כל מטוסי האויב העתידים להופיע בזירת הגראה בזירה ובתוכם גם המיג 23, המצוי בידי הסורים והמצרים והסוחוי 15, שמצרים גילתה בו ענין בעבר. עם כניסת ה„כפיר" לשירות מבצעי, ולאור הרכש האפשרי של מטוסי פ־15, יעמוד לרשות חיל האויר שני מטוסי ירוט מעולים. בפקיפין, עשוי הדבר להגביר את כוח התקיפה של צה"ל. שכן, רוב מטוסי ה„פנטום" יוכלו להתמקד במשימות תקיפה בל־בד, בעוד ה„כפיר" והפ־15 יספקו את „מטרית החיפוי" האווירית.

לפיתוי הפרסום בדבר יצורו של ה„כפיר" יש בימים אלה משנה חשי־בות וזאת על רקע הידיעות בדבר היסוסים אמריקניים באספקת נשק חדיש לישראל. מובן, שה„כפיר" ו־מוצרים אחרים מתוצרת הארץ, אינם יכולים לנתק אותנו כליל מן התלות בנשק האמריקני, אך הם משום ממד חדש למעמדה של ישראל במשפחת העמים המצומצמת, העוסקת ביצור עצמי. ה„כפיר" משתווה בהחלט ל־מטוסי הירוט החדישים המצויים כיום בשירות ברחבי העולם ואשר יוצרו במדינות בעלות נסיון. מבחינה זו, מצטרף ה„כפיר" הישראלי אל אריות התעופה המודרנית.

תקשורת

קנסות, מעטפות והציבור ה„חריג"...

מאת ש. גיורא

3.5 מיליון שיחות טלפון ו־1.5 מיליון דברי דואר, מעביר דואר־ישראל מדי יום. עומס עצום זה — 127,750,000 שיחות טלפון ו־45,000,000 דברי דואר בשנה — יוצר מערכת יחסים מזהירה, עד ש־נראה כי הדואר והציבור מנהלים דו־שיח של חרשים.

מצד אחד, מנופף הדואר בעומס ה־מוטל עליו ובתקציבים המוגבלים, ש־אינם מאפשרים לשפר את השרו־תים, ומצד שני, נאנק הציבור, תחת תעריפים גבוהים, אשר הפכו את חש־בון הטלפון והדואר להוצאה נכבדת בתקציב החודשי, וסובל מתקלות מר־גיזות וחוסר נימוס מצד הפקידים הממונים עליו. בשלושת החוד־שים האחרונים, הפגינו שני הצדדים חוסר סובלנות קיצונית אחד כלפי ה־שני. הדואר, שזה זמן רב אין שר הממונה עליו ישירות, הנחית על ה־ציבור שלוש מהלומות, כל גלולה מרה יותר מקודמתה.

✶ תחילה הועלה מחיר האסימון, למרות שמשרד הדואר חזר והבטיח לציבור, כי המחיר לא יעלה. זו היתה בבחינת מכת גישוש קלה, ש־הביאה נחת לעשרות הספסרים, שאגרו כמה מיליוני אסימונים והתמרמרות לציבור הרחב, שחש כי שוב רומה. עכשיו, אומרים אנשי הדואר, החלטנו לחסל את האסימונים, שהביאו לחוסר הבנה מרגיז בינינו לבין הציבור. ה־טלפונים הציבוריים החדשים, שיותק־נו בדרכי הארץ, יופעלו רק במט־בעות של חצי־לירה, ואילו הטלפו־נים הציבוריים הקיימים, תותקן מע־רכת במשך הזמן למערכת המותאמת לחצי־לירה. התלונה המערכת תעלה למשלם המסים כמה מיליוני לירות ותכריח אותו לשאת בכיסו גם אסי־מונים וגם מטבעות של חצי־לירה ב־תקופה הנראית לעין.

אולם אין בכך עדיין סוף פסוק, אין הדואר מתחייב, כי התעריף של שיחה בטלפון ציבורי יישאר חצי־לירה זמן רב וזאת בגלל קצב האינ־פלציה. אם כעבור זמן־מה יקומה ה־תעריף, שוב יהיה צורך להחליף את מנגנוני הטלפונים הציבוריים — נגיה למטבע של לירה, או לטבוע אסימו־נים חדשים, שוב בהוצאה של כמה מיליונים. כך נגיע לשלושה או יותר סוגים של טלפון ציבורי, 30 מיליון אסימונים המונחים במחסנים ללא שי־מוש, ואצל אותם הספסרים שלא בוז־לו באגירת האסימונים לצבירת רוו־חים וכן לצבירה מחודשת, הפעם של מטבעות חצי־לירה או לירה...

✶

✶ עוד לא הספקנו להתאושש מ־מכת האסימונים והדואר הנחית את המכה הבאה. מעתה אל לנו להעז ולחייג למודיעין 14, כדי לברר מספר הרשום בספר הטלפון, פן נתחייב ב־מחירן של שלוש שיחות, בסך של 1.22 ל"י. דובר הדואר תיאר את פעולת המודיעין במקרה זה: הפקי־דה העונה למחייגים 14, יושבת ליד שולחן מלא כפתורים, הקשורים במע־רכת הטלפון הכללית. אם החייג אליה מטלפון ציבורי ותביא עבודה זו ל־ידיעתה, היא תלחץ על כפתור הא־סימון ששלישית למכשיר יפול חזרה לידך; אולם אם תחייג בטלפון פר־טי והיא תראה כי במדריך שלה מסר מן המספר כמופיע גם בספר הטלפו־נים, היא תלחץ על כפתור אחר וה־מספר שממנו צילצלת יחוייב בשלוש שיחות.

פעולה זו מרחיקה את המודיעין עוד צעד מתפקידו לשרת אותנו ו־מקרבת אותו להיות מכשיר חליבה אוטומטי של כיסנו. ומי יודע עוד איזה כפתורים עומדים לרשותן של פקידות הדואר ומה הן יכולות לעולל לנו?

הדואר טוען, כי בכל יום מקבל מו־דיעין 14 כ־40 אלף פניות לבירו־רים. לדואר אין מושג כמה פניות אינן מתבצעות, מפני שקצרה רוחם של הטנים מלהמתין ולשמוע את ה־קולים המפורסם [illegible] עבודות תפוסות, נא המתן..." באחד הימים, ערך כמה ממנהלי התרצים של משרד הדואר אל המרכזת ה־ירושלמית, ובעוד הפקידות עונות ל־שואלים, הם עלו על הקו, תוך כדי בקשת סליחה ושוחחו עם הפונים. לפי דברי המנהלים, הראה סקר זה, ש־ארך כמה שעות רצופות, כי „99 אחוזים מהפונים מטלפנים ממקום עבודתם, על חשבון מקום עבודתם, כדי לברר מספרים, רק משום ש־לא נוח להם לחפש בספר הטלפו־נים".

עם כל הכבוד לאנשי הדואר, קצת קשה להאמין באמינותו של סקר, ה־מסתיים במסקנה של „99 אחוזים". האם ספרי הטלפון הם כה משוכללים, עד כי הנזקקים ל־14 באמת הם רק אחוז אחד מהפונים? הרי הדואר עצמו מודה, כי בין הופעת ספר טל־פון אחד לשני, נוספים לכל כרך כ־150 אלף תיקונים.

נימוק מחר של הדואר הוא, כי הקנסות האלה יצמצמו את הפניות ל־14 וכך יוקל העומס הן של מער־כת הטלפונים כולה וגם של שרות 14. יתכן, כי התעריף הגבוה יותיר את 450 העובדות המאיישות שרות זה ללא עבודה רבה, אולם גם אם היפסק־נה בבת־אחת כל הפניות, יוקל ה־עומס היומי על הרשת רק ב־1.1 אחוז מכלל השיחות.

✶

✶ המכה השלישית היתה מכת ה־מעטפות. אם אתה מחזיק מעטפות דואר רגילות, בהן היית רגיל להש־תמש, הוצא אותן מיד מהמגירה, שלוף סרגל ומדוד אותן. אם המעטפה היא בגודל 12X15 ס"מ, היפטר ממנה ב־מהירות האפשרית, שכן זו מעטפה שזוכתה ביום 8.4.75 מידי דואר ישראל להואר „מעטפה חריגה". אולם אם תגלה (הסיכויים לכך מזעטים) כי המעטפה המצויה בידך גדולה הוא... קצת כסובך להסביר, אבל בכל זאת: 9X14 ס"מ — מידה מינימלית, או 12X23.5 ס"מ — מידה מכסימלית, היחס בין האורך והרוחב הוא לפ־חות 1.4:1 — אתה יכול לספוק על שכמך, כי אתה מחזיק ב„מעטפה תיק־נית". ההבדל בין שני סוגי המעטפות, הוא מהותי ביותר. אם תשלח את מכתבך החל ביום 20.4.75, במעטפות „חריגות", תשלם קנס של חמש אגו־רות נוספות על כל מכתב. כלומר, במקום 35 אגורות יעלה משלוח מכ־תב רגיל 40 אגורות. בנוסף לכך, „מבטיחים" בדואר שמכתבך יילך יו־תר זמן, כעונש על „חריגותה" של המעטפה.

לדואר יש, כמובן, הסבר למעשיו: „למחלקת מיון המכתבים הוכנסה ל־אחרונה מכונת מיון אוטומטית מתוצ־רת יפן, המסוגלת למיין רק מעטפות המוגדרות כ„תיקניות". אם כך, מדוע לא הוזמנה מכונה המסוגלת למיין מעטפות „חריגות", שדווקא הן הנהו־גות בארץ? התשובה לכך היא, לטע־נת הדואר, שאי־אפשר לבנות מכו־נות מיון שיתאימו למעטפות היש־ראליות. מהנדסים מתוך לכותלי מש־רד התקשורת, בשומעם הסבר זה, משכו בכתפיהם בתמהון. אולם אם מדובר בצרה פרטית ובצער מעטפות — ניחא. אך יצרני וסוחרי המעט־פות אומרים, כי ישנם כיום כ־50 מיליון מעטפות חריגות, אם אצל מוס־דות גדולים או בחנויות. השוק היש־ראלי צורך בשנה 300 מיליון מעט־פות מכל הסוגים. מחירן של המעט־פות ה„תיקניות" יעלה לפחות ב־10—15 אחוזים ממחיר המעטפות הנהו־גות כיום.

משרד הדואר מרגיע ואומר, כי הוא ינהיג תקופת מעבר, שבה ימשיכו להתקבל המעטפות החריגות וישלחו ליעדן בלא לחייב בתשלום נוסף. יש סבורים שתקופת מעבר זו תארך כ־שישה חדשים, כדי לתת ליצרני המע־טפות ארכה להפטר מהמלאי ובזמן זה תישכח התקנה החדשה, כמו ש־נשכחה התקנה המחייבת שימוש במי־קוד...

בינתיים, בדעת הדואר להעניק הנ־חה של 5 אגורות לכל משלוח מכתב, בתנאי שהמכתבים יהיו ארוזים בחבי־לות של 1000, נתונים במעטפות „תיקניות" והכתובות תהיינה לפי שי־טת המיקוד. מאחר שרוב דברי הדואר בארץ נשלחים על־ידי כ־500 גופים ממשלתיים, ציבוריים וכלכליים גדו־לים, ייהנו הם מההנחה, בעוד שהאז־רח הפשוט, ה„חריג", יזכה במקרה הטוב לפטור מהקנס...

בוליביה

האינדיאנים עוד לא התעוררו...

מאת ג'ון אומנג

שאל אינדיאנית־בוליבית, מדוע חובשות היא ובנותיה כובעים נו־קשים וכבדים, והיא תמשוך בכת־פיה ותאמר: „כך זה היה תמיד...".

שלושה מתוך חמישה תושבי בולי־ביה הם אינדיאנים, ששורשיהם התר־בותיים בני אלפי שנים. רובם המכ־ריע אינו יודע קרוא וכתוב, אינו משתתף בחיים הפוליטיים והכלכליים של המדינה וחייו לא השתנו — כאותו כובע נוקשה — על־ידי 187 חילופי מימשל פתאומיים שאירעו ב־149 שנות עצמאותה של המדינה.

שום מדינה אחרת בדרום־אמריקה אינה משתווה לבוליביה אם במספר הילדים שאינם משתתפים בחייה ה־יומיומיים, ואם בחוסר־היציבות בממ־שלותיה.

אולם הממשלה הצבאית הנוכחית, שבראשה עומד הנשיא הוגו באנזר, שומרת על יציבותה המדינית זה אר־בע שנים — תקופת הכהונה הארוכה ביותר של ממשלה כלשהי ב־25 ה־שנים האחרונות — הודות ליד חזקה, עירנות פוליטית, מדיניות כלכלית מתקדמת והכנסות מיצוא נפט ומח־צבים. כרוב קודמיו מרכז נשיא בו־ליביה את מאמציו במיעוט קטן מתוך 5 מיליון התושבים, המפגינים תודעה פוליטית כלשהי, בעלטו לרוב ה־אינדיאני מס־שפתיים. הכל בבוליביה סובב למעשה סביב 2 מיליוני לבנים שבצמרת האוכלוסיה.

היציבות היחסית במימשל הוגו באנזר איפשרה לו להקדיש שימת־לב לבעיות חקלאות והחברה במיגזר האינדיאני. התעוררות האינדיאנים ל־בעיותיהם בזמן האחרון, יצרה תמריץ נוסף לנשיא המדינה לדאוג לענייניהם והוא אישר הכנת תכנית להטבת חייהם של הילדים מטעם האו"ם.

אדוארדו גוסיירו, מנהל משלחת האו"ם בבוליביה, מזהיר, כי האינ־דיאנים הם פצצת־זמן: „הם מאזינים לשידורי הרדיו. לא עכשיו. לא בעוד חמש או עשר שנים, אולם בסוף המאה הם ירמסו את הלבנים אם לא ייעשה דבר למענם".

האו"ם מתכנן השקעת 120 מיליוני דולר מתקציבו ומקרנות בינלאומיות

אינדיאנית עם הכובע הבוליביאני האופייני

אחרות בתוכנית פיתוח לחמש השנים הקרובות. חמישה משרדי ממשלה ו־סוכנויות שונות מטפלים באינדיאנים וקבוצות אנשי דת מתנדבים פועלות גם הן בקרבם.

באחרונה הובאו טרקטורים ומכונות חקלאיות לאזורים שעד כה היו סגו־רים ומסוגרים. כ־1,700 בתי־ספר חד־שים הוקמו בשנה האחרונה בכפרים סביב לה־פאז, אולם לא היו די מורים במצא, והמורים המצויים אינם ששים להורות בבתי־הספר של ה־אינדיאנים כהי העור ושרועי הפנים. רוב המורים אינם יודעים את 32 הלשונות (לא ניבים) השגורות בפי האינדיאנים, וגם אם הם יוצאים ללמד במסגרת „שרות לאומי" בן שנה, אין לדבר כל ערך. מעטים מתושבי הערים יודעים מקהו על אודות האינדיאנים. המורים בקיאים בתולדות יוון ומצרים העתיקות. אך אינם יודעים דבר על בני עמם. רק שליש מילדי בוליביה לומדים בבתי־ספר, ורק אחד מתוך אלף ילדים עובר את הכיתה החמישית.

ממשלת בוליביה מעדיפה לזכור את אבות אבותיהם של האינדיאנים מאשר את צאצאיהם, והאמנות האינדיאנית העתיקה תופסת מקום חשוב בתרבות הבוליבית.

„האינדיאנים ראו עשרות ממשלות קמות ונופלות בלא שחל כל שינוי לטובתם. לכן הם מחייכים ומקבלים את אשר ניתן להם. מדוע עליהם להיות נאמנים?" אומר הכומר אריק דה וואסייג. הנשיא בפועל של „ה־ועד הבינעדתי לצדק ולשלום" שגורש מבוליביה בעוון פרסום ידיעה, שלפיה נהרגו אשתקד כ־80 בוליבים בנסיון הפיכה.

אדוארדו גוסיירו רואה את הפתרון בתחום החקלאות. לדעתו יש לצייד את האינדיאנים בהדרכה במכשירים חקלאיים שונים ולזכות אט־אט ב־אמונם. אחר כ־10—15 שנה יהיה אפשר, אולי, לשכנעם לשלוח את ילדיהם לבתי־הספר.

„זה לא יקרה בן־לילה וזה תלוי במידה רבה ביציבות הממשלה. אולם הזמן בשל לכך. כל ממשלה שתקום בעתיד תיאלץ להכיר בעובדה, שקיי־מים במדינה כ־70% של האוכלוסיה, המתחילים להבין מי הם".

טוקיו

הילדה שהחלה לצייר בגיל ששה חודשים

מאת קיי טאטיישי (טוקיו)

מאריקו וזולי, ילדה בת 4 מקלי־פורניה, בעלת שיער זהב ועיניים גדולות תמהות, התרוצצה הלוך ו־שוב בתוך הגלריה לאמנות, שהוק־מה באחת מחנויות הכל־בו הגדו־לות בטוקיו.

„הציור ההוא מוצא חן בעיני... ה־ציור ההוא... והנאי" — אמרה בהצ־ביעה על שלושה ציורי אקריליק, שהיו מוצגים בתערוכה יחד עם עוד כ־130 תמונות ורישומים. היא מיהרה אל תוך זרועותיה של אמה היפ־נית, לחשה דבר מה באזנה, ואחר משכה בשרוול מקטורנו של אביה האמריקני.

היה טעם רב להתיחס לבחירתה ברצינות, משום שציורים אלה היו מעשי ידיה של הילדה עצמה. שלו־שת הציורים, „רעל באוקינוס", „מא־ריקו קונה פירות ופרחים" ו„החמ־ניה" — עשויים לעורר את קנאתם של אמנים מבוגרים רבים.

„סגנונה משתנה בהתאם למצב ה־רוח שבו היא נתונה" — הסביר אביה בחיוך רחב — „אולם כאלה הם ציוריה".

הערות הצופים היו: „והצבעים שלה... משיכת המכחול... הקומפוזי־ציה... הנושאים... פשוט נפלא... לא יאמן".

המבקרים מתארים אותה כגאונית בעלת כשרון בלתי רגיל. אולם אמה, מיוקו, 31, נדה בראשה: „לא, מא־ריקו איננה גאונית או ילדת־פלא. היא ילדה קטנה בעלת דמיון ורעיונות רבים, ובעלת יכולת להעלות על הנייר או על הבד את אשר היא מדמי־נת...".

מאריקו בזרועות אמה, בתערוכת תמונותיה בטוקיו

הרעיונות, אמרה מאריקו ביפנית, הם „בראשי... יוצאים... מתוך ידי כמו מטוס על הבד...".

„הכותרות לתמונותיה גם הן פרי המצאתה" — אמרה האם. „מארי־קו נמצאת לבדה כאשר היא מציירת ואין אנו מתערבים במעשיה".

האב, תום, בן 41, המתאר את אש־תו והוא עצמו כ„לא יוצלחים", חיזק את דברי אשתו והוסיף, כי הילדה ניחנה בכשרון, החסר אצל שני ההו־רים גם יחד.

מאריקו, אשר מלאו לה ארבע שנים בחודש מארס, הציגה כבר מתוצרת ידה 2000 ציורים ורישומים. ציוריה אינם נמכרים, כדי שהילדה לא תמשיך לצייר מתוך מניעים מסחריים.

כאשר נלקחו 130 מציוריה ליפן, כדי שיוצגו לפני קרובי משפחתה, הועלה הרעיון, כי הציורים יוצגו ב־תערוכה. אולם להורים לא היה די כסף לשם שכירת אולם תצוגה. אחד מידידי המשפחה פנה אז אל חנות הכל־בו, אשר הסכימה להציג את ה־ציורים בין כתליה, ואף התקינה להם מסגרות.

„בהיותה בת ששה חודשים", נזכרה אמה, „התבוננה בי מאריקו, ערב אחד, בשעה שכתבתי ביומני, בעט לבד. היא ביקשה את העט. נתתי לה אותו והיא החלה לקשקש בשמחה. עד מהרה לבשו הקישקושים צורות מגוונות שונות. ימים אחדים לאחר מכן, נתתי לה מערכת של עפרונות, אשר שימחה את לבבה מאוד. עבר זמן־מה קודם שהצליחה להבחין בין הצבעים. לאחר מכן היא החלה לערבב צבעי אקריליק".

בין ציוריה: „נשר רודף נערה", „הרכבת", „מאריקו", „נוזד מאושר ב־גשם", „לוויתן ושמשי", „זכרה פר־איתי", „ליצן בועט בכדור", „אבא מנופף ידו לשלום ללקוחותיו" ו„ניכסון אוהב כסף", אשר צוייר, כנראה, לא־חר ויכוח בין תום לבין מיוקו, על מצבו הכספי של הנשיא לשעבר.

דיוקנו של רוג'ר סקוט, פעיל אנ־טי־מלחמתי בסאן־פראנציסקו, שצוייר בסגנון פיקאסו, היה בין 15 ציורים של מאריקו, שלקח עמו סקוט כשיצא לביקור בסין. הציורים הוצגו בשאנג־האי ובפקין.

✶

הורי הילדה מודים, כי מאריקו הושפעה מעבודותיהם של אמנים אח־רים, שהוצגו במוזיאונים או שפור־סמו כרפרודוקציות. היא אף הצליחה לזהות את ציוריהם של שלושה אימ־פרסיוניסטים צרפתיים, אשר הוצגו בסאן־פראנציסקו. היא בעולם לא ראתה, קודם לכן, את הציורים ה־מקוריים, אולם הכירה את סגנונם, ואת משיכות המכחול האופייניות להם. האמנים החביבים עליה הם פיקאסו ומירו.

מאריקו נוהגת לצייר כשלוש או ארבע פעמים בשבוע, כארבע שעות מדי פעם. היא לובשת את סינרה המוכתם בצבע, מערבבת את צבעיה בעצמה ומובלת בהם את המכחול, שאותו היא אוחזת בין הבוהן לבין האמה. בקרבת מקום נמצאת בובתה, מארג'י. היא פונה אליה מדי פעם וזורקת לעברה משפטים מעורבים ב־יפנית ובאנגלית.

מאריקו משתמשת בעפרונות, בדיו ובצבעי אקריליק, אך לא בצבעי שמן. לדברי אביה, היא ניסתה פעם להש־תמש בצבעי שמן. „אך הדבר היה מסובך מדי".

בסיומו של כל ציור, יוצאת מאר־יקו בריקוד או יוצאת החוצה לש־חק. המשחקים בחצר אהובים עליה מאוד: הוריה מאפשרים לה לשחק כאוות־נפשה.

משפחת וזולי מתגוררת בעיר קלאר־מאט, שבצפון קליפורניה. יש למש־פחה שטח אדמה שעליו מוצב קרון מגורים. הם מקווים לבנות לעצמם צריף בקרוב. תום, בוגר אוניברסיטת וושינגטון, טוען, כי הוא נולד מבטל.

הוא הכיר את מיוקו לפני עשר שנים בטוקיו, כאשר ערך סיור מסביב לעו־לם על גבי אופניים.

הוא שהה בטוקיו במשך שלוש שנים ועסק בהוראת אנגלית ומשם פנה, יחד עם מיוקו, להונג־קונג, שבה התגוררו כשנה. לאחר שהיות קצרות בפילי־פינים ובפאריס, הם הגיעו לארה"ב ו־שם הקימו את ביתם.

בתקופה הראשונה לשהותם ב־ארה"ב, לאחר הולדת בתם, התגוררו בסאן־פראנציסקו. מכאן אהבת הים הנזה של מאריקו, המוצאת ביטוי ב־ציוריה.

ההורים מודים לעובדה, כי בע־יות רבות יתעוררו בקשר לעתידה של בתם. אין ברצונם לשלוח אותה לבית־הספר. הם מקווים, כי יוכלו לחנכה בבית או בעזרת לימודים ב־התכתבות.

„אנו פוחדים, כי היא תאבד את החופש שלה, את האינדיבידואליות, את הדמיון, אם יורו לה לעשות דב־רים ואם יהיה עליה לבצע הוראות כנהוג בכיתות בית־הספר", אמר ה־אב.

„אנו איננו חיים לפי המוסכמות", אמרה האם. „לא יהיה זה הוגן לכ־פות על הילדה דבר כזה. אולם אנו נאלץ לפתור את הבעיה במשך ה־זמן".

בינתיים, מקווים בני הזוג וזולי, כי ציוריה של מאריקו יוצגו בתע־רוכה בסאן־פראנציסקו.

עלילות הביון המצרי (ב)

„קהיר הזהירה את „האדם ה־3" מלשוב לת"א"

זהו פרק נוסף מסדרה כתבותיו של מאהר עבד אל חמיד ב„אל אהראם" על מעללי הריגול המצרי ב„עשרים השנים האחרונות" עוסק באחד מאנשי „פרשת לבון" הידועה גם בשם „עסק הביש".

לפי הכתבה „פול פרנק", ממפעילי הרשת הישראלית שנלכדה במצרים ב־1954, שנחשד בישראל כי הסגיר את אנשי הרשת, נשפט ונידון לעשר שנות מאסר, אכן בגד במולדתו ושימש חמש שנים „סוכן כפול" לטובת מצרים.

העיתונאי המצרי טוען, כי „פול פרנק" ומרדכי קידר חד הם, בעוד שככל הידוע מרדכי קידר איננו קשור ב„פרשה".

את הכינוי „האדם השלישי" שהודבק ל„פול פרנק" הדביק העיתונאי ל„אבני פאויד", דמות אחרת. הקשורה אף היא בפרשת רשת הריגול.

הסיפור המצרי הוא שילוב לוחמה הפסיכולוגית ודימיון מזרחי. עובדות נכונות וחסרות־יחוד משמשות בו בערבוביה. להלן הסיפור כפי שפורסם לא מכבר ב„אל אהראם".

מן חברי רשת הרי־גול הישראלית שנעצ־רו היה אחד שהק־פיד לשתוק ולהכחיש כל חלק ברשת ושייכות אליה.

הוא טען, כי לא היה אלא בלדר תמים, חסר כל חשיבות. סיפר, כי נפגש בפאריס ב־26 במאי 1954 עם אחד „אבנרי" והלה ביקש ממנו למ־סור מכתב אל אחד מחברי הרשת בשבו לקאהיר. האיש לא היה מוכן לדבר יותר.

הוא היה בחור נעים סבר, תמיר, בלונדי וירוק עיניים, שנשא דרכון גרמני על שם „פול פרנק" שבו נרשם שהוא סוכן חברה גרמנית למוצרי חשמל. האיש עשה רושם של אדם בעל כוונות טובות אשר רק מזלו הרע הביא לידי כך שישא מכתב חשוב אל רשת הריגול, בלי שידע את תוכנו.

הוא חזר והשמיע אותו סיפור בלא לאות, למרות שקציני המודיעין המת־חקרים המצריים הטילו ספקות באמי־נות סיפורו.

נוסף על כך לא התקדמו שלבי החקירה לדרגה שחייבה להעמידו ל־„עימות" עם חבריו ומעבר לכך לא נמצאו ברשותו שום מסמכים או מכ־שירים חשודים.

פול פרנק נקרא אל חדר החקירות בפעם ה־100 מאז נעצר. בשקט ו־בקור רוח סידר במוחו את הדברים שהתרגל לומר בפני החוקרים. אלא שהפעם עמד לפני החוקר הגבוה ביותר במודיעין המצרי. הוא לא חזר על ספורו הידוע תלה עיניו בחוקרו ואחר כך השפילן אל השטיח האפור שכיסה את ריצפת החדר.

● נעשה עיסקה

אחר־כך התנשם בכבדות וגימגם: „אמת, אני קצין במודיעין הישראלי". פניו של החוקר המצרי לא נעו. כאילו רגיל היה לקבל בכל יום את פניהם של עשרות קציני מודיעין ישראליים.

„הבה נעשה עיסקה", לחש החוקר והבקשה מבין שפתיו. פול פרנק ניע־נע ראשו בהסכמה.

העיסקה היתה יוצאת דופן כשם שהיתה נדיבה, תמורת הצלת צווארו מחבל התליה הסכים פול פרנק לשמש סוכן מצרי.

כמקובל בעיסקות מסוג זה לא קיבל אף אחד משני הצדדים את חתימת הצד השני. כן לא נערכו שום הסכ־מים בכתב, אבל כל אחד משני האנשים ביצע את סעיפי ההסכם ב־מילואם ובנאמנות מלאה.

למחרת היום שיחרר המודיעין ה־פלילי נאשם ושמו „אבני פאויד", ש־החקירה הראשונה הוכיחה כי לא ביצע כל דבר המצדיק העמדתו ל־משפט. אבני זה היה אדם מוזר בהליכותיו, שנעצר בגלל ידידותו עם נאשם אחר בפרשה ושמו ויקטור לוי. למרות שאבני היה סוכן חשאי ישר־אלי התעלמו המצרים מן העובדה האחרונה ושחררוהו. נראה, כי „אבני פאויד" זה האומלל „שיקשק" כאשר עזב את מצרים כשהוא מלווה בקל־לות, התקופה שבילה בחדר החקירות גילתה לו מה הגורל שיצפה לו אם יפול פעם נוספת.

מיד בהגיעו לאירופה מיהר לשגר מכתב ארוך אל הבוסים שלו בתל־אביב ובו הודיע להם כי הוא מסתפק בפעולה החשאית שניהל עד כה ומב־קש לעסוק מעתה במסחר. אין ספק, כי זו היתה שיטה בדוקה כדי להת־חמק מן העבודה.

● תחבולה ערמומית

התחבולה של המצרים היתה ערמו־מית. בפעולה זו הסיטו את עיני ה־אויב הרחק מן המטרה האמיתית. הישראלים בלעו את הפתיון ללא שמץ של שיקול או מחשבה. הם מיהרו לטמון מלכודת לאבני והניעו אותו לחזור לישראל. שם לא יכול היה המסכן לספק הסבר משכנע ל־סתירות הברורות שהתגלו בסיפורו ומשנשאל על ידי הקצינים המחקרים בישראל כלום התוודה לפני המצרים שפעל כסוכן ישראלי השיב בכנות ובכסילות בעת ובעונה אחת בחיוב.

לא היה זה הגיוני שאיש אשר התוודה בפני המצרים על משימתו זכה בחירות בפשטות כזו. משום כך הועמד למשפט.

המודיעין הישראלי כינה את אבני בשם „האדם השלישי" והאשמה נגדו התרכזה בכך שהוא הלשין על הרשת כולה. השופטים הביאו לפניו את המידע שמסר המסתכם בכך שויק־טור לוי עמד להיפגש עמו כאשר הפתיעו אותו המצרים ועצרוהו.

היתה גם נקודה מעניינת נוספת. התברר שהמודיעין המצרי מסר לו סכום כסף כאשר עזב את מצרים לבסוף. ובכך הוכתם עתידו של ה־איש סופית.

ב־11 בדצמבר החל בקאהיר משפטה של הרשת בבית דין צבאי. ב־22 באותו חודש פירסמו המצרים הודעה קצרה בה נאמר, כי מקס בנט, קצין המודיעין הישראלי, התאבד בכלא. ב־27 בינואר 1955 הצטופפו הנאש־מים בתאם באולם המשפט כדי לש־מוע את פסקי הדין — גזר דין מוות לשניים מהם ומאסר לתקופה ממושכת לששה אחרים. שנים שוחררו בשל „היעדר הוכחות מספיקות".

מקץ ארבעה ימים בוצע גזר דין מוות לגבי ד"ר משה מרזוק ושמואל עזאר. „פול פרנק", שעמו נעשתה ה־עיסקה, שוחרר בלי שישראל תחשוד כלל שכן ריכזה את כל חשדותיה, כפי שסיפרנו, ב„אבני" והעמידה או־תו למשפט.

● הישראלים הפליאו

בלי להתחשב בתחבולות שנקטו ה־מצרים אי־אפשר שלא להתפלא נוכח העובדה שהישראלים הניחו לפול פר־נק להמשיך ולפעול בשרות המודיעין, למרות שהיה עצור בידי המצרים למ־עלה משנה חודשים. הובהם והיתה

להעבירו לתפקיד אחר או להוציאו לגימלאות, אפילו התברר מעל לכל ספק שלא בגד.

פול פרנק בילה תקופה קצרה בתל־אביב לשם מנוחה ונופש. ב־26 במאי 1955, נצטווה לצאת לירושלים ושם נתקבל על ידי איסר הראל, ראש המנגנון הישראלי באותה תקופה.

בפגישה שנמשכה 40 דקה השתתף גם קולונל בנימין גיבלי, ראש המו־דיעין הצבאי. במשפטים קצרים וב־נימה של מרירות מסר פול דו"ח על משימתו הכושלת במצרים ועל היח־לצותו בתבונה.

„פול פרנק", פקיד בחברה למכ־שירי חשמל היה כבר אבוד לנצח. לפני הבוס שלו חזר הקצין הצעיר אל זהותו האמיתית. איש בעולם זו־לת ראש המודיעין הישראלי בירוש־לים ומנהל המודיעין הישראלי בקא־היר לא ידע, כי פול פרנק איננו אלא מרדכי קידר, הקצין היחי הישראלי, אחד מגיבורי מלחמת 1948 וסוכן המו־דיעין הישראלי ההרפתקן.

איסר צהל ושיפשף ידיו בהנאה כאשר הקשיב לסיפורו של מרדכי. מצער רק שהוא השמיע כמה הערות בלתי סימפטיות על „הפיגור של ה־קצינים המצריים". מובן שלא העלה בדעתו, כי האיש שלו הצליח להוליכו שולל וסודותיו כולם עשו את דרכם מאוחר יותר לקאהיר.

בסיומה של הפגישה הודיע איסר לעובד המסור, כי הוא מונה לתפקיד ראש השליחים הישראלים באירופה וכי עליו לקבוע את מושבו בוינה.

● מפתח הצופן

בהחלטה זו הוכיח המודיעין היש־ראלי שהוא רחוק מלהבין את כללי המשחק. הוא לא הסתפק בכך שהחזיר את מרדכי קידר אל עבודתו המק־רית. אלא אף התכבד והעניק לו העלאה בדרגה. דבר זה מעיד, שהמו־דיעין הישראלי התייחס לנפילת ה־גבורה של מרדכי קידר בכלא הקא־הירי כאל מעשה מפואר הזכאי לגמול.

„האדם השלישי" פול פראנק

בתחילת יולי 1955, בטרם מלאה שנה להתפוצצות פצצות התבערה ב־קאהיר, שיגר מרדכי קידר את המב־רק החשאי הראשון אל הבוסים ה־חדשים שלו בקאהיר. כשהיא חתומה בכינוי. שבוע אחר־כך קיבל ממנו המודיעין הכללי המצרי רשימה של שמותיהם ומעניהם של הקצינים ה־ישראליים באירופה בצירוף הנחיות מפורטות לגבי הצופן שבו הם מש־תמשים. זאת, בנוסף למפתח הצופן המיוחד של שגרירות ישראל בוינה.

מנגנון המודיעין המצרי, שהיה רק בשלבים הראשונים של התבססותו, הפיק תועלת עצומה מן המידע של פול פרנק לא רק בדרך ישירה כי אם גם בתחום הארגון הפנימי.

„הסיפור" כשלעצמו הוא אחד הסיפו־רים הנדירים בהיסטוריה. המודיעין איננו מצליח לחדור אל לבו של ה־מודיעין העוין אלא בנסיבות שכמעט אינן מתממשות. משום כך שוקדים מנ־גנוני המודיעין שקידה רבה לבדוק את נקיון כפיהם של עובדיהם ומכי־נים אותם הכנה נפשית בקפדנות רבה, כדי לחסן אותם מפני כל נסיון פיתוי.

אחד החוקים אשר שום מנגנון מו־דיעין בעולם זולת המודיעין הישראלי איננו פתוי לעבור עליהם בשום מקרה הוא חוק בסיסי, המחייב לבחור את קציני המודיעין מבין האזרחים ש־לאמינותם אינה מוטלת בספק.

מה שמוזר הוא שמרדכי קידר היה ישראלי אולי הישראלי הראוי ביותר לתואר זה. הוא נולד בפלשתין וב־תוקף היותו צבר לא ניתן היה לה־טיל ספק בנאמנותו לישראל. שלא כרבבות הישראלים שהגיעו מארצות הגולה.

נוסף על כך היה זוהי ממשפחה שרגשה היא רב. למרות שקיבל את חינוכו הצבאי בבית הספר של ה־„הגנה", שהוא מוסד צבאי פרימיטיבי, ועבר לימוד מזורז בקורס אימונים של הפלי"ם, היה איש צבא בכל רמ"ח אבריו.

● תל־אביב הבחינה

הבינון האמורין הוא אולי המניע שלו לשתוף פעולה עם אויביו הטבעיים. על פי דברים שנמסרו מאוחר יותר באומץ לב חש מרדכי קידר בעצב ובהשפלה כאשר ראה כיצד ממהרים להעלות בדרגה את כל מי שהגיע למדינה החדשה. „איבדתי את גאוותי הצבאית כאשר הצדעתי לבנימין גבלי. ואפילו הבוס בעצמו, איסר הראל, היה בסך הכל פועל פשוט. דרגתו ב־צבא הבריטי לא עלתה על טוראי. כיצד בשם אלוהים, הוקפץ בן רגע לדרגת סגן אלוף ?"

הסערה שהתחוללה בלבו מצאה אם כן אפיקים בכיוון של שיתוף פעולה עם המצרים. הוא היה מלא התלהבות ולא חסך מאמץ לעזור להם. התקופה שבין עזיבתו את מצרים לבין ינואר 1959 תישאר אחת התקופות הזוהרות בתולדות המאבק בין שני השירותים. המצרי והישראלי. אינני סבור שאיש מסוגל להעריך את המידע שמסר מר־גל יוצא־דופן זה למצרים ואיש לא יעז לפרסם פרטים אלה אלא כעבור תקופה ממושכת יתכן שהמצרים לא יתירו לפרסם אותו לעולם.

הבירות האירופיות היו נקודות זינוק למצרים עבור הסוכנים הישרא־ליים, היה זה גם האיזור הנוח ביותר לפיתוי סוכנים מצריים לעבוד לטובת ישראל.

בתוקף תפקידו היה מרדכי קידר מפקח על הסוכנים משני הצדדים, ולמרות שקאהיר לא נהגה להודיע על המרגלים הנופלים ברשותה היה המס־פר גדול. בכמה מקרים הוזהר לכמה מהמרגלים אלו לפעול בפיקחות, אבל ההתלהבות לבדה חייבת להיות מלווה בזהירות.

● עוקבים אחריך

מרדכי קידר הגזים בביקורת על מיפקדתו הישראלית. פעמים רבות היה מעליב קצינים ישראליים ובאו־גוסט 1958 סירב לקבל קצין בשם „שינשר", כאשר ביקר באוסטריה. באותו זמן הבחינה תל־אביב שמר כביה הנשלחים מאירופה נופלים בידי המודיעין המצרי בזה אחר זה. פיקוח קפדני הוטל על מרדכי.

עד מהרה גילה המעקב, כי מרדכי קידר נפגש בדרך השאת עם מספר מצרים באירופה. מרדכי לא ציפה שיוטל עליו מעקב ונראה כי המצרים לא היפנו את שימת לבו לצורך לב־דוק היטב ש„הדרך נקיה" כאשר הוא מתקשר אליהם, מחשש שיראה בכך זילזול מצדם במי שהעריך את עצמו כבעל מקצוע מעולה.

באחד הימים אמר לו אחד הקצינים המצריים: „מרדכי, איש אחד עוקב אחריך".

מרדכי חייך חיוך לעגני ומשך ב־כתפיו. באותו לילה צפה על כך שיו־כיח לדובר אליו כי שגה ובתואנה כי שכח מספר מיסמכים ביקש להי־פגש עמו שוב בתחנת אוטובוס. לא־חר שפסעו השנים ברחוב צדדי נעצר פתאום מרדכי וקרא: „היכן האיש שחשבת כי הוא עוקב אחרי ?"

למחרת התקשר מרדכי אל קצין הקשר המצרי וביקש להיפגש בדחי־פות. קולו נשמע בחזקה אבל בנימת דיבורו נשמעה דאגה מסותרת. לאחר שהפציר בעקשנות בקצין המצרי קבעו להיפגש למחרת היום בערב והמשפט הראשון שהוציא מפיו היה: „הם קוראים לי לתל־אביב".

הקצין המצרי עצם את עיניו לרגע. המצב היה עדין מאד וגורלי. למרות שתל־אביב קראה פעמים אחדות בע־בר לאיש שלה לחזור, נראה כי הפעם היה הדבר שונה:

„עלינו להתייעץ עם קאהיר", אמר קצין המודיעין המצרי שחש שמרדכי בחן אותו בשתי עיניו הירוקות. אינני מפקפק בכך שמרדכי חש בסכנה, אבל הוא ראה חובה לעצמו להוכיח את יכולתו.

● צעירה אוסטרית

בצער הדבר, שקאהיר שלחה מיב־רק דחוף לוינה ובו יעצה למרדכי להימנע מן הצעד הגורלי. בצד העצה הוצע לו לבוא לקאהיר, שבה יזכה בכבוד הראוי לו. נאמר לו, כי אם יש סיבות מיוחדות המונעות ממנו להת־גורר בקאהיר מוכנה מצרים להבטיח לו חיים מכובדים בכל מקום בעולם שבו יבחר ובדרך הנראית לו.

אלא שהמועד כבר חלף.

בשעה שמכשיר הקשר הדפיס את המברק למרדכי היה הוא בדרכו ל־תל־אביב. לא ניתן לשער שימהר לצאת למסע זה. קצין הקשר המצרי עשה מאמצים נואשים לאתר אותו והשאיר לו מכתבים בשפה העברית בביתו. אל השגרירות הישראלית ב־וינה התקשר אלמוני בטלפון וביקש לדעת על מקום הימצאו.

לאחר שחלפו ארבעה ימים מבלי שנמצא מרדכי התקשרה צעירה אוס־טרית אל ביתו בתל־אביב, אבל שם השיב אלמוני כי הוא איננו בבית.

גורלו של מרדכי קידר היה ודאי. מאוחר יותר נודע, כי נשפט בסודיות ונידון ל־20 שנות מאסר.

הביא לדפוס: **עודד גרנות**

„חל שינוי בכללי־המשחק של הקרמל"

מיכאל אגורסקי, מראשי פעילי העליה במוסקווה, מספר על מאבקו

מאת **אברהם תירוש**

מיכאל אגורסקי הוא דמות ציורית, המו־שכת שימת־לבם של עוברים ושבים ב־רחוב. בעל גוף ופנים רחבות, שיער־תלתלים ארוך מאחורי קרחת גדולה, וספק פיאות לחיים ארוכות ספק זקן.

בפעילותו ובמעשיו בבריה"מ, משם עלה לפני כעשרה ימים, משך את שימת־לב השלטונות והיה יוצא דופן במקצת. אף קורות משפחתו אינן שיג־רתיות. אביו, שמואל אגורסקי, נשלח בראשית שנות המהפכה על־ידי לנין לארה"ב, להקים שם את המפלגה ה־קומוניסטית. הוא היה איש מפלגה מסור ונאמן, וגם העמיד תלמידים לתורה הקומוניסטית.

אולם בנו, שכבר סבו מצד האב היה איש צבא רחוק מיהדות, בחר ביהדות ובישראל.

„לא קיבלתי חינוך יהודי מעולם. התחנכתי כיהודי לא בידי רבנים ונביאים, אלא בידי השלטונות והקג"בי", הוא אומר.

שמואל אגורסקי נאלץ להימלט מ־רוסיה בשנת 1905, בגלל השתתפותו במהפכה הראשונה ברוסיה. הוא הגיע לארה"ב והיה פעיל שם בתנועות ה־שמאל. רוב זמנו עשה בשיקאגו, בה היה גם מנהיג ארגון של פועלי הע־שיה יהודיים, שחברה צעירה בו היתה גולדה מאיר.

בפרוץ מהפכת 1917 שב לרוסיה כתבו של עתון יהודי שמאלני. הוא ראה עצמו כסוציאליסט שמאלני, או־לם במהלך המהפכה הצטרף למפלגה הבולשביקית. בתחילת 1917 היה מ־מארגני היחידה היהודית אנגלית בצבא האדום, ובאותה שנה גם נבחר למבן מזכיר ה„יבסקציה", הסיעה היהודית הידועה לשימצה במפלגה הקומוניס־טית. זמן קצר היה גם סגנו של סטאלין, בעת שזה היה קומיסאר לענ־ייני לאומים.

בסוף שנת 1919 נשלח על־ידי לנין לארה"ב, לארגן את המפלגה הקומו־ניסטית שם. הוא עבד כמסיק באוניה ונכנס לארה"ב באופן בלתי־חוקי. הוא נשא עמו כסף רב ובעקב נעלו היה טמון יהלום יקר. מסמכים שונים היו תפורים בבגדיו.

האב נעצר

אגורסקי האב פתח את הסניף ה־ראשון של המפלגה, שב לרוסיה והחל בפעילות מפלגתית. כעבור שנה, נש־לח שנית לארה"ב לרכז את הצירים, יהודים ולא יהודים, לקונגרס של ה„קומאינטרן". ביקורו השלישי וה־אחרון בארה"ב, היחיד שהיה חוקי, היה ב־1921, כאשר בא לגייס עזרה למען נפגעי הרעב באיזור הוולגה בבריה"מ.

מאז לא עזב עוד את בריה"מ והחל בקריירה של היסטוריון של ה־קומוניזם, למרות שלא היה בעל הש־כלה גבוהה. הוא היה מנהל המכון להיסטוריה מפלגתית במוסקווה עד 1934. באותה שנה נשלח למינסק ועמד בראש מכונים היסטוריים שם. עד מהרה נבחר גם כחבר האקדמיה למדעים של בילורוסיה.

אולם גם מקורבו של לנין וסגנו של סטאלין לא ניצל מידו הערצה של האחרון, מספר מיכאל: „ב־1938 נאסר אבא במינסק והואשם ב„השתת־פות בארגון פשיסטי יהודי בלתי־חוקי". ב־1940, לאחר שנתיים בבית־הכלא, נשלח לגלות בקזחסטן. בשנות מלחמת העולם השניה נסענו אליו אמי ושתי אחיותי ונשארנו אתו עד תום המלחמה. אותן שנים פנה פעמים מספר בבקשת ריהביליטציה, אולם סירבו לו. הוא היה מדוכא וב־1947 לקה בהתקף לב ונפטר בגיל 63. רק ב־1956 טוהר שמו ואז גם פורסמו כמה מאמרים מפרי עטו ועליו".

מיכאל, שלא כשתי אחיותיו הקו־מוניסטיות האדוקות, לא צעד בדרכי אביו. „הייתי קומוניסט וסוציאליסט עד 1958, הייתי גם חבר ב־קומסומול, אך מעולם לא הייתי חבר מפלגה" — הוא מעיד על עצמו. „החיים היהודיים היו יקרים לי מגיל צעיר, אם כי היו תקופות שונות ביחסי ליהדות. יידיש היתה שפתי השניה, משום שהורי דיברו שפה זו בביתי".

נקודת המיפנה ביחסו אל המדינה הסובייטית היתה ב־1958. „עד אז התנגדתי למה שמתרחש בבריה"מ, אבל סברתי שאלה הן שגיאות שניתן לתקנן. ב־1958 באתי לכלל הכרה,

עולה חדש מיכאל אגורסקי

שאין כאן עניין של שגיאה כלשהי, אלא כל השיטה מעוותת מעיקרה".

החלטתי לעלות

בבקביל לכך חלה התפתחות, כאז ימי בערותו, ביחסו לעם היהודי ובי־עיקר למדינת ישראל. מספר מיכאל: „כשקמה המדינה, הייתי כבן חמש־עשרה. הייתי בטוח שהמדינה הצעירה לא תעמוד מול הערבים, אפילו ימים ספורים. כשניצחה הייתי נרגש וחשתי שהתרחש משהו שהוא נעלה מההבנה. זה השפיע עלי.

„שינוי ממשי ביחסי לישראל חל

(סוף בעמוד 27)

בין בן הפרופסו
לבין בן השרת

נשיא הטכניון עמוס חורב בשיחה ל„מע סירבתי לחתום על ההסכם, אבל אם חת יש לקיימו כלשונו

מאת **שמעון רפפורט**

ועדי עובדים במפעלי מרחב חיפה עוקבים בענין רב אחר המ־אבק שבו פתחה מו־עצת פועלי חיפה נגד הנה־לת הטכניון להשגת מימון שכר לימוד גבוה למשפחות העובדים המנהליים.

„אם יסגר הטכניון ומפתחותיו יימס־רו לשר האוצר, יצטרך מר רבינוביץ לקנות לעצמו מחזיק מפתחות גדול מאוד, כדי לתלות בו מפתחות של מפעלים נוספים" — אומרים אנשי ועדי עובדים, ספק בצחוק ספק ב־רצינות.

מר רבינוביץ אינו כוזל בתקדים המסוכן המתבשל בחיפה. הוא ניסה להשפיע על מזכיר מועצת פועלי חיפה, אליעזר מולק, שלא „ללכת עד הסוף", ולהמנע מהשבתת הטכניון. דבר שיאלץ את המעורבים בסכסוך להתחפר עוד יותר מאחורי עמדותי־הם. אבל נראה, כי השר כבר איחר את המועד. מועצת הפועלים בחיפה התייצבה כבר בראש המאבק, והיא לא תוכל לסגת ללא הישגים, מבלי לאבד מידה גדולה של יוקרה וסמכות.

הסכסוך החל כאשר יו"ר ועד ה־עובדים המינהליים בטכניון, יוסף הר־אל, יצא כאוכזב מחדרו של נשיא הטכניון, אלוף (מיל.) עמוס חורב. תביעת העובדים המינהליים, המונים כ־1500 איש, למימון שכר לימוד ב־מוסדות השכלה גבוהה למשפחותיהם — נדחתה בתוקף. העובדים המבוגר־רים התכנסו כדי להחליט על צעדיהם.

„מדוע מגיע לחברי הסגל האקדמי, שמשפחותיהם ילמדו חינם בכל מוס־דות ההשכלה הגבוהה ?". „מדוע מגיע לימוד גבוה חינם לבן הפרופסור ולא לבן השרת ?" סיסמאות בנוסח זה הופ־צו ברחבי הטכניון, ובעקבותיהן באו סנקציות מאולתרות, שגרמו לשיבו־שים במהלך העבודה הסדירה בגלל ניתוק זרם החשמל לבניינים, הפרעה ללימודים בכמה כיתות ולתקרית אלי־מה עם סטודנט, גבה צה"ל, שמחה נגד הסנקציות.

בשלב זה עדיין הסתפקה מועצת פועלי חיפה בתוך „תמיכה מוסרית" לעובדים המנהליים. יהודה קרן, ה־מטפל מטעם ההסתדרות בעובדי ה־טכניון, ניסה כמה פעמים את כוחו במציאת נוסחה שתביא לידי חיסול הסכסוך. הוא העלה חרס בידו, וגם פגישה בדרג גבוה, אצל שר האוצר יהושע רבינוביץ, לא הביאה אלא להחרפת המאבק. מסתבר כי באותה פגישה דחה עמוס חורב בתקיפות נסיון הידברות מצד מזכיר מ.פ.ח. ועודד בכך את המתח. אליעזר מולק החליט על תפנית חדה, פרש חסות ההסתדרות על המנהליים, והתייצב בראש המאבק.

■ „בעיות בפני עצמך"

מזכיר מועצת פועלי חיפה בטוח בכוחו לעמוד כנגד התביעות „לביטול עוותים" שיגיעו ממקומות עבודה ב־מרחב חיפה, בעקבות התקדים ה־צפוי להיווצר בסיום המאבק בטכניון. הוא טוען כי כל מקום עבודה הוא „בעיה בפני עצמה". ואומר כי בבתי הזיקוק, למשל, אושר הסכם עבודה חריג שביטל עוות שהיה קיים זה שנים.

„אני מוכן להתפשר רק על מועד תחילת ביטול העוות. המנהליים חיי־בים לקבל בדיוק מה שמקבלים חברי הסגל האקדמי. במקרה זה מדובר על עיקרון שאין אנו מסכימים לשינוי".

■ „עיקרון" ששמו... כסף

„איפה עקרון ? איזה מוסר ? מדובר פה, פשוט, על כסף... המנהליים רו־צים ללמוד חינם ? אדרבה, שיאבקו וישיגו, אבל מה פתאום מדברים פה על עיקרון" —— אומר פרופסור שמואל זיידמן, דיקן הפקולטה להנ־דסה כימית בטכניון, „אבי הרוחני" של סעיף לימוד החינם, בהסכם ה־עבודה של הסגל האקדמי.

פרופסור זיידמן מחייך כשמזכירים את העניין המוסרי. „המורים במשרד החינוך זוכים להנחה של 50 אחוז בביה"ס הריאלי. השרת במשרד ה־חינוך — לא. עד שנת 1970 קיבלו המנהליים החזר הוצאות רכב, הסגל — לא. חשמלאי צעיר מקבל בפקולטה משכורת גבוהה מזו של דוקטור, אב לשני ילדים, וקביעות תוך חצי שנה. הדוקטור הצעיר מקבל קביעות לאחר 6 שנות עבודה מאומצת. וצריך לזכור שהוא לומד והיגיע 8־6 שנים, עד שהגיע לתואר, וזה לא עוות ?"

בדעה דומה מחזיק יו"ר ארגון הסגל בטכניון, פרופסור ארתור שביב. לדעתו, שביתת המנהליים, עכשו, אינה מוצדקת. גם הוא סבור שה־סיסמאות על הפליה הן דמגוגיה ו־המדובר כאן על שכר ותו לא.

■ שיוויון בתנאים סוציאליים

פרופסור צוריאל אביתר נמנה על קבוצת חברי הסגל הסבורים שיש הפליה בעובדה שמשפחותיהם זוכות ללמוד חינם בכל מוסדות ההשכלה הגבוהה והמינהליים לא. לדעתו, הפ־רשיות בשכר בין פרופסור ושרת לגי־טימיות. בתנאים סוציאליים חייב להי־יות שוויון, ולימוד חינם נכלל בין התנאים הסוציאליים הבסיסיים.

פרופסור אביתר סבור שיש לשנות את ההסדר שנעשה עם הסגל ולהקים קרן מילגות שתממן לימוד חינם — אבל רק לפי קריטריונים השגיים —

נשיא טכניון עמוס

לבני משפחות העובדים הנ מפני „שיש יותר מדי סט הייתי רוצה שילמדו המוכ בהם".

האיש שחייב להתמודד ע העצורה לברוש עקרוני־אידי נשיא הטכניון, עמוס חורב אשם על ידי העובדים בכ בזה שכינו „העדר הבנה יחסי אנוש, כפי שהיא ש למסגרת הצבא". למרות ה המנהליים במרבית מוסדו הגבוהה זוכים להטבה ז חורב בתוקף מאחורי הגי צריך להתיישר לפי מה ש

בשיחה ל„מעריב" אמר שלדעתו גם לחברי הסגל צריך להעניק הטבה זו.

„הסכם שכר זו עיסקת רגע שחותמים — זה מת חורב אימץ גישה זו כבר שים רבים, כאשר עוד ד חתימת הסכם הארצי עם אקדמי.

„סירבתי לחתום על ה עלי לחתום. התכוונתי נקי, ללא עוותים, אבל או — צריך לקיימו". הוא מוסדות ההשכלה הגבוה בפני האוצר, הממנן מיר אוניברסיטאות שלא לחתו מים שלא על דעתו. „ה תם הוא לא על דעתו". שבעת המריים עם הסגל ראשי אוניברסיטאות לחתו כם, אחר־כך הוסיפו חתי המוסדות, מלבד אוניבר והטכניון, „וזו שערוריה שונה" — הוא מוסיף.

■ חתימה — ת מחאה

בדיון סוער שנערך לא לשכת שר האוצר (בהש החינוך) התברר כי ההסכ ממשלה נותרה ברירה: מאבק ולהסתכן בהשבתו או לחתום מתוך מחאה" החליטה לחתום מתוך מח הסכם הארצי שנכפה על נשיאי המוסדות. נשיא הטכ אוניברסיטת חיפה סירבו המתינו לסיכומיה של ועד שמונתה לבדוק מה ניה „שאלתי מה יהיה אם לא שנוי ההסכם. מה יהיה שלי ? או אמרו לי ברורו ימצא פתרון, אצטרף ואה

הועדה שמונתה לא הצ לשנות כלשהו, והסכם שב סון הפך לעובדה. בלית בר חורב וחתם עליו, באיחור דשים. „בינואר 1973 נחו עם המינהליים, ולפני כחוד חודשו תוספות, ובין הי לימוד חינם. ראשית, צריך בטכניון כל בני המינהלי פרופסור ועד שרת — יכו חינם. זה לא נראה לי, א בסורות. עכשיו הם דורש לכל אחד מבני המשפחה במוסד אחר. השקפת עולמ מקום עבודה משלם שכר כסף, וכסף מחלקים באמצ שכר. אמרתי להם שיעלו א בעת חידוש ההסכם הבדו

אבל העובדים המנהליי מועצת הפועלים רצו במוצ רה, לפיו יממן הטכניון ש לימוד חינם למנהליים ויוח לקבל תביעתם בעת חידו הסכמי שכר. „הפשרות ש דרישה להמחאה פתוחה. א מוי סמכותי לחלק כספי צי להסכמי שכר, ואינני רואה רות להכנע לסירוב, שיכו לשלם כספי.

הפשרה של נשיא הטכני בתקבלה על דעת יריביו, ה קים קרן מילגות שמפירות בני משפחות המנהליים מים גבוה לפי קריטריונים סוצי השגיים.

נשיא הטכניון דוחה את „הקשיחות" שהעלו כלפיו. בצה"ל מערכת תעשיתית ש אלפי עובדים אזרחים, ואני בה גם עם אזרחים. מוזר ה יסודי כגון קיום הסכמי עבוד כקשיחות. גמישות ? הגמישו נתבע היא לשלם את הכסף היא לעשות שקר ולשלם את ה מבלי שהדבר יראה במשלם רות ? בבוררות מבררים. ספ כם השני במחלוקת. ואם כן לעשות בוררות ? להכניס של הסכם ? זה לא תפקיד הבו

חיים שמי השקעות בע"מ
קבלן בנין
מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פתח־תקוה
ע"י כרי דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים
כוללים: מעלית ✱ מים חמים מרכזי
3 כווני אויר, כניסה מפוארת
פרטים במשרד: רחוב הגנה 15, פ"ת, בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

הופיע!
כאיש גבורתו
יהודה האזרחי

הגן על ביתך עם
על הבטחון
שמור

כיצד להבזיק, מתי להבזיק

מאת **יהודה פרדיס**

כמעט כל המצלמות, פרט לפשוטות ביותר, מצויידות כיום במתקן ה־מאפשר צילום בהבזקה („פלאש"). במצלמות העממיות, זהו סתם חריץ עם שני מגעים חשמליים, לתוכו מכניסים את ה„רגל" של המבזק; במצלמות משוכללות יותר, קיים כמעט תמיד גם מעין שקע מיניאטורי, אליו אפשר לחבר כבל המוליך אל המבזק.

כך או כך, רוב המצלמים נוהגים להרכיב את המבזק ישר על המצלמה, לכוון אל הצלם המצולם, וללחוץ על הכפתור. באופן זה באמת מקבלים המונה מוארה היטב, לא כהה מדי ולא בהירה מדי — אלם במקרים רבים מאד, התאורה אינה יפה: אם המצולם ניצב לפני קיר או משטח אחר, הוא כמעט תמיד מוקף מצידו האחד (לרוב, הימני), בקו דק וזהו של צל חזק. זאת, משום שהתאורה חזיתית וניגודית מאד, ומשום שהמבזק מורכב לרוב קצת משמאל לעדשה. לכן, הוא מטיל צל חד, הנוטה להופיע על הרקע קצת מימין לדמות.

צרה נוספת: כאשר מצלמים צילום „לעומק" (משתדלים להקיף דמויות קרובות ורחוקות באותה תמונה), הרי שכל מה שקרוב למצלמה, יצטלם בהיר; מה שרחוק — יצטלם כהה הרבה יותר. הסיבה — שעוצמת־האור הולכת וקטנה בריבוע־המרחק. אדם הניצב במרחק 2 מטרים מן המצלמה, יקבל פי 4 יותר אור, מאשר אדם הניצב במרחק 4 מטרים. נסו לחזור ולעיין בתמונות־בר־מצוות או חתונות, מעשה ידי חובבים, וכמעט בכל המקרים, הקרובים למצלמה יצאו בהירים, הרחוקים — כהים.

הבזקה בצילום צבעוני

בצילום צבעוני יכולה לקרות תקלה אחרת: לפעמים, כאשר המבזק מכוון הישר אל פני־המצולם, הוא נראה לנו בתמונה המוגמרת כאילו יצא מסרט־אימים: עיניו מבריקות במין זוהר אדום מבעית, שכלל אינו מצוי אצלו בחיים! גם לכך יש סיבה פשוטה: אור־המבזק חודר לעיני־המצולם, נתקל ברישתית (ה־קרום האדום המכסה את החלק האחורי של פנים־העין), חוזר משם ופוגע בעדשת־המצלמה! כמו־כן נוצרים בצילום צבעוני, בהבזקה ישירה מן המצלמה, שסתי־צבע „מתים", שחלקם מבהיק מדי, ואחרים כאילו מצופים ערפל אפור. בקיצור — אף שהרכבת־המבזק ישר על המצלמה היא שיטה נוחה וקלה, יש בה חסרונות, אך אותם אפשר לסלק בקל:

אם מצוי במצלמתך שקע מיניאטורי, שלתוכו ניתן להכניס את כבל־המבזק, אל תרכיב את המבזק על המצלמה. במקום זאת, עשה כדרך המקצוענים, והחזק את מצלמתך ביד אחת בלבד; ביד השניה החזק את המבזק, כשהוא רחוק ככל־האפשר מן המצלמה — לפחות מרחק של 30 או 40 ס"מ, ורצוי יותר. במחיר מעט תוכל להשיג כבל־מאריך, שיאפשר לך להגדיל את המרחק בין המצלמה למבזק, ואז תוכל לצלם, כשידך השמאלית מושטת הישר לצד — ואז נוצר מרחק של כ־60 או 70 ס"מ בין המצלמה למבזק — דבר המבטיח כי האור יפול על המצולם קצת מן הצד. כתוצאה מכך תקבל צללים מעניינים יותר על הפנים, ובכלל — כל הדמות שוב לא תהיה „שטוחה" ומשעממת. ברור, כי התבולה זאת מחייבת להתאמן קצת, משום שבתחילה קשה למדי להתרכז בצילום הפעלת המצלמה, ותוך כדי כך לכוון את המבזק כיוון אינטואיטיבי למטרה הרצויה.

במצלמות שאין בהן שקע למבזק, עדיין אין לומר נואש: אפשר לקנות „רגל" מיוחדת, הנכנסת לחריץ־המגעים במצלמה, וממנה משתרבב כבל שקצהו מתאים למבזק, או לקופסית־הבזקה. אלא שיש צורך בקצת זהירות ומחשבה. כדי לדעת, איזו מארבע העצות עומדות להבזיק — כדי שלא: נסה ובזיק לצד או אחורנית!

הבזקה „בלתי ישירה"

יש עוד שיטה של שימוש במבזק, הקרויה „הבזקה בלתי־ישירה". הכוונה להטיית אור־המבזק לצד או אחורנית, או כלפי מעלה, בכתנה ותחילה. כך אין מנצלים כלל את האור הישיר הבא מן המבזק, ובמקום זאת סומכים על האור המוחזר מן הקירות או מן התקרה. ברור כי אז האור מפוזר מאד, וכלל לא נקבל צללים, אבל ממילא יהיה גם חלש יותר.

כאן קיים חשש של „תת־חשיפה" — מתן אור מועט מדי למצלמה ולסרט. לכן חשוב לערוך תחילה ניסויים מספר, כדי לקבוע, איזה אחוז מן האור באמת ניתן לניצול בדרך זאת. רבים סומכים על כלל פשוט: בחדר טיפוסי, לא גדול מדי, מסתפקים בכך שפותחים את צמצם־המצלמה בשני מספרים נוספים. או, אם מדובר במצלמה אוטומטית וחצי־אוטומטית, מזיזים את מבוחן־הרגישות בשני מספרים, כלפי מטה (כלומר, אם מצלמים בסרט 50 א.ס.א., מתייחסים אליו כאילו היה בן 12 א.ס.א.). אלא שבאמת רצוי יותר לערוך ניסוי קצר, משום שייתכן ובדירתך המצב שונה במקצת. גורם לכך יכול להיות קיר בצבע כהה (שיחייב חשיפה ארוכה יותר), או מרחק רב בין הקיר למצלמה. גם טפטים צבעוניים יכולים להפריע, משום שברור כי לא יחזירו את כל האור הלבן של המבזק, ויתנו צדיפות לאור התואם את צבע־הקירות.

הבזקה — לאור השמש

במבזק אוטומטי („מבזק עם מחשב"), יש לבטל את המנגנון האוטומטי, כאשר רוצים להבזיק באור בלתי־ישיר: אחרת, האוטומט המכוון אל הקיר, יחשוב לתומו כי רצינו לצלם את הקיר, ויתן אורו בהתאם לכך!

כאשר אין קיר בוח ומתאים בסביבה, אפשר לבקש ממישהו, שיחזיק מאחוריו סדין לבן, קרטון גדול, או אפילו סתם עיתון. בכוון לשם את המבזק, וחלק ניכר מאורו יוחזר ויפול על המצולם בצורת תאורה „רכה" ונעימה יותר.

דרך אגב: לפעמים כדאי ורצוי להשתמש במבזק, גם באור־יום מלא: לא לשם הגברת האור, אלא בעיקר ל„מילוי" הצללים; כאשר מצלמים באור־שמש חזק, הצללים כמעט שחורים לחלוטין, ואז תוספת של הבזקה יכולה לעזור הרבה.

בתמונה הימנית יש תאורה כמעט־אחידה, מן החזית. לשם־כך כוון המבזק אל הקיר שמאחורי הצלם. בתמונה השמאלית בא עיקר־האור מחלון שמימין לנערה. כך נוצרו בצד שמאל צללים חזקים מאד, שהוכהרו בהבזקה מצד זה.

מטולה עד אילת

„מסיבת פרדסנים"

המחלקה לתרבות של עירית פתח־תקוה, מקיימת זה שנים, מסיבה שנתית לסופרים המקומיים, אשר מאמריהם מרוכזים בשנתון — ילקוט הנושא את השם „קטיף".

למחרת המסיבה, הגישה אחת העובדות מ־מזנון העיריה, תה עם עוגה מיוחדת למ״מ ראש העיריה מר א. מרמורשטיין. לשאלתו, אם העוגה המוגשת היא לכבוד יום העצמאות, השיבה בתמימות: לא, לא, זו נשארה מה־מסיבה שהתקיימה אמש לכבוד „הפרדסנים"...

תעשייה מקובצת...

בסיור שהוצאים שערך מזכיר הקיבוץ הארצי ש. אבירן בקיבוצי הגליל העליון, הוצג בין היתר קיבוץ אילון — כקיבוץ ש־

השכיל להקים תעשיה מפותחת ומתוחכמת.

בתוך כך נתפתחה שיחה בין משתתפי הסיור על־אודות השאיפה והמתפשטת והולכת בקרב התנועה הקיבוצית, בדבר הצמדת „תעשיה לכל קיבוץ". בהקשר זה הוזכר, כי כמה קיבוצים — המשתפים לתנועות קיבוציות שונות — הצליחו להקים תעשיות־ענק המעסיקות מאות ואלפי עובדים ומהוות בסיס כלכלי איתן לקיבוץ.

נענה אחד ואמר: „כיום הגענו למפעלי תעשיה ענקיים בכמה קיבוצים, וכבר ניתן לומר שקיימים במדינה לא רק קיבוצים שיש להם תעשיות — אלא גם תעשיות שיש להן קיבוצים"...

שופטוטו...

משחקי הליגה לכדורגל החלו „להתגלגל" בין בית המשפט המחוזי בת"א לבין בית המשפט הגבוה לצדק בירושלים. תחילה הוגשה העתירה לבית המשפט המחוזי ב־ת"א, שנתבקש לאסור על קיום משחקי הליגה מציקרם. הנימוק: מגרשי הספורט הפכו ל־זירות התפרעויות ושוב אין זה ספורט.

השופט המחוזי בת"א, מר שלמה ה. לובנ־ברג, הוציא צו האוסר על קיום המשחקים. התתאחדות לכדורגל פנתה מיד לבית ה־משפט העליון בירושלים, והשופט מ. לנדוי ביטל את הצו שניתן בבית המשפט המחוזי בת"א. משחקי הליגה נערכו איפוא בשבת שעברה — ועמם ניצלו גם כל ההימורים של הטוטו.

אוהדי הכדורגל ביטאו את שמחתם כש־אחד מהם אומר בקריצה רבת משמעות: כנראה שהשופט לנדוי מילא טוטו לאותו שבוע — ולכן הציל את משחקי הליגה...

רב־שומר

הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן, התנדב לשורות „המשמר האזרחי" בעיר הגלילית קרית־שמונה — והזמין את ראשי העיר לקרוא לו לשמור באחד הלילות בגבולות העיר.

השבוע, לאחר טכס עצרת הזכרון שנערכה בעיר לזכר 18 חללי התקפת המחבלים שהיתה

בעיירה לפני שנה, ערכו הרב גורן ורעייתו, לפי בקשתם, סיור מיוחד סביב המערכת ה־מקיפה את קרית־שמונה. בלווית ראש העיריה אברהם אלוני וחברי הנהלתה, פקדו את עמ־דות אנשי „המשמר האזרחי" מסביב לעיר והרב שוחח עם השומרים ואיחל להם חג עצמאות שמח ותקופה שקטה בעתיד.

עדיין לא נודע מתי יוזמן הרב גורן לשמור בקריה־שמונה...

כשהתורה חוגרת שק...

שופט ביהמ"ש בתל־אביב יוסף חריש מתח באחרונה ביקורת חריפה על המשטרה שעספה ספר תורה, שנגנב מאחד מבתי הכנסת בעיר ונועד לשמש מוצג משפטי ב... שק. נאמר כי זה מעשה בל יכופר.

לאחד מרבני ירושלים היתה דעה אחרת: „דווקא מתאים מאד" — אמר — „לתגור ספר תורה כזה בשק, על מצב כזה, שגונבים ספרי תורה, נאמר „תורה תורה חיגרי שק"...

הקירות רעדו...

המגיד הירושלמי, ר' שלום שבדרון, אמר באחרונה באחת מדרשותיו ב„ישיבת מאה שערים": „כשאני נכנס היום לאחת ה־ישיבות בעיר, בשעת לימוד „מוסר", אני משוכנע כי לומדים שם... פילוסופיה. בזמני, כשלמדו „מוסר" בישיבת „חברון", הקירות רעדו מהקולות והבכי. היום יושבים ובישע־נים על המישענת ומעיינים בספר ה„מוסר" כבספר פילוסופיה..."

„בכל לשון שאתה שומע"...

בין המתמודדים על כתר אליפות התנ"ך ביום העצמאות, היו בני נוער רבים מחו"ל אשר העברית שגורה בפיהם. כמה מהם אף נולדו בארץ והיגרו מכאן עם בני משפחו־תיהם אולם, כך הם מבטיחים, הם ישובו לכאן במהרה.

הנער אביגדור פבל משוודיה אינו יודע עברית ונזקק למתורגמן שהסביר לו את ה־שאלה בשבדית והשניים פתחו בדו־שיח ארוך. משארכו הדברים, העיר להם שר הפנים ד"ר יוסף בורג, אשר כיהן כיו"ר חבר השופטים: „זה שאתם דוברים שבדית אין לי ספק. אך מה עם התנ"ך, עליו מבקשים אנו לשמוע ד־

„מחול" חיפני...

בואו של ראש הממשלה יצחק רבין לחיפה, כדי להשתתף במצעד המהולות המרכזי — היה בבחינת הפתעה לרבים, שלא ידעו עד לרגע האחרון על ביקור זה.

יצחק רבין הושב על הבמה המיוחדת ש־הוקמה במרכז רחוב הרצל, לצידו של ראש העיריה ח"כ יוסף אלמוגי, כשמאחוריו כל המימסד הפוליטי החיפאי.

לאחר שעזב ראש הממשלה את המקום, ושב לירושלים, אמר אחד מפעילי „העבודה" ב־חיפה: יצחק רבין עשה היום שני דברים בעת ובעונה אחת: בעין אחת צפה במצעד המחו־לות, ואילו בעינו השניה „חולל" לעבר חיפה הפוליטית שישבה בעורפו, וזאת כדי לחזק את עורפו הציבורי ולרכוש את ליבו של המבצר החיפאי...

„הסגר בטחוני"

היסודים המיוחדים המשורים על הבמה, ממנה צפו מוזמנים רבים במצעד המחו־לות ביום העצמאות בחיפה, באו בשל ביקורו של ראש הממשלה יצחק רבין — ודרישותיהם של אנשי הבטחון שלו.

כיוון שכך, היו גם תקלות ולפחות שני חברי העיריה לא יכלו (כמעט) להגיע למקו־מותיהם. סגן ראש העיריה ד"ר יונה אנגל (ליכוד) וחבר מועצת העיריה עוה"ד ג'מיל שלהוב (מערך) הגיעו במאוחר ומצאו דלת סגורה. בא לקראתם יו"ר ארגון עובדי ה־עיריה, מר משה שרוני — שדאג לכך ששני אנשי העיריה יוכלו להכנס למקומותיהם למ־רות „ההסגר־הבטחוני" שהוטל על האיזור...

וידוי אישי...

בדיון שנערך השבוע בסיעה המורחבת של ל"ע בכנסת על הקמת מרכז ליברלי בין ל"ע, ר"צ ו„שינוי", השמיע השר משה קול מעין וידוי אישי:

„יש במפלגתנו כאלה המוענים שחסרה לי כאריזמה אישית ולכן הם מחפשים איחוד עם גורמים מבחוץ".

אחרי הרהור קל הוסיף השר קול בחיוך מר: „למרות זאת אינני חושש מפני צעד כזה ואני תומך בהקמת רשימה משותפת עם ר"צ ו„שינוי".

...מכרסמים?

של מר אפרים דברת, יועצו ה־של שר האוצר, ברדיו ובטלויזיה, ...ם בביצוע המדיניות הכלכלית

...ה, גרמה מורת רוח אצל ראש ה־האוצר.

...גורמי שקיים שר האוצר י. רבינו־...ד בדבר הכירסום, הוא אמר: אני ...היכן כאן העכברים...

...גלל... מי?

...הנהלת המפד"ל על הצעה לכונן ...הירום לאומית, מתוך מספר חב־...חריפה על כך, שאין משתפים ...המפד"ל בדיונים המנהלים מו"מ ...גורמי חוץ, כגון עם שר החוץ ...הנרי קיסינג'ר.

...ון סען, כי המלצה הבולטת ל־...ה היא שעד כה לא הוקמה ועדה ...בי בטחון.

...יד החברים, כי הועדה לא הוקמה ...מפד"ל תובעת שני נציגים בה ...ם ד"ר יוסף בורג. ח"כ יצחק רפ־...הממשלה יצחק רבין מתנגד לכך, ...לגנות את מספר חברי הועדה.

...ישון: „מי שטוען, כי הועדה אינה ...המפד"ל אינו יודע מה הוא שח. ...קמה בגלל שמפלגת העבודה אינה ...ה להכנס בתוכה, כי ייצג אותה

...יר שטהור משירות סדיר בצה"ל ...למשרד ממשלתי, נשאל על ה־...ה הידיעות על הפרשיות השונות. ...: אני חש כיונה בטמי הרב ...ות שם מכפבים...

למעלה מ־60.000 ברבי

הבישול המשובח

נמכרו עד כה!

המהדורות שהופיעו אזלו מחנויות הספרים
מהדורה נוספת נמצאת בהדפסה
הבטיחו לעצמכם סדרה מתוך המהדורה החדשה של

הבישול המשובח

סדרת הבישול המצאות בעשרות אלפי בתים בישראל

ספרית מעריב

מחיר שלושת ספרי הסדרה במלואה —.115 ל"י
מחיר ספר יחיד —.42 ל"י

שלח את התלוש בצירוף המחאה והבטח לעצמך סדרה מתוך המהדורה החדשה.

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב
הריני מזמין בזה את ספרי הסדרה הבאים:
☐ כרך ראשון — מעורדי תיאבון ▪ מרקים ▪ מנות ראשונות
☐ כרך שני — תוספות ▪ מנות עיקריות
☐ כרך שלישי — עוגות ▪ מנות אחרונות
מצ"ב המחאה ע"ס________ ל"י מס'________ בנק________
שם________
כתובת________
תאריך________ חתימה________
11.4.75

מנעול נעילה מיוחד

✱ פריצת אחד ממוטות הנעילה אינה משחררת את שאר המוטות.

הגן על ביתך עם מנעול הבטחון אטמור

דלת ביתך בדלת בספת
עם מנעול הבטחון אטמור

לכבוד אטמור תעשיות בע"מ
רח' פישמן מימון 16 ת"א
אבקש לקבל פרטים נוספים אודות מנעול הבטחון אטמור זאת בלי כל התחייבות מצידי.
שם________ טלפון________
כתובת________

אטמור
תעשיות בע"מ
חברה בת של אספור מזוג אויר בע"מ
ת"א. רח' פישמן מימון 16. טל. 228166.

מكتبة أمن الإرسال

„השווקים הניידים" דוממים בחיפה

נכשל נסיון להפעיל 4 שוקי ירקות ופירות בחיפה בעזרת חברה בריטית

עקרות בית בשוק: מדוע נכשלה תכנית השוק הנייד?

מאת ראובן בן צבי

התוכניות צפה כבדרך־אגב. אנשי עיריית חיפה דנו כיצד להקטין את העומס בשני השווקים המרכזיים בעיר התחתית ובהדר הכרמל, ומאחר שהרוכלות אסורה בתכלית בעיר, ומרכזי קניות אין, החליטו להקים שווקים ניידים בשכונות ולקרב באופן זה את התוצרת החקלאית אל עקרות הבית.

כמה חדשים אחר־כך צעד ראש העיריה יוסף אלמוגי בין דוכני השוק הנייד הראשון, שנפתח בקריית אליעזר, והיה בכל פה, שוחח עם נשים, לחץ ידיים והבטיח רבות. אך השמחה לא נמשכה זמן רב.

עברו שבועות בספר השווקים הניידים של חיפה שהקו, דוכניהם מפורקים והבגרורים שנרכשו להפעלתם שוכבים.

כשהתחלתי בעיריה עם אנשי החברה הכלכלית של חיפה על „יציאה לשכונות עם תוצרת חקלאית", אמרו לנצל לצורך זה מגרשים ציבוריים ריקים, או קטעי רחובות בימים בסוריים בשבוע, ולהעמיד שם דוכנים מתקפלים. תשעה מקומות אפשריים נקבעו להפעלת השווקים, האדריכל סעדיה מנדל, מומחה לבתי קים ולהפעילם, בחר מתוך התשעה ארבעה — בכיכר פלומר ליד תחנת הרכבת המרכזית, במגרש החניה של כיכר מאירהוף בקריית־אליעזר, בחמשבה של הטיילת בבת־גלים וליד המרכז הקהילתי על שם גבלר בקריית־חיים.

התוכניות לארבעת השווקים הניידים עובדו, ושיטת הפעלתן הובאה לפני ועדה ציבורית לצייני שווקים, בראשותו של אחד מגדולי סיטונאי הפירות והירקות בחיפה, ואושרה. העיריה רצתה להפעיל את השווקים יומיים־שלושה בשבוע, ואת השוק בעיר התחתית, ליד הרכבת, גם בשעות הערב הלילה או רק בשעות אלו.

בעיריה חיפשו חברה שתהיה בעלת הדוכנים ותשכיר אותם יומית לשבוע לכל הזוכר, שלא לאפשר „תפיסת חזקות", ומחיר הדוכן ליום נקבע ל־30 לירות. החברה צריכה היתה להתחייב לפני העיריה לפרק את הדוכנים בתום שעות השוק, ולדאוג לנקיון המקום.

שני גורמים התעניינו בהפעלה: שותפות של שתי חברות ישראליות והחברה האנגלית „בריסים", המפעילה באירופה 45 שווקים ניידים ולה נסיון רב בשטח זה (חברה זו עוסקת בארץ בעבודות בניין והיא בעלת „לונדון מיני סטור" בתל־אביב). לאחר בדיקת ההצעות הבריצו אנשי העיריה והחברה הכלכלית של חיפה בצד חברת „בריסים" הבריטית, שלה מרכז בלונדון ובזינה, וכעבור זמן־מה באו מומחי החברה לחיפה, סיירו בעיר ואישרו את המקומות שהוצעו להם והמכו על חוזה ומאפשר להם הפעלה בלעדית של 4 שווקים־ניידים במשך שנה, עם אופציה לשנתיים נוספות. תמורת אישור ההפעלה הפקידה החברה ערבות בנקאית בסך 150 אלף לירות, החברה פתחה משרד בעיר ושיגרה מלונדון 350 דוכנים מתקפלים.

בטרם הופעלו השווקים הראשונים נפגשו אנשי החברה הכלכלית עם ועדי השכונות בקריית־אליעזר וקריית־חיים, ורק אחר שקיבלו הסכמתם להפעלה הנסיונית החל בהכשרת המגרשים והשטחים. אבל נראה כי למרות הפעילות הארגונית שנתפרסמה בה חיפה, לא ניתן לוועדי השכונות לפעול בשם התושבים. לחברה החלו להגיע התנגדויות של דיירים, שהביעו התנגדות תקיפה להפעלת השווקים. בקריית־אליעזר נאלצו להעתיק את השוק המקורי למגרש שכן ברחובת האיצטדיון העירוני. בכיכר פלומר טען מנהל מקרקעי ישראל כי השטח אינו פרטי ואי־אפשר לעלות עליו „סתם כך". בקריית־חיים פוצץ ההסדר עם השכנים, יום לפני פתיחת השוק, לפרנת העתקה למגרש רחוק יותר. בגלל התפתחות מבישה זו, ברגע האחרון ממש, קונו פרסומות שכבר הופיעו בעתונים ובתי הקולנוע והתפקו בפתיחת שוק נייד ראשון ויחיד בחיפה, בקריית־אליעזר.

השוק נפתח בקול תרועה וביומיים הראשונים היו הכל שבעי רצון, אך הוא הוכן ליומיים בשבוע בלבד — תקופה קצרה כדי לבעלי הדוכנים. אומר מנכ"ל החברה הכלכלית של חיפה, חנן ניצן: עם פתיחת השוק בקריית־אליעזר החלו הבעיות. לבקום הועבד פיקוח יסודי מטעם המועצה לשיווק פירות וירקות ובעלי הדוכנים נאלצו לשווק את תוצרתם באמצעות הסיטונאים המאורגנים בלבד ולא יכלו להתחרות במחירי השווקים הוותיקים, שחלק מהתוצרת הנמכרת בהם באה ממקורות אחרים.

הסופרמרקט הגדול בקריית־אליעזר הפס היכב את ערכו של המתחרה החדש, ופעמיים ביום „התאים" מחיריו למחירי השוק הקטן, והנייד היה זול כמעט כמנו.

חברת „בריסים" הבריטית, שידעה כי דרושה תקופת־הרצה מסויימת, היתה מוכנה להפסיד בימים הראשונים ולהכירה את הדוכנים חינם, אך מספר בעלי הדוכנים שלא עמדו בהתחרות עם עמיתיהם בשווקים הקבועים גדל והלך. הכשלון בקריית־חיים לא עזר, כמובן, את בעלי הדוכנים.

בעלב זה החלט לפתוח את השוק השני, בכיכר פלומר, אחר שהוסדרו הבעיות עם מנהל מקרקעי ישראל. אך גם כאן לא היה מזל. החורף קרב והימים החלו להיות גשומים יותר ויותר. מספר הקונים היה מועט בשל ריחוקו מאזור מגורים ובעלי הדוכנים נטשו את המקום והוא נסגר כעבור זמן קצר.

הציעו לחברה הבריטית לסגור את השווקים עד אחרי החורף. אך אלה טענו כי בחורף הישראלי יכול העסק להמשיך לעבוד ובשל קשיים עם בעלי דוכנים עצמאיים החליטו להמשיך לפעול עם גרעין של שכירים.

התוכנית להקמת שוק נייד בבת־גלים נגנזה מייד, בשל קירבת השכונה לים הפתוח ורוחות החורף החזקות, ואילו בנווה־שאנן, שבה נועד השוק לקום בקטע רחוב שכן אין בכלל בתי מגורים, נאלצה החברה לוותר, כאחר שאנשי הסביבה טענו כי הפעלת שוק תגדיל את עומס התנועה בשכונה.

אומר חנן ניצן: „הנסיון האחרון נעשה ברוממה, ברחבה ליד היכל הספורט החדש, במקום שאינו מפריע לאיש. השוק נפתח עם 60 דוכנים, מהם 25 שכירים. הוא הצליח מאוד וכולם — בעלי דוכנים וקונים — היו שבעי רצון. אך כאן התגלה גורם חדש. אל בעלי הדוכנים שבשוק — שלהם גם דוכנים ואינטרסים בשווקים הוותיקים, באו אנשים ל„שיחות־רעים" קצרות, שבסיומן מיהרו בעלי הדוכנים להסתלק. כשנשאלו לפשר עזיבתם הפתאומית, השיבו בתמימות: ,כואבה לנו הבטן'".

איש לא התלונן על איומים, אך העובדה נשארה בעינה — המקום ניטש. יודעי דבר סיפרו, כי ב„שיחות" הובהר לבעלי הדוכנים שעליהם לבחור בין השווקים החדשים לישנים.

מוסיף חנן ניצן: „התברר לנו, שללא שינוי בפעולות המועצה לשיווק ירקות ופירות לא יצליחו השווקים הניידים להתקיים. אם אתה צריך לקנות את התוצרת החקלאית אצל סיטונאים מורשים בלבד, ולהתחרות במחירי שוק תלפיות או השוק התורכי, שחלק לא מבוטל של תוצרתם משווק בדרכים אחרות וממקורות אחרים, לא תוכל להתקיים כעצמאי. החברה, שהפעילה שכירים, הפסידה 8—10 אלפים ל"י ביום. בעלי הדוכנים העצמאיים לא רצו להסתכן, וגם השוק ברוממה נסגר (השוק בקריית־אליעזר נסגר בשל גשמי החורף).

„עכשיו מושבתים כל השווקים הניידים ובעיריה מחפשים דרך לחידוש הפעולה. יוסף אלמוגי שוחח בעניין זה עם שר החקלאות ועם מנכ"ל משרדו. הם מוכנים לעזור וכולם מחפשים דרך לחידוש הפעולה, אך החברה הבריטית, שאמרה להפעיל שווקים דומים גם בשאר הערים הגדולות בארץ, כבר נרתעה".

לדעת חנן ניצן, יש מקום לחידוש פעילותם של השווקים הניידים. צריך רק להוכיח, שהם מצליחים. המועצה לשיווק ירקות ופירות חייבת לסייע לנסיון החדשני, לפחות להכשך 3 חודשים, כדי לבססו. אין סיבה שבבאר־שבע, עפולה האשדוד יפעלו שווקים של מדבבים וקיבוצים ללא בעיות שיווק, ובחיפה יידון הנסיון הראשון מסוגו לכשלון.

הפעלת שווקים ניידים בחיפה, כדוגמת שווקים דומים בבאות ערים באירופה, יכלה להביא הקלה מרובה לאלפי עקרות־בית בשכונות הצומות, ולהיסכון רב בזמן. יש הרגשה, שהרבה מאוד בהתקלות והשיבושים שגרמו לסגירת השווקים הניידים ניתן לחזות מראש ולמנוע. הבחנון העצבני המופרז של הפעולה המוצעת היתה בעצם רעיון יפה, שבינתיים נכשל.

Tectronics Extraordinaire (S) Pte. Ltd.
and Mr Joe Travis—Chairman
15-A Amber Mansion, Orchard Road, Singapore 9, Tel: 332161/333422, Cable: TEXTRAMARK, Telex: RS 22169-BOS

congratulates
DAVID ROFFE LTD
Nordau Street 2, Herzlia, Israel, Tel: 937407
& branch office at Ben-Yehuda 66, Tel Aviv, Tel: 229467
on their appointment as the Sole Distributor in Israel for
the 'CONTROLLER' line of Calculators

האחריות על CONTROLLER ניתנת על המכשיר ועל המחיר.
מאחר והמוצר משווק ישירות מהיבואן לצרכן, מחירו נמוך בהרבה ממחיריהם של מכשירים דומים.
אם תמצא תוך חודש מיום רכישתו מכשיר בעל נתונים דומים, במחיר הנמוך ממחירנו של CONTROLLER, יוחזר לך ההפרש שבין המחירים במקום.
האחריות על המכשיר ניתנת לשנה. ההחלפה מידית.

CONTROLLER
מחשב הכיס
הזול ביותר

הרצל מסיקה בודק את כושר ריאותיו במכשיר מיוחד.

„אבדול" - תוך שעתיים

בדיקות ממוכנות בעזרת מחשבים ✱ „אני בודק מדי פעם בפעם את מכוניתי, מדוע שלא אבדוק מצב בריאותי" — אמר אחד הנבדקים

מאת מנחם שמואל

במבט ראשון עושה המקום רושם של חדר קבלה בבית מלון מפואר. ריהוט מסוגנן, תאורה נעימה, עציצים בכל פינה, מוסיקה בוקעת מרמקולים סמויים וקומץ גברים ונשים יושבים ומעיינים בכתבי־עת. שתי הנערות החינניות במדים בהירים היושבות מאחורי הדלפק נראות כפקידות קבלה.

„קשה להאמין, שזו מרפאה", — אמר אדם שהגיע כמוני ל„מכון מור למידע רפואי" ברחוב ז'בוטינסקי בבני ברק, לבדיקה רפואית כללית. הוא נשלח על־ידי המפעל התעשייתי שבו הוא מועסק.

ניגשנו לדלפק.

תמי, אחת הצעירות במדים, קיבלה את פנינו בחיוך, פרשה לפנינו שאלונים והסבירה: „אחרי שתמלאו את השאלון הקצר נבין לכל אחד מכם כרטיס אישי מפלסטיק, מנוקב למחשב. בשעתיים הבאות תעברו מסלול של בדיקות לקביעת מצבכם הגופני. כל הנתונים הרפואיים ירשמו ובסוף הבדיקה יסוכמו הממצאים בדו"ח רפואי שימסר לרופאכם האישי. אם תתקלו בבעיות פנו לדיילת הרפואית. היא תשמח לעזור לכם. בהצלחה".

חדר מספר 1 השאלון הרפואי האלקטרוני הוא חדר מוארך המחולק לעשרה תאים קטנים, חמישה מכל צד, שבכל אחד מהם קבוע מסך בצורת מסך טלוויזיה עם כפתורים בצבעים שונים. בחדר זה מתחיל מסלול הבדיקות. הנבדק יושב ומנהל „דו־שיח" עם המחשב. על המסך מוקרנות שאלות ותשובות שונות והנבדק מתבקש ללחוץ על הכפתור הקרוב לתשובה הנכונה. במסך מופיעה הודעה שהוא משיב על שאלות כמו „האם עברת נתוח כליות, לב, ריאות, כיס מרה?" או „האם היו במשפחה שלך סוכרים — כן או לא".

עשרות שאלות מופיעות בעלבונה לאחר לחיצה על הכפתור הנכון ובכלל שאלות על חיי המין של הנבדק, מיחושים שהוא חש במקומות שונים בגופו, בעיות נפשיות המציקות לו וכיוצא באלה.

● 900 שאלות

ד"ר רפאל כראל ציין כי נבדק ממוצע שאיננו סובל ממחלה מיוחדת ולא עבר נתוחים רציניים משיב בדרך כלל על 100 עד 150 שאלות. נבדק חולני שעבר גם ניתוחים יכול להגיע עד 600 שאלות ויותר. המחשב מתוכנת להציג כ־900 שאלות.

„הנסיון הראה — אומר ד"ר כראל — שנבדקים רבים המסתירים פרטים אינטימיים בשיחה עם רופא אינם נרתעים מלהתוודות אותם בדו־שיח עם המחשב".

המידע שנקלט בדו־שיח מהווה בסיס לתיקו האישי של הנבדק בזכרון המחשב.

המחשב פועל מתוך בקרה מלאה על כל שלב של הבדיקה. אם הנבדק משיב תשובות סותרות חוזר המחשב מייד על השאלה. אחר הדו־שיח עם המחשב עוברים הנבדקים במסלולי בדיקה נפרדים לגברים ולנשים. סדר הבדיקות אינו חשוב, ולעתים צריך להמתין דקות אחדות עד שיתפנה תא בדיקה.

בחדר מספר 4 נתקלתי בהרצל מסיקה, פועל העשייה בן עשרים ושתיים, שנשף לפי הוראות „דיילת הבריאות" בכל כוח לתוך מכשיר מיוחד לבדיקת נפח הריאות. הרצל נשלח לבדיקה על ידי מעבידו. „תאמין לי — אמר לי — בצבא לא בדקו כל כך הרבה דברים כמו פה".

בחדר זה בדקו גם את הרפלקסים העצביים שלנו ואת עובי שכבות השומן שמתחת לעור.

● בתוך שעתיים

לבוש חלוק לבן עברתי מחדר לחדר ונבדקתי תוך שמיעת מוסיקה קלה: בדיקות רנטגן, אלקטרוקרדיוגרם, לחץ דם, שתן, דם, ראיה, שמיעה, לחץ תוך־עיני ועוד.

את כל הבדיקות פרט לבדיקה מסכמת על־ידי רופא ביצעו ה„דיילות הרפואיות", חלקן אחיות וחלקן חובשות לשעבר שקיבלו הכשרה מיוחדת במכון. הציוד החדיש, עלה לדברי הרופא הראשי יותר מארבעה וחצי מיליון ל"י, [illegible]

יכלה בכמה לחיצות כפתור בסוף היום המיוחד המחובר למכשיר להזין את המחשב בכל הממצאים הרפואיים שנתגלו בבדיקות.

גדעון לשם, מנכ"ל „מכון מור" מסביר: „הייחוד במכון שלנו הוא המרכוזיות. תוך שעתיים אנו מבצעים יותר מ־20 בדיקות רפואיות שונות שבמרפאה רגילה היו נמשכים יומיים ויותר. הציוד החדיש והממצאים נרשמים אוטומטית בתיק אלקטרוני במהבר בלי בעיות של תור ובירוקרטיה. מי שנזקק בעבר לבדיקות רפואיות במרפאות ובתי חולים, יודע בדיוק על מה אני מדבר".

מוסיף ד"ר כראל, הרופא הראשי: „אחרי בדיקה של שעתיים יש בידי פרופיל רפואי כללי על מצבו הגופני של הנבדק. אני יודע את מצב לבו, ריאותיו ותפקוד כליותיו. יש לי מושג ברור על כושר ראייתו, השמיעה שלו ואם הוא עיוור צבעים או לא. למעשה יש לי מושג די ברור על רוב מערכות גופו של הנבדק. כשאנו מגלים נטיה למחלה מסוימת אנו מפנים אותו לטיפול בידי רופא מומחה. אנחנו לא באים במקום הרופא המטפל. אנחנו משמשים כלי עזר בלבד. ממציאים לרופא המטפל נתונים שנתגלו במהלך הבדיקות ומפנים את תשומת לבו לבעיות פתולוגיות".

„מכון מור למידע רפואי" הוקם לפני כחצי שנה כמפעל משותף של סולל בונה, חברה אמריקנית־קנדית ושמה „הימקר" וקופת החולים הכללית של ההסתדרות (השליטה הרפואית היא בידי קופ"ח) במטרה לאפשר לציבור הרחב בכל האפשר להיבדק תקופתית. בארה"ב קיימים כ־200 מכונים כאלה. שם מקובל שאנשים בגיל העמידה ומעלה עורכים בדיקה רפואית כללית אחת לשנה. גם במערב אירופה החלו לצוץ באחרונה מכונים רפואיים מסוג זה. ואחד הוקם בפולין.

● מי נבדק?

עד עתה נבדקו ב„מכון מור" בבני־ברק כ־4,000 איש. הקצב הנוכחי הוא כ־80 נבדקים ביום. בהתחלה, לפני חצי שנה, נבדקו רק כ־10 ביום ולמתכננים קצב להיבדק חגם. לדברי מר לשם מסוגל המכון לבדוק בשתי משמרות 150 איש ביום, שהם כ־50 אלף איש לשנה.

יש כמה סוגי נבדקים. העוברים בדיקות־קבלה לעבודה מופנים למכון על־ידי קופ"ח כדי להסיר את העומס מהמרפאות שלה, ומבתי־חולים מסוימים שולחים חולים לבדיקה כללית לפני אישפוז לצרכי נתוח. החולים נבדקים בשעתיים במקום לשהות יומיים בבתי החולים.

עובדי תעשיה החשופים לחומרים רעילים חייבים בבדיקות תקופתיות. יש עובדים הנשלחים לבדיקות על־ידי הנהלת המפעל, הדואגת לבריאותם, ויש אנשים הבאים להיבדק ביוזמתם. הסביר אחד מהם: „אני בודק פעם בפעם את מכוניתי הפרטית במוסך, מדוע לא אבדוק את עצמי?..."

מחיר בדיקה פרטית — 400 ל"י ולמפעלים 360 ל"י לעובד.

המשכנעים !!!

קובץ מאמרים שהוצא ע"י „יעוץ ומידע" מדריך בפשטות כיצד: ✱ לרכוש ידידות והערכה ✱ להתנהג בחברה ✱ להצליח אצל בני — המין השני ✱ לכתוב מכתבים משכנעים ✱ למכור את סחורתך ✱ לשמע ביכוח ✱ להסתדר עם הבוס ✱ להתתבב על הכפופים לך ✱ ועוד...

הקובץ בנוי משלושה חלקים: א. אתה בחברה. ב. אתה בעבודה. ג. אתה ובני המין השני.
המחיר — 20 ל"י. ניתן לרכישה ישירות בחנות הספרים א. בכר, נגבה 29, רמת־גן.
באמצעות הדואר: שלח — 20 ל"י בשיק/המחאת דואר לפקודת „יעוץ ומידע" ת.ד. 2095 רמת־גן, והקובץ יישלח לביתך.

משרד אדריכלים מעונין לשכור
מבנה או שטח קיים
עם אפשרויות התאמה לצרכי המשרד,
בגודל 400—300 מ"ר.
(קניה תובא בחשבון גם כן).
כניסה תוך 6 חודשים.
באזור שקט רמת־גן—גבעתיים.
לטלפן 03-760263

למד 5000 מילים באנגלית תוך שבוע!!!

שיטה מהפכנית — המבתדה הראדיקאלית להעשרת אוצר המילים באנגלית, מבוססת על מחקר מדעי.
המבתדה הראדיקאלית מתאימה לכל רמת ידע באנגלית.
תוך ימים ספורים תוכל להגדיל את כושר הבנתך באנגלית בצורה מדהימה!
תוך כשבוע תוכל להבין אלפי מילים קשות ומסובכות! כדי לדבר ולהבין אנגלית אתה זקוק לאוצר מילים של כ־5000 מילים. מחקרים מדעיים הוכיחו כי לימוד מילים חדשות לפי המבתדה הראדיקאלית מאפשר לך להבין תוך ימים ספורים עוד 5000 מילים באנגלית בנוסף למילים שאתה כבר יודע!
השיטה כולה כתובה לך, ללימוד עצמי בביתך, כולל הדרכה, תמורת 20 ל"י בלבד!
שלח סך 20 ל"י בציק / המחאת דואר לפקודת „המבתדה הראדיקאלית" הוצאת שפות ת.ד. 28383 תל־אביב, ותקבל את החומר לביתך.
הפצה: א. בכר, נגבה 29, רמת־גן.
„ראם", הרצל 159, רחובות.

הכבאים לא שבתו – בעיותיהם לא נפתרו

מאת אבי דן

[ס]נקציות שנקטו ה־ כבאים בארץ בשבוע שעבר, והשביתה ה־ כללית שעמדו להכ־ [ר]יזו על רקע של תביעות [...]עיות, בצד דרישות בת־ השכר.

[...]עם העיקרית של הכבאים בת־ המקצועי והא לשתפם בכל ה־ [...]ת המקצועיות. לא ייהבן — [...]מודים — שעסקנים או פקידים [...] בשאלות שאין להם כל מושג [...] שכן כל טעות עלולה לעלות ב־ [...]רב או תליה בחיי־אדם. [...]ת מבין זה ממוקדות בעיקר [...]את ציוד לתחנות הכיבוי, ומופ־ [...]לוהשה לציוד ורכב, שבראשה מפקח הכבאות הראשי במשרד־ [...], אלכס שפיר, וחבריה הם ש־ מהנדסים שמינה שר הפנים [...] עובד משרד הפנים, אחד יועץ [...]מ כיבוי ויצרן לשעבר של מכו־ כיבוי, ואחד איש מכון התקנים), [...]את מפקדים של שירותי כיבוי, [...]צים על־פי החלטת מרכז השל־ [...] המקומי.

[...]קים בכירים בשירותי הכיבוי [...] טוענים, כי שלושת אנשי ה־ [...] בוועדה נשלחו אליה, משום ש־ „עושי צרות". מפקד שירות [...] של ת"א, טפסר יעקב ריסוב, [...]מוסיף כי אין בוועדה שום נציג [...] הערים הגדולות, וכך אין ה־ [...] המיוחדות של עיר גדולה ב־ [...]לידי ביטוי בדיונים על רכישה

מרכז השלטון המקומי, יוסף שיין, מכתב אל יושב־ראש איגוד הערים באר־שבע, יחיאל בנטוב. הוא תבע „לעשות סדר באיגוד", ולמנוע את דורון מלהילחם במרכז השלטון המ־ קומי בנושא של רכישת ציוד.

המכתב הזה כתוב בנימה חריפה, ומפקד כבאי באר־שבע, יהודה דורון, מספר על איומים מפורשים שהושמעו כלפיו מצד אישים מרכזיים במרכז ה־ שלטון המקומי, על רקע התנגדותו להכתבה־מלמעלה של ציוד־כיבוי שיש לרכוש, ועל רקע פעילותו באגודת ה־ מפקדים. מר שיין לא הכחיש את דבר המכתב, וגם לא שאמר ליושב־ראש איגוד־הערים באר־שבע, במסמך לד־ רישתו כי „יעשה סדר באיגוד", ש־ „אם לא — אנחנו נעשה לך סדר דרך ראשי המועצות האזוריות". „זה לגי־ טימי", אמר לי מר שיין.

טענות הכבאים מתמקדות לא רק בוועדה ובהכרעות בדבר רכישת ציוד שלא נבדק. אומר קצין־כיבוי בכיר: „כמעט בכל תחנה משתמשים בקסדה מסוג שונה, או בחגורה אח־ רת — הכל לפי הבנת המפקד המקומי ולפי התקציב שעומד לרשות אותה תחנה".

צוותים מצומצמים

ובאמור, יש טענה בדבר העדר תק־ נים להרכב צוות־כיבוי. „בכל העולם מקובל, שצוות־כיבוי כולל כשישה א־ נשים — אומר מפקד בכיר — ולכל שריפה יוצאים לפחות שני צוותים. אצלנו צוות של מכונית כיבוי כולל שני אנשים, ולפעמים אחד, ולשריפה יוצאת מכונית אחת בלבד. מצב זה גורם לפעמים נזקים גדולים, שלא ד־ בר על הבקורות המוטחות כלפי הכב־ אים במקרה של אי־הצלחה בכיבוי דליקה.

מפקח־הכבאות הראשי, אלכס ש־ פיר, אומר, שהמגבלות הן אובייקטי־ ביות, כלומר — הכל עניין של כסף. „אין תקציב — עונה מפקח־כבאות ראשי — וגם אם יהיה התקציב הדרוש, יש ספק אם יהיו אנשים לאיוש התק־ נים הנוספים". להמחשת דבריו הוא מספר, כי בעבר אושרו לתל־אביב חמש־עשרה משרות נוספות לכבאים, אך העירייה ויתרה עליהן. אף־על־פי־ כן עומד משרד הפנים להגדיל בימים אלה את תקן הכבאים בארץ מ־700 ל־1600.

אשר לצוות המצומצם, המאויש מ־ כונית כיבוי, אומר המפקח, כי השי־ טה הנהוגה בארץ בכיבוי דליקות, מ־ בוססת על הסתייעות הדדית בין תח־ נות שכנות.

סעיף המחייב בדיקה

גם את הטענות בדבר העדר תקנים מחייבים לקסדות, לחגורות ולשאר ציוד אלמנטרי מבטל אלכס שפיר. לדבריו, במקום שאין תקן ישראלי אומץ תקן בינלאומי מוכר — הוא מוסיף. אין חשיבות, אם הקסדה היא מתוצרת זו או זו — הוא טוען — העיקר שהיא תואמת את דרישות התקן.

הוא דוחה מכל וכל את טענות ה־ מפקדים, כי אין לרכוש את מכוניות־ הכיבוי עליהן החליטה הוועדה לציוד ורכב, משום שלא נוסו ולא נבדקה התאמתן לתנאי הארץ. „הוועדה קבעה תקן של מכוניות כיבוי — הוא אומר — כלומר: איזה מנוע דרוש, איזו שילדה, איזו משאבה, איזה מיכל — וכל זאת בהתאם לתקנים בינלאומיים מקובלים. החלטות הוועדה מובאות לפני ועדת מיכרזים, שאת חבריה ממנה שר־הפנים. זו ועדה טכנית, ה־ בוררת את הצעות היצרנים, ומנפה הצעות שאינן תואמות את התקן ש־ נקבע. ואין מקום לטענה שקונים ציוד שלא נבדק, שכן בחוזה עם היצרן יש סעיף האומר במפורש, כי העסקה לא תצא אל הפועל, בלא שייבדק ה־ ציוד".

סעיף זה הוא אחד מלקחי פרשת המכוניות המתהפכות ב־1968, שכן אז לא כללו אותו בחוזה הרכישה. הכב־ אים אומרים, כי עובדה זו רק מחזקת את טענתם, שאצלנו לומדים הכל ב־ דרך הקשה.

השביתה־שבבטוסבת־פיצה היתה גם — ואולי בעיקר — על רקע של הבעיות כספיות.

בכל שלבי המאבק עמד מנגד כבאי רמת־גן, שמפקדם הוא מיכאל אלקס. אחד מהם סיפר, כי נתבקשו לא להש־ תתף בסנקציות ובשביתה שתוכננה; „מה שישיגו האחרים, תקבלו גם א־ תם", נאמר להם, לדברי אותו כבאי. צעדם זה של העובדים מרמת־גן עורר תרעומת גדולה בקרב הכבאים; „צ־ לקותי", „כפילים" ועוד כינויים כאלה הוטחו כלפיהם.

ההסתדרות לא תמכה בסנקציות, ש־ נקטו הכבאים. מזכיר התאחדות הפקי־ דים, המייצגת את הכבאים, משה בר־ טל, אמר בשבוע שעבר בישיבת ה־ מחלקה לאיגוד מקצועי, כי נציגי איגוד הכבאים הארצי הרשו להשיג להם „משהו יותר מתל־אביבי", כדי להצדיק את קיומו של אירגונם.

יש המהרהרים בקול, כלום לא מוטב היה לארגן את שירותי הכיבוי כחיל ארצי. חסידי רעיון זה אומרים, כי בכך יבואו על פתרונם שתי בעיות: בעיית השכר הדוון כפי שנהוג לגבי שכר שוטרים או אנשי קבע; והבעי־ ית המקצועיות יוסדרו, אם לפחות זי־ הינו, בבאיגוד — שכן אחת הרעות־ החולות בשירותי הכיבוי בארץ היא אי־ האחידות בין שירותי־הכיבוי השונים, הבאה לכלל ביטוי בציוד השונה מ־ תחנה לתחנה.

דרושה ממלכתיות

שותף לדעה זו הוא מבקר־המדינה, שכתב בדין־וחשבון השנתי שלו, מס־ פר 20: „פיצול שירותי הכבאות בין מספר רב של רשויות־כיבוי, האלוקת האחריות לניהולן ומימונן, הם אחת הסיבות לליקויים בשירותי הכבאות במדינה. פיצול זה מונע ויסות של כוח אדם וניצולו התכליתי, ושימוש יעיל בציוד הכבאות בהיקף ארצי, ומכביד משיכת כוח־אדם מתאים לשירות הכבאות.

„איחוד לשירות הכבאות ואירגון שי־ רות זה כרשות אחידה, תחת מטה פיקודי־מקצועי, עשויים להרים להפ־ עלה תכנונית ויעילה יותר של כוח־ האדם והציוד, ולאפשר טיפול בהיקף ארצי בבעיות כגון תיאום הציוד, הב־ כרה בקצינים הנהיות מקצועיות ב־ תחום כיבוי השריפות והכנסה לד־ רה".

הדברים נכתבו לפני כחמש שנים. אך עוד בשנת 1959 הגבי הג"א והכב־ ראש ההתגוננים להקים גוף ממלכתי לכיבוי אש. הוקמה אז ועדה שדנה בנושא, אלא שהעניין ירד מהפרק, ל־ אחר שלא צה"ל ולא המשטרה לא היו מוכנים לפלוש את תחומם על חיל הכיבוי המתוכנן. הפתרון היה, כבעקר בו אצלנו, פשרה: שירותי הכיבוי ישארו מוניציפאליים, אך הפיקוח ע־ ליהם יהיה ארצי.

מפקח הכבאות הראשי, אלכס שפיר, אומר כיום, לאחר חמש־עשרה ש־ נה ששירותי הכיבוי פועלים בדרך זו, יש לדעתו מקום להוויה בכיוון של ממלכתיות. „בתנאי החיים, כבהם אנו חיים — הוא טוען — רצוי ש־ שירותי הכיבוי יהיו ארציים, עם פי־ קוד אחיד, החלוקה לבחוזות".

בינתיים עומדות לפני קברניטי ה־ כיבוי בארץ בעיות „בוערות" יותר. הכבאים אומרים, שהגיעה השעה לגבי־ עת באופן יסודי לפתרון בעיה, ש־ הצטברו במשך שנים.

[...] אחידות

[...]קח הכבאות הראשי, אלכס ש־ דוחה טענה זו. „אין הבדל כאפי־ [...]ה בין רמת־גן לתל־אביב — הוא [...] — וגם לא השאלות עד כה דרי־ [...] מפורשת לשיתוף מפקד מאחת [...]ים הגדולות בוועדה".

[...]ועדה לציוד ורכב קובעת, באיזה [...] ישתמשו הכבאים בתחנות השו־ [...] בארץ. הכרעותיה מחייבות את [...]קים של שירותי הכיבוי השונים. [...]ש מפקדים שאינם מחשבים ב־ [...]ות — דווקא אלה המבוים בה. [...] שירות הכיבוי של רמת־גן, לכ־ [...] שעליו מפקד מיכאל אלקס, ש־ [...] חבר שנים רבות בוועדה, לא [...] שימוש בכבאיות לפי התקן [...]. לפני כעשר שנים נקבע, כי [...]מודים (מגבר, משמש לחיבור בין [...] הכבאית למכונת־כיבוי) יהיו מ־ [...] מפעל מסוים בגרמניה. ב־ [...] רמת־גן התנגדו מבצעים אלה, [...] אלכס שפיר אומר, כי עוה [...] עשר שנים) „אלקס מתחיל [...] לציוד הנכון".

[...] מפקדים המספרים על לחצים [...] שהופעלו עליהם, כדי שירכשו [...] שעליו הוחלט בוועדה. לפני חד־ [...] אחדים החליטה הוועדה על ר־ [...] של מכוניות כיבוי מ־ [...]ב ממשלתי, שבעקבות הפיחות [...] מוזרו לעשרים מיליון ל"י. מ־ [...] הכבאים טענו, כי הדגמים ש־ [...] אינם מוכרים ולא נוסו, ואין [...] אם הם מתאימים לתנאי ה־

אנשי־מקצוע [...]ליטים

[...] טענותיהם ומכירה, כי בשנת [...] הזמנו שתים־עשרה מכוניות כי־ [...] קרוננבורג בהולאנד. ההחלטה על [...]ה נעשתה בלא שהרכב המוזמן [...] נוסה. המכוניות הגיעו מבכל [...] ויפה חוץ מדבר אחד — [...]ת הכיבוי הללו היה הרגל מ־ [...] להתהפך בסיבוב.

[...] שמפקדי הכבאים הם־אנים. [...]נים עליהם הם מנהלי מחלקות־ [...] בעיריות, או היושב־ראש של [...] הערים. אלה אינם אנשי מק־ [...] אלא אנשי ציבור, הנבחרים ל־ [...] שנים, ונתונים ללחצים פוליטיים [...] מושפעים על ידי שיקולים בפס־ [...] בלא שיהיה להם הידע הדרוש [...] הכיבוי, להבין שהסכנה הוא, [...]ים רבים, גבוה.

[...] זה גורם לעיתים לחיכוכים בין [...] ובין היושב־ראש שלו. בבק־ [...], עשירו לפני שנים אח־ [...] בחולון, דרש היושב־ראש להכין [...] את סידור העבודה לכבאים. [...] המקרים אין מגיעים הדברים [...] כך, אך הבעיות נוצרות כאשר [...] מפקד ליושב־ראש ומבקש מכבו [...] ציוד לא־עובד או מיושן. ה־ [...] ראש, הנתון ללחצים מצד מר־ [...] שלטון המקומי, נאלץ מהוה דין [...]לים המקצועיים, פוסק „לא".

[...]שה הגדרה חוקית

[...] מפקד הכבאים בתל־אביב, טפ־ [...]הרון אנקורי, מציין, כי מפקד־ [...] יושב בשירות כיבוי של איגוד [...] בעיה כיועצת כללית. המצב אי־ [...] — הוא אומר. המפקדים [...]ם, איפוא, להגדיר את סמכוי־ [...] בחוק. אומר אנקורי: „אם [...]ם, חלילה, מי כמשלם את [...] הוא המפקד, ולא הממונה־ [...] מטעם הרשות המקומית".

[...]ב המפקח הראשי: „הדרישה ה־ [...]ים בעניין סמכויות אינן ניהנות [...]ם בחוק, לי לא ברור בדיוק, [...]ם רוצים".

[...]פקדים בשירותי הכיבוי, עשרים [...]ה במספר, מאוגדים באגודת־המ־ [...]. היושב־ראש של האגודה הוא [...] דורון, מפקד שירות הכיבוי של [...]צים באר־שבע. בתוקף הפקו־ [...] נאבק דורון בשם חבריו, הבפק־ [...]רבים, המאבק הוא עם החלטות [...] רכישת ציוד, שהחליטה הוועדה [...] ורכב.

[...]נחנו נעשה סדר"

[...]כי שליטה שברצוני שלא יושב־ [...] הנהלת המועצות האזוריות ב־

„חל שינוי בכללי־המשחק של הקרמל"

(סוף מעמוד 24)

ב־1956, לאחר מערכת קשה. אולם למין פרובוקציה שמעניין לבקר בה, אך לא להיות בתוכה. ואז פגשתי את עדיין חשבתי את המדינה היהודית אייזיק פלקסמן מלנינגרד. הוא היה הציוני הראשון שהכרתי והוא שקירב אותי לישראל וליהדות. אני חייב לו הרבה. הוא נתן לי חומר על ישראל וספר עברי, והתחלתי לקחת את ה־ מדינה ברצינות".

„לאחר כמה שנים של היהודים התקרבות נפשית והתחשבתיה הדרגתית הגעתי ב־1964 להערכת הציונות כדרך הנכונה. כאז החלה ישראל להיות קרובה לי מאוד. התחלתי להקשיב לשידורי־ישראל ולהתעניין בבעיות ה־ פנים והחוץ שלה.

„החלטתי כבר אז שבעתיד אעלה לישראל. לא היתה עדיין תנועת עליה של יהודים סובייטים, ולא שיערתי שנוכל להגיע אי־פעם לישראל בדרך שיגרתית, כפי שקורה היום. ההנחה היתה, שצריכה להתרחש איזו קטס־ טרופה עולמית, כדי שהמצב ישתנה ובעקבות כך נוכל לצאת למולדתנו".

אגורסקי, מהנדס קיברנטיקה, עבד בתעשיה הצבאית הסובייטית התמחה ב„ניהוג טילים". הוא הבין כי לא יתירו לו לצאת מברה"מ כל עוד הוא עובד במקצועו. הוא התפטר מעבודתו והחל לעסוק בתרגום חומר טכני. „בתחילה עשיתי את כל צעדי ללא רעש מיוחד. לאחר שבסוף 1970 פוטרתי מעבודתי המתנתי כשנה, ב־ קשתי 'דרישת קרובים' מישראל, וב־ מארס 1972 נעניתי כבצופה בסירוב. אז החלה פעילותי בתנועה היהודית בברה"מ" — מספר המהנדס העולה. כבר הזכרנו, כי פעילותו של מיכאל אגורסקי במאבק היהודי בבריה"מ, היה לה ייחוד משלה. הוא עבר את התלאות ה„רגילות" של הפעילים ה־ יהודיים — חקירות, מעצרים לאחר הפגנות, מכתבי־מחאה וכיוצא באלה — אולם חלק ניכר מפעילותו היה בפרסום מאמרים בעתונות חו"ל. ב־ תחילת 1972 פגש בראשונה כתב זר במוסקווה, וזה העביר ללונדון מאמר שלו על הבעיה היהודית בבילורוסיה. המאמר פורסם ביוני 1972. אחר־כך פורסמו מאמרים נוספים שלו בניו־ יורק (מאמר על הרומן האנטישמי־ הסובייטי „זהירות ציונות") ובארצות אחרות באירופה, וגם בישראל.

מכאן ואילך התפתחו מאוד קשריו של מיכאל אגורסקי עם העתונאים הזרים במוסקווה, והוא היה לאחד הדוברים הראשיים של היהדות הסובייטית בעתונות המערב.

אולם כל אלה עדיין אינם מבטאים את ייחודו העיקרי — הקשר האמיץ עם התנועה הדמוקרטית בבריה"מ. הוא אמנם לא היה מעולם חבר ב־ תנועה זו, ופעילותו בתנועה היהודית אף קדמה לקשריו עם הדמוקרטים, אולם „בספטמבר 1973, כשהחלו ההג־ בלות והמערכה מצד השלטונות כלפי הפיסיקאי אנדרי סחרוב, ראש התנועה הדמוקרטית, החלטתי לתמוך בתנועה זו. מאז הייתי במרכז הקשרים בין התנועה היהודית־הציונית והתנועה הדמוקרטית בבריה"מ".

קשרים חשובים

הפעילים היהודיים בבריה"מ חלוקים בדעותיהם בנוגע לקשרים שיש לספח עם התנועה הדמוקרטית.

„תמכתי בתנועה הדמוקרטית לא כחבר, אלא בשל החיבם הצעתאי. התנועה היהודית בבריה"מ נתמכת גם על ידי לא־יהודים, ואנו מצפים גם לתמיכת לא־יהודים ברחבי העולם. ואם שכבי הלא־יהודיים סובלים, מדוע אעמוד מן הצד?

„נכון, מטרות הדמוקרטים בבריה"מ שונות מאלה של התנועה היהודית. לא הסכמתי מעולם עם מטרותיהם. אבל היחסים בין היהודים והלא־יהו־ דים בבריה"מ חשובים מאוד, לדעתי, לעתיד היחסים בין ישראל ובריה"מ. גם מבחינה מעשית הועילו הקשרים הללו, ואני ניצלתי אותם בצורה טובה מאוד.

„הנה, למשל, כאשר ד"ר ויקטור פולסקי, מראשי הפעילים היהודים ב־ מוסקווה, הועמד לדין בגלל תאונה שאירעה למכוניתו, והיה חשש ש־ המשפט יהפוך למשפט פוליטי שבו יבצו להיפרע מהפעיל היהודי, הבאתי קשרי עם פרופ' סחרוב לכך שהוא ואשתו יבואו לבית־המשפט ויביעו את תמיכתם בפולסקי. צעד זה — יחד עם פעולה אחרות — הועיל, ופולסקי נפטר בקנס רובל קנס בלבד".

למיכאל אגורסקי גם היו קשרים הדוקים מאוד עם הסופר אלכסנדר סולז'ניצין. כשגורש הסופר מבריה"מ תמם ידידו, הפעיל־היהודי, על הצהרה תמיכה בו יחד עם ראשי התנועה הדמוקרטית. סולז'ניצין מזכיר את מיכאל אגורסקי בכמה ממאמריו כבעל דעות סוציאליסטיות הקרובות לשלו, ואף הזמין אותו לפרסם מאמר בקובץ שהוציא במערב.

רוצים לבודד

המהנדס בן הארבעים ושתיים, אשתו הרופאה הזה, בתו סטיאנה ובנו בנ־ ימין, לא היו נתונים, בהשוואה למש־ פחות פעילים אחרות, להטרדות רבות מצד השלטונות, גם בעת שאבי המש־ פחה היה בשיא פעילותו למען ה־ עליה. מיכאל תולה זאת בקשריו המסועפים עם גורמים שונים בתוך בריה"מ ומחוצה לה, ועם עתונאים זרים שהגנו עליו. הוא גם סבור, כי היתר היציאה שניתן לו מכוון לב־ רום לבידוד תנועת העליה היהודית מהתנועה הדמוקרטית ולהחלשת הקשר של פעילי העליה עם העתונאים ה־ זרים במוסקווה.

בחודשים האחרונים זכו כמה מ־ הפעילים היהודיים הבולטים בבריה"מ באשרות יציאה, בצעד שבמסע הדיכוי וההתנכלויות כלפי יהודי בריה"מ בב־ כלל והלפי הפעילים בפרט. מיכאל אגורסקי מעריך, כי חל „שינוי בכללי המשחק של הסובייטים".

הוא מסביר: „מאז ראשית השנה הם מנסים למצוא פתרון לבעיית ה־ פעילים היהודיים ולבלום את הקו־ ליה הנשמעים ברחבי העולם למען יהודי בריה"מ. הכוונה בפעולות אלה איננה לחסל את התנועה היהודית ב־ בריה"מ שהיא בעיה אחרת, אלא לחסל את הפעילים. חלק מהם מוע־ מדים לדין וחלק

„אני רוצה לציין, שמעולם לא מחי־ תי על הסירובים לבקשות העליה שלי, ולא ביקרתי אפילו פעם אחת במשרד האשרות. אבל הם הבינו והכירו אותי היטב. האמת היא שיש לי קצת רגש אשמה. אני, שעסקתי בעבר בעבודה סודית בבריה"מ, קיבלתי היתר יצי־ אה בגלל הסיבות שהזכרתי, בעוד שכמה מחברי, כמו הסינולוג ויטאלי רובין, או אחרים שלא היה להם כל קשר לעבודה סודית, ואפילו היו פו־ עלים פשוטים בלבד — עדיין כלואים שם וסובלים רדיפות והתנכלויות".

3 ימים בלבד: 20, 21, 22 באפריל

מכירת חיסול רהיטים

לרגל העברת מחסני דניש

עד 60% הנחה

כל הרהיטים חייבים להמכר עד ההעברה וזו ההזדמנות שלכם לרכוש יחידות מטבח, פינות אוכל, חדרי סלון, חדרי שינה ושאר פריטי ריהוט מקסימים במחירים מדהימים.

אלה הם רהיטים שנפגמו קלות בעת המשלוח, או רהיטים שעמדו באולמות תצוגה ותערוכות או שיצאו מהמחזור.

המכירה שלושה ימים בלבד, בימים: ראשון 20.4.75, שני 21.4.75 ושלישי 22.4.75, בין השעות 9.30 עד 8.00 בערב ברציפות. רק במחסני דניש בפרדס־כץ, רח' הפלמ"ח 23.

מערכת קיר מודולרית מעץ תיק ברוחב 240 ס"מ, מורכבת מיחידות עם דלתות הזזה ומדפים לספרים ותקליטים. 2 יחידות בלבד. עכשיו מחיר היחידה 2,750.— ל"י

מיטות לחדר שינה בצבע לק לבן עם שילוב של זהב. בגדלים 150X200 ס"מ או 140X190 ס"מ. 6 מיטות בלבד. עכשיו במחיר 625.— ל"י

מערכת כורסאות מודולריות מש־ בדיה, דגם מס' 1: כורסאות בבד קטיפה אוריגינלי, נוחות במיוחד. מערכת בת 4 כורסאות. עכשיו במחיר 2,500.— ל"י

מערכת לפינת אוכל כוללת שולחן אוכל עגול משבדיה, קוטר 120 ס"מ צבע — לק לבן, רגל מרכזית עם 4 כסאות תואמים מרופדים עם גב גבוה. מחיר המערכת היה 4,360.—, עכשיו מחיר המערכת 2,250.— ל"י

כורסאות מאסרי המפורסמות מ־ שבדיה, הריפוד בבד קטיפה. המס־ גרות צבועות בלק (2 בלבד) עכשיו מחיר הכורסא 350.— ל"י

מערכת ישיבה דנית מרופדת כולה בדמוי עור, מעוצבת בעצובה, נוחה במיוחד, מורכבת מספה תלת־ מושבית, דו־מושבית וכורסא. מחיר המערכת היה 12,500 ל"י עכשיו 9,500.— ל"י

מזנון מעץ תיק 140 ס"מ רוחב. מורכב מיחידה עם דלתות הזזה ו־4 מגירות. המחיר היה 2,240.— ל"י עכשיו במחיר 1,190.— ל"י

שולחן אוכל דני מעץ תיק בגודל 120X80 ס"מ עם הגדלה ל־200 ס"מ עכשיו במחיר של 750.— ל"י

שולחנות קפה מפיברגלס, בצבעים שונים, בגדלים: 80X80 ס"מ. עכשיו במחיר 395.— ל"י

שולחנות בגודל 70X70 ס"מ רק 295.— ל"י

שולחנות קפה בגודל 130X80 ס"מ תוצרת שבדיה, צבועים בלק. עכשיו במחיר 350.— ל"י

שולחנות קפה דניים, דגם MK־357 מחיר שולחן חדש 1,090 ל"י, (3 בלבד) עכשיו במחיר 275.— ל"י

שולחנות אוכל פיניים עגולים ב־ קוטר 110 ס"מ עם הגדלה של 40 ס"מ, עם רגל מרכזית בצבע לק לבן או זהב. עכשיו במחיר של 1,250.— ל"י

כסאות אוכל בלק לבן. דגם WINDSOR עכשיו במחיר 220.— ל"י

כסאות אוכל בעיצוב כפרי, מ־ שבדיה, בצבע בייץ ירוק. עכשיו מחיר הכסא 195.— ל"י

מיטה זוגית פינית בגודל 160X200 בעיצוב עתיק. לק לבן וכפתורי נחושת. תובה לראות. מחיר המיטה היה 1,890 ל"י עכשיו במחיר 950.— ל"י

שולחן אוכל דני אוריגינלי מעץ פוליסנדר בעיצוב מיוחד במינו. קוטר 130 ס"מ עם שתי הגדלות עד 230 ס"מ. מחיר השולחן היה 5,780 ל"י עכשיו במחיר ההזדמנותי של 2,950.— ל"י

מזרונים כפולים דגם DANSKSLEEP באיכות מעולה, בגדלים שונים, מחירים מוזלים. לדוגמא: מזרון בגודל 200X160 ס"מ. מחיר רגיל 1,525 ל"י עכשיו במחיר 675.— ל"י

יחידה של 5 מגירות תוצרת דנמרק בצבע לבן עם ידיות מוזהבות. (3 יחידות בלבד) עכשיו במחיר של 495.— ל"י

ארונות בגדים בגדלים שונים ומ־ חירים מוזלים. לדוגמא: יחידת ארון עם שתי דלתות תחתונות ו־2 עליונות, רוחב 95 ס"מ בצבע לק לבן. 1,150.— ל"י

קפיצי מתכת ניתנים לשימוש כבסיס למיטה בגדלים של 75X190 ס"מ ו־80X190 ס"מ. מחיר רגיל 208 ל"י עכשיו כל אחד 50.— ל"י

ספות תלת מושביות, מדנמרק, מעץ תיק, מרופדות בבדי ריפוד בצבעים שונים. מחיר הספה היה 1,250 ל"י עכשיו רק 250.— ל"י

שולחנות אוכל עם ציפוי פורמאיקה בגדלים שונים, מתאימים למטבח. עכשיו מחיר השולחן 200.— ל"י

כסאות אוכל מתקפלים, אפשרות לצביעה עצמית. בכמויות מוגבלות. מחיר הכסא 50.— ל"י

מבחר כסאות אוכל בדגמים וצבעים שונים, בבדי ריפוד וסקאי. מחיר הכסא החל מ־85.— ל"י

מחסני דניש, פרדס כץ, רח' הפלמ"ח 23

אוטובוסים: 51, 62, 64, 68, 69, 70.

באור־גרשטיק

هكذا من الاهل

דע את יהדותך

העיון מחדש

זו היתה שעת אמות ועימות — לארץ ישראל. על כן, נזכרנו בה בימים אלו. לא האסון שהצמיחה השעה השחורה ההיא, משך את לבנו. כי אם דרישת „העיון מחדש" שנדחתה אז. לו נעשתה, היו מתגברים ללא ספק על המשבר. ההיסטוריה של העם והארץ שונים היו לחלוטין.

✱

כך, חזרנו בזכרון אל ירושלים הנצורה, לפני חורבן הבית הראשון. אל השעה בה כבר קרסו ערי יהודה — לאחר מלחמה גבורה — לפני מלך בבל, נבוכדנצר. ערי מבצר בודדות עדיין ניהלו קרבות אחרונים. הבירה, ירושלים, היתה מנותקת, נצורה ומוקפת אויבים. מבוכה ואימה שלטו בה. המלך ומועצתו היו עסוקים בישיבות ארוכות. הטיחו האשמות הדדיות, חפשו את האחראים למפלה הצבאית, אחר הסיבות לכשלון. טכסו, תוך יאוש, עצות מול הצמצה הצבאית המדבירה שסגרה עליהם. נבדקו בדאגה רבה את כח העמידה של העיר במצור ממושך.

בתוך המהומה, מהומת המחשבה והמעשה, נשמעה קריאתו החד משמעית של הנביא ירמיהו, המבטיחה ישועת ה', אם — „לשלח איש את עבדו ואיש את שפחתו העברי והעבריה חפשים, לבלתי עבד בם ביהודי אחיהו איש" (ירמיהו לד, ט). ירמיהו דרש מהם קיום מצוה אחת שזלזלו בה. הנבונות לקיומה, תוכיח על שינוי ערכין. על בחינה מחודשת של אורחות חיים. שינוי זה הוא המפתח לתיקון המשבר.

ברגע של חסד נענו לו תושבי העיר, אף שתמיד היה מטרה ללעגם ולבוזם. הפחד האיום פתח כנראה את הלבבות. המעשה הנדרש, (שחרור העבדים) לא היה לו כל קשר עם המפולת הצבאית, עם הרעב המתקרב, עם סכנת נפילת העיר. להיפך. במושגי הזמנים ההם, היתה דרישתו התקיפה של הנביא, מוסרית, תואמת את צוו התורה, אך אנטי בטחונית. היא פגעה בכלכלה (במורת הקדום היתה עצמת המדינה תוצאה ישירה של מספר עבדיה) ומגילה במאמץ הצבאי.

✱

המאליף, מה שהתרחש לאחר תקופה קצרה. אחרי התקפלות האויב, כאשר הסיר את המצור מעל העיר כדי לקדם את חיל מצרים שנזעק לעזרת ירושלים, כאשר סר הפחד מלב הצמרת הירושלמית, נדמה היה להם שהחיים חוזרים לתיקנם, — שבו ושעבדו מחדש את עבדיהם המשוחררים.

היתה להם הצדקה כלכלית, זה תאם גם את מושגי העזר, אך היתה זו גם נבלה מוסרית.

תגובת הנביא לא אחרה לבוא:

„לכן כה אמר ה': אתם לא שמעתם אלי לקרוא דרור איש לאחיו ואיש לרעהו, הנני קורא לכם דרור נאום ה' אל החרב, אל הדבר ואל הרעב ונתתי אתכם לזועה לכל ממלכות הארץ". (שם, יז.)

זהו פסוק בודד מתוכחת הנביא בשעה ההיא. התוצאות האיומות ידועות לנו. המצרים שבו לארצם. נבוכדנצר חזר לצור על העיר. החריבה. שרף מקדשה, הגלה את העם לבבל.

אפיזודה קודרת זו, שהרצה גורל עם, מבליטה היטב את האמת הסמויה ברגבי ארץ ישראל. אמת יחס הגומלין הקיים בין ההתנהגות המוסרית ויכולת ההיאחזות בה.

ירמיהו בעימותו עם העם הנבוך השרוי במשבר, לא הרש ולא כלום, כאשר הצביע על מעשיהם כמוקד המשבר הנורא. כאשר דרש מהם להתייחס גם לשיקולים מוסריים־תורניים בשעת עריכת החשבון המדיני, צבאי, כלכלי של הארץ. — הזכיר להם רק בשבועות, על סף הירדן נפנף לעיניהם את הקושאן שניתן להם על סף בואם לארץ. קושאן התנאי לזכות חייהם בה.

פרשת השבוע

ספר ויקרא

אחרי - קדושים

✱

ואם כי כל מצוות בתורה, הינה סעיף בקושאן זה, הרי בפרשת השבוע (אחרי), נאמרו דברים בוטים וגלויים, המבטאים נאמנה את הקשר האמיץ בין הארץ וחוקי התורה:

„אל תטמאו בכל אלה", (במאמר מוסגר: הפסוקים הבאים מסכמים את איסורי הניאוף על כל סטיותיהם שנאסרו בפרשה הקודמת, הכוונה לכל מה שבלשון הקודש של ימינו קוראים לו „מתירנות".) „כי בכל אלה נטמאו הגויים אשר אני משלח מפניכם. ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה ותקיא הארץ את יושביה. ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבות האלה... כי את כל התועבות האלה עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ. ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה, כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם". (ויקרא יח, כד, כח.)

זו רק דוגמא אחת מן הפסוקים המזהירים את שבטי המדבר טרם הכניסה לארץ. אז, כבר למדו כי זהו חוק הארץ, חוק עם זה בארץ זו. אז כבר שיננו להם, שהיא לעולם לא תהיה מולדת טבעית, אף לנולד בה. שאין בה כל זכויות יתר, גם לא זכות „נחלת אבות". היא נתנה על תנאי, המציב בפני יושביה אתגר יומי, — בכל הדורות. ארץ, אשר תמיד צריך לזכות בה מחדש. ועם זאת, היחידה בכל ארצות תבל, היכולה להיות שלנו, האחת, בה נטעם טעם מולדת.

ירמיהו הזכיר להם כלל פשוט זה פעם אחר פעם. ואז, רק לרגע קטן, על סף הכליון, קבלו את דעתה. הנבואה נצחה את הכלכלה, המוסר את העושק, ופעם ראשונה, לאחר שנים ארוכות, שחררו את עבדיהם, כצוו התורה.

אולם, בחלוף הסכנה, במיוחד כאשר נודע להם שפחד מצרים הבא לעזרת ישראל הוא שהבריח את נבוכדנצר מגבולם — חזרו לסורם.

✱

אילו דברו בשפת ימינו, כך היו הדברים המוטחים בפני הנביא:

אנו מאמינים, במחילה מכבודך הרם, רק בבביאות המוחשית, במה שעינינו רואות. בהשתלשלות הסיבות אתה בן השניה. אנו נצלנו הפעם מידי האויב לא בגלל ישועת ה' כדבריך (זו הישועה המצטיירת בשום בה, כאילו חייבת להיות אבני בליסטראות מן השמים.) כי אם פשוט עקב האיום הצבאי של בעל בריתנו המצרי על אגפי צבא בבל. זה כל כך טבעי הגיוני שלא צריך את המיסטיקה שלך, על הקשר הרוחני בין החטא הברוד בתורה, לבין מציאות החיים וחוקיה, בינה לבין הכלכלה, הבטחון וכו'.

ושוב כפתה המציאות את הבדידות על הנביא. לאחוז בעקשן יהודי, באמת הפנימית המכריזה על היד הנצלבת, המכוונת מאחורי פרגוד ההתרחשות הטבעית בעולם, בעולם ההיסטוריה כמו בעולם הטבע. ללמד, שישועת ה' או עונשיו כלולים בתוך ההשתלשלות הטבעית של המאורעות. להורות, להזכיר ולהתריע, שהברירה בין האפשרויות הרבות במהלך הדברים, תלויה באופן מוחלט במעשי האדם — מעשיו המוסריים כמובן, שמירת התורה ואורחות הצדק והיושר.

כי ירמיהו זעק מקירות לבו מראש, את מה שסיכם ההיסטוריון לאחר אלפי שנות היסטוריה, ש„על לקח אחד, ואחד בלבד, מותר לומר, שההיסטוריה חוזרת בהדגשה: כי העולם בנוי על יסודות מוסריים. כי בטווח ארוך ייטב לטובים ובטווח ארוך יירע לרעים. אולם זה אינו מדע. אין זו אלא התורה הישנה שהורו לפני זמן רב נביאי ישראל". (Antony Froud, Short Studies in Great Subjects).

✱

אכן, באו חורבן הארץ וגלות העם והוכיחו לדור ההוא את צדקת הנביא מול הגיונות כולם. כי זו ארץ המוסר המוחלט. בה הצדק חייב להיות אבסולוטי, היא מגיבה על כל עול והתבהמות פרועה ופרוצה...

הוי כמה מגיבה...

המגל והקרדום

— למה בעצם לא לנקום? מדוע לא לנטור איבה?

— באיזה זכות תובעים ממני למחול למי שפגע בי, לוותר על נזק שגרם לי?

— לדעתי, רצוי יותר להשיב לו כגמולו. כך ילמד לקח להבא?

— מדוע לנהוג לפי המוסר של הושטת הלחי השניה??

✱

— סליחה, כיצד הגעת למסקנה זו? מי אמר לך שעליך להבליג? מי דרש ממך לוותר על זכויותיך החוקיות?

— ההיפך הוא הנכון! זכותך לתבוע לדין כל מי שגרם לך הפסד. (כמובן להתבוע לדין, לא לעשות דין לעצמו).

— הצדק והמשפט הם יסוד החברה האנושית. בלעדיהם ישתוללו העוול והרשע באין מפריע.

✱

— אם כך, מה מסתתר מאחורי המלים הללו „לא תקום" ו„לא תטור"?

✱

— בבקשה, עיין בנובאה מן התלמוד במרכז הרקימה, והבין במה המדובר.

— השאילני מגלך. אמר לו: לאו." המשאיל, המסרב להעמיד לרשותך את המגל לא גרם לך כל נזק, לא פגע ברכושך.

— בסך הכל מנע ממך טובת הנאה.

— אסור לך כתגובה על התנהגותו האנוכית, לנקום ולנטור.

✱

— הלא זה אבסורד! מדוע מותר לו.

— את התנהגותו צרת העין, התורה לא מגנה.

— רק את רגש הזעם המוצדק הנגאה בלבי, היא מצוה להנוק בניגוד לנטיית הלב.

✱

— בטרם תורץ משפט קרא פעם נוספת את המובאה לעיל. ההבחן:

— בדוגמא שמטרתה להבהיר את המושג „נקימה" מבקש השואל הראשון לשאול מחבירו מגל. (שמת לב, „השאילני מגלך")

— ואילו, בדוגמה הבאה להסביר את מהות „הנטירה", מוכרות בבקשת השאיל הראשון — קרדום. (השאילני קרדומך.)

— יש להניח, כי היתה לחכמי התלמוד סיבה טובה לנסח כך את משל המגל והקרדום.

✱

— אכן, תפקידם המתחלף של

לא תקום ולא תטור את בני עמך, ואהבת לרעך כמוך, — אני ה'. (ויקרא יט, יח)

„לא תקום".

— אמר לו: השאילני מגלך.

— אמר לו: לאו. למחר אמר לו (הטרבן): — השאילני קרדומך.

— אמר לו: איני משאיל לך כדרך שלא השאלתני — זו היא נקימה.

ואיזו היא נטירה?

— אמר לו: השאילני קרדומך.

— אמר לו: לאו. למחר אמר לו: — השאילני מגלך.

— אמר לו: הא־לך, ואיני כמותך שלא השאלתני, זו היא נטירה, שנוטר האיבה בלבו, אף על פי שאינו נוקם.

(רש"י ע"פ מסכת יומא כ"ג)

המגל הקורדום במשל ממחישים לנו, מה נאסר בנקימה, ומדוע.

— הפחת של המגל גדול יותר מאשר פחת הקרדום. (בבא מציעא, פ"ב, המגל זקוק להשחזה מרובה)

— זאת אומרת, המשאיל מגל מפסיד יותר מאשר המשאיל קרדום.

— הבן זאת, ועמדת על הניסוח המדוייק במשל החכמים.

✱

— הסירוב להשאיל את המגל, יתכן והוא נובע מחשש הפסד הכלי, ולא משנאה. אין אדם חייב להפסיד כליו.

— המנגע כתגובה מלהשאיל את קרדומו — שפחתו פחות בערך — כהנהגו האחת היא לתת ביטוי לשנאה הלוחשת עמו בלבו. (הלא, אם היה מקבל בשעתו את המגל היה משאיל עתה את הקרדום.) זו שנאה אותה אוסרת התורה.

✱

— בחון עתה את משמעות „הנטירה".

— הנה, הראשון לא השאיל את הקרדום. וודאי זו צרות עין. לא מדה הוגנת, אך עדיין לא שנאה.

— הבינו חכמים כך את מושג הנטירה.

— אף אם לא תקום כך על סירובו. אפילו אם תשאיל לו ברוחב לב את מגלך גם או המנגע מכל וכל, את השנאה האסורה, זו הכח באה בבלים שאמרת לו „איני כמוך".

✱

— יפה מאוד, אבל כלום ? אנושי? האם יתכן, לדרוש התנהגות סטרילית כזו הנקייה כליל מרגשות ...ציים?

✱

— וודאי שלא, ועל כן ... הפסוק (עיין בו במ...הרשימה) במלים — „א... ה'".

— לא תוכל להגיע לעקיר... כוחלטת של השנאה ... הלב, אלא רק מתוך הכ... ה'.

— ככל שהכרה זו חית ... יותר בקרב ... ככל שהנה כח ... נמי באישיותו, כן תגד... השנאה ותגדל האהבה...

— הוא ירגיש בפנימיותו, ... כדברי הרמב"ם „שהצ... אצל המבינים דברי הת... הבאי אינן כדאי לנק... עליהם". —

— או יחוש את תחושת ... „החינוך", שהמאמין ... שבלי רשות עליון לא ... החבר פוגע בו, ועל ... גם הנפגע עצמו אשם.

— ריחו אף תבריה אותו ... לוס את דברי התלמ... הירושלמי הטוען כי ... יכול האדם לנקום ולנט... כלום ראינו אדם, שח... ידו בלא כוונה, והוא ח... כתגמול את היד השנ... האשמה?

✱

— ואם כן, מעום ... התורה יכולה לצוות ... כך! ובמסגרתה, יתכן ... הביצוע. (אנו מודים, לא קל.)

— זהו האתגר האלוקי ש... למען ניהפך אנו לאנושיים.

נגרש אותם - באור

איננו חברים בקהלת מורי חשבון־הנפש הצבורי — להבל הזה.

באחדות אותנו שכחת התשועה על הניסים הנפל־אות, שנצרו את הקיום היהודי במולדתו. בתוך סערות האש והעשן של עשרות השנים האחרונות.

מלכדת אותנו הציפיה העמוקה לגאולה השלמה ולשלום שבעקבותיה. אין יהודי — שאינו חרד ב... לבו לגורל ארצנו ויושביה. כי אין יהודי, שגורל אחיו מכבו הלאה, שמדינת ישראל ובניה אינם עומדים בראש הגיגיו ובעייניו.

מכל המאוד תמלכד. מתוך תחושת האהבה לעם ולארץ. מתוך באמנות לברית הדמים, המאחה את כל פלגינו. ומתרדה כנה לגורלנו המשותף — לא נוכל להתעלם. אסור לנו להתעלם, בהשמעת הדב־רים הנוקבים והטראגיים. הפסוקים המתריעים שיחד־כמו בשבת זו, בכל אחר בו יתכנסו יהודים לתפילה. הפסוקים הדנים ב„מתירנות" לגווניה:

אל תטמאו בכל אלה... ולא תקיא הארץ אתכם —

המשמעות ההיסטורית של פסוקים אלה, נידונה במאמר הראשון בגליון זה. אולם משמעותן האקט־ואלית (הפוליטית, החברתית הכלכלית) מופיעה בבהירות היוקרה שלנו. כי התורה קובעת — ומע־מידה גם במבחן — את הרגישות המוסרית הגבוהה של אדמת ארץ הקודש, להתנהגות יושביה.

ואם צר לנו הבקום. אם כואבים אנו את הנעשה. אם עצוב לנו כל כך — עלינו לבחון, אם אין אלה אותות הבחילה, של הארץ הרגישה.

אמת. אור גדול בוקע בן הארץ הזאת, לנרות הצל־לים. אור גדול הכבליח לנו, כי לא ניקח עוד מקל גזרים. אולם, בל נתפלם מצללי חושך. נגרש באור. באורה של תורה ומצוותיה.

נאזין לאזהרות במעוף, ואל נהיה שבויים קונצפציות מדומות. אל נכרות בגרזן ה... המצוירה, את הקנה עליו אנו יושבים.

מילה בסלע

עמוד זה מציין היום שנתיים להופעתו.

מתוך מקובל לבחינת הישגים ולקבלת הד...

התגובות הרבות של קוראינו בארץ ובעולם. הספר התיכוניים־ממלכתיים, שבהם אנו נק... ונלמדים כחומר תובה. הדי הויכוחים סביב ... פסוקיים שהעלינו, והגישו אלינו ממוסדות ... האוניברסיטאות ומפגינים שונים. או אלו ה... הבא:

...חזרנו משליחות חינוכית בבוסטון. היתה ... הזדמנות להיווכח, עד כמה גדול השירות ... פיוחד במינו זה מעניק. בתוקף עבודתנו החינו... באנו בקשרים עם רוב מצוני היהדות על ... זרמיה, האורטודוקסיות, קונסרבטיביות ו... מיות, וכן פגישות מרובות עם נוער יהודי במ... קיץ נבחרים, בתי ספר ועוד.

והנה, במקומות רבים מן המוזכרים לעיל, מ... דף זה, אם בשלמות, אם בקטעים נבחרים מצל... ואפילו תרגומים באנתולוגיות חובה ועל ... ספריות. אנו עצמנו עשינו בהם שימוש רב. הדו... מבחר קטעים במקראה העוסקת בנושאי היה... ואשר יצאה לאור מטעם המכללה העברית בוסטון — המוסד הנכבד, בעל המוניטין ב... מידה ארצי.

במיוחד היה מענין לפגוש חבורות ישראלים, ש... המשתלמים במכללות שבאזור בוסטון, כהארוו... בוסטון, ברנדייס וכו', אשר לא אחת משיו... הטורקלין שלהם, שהתנהלו בדרך כלל, בנושא ה... בר החברתי־מוסרי שלנו בארץ, והתגלגלו אל ... אים שהועלו במדור זה. שיחות ויכוחים, ש... גם דחיפה, להקמת חוגים קבועים להעמקת ... בנושאי היהדות. (חנה ויצחק יאיר, רחובות)

כל אלה מרשים לנו להניח, שהזנו משהו ב... שנות פעולתינו. זאת, בצד הביקורת של ידיד... ואוהדים, אשר אנו הראשונים להסכים עמה בכל ...

אשר לעתיד: מתוך רגש אחריות לקהל הקוראי... מחובתנו לשתפו בלבטים ובדאגה המעיבה על המ... הופעתנו. „מילה בסלע" — אמרו חכמינו, וכלל ... משקף, גם את מחיר המילים הנדפסות בבמה ... אינגו פותחים במסע התרמה — בגלל יחס הכב... שיש לנו לתורת ישראל ולדברה. אורחותיה תפרוש... דרך — גם בהעדרנו.

בליבנו רק תקוה ותפילה — שנוכל להמשיך. ... וזה, אשר אולי שייכת, גם לחלק מן הקוראי... הו דעתך?

בס"ד

דע את יהדותך

גליון מ"ד

יו"ל מדי שבועיים ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות ירושלים, ת.ד. 156

✱

העורך: שמואל חסידה

✱

נא לשמור על קדושת הדף ולא להשתמש בו לצרכי אריזה וכו'.

העיקר הוא לחתור

הוא נאלץ לעקור מעירו, ויצא עם קומץ מלווים, לבקש לו מקום מגורים, ממנו ימשיך להפעיל את תכניותיו ה' מהפכניות. כל ההצעות נפסלו. בעודם בדרך, בהבאות עיירה קטנה, אנשיה כבר שמעו על הרבי הנודד, ויצאו לקדם את עגלתו במטח אבנים. והאבנים פגעו. כאן! עצר הרבי את העגלה, ומפטיר: — כאן אורקים אבנים. כאן יש אנשים. מכאן, מן העיירה הרוגמת באבנים, התפרסם אחד האישים הדגולים ביהדות. האיש שקידש מלחמה על השקר. שרדף את הצביעות עד חרמה. שביקש את האמת מתחת לכל האבנים.

הוא היה מהפכן. היה מורד. „אמת מארץ תצמח" נאמר במקרא. ומה לעשות כדי שתצמח? שואל הרבי, ומשיב: יש לקבור את השקר עמוק באדמה, והאמת תצמח מאליה. כל ימיו חיפש עשרה אנשים. אנשי אמת. גבורים, עזי נפש. בלתי נכנעים. שילכו עמו אל היער לפתוח את הקבר. לפנות את העפר התחוח, המכסה על האמת, ולקבור במקומה את השקר. עשרה אנשים ש־ישיכו אצבע משולשת לכל העולם ואגורותיו העלובות, ויכריזו כי „ה' הוא האלוקים".

כי השקר היה אויבו בנפש עוד מילדותו. בעודו נער, ראה הנרגית ממולחות, המכסה את תפוחיה הרקובים, בשכבת תפוחים עצמה. אחרי רגע, הושיט ידו והערימה התגוללה במורדות הרחוב הסואן.

הוא לא ידע מנוחה ולא ידע פשרות. אמת יש רק אחת. הפשרה היא מחצית השקר. הוא ביקש אנשים אמיצים, להתמודד או להמשיך יהדיו. אפילו ה„אפיקורסים" הגדולים של דורו, הצחיקוהו עד אימה... אלה אנשים! תן להם חצי מכה ומיד ירוצו לבית הכנסת. פרעה היה אדם אמיץ. תשע מכות ספג ועמד במריו. בליל מכת בכורות מסופר בתורה: „ויקם פרעה לילה" (שמות י"ב). ומוסיף רש"י: ממיטתו. — למי זה איכפת מהיכן קם, שואל הרבי, מן המיטה או מן הכסא? האם לא זאת בא רש"י ללמדנו, כי פרעה היה אדם. ספג תשע מכות בהתאם לרצפט שרשם לו משה. המכות נחתות בדיוק של שעון. בבוקר האחרון מוגש לו המרשם הסופי „ומת כל בכור בארץ מצרים". הוא עצמו בכור. ואף־על־פי־כן הוא סועד ארוחת ערב. פושט בגדיו ונכנס למיטה. זהו אדם. אותו כדאי להתמודד. עליו יש טעם להנחית מכות — — —

הוא ריכז סביבו את המעולים והנב־חרים. גדולי תורה ואנשי מעלה, היוו את חבורת המעטים, שבאגרופים קמו־צים נלפתו לעגלתו הדוהרת. האחרים משו בדרך. בסתר, באוזן זרים ידע להארם, כאנשים הראויים לשבת במושב הסנהדרין. ואילו בפניהם, לבש מסיכת־אימה והטיח בהם דברים קשים כלענה. אלפים נהרו אליו מכל קצוי פולין והוא פיזר אותם כמוץ. יש מספיק צדיקים, שילך ההמון אליהם. הוא אינו רוצה בהמון. די לו בקומץ, ביחידים אשר „אפילו השמים יתמוטטו והארץ תתפורר" יעמדו על האמת ולא ירכינו ראש. „הלב ישבר, הכתפים יתפוקקו מכובד המשא. העולם יתמוטט — ואיש לא יכנע".

כניעה — המילה המגונה ביותר במילו־נו. אפילו בלעם הרשע, הרואה בעיני רוחו, את עם ישראל בגדולתו ובמפלותו, ידע לציין „כרע שכב כארי". גם כאשר נופלים, יש ליפול כארי ולא ככלב בזוי.

הוא נמלט. במשך כעשרים שנה סגר עצמו מאחורי דלתות חדרו הקטן. לא יכל לשאת את באשת השקר. לא מצא הד מספיק לעקרונותיו, ובחר בשתיקה. שתיקה קורעת לבבות, שסיהרה את נשמות חסידיו. איך יוכל לשאת את הצביעות, כאשר העולם טובע בביצת האנוכיות. „העיניים נעוצות ומפלבלות לשמים, והלב כורע ומשתחווה לעגל־מו...". העולם שרוממות הצדק והחסד בגרונו וליבו מלא אנוכיות קטנוניות.

„לכו ללמוד" הוא צועק לעבר חסידיו, בשעה של חסד, כשהדלת הסגורה מר־עילה להיפתח. והדלת שוב נסגרת. היא תפתח שוב, והפעם בקלות, בפני האיכר הזקן והממשם, שבא לספר לו על פרתו החולה. למי שמהין לשאול, משיב הרבי קצרות. הוא, האיכר, מדבר על פרה ומתכוון לפרה. ואילו אלה באים אלי לדבר על אלוקים, וחושבים באותה עת על אותה הפרה. (על הפרנסה, על פת לחם, על מעט כבוד מדומה).

חושבים אותם שהיצר הרע נראה כמו רוצח, בידו האחת סכין ובשניה צלב? טעות היא, היצר הרע לובש בגדי משי ומתכסה בטלית של תכלת. הוא פורץ אל תוך הלב דרך חורי המידות המגונות.

גדולתו התורנית ועיונו המעמיק הדהימו. היה עומד על רגליו ומעיין במשך 7—8 שעות, מבלי להניע אבר.

הוא ידע לשתוק והבין גם את ערכה של כל מילה. לשונו חדה כתער, אינה יודעת חנף וממאנת רחם. מדוע — שואל הוא — מדוע נאמר בתורה, בעשרת הדברות „לא תגנוב", ובספר ויקרא בפרשת קדושים „לא תגנובו"? — משום שלאנשים הנכבדים, לתופשי המשרות, לא נאה לדבר בלשון נוכח: לא תגנוב, אליהם פונה התורה בלשון המכובדת, בלשון רבים: לא תגנובו (ביידיש: איהר זאלט נישט גנב'ן).

האדם נמשל בפי קדמונינו לכלי חרס, מדוע? — משום שגם כלי החרס, עשוי רק מעפר, ואין לו שום ערך, זולת היותו בית קבול... אפשר להכניס לתוכו את כל היקר שבעולם.

הזיקנה היא מחלה שיש להלחם בה. אדם חייב להשאר צעיר. אדם זקן משול במדרשי חז"ל לקוף. וכל כך למה? משום שגם הוא חקיין. הוא חדל לחשוב ומחקה את עצמו... הוא פועל רק כפי שפעל אתמול...

הגיעה אליו שמועה, שהתפרסם צו המאלץ להדפיס בכל סידור תפילה — תפילת „מי שברך" לצאר הרוסי ולקיסר־ריה. — מה הפלא, הוא מפטיר: — כאשר יהודים מביאים את השוק לבית הכנסת, מדוע לא יכנס הצאר אל הסי־דור?

„אלוקים", אשר אני בשכלי הקטן יכול להבין אותו ואת דרכיו — אלוקים כזה איני עובד.

הוא ראה באנוכיות את שורש הרע, את הכוח המאיץ של השקר והצביעות. אך הגאוות קוממה אותו יותר מכל. לשקר נפוח זה לא היה כלל מקום בהגיונו. חז"ל לימדונו כי „כל הבורח מן הכבוד — הכבוד רודף אחריו". וכי למה נענש אותו מסכן, שהכבוד ירדפנו? — הוא נענש, משום שהוא בורח. משום שעדיין רואה הוא ב„כבוד" ערך כלשהו. מאפס — לא בורחים.

„לבכות" מותר, אך שאיש לא ישמע. „שהלב יתפוצץ, אבל לא תשמע אפילו אנחה". התורה מספרת על בת פרעה, שגילתה את תיבת משה בסוף: „ותפתח ותראהו, והנה נער בוכה. ותאמר מילדי העברים זה" (שמות ב'). את קולו של משה לא שמעה, לא נאמר „ותשמע נער בוכה". בכי של יהודי לא שומעים. „ותפתח ותראהו" נאמר. וכאשר ראתה בכי ללא קול הבינה כי „מילדי העברים זה".

הוא חתר בכל כוחו, עד הרגע האחרון — אל חופי האמת. לא נרתע מכשלון, כלל לא אכפת היה לו. כי העיקר הוא לחתור. וכה לימד: קחו מוסר מן הים וגליו. הביטו אל סערת רוחו. ראו את גליו מתנשאים בשצף ומתנפצים, מבלי שישיגו מאומה. הים וגליו, היודעים היטב שלעולם לא יצליחו להציף את היבשה, ואינם פוסקים לחתור ולסעור. והוא חתר ללא סוף. גם לאחר מותו, היו הנורמות שהוא הציב לעצמו, ויצרו גבול חדש לפשרות. גם הנמושות, גם אלו שנכמו באמצע הדרך, גם אלה שנאלצו לעשות שקר בנפשם, למדו לפחות כי שקר הוא... הפשרות שנעשו, היו לפחות בקו האמצע שבין השקר של העולם והאמת שלו. לא פשרה בין שקר גדול וקטן. כי הרבי לימד היכן האמת.

הוא לא נשכח אף פעם מלב מי ששמע את שמו. ימים ארוכים חולפים אולי מבלי שנזכרו, מבכרים אנו לחסות בצילם של אלי השקר ואלילי צביעות. אך מדי פעם, כאשר שאלת הקיום של יחיד או של ציבור עולה על הפרק. כאשר הבריחה הגדולה — מעצמנו, נתקלת בקיר. כאשר האנוכיות והנוחיות מתגלות כמחסה קש, מול פצצות האימה של המציאות הקשה. מול תהום האכ־זריות המתגלה בעולם. עולה זעקת הד־אמת, של האיש המופלא שנחיריו העדי־נים חשו בבאשה. מצלצלת זעקת האמת אותה השמיע, בשאגות ובשחו־קה, רבי מנחם מנדל מורגנשטרן — הרבי מקוצק. (תקמ"ז—תרי"ט, 1859—1787).

הרבה הרבה שנים לפני שנולדנו • • •

...עריב ...ורטאים

...ת פיסגה" - בנ...

לצרכי קיום"

השבת בספורט

...ות החליפו ...צבעות

מעריב לספורטאים

...עידת פיסגה" — בנתניה; ...עידה לצרכי קיום" — ביפו

...ובת במוקד האירועים במחזור 27 בליגה הלאומית

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

...תי „ועידות" חשובות, בנתניה וב„בלומפילד", ימקדו השבת את ההתעניינות הלאומית לכדורגל: ב„ועידה" בנתניה „יתכנסו" לשני משחקי צמרת, שלוש ...זנות במבלה (המדורגת שישית), וב„בלומפילד" תהיה „ועידה לצרכי קיום", ...תפות שלוש קבוצות תחתית, ששתיים מתוך משחקות בצילו של המקום ה־15, ...שית (מכבי פ״ת) כבר ירדה לליגה א׳.

...לשבת האחרונה היתה ...רבה לשני המשחקים ...ים מחר בנתניה: ...ת״א נגד באר־שבע ...נתניה נגד הפועל ...ם. בא המחזור ה־26 ...מעט מעוקצה של „ה־ ...הכפולה" הזאת: באר־ ...ניצחה ואילו שתי יריבו־ ...במאבק על האליפות, ...הפועל ירושלים, הופ־ ...נצחו — ועתה מפרידות ...לבין באר־שבע, 4 נקו־ ...כלומר: באר־שבע קרו־ ...אוד לתואר האליפות.

...אם שמשון, שהוצאה ...״ר ממאבק האליפות, תפ־ ...המשחק המוקדם את באר־ ...ידעו נתניה והפועל ...ים, בטרם יתייצבו ל־ ...ביניהן, כי המבצאות ת־ ...את הפער ביניה לבין ...שבע, לשתי נקודות. ואז, ...קרה כדבר הזה, יתעורר ...ה רבה המאבק בפיסגה. ...שברגלי השמשונים ה־ ...ה לשאלה אם ה„ועידה"

ליגה לאומית

(לאחר המחזור ה־26)

1.	באר־שבע	30—16	35
2.	מכבי נתניה	31—23	31
3.	הפועל י־ם	26—20	31
4.	הפועל חיפה	30—21	30
5.	מכבי ת״א	22—17	29
6.	שמשון	29—21	28
7.	הפועל חדרה	24—21	28
8.	הפועל כפ״ס	28—29	27
9.	הכוח־מכבי ר״ג	25—29	26
10.	הפועל פ״ת	28—28	25
11.	בית״ר ת״א	28—30	24
12.	מכבי יפו	23—28	24
13.	בית״ר י־ם	21—23	23
14.	בני־יהודה	19—27	22
15.	הפועל ת״א	18—23	21
16.	מכבי פ״ת	10—36	12

בנתניה „תבשר החלטה תשו־בה" בשני המשחקים, שית־קיימו לעיני רבבת צופים, צפויים מאבקים שקולים.

חמש במאבק הקיום

המשחקים ב„בלומפילד" יהיו גורליים ומרתקים יותר — ולאו מפני שמדובר במאבקי קיום, ששותפות בהם לפחות חמש קבוצות (בלי האחרונה, פ״ת, שגורלה לירידה כבר נחרץ).

במשחק המוקדם ב„בלומ־פילד" יש לבני־יהודה סיכויים טובים לנצח את מכבי פ״ת. כיוון שבני־יהודה נמצאת ב־תנופה והיא טובה יותר מפ״ת, שאיבדה כל אתגר בליגה.

ואם אכן תוסיף בני־יהודה שתי נקודות למאזנה, יהיה ברור לכדורגלני הפועל תל־אביב, כשיעלו על אותו כר־דשא למשחק ה„דרבי", כי אם לא ינצחו את מכבי תל־אביב, יתקרבו עד יותר לעבר ליגה א׳. לכן, כל סממני ה„דרבי" (שעדיין מכונה „הדרבי ה־גדול") — יוקרה, חוקים מי־חדים וכו׳ — יידחקו הפעם ל־קרן זווית מפני חשיבותן של שתי הנקודות לגבי הפועל, ש־עם ירידתה למקום ה־15, נוד־שבת למעמדת הרצינית ביותר להיפרד מן הליגה הלאומית. מי תנצח? — זאת השאלה הגדולה· את התשובה יתנו (כמעט כרגיל...) המקריות, העצבנות והיכולת שתפגין הת־קפת הפועל וכמובן קבוצת מכבי.

3 אפשרויות

תוצאות המשחקים ב„בלומ־פילד" מעניינות מאוד את בית״ר ירושלים, מכבי יפו ו־בית״ר תל־אביב, שעדיין מדו־רגות בתחום הסכנה.

● כדי לשפר את מצבה, צריכה בית״ר ירושלים לנצח בביתה את הפועל חדרה; ש־אם לא כן היא עלולה להי־צמד ל...מכבי פ״ת. תיקו או נצחון לבית״ר ירושלים.

● מכבי יפו אמנם ניצחה את הפועל ת״א — אך עדיין לא ניצלה. היא זקוקה לתיקו (לפחות) בכפר־סבא. קשה ל־דעת אם תצליח לחלץ נקודה.

● במצב דומה נמצאת בית״ר ת״א (24 נקודות) — והיא מחויבה ליטול נקודה או שתיים ממשחק־החוץ עם ה־פועל פ״ת. אבל, מאחר שגם פ״ת אינה בבוטחת כמבי ס־בוכים — צפוי מאבק נמרץ ודי שקול.

במשחק היחיד שאינו מעורב בזירת האליפות ובמאבקי ה־קיום, תארח הפועל חיפה את הכח. אם תנצח — תעלה חיפה למקום השלישי.

תוצאות המשחקים בסיבוב הקודם

...כבי ת״א — הפ. ת״א 0—2
...י־יהודה — מכבי פ״ת 1—1
הפועל חיפה — הכח 0—3
...ניה — הפועל י־ם 0—1
...משון — באר־שבע 0—0
...יפו — כפ״ס 0—2
...ב״ר י־ם — חדרה 0—0
...פ״ת — בית״ר ת״א 1—2

מפגן כושל של „הפועל" — בחולון

מאת אורי שברק

עשרים יום לפני פתיחת כינוס הפועל, נהלו אנשי ה״פועל״ מחוז דן בשלון באו־גן מפגן ספורט קטן הרבה יותר, כשלון אשר ויצור כי יש־מם „איר אויבם", לקריאה מבחוב האמיתי.

במפגן ספורט של הפועל — מחוז דן, שהתקיים בסוף השבוע שעבר בהיכל הספורט בחולון, לציון יובל הפועל, התגלה הארגון בכל תולשתו.

איחור של למעלה מחצי שעה בפתיחת המפגן — בישר כאי־לו ל־3,000 חובבי הספורט ש־נבחו במקום את הצומר להת־רחש.

בינתיים, ניצלו ילדים את מורון הענק האולימפי, למש־חקים ורוכבי אופניים מצאו את המקום מתאים „לספרינטים מהירים".

לאחר הודעה רשמית, כי ראש עיריית חולון מר פנחס אילון, שאמור היה לפתוח את המפגן לא יגיע, החל התרגיל הראשון שהפך גם לבזיון ה־ראשון. התברר, כי המקבילים הכדורים, אינם מתוחים דיים, המתעמלת רות ולבר מהפו־על פתח תקוה, לאחר שני נס־יונות נפל — פרשה מבלי ל־הפגין את יכולתה.

אותה מתעמלת היתה חסרת מזל גם בתרגילי קרקע על המזרן, כשנגינת הרשמקול הופסקה באמצע התרגיל, והיא נשארה חסרת אונים מבוישת במרכז המזרן.

אך בזאת עדיין לא תמו ה־„צרות". לקריאת המנחה (שייקה אופיר) עלו למגרש מספר צעירים חברי הפועל גבעתיים, להדגמות ג׳ודו. אך עם כל רצונם הטוב, הוכח כי אלו הם מתחילים בלבד — שאיכזבו את הקהל.

לאחר מכן, הובא למגרש שולחן, ושניים מטובי טניסאי השולחן בישראל, יוסף אזר־לאי ויוסף שיפמן החלו להר־אות כוחם על השולחן הירוק.

בשלב זה, כבר נשמעו קרי־אות אי שביעות רצון בקהל, אשר התמרמר נוכח אי הרצי־נות בה התייחסו שני הטניס־אים למשחק.

כאשר נפתח השלב השלישי במפגן, החלו ראשוני המאוכ־זבים לעזוב את ההיכל. היה זה כשעשרות צעירים, תלמידי בית הספר לכדורסל של הפועל חו־לון, החלו רצים במגרש ומכד־דרים הלוך וחזור.

היתה רק „בעיה" קטנה: ה־מארגנים שכחו עובדה פשוטה כי כדורסל משחקים עם סלים — וכאלה שכחו להציב במג־רש...

על רקע כל האכזבות, אפ־שר היה להיבנות מהופעתם של אידה טייטלבאום, עולה חדשה מברית המועצות, בהחלקה אמ־נותית על סקטים, מלהקת ה־ריקוד הצעירה של עיריית חו־לון, ומהמתעמלים מיכאל ויוח־בן אמויאל.

● בשבת האחרונה, לא התייצב שופט הכדורגל משה מזרחי באיצטדיון „בלומפילד" כדי לנהל את משחק הליגה המוקדם בין מכבי פ״ת והפועל חיפה. הקוון רפאל אריה (במרכז, עם הכדור) נטל יוזמה, הזעיק מן היציע את השופט הצעיר שבתאי רווה (מימין) ויחד עם עמיתו גרסטנר — ניהלו את המשחק בהצלחה· רווה, שופט נוער בדרך־כלל, הספיק שעה קודם לכן לסיים „עבודה" במשחק אחר... (צילום: א. קוטין)

לאן השבת בספורט

כדורגל
ליגה לאומית
...על ת״א — מכבי ת״א
...בי פ״ת — בני־יהודה
(בלומפילד, 13.30)
הפועל חיפה — הכח
...י נתניה — הפועל י־ם
...משון — באר־שבע
...ש מכבי נתניה, 13.30)
...ר־סבא — מכבי יפו
...ר י־ם — הפועל חדרה
...על פ״ת — בית״ר ת״א
(תחילת המשחקים מחר ב־3.30)
ליגה א׳ צפון
נהריה — בית״ר נתניה
הרצליה — הפ׳ נתניה
...בי חדרה — נחליאל
...חיפה — הפ׳ ק. אתא
...שמונה — הפ׳ טבריה
...ל ר״ג — הפועל צפת
...עכו — מכבי הרצליה
נצרת — הפ׳ ס. כרמל
(ללא קהל, בחדרה)
ליגה א׳ דרום
...ב. יעקב — מרמורק
...שליץ — הפ׳ בית שמש
אשדוד — הפ׳ בת־ים
דימונה — הפ׳ רמלה
...ר רמלה — בית״ר יפו

מכבי ר. עמידר — הפ׳ יהוד
(ללא קהל, מגרש קטמון)
הפ׳ חולון — הפ׳ לוד
ס.כ. נס־ציונה — מכ׳ שעריים
ליגה ב׳ צפון א׳
הפ׳ מ. העמק — הפ׳ ק. חיים
אפיקים — מכבי טבריה
בית־שאן — הצור
ק. טבעון — מגדל כרום
מכ׳ חצור — בית״ר ק. שמונה
בית״ר נהריה — הפ׳ כ. רופין
בית״ר טבריה — תל־חנן
אחי בני־נצרת — נצרת עלית
ליגה ב׳, צפון ב׳
הפ׳ ג. חיים — מכבי פ. חנה
הפ׳ מ. יהודה — מכבי השרון
הפ׳ קרית־ים — בית־אליעזר
בית״ר דב — בית״ר בנימינה
הפ׳ דימונה — מכ׳ זכרון יעקב
הפ׳ ג. אולגה — הפ׳ רעננה
הפ׳ עפולה — טייבה
גבע־כרמל — מכבי ק. ביאליק
ליגה ב׳, דרום א׳
מכבי חולון — מכבי השקמה
בית״ר לוד — כפר־שלם
מכבי יהוד — ראש־העין
עליה כפ״ס — אור־יהודה
בית״ר בת־ים — הפ׳ ק. אונו
גבעתיים — בית״ר ר״ג
בית״ר הרצליה — כפר־קאסם

הפועל צפון — בית״ר חולון
ליגה ב׳, דרום ב׳
מכבי ק. גת — אופקים
מכבי ירושלים — מכבי יבנה
הפ׳ ק. מלאכי — מכבי ב״ש
הפועל ירוחם — הפ׳ אשקלון
בית״ר אשקלון — אילת
בית״ר ב״ש — בית״ר אשדוד
הפ׳ ק. גת — שכון־המזרח
מכבי רמלה — מרחבים

כדורסל
ליגה ארצית דרום
הפועל אשקלון — מכבי פ״ת
מכבי חולון — הפועל חולון
מכבי דרום — בית״ר ת״א
הפועל פ״ת — מכבי רחובות
מכבי נתניה — גת
ליגה ארצית צפון
קרית־טבעון — כפר ויתקין
עין חרוד — גן־שמואל
רמת הכובש — עפולה
נהריה — יזרעאל
גבעת־חיים — מכבי ק. מוצקין
אשדות — מעוז־חיים

אתלטיקה
אפילות „הפועל" באתלטיקה תערך היום ומחר החל מ־4 אחה״צ, באיצטדיון עמק חפר.

שחיה
תחרות ארצית לקביעת סגל נבחרת ישראל לכינוס „הפועל" תיערך בשבת מ־4.30 אחה״צ בבריכת מכון וינגייט.

היאבקות
אליפות „מכבי" בהיאבקות תיערך מחר ב־10 בבוקר בבית מכבי בתל־אביב.

טניס־שולחן
אליפות הפועל בטניס־שולחן לדרגה א׳, תיערך מחר מ־4.30 אחה״צ ב„בית ברנר" בת״א.

קליעה
תחרות קליעה על גביע מודי רוזנפלד ברובה אויר, תיערך היום ומחר באילת.

כדורעף
עין־שמר — הצור
קרית־אתא — בצתון
העוגן — רמת־אביב
(המשחקים האלה, מחר ב־6.30)
שריד — עין המפרץ
בית־זרע — המעפיל
(משחקים אלה, מחר ב־7)

כדורסלניות החליפו מהלומות וצביטות

לא יאמן: נגע האלימות במגרשי הכדורגל, „דבק" ... בליגת הכדורסל לנשים.

במשחק קובע לעליה לליגה הארצית, שנערך בסוף ...בוע שעבר ב„היכל הספורט" בחולון, בין הפועל חולון ...ס. אור־יהודה (70—62 לחולון), התחוללה מהומה, ...א היתה „מביישת" שום קבוצת גברים, בהשתתפות ...קניות שהחליפו ביניהן מהלומות, קהל וגם שופטים.

המשחק עצמו היה מתוח ועצבני והגיע לשיאו כ־7 ...ות לפני הסיום. אז התפתחה במגרש תקרית של צבי־...ת, סטירות ובעיטות, בין שתי שחקניות — ש„הדביקו" ...עשה את שאר חברותיהן־יריבותיהן. תוך שניות הפך ...גרש לשדה מערכה: קהל שנכח במגרש פרץ מעל ...דרות והחל מכה בשחקניות המסומות. השופטים, הוותיק ...ים קאולי והצעיר שמעון סנבגלט, ספגו דחיפות ויריקות. כאשר ניסה אחד מהם לרדוף אחר היורק — צעקו ...די העסקנים. רק כאשר נרגעו הרוחות — נסתיים ...שחק.

השופט הוותיק קאולי אמר כי הוא מאשים בתקרית ...אוהדי אור־יהודה והודיע כי יציין זאת בדו״ח שלו.

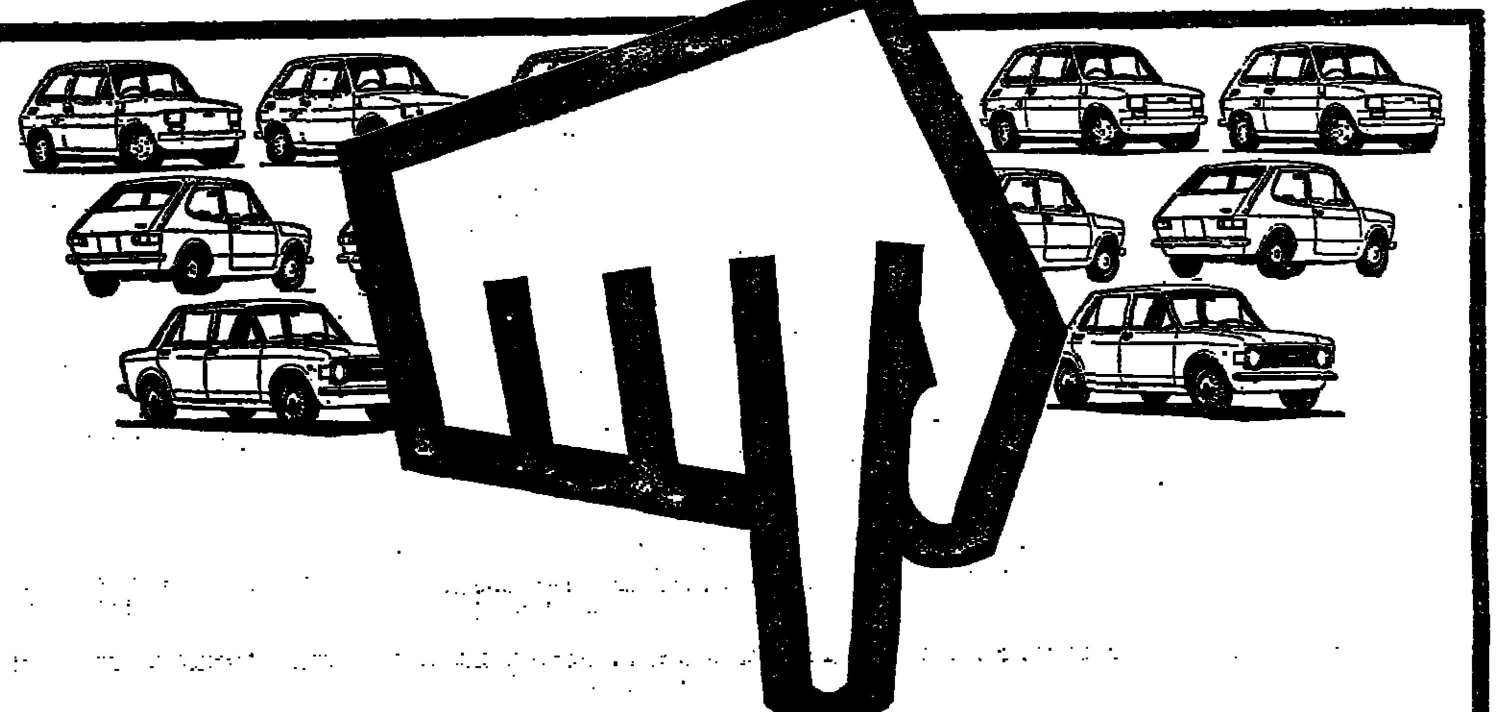

נצל את מחירי המלאי הקיים

שהצלחנו לייבא בעוד מועד

עשה לעצמך סקר: השווה את מחירי המכוניות בכלל ואת של 'פיאט' בפרט - ותיווכח בהפרשים המדהימים הן במחיר והן בהוצאות האחזקה לזכות 'פיאט'!

FIAT 126
* השובבה החסכונית של „פיאט".
* מנוע חזק בן 600 סמ״ק בעל כושר פעולה מעולה.
* צריכת דלק מינימלית. (כ־19 ק״מ לליטר)!
* הוצאות אחזקה נמוכות ביותר.

33,900.— ל״י

FIAT 127
* המשפחתית החסכונית בעלת 5 מקומות ישיבה.
* מנוע קדמי 903 סמ״ק עם הנע קדמי.
* בטיחות מקסימלית, נוחות מירבית וגימור מושלם.
* בדגמים: סלון וסטיישן.

38,980.— ל״י

FIAT 128
* המרווחת בעלת 4 דלתות לכל המשפחה.
* מנוע קדמי בעל הנע קדמי וכושר תימרון מצוין.
* בטיחות מירבית. מעצורי דיסק.
* בדגמים: סלון 1100, ספיישל 1300 סטיישן, ספורט.

45,300.— ל״י

לנוחות לקוחותינו ניתן להסדיר תנאי־תשלום מיוחדים!

בכל דרך ושביל — "פיאט" מוביל!

בידור

מופעי תיאטרון • בידור • מוסיקה

גבי עמרני — איפה הכסף! (הקמצן)
חולון „רינה" הערב יום ו' 18.4 ב־9.30 כלפת הקופה 841174
יפו „אלהמברה" מחר מוצ"ש 19.4 ב־9.15 טל. הקופה 823457
ראשון לציון „תפארת" יום ג' 22.4 ב־9.00 כרטיסים: „רוקוקו" טל. 223663

לונה פארק עיר השעשועים — ביד המורח
פתוח כל יום — פרט ליום ששי — מ־5.00 אחה"צ עד 10.00 בלילה
במוצאי שבתות מוצאת השבת ההגרה ד"בוריה כובבחה. „דוף קדים 28, 47 „אגד" 533, 526 היא־הרצליה־ת"א

הגשש החיוור — איפה פה סטורי
יפו „אלהמברה" יום ג' 22.4 ב־8.30 כרטי: „רוקוקו" ובבשרדים
חיפה „שביט" הערב יום ו' 18.4 ב־9.30 מחר מוצ"ש 19.4 ב־9.30 יום ב' 21.4 ב־9.30

רבקה מיכאלי — בשעות נוספות
חיפה „אורה" הערב יום ו' 18.4 ב־9.30 כרטיסים: „גוטה־ברגר" ובמשרדים
ירושלים „החאן" מחר מוצ"ש 19.4 ב־9.00 כרטיסים: „כהנא", „בן־נאים" וקופת החאן

אילנית — גדי יגיל בלווי תזמורת
ירושלים „בית העם" מחר מוצ"ש 19.4 ב־8.30 בערב כרטיסים: כהנא, בן־נאים וקופת „בית העם"
חולון „רינה" יום ו' 25.4 ב־9.30

פסטיבל שירי אידיש
נצרת „נורית" הערב יום ו' 18.4 ב־8.30
חיפה „יחדיו" מחר מוצ"ש 19.4 ב־8.00
תל־אביב „אהל־שם" יום ג' 22.4 ב־8.30
בת־ים „בת־ים" 23.4 ב־9
כרטי: בת־א כנף, חיפה: ק. חיפה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

מועדון התיאטרון — Lee עושה אנשים יפים
מועדון התיאטרון מציג: **זה הכל בינתיים**
בינתיים זה הכל
יהונתן גפן, דני ליטני בליווי תזמורת
מחר מוצ"ש 19.4 ב־8.30
יום ב' 21.4, יום ג' 22.4 ב־9
כרטיסים: „יוקי", במשרדים ובקופה

רביעית המועדון חוזרת!
ת"א, מועדון התיאטרון בבלי 7, טל. 230039
הערב 18.4, 2 הצגות ב־9.30 וב־11.30
מחר מוצ"ש 19.4 ב־10.30
כרטי: „יוקי", במשרדים ובקופה
חיפה „שביט" יום ו' 25.4 ב־9.00

שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון"
ת"א „בת־דור" 2 הצגות ב־9.30 וב־11.30 ומחר מוצ"ש 19.4 ב־9.15
כרטיסים: „יוקי" טל. 222445 ובקופה טל. 263174
„...הכוריה מקצבות להפליא במו־רה מקטעים עסיים היפבה" מעריב, 5.3

עתך 200,000 — מאת: שלום עליכם
תל־אביב „אהל" מחר מוצ"ש 19.4 ב־8.30 וביום א' 20.4 ב־8.30
רעננה „אורות" יום ב' 21.4 ב־8.30
קרית חיים „בית העם" יום ג' 22.4 ב־8.30

א. ברנוין מציג: הכל עובר חביבי — להיטי שנות החמישים בארץ ובעולם
תל־אביב „בית ליסין" הערב יום ו' 18.4 2 הצגות ב־9.30 וב־11.30 טלפון הקופה 252691
תל־אביב „בת־דור" יום ו' 25.4 ב־9.30 וב־11.30
כרטיסים: „יוקי" טל. 222445 טלפון הבשרד 456141

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

הסינמטק הישראלי

הגל החדש — צרפת 1958—1962
(שבוע ג')

שבת 19.4 שעה 19.30 **מזל אריה** — אריך רוה; שעה 21.30 **לב כה רחב** — פרנס־רייכנבך

ראשון 20.4 **סינמגזין מס' 3** (בשיתוף המכ השישראלי לקולנוע), ערב עם באד נאם יצחק ישורון, דן חלמן מלווה בהקרנ קטעים מסרטים) (בשעה 20.30)

שני 21.4 שעה 19.30 **אחותי בת השטן** — ר חוסיין; שעה 21.30 **הדודנים** — קלוד שברול*
שלישי 22.4 שעה 19.30 **פריז שייכת לנו** — ז' ריווט; שעה 21.45 **אשה היא אשה** — ז'לוק גודאר
רביעי 23.4 שעה 19.30 **מציצים** — אורי זוהר; שעה 21.30 **תולדות הראינוע: השמש במועדו** — סר' אייזנשטיין

* דובר צרפתית, תרגום אנגלי.
הסרטים מוקרנים בבית מפעל הפיס.

המתנה הנאותה ביותר לילדים ולנוער — הספר: **נערת הגומי בקרקס**
מאת **מיכל אלמוג**
בהוצאת יבנה
הספר מגולל את קורות חייה של מיכל במקצועה המדיר בעולם הקרקס והבידור ומלווה בתמונות מרהיבות.
להשיג בכל חנויות הספרים בארץ

הפסטיבל הבינלאומי למופעי אמנות הזירה
לתושבי רחובות, ראשון־לציון, נס־ציונה, גדרה והסביבה!
70 משתתפים ממיטב אמני העולם!

הקרקס

ברחובות במגרש מכבי
6 ימים בלבד — אל תחמיצו את ההזדמנות לחזות במופע הנהדר
ממחר מוצ"ש 19.4, 2 הצגות ב־7.00 וב־9.15
ועד יום ה' 24.4 (כולל)
יום יום 2 הצגות ב־4.15 וב־8.00
כרטיסים: „לוטוס" ובקופה אצל הכונס
גם לבוסדות וארגונים טל. הבידור 286808, 286210 ת"א
תושבי באר־שבע הכונו!

ערב משחקי חברה * בידור * ו...אווירו
שחק אותה עם מני פאר
בפאב הנרי ה־8
* הערב 2 הצגות ב־10.00 ובחצות *
מוצ"ש ב־10.30
הרצליה פתוח — טל. להזמנות 938586
מני פאר מרחיב את ההגורה ומחלק שפע מתנות לשבע השנים הרזות מתנת החברות — לון, פבריציה תיבוקיו, בוטיק לוק אין, ארוס, פז, דקטרי, אופנו הריזו — אפרודיטה.

זוג צעיר!
כוכבים לא נוכל לתת לכם; אך להרגיש ברקיע השביעי תוכלו רק אצלנו.
חתונה מפוארת
במחירים הנוחים לכל כיס
באולמי „בית־אגרון" ירושלים
בהנהלה חדשה
הזמנות: טל. 02-224352 רחוב הלל 37

מועדון סינמסנטר

סינמה 1
הערב בשעות 12—10
* ברט ריינולדס
* דיאן קנון
בסרט הפעולה והמתח „תאוה לסכנה"

סינמה 2
הערב בשעות 12—10
הסרט הנפלא עפ"י ספרו של אריק פון דניקן „מרכבות האלים"

תל־אביב, יונה הנביא 2, טל. 52..79

האגודה למען החייל בתל־אביב־יפו

בואו לשחק "בינגו"

המשחק החברתי המרתק
במוצאי־שבת 19.4.1975, ב„בית החייל", ברחוב ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 8.30.
כל ההכנסות מדמי ההשתתפות קודש לפעולות למען חיילינו

אבישלום דרורי — מהפנט
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות!!
* יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל־אביב טל. 289835, 297193

הכנסיה עמנואל (לותרנית)
ת"א, בר הופמן 15 (אילת 171) טל. 820654
המקהלה של חצוצרות מנירנברג (גרמניה)
תיתן קונצרט בשבת 19 באפריל בשעה 20.30
בעוגב: ולרי מאיסקי
המנצח: קריסטוב פיפר

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 18.4 — ב־9.00 ובחצות: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים ולהקת תמוז.

שבת 19.4 — ב־11:11 בבקר: סדרה 11:11. מנהל מוסיקלי: נעם שריף. בתוכנית: א. קורלי — סויטה לכלי קשת, סרבנד, ג'יג, בדינרי. י.ס. באך — קונצ'רטו ברה מינור לפסנתר ותזמורת. מ. רוזל — מבוא ואלגרו לנבל, חליל, קלרנית ורביעית מיתרים. ב. בריטן — סימפוניה פשוטה. בביצוע: התזמורת הקאמרית של האקדמיה למוסיקה, אונ' ת"א. המנצח: שלום רונלי־ריקליס. סולנים: ברנפמן — פסנתר, מריאנה ויינשטיין — נבל.

שבת 19.4 — ב־4.30 אחה"צ: שחקני החאן מציגים לילדים: „35 במאי".

מוצ"ש 19.4 — ב־8.00: צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: „מחוש קל".
ב־11.00: „קצת אחרת" — שלמה גרוניך, שלמה אידוב, שם־טוב לוי.

יום א' 20.4 — ב־8.30: בצוותא עם מרים ברנשטיין־כהן, כלת פרס ישראל. דברים: שר החינוך והתרבות אהרון ידלין. ראש עירית תל־אביב שלמה להט. „על דרכה של מרים בתיאטרון" פרופ' משה לזר. מקרא: רפאל קלצ'קין. נגינה: התזמורת הקאמרית הקיבוצית בניצוחו של נועם שריף. מנחה: לאה פרנק. הזמנות בצוותא.

יום ב' 21.4 — ב־8.30: שלישית יובל — קונצרט מיוחד. יונתן זק — פסנתר, אורי פיאנקה — כינור, שמחה חלד — צ'לו. בתוכנית: לאון קירשנר — שלישיה בשני פרקים, בטהובן — שלישיה מס' 1 ברה מז'ור (הרוחות), פ. מנדלסון — שלישיה מס' 2 בדו מינור אופ' 66.

יום ג' 22.4 — ב־9.00: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים ו־להקת תמוז.

אביב בירושלים
2 הופעות בלבד
בחסות
ראש הממשלה מר יצחק רבין
גלינה וואלרי פאנוב
עם הבלט הקלאסי הישראלי ותזמורת סימפונית ירושלים — רשות השידור
מנצח: מנדי רודן
ירושלים „בנייני האומה" ב־9.00 בערב
מחר מוצ"ש 19.4 ● יום א' 20.4
כרטיסים להשיג במשרדים: „כהנא", „בן־נאים".

ענבל — תיאטרון מחול
יעקב בחרן הודה — **אשידה לשבי כד**
4 הצגות אחרונות בתל־אביב
אולם „בית ארלוזורוב" בשעה 8.30
יום ב' 21.4 • יום ג' 6.5 • יום ב' 26.5
* כל יום ד' בחאן הירושלמי
28.4 צה"ל • 29.4 אוניברסיטה בר־אילן

בימת צוותא 3 מציגה
במוצאי שבת 19.4 ב־11.00 בלילה
„קצת אחרת"
בהשתתפות:
שלמה גרוניך, שם־טוב לוי, שלמה אידוב.

היכל מועדון הבידור — בימת התיאטרון הקל
642542, 660900
בהנהלת אלי צבאלי, רח' יוסף 47 טלפון
* ווי ווילי האריס ולהקתו — להקת זמר קומית מאנגליה המשגעת את הקהל בתעלוליה
* ELLA ARMSTRONG — חשפנית כושית מה„סקסי" בפריז
* דואו ברטיל — צמד אקרובטים נפלא משוודיה
* JIM & JOE צמד גמדים מפתיע במופע מיוחד במינו
מנחה: אלכסנדר יהלומי

מסיבות ברית מילה
10 ל"י למנה
באולמי „בית־אגרון" ירושלים
בהנהלה חדשה
הזמנות: טלפון 02-224352 רח' הלל 37

התיאטרון הלאומי הבימה — **התיאטרון הקאמרי תל אביב** — **התיאטרון העירוני חיפה**

הבימה: העיפות האמפיריך מחר 19.4 • יום א' 20.4; מבצע ערדך מחר 19.4 • יום א' 20.4; על קלות דעת יום ב' 21.4 • יום ג' 22.4; במרתף: הערב ב־8.45 וב־10.30, ומחר 19.4 ב־8.30 וב־10.30

הקאמרי: קומדיה של טעויות מוצ"ש 19.4 ב־8.30; השחף יום א' 20.4; שלוש מטיפות יום ב' 21.4; בקור הגברת הזקנה 22.4, 23.4, 24.4 היפה; כיתורש קל מחר 19.4 8.00

העירוני חיפה: רויאל שקספיר קומפני כמר 19.4 (8.30); בן הדוכסים תל־אביב אולם הקאמרי יום ב' 22.4 • יום ד' 23.4; שריף יום א' 20.4 ת"א בת־דור; יום ג' 22.4 ת"א בת־דור; בקרוב: הקדר

פרסום בבקין

שחקני החאן מציגים

ההצגות המיוחדות של העונה
„...אין זה נכון שבירושלים אי־אפשר לעשות תיאטרון, אפשר גם אפשר והוא מצוין". (מיכאל אוהד — „הארץ")

„משרתם של שני אדונים"
מיכה ימיני: „בוכן לא ראינו הצגה כליכך כלוכדת בבריכה ובריכנה... זהו ערב הדאוי להבליג עליו בפני כל נוצה ישראלי".
גדרה „רחל" (א. לעם) יום א' 20.4 ב־8.30
ת"א „נחמני" יום ג' 22.4 ב־8.30 וכן ביום ד' 23.4 ב־8.30
בחאן הירושלמי יום ה' 24.4 ב־8.30

„מילכוד 22"
מיכאל הנדלזלץ „הארץ": הדברים על־אף היותם כרוחקים במדוהם — הם אקטואליים, כצחיקים ואבסורדיים, אכזריים ובדהליים.
ת"א „נחמני" מחר מוצ"ש 19.4 ב־9.30
בחאן הירושלמי יום ב' 21.4 ב־8.30
בחאן הירושלמי מוצ"ש 26.4 ב־8.30

לילדים: „35 במאי"
(או: דני רוכב לים הדרומי) עפ"י אריך קסטנר
דבורה גנבי (על המשמר) „...צחוקם המתגלגל של הילדים הוא ההמלצה החמה ביותר לשחקני החאן הבכיאים הרומה הטובה לתיאטרון הילדים בארץ".
בחאן הירושלמי היום יום ו' 18.4 ב־3.00 אחה"צ
ת"א „צוותא" מחר שבת 19.4 ב־4.30 אחה"צ
בחאן הירושלמי יום ו' 25.4 ב־3.00 אחה"צ

הקברט הסאטירי „פשחוליניק"
מאת: רמי רוזן; מוסיקה: נפתלי וגנר
בהשתתפות: אהרון אלמוג, שבתאי קונורטי, עליזה רוזן, רחל שור, אלי דנקר
חיפה „בית רוטשילד" הערב יום ו' 18.4 ב־10.30
בחאן הירושלמי מחר מוצ"ש 19.4 ב־9.30 וכן ביום ג' 22.4 ב־9.30

כרטיסים להצגות בתל־אביב: „יוקי", טלפון 222445 ובמשרדים

מ.ד. הפקות — דני פלין — נחום־ביטל מציגים:

יהורם גאון
עד שירים יפים
עם תזמורת בת 15 נגנים

בגבעתיים „היכל התרבות" הערב יום ו' 18.4 ב־9.30
יפעת „אולם התרבות" יום א' 20.4 ב־9.00 • יום ב' 21.4 ב־9.00
בבת־ים „אולם שרה" יום ד' 23.4 ב־9
בנתניה „שרון" יום ה' 24.4 ב־9.15
כרטיסים בת"א: „רוקוקו" טל. 223663, „הדרך" ובמשרדים.
כרטיסי הבוה לחיילים ב„רוקוקו".
המשרד: דה דיזנגוף 56 טל. 297193, 289335

„77" ברח' יהודה 77 תל־אביב טל. 230000 228880
מין... מין... מין... מביך, משחרר, מהנה...
הערב יום ו' 2 הופעות ב־10.00 ובחצות; מחר מוצ"ש 10.30
ישראל גוריון — בערב שירים גסים — בתוכנית: „עומד לי על קצה הלשון"
מכירת כרטיסים: בכל מכרדי העיר ובערב במקום

בשיתוף „להיטון" שבועון הבידור לכל המשפחה
סבן טליה בע"מ — „לופו חיפה" גאים להציג: גדול זמרי המאה ה־20
דמיס רוסוס
4 הופעות בלבד בישראל!
* צוות תזמורת ומלווים של 16 איש
* 4 טון ציוד סטראופוני מחו"ל יופעל ע"י צוות מומחים מחו"ל.

תל־אביב „היכל הספורט" 2 הופעות יום ג' 17.6 ב־9 בערב; יום ד' 18.6 ב־8.30 בערב
ירושלים „בנייני האומה" מוצ"ש 21.6 ב־9 בערב
חיפה קרית אליעזר — אצטדיון יום א' 22.6 ב־8.30 בערב

כרטיסים במכירה מוקדמת
הקפה ראשית: „הדרך" ת"א, אבן גבירול 90, טל. 248787
בתל־אביב: „הדרך", „רוקוקו", „יוקי", „כנף", „קסטל".
בירושלים: „כהנא" טל. 222831, „בן־נאים".
בחיפה: „קופת חיפה", הרצל 21, טל. 662244. קופת „גרבר", הר הכרמל, טל. 84777.
בנתניה: קופת „סינגר", טל. 23198.
ברחובות: „כלבו קרוזים" טל. 956067.

בלש פרטי
יספק לך אינפורמציה על מעשי בן/ת זוגך
לקביעת פגישה טלפן
62-49-31

ברכותינו ללהקת „המתוקים"
זכתה במקום ראשון בפסטיבל להקות קצב שהתקיים ב־16.4.75 בבית המהנדס בחיפה
קהל המעריצים

חג השבועות קרב

בואו לבית הארחה כפר גלעדי

לבלות את חופשתכם

★

טלפון 067-51414, 03-295151

בפיאנו תה „קינג" חדיש!

• ארוחה ארותאית • ליד הפסנתר: הנה מפרי • אבן הצות: יהודה ברנט • ריקודים עד לשעות הקטנות

קינג גאה לארח במוצאי שבת את הזמרת הברזילינית

YUYU DS SILVA

יפת 15 יפו — 861800.

BRENDA'S

25% הנחה לשבועיים

מכירת חיסול המלאי

תכשיטים — כלי כסף — תמונות שמן

כלי קריסטל וצ'יינה

שדרות נורדאו 16 (ליד מלון גרנד ביץ') תל־אביב, טלפון 230710.

הופיע

גליון מס' 1 – אפריל 75

מושג

ירחון לתרבות ולאמנות

נמצא למכירה בחנויות הספרים, בדוכנים לממכר עיתונים ובגלריות לאמנות

בתוכן: שבחי התיאטרון העממי; הערות לפיסול בנוף; מלכודת הטעם הטוב; תאורת תיאטרון מודרני; חנוך לוין — אגדה ופרנסה; לדבר ולזמר עברית; מכתבי שנברג לקאנדינסקי; משבר האופרה; לוצ'אנו בריו; פנחס כהרגן; דיוקן תרבותי של קיבוץ; הגנת הצרכן; שיפוט מהיר; פנקס ישראלי; צילום כאמנות; פנים חדשות באמנות הפלאסטית; מדורים; אינפורמציה; לוחות־מופעים ועוד.

בין המשתתפים: מנשה קדישמן; ד"ר יהואש הירשברג; יחיאל שמי; לאה דובב; דוד אבידן; דני קרמן; מיכאל הנדלזלץ; עדו אברבאיה; מיכאל דרוקס; מארק שפס; יוסי מרחיים; תמר גטר; דוד גינתון; מאיר אגסי; בן־ציון מוניץ; ד"ר יששכר בן־עמי; אבי מאיא; חנן לסקין; עדה ברודסקי; חיים ברנשטיין; אבי חנני ועוד.

הגיליון הבודד — 8.— ל"י

הייה מנוי — קבל את „מושג" לביתך והפוך אותו לירחון שלך.

מלא את התלוש המצורף ושלח אותו ל„מושג" — האגודה לקידום אמנות לעם, רח' לואי מרשל 15, ת"א, טל. 457536.

אני מעוניין להיות מנוי על הירחון „מושג". אנא, שלחו אלי את החוברת בצירוף טופס הרשמה למנוי שנתי. דמי המנוי — 72.— ל"י לשנה — 10 גיליונות (כמנוי, אקבל את הגיליון הראשון חינם):

שם ....

כתובת מלאה .... / .... ; ....

רחוב · מס. הבית · ישוב

למכירה בדמי מפתח

חנות עם גלריה

ברחוב נחלת בנימין, תל־אביב

★

טלפון 411180 אחרי 7 בערב

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א

מועדון בר מינן

היום יום ו' 18.4.75 החל משעה 21.00

ריקודים לצלילי תזמורת „עונות השנה"

בהצות:

חוה אלברשטיין

מחר מוצ"ש 19.4.75 בשעה 20.00

ריקודי עם ועמים בהדרכת משה תלם

בשעה 22.00 **דיסקוטק**

★

באודיטוריום בר־שירה

היום יום ו' בשעות 22.00 24.00 יוקרן סרט מעולה

מחר מוצ"ש ב־21.00 יוקרן סרט מעולה

ליזן

מבצע לזוגות צעירים

חדרי שינה

תוצרת חוץ, מעץ תיק כולל: ארון 4 דלתות (2.25×2.56) מיטה זוגית עם גב רך 2 שידות

ב־3750 ל"י

★

בהזדמנות

ארונות מיוחדים

• 5 דלתות (2.81×2.56) **ב־3100 ל"י** בלבד

• 3 דלתות (1.70×2.40) **ב־1975 ל"י** בלבד

★

דיזנגוף 213 ת"א

אולם המצץ

מסיבות, אירועים ובריתות

מטעמי גריל, סלטים פיקנטיים מיוחדים במחירים נוחים

כשר

אולם „המצץ"

ת"א, רח' המסגר 49, טלפון 31179.

מסעדת חוף

„זבולון"

מאכלי דגים

צהרים — ערב

טלפון 930046, הרצליה

פתוח כל השנה

בהסדר עם עירית הרצליה

חוף זבולון — פתוח!

אולמי גל

יד־אליהו ליד בריכת „גלית"

ערב ריקודים בכל מוצאי־שבת הבבית בידורית

דליה עמיהוד

והתזמורת „הפסגות"

הגרלות ופרסים

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב־אין ת"א

קולנוע „דרייב אין" טל. 477177

בשעה 7.30 העתק חדש לסרט ההרפתקאות הקלאסי לכל המשפחה

„3 גבורי מרזיה"

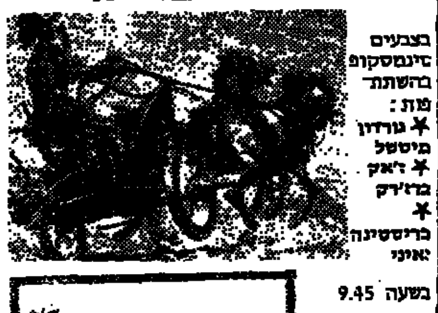

בצבעים סינמסקופ בהשתתפות: ★ גורדון מיטשל ★ ז'אק ברז'רק ★ כריסטינה יאוני

בשעה 9.45 **„בילי ג'ק"** — האיש שהפך לאגדה בסרט ששבר שיאי קופה

„בילי ג'ק"

בהשתתפות: ★ טום לאוולין ★ דלורס טיילור

במוצ"ש 19.4 בהצגות בלבד

★ ג'ק פלאנס בסרט המתח

„השבעה מלאס וגאס"

מה אתם עושים בליל הכלולות..?

אנו מתארחים באחד מבתי המלון המפוארים בארץ, במחירים החל

מ־**110** ל"י לזוג

כולל: לינה, ארוחת בוקר למיטה, פרחים, ושמפניה.

❁ הצעות מיוחדות לירח דבש

פרטים והזמנות

און ארוות ונופש בע"מ

סניפים: •חיפה, הרצל 22, 645404 •שד' הנשיא 126, 82277 •נתניה, הרצל 4, 22947 •ירושלים, שמאי 8, 224624 •ת"א, אלנבי 2, 612567 •כ. דיזנגוף 4, 248036 •חדרה, רוטשילד 36, 25367

מכירה פומבית בע"מ

טל. 829018

ביום שלישי, 22.4.75 בשעה 3 אחה"צ

תתקיים

מכירה פומבית מס' 13

באולם המכירות של החברה בככר קדומים 14 יפו העתיקה (הכניסה ליד מועדון „המערה")

את הפריטים ניתן לראות באולם התצוגות בימים ששי, שבת, ראשון ושני (18.4—21.4), בין השעות 10 בבוקר ועד 10 בערב, וביום המכירה משעה 10 בבוקר עד 2.30 אחה"צ

מועדון דרייב־אין [illegible]

הערב ב־10.00

★ הלמוט ברגר בסרט **„תמונתו של דוריאן גריי"**

עפ"י ספרו הנודע של אוסקר ווילד בגירסה קולנועית חדשה

מועדון קולנוע בן יהודה

הערב ב־10.00 ג'ין פונדה דונלד סאתרלנד **תפרחתים**

הערב ב־12.00 סטיב מקווין קמיס ברגן בסרט המרתק **הינאנג־צה הגועש**

4 פרסי אוסקר

היום

יום ששי ז' אייר תשל"ה 18.4.1975

בשעה 4 אחה"צ

בטלוויזיה הלימודית

ארבעה דורות ואהבה אחת

חיים גורי מראיין את

בני משפחת יפה

תיאטרון אופרטה באידיש מציג:

מרי סוריאנו ולהקתה

בקומדיה המוסיקלית המפורסמת

יידל מיטן פידל

[illegible]

תיאטרון באר־שבע

השיבה

מאת הרולד פינטר

[illegible]

במלון מגדל שלום

מארח את הזמר **אודי** והפסנתרן **רוני**

בזמר ישראלי ובינלאומי מוסיקת רקע וריקודים מטונג ועד שייק במוצ"ש מתוירים מהולים במיוחד.

הזמנת מקומות: טלפון 54154 או בערב 58286

קולנוע בימה

ת"א, אבן גבירול 30

מציג הערב 9.30—11.30

★ קירק דוגלאס ★ ריצ'ארד האריס

בסרט המרתק

„גבורי טלמרק"

מועדון קולנוע הוד

דיזנגוף 101, טל. 226226

הערב בשעה 10 בלבד סרט הפעולה

„הבריונים" עם לינו ונטורה

סטודיו השמש

רחוב כצנלסון 14, ת"א

הערב יום ו' 18.4 ב־10.00, מחר מוצ"ש 19.4 ב־9.00

ליאור ייני

ערב מעולה

• שירה בציבור • זכרים צעירים

כניסה מרח' יהודה, דיזנגוף 192

אבד בלב זאב

חום בהיר בשם מוקי בקריות

המוצא הישר יבוא על שכרו

טלפון: 04-729943

שבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00, 9.00

בימי חול: 4.45, 7.00, 9.00

[illegible]

רמלה

[illegible] 7.30, 9.30

לוד

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

ראשון־לציון

בשעות: 7.00, 9.00

[illegible]

נס־ציונה

[illegible]

רחובות

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

אשדוד

בשעות: 7.15, 9.30

[illegible]

קרית מלאכי

בשעות: 7.00, 9.00

[illegible]

אשקלון

[illegible] 7.15, 9.30

קרית אונו

[illegible]

שדרות

[illegible]

נתיבות

[illegible]

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30

[illegible]

חיפה

במוצאי שבת: 6.45, 9.00

בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00

[illegible]

עכו

[illegible]

קרית־שמונה

[illegible]

פרדס־חנה

[illegible]

חדרה

[illegible]

נתניה

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

הרצליה

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

רעננה

[illegible]

כפר־סבא

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

פתח־תקוה

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

מועדון „פריז"

חלילה 10—12, מול מלון „דן" טל. 236605 לבקשת הקהל הקרנה נוספת

טוני קרטיס, הנרי פונדה

בסרט המתח

„החונק מבוסטון"

תל־אביב

[illegible]

יפו

[illegible]

נתניה

[illegible]

חולון

[illegible]

פרספקטיבה

[illegible]

[illegible]

מודיעין

ספירת העומר: היום 22 יום לעומר

יום שישי, ז' באייר תשל"ה, 18.4.75

שקיעת החמה: 18.10 ✶ זריחתה מחר: 5.08

- פרק יומי: ישעיה, כ"ב
- משנה יומית: נגעים, ז, ג—ד
- דף יומי: נדה, ז
- הלכה יומית: יום־טוב, הקכ, יב—יד
- פרשת השבוע: אחרי מות / קדושים

ספירת העומר: מחר 23 יום לעומר

יום שבת, ח' באייר תשל"ה, 19.4.75

שקיעת החמה: 18.11 ✶ זריחתה מחר: 5.07

- פרק יומי: ישעיה, כ"ג
- משנה יומית: נגעים, ז—ח, ה—א
- דף יומי: נדה, ח
- הלכה יומית: יום־טוב, הקכ, טו—יז
- פרשת השבוע: אחרי מות / קדושים

✶ בטלוויזיה

ראה „ימים ולילות", עמוד 47

✶ ברדיו

ראה „ימים ולילות", עמודים 46—47

תורנות לקבלת מודעות אבל דחופות במוצ"ש — במוצאי השבת עד 20.30 וביום א' בבוקר מ־5.15 עד 6.15 ב„מעריב", ת"א, רח' קרליבך 2, טל. 287211.

✶ רכבת

מחיפה
- לירושלים 6.42, 11.50.
- לתל־אביב 6.12, 7.18*, 8.40*, 10.00, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10, 15.00*, 15.50, במוצ"ש — 20.00.
- לבאר־שבע ולדימונה 6.42.
- לנהריה 6.33, 9.08*, 13.49.

מנהריה
- לחיפה ולתל־אביב 5.43, 7.48, 10.47*, 15.00*.
- לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43.

מבאר־שבע
- לירושלים 6.14, 13.17.
- לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17.
- לחיפה 6.14.

מדימונה
- לירושלים 6.14, 12.47.
- לתל־אביב ולחיפה 6.14.
- לבאר־שבע 6.14, 12.47.

מירושלים
- לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
- לחיפה 7.04, 12.12.
- לבאר־שבע ולדימונה 7.40.

מתל־אביב
- לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
- לחיפה 6.44, 8.00*, 9.42, 10.48*, 12.20, 13.16*, 13.46*, 14.50*, 15.42*, 16.00*, במוצ"ש 20.00.
- לנהריה 8.00*, 12.20.
- לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
- לדימונה 8.54, 12.52.

* רכבת מהירה.

✶ עזרה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה 40444.

מכבי אש

ירושלים, תל־אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 842122; חולון — 942223; אילה — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה וגתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה — 40133.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל־אביב, חיפה, — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 2222; אשקלון ובאר־שבע — 333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית 02־68911.

מוקדי התרמות הדם בהנהגת מגן דוד אדום: בנק הדם יפו 8—12.30; ירושלים 8—12; תל־אביב, חיפה אשדוד 8—12.30.

✶ מטוסים

- עוזבים: אל על 006 בכיוון יורק 10.20; סאבנה 245 מבריסל 10.25; ט.ו.א. 880 בכיוון יורק ואתונה 12.40; אליטליה 738 מרומא 13.30; אוליפפיק 301 מאתונה 13.5; אל על 564 מבוקרשט 14.15; אל על 256 בכיוון יורק ולונדון 14.50; ב.ח.א. 810 מבוכרשט, ואל על 15.10; אל על 396 מבריסל 15.25.
- מגיעים: סאבנה 246 לבריסל 11.25; אוליפפיק 302 לאתונה 14.30; אל על 302 לאתונה 14.30; אליטליה 739 לרומא 14.40; אל על 386 מפריס 15.55; אל על 458 מפאריס 16.15; אל על 348 מציריך ואתונה 18.45; בריטיש איירווייס 484 מלונדון 20.00; איר פראנס 138 מפאריס 21.30.

מספר הטלפון כדי לוודא המראת מטוסים ונחיתתם — 03־614656

✶ בתי מרקחת

ירושלים

שישי: מגיד, רח' קק"ל 33, טל' 39893; תוהגביאן, רובע היהודים, טל' 283401.

שבת: דר' פרקש, רח' הר פלביח 28, טל' 36084.

מוצ"ש: אנטלפקה, רח' יפו 110, טל' 224021; אל ארז, רח' באב אל זהרא, טל' 282682.

תל־אביב

שישי: פרקה, רח' המלך ג'ורג' 28, 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, 246461; יפאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

שבת: גיטכן, רח' אחד העם 91, טל' 285301; תרופת, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386.

מוצ"ש: גוטכן, רח' אחד העם 91 טל' 285301; תרופת, רח' דיזנגוף 212, טל' 223488.

חיפה

שישי: צליה, רח' צליה 44, טל' 522062.

שבת: בלפור, רח' בלפור 1, טל' 662289.

רמת־גן ובני־ברק

שישי: המגן, רח' ביאליק 723674.

שבת: גרטתה, רח' ביאליק 50, טל' 722237.

חולון ובת־ים

שישי: בריאות, רח' קראוזה 46, חולון; עזרא, רח' בלפור 135, בת־ים.

שבת: בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים; נאות שיכבים, רח' גאולים 44, חולון.

באר־שבע

שבת: יונה, שכון ב', רח' ביאליק 5.

נתניה

שישי: המגן, רח' ויצמן 13, 22985.

שבת: הנביא, רח' ויצמן 36, 23639.

פתח־תקוה

שישי: פיקביין, רח' חפץ חיים 6, טל' 911541.

שבת: אטותא, ברון הירש 21, טל' 911710.

הרצליה

שישי ושבת: כפר דיבלין, רח' ויצמן 143.

✶ רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הראבן, אפשטיין 6, טל. 443281.

מד"א, טל. 292222, שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל. 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

בריאת קופות־חולים: קופת חולים „אסף", קופת חולים „לאומית", קופת חולים „מאוחדת", קופת חולים „מכבי".

תורנות לילה בבוקרי מגן דוד־אדום ברחבי המדינה — (מספרי הטלפון — ראה בדור „עזרה" ב„מודיעין").

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ־7 בערב עד 7 לבוקר.

בתי־חולים

ירושלים

שישי: הדסה (ילדים, פנימית, עיניים); ביקור חולים (נשים), שערי צדק (כירורגית).

שבת: ביקור חולים (ילדים); שערי צדק (כירורגית); הדסה (כירורגיה מוח, א.א.ג., פנימיה, נשים, עיניים).

תל־אביב

שישי: הדסה (פנימית).

שבת: איכילוב (פנימית).

חיפה

שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (נשים).

שבת: רוטשילד.

אלה הזוכים בתחרות
של ציורי תלמידים
הנערכת ע"י בנק דיסקונט בנק ברקליס דיסקונט · מעריב
ובשיתוף המועצה לארץ ישראל יפה

7 פרסים בני 750 ל"י כל אחד, באחת מתכניות החסכון „יתרון" של בנק דיסקונט ובנק ברקליס דיסקונט הוענקו, לפי סדר הנושאים בתחרות, לזוכים הבאים:

1. **אל תזהם שטח ציבורי**
   — מיכל רבין בירושלים, רחוב רמת הגולן 7, לומדת בכתה ה'.
2. **שמור על נקיון סביב ביתך**
   — דורית אלון מתל־אביב, רחוב רידינג 24, בת 8.
3. **טפל וטפח צמחיית־נוי**
   — מיכל שינבאום מנוה־מונוסון, רחוב אתרוג 29, בת 9.
4. **מקומה של אשפה בסל**
   — אפרת לב מרחובות, רחוב ויצמן 39, בת 11.
5. **אסוף שיירי מזון בטיול ועל שפת־הים**
   — דני לזר מתל־אביב, רחוב סוקולוב 65, לומד בכתה ד'.
6. **תקן וצבע ביתך וחצרך**
   — אורי מנדולפו מתל־אביב, רח' פרידמן 52, בן 14.
7. **שמור את ארץ־ישראל יפה**
   — יפעת פרבר מגבעתיים, רחוב משמר הירדן 1, בת 12.

הודעות על הזכיה נשלחו כבר לבתי הזוכים.

ציורים אלה, אשר זכו ב־7 פרסי הכסף הגדולים, יודפסו בלוח־קיר שנתי מפואר שיצא לאור בערב ראש השנה תשל"ו ויופץ ע"י עתון „מעריב" במאות אלפי עותקים.

מאה פרסי עידוד מתנת „מעריב" והמועצה לארץ־ישראל יפה, הוענקו לזוכים הבאים:

תל־אביב—יפו: פוירשטיין איריס; חגית בוה, רמת־אביב; יאיר קירשנפלד; יעל רובין; אורית נפרמן; יוספוב גליה; יחזקאל חיה; אריק לבנת, נוה־אביבים; איל יערי, רמת־אביב; כהן ניסים, כפר־שלם; אורי תאר; תמי אלון, רמת־אביב; חסיה לנדאו, יד־אליהו; מוטי שטסל; ליאורה ואופירה סבן; ורד אוריאל; אוריה קולודני; אורלי ינקלבסקי; טלי טאוכן, רמת־אביב; דוריה ויים; בתיה ורד, נוה צה"ל.

ירושלים: מיכל ברצור; אורלי ראומי; תמר יכין; אילה שמעון, תל־ארזה; אורה גבריאלי; עדיטל ישראלי; ריקי שנאורסון; שולה זאבי, בית־שמש; דורון נחמני; ר' סקלס; בת־ציון ואהובה מוגרי, אברהם קויש.

חיפה והקריות: ג'סיקה היימס, אחוזה; סנקר רפאל; ניצה פדידה, קרית מוצקין; דפנה למיז; איילת לבני, קרית־ביאליק; עציון ברסלב; נעמה ערביטו; דוד זבה, רוממה; קרני אמיאל; שונית ירון, הוד־הכרמל; דרור סנדלר, קרית־אתא; נילי ברנר, קרית־מוצקין.

רמת־גן: רבקה נגיד; אורית אלפרין; מיכל סימן־טוב; יניב צוהרמן; יהודית יולזרי; עופר סולומון; שירה אלמי; איתיאל רשבל.

גבעתיים: עדית בקר; תמר מילר; אורלי סמנטה; אורית הרשקוביץ.

בני־ברק: דבורה רסו; דוד ברנד.

קרית־אונו: אסתר רוסבליט; אורית גורי; ענת רהנברג; לבנה בכר, קיראוו עופרה דעראל, קרית־שמה.

בת־ים: עדית שלו; מרדכי פלדמן, רמת־הנשיא; נאוה ג'אן; אלין בטון; אורי אוחיון; לבנה מלון; נועם סורולר.

חולון: שרון פור; מלכה אלאלוף; גיל הדני; מירו לשם.

רמת השרון: בת שבע מאירוביץ; טל גיוס; יגור ורדימון.

ראשון־לציון: גיל וינסקוביץ; אבי ברארייה; דגנית אלססר.

ישובים אחרים: אמיר גולן, פתח־תקוה; יערה עשת, עמק־הירדן; נטלי מסיקה, נצרת־עילית; גליתי קדם, הוד־השרון; יעל גבאי, באר־שבע; שרון יניר אשדוד; עזרא קראוס, רעננה; רן ורדי, נוה־אור, עמק בית שאן; אסנת שחר, ניר־עם; גולדשטיין מזו, גדרה; הדס דרורי, מושב מולדת; רותי יחזקאל, אור יהודה; אביבה דורפן, חולית; כפר־ויתקין; זהבה שמע, ד.נ. הר־יהודה; עמוס שטרית, דימונה; יהודית שלוה, נס־ציונה; בועז נקר, קרית־גת; המר ציפורה באר־טוביה; אביבה זילברשטיין, עין־צורים; נגה גבעוני, ד.נ. שומרון.

כל פרסי העידוד יישלחו לבתי הזוכים.

על חבר השופטים נימנו:

גב' א. הרצוג, יו"ר המועצה לארץ ישראל יפה;
מר ש. אבני, נציג אגודת הציירים והפסלים;
מר ג. גומל, נציג בנק דיסקונט ובנק ברקליס דיסקונט;
מר ק. גרדוש („דוש") מ„מעריב";
ומר מ. מחובר מפרסום „דחף".

ציורים שזכו בפרסים יוצגו בתערוכה מיוחדת שעל מקומה ומועדה נודיע בנפרד.

תודה לכל המשתתפים בתחרות.

חדר קרור בגודל 200 מ"מ בבאר שבע או בסביבה
אפשרי גם בקבוק.
בקרור עמוק 30°C־ או 8°C
מחפש מוסד צבורי
בהצעות נא לפנות אל טל: 03־210484
בין השעות 12.00—10.00

מוצע בזה למכירה
מגרש ברמת־גן
רחוב סוקולוב 36, גוש 6204
חלקה 372 — כדונם
הצעות יש להגיש ליהודית ברוזה, עו"ד, ת.ד. 55 תל־אביב.
לברור פרטים נוספים טל. 03־457975 בשעות 6—8 בערב.
אין התחייבות לקבל כל הצעה שהיא.

למכירה באשדוד
במרכז אזור התעשייה
מגרש
בשטח 7 דונם
פרטים בטל. 02־231093, 02־234767

מושב גבעת יואב, רמת־הגולן
עגלים לפיטום
למכירה כ־200 עגלים לפיטום ו־130 עגלות לגידול מהזקים שהולה ופיבכמל.
יש אפשרות לקנות את כולם או חלקם
בדבר פרטים נוספים טל. 067—21165
בין השעות 8—12

מפעלי קייט בית זית
מודיעים
✶ קייטנות הילדים אינן פועלות השנה לרגל שיפוצים.
✶ בריכות השחיה נפתחות ב־15.5.75. בדבר מנויים נא לפנות למזכירות המושב
✶ הוחל בהרשמת מתארחים עבור אירוח ביתי לקיץ 1975.
מושב בית זית ד.נ. הרי יהודה טל. 524616.

שופלים 930
מעונין לקבל עבודות
לתקופות ארוכות
טלפון 03־919801

פניה לנאמני השבת בתל־אביב
לאחר שראש עירית תל־אביב הבטיח, לעשות לסגירת בתי הקולנוע בשבת, אנו קוראים לציבור נאמני השבת,
לא להפגין בשבת הקרובה
ליד בתי הקולנוע כדי לתת שהות לראש העיריה לבצע את הבטחתו. באם בתי הקולנוע לא ייסגרו — תקויים בשבת שלאחריה פרשת „אמור"
הפגנה גדולה
בככר מלכי ישראל
וכבר הוגשה בקשה למשטרה לקיום הפגנה זו.
בברכת השבת
המועצה הדתית לת"א—יפו

אוניברסיטת תל־אביב
המרכז למירשם מודיע:
בקרוב יישלח כרטיס הנבחן לתלמידים.
תלמידים שטרם שילמו את כל שכר הלימוד מתבקשים לפרוע מיד את יתרת החוב ולא — לא יורשו להבחן.

משרד להנהלת חשבונות
מקבל עבודות כולל מאזנים ודו"חות למס־הכנסה.
לפגישת הכרות, נא לפנות לת.ד. 1334 ת"א ד/44568
סודיות מובטחת

מפמים מארה"ב - אמנות
1. מכסת פלסטיק, רחיץ.
2. אורך הגליל 12.6 מ'.
3. רק 46 ל"י, גליל כפול.
4. ציורים מארה"ב במסגרות.
5. אמנות במתכת, קראות מארה"ב.
רח' רבינא 5/83 נוה־אביבים
(סוף רח' יהודה הנשיא)
טל. 03־413931
(ימים א'—ו' מ־9 עד 11)

לחולי קצרת
המעונינים בעזרה לילדים חולי קצרת מגיל תיכון
לטלפן 414614 תל־אביב
לפנות כל יום רביעי 18.00—21.30 או להשאיר מספר טלפון

מעריב ספרות◊אמנות◊ביקורת

...ישה ...ודשת ...שירת ...פי

מאת שרגא קדרי

...ע טן פי, עולם כזה עולם כבא, תרצ"ז—תשל"ד, מוסד ביאליק, ...ם, תשל"ה, 176 ע'.

...ן פי הופיע בספרות העברית כ־ ...ור כבר בספרו הראשון מ„אלף ...הוא אז אך בן כ"ב שנים. בספר ...ע בשנת תרצ"ו, כבר כ"ים. ה־ ... כל כ"ב האותיות שבאלף־בית ... כלי שירתו לשלמות הציצוב לעמקות ההוויה הקיומית ויצר את ...ם הכופלא הבדהים של הכלה ...ים את השירה במיטבה. זו היתה ...של טן פי. עם הכנים ההבגרה ...מיקה כאב, אגרת עוצמה, העשירה ... הגלילים, נהייתה גבריה ואת לא איבדה.

... המהודשת בשירי טן פי לתקו־ ...יווה שהופיעו אחר בתקופת ב־

ספר „עולם כזה עולם כבא", מברכת אותו למפרע. בצירופם משהבעה כמהם הבקעת עולמו השירית של המשורר.

„עולם כזה עולם כבא", כה פירוש הדבר? מהו משמיעו המשורר, שהעולם הוא כזה והבא יהיה כמוהו? וזוה קשה? על עצמו הוא שר במבחר השירים, לעצמו — „אשיר ליהושע טן פי" — דרך העולם. שירה לעצמו, בכפורש, דרך העולם היא שירה חורשת. העולם קיים לא כפליאה, לא כקסם הבריאה המפעים את נפשו של המשורר, לא כבהתוודין — אף על פי ששירתו של טן פי היא גם והוריה־קבלית — לא כהוד כבע המתגנן בו. העולם הוא עולם של צימות. העולם הוא ישועה, הוא גם בליבה. הוא־הומר אולי במגו גבורת השירה. לאביתי — הוא השירה, הגבוהה והמגינתה — אסור פת עירי חיי של הבשורה. הבדיר הפותח את הספר הוא מציג מדור ההקדשה לשירה — „הנביא" — בדומה לנביאים שהתקדשו לנבואה. כמו של השיר הראשון פרחאי „פרקים וכוכבי" הוא ראשון בשירי ההקדשה:

הבקר, הערב והליל מולים את כנפי־הלקם באומי היום:
אף שולחת החמה את קרני האור הראשונות.
הן משברות על קליף מלה יומי ונהפכות
אותיות־זהב, מלות־קסמים ולהן בה.

ובעוד בוער הקלף מכויות קרני חמה, ואני ככאב נאנה:
רובץ עלי הערב לקרני, כספה על אותיות.

ולהוכן מסמעות: היום המסאיב יוצר את השיר ה„מכבים— / שמנהם, בכהה מליה, על הקלף הנוצץ, המחיר / ככקרות הנוטעת משתוממת את כלאכת השירה.

האקורד של אותה הכרזה ההקדשה ה־שירה: אני — קלף־מגלה, ובו — שיר הירוח מלוה המה, / — — — — — — — / — בלוב של קרנים תקוה המוכבת / (ע' 11).

המשורר הצעיר, בן העשרים ושתיים, אינו כותב שירים, כי אם היום והלילה הזורחים אותם בו, גופו הוא השיר. והשיר מאיר בהשכה, וזהיר לא יועם לנצח, אה שמציק לבת השיר, כבריח שיר „הוטי" שבא אחריו.

אני נצב בתוך שתי יפות:
ההון והפנים,
כברול מאדם משתי הבריות:
בדידות ומתים.

לא כוכ לה, גופו נקרע בצבא, בהולות...

ואם תרצה קרני חמה והחבות היצירה מילות זהב הן דימוי שירי. אם תרצה הוכנה של הסונבה הוא צורתה — „שיר הניב"...

הרוהמים יש ביכחו בחוכו בלילה בתהום ה„כוכבי יראה" קיפאים החולות, אבל ב־פניתו „הכעלים גברה התלאובה". ואחרי זה...

הנני — כנשם האוהר פרצה —
הוא תרלו מימיו,
היתי עולה עם אוזם ער לגבה הצב,
כדי להור ולהטפוף עם אביב ועם כתו;
הנני נסכב להשוב בארמה,
כדי לשוב ולעלות
ולפרוץ עם מקיעה — —
(ע' 12)

הרי זה שיר אופטימי, ארוטי, בוטח ב־עצבו. אפשר לפרשו פירושים שונים: יום לילה וטוב יום. עולם של אפשרויות ועיקרו — עולם שאין בו יאוש: אחרי ההרבה האדים עולים לעננים, והופלים לגשם ברכה, המפרה את המציינות והמשורר פורץ עמם. שירתו פורצת. אולם השיר לאחר „הנבי הגשמי" נוסה גשר לאחור אל השיר „תוםי המכנא ל„עבדות היום". אין עבודה אלא לפהור פתרונות של יאוש. המיטה היא קבר הוסדינים הלבנים — תבריכים: ה„מההרי הפשה, על השלחן הזהב, שני כדים בתוכו: / באחד שירוים והחיים; כפי פתרונות בתנים בשני... /

ו„עבדות היום" בסתיימה ב: „אך כבי לי בשמים לצנות, הלא אמאן, / אם גם אשרף כחיים, הלא גם כבוה, אקפא" / (ע' 13).

ואם התהילה גבוהה מכיות „הבדידות הד־כהים", הרי צהה: „מתרפה נשבתי עלי / כיצוף שלכה על נוגה אשה, / — — — / כדמיתי לאהה אשה — — / שצולות ביום מבודה, / ועם רב אותי בכתפי שלכתה להצילה / הלא הצלו מן הביה, והלת הד שלוחה. / (מתרפה נשבתי עלי, ע' 14).

הכהים, עם הרב, כבקיים להציל. אך נשמתו „בסמרטוט שסטב לתוכו את כל היום, והוא נסחם כולו לסירוגין, ספות טפות".

העמקים: יומם ולילה, חיים ומות, קור חום, מרום ותהום, רזים ופתרונות, בלידות ומתים, נצמדים בשיר ושיר. ואם היה כנסם, הריהו כירח: „אכנה הבריאה לי כלביפו שקוף, / — — — — — — — — — / לעלות במדרגותיו למקום מכון הכוכבים".

אך כל כוכב גופו ירד להוך ידיו: „ואני מכירם בצעדי את העפר, / וחופר באדמה בירגוב — אלי התהמה" (ע' 14).

התהום שוב אינה עשויה כדי שיפרוץ עם המציינות. והמכורר שהיה „צגן אחד גדול וכביר, שעלה מכימי ימים אדירים, ופתאם — התחלחל"... והתפורר לרביבים נפרדים ולטפות גשם ועירוה"... שאינם כפריה.

ואף על פי כן העולם הוא השיר. השיר כתבו. האדם הוא השיר. השיר כתבו. האדם העולם חד הם. האדם ושירת הזוהי חד הם, והזוהי הוא כמשי כאה. על כן השירה שירה הוודאי, סירת המכשות, אף כי כבאיבה, הכאב אינו מאפשר תהייה, ריתוק. על כן השירה מהצקה, קתקרטיה, איהנה. רגליה נהוגות בכר הסבל האישי. השירה כרוכות, ואף צירוה היכונית — פנגינה כואבת זו־עקת. השנים כתירות כלקהו את תוכי השיר העולם־המשורר, השנים עומדים זה מול זה. המרחק הוא אמנם חיצוני. בכל זאת נוצרת פרספקטיבה. העולם לא נשתנה. הראייה גברה. אינה סוביקטיביות כל כך. מעגליה נתרחבו. תהילה העולם והאדם כיבשהו ל־רעה ולטובה. עתה העולם והאדם קיימים בשהם לצבצם. הזכרות — צרות. אך זו ישות חיצונית, הדבקה בו. לא בו בלבד. המשורר מוסיף לראות את העולם דרך עצמו ואת עצמו דרך העולם.

* * *

בשירה הלירית הקיומית יש גם קשת של תרועה — במחרוזות „הריעו רעי", „קטעים וקבבי" ו„ואריאציות על האביב". המשורר מתעורר כתנועה, לתרועה נעורים, לשירת הגבורה, פירוש בונה לעשיה, אולם תפיסת העולם האחת.

„להי ולהוסב אותה הנוטה, אותו הקול
וגם הצבע הוא אותו,
וגם אותו הלהק הוא לים, לעץ
לעב ולאבים".

באותה קשת על כל גוניה — גם „השיר על העבון הנפשי", שבו פונה והמשורר אל הנפש שהשיר לו את השיר שאליו כה נכסף, „השיר הגנוז בשבעת יצלילים" — — ביתודי הבריאה הפשוטים, עירי גא, עירי, הנפש, את השיר על היש האיך". ובתוך אותו עיגול הקשת אוטופורטים, כאילו היה צייר, ובציור — פשרה בין הפנים והחוץ, גילוי וכיסוי כאחת, אירוניה כלפי עצמו וקריצה־עין כלפי חוץ. אבת פנימית כצופה לכה של צבעים מבריקים. בסופו של דבר אוטו־פורטרט הוא „השיר על השבון הנפשי" — מחרוזת שירים שבו כלול „אשיר ליהושע טן פי" — וגם חשבון עם העולם. ושוב הקשת יורדת אל הבוה.. אל התוהו, אחרי „כף זין הקפות סביב החמה הקפתי", שכן „זהב ומזלות פורו תהו ובהו". לכמדה ללא תקווה:

כאלה הם חיי — מאהרי
עמודי החשך בני הצלם.
ולפני: התהו זה הגלם:
ובתהו — גלמי ראו עיני.

(סוף בעמוד 36)

גלריות מפאריס [15]

מאת
אמנון שמוש

...רבד קסמים ...ול אגם

...ך מספרות האגדות! מעבר להרים ...אגם, ואלף גונים ובני־גוונים ל־ ...נוצצים ומתעמעמים וזוהרים הלי־ ...ובמפל קרני־השמש מבעד לעננים ...האגם השטות, מפזזים ומרצדים בו ...ים וצורות אין־ספור, ומראה לו אז ...ם כמרבד־קסמים מוצף אורה...

...פותח התערוכה מקדמים את פניך ...שטיח־קיר ענקיים של שני ענקים, ...ובת־שבעי" של שאגאל ו„נשים ליד ...ך התמרוקים" של פיקסו. ומיד ...והם, לאחר פיתול קצר בפרוזדור, ...מכנס לטרקלין: במה נמוכה ועליה שטיח־רצפה נהדר, שהובא הנה ...מארמון האליזה, מן הסלון המופלא ...שם יעקב אגם על־פי הזמנתו של ...דו. צילום נאה על הקיר מנסה ...ית לפנינו את המקור בשלימותו ...ה הסלון היחיד בארמון הנשיאות ...: בימי אבן ברימינו, את הדבר ...י שז'יסקאר, איש השינוי המוצהר ...אן, לא הוציא מן הארמון.

...טיח הענק — חמשה וחצי על ...מטרים — מוכפל בתערוכה פי ...ה באמצעות שתי מראות הניצבות ...מלוא אורכו ורוחבו. מאתיים גור־ ...של צמר יש בו, בסולמות עולים ...ירמון עדינים ומיוחדים, מן הבהיר ...כהה ומן הכהה אל העז ומן העז ...לוהט ומן הלוהט אל הסוער־בוער.

...ים וארבעה שלבים מסולם הצב־ ...האגמי מוצגים ביצירה מודרניסטית ...ז מדהימה ומקסימה בפשטותה, ...ימה כאן בתערוכה את השטיח ...תיה, זוהי תקרה־תלויה מורכבת ...ית פקעות פתוחות (דוללות־צמר) ...יה „לה נאם ד'אגם", לשון־נופל־ ...שון שמשמעו סולם הגוונים של אגם. מאתיים שלבי הסולם הצליחו ב־ מאמצים מיוחדים לייצר במצבעות גוב־לין, הפועלות כאן בפריס מאז שנפתחו על־ידי ז'אן גובלין, אבי ה„גובלינים", בשנת 1440. וזאת לאחר שאגם ויתר על מאתיים בנירגון נוספים שהיו ב־תוכניתו.

בסלון אשר בארמון האליזה השטיח הוא אחד מכמה מרכיבים המשלימים זה את זה: שלושה קירות שהם ציורים קינטיים מסוג זה המוצג במוזיאון תל־אביב, תקרה פלסטית מוארת הבנויה כשמים כחולים מעוננים, מחיצות עקר פות־צבעוניות בקיר הכניסה ופסל מתכת נוצץ בו משתקף הכל, במרכז הסלון. סך הכל — עולם קסום של צבעים חיים בהרמוניה המשתנה על כל תזוזה שלך; מאות רמות של גונים וצורות בתנועה מתמדת ובאין־סוף צירופים אפ־שריים, יפים ויפים יותר ועוד־יותר־יפים. הקיר המרכזי, מול הכניסה, מייצג את אור היום ויש בו 900 גוונים — מלוא סולם יעקב אגם. בקיר השמאלי קיר השחר והבוקר, שולטים הצבעים הבהי־רים, ולעומתו הקיר הימני בו שולטים הצבעים הכהים, כיאות לערב וללילה. וכך אתה נע משמאל לימין, מן השחר ועד רדת הלילה, כאשר השמש שולחה קרניה מבעד לעננים ומאירה באלף גוו־נים את מרבד־מאתיים־הגוונים שעליו דורכות הרגליים. קיר הכניסה כולו מחיצות נעות, שקופות ואווריריות, צבו־עות בגוונים רכים. „הכוונה — אומר אגם — ליצור רושם שהאוויר עצמו הוא השופע אור וצבע". וכל הסלון הפולימורפי המסתחרר הזה משתקף ב־כדור המתכת שבמרכז הנושא שני משו־לשים, ממתכת נוצצת אף הם, המשנים צורה למגע־יד, כדרכו המוכרת של אגם — יוצרם של פסלי מגע.

שאלתי את אגם כיצד אפשר לרהט סלון זה, אם ירצו להשתמש בו לאירוח ממש. מסתבר שכבר עלה בדעתו לייצר (או שמא ליצור) מערכת כורסות ומוש־בים שקופים ומרחפים, הדבר היחיד כמעט היכול להשתלב בתוך התמונה הצבעונית הזאת סביב־סביב. אם יזכה ויבצע אותם, יהיו מושבים אלה נמול־אים בגז מיוחד וישארו מרחפים בסלון עד שיישבו עליהם. אך עוד חזון למועד. בינתיים הזמנתו של פומפידו טרם הוש־למה. רק בימים אלה יצאה ממרכז החרושת המפורסם בסוור מערכת צל־חות וקערות שהזמין פומפידו, „מגן ה־

אגם מול מעיין קינטי

אמנויות" בדורנו, שהתחיל גם בהקמת מרכז האמנויות הגדול בעולם „בובור" שישא את שמו. את השטיח שהזמין לא זכה פומפידו לראות בחייו. שנתיים וחצי עבדו עליו ששה אמני־גובלינים, וזאת לאחר תשעה חדשים של הכנת התשתית ותשעה חדשי הריון ראשונים של יצירת האמן.

נשוב אל התערוכה, שתהיה פתוחה עד אמצע מאי במוזיאון של האמנויות הדקורטיביות, האגף הצפוני של הלובר, היא נקראת „טפיסרי נובלי", ואיני יודע כיצד לתרגם זאת. שטיח בעברית, אם של קיר ואם של רצפה, נגזר מלשון שטות. וכאן מרבית השטיחים הם שטי־חים בגורתב — תלת־ממדיים. לצידם של הרבה שטיחי־קיר, ניצבים ותלויים ומתוחים שטיחים־לא־שטוחים, ארוגים אריגה גסה, תלת־ממדיים באריגתם וב־תצורתם, אם לא להזכיר שוב את שטיחי אגם שהם ארבע־ממדיים, שהרי יש בהם ממד של תנועה. הכל כאן עבודות שהושלמו בחמש השנים האחרונות. ה־חדשנות חוגגת. ומסתבר שהרנסאנס של הגובלינים, ששנותיו כשנות דור, אינו תופעה חולפת. יש מי שישלם את המיליונים שעולה כל גובלין של אמן מהולל. לצד שמות מוכרים כגון מירו וקאלדר ואסארלי אתה נתקל ביצירות יפות להפליא של שמות פחות מוכרים כגון אותו שטיח עדין הקרוי „הנבל של דוד המלך" (שם האמן נשמט מ־זכרוני).

יש כאן גושים כדורים התלויים מן התקרה, מבלינים מתוחים כיריעות של אוהל („מצב קאוגאוגלארי" — גראפין), שטיחים ניצבים כפרגודים מרובי־זוויות ואחרים זקופים כפסלים. רבים הגוב־לינים בתוך מסגרות זכוכית מעוגבת. ל־הסבר קולנועי מיוחד זוכים „השטיחים המודולריים" של רוברט מורו. את אלה ניתן להניח בכל צורה שתרצה — לאורך ולרוחב, ביחידות ובצמדים ובקבוצות, בסמוך לקיר או כמחיצות, בצורה זווי־תית כפרגוד או בצורת בקתה מצולעת — כרצון איש ואיש.

נוסף על השטיח מן הארמון ועל היצירה האחרונה התלויה מעליו, מ־צויים כאן שני שטיחי־קיר קינטיים של אגם. האחד שטוח „סולפלי", שאת אחיו התאום ניתן לראות בשגרירות ישראל בפריס. השני בנוי כאקורדיון ונקרא „שטיח פולימורפי קצה־אל־קצה". מי שמכיר את הציורים הקינטיים של אגם יבין על נקלה כיצד שטיחים־ציורים אלה משנים צורה וצבע עם כל צעד שאנו צועדים לידם. בתחום זה אגם הוא יחיד ומיוחד בתערוכה זו, אם לא למעלה מזה.

וראוי אגם שלנו לגלויה נוספת, שהרי הפעם רק נגעתי בצד אחד של יצירתו. על צדדים אחרים של אותו אגם — יצירות ואמצאות העומדות בראשיתן — בגלויה הבאה.

דן ארנון / משירי חבש

מאסאוה

א.

לא הלמתי במצולות
היליות הפסולות.
ואני יוצא ערטילאי
גם מפריש מן הפנינים הרוששות
לעוגות האפלות
שלקקום.

ב

בשובה מבין השרושונות
עם נער־יגם המושי,
והא המהר על פניה וזה
המהר האפל כלל פניה
וזה הירח השביעי
מעל דקלי מסאוה
ואור המלה
ומגע המהר על פני.

טיסיסאט

מפלות הנילוס הלוהטות
המקשאל.
והיבת ראות במערב הגלינן.
את הקשים שופרי־הסף
אוגפים מבעד־ההר
בנהירה בנהרה
לקהלות.
אל המקדש.
אל מפלי־האש! —
פרחים העבדים
עלמים האבודים.
אל מפלי האש!
— — — נהר דבר.
לא רק הגילום הקהל
באשריו.

טאנה

היא כשושנת דבש,
ומי בצפרות הענגים.
באבני הזהב —
הרחק מאחורת האגם. מעבר
חופיו. אנפות כסף, וורדי
פלמינגוס בשרשי הגומא
מבהיקים במר
התאוות שלטאנה.

נשמת ילדי הגומא בנסתר.
חלקת אשרים שבנסתר.
היו שפתותיך
שלות הלבנה הכושי
שפתותיך פרפרים
הרכן התרבים.
— — נכנע לך
בין שפתותיך טאנה.

10.1973

ככבוך כוכבים.
מסאוריסים בחשכת הנוכות
היה ערב חלפנו מלילות
ברגי זהב באמרכך המים.
ערב היה
עד כהות עינים
לילה
עד דעוך היונים.
— — לא, כי רסס.
משך כנפי הכוכב
נתני שברים בדמם עיניך
כבוהר והאפל חליפות
הר ציון.

סיפור קצר

...פדפת חולה

מאת שולי לוי

...עם קשה. פעמים רבות הרהרתי בדבר הברתו בשם אחר. ... כל בנות ישראל הקרויות רחל יודעות איפה מקורותה של ...קב. או אם נדיה, בעצב עקרותה של האם. ואינני יודעת ...איך אני לאמר, כעצב זה, שהוא קנאת רחל באחותה ...ר אמרה האילונית לכות. הוא מעם ההושך ליד אור־האהבה ... יעקב לימת־התואר, כדי להצניע את הגיר על־ידי הצל ...ת העומק לאהבה.

...ים הקשה עלי. ערירות וכריזה התנהלתי ארבעים שנה על ...ין בלי סכן או כורע. לא אבי, לא אבי ואף לא אחד היה ...צוי. אני בהנחתי לבד. אני הייתי הכיוה ואני הייתי הסכוכה. ...וני הכים ואני הייתי הצבע. אני הייתי הקודע ואני הייתי הפורחים שהנבתי היו לי לבד.

...נוי זה כאשר כבאתי לי בעל. היה זה בתקופה בה נקבצו ...ובגיוה בכולי הדרך וקציון הקמלים נוהרו ציבורים זקופים, ...מיובש. היה זה באשר נסעתי מן הכפר בהתבורה הציבורית של העיר הגדולה לקניות שבה.

התישבתי ליד קהור־סער עם קופסת עצר לבנות. נתקעתי היה זה הסימפטום המזוק ביותר שלי להתרגשות לא ברורה. ...אבילי, ארבעים בדיוק, עדיין הספיקו על באורעותה קלכים ...יום נגרבו לי ספרה־נפש.

...י כרגיעה רע. פתח, בבקשה, את החלון — אמרתי. ...חלון נפתח הרוח שהדרה בפני לא הרפילה. ...קף הכיא בכבוד את עצבי לגלגל לנוג בעבורי, והתבוננתי לדות. האיש צלצל, אני כבתי. הוא עצר, אני ירדתי ושותף־השער ירד אחרי, תומך בי.

אני הקאתי והוא הגיש לי כספחת נייר. אמרתי, שאני גרה בכפר הסמוך והוא עצר כונית שחלפה על הכביש. הוא נשא את הכל הריק עד לביתי ואני הזמנתיו לקפה.

הוא התישב מולי ועישן סיגריה. אני אמרתי:

אני... אני מצטערת על הטרחה שגרמתי לך, אבל... באמת, לא היית חייב לבוא אתי.

הוא אמר:

אני נתכוונתי לנסוע לעיר. אני גר במושב. אבל זה בכלל לא כיכנה. אינני מונע בעצמי עשייה בצוות.

החייך. היה שקט ואני שאלתי:

במה אתה עוסק?

הוא אמר:

חקלאות. ואת?

אני אמרתי:

הוראה.

לא סיפרתי לו, שלפני שנתיים עבדתי במחשבים בעיר הגדולה. הייתי אז מתכנתת המכונות למכונן כדי גדול ובכך מוצאת ספוק ליצר ההפרט על אחרי כשהאוה כהמסיות. כאן שפרנתי, בדחף כח הרציה שלי להרוס ולנסוע כאשר את בנין הכרטיסים שהכבתי ולשוב ולהתגורר בבדרף לבנים כוהק, עסקתי בתפירה, התחביב משכבר הימים שהיה למקצוע.

היה חלל מביך. לגמתי מן הקפה, הוא הציג סיגריה שניה ולא התכוון לקום וללכת. לא רציתי שישום ילך.

אני שאלתי:

מה שם לך בישראל?

הוא אמר:

אבנר. ולך?

אני אמרתי:

רחל.

הסברתי לו, שרחל הוא שם קשה ופעמים רבות הרהרתי בדבר הברתו בשם אחר יפה ויפני.

היתה אהבתנו האבנר אסף בעל השולחן את קופסת הסיגריות האה כצתו וקם. אני קמתי ללוותו עד הדלת. הוא אמר:

טוב. צריך ללכת. תהיי בריאה.

אני אמרתי:

תודה. תודה רבה. אתה יכול לבוא כל עת שתרצה לשתות כוס קפה ולגלגל שיחה. באמת, בוא לבקר.

הוא ענה:

בהחלט. שלום.

אני אמרתי:

שלום ולהתראות.

וסגרתי את הדלת.

נשענתי על הדלת, בוהה אל התקרה. יבוא או לא יבוא? אשה בת ארבעים שואלת, יבוא או לא יבוא. השם תקבל אשה בת ארבעים תשובה לשאלת הבאה?

*

נגשתי לשידה והוצאתי משם דפדפת קטנה וישנה. כתולה כבגע האכזבה, כצבע כל חיי.

בדפדפת זו נערכו כל ההווה והעתיד שלי. לי היתה שיטה: כאשר התלבטתי בשאלות קטנות הייתי משרטטת לי גראפים כיוזחים, ובתאגרת בהם את השתלשלות העניינים כמו שחייב ההגיון. לאחר תקופת מה הייתי בודקת את תרשימי הגרימה שלי ומסכנת בגבול אדם איזה צעד על לוח ההשבון נתנה על ידי בדיוק ואיזה מהם הפרילה הכביאה.

*

באיזהו מקום הקבילה מלאכת התפירה לעיסוקי המשבצות כלי. אני הייתי פורשת את ירעית הבד על השולחן ומציחה את גזרה ועיר עליו באותבים שונים, כדי לראות באיזו צורה נחסך אריג; אני הייתי מחשבת כיצד אוכל להוציא שרוולים מפיסת בד כנותרה בצדדים; וזאת אם גם צווארון ישתבץ לי בין קרעי הבד. וכך מצאת מקום לכל חלקי השמלה בידיעה שניתנה לשיפוט ידי. והיה כי סעיתי, הנחתי את גזרות הנייר בצורה אחרת, עד כי נתיישבה לי שכלת נייר, כמעט מושלמת, על הבד.

כך גם היה עם ציורי הגראפים שלי. הייתי כתחילה בעיגול בראש הדף וכותבת בתוכו „התחלה". מכגו הורד קו כלפי מטה, המחבר את העיגול אל ריבוע, כי הייתי קובעת את הצעד הראשון לפעולה. לצתים הקודמה מקבילית את הריבוע הזה, ובה השתבצה סכקה שהייתי מסיקה או כל דבר אחר בהתאם לנסיבות.

כשם הייתי מסתיכה, צריך כלפי מטה, אל מעין־שאלה. וזה זה מעוין בו שאלתי, מה יכול לקרות אם אנקוט בצעד אותו רשמתי במשפט הפעולה.

ומהמעוין זה התפצלה הדרך לריבועים ומסקנות אחרים.

אם התשובה לשאלה שבשאלה במעוין היתה שלילית — הייתי ממשיכה בריבוע פעולה אחר, כמבו הייתי מהוררת עד כי הגעתי למעגל בו רשמתי „סוף", או שעל המקום הייתי סוגרת את הפרשה על־ידי שרטוט מעגל „סוף".

אם חיובית — הייתי ממלאת ריבועים נוספים עם פעולות נוספות ומסקנות אחרות, ושוב, כשהגעתי למקום, שממנו אין כוחות הדמיון וההגיון שלי יכולים להמשיך הלאה, הייתי מסיימת במעגל „סוף".

כך הייתי מקבלת בסוף החקירה הפרוסה עלי נייר, אולי קצת בהיר, של עיגולים ומשבצות, מרובעים ומעוינים, תבנית החיים שלי.

ראיתי את כל חיי כלוח משבצות ענק בשחור־לבן. הייתי בדעה, שכל בכרה הקורה לי בחיי — ואני משבצת אותו במשבצת זו וזו — קורה כדי שיתקשר למשבצה קודמת — ולמשבצה הבאה. אחרי שכלאו המשבצות, הייתי פותרת את התשבץ. לא האמנתי ב„מק־ריות". האמנתי, כי לכל דבר יש ציווק; לכל מקרה יש תפקיד. לא לחינם הביאני אלוהים עד הנה, הצבירני את כל מדורי הגיהינום. יש ייעוד בחיי, ואינני יודעת מהו כי, פשוט, התשבץ לא מלא. כשימלא — ארע לשם מה נוצרתי ומהי מכרת קיומי.

לא יכולתי, וגם לא רציתי להצדיק את קיומי בתפירה לנשות הכפר, כשם שלא מצאתי לנכון לעשות זאת כאשר עבדתי כתכנתת מחשבים. גם לא קיבלתי את הדעה, שהצדקת הקיום היא עצם הקיום. בלהבי לפלא פונקציה בחיים. ובאין — לא ידעתי. ובאין

(סוף בעמוד 36)

[illegible]

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

גוליוור האנגלי בניו־יורק ✶ פשע בבנקאות הבינלאומית ✶ קסמו של נאבוקוב המוקדם ✶ הצלחתה של „הגברת הזקנה" ✶ הגנראליסימו כותב זכרונות ✶ קומדיה שחורה של מחבר מחזות „כהים" ו„ורודים" ✶ „המשבר" של פאסטרנאק ✶ בחזרה לטוסקאנה של שנות השלושים והארבעים — ולפאריס של שנות העשרים.

אף. אקס. אנדרבי, משורר בריטי וגיבור רומאן ידוע — הקרוי על שמו — של הסופר האנגלי אנתוני ברג'ס, חוזר ומופיע בתוך כפרופסור־אורח בקולג' אשר בעיר ניו־יורק, זאת — ב„הצגה המיכאנית או קיצו של אנדרבי".

מכוער, שעיר, בן 56, עובד אנדרבי על פואימה ארוכה שעניינה הכופר הנוצרי פלאגיוס ונותן הרצאות, לסטודנטים נבערים ואליבים, על־אודות דראמאטורגים ושרים מן התקופה האליזבטאנית. פעם, שזכרונו בוגד בו, הוא ממציא אחד ומבסס באריכות משיריו.

כגוליבר בין היאהואים משוטט אנדרבי בחוצותיה הקטלניים של ניו־יורק חמוש במקל־הרב, מוקיע את שוויון־הנפש והוולגאריות, מגן על האמנות ועל חירות האדם. לפי הצבעתו נעשה סרט מ„דויטשלאנד" נטרפת ביבי של הופקינס — שיר על מות נזירות בסערה — והנה מגיעות לאוזניו ידיעות על נזירות שבריונים מתעללים בהן. אנדרבי, הנקרא להתמודד עם הרשע המסרב להיעקר מן ההבל, כתגרה כלחמה בפמיניסטיות, ביהודיוריסטים, בשחורי־האנקים, בכוכבי הטלוויזיה — כל המפשטנים של תרבותנו הקלוניאליסטית־לשעבר.

הנקל לשער שאיננו משיג הישג כלשהו. שפע כזה של בריחות איננו משפיע על ילידי ניו־יורק — אכן, הוא היה גוזר כרת על הרומאן אילמלא היו בו, בצידו, שנינות וחן כאלה. „הצגה המיכאנית", המבוססת על הוויזיו של ברג'ס עצמו, מבדח עד בלי די — לא רק בגלל הסאטירה שלו, אלא אף בזכות חוש־העיתוי התהיגה שהוגנת השפה האנגלית בדפיו.

★

בין רבי־המכר האנגלו־אמריקניים מוסיף לתפוס מקום מכובד ספרו החדש של בוריס הטפ, „הארלקין" — סיפור־מתח על רקע הבנקאות הבינלאומית. לחסם יצאו ביניכין על סיפורי המשלבים מתח בתיאור היבדים הצליינים של עולם הפוליטיקה הפיננסים.

אנתוני ברג'ס

הרפתקאותיו של הבנקאי השווייצי ג'ורג' הארלקין, השולט בשמונה או עשר לשונות ובכל הנשים הנתקלות בו, אכן שובות את הלב. הוא מנגן יפה למדי על גיטארה ספרדית, ובכל מה שקשור באירוטה־לאריים — אין כמוהו. אבל בפתח הרומאן הוא מוטל אין־אונים בבית־חולים בלוס־אנג'לס.

מופיע בן־הבליעל, באזיל יאנקו, איש־עסקים מיסתורי מצפון ארה"ב, שהחברה שלו חולשת על עבודת המחשבים של הארלקין. מסתבר, שיאנקו וכלי־השרד שלו מנסים „לסדר" את הארלקין ו„להלביש" עליו עלילה מזוהמת, שמעל ב־15 מיליון דולאר בהון החברה שלו עצמו. אך כלום ייתכן להוכיח זאת לקהיליה הבנקאים הבינלאומית? וכה בדבר קשריו הידודים של יאנקו עם כספי הנפט הערביים?

ידידיו של הארלקין, פול דסכונה, נגרף למזימות ולמזימות־נגד בחברת בריונים, סיכורסיטים(?), סוכנים ישראליים חשאיים ושליחים של האף.בי.איי. על־מנת להשתלט על נתח רציני מעצמתו המיכאנית של העולם. הנה שהסיפור נהפך לאבטבי מקר כל של הסגור והדיפלומאטיה. כלום נצעו המסחר והדיפלומאטיה למכשירים בידי הכיהור הפוליטי?

הואיל והטפ הוא רומאנטיקן, מסתדר הכל על הצד היותר טוב, באופן של דבר. זאת אומרת, סבך־העלילה מהיכר, למרות אי־אילו בודות המזורות פה ושם, ורוב הברב־שים הטובים חייב בנות כבאן ואילך. השאלה הלא־נוחות בקשר לטירור, לסחר ולדיפלומאטיה נשארה בעינן. המרבית הלא־נוחה יסודה בכך שהסופר איננו מתייחס אליהן ברצינות. אילו היה מבטו קודר יותר — היה הרומאן שלו טוב יותר.

אבל, כאמור לעיל, „הארלקין" — כמו הרומאנים האחרים של בוריס הטפ — תפס את מקומו הגבוה ברשימת רבי־המכר.

★

טקס קצר נערך בקרן פליט סטריט — רחוב העתונות המהולל של לונדון — ב־1 באפריל כדי לציין את יום השנה המאה להולדתו של אדגאר וואלאס, מחבר ספרי־המתח המפורסם. וואלאס מכר עיתונים באותה קרן־רחוב בהיותו בן 11. כלים, ההליך עם, מבלים לו יד: „הוא ידע עוני ועושר, אך עם מלכים התהלך ולא השה סימה".

★

ולאדימיר נאבוקוב תירגם בעצמו אסופה נוספת של סיפורים קצרים בפרי־עטו — „הקץ לרודנים וסיפורים אחרים" — הד ביקורה צהלה מאוד.

תירגם — כמובן מרוסית, השפה שבה כתב בטרם היה לאחד מגדולי היוצרים בלשון האנגלית בזמננו.

האסופה כוללת 13 סיפורים והיא שובה את הקורא בחבלי קסם — בשל הכוונית, שבכמו בצלמו כליל אצל בעל־המלאכה הגדול של ימינו: כתה, אירוניה דראמאטית, סיפורים כה חיים שהם כמעט מזנקים מעל־גבי הדף. מצבים קומיים הנידמים צחוק בכל פה. היכן יימצאו כאלה עתה, ביצירותיו המפורסמות, רבות־החידה של נאבוקוב?

בסיפורים המתורגמים אותה בצפה עצור־נשימה להיווכח מה יעשה גיבור־הסיפור בשנאתו לרודן שהשתלט על „בולדהיי" ו„הפך את ארצו שופעת פרחי־הבר לגינה" מסבה ענקית, שבה מקדישים תשומת־לב מיוחדת ללפת, לכרוב ולסלק; ובאופן זה (בורודים) את כל השוקת האומה למדרגה של בולמוס לירקות השמנים שבאדמה הטובה". והקורא כמעט דוהר לעבר סוף הסיפור „כעשה ישן־נושן" כדי לגלות מה עלה בסוף המתוה שכרת ארוזין עם השטן.

ולדימיר נאבוקוב

ודאי, כבר בסיפורים אלה אפשר להתחקות על עקבות האובססיות הנאבוקוביות שיקנו לעצמן חזקה ביצירות המאוחרות, ואפילו על המכרה האמנותית שהמחבר הציב לעצמו — להגיס את הרודן באמצעות הכתיבה. בעשותו אותו כרמא לאבכותו, כשם שהליז הרס את האבכות בארץ־מוצאו של הסופר. אבל ההנאה העיקרית המזומנת לקורא מקופלת לא בהתפתחות הצפויה של סיפורי נאבוקוב אלא בסיפורים גופא — בבלוידראכה, בגיבוריס ובהומור שלהם.

★

הסופרת המצליחה ביותר של השנה בארה"ב היא, עד כה, לא — כפי שאפשר היה לשער — אריקה ג'ונג, אלא גברת בריטית בת 84 הכותבת סיפורי־מתח ושמה אגאתה כריסטי. תחרות עזה ניטשה בין בתי־ההוצאה העוסקים בספרי־כיס על יצירתה האחרונה של המחברת, „מסך" — ולבסוף זכתה בה הוצאת „פוקט בוקס" שהבטיחה מיקדמה של 925 אלף דולאר. הואיל והספר בכריכה קשה לא ייצא לשוק עד ה־15 באוקטובר השתא, היו שטענו, כי זהו שיא מבחינת הסכום ששולם בעבור ספר שעדיין לא ראה אור; אולם עובדה היא, כי „יובלי" של מיצ'נר נמכר בעבור מיליון דולאר חודשיים לפני פירסומו הרשמי.

מה שצורר את ההתרות הנמרצת על הזכויות ל„מסך" — ספרה הקודם של הגברת כריסטי, „פתח הגורל", נמכר בעד 280 אלף דולאר — היא הצלחת הסרט „רצח באוריינט אקספרס" המושתת על אחד מספריה. הוצאת „פוקט בוקס" הדרוה ופירסמה את הסיפור מחדש כשהוא צמוד לסרט — ועד כה הודפסו כמיליון עותקים ויותר. הסרט הציג, ככל הנראה, את אגאתה כריסטי ואת הרקיול פוארו, הבלש הבלגי המהולל שלה, לפני קהל חדש לגמרי. ל„מסך" נודע עניין מיוחד בכך שזו שירת־הברבור של פוארו — המו"לים מסרבים לדבר, אך יש רגליים לסברה, כי הגיבור הגוץ, בעל השפם הענקי, שמלך בכיפה ב־41 מספריה של כריסטי, הגיע לקיצו. אגב, את „מסך" כתבה אגאתה כריסטי, לאמיתו של דבר, במחצית שנות הארבעים, והיה בכוונתה — משום שפוארו הולך בספר זה בדרך כל בשר — לעכב את פירסומו עד לאחר מותה, אולם הסרט הפך את הקערה על פיה. ההצלחה היתה גדולה כל־כך שהיא חשבה פעמיים — וחזרה בה.

„מסך" מתרחש בסטיילס, הבצון הכפרי שבו התחוללה „הפרשה המיסתורית בסטיילס", ספרה הראשון של אגאתה כריסטי, שיצא לאור לפני 55 שנים. האם יש סיפור־מתח חדש בבגדי הסופרת? אי־אפשר לדעת. „היא נוהגת שלא לגלות את קלפיה", אומר ביוגראפה מיד, כהוצאת „דוד, מיד" — המו"ל האמריקני הוותיק של כריסטי, החל מספרה הראשון ואילך — ו„כשמגיע כתב־יד, הוא מגיע"...

★

בגיל 91 נפטרה בניו יורק מרי בריימן בילר, משוררת שהיתה למספרת בעלת־שם... אחרי שמלאו לה שנים(?).

הרומאנים שלה, שפורסמו תחת השם איזאבל בולטון, הם „הישנה אני אם ערה?" שיצא ב־1946, „אילן חג־המולד" (1949), „היכלות רבים" (1952), „בסימן האומיצה" (1966) ו„מצרבילת הזמן" (1971).

★

גנראליסימו פראנציסקו פראנקו, שליט ספרד, הוא בן 82, אך הדבר אינו מונע בעדו מלהקדיש זמן וכוח לכתיבת זכרונותיו.

כך נאמר בדברי המו"ל הספרדי מאנואל לארה, שהודיע זאת בימים אלה בעיר סוויליה. לארה עומד בראש בית־ההוצאה „פלאנטה".

„שאיפתי הגדולה ביותר", הכריז לארה, „היא לפרסם את זכרונותיו של הגנראליסימו, הנכתבים עתה והולכים".

★

ז'אן אנואי, המחזאי הצרפתי הידוע, מוכיח כי ליהו לא גס. בעל „המחזות הכהים" ו„המחזות הורודים" כתב מחזה חדש, קצר, שהצגת־הבכורה העולמית שלו נערכה בימים אלה בפאריס בבימוי בתו של המחבר, ניקול.

הביקורת גומרת את ההלל על ה[...] משתתפים ארבעה שחקנים — שו[...] ושני גברים — ושמה „מר בארנ[...] דראמה מיניאטורית, עזה, קומדיה האופייניות לאנואי, ובהיגבה ריש[...] סרוני איננה נופלת במחזותיו הארוכ[ים...] מגלה את צביונו הנוקב של הכותב [...] כוחהם הסתירות של החיים ה[...] ובמורכבותו של האופי האנושי. [...] הוא אילהן, שעצמה את כפפו [...] ואינו מגלה התחשבות יתרה ב[...] מספרת הוא מגלה רק תשומת־ל[ב] לדבריי־ההנופה של הספר והמאוני[...] ומתרכז בהוילת עצמו. עובדת צע[...] במספרה מושכת את עינו. לפתע ההקף־לב והוא מדביק את הנערה [...] כדי גסיסה הוא מכתיב איגרת בעוריו־הענניים.

★

בוריס פאסטרנאק עבר משבר ק[...] שכתב את „דוקטור ז'יוואגו", ה[...] הנחיל לו מוניטין עצומים במערב [...] פרס נובל לספרות, שנבצר ממנו [...] אך עד כה לא ראה אור בברית [...] כך הורך הכרך האחרון של „האנ[ציקלופדיה] הסובייטית הגדולה".

בוריס פסטרנק

הכרך הזה, שהוא ה־19 במניין מקדיש טור וחצי לפאסטרנאק, [...] קטן. הוא מהלל את שירתו. א[...] ל„דוקטור ז'יוואגו" — „בשנות הה[...] פאסטרנאק במשבר חמור. ברומא[ן] ז'יוואגו מוצאים ביטויים של גיש[ה] כלפי המהפכה ורפיון־יידיכ לגבי [...] של חבורה סוציאליסטית בעיצוב[...] פאסטרנאק מת ב־1960, מנגד[...] לערך פאבלו פיקאסו מוקדש ש[...] המאמר על־אודותיו פוסק, כי יצי[רתו] גת סתירות — שאיפה חברתית וביטוי למשבר האמנות המודרנ[...] ניה".

ספרים חדשים עיון ראשון

זכרונות וספרי־זכרון

קורותיו של טייס

ספר זכרונותיו של חבר מושב גבעת־חן, החי בארץ זה יובל שנים. תיאורי אדם ונוף, בגולה ויה של דמויות וכן פרקי־חיים של המחבר. (אלכסנדר קימוח, „חייו הכפולים של דני הטייס", הוצאת „אותפוי", תל־אביב, תשל"ה, בשיתוף עם תנועת המושבים, 260 עמ').

כתבי שרה שנירר

במלאות ארבעים שנה למותה הופיעו שלושה כרכים של כתבי שרה שנירר, ממייסדותיה של תנועת „בית יעקב" לחינוכן של בנות ישראל ברוח הדת המסורתית. הכתבים קובצו ונערכו בידי יהואל דומבגר(?). הידגם וסיגנן מ. צבי („אם בישראל — כתבי שרה שנירר", הוצאת „בנות" בני ברק, תשל"ה, מהדורה מחודשת).

ספר יובל לאיש פורה

במלאות שמונים וחמש שנים למחבר, איש רב מעשים, חלוץ ומגשים, מובא מבחר של מאמריו ונאומיו בשישים שנות פעילותו בארץ־ישראל, בו חומר רב־ענין. (ד"ר יקיר בהרב(?), „דרכי עמי", הוצאת „אריאל", תל־אביב, תשל"ה, 174 עמ').

ספרי שימוש ולימוד

עברית לעם

חוברת לעבודה עצמית לשם הנחלת הלשון, מיועדת למבוגרים הקונים את השפה („עברית לעם", בעריכת ד"ר מרדכי רייך, הוצאת ראובן מס, ירושלים, תשל"ה, 74 עמ').

חוברות למורה לחגים

בסידרת החוברות למורה ולמדריך בנושאי חגים וימי־זיכרון הופיעו החוברות ליום הזכרון לשואה ולגבורה וליום העצמאות. (אפרים שך, „יום הזכרון לשואה ולגבורה", הוצאת המחלקה לחינוך מבוגרים, האגף לתרבות ולאמנות, משרד החינוך והתרבות, ירושלים, תשל"ה, 54 עמ'; אפרים שך, „יום הזכרון לחללי צה"ל / יום העצמאות", עם מדריך מאת שבתאי אפל, הוצאת המחלקה לחינוך מבוגרים, משרד החינוך והתרבות, ירושלים, תשל"ד, 34 עמ').

לקט פירושים וסיפורים

לקט של פרקי אבות, לשימושו של המחנך בצירוף פירושים, סיפורים והערות. (אברהם שאשא(?), „פרקי אבות", הוצאת משרד החינוך והתרבות, המחלקה לחינוך תורני, ירושלים, והוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 440 עמ').

שיחות ותרגילים בעברית

שיחות ותרגילים של העברית לרבדיה, לפי ראשי פרקים של תכנית הלימודים למסיימי בית־הספר העל־יסודי על יסודות הלשון. (ראובן סיון, „העברית לרבדיה", הוצאת המכירות המדעית של האקדמיה ללשון העברית, ירושלים, תשל"ה, 40 עמ', המחיר 1.20 לירות).

קטלוג ספריה קהילתית

קטלוג לדוגמה לספרייה של קהילה יהודית בגולה בימינו: מהדורה נסיונית, המבוססת על ספרים שהופיעו בזמן האחרון ויש להניח שניתן להשיגם בשוק. הרכב הספריה ומדריה הם בסיס לפיתוח ולמחשבה יוצרת. („קטלוג לדוגמה של ספריה קהילתית" בעריכת „ייר" מהה קשן, הספריה היהודית, הוצאת הקונגרס היהודי העולמי — המחלקה לתרבות, ירושלים, תשל"ה, 370 עמ').

קבצים ורבעונים

„קשת" — מרסל פרוסט

חוברת חורף תשל"ה של הרבעון מוקדשת למרסל(?) פרוסט ומובאים בה קטעי תרגום, מסה ומקורות. החוברת נערכה בידי יהושע קנז. („קשת", חוברת 10, חורף תשל"ה, הוצאת „עם הספר", תל־אביב, 200 עמ', המחיר 12 לירות).

מגמות, מס' 2

החוברת השניה לכרך כ"א של הרבעון למדעי ההתנהגות שבעריכת משה ליסק מביאה צרור עיונים בבעיות אקטואליות שונות. החל במוצא ומעמד בישראל, דרך התלמיד מפוך־הסיפתו בקרבן התיוג ועד קבוצה התייחסות ודימוי עצמי פרו פסיכואלי" („מגמות", כרך כ"א, מס' 2, פברואר 1975, הוצאת מכון הנרייטה סאלד, ירושלים, תשל"ה, המחיר 6 לירות).

שבות, 3

החוברת השלישית של „שבות" שבעריכת יהושע א. גלבע מביאה שורה של מאמרי בירור, רשומות ומחקרים בשאלות של יהדות ברית־המועצות ומזרח־אירופה. הבמה מופיעה מטעם המכון לחקר התפוצות והאגודה לחקר תולדות היהודים שליד בית הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג באוניברסיטת תל־אביב. בחוברת עשרה מאמרי[ם] בהיבטים שונים של חיי יהוד[י] בעבר ובהווה, זכרונות, עדויות ו[...] יהדות מזרח־אירופה וכן מדור בי[...] צירים באנגלית.

מוזיאון הארץ

מוזיאון הארץ, תל־אביב — שנת[ון] קובץ מאמרי מחקר בשטחים שב[...] המוזיאונים השונים, הכלולים במה[...] ת"א, דצמבר 1974 — 158 ע' [...] תצלומים.

בין השורו[ת]

✦ שולי לוי פרסמה שירים [...] נות, למהה ספרות כללית באוני[...] פה.

✦ רן ארונוז הוד לפני כשנ[ה] לאחר שהות ארוכה.

האומה

רבעון בהוצאת המסדר ע"ש זאב ז'בוטינסקי

הופיע ונשלח למנויים גליון מס' 43

שמואל כץ, נצחון דיפלומטי או שואה גיאופוליטית ■ יהודה בקארי, „ההפשרה" ■ יצחק ברמן, ברית הנגה עם ארה"ב ■ ג'ורג' ווסטון, האם רומו אנשי הרוח בשנות השלושים? ■ אברהם שיפרין, מחוויותיו של אסיר יהודי ברוסיה הסובייטית ■ ראובן הכט, אל ירושלים (שיר) ■ אברהם הלר, הכירסום בחינוך הציוני ■ אשר א. ריבלין, הספרות המחנכת ■ שלמה ויסבליט, ערכים חינוכיים במשנתו של הרמב"ם ■ משה שטיינר, לבעיית החינוך היהודי־אקדמאי בארה"ב ■ קונטיי צוקובסק על ז'בוטינסקי ובני דורו ■ שמעון רובינשטין, הנסיונות ליישב משחררי הגזודים העבריים ■ תמר סקסון, שני שירים ■ י.מ. גריינץ, דרכו הארוכה של אחרון החשמונאים הביתה ■ יוסף נדבה, כיבוש והתנחלות (ב) ■ ד"ר ישראל קלויזנר, הגאון מוילנה וישוב ארץ ישראל ■ אליהו יונס, הזמר הראשי (סיפור) ■ ר.פ. הס — הקומנדנט מאושוויץ ■ ש. שחריה השמדת יהודי אירופה ומשמעותה לדורות ■ יוסף פרידלנדר, י. מעון, י. ברחיים, י. עמוס; בקורת ספרים.

✶

דמי חתימה לשנה: 30.— ל"י
מחיר חוברת יחידה: 8.— ל"י
בהזמנות נא לפנות לת.ד. 21174 תל־אביב

הופיע

פתחים ב (32)

ציונות תשל"ה • דתות • המשפט העברי • הדים - סקירות

להשיג בקיוסקים או בת.ד. 7295 ירושלים

מעתה - גם בחיפה

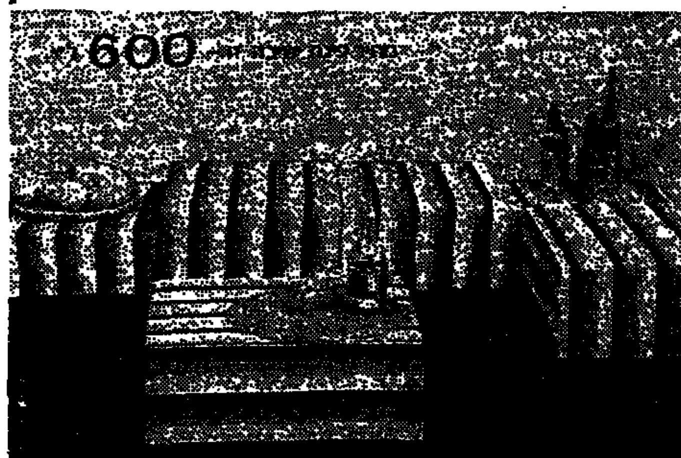

מודלר — רהוט מהולדי סקל־קר — ת"א רח' יורדי הסירה 3 (הירקון 120) טל. 456852 — חיפה דרך הים 17 (מרכז הכרמל) טל. 81314

קיבוץ הזורע מציע למכירה:
1. מכונת כביסה 80 Kg. Speedmaster תוצרת: הולנד Reineveld
2. מסחטה מתוצרת Broadbend JB60 — 30"
פרטים בטלפון 04-993168/9

עירית חיפה — האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט — הגיגות העצמאות תשל"ה בחיפה — קרן הנגב

התערוכה

דוד בן־גוריון - חייו ופעלו

תיפתח במעמד ראש עירית חיפה — ח"כ יוסף אלמוגי

בשבת, ח' באייר תשל"ה, 19 באפריל 1975, בשעה 11.00 בתיאטרון העירוני חיפה — רח' פבזנר 54.

התערוכה תיפתח לקהל הרחב בו ביום בשעה 12.00.

שעות הביקור: כל ימות השבוע בשעות 10.00—19.00 בימי שישי וערבי חג: עד 14.00.

מצלמות מסרטות — אצל פוטו סטריאו ספורט בן יהודה 8 ת"א — יותר זול

ניתוח ובירור של מקרים בטיפול פסיכותרפויטי
„פסיכותרפיה על חם"

השבוע — ראיון עם מנחם בגין — במעריב לנוער

מעוניינת להכיר גבר מקסים?...

אל תהססי! אנחנו נעשה בשבילך את הצעד הראשון!... באופן סודי יעיל ומהימן ובאמצעות המחשב האלקטרוני I.B.M./370
● שלחי לנו כתובתך (בצרוף מעטפה מבוילת), ותקבלי מאתנו חומר הסברה מפורט חינם וללא התחייבות!

אל: אדם וחוה (ישראל), לקידום יחסי אנוש, ת.ד. 4742 ת"א
שמי וכתובתי

הופיע מהמטבח באהבה

יסודות הבישול וסודות האירוח מאת רות סיר[ון]

כשר

„מהמטבח באהבה" מוקדש לנשים האוהבות להגיש אל שולחן נאה ולהתנות מפאוליים מקסימים ... מבחר מתכונים — מן המנה הראשונה ועד הקינוח — משובצים בשפה ברורה ומדויקת ...

ספר זה עשיר בצבעים, בהוראות מפורטות ובאיורים ...

בחרי הספר זה ליד בלבד, מהדורה הבה.

לכבוד ספרית „דבר", ת.ד. 199 תל־אביב

א.נ.,
נא לשלוח אלי את ספר הבישול „מהמטבח באהבה". מצ"ב המחאה ע"ס 7.— ...
מס' ההמחאה .... משוכה על בנק ....
שם .... ת.ז. .... כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

פוצו ליתוס

מאת
א. מאיר

זוסמן, פער ושוויון בהסתדרות, —1939, ההשפעה של האידיאו־ השוויונית והעבודה העברית שכרו של העובד היהודי בא״י, 1974.

...גנב ללבנו החשש, שמא אנו מש־ ...בין מיותר וכסף מבוזבז במחקרים ...אים להוכיח אלא את מה שידוע ...הכי. והנה בא ספרו של ד״ר ...זוסמן על פני ספקנים כמונו, בהראותו ...מוטעית עשויה להיות ההרשמה ...כאשר מציגים לאנשים שחיו ...בימי קום המדינה את השאלה: „האם בתקופת היישוב יותר שוויון בין ...בהסתדרות מאשר כיום?" — לאיזה ...לצפות? תשובתו המפתיעה של ...שלאורך שנות העשרים והשלושים ...פרשיות בין עובדים מקצועיים ל־ ...מקצועיים רבה יותר מאשר במדינת ...ישראל של ימינו.

אנו למדים, לפליאתנו, כי היישוב היהודי הארץ־ישראלי, נמצא אז, ברשימת הארצות התעשייתיות האירופיות, במקום גבוה מאד מבחינת שעור ההפרשיות בשכר. יתרונו של מסגר ארץ־ישראלי על פועל פשוט בענף המתכת היה רב יותר מאשר זה של מסגרים ברשימה מכובדת של ארצות קפיטליסטיות, שכללה את צרפת, ארה״ב, בריטניה וגרמניה. בענף הבניה הרוויח אצלנו ב־1931 טפסן פי שניים וחצי בממוצע מאשר פועל פשוט, בעוד שבבריטניה הצטמצם יתרונו ל־33% ובגרמניה ל־21% בלבד.

עובדות אלה עומדות בניגוד לערך הגבוה שיוחס בהסתדרות העובדים לאידיאל השוויון. זוסמן מתאר את המאמצים שנעשו בראשית ימיה של ההסתדרות כדי לממש את האידיאל הזה, לפחות בחלקו, על ידי הקטנת ההפרשיות בשכר בין עובדים. הסברתו את אי־הצלחתה של המגמה המוצהרת היא פשוטה ומשכנעת: לעבודה בלתי מקצועית בארץ ישראל המנדטורית הוכתב שיעור נמוך על ידי כניסתו של כוח עבודה זול בשוק העבודה, תופעה שבאה עקב רמת ארגונו הנמוכה של הפועל הערבי, רמת חייו הירודה והגמישות הנמוכה, ביחס לשינויים בשכר, של היצע כח עבודתו.

הנסיון לסגור את הסקטור היהודי בפני העובד הערבי הצליח רק בחלקו, מוכיח זוסמן. הוא מראה כי עבודה ערבית היתה מצויה באחוזים לא כבושלים ברוב ענפי המשק היהודי, לרבות ההדשיה, וכביא השפעות נוספות, עקיפות, שגרמו לרמת השכר הירודה של הפועל העברי הבלתי מקצועי. עם אלה אפשר למנות את מחיר המיצרים של הסקטור העברי. באותו כיוון פעלה המדיניות הממשלתית של היעדר הגנה נאותה על התעשיה היהודית הצעירה כפני יבוא מתחרה. כל אלה אילצו את ההסתדרות להסכים לדרגות נמוכות מכפי שנראה לה כהולם את תחתית סולם השכר, מבחינת המינימום ההכרחי לרמת חייו של הפועל היהודי. היו זמנים (היו זמנים!) שמועצות הפועלים אף הסכימו להורדות שכר, מתוך התחשבות במצבם של מפעלים פרטיים.

זוסמן מיטיב להצביע על הרגישות הרבה של ההסתדרות לבעית האבטלה והשלכותיה על העליה. הוא מראה כיצד הביאה דאגה למיתון הלחץ ההסתדרותי להעלאת שכר. יחד עם זאת, השפעתם של כל הגורמים הללו על הפועל המקצועי היתה פחותה. מצבו היה שונה מעיקרו. לא רק שלא העמד בתחרות עם פועלים ערביים, אלא להיפך, אף היה לו ביקוש מסויים בסקטור הערבי. במלים אחרות, ככל שתנאי שוק העבודה פעלו להורדת הדרגות התחתונות בסולם השכר, כן פעלו להעלאת הדרגות הגבוהות; וכך קרה שחרף הכבוד שהיה להסתדרות בקרב השכירים היהודיים, היא לא הצליחה להגן על שכר המינימום, גם לא עלה בידה לממש אידיאלים חברתיים־שיוויוניים בכל הנוגע למידת ההפרשיות בשכר.

מי שמצוי בסוגיות הנדונות אצל זוסמן, מבחינתן ההיסטורית הכלכלית, חייב להודות שלא קל לערער על תזתו שלו. יחד עם זאת הוא מותיר מקום למספר הערות ביקורתיות. ראוי היה שיקדיש מקום להגדרת מושגי הפער והשוויון וסיווגם, כי מהיכרחים של ימי הבראשית של ההסתדרות, ימי קבוצת העבודה בכבישים, הקמת גדוד־העבודה ויסוד חברת העבודה כמתכונת מספר תפיסות שוויוניות, שונות ובדלות בהגדרותיהן ובהשלכותיהן המעשיות. האידיאל הפשטני של „מנות שוות" היווה רק אחת מהן. האחרת היתה זו הגורסת „לכל אחד לפי צרכיו", בעוד שגישה שלישית הדגישה „רמת חיים שווה", ולא שכר שווה. אף שהמחקר הנדון מכיל גיחות שונות כאלה, אין הוא מדגיש במידה מספקת את השפעת נותני הדעות על הולשת עמדתם של הגורמים שחיון בשכר.

שכר שווה היה הנהג הנפוץ בחבורות העבודה של הימים ההם, בראשיתן. עד מהרה הלה, בלחץ תנאי השוק, דיפרנציאציה בין פועלים מקצועיים, שלא לדבר על הבדלים מקבוצה לקבוצה ומאיזור לאיזור, שהיו קיימים למן היום הראשון. אולם לא פחות מהפרשים אלה גרם מתח בין עובדים בריאים חרוצים, שעבדו במשך כל השבוע, לבין עובדים שמסיבות מחלה או מסיבה אחרת, עבדו רק בחלק מהימים. האם העבודה היא המזכה את העובד במנה השווה, או צרכיו הם הקובעים? למצעה מהשלב הראשון של הדיון, לא זכתה גישת המנות השווה לתמיכה כללית, ובתוך אלה שלא גרסו אותה ראוי להזכיר הן את הראשון שבחבורה, דוד בן־גוריון, והן את האידיאולוג השוויוני המובהק, יצחק טבנקין.

השוני בגישות מבחינתן האידיאליסטית הקל על פרגמטיסטים מובהקים כמו דוד רמז להשיג לגיטימציה להפרשיות, ולקרב בכך את שיטת השכר במשק ההסתדרותי לתנאי השוק החיצוניים. כך הוכרעה השאלה בשנת פעולתה השלישית של ההסתדרות. על אף זאת מתקבל במקומות שונים בחיבורו של זוסמן רושם כי ההסתדרות נאבקה במשך כל התקופה ללא הצלחה, בהפרשיות בין עובדים מקצועיים לבלתי מקצועיים. אולם האמת היא שמתוך לנושא המשכורת המשפחתית של העובדים המוסדיים של ההסתדרות קיבלה ההסתדרות את ההפרשיות בעקרון מנוהה במשך כל התקופה שלאחר הועידה השניה ב־1923. לא חסרות אמנם עדויות על ביקורת שהושמעה כנגד פערים בין השכירים, ואין ספק בכך שההסתדרות ניסתה, בהצלחה מוגבלת, להעמיד את שכר הבלתי־מקצועיים על מינימום שהיה גבוה מהממוצע המקובל בשוק — אולם האם באמת פעלה כנגד מאמציהם של בעלי המקצוע לשפר את שכרם? והאם ניתן בכלל לצפות מאיגוד עובדים שיפעל כך?

ביקורת זו אינה תופסת לגבי הפרק המאלף על המשכורת המשפחתית שהונהגה במוסדות ההסתדרות. ניתוחו של זוסמן בדבר הסוגיה המתמודת מהעקרון הוא דוגמה מובהקת בין אידיאולוגיה ומציאות. קריאת הפרשה מעלה הרהורים לגבי הסוגיה הכוללת יותר של גזירות־הלכה פרקטיציוניסטיות שאין הציבור יכול לעמוד בהן. הצביעות, ההתחסדות, ההעלמת־העין מהמציאות, כפי שהתפתחו בנושא זה, מעוררות שוב את השאלה: האם לא מוטב להציב מראש מטרות צנועות יותר, הולמות יותר את טבע האדם, שתהיינה יחד עם זאת תואמות את תודעתו המוסרית ומקדמות את מטרות החברה?

האם אין זה עדיף לעשות את הפשרות מראש, בעת קביעת ההלכה, ולמנוע פער גדל והולך בביצועה? האמנם ראוי לפרנס את אהבתם העצמית ודקנותם של מנהיגי ציבור על ידי חלוקת־ראווה כזאת?

הטענה העיקרית שניתן להעלות, לעניות דעתנו, כנגד הדימונסטרציה של התיזה המרכזית של זוסמן, נוגעת בהשוואה שהוא עורך עם החברה הישראלית של ימינו. אלה מתעלמות ממציאותה של מערכת־שכר סמויה במקביל למערכת הגלויה. זוהי תופעה שבפיתוחה ראשיה ישראל לתבוע את כתר אליפות העולם. משקל יחסי גדול ל„הכנסות מהצד", שעות נוספות, פרמיות ושאר צורות השתכרות שהלים עליהן שיעורי־מס מופחתים, השלומים־בעין הקשורים בתפקיד והחזר הוצאות שלא נעשו, הטבות בתחום התנאים הסוציאליים המסתכמות לעתים בסכום העולה על המשכורת הבסיסית — כל אלה הם מקור לפערים בין עובדים שלשכרם צמודים סוגי ההטבות והעובדים בדרגות

ביקורת

הנמוכות שהזכויות הצמודות אליהם מצומצמות ביותר. מקור אחר של פערים נגרם על ידי האינפלציה המתמדת והתלולה. יש שהעובדים בתעשיות נפגעים יותר מאחרים, בשל שיעורי התייקרות הפוגעים יותר בסל הצריכה שלהם ולעומתם מצויים עובדים בתקרה, שבחשבון סופי אף נהנים מאוד מהאינפלציה, משום ששכרם הגבוה איפשר להם לחסוך, והסכונותיהם שהושקעו במקרקעין, למשל, הפניקו להם רווחי הון יפים.

כל מושג ההכנסה עובר מזה 20 שנה רוויזיה, בעיקר על ידי התיאורטיקנים של הרווחה, ורוויזיה זו מזהירה מפני השוואות בין תקופתיות במונחים הסטאטיסטיים המקובלים, לאור השינויים שחלו בדפוסי ההכנסה, בכיוחד בהשפעת העליה שחלה בשיעורי המיסוי כאן מלחמת העולם השניה. אף על פי כן אין אנו מוצאים את ההסתייגויות הדרושות כאשר מביא לנו זוסמן השוואות בין־תקופתיות. מהן יוצא כביכול שחברת השכירים של ימינו הינה שוויונית יותר מזו של תקופת היישוב. לטענה כזו דרוש ביסוס רב יותר, וספק אם היא נכונה. לכן נראה לנו כי אילו הסתפק זוסמן בהוכחה כי החברה ההסתדרותית היתה פחות שוויונית כפי שמקובל בדרך כלל לחשוב — היתה תרומתו להכרת עצמנו ותולדותינו רבה יותר. ככל שהוסיף — גרע. מכל מקום, שבכל הנוגע לחומר ההיסטורי, נעשתה כאן מלאכת מחשבת, המבוססת על דוקומנטציה מקיפה ומגוונה המוצגת בהרצאת דברים בהירה ובעמיקה.

...חקרים ...הדות ...זרח

מאת
יוחנן ארנון

„רשימת הישובים היהודיים ב־... ובמגרב בימי פריחתה של ...מפריה העות'מאנית". ערוכה בידי ...קניאל בסיוע י. איילון. רמת־גן, ...אוניברסיטת בר־אילן, תשל״ג, 272 (מפתחות, סדרת עזרי־מחקר, א')

„מזרח ומערב" — קובץ מח־...ים בתולדות היהודים במזרח ובמ־... א', ערוך בידי ח״ז הירשברג ...בהשתתפות א. בשן. רמת־גן, אוניבר־סיטת בר־אילן, תשל״ד. XXI + 331 ...102.

ראובן קאשאני, יהודי אפגניסטן, ...לים. תדפיס מתוך „בתפוצות הג־... מס׳ 69—70, קיץ תשל״ד, עמ׳ 102.

...שמענו על מחקר בקנה־מידה גדול, ...באוניברסיטת בר־אילן — מחקר ...אף במחשב על מנת לדלות מתוך ספרות השו״ת (שאלות ותשובות) מידע היסטורי לגבי יהדות המזרח.

בעבודת נמלים של חוקרים צעירים הוכנו ראשית כל מפתחות לכששים ספרי שו״ת. על סמך חומר זה עובדה אחר כך „רשימת הישובים היהודיים במזרח ובמגרב בימי פריחתה של האימפריה העות'מאנית". זוהי החוברת הראשונה בסדרה של „עזרי־מחקר". כפי שמציין עורכה, יהושע קניאל, בדברי ההסבר שלו, „מפתח זה, אם כי הינו בעל חשיבות עצמית, עקב יכולתו להצביע על פיזור הקהילות היהודית ועל מוקדי הפעילות הרבניים, הרי לכשעצמו אינו הנושא את עצמו ועיקרו מיועד לשמש עזר לחוקר, לתלמיד, לסטודנט ולמשכיל המבקשים לעמוד על תולדותיה של קהילות ישראל במזרח".

פרופ׳ ח״ז הירשברג עומד במבוא על תודעת חשיבותם של תולדותינו בארצות המזרח (החל מימי עלייתם של התורכים העות׳מאנים לשלטון), הכובשת לה את מקומה בהיסטוריוגרפיה של העם היהודי בצעדים איטים ביותר. „אבל אין בכוחה של תודעה בהוגנות המחקר על תקופה זו", הוא אומר, „לחפות על העבודה עצמה, וברור שאת הפיגור במחקר זה אי־אפשר להדביק בזמן קצר". יש איפוא לברך על כך שכריס נעשה דבר מה בשטח מוזנח זה.

הקובץ או המפתח הזה כולל: א) רשימת הקיצורים, ספרים ומחברים; ב) מפתח עברי של שמות הישובים לפי סדר א״ב, כפי שהם נזכרים בספרי השו״ת ולצידם שמות הישובים בלועזית כפי שהם מובאים ברשימת המקומות והמקורות; ג) רשימת המקומות והמקורות (לפי סדר א״ב לועזי). רשימה זו היא עיקרו של המפתח. עקב התעתיק העברי השונה של שמות הישובים במקורות, החולם לסדר רשימה זו בלועזית, כפי ששמות הישובים מופיעים במפתח שלפיו אותר וזוהו. במפתח זה דוכזו גם כל השמות השונים של ישוב אחד, כגון: Alexandria: אלכסנדריאה, אכסנדריה, (נדמה לי שחסר: אכסנדריאה), אלכסנדריה, אלכסנדריאה, אליסנדריאה. בא אמנם, אחרי שמות הישובים, הארץ והמיקום הגיאוגרפי, באים כל המקורות בסדר כרונולוגי. הסימון בתוך כל מקור הוא בדרך כלל לפי סדר השאלות או הסימנים. על סמך כל המידע הרב צוירה מפה מאירת־עינים של האוכלוסיה היהודית במזרח ובמגרב במאה הט״ו—הי״ט.

ברור שלא הושגה שלמות — כפי שמודים העורכים — ויתגלו עוד ישובים יהודים באותה התקופה. העורכים גם מציינים שזה שנים מספר מכינים בחו״ל מחקר בתחום זה. טוב עשו החוקרים הצעירים שלנו, שלא ישבו בחיבוק ידיים להמתין לגאולה שתבוא מחו״ל. ברור שהמפתח שבידינו יחבשׁ מקור נאמן לדליית ידיעות עבור מחקרים נוספים בתחומים רבים ושונים. יש לקוות שהוא יופיע בדפוס, אחרי השלמה הגונה נאותה, כי צורתו הזמנית (סטנסיל) אינה מקילה על הקורא.

★

פרי אחר של המחקר הנ״ל הוא הקובץ „מזרח ומערב" (אגב שם שאול מכ״ע שהופיע בוינה וברלין בין השנים 1894—1899 ושהיה מוקדש למדעי היהדות ולספרות עברית). זהו הספר השלישי של סדרה בשם „מקורות ומחקרים בתולדות היהודים במזרח ובמגרב", גם היא בעריכתו של החוקר הוותיק ח״ז הירשברג, בעל הזכויות הרבות בחקר יהדות המזרח.

פותחת את הקובץ מסתו הפרוגרמטית המעניינת של ח״ז הירשברג „בין מזרח למערב", הסוקרת את תולדות המפגש בין ארבע קבוצות בחברה היהודית המהווה רקע היסטורי־חברתי למחקרים המתפרסמים בקובץ. מסה זו, שהמשכה יבוא כמובטח בקובץ הבא, היא מקיפה ומאלפת, הסריים, כמדומה, פרטים על אישים ופרטים ביבליוגרפיים על ספרים המוזכרים בה. אם קובץ זה אינו מיועד לחוקרים בלבד, אלא גם לסטודנטים ולקורא המשכיל, אין להסתפק בשמות של אישים (כגון אליהו בשייצ, אחד הסופרים הקראים הנבבים בקושטא (עמ׳ 30). יתכן כמובן, שהערות נוספות יבואו בסוף המסה, שלע״ע אינה לפנינו.

מנחם ויינשטיין כותב במאמרו על הרציפות ההיסטורית של הקהילות היהודיות באלג׳יריה. עיקר דבריו מוקדשים למפגש בין הגולים מספרד ומאירופה לבין שרידי הישוב היהודי הותיק. בואם של פליטי ספרד גרם להיכנסם על רקע של הבדלי מנהגים. הריב״ש (ר׳ יצחק בן ששת) ור׳ יצחק בראשתורק דחו חלק מן המנהגים בתקופת כיון שהתבססו על חוסר ידיעה בהלכה. לעומתם היה הרשב״ץ (ר׳ שמעון בן צמח דוראן) מתון יותר. הפגישה בין ותיקים וספרדים לא הביא לביטולן ולמיזוגן של הקהילות הנפרדות — רק במחצית השניה של המאה הי״ט בצלמו ההבדלים; ויוחדון של הקהילות הותיקות הסתיים.

בנושא דומה דנים מאמריהם של שלמה שפיצר ולאה בורנשטיין, הבודקים את היחסים בין אשכנזים וספרדים בחצי האי הבלקאני במאות הט״ו עד הי״ט. ששפיצר דן באזור חצי האי הבלקאני ובורנשטיין מרחיבה את התחום על כל האימפריה העות׳מאנית (חוץ מן המגרב) וכוללת על כן את צפת, ירושלים וחברון.

אליעזר בשן מתאר את תופש המסר. ממנו נהגו יהודי תורכיה והטלת מסים ומכסים על סוחרי־חוץ היהודיים, עקב שינוי היחס של היהודים התושבים כלפי אחיהם „ארחי פרחי" או „החיצוניים", כלומר תושבי מדינות אחרות או אורחי עיים אחרות בתורכיה. רוב החכמים התנגדו להטלת מסים על סוחרי־חוץ; וזאת מתוך באמנות לאינטרסים של הממשלה התורכית, שהעניקה ליהודים מקלט ושלא ראתה בעין יפה הגבלות על המסחר בכלל. לדעת אחרים היו היהודים המקומיים זקוקים להגנה ע״י מסים „לתיקון העתות והתמסדיות". מתאר גם השימוש שנעשה בכספי ה„גאבילה" (המסים) כגון פדיון שבויים, חינוך וכו׳. עם ירידת האימפריה והחרפת המצב הכלכלי השתנו הן גישתה של הממשלה והן גישתם של החכמים בענין זה.

יעקב גלר בודק את קיומם הכלכלי של הישיבות והת״ת בקיסרות. מאמרו קשור במאמר הקודם בענין הגאבילה הנ״ל. מסקנותיו הן: למרות ריבוי מסורות לא הספיקו ההכנסות לכיסוי הוצאות המוסדות; אך חרף הקשיים התבלטה התקופה בריבוי הנדבנים והתורמים למיניהם.

במאמרה השני של לאה בורנשטיין מתואר מבנה הרבנות באימפריה, מקומו של החכם בקהל, השפעת הסמיכה האשכנזית על הספרדים, בית־הכנסת כמרכז פעילותו של החכם, מינוי דיינים וחכמים, סגולותיהם, גילום ועוד. בין מסקנות המחברת: השלטונות לא התערבו במינוי חכמים או בהדחתם מתפקידם, וכאשר עשו זאת, נבע הדבר מדרישת גורמים יהודיים. שינויים ממשיים במוסד הרבנות מתהווים בעיקר במחצית השניה של המאה הי״ט עקב ירידתה של האימפריה, שהשפיעה כאמור גם על מצבם של היהודים.

חריג מבחינת התקופה הנידונה בקובץ (המאות ט״ו — י״ט) ומבחינת החומר עליו הוא מבוסס, הוא מאמרו של יצחק אבוהב „פרק בתולדות האמנציפציה של יהודי תוניסיה". נידונה כאן הקמתו של בית כנסת גדול בסגנון אירופי על רקע תולדות יהודי תוניסיה. המעניין הוא שהמחבר מסתמך על עדותו של היסטוריון ערבי — אבן אבי אל־ציאף — המתייחס בחיוב רב לשוויון היהודים ומנסה להצדיקו ולמצוא לו סימוכין דווקא באסלאם ובמסורות שלו. מצורפים למאמר זה מפה של תוניס היהודית, תמונות אישים ובתי־כנסיות, ותעודה בערבית־יהודית תוניסאית בצירוף תרגום עברי, ואריכון קצר, ורשימת בתי הכנסיות בתוניס. (שכונה יהודית).

כפי שצויין בפתח דבר, נכללו בקובץ גם שני מאמרים, החורגים במידת־מה מהתוכנית הכללית, והם: „תקנות ו,מעין תקנות" בתקופת הגאונים" לאברהם באר׳ ו„פרשנות תקנות הקהל בתשובות הרשד״ם" מאת אהרן גמדר. באר׳ מציע לבדוק מחדש מספר הלכות, שיש בהן מן „היסוד התקנתי". לימותן היסודי יש בו לתת תמונה נכונה יותר על פעולתם של הגאונים כמנהיגים רוחניים הערים לבעיות שהזמן גרמן. גמדר בודק את תקנות הקהל בתשובות ר׳ שמואל ברבי משה די־מדינה וכללי פרשנות שונים. אגב דיון [illegible] גם השוואה של התקנות עם המשפט הישראלי והאנגלי.

הקובץ הוא מגוון מבחינת הנושאים אף שרובו הוכנו מוקדש לאיזור ולתקופה מסויימים והוא מסתמך על חומר אחיד. לעתם של המאמרים [.] עריכתם איננה זהה, והוא הדין לגבי הערות והציטוט. במאמרו של א. בשן מצאתי כ״ייעור חשוב, שכל קורא שאינו יודע בעל פה מיהם הרשב״ש, הרדב״ז וכו׳ עשוי להפיק ממנו תועלת רבה: רשימת המקורות שהזכרו במאמר. מן הראוי היה לחבר רשימה כזו עבור הקובץ כולו. מספר שגיאות הדפוס שמצאתי בקובץ — בעיקר בשפות לועזיות — אינו חורג מן המקובל, לצערי, בימינו. מן הצדק הוא להתחשב בעובדה שחלק מן המחברים היו מגויסים במלחמת יום הכיפורים ולא היה הסיפק בידם לקרוא את ההגהות האחרונות. אדרבא, יש לברך על כך שהתקופה הזדונית של שונאינו לא גרמה לביטול תורה.

אפשר לצפות בענין להמשך המחקר בתולדות יהדות המזרח ולקוות שצוותי החוקרים העוסקים בתחום הזה במוסדות שונים בארץ יפרו זה את זה ויגרמו לצמצום הפיגור בחקר הנושא החשוב הזה לכולנו.

מאמרו של העתונאי הוותיק ראובן קשאני „יהודי אפגניסטן" נתפרסם קודם בכתב־העת „בתפוצות הגולה" והנה להופיע כתדפיס. דומה שמצא מאמרו של יצחק בן־צבי (בספרו „נדחי ישראל" מהד׳ תשכ״ה, עמ׳ 143 — 157) לא נכתב מאמר מקיף על יהדות אפגניסטן. קשאני מתאר בקווים מעטים את הרקע ההיסטורי ומדווח על תגליות המסייעות לענין קביעת ישוב יהודי באזור. בחלקו השני של מאמרו מרחיב המחבר את הדיבור על חיי היום־יום של יהודי ארץ זו, מנהגיהם, שירתם, כיסופיהם לארץ־ישראל ועלייתם ואף לחימתם בשורות המחתרות. בעיקר מצויין כאן יעקב רז, גבור האצ״ל, שדמותו הונצחה על ידי המשורר אורי צבי גרינברג בשיר „אגדת יעקב רז".

רצוי היה לתת לראובן קשאני הזדמנות להרחיב את היריעה, לקבץ את מאמריו על עדה מפוארת זו ולהציב לה זכר בספר מיוחד.

...בן־גוריון ...צח ...לוזורוב

מאת
יהודה ארז

...ת מאמרו של י. אחימאיר „מצביע ... לנביא עם („מעריב", 7.2.75)

שבח מר יוסף אחימאיר, על מאמר שלו „מנביא־מעבד למנהיג־עם" על ספריו של בן־גוריון, „זכרונות", כרך ג׳, ו„ממעמד לעם", שהופיעו ...ם־השנה לפטירתו. נראה שקרא ...ין ולא הסתפק ברפרוף שטחי, אך מלכתחילה חיפש בספרים האלה ...אימת, והיא — פרשת רצח ארלו־... סיפורו, הוא גם כתב ב־1972 אל ... ושאלו אם הוא מוסיף להאמין ... שרוצחי ארלוזורוב היו סטבסקי ... ותשובתו של בן־גוריון איכזבה ...ן ספק, כי בשביל י. אחימאיר ...שאל את בן־גוריון היתה חשובה ...ין אביו היה רכם של אלה שנחשדו ...ארלוזורוב. אבל דווקא דבר זה חייב ...דוק כל פסוק וכל רמז הקשורים ...רצח, והבל שלא עשה כך.

...הג בשיטה שאותה יחס, במאמרו, ...: „שלמי מתוך כרך אגרות בן־... גלגרמה שהוא מגדירה כ„התשובה ... אף שאין בה אלא פסוק אחד — ... לקיים גירסה ראשונית של הציו־ ...ויזיוניסטים, שתלתה את קולר ה„דר־... של בן־גוריון. ואלה דבריו על „...שש מלים הכיל מברקו ההפול של ...„לחברים, בליג על כאבנו ואל ...ומה כי הדהמה של פרשת רצח ...ב נפתחה במברק זה — ובמיוחד ...מלים האחרונות. לא בלי צדק טענה ...הרביזיוניסטית — ז׳בוטינסקי ב־ — כי במברק זה ניתנה גושפנקא ...הדם; שהרי מכלל לאו אתה שומע ...נבו, אל נקמי — אמרו זהו — רמז ...ן למי הוא מיחס את הדבר. כלומר, זה רצח פליטי האשמים בו חברי המפלגה היריבה".

אלה דברי י. אחימאיר על המברק — אך צר שמתעלם הוא ממקומה אותיים באגרות, המוכיחים שלא מהמברק הזה נפתחה הדעה — ולא מווארשה, שם ישב בן־גוריון מ־11 באפריל 1933, יצא החשד כי יד יהודים ברצח — אלא ממקום ההרגשות המאורע הטראגי, שזעזע את הישוב בארץ ואת כל תפוצות הגולה, מתל־אביב.

אפשר בהחלט לפקפק במהימנות הגירסה, שיד יהודים היתה ברצח ארלוזורוב, ועם זאת להבין את הנסיבות שהביאו ציבורי־אנשים להאמין בגירסה הזאת בלי להשוד בהם כי בכוונה זדונית העלילו על חפים מפשע, כדי לזכות בתוספת קולות בבחירות. כשהו קום לרצח. העתונות הרביזיוניסטית ניהלה הסתה פרועה נגד „צול־והדרבי" (הכתיב של שמו של ארלוזורוב בעתונות הרביזיוניסטית בארץ) והאשימה אותו בבגידה, במכירת ענין העם היהודי וכבודו בעד בצע כסף. דברים כאלה נדפסו בעתונות הרביזיוניסטית גם ביום הירצחו. הרביזיוניסטים עצמם נבהלו, ומיד לאחר הרצח רצו לקומקים לאסוף את גליונות העתון שבהם נדפסו הדברים: הם כתבו כך, כנראה, משום שהאמינו בתום לבם כי אמנם נכונים דבריהם (דברים שנתבדו כליכך עם פרסום „יומן ירושלים" לארלוזורוב, כפי שכותב יוסף אחימאיר עצמו). וכדוע יקעו אנשים שאף הם האמינו — האמינו בתום לב בגירסה אחרת, שנתקבלה על דעתם באווירת ה„אטוגותי" של ימי־הסירוק שהשתלטה בארץ. כאמור, בן־גוריון לא היה אז בארץ. הוא יצא ממנה עוד בחודש מארס וחזר אליה רק באוקטובר.

לפי מכתבו של בן־גוריון אל פולה רעייתו, מיום 26.6, נודע לו דבר הרצח למחרת היום, כשהגיע לפנות ערב לוילנה. הוא לא נשאר שם להרצאתו, אלא אץ לוארשה ברכבת הלילה, לפני שהשמיע בפומבי דבר כלשהו על המאורע הטראגי. אבל הרביזיוניסטים הקדימו בהכנותיהם להתקיף את בן־גוריון. במכתב הנ״ל הוא כותב: „כשנודעתי מהחברים הם סיפרו לי שעוד לפני בואי לוילנה הודיעה להם המשטרה שלפי הידיעות שבידיה מתכוננים להתנפל עלי, ואמנם, על־יד המלון עמדו שלושה שוטרים להגן עלי" (אגרות, כרך ג׳, עמוד 317).

מחר ולא מובן הדבר, שלבן־גוריון לא היתה במשך זמן רב שום אינפורמציה על המתרחש בארץ מסביב לרצח, חוץ לדיעותיו העגרצות. במברק מיום 20.6.33 לתל־אביב הוא כותב:

„לא אסלח לכם חוסר טלגרמות מיוחדות ויקירות על מהלך חיפושי הרוצחים, שמותיהם, שייכותם המפלגתית וכל שאר הפרטים החשובים", (שם, עמוד 314).

ובמכתבו אל אליהו גולומב מיום 9.8.33 — שבעה שבועות לאחר הרצח — הוא כותב: „אתה כותב שכשהגה קצת שרוקא עכשיו אתה שולח לי מכתב. ואמנם משונה, אבל לא קצת אלא הרבה, ולא זאת שאתה כותב לי עכשיו, אלא שכל הזמן לא כתבת לי. המלים העגומות ששלחת לי פעם בסודי סודות — ידעתי אותם ביתר פירוט מהמכתבים שנדפסו ב„היינט" וב„מאמענט" [שני יומונים באידיש שהופיעו בוארשה — י.א.]. עד אתמול חשבתי שהיה לך יסוד מספיק להעלים מפני את הידיעות שהיו בידך — ולא הרהרתי כל הזמן אחרי מידותיך. אולם אתמול נתברר לי שעשיתי משגה כבד" (שם, ע׳ 348).

לאמור, אם נרקמו אי שם ועל־ידי מישהו מזימות להעליל על חפים מפשע לשם רווחים פוליטיים בבחירות לקונגרס הציוני הי״ח — כפי שנרמז במאמרו של אחימאיר — הרי לא היה לבן־גוריון חלק כלשהו בזה.

בהתעלמו מעובדה זו, וכדי לחזק את הרמז, מביא מר אחימאיר קטע מרשימה „בן־גוריון כותב אוטוביוגרפיה" שכתב זאב צחור (נדפסה ב„קשת"), אותו מציג אחימאיר כ„מי שבשנים 1970—1973 עבד עם בן־גוריון וסייע לו בהכנת זכרונותיו לדפוס", אף מעיד עליו שהוא „אדם אובייקטיבי" — כלומר אפשר לסמוך עליו יותר מאשר על אחרים. [אגב, שנות 1970—1973 אלה כוללות את הזמן שמר צחור עבר כמזכיר בשדה־בוקר, כשבשנתיים האחרונות היה דב״ג רוב הזמן מחוץ לשדה־בוקר, בגלל מחלות שתקפוהו]. ואלה הדברים שהוא מצטט מהרשימה:

„מבחינה אישית היה הרצח מיפנה מכריע בביוגרפיה של בן־גוריון. מכאן ואילך מתחיל זינוקו הפוליטי, ומעסקן של איגוד מקצועי נעשה בן־גוריון, פתאום, אישיות ראשונה במעלה בתנועה הציונית".

ולזה מוסיף אחימאיר:

„אולי זה מסביר את אטימות לבו של בן־גוריון בפרשה זו עד יומו האחרון".

איני סבור שמישהו „שעבד עם בן־גוריון" — ובלי לפרש מה עבד, וכיצד עבד, ומה היו היחסים בינו ובין בן־גוריון — חזקה עליו שכל דבריו ומחשבותיו על בן־גוריון הם שקולים ונכונים והם בגדר אמת צרופה. גם כוונה טהורה להיות אובייקטיבי אינה תריס בפני סילוף האמת ה„אובייקטיבית". לדעתי, יש בקטע הזה של זאב צחור דברים חמורים מאד. ואני בטוח שאם יקרא את דבריו עוד פעם יוכח שהוא הרשה לעצמו לכתוב דברים שאין להם אחיזה. כי על יסוד מה הוא קובע כי „רצח ארלוזורוב היה מפנה בביוגרפיה של בן־גוריון ז״ל" ומה משמעותה של המלה „פתאום"? כלום היה דב״ג לפני־כן איזה פונקציונר ב„טרייד־יוניון" של פועלי ארץ־ישראל שאין לו אלא הגנה פרופסיונלית של הפועל? והרי לא היה עוד ארגון ציוני כמו ההסתדרות, שהודרכה שנים רבות על־ידי דב״ג הן בשטח הרעיוני והן בשטח הארגוני, והיא כולה להם להגשמה ציונית?

דב״ג הוא שכתב: „ההסתדרות איננה איגוד מקצועי, היא איננה מפלגה פוליטית, היא איננה חברה קואופרטיבית, היא גם לא התאחדות לשם עזרה הדדית, אם כי היא עוסקת בכל העניינים: גם בפעולה מקצועית, גם בפעולה פוליטית וקואופרטיבית, גם בעזרה הדדית; אבל היא משהו יותר מזה. ההסתדרות היא בריית של מקימי מולדת, מיסדי מדינה, מחדשי אומה, בוני משק, יוצרי תרבות, מתקני חברה". הדברים אלה, ורבים אחרים בתוכן זה, אמר עוד לפני קום המדינה. וההסתדרות לא היתה מעולם יצירה נבדלת מהתנועה הציונית, היא היתה הזרוע החזקה ביותר התנועה תמיד של חולמי הגאולה ומכשירה על־ידי היחלצות לכל מערכותיה.

באשר לפעילותו של דב״ג במסגרת ההסתדרות הציונית — כלום היה שם מקטולי הקנים? הרי משנת 1920 היה קולו נשמע בכל כינוס עולמי ציוני. ומר י. אחימאיר שסקר במאמרו גם הספר „ממעמד לעם", הרצוף כולו פרקים וקטעים לרוב על המשימות ההולדציה של ההסתדרות בהגשמת הציונות, יכול היה ללמוד ממנו על השקפותיו של דב״ג ועל תפקידו המיוחד כאדריכלה ומנהיגה של ההסתדרות — מה ראה להסתמך על העדות ה„אובייקטיבית" של זאב צחור, שהיא מופרכת כולה גם בעיתוי „הזינוק הפוליטי" של דב״ג? לשם כך די לקרוא באגרות בן־גוריון כרך ג׳. בכתבו לפולה מיום 20.7.31, נאמר: „מפלגתנו וגם מפלגות אחרות רצו שאני אבוא להנהלה. איני יודע מה. דעתך, אולם עבודתי בהסתדרות המצב בהסתדרות מגע ואת" (שם, עמ׳ 202). והדבר הזה לא היה בגדר סוד. דובר על כך בסיעת העבודה בקונגרס הציוני הי״ז וכן בקולוארים שלו. בן־גוריון יכול היה על נקלה להתחיל את „הזינוק הפוליטי" שלו כשנתיים לפני רצח ארלוזורוב ולא היה לו צורך כלל לחכות לגל הצבור שלאחר רצח ארלוזורוב שיעלה אותו „פתאום" לכס הראש של ראשות ההנהגה הציונית.

גם בקונגרס הי״ח ב־1933 גילה בן־גוריון התנגדות נמרצת לבחירתו כיושב־ראש ההנהלה הציונית ובקושי הסכים להיכנס להנהלה, בתנאי שלא יקבל על עצמו שום תיק. (ראה קטעי מכתביו אל אליהו גולומב ואל פולה בעינת הקונגרס הי״ח, וכן בעמוד 401 — האחרון בספר). בן־גוריון לא „זינק" איפוא למשרתו הרמה; הוא צעד אליה במשך שנים רבות של עמל ציוני מפרך, וארבע שנים — מהקונגרס הציוני הי״ז ועד הקונגרס הי״ט — אף צעד צעדיו.

ואשר להשפעת רצח ארלוזורוב על תוצאות הבחירות, מן הראוי להביא קטע ממכתבו של בן־גוריון אל אליהו גולומב מיום 9.8.1933 בו נאמר: „לדעתי, זכה ז׳בוטינסקי בעשרים אלף קולות נוספים הודות לרצח והעמדת פני גזל ונעלב" (שם, ע׳ 384). ב״ג שריכז את מלחמת הבחירות בפולין ידע יותר מכל איש אחר על הלכי־הרוח בציבוריות הציונית בפולין. הוא ידע פרטי פרטים לא רק על הנעשה במרכזים הגדולים אלא גם בעיירות, כפי שניתן ללמוד מהמכתבים הרבים בקשר למלחמת הבחירות. ועוד, הדברים נאמרו לא במאמר פולמוסי, אלא במכתב פרטי לחבר, כשלא יכול להיות לכותב ענין למסור דברים שאינם נכונים. רצח ארלוזורוב לא הזניק איפוא את דב״ג אלא אולי רק הוליש את „הזינוק הפוליטי".

וכאן ארשה לעצמי לצטט פסוק ממכתבי אל זאב צחור, שהמציא לי תדפיס רשימתו ב„קשת" בתוספת מכתב בו כתב „לכל אורך כתיבתי [של הרשימה — י.א.] ראיתי אותך לנגד עיני כשופט". בתשובה לו כתבתי: „אני מתפלא עליך שלא רעדה ידך בכתיבת דבריך אותם ציטט י. אחימאיר במאמרו ב„מעריב". ולא פחות מזה אני מתפלא על מר אחימאיר, שכתיבתו קורקטית והגונה, שמצא לו אסמכתא בדברים הבלתי־אחראיים של זאב צחור.

וארשה לעצמי עוד שתי הערות עובדתיות לדברי מר אחימאיר:

1) על הספר „ממעמד לעם", שהוא אוסף דברים שכתב דב״ג בשנות 1915—1933, הוא כותב:

„הכותב והנואם הוא מזכירה הכללי של הסתדרות העובדים, החוזר ומדגיש שלפועל העברי בארץ יש שליחות מיוחדת בהגשמת הציונות, ויחד עם זה כבר מעורר את המחלוקת הקשה עם תנועות ומפלגות ציוניות, שמתנגדות לדרכה של תנועת הפועלים; בראש היריבים הפוליטיים המותקפים — הרביזיוניסטים, כמובן".

ודאי אפתיע את מר אחימאיר אם אומר לו כי ב־262 עמודי הספר לא נזכרים הרביזיוניסטים אלא פעמיים, פעם במרומז, בנאומו בקונגרס העולמי של ארץ־ישראל העובדת בסוף ספטמבר 1930. בו אמר על הרביזיוניסטים „התיאולוגיה הפוליטית המחודשת של העולם מפראג אינה אלא סימן של התנוונות ועקרות באציונליסטית" — („ממעמד לעם", מהדורה חדשה, עמ׳ 213 — העולם מפראג — רמז לועידה העולמית של הרביזיוניסטים שנתקיימה באותו זמן בפראג, שהביאה להקמת „ארגון עובדי הצוהר וביתרי"). ופעם במפורש (שם, בעמוד 222), בהרצאתו על „המפלגות בציונות ותנועת הפועלים" — הקדיש פסוקים מעטים (כעשר שורות בסך־הכל) לרביזיוניסטים המסתפים בשורות התנועה שלהם איבה לתנועת הפועלים ומתנ־

קוראים מגיבים

כים אותה לנתינת יד לצודריה, ומביע תקוה כי הפועל הרביזיוניסטי ילמד במשך הזמן כי תנועת הפועלים הארצישראלית היא המשענת הנאמנה ביותר לתנועה הציונית והוא ילך בעקבות הפועל המזרחי לקראת קשרי סולידריות עם תנועת־העבודה הציונית. בספר הזה לא רק שאין הרביזיוניסטים בראש היריבים הפוליטיים אלא שלא מוקדשת להם כמעט שום תשומת־לב. מלהבתו של בן־גוריון הופנתה כולה נגד הציונות הבעל־ביתית מסוגם של קבוצה „עת לבנות" וציונים כלליים ב׳ שהביאו למשבר העליה הרביעית.

2) מר י. אחימאיר כותב כי „בניגוד לספריו האחרים לא התערב כמעט בן־גוריון במפעל כינוס אגרותיו". אין הדברים מדויקים. גם בספרים האחרים — הם לא מעטים — הוא לא התערב בבחירת הפרקים ובהלוקם למדורים, חוץ מהספרים „בהילחם ישראל", „מלחמת סיני" ו„עיונים בתנ״ך" ומובן „זכרונות" — שכתיבתם אינה יכולה להיעשות אלא על־ידי כותבם. שני הכרכים „מדינת ישראל המחודשת" קוצצו לא מעט בידי המביא לבית־הדפוס, ולא אחרי קבלת רשות — רשות זו היתה כמעט מובנה מאליה — אלא אחרי הודעה לדב״ג לפני המסירה לבית־הדפוס, ודב״ג לא ערער על שום השמטה. ומן הראוי לציין שעל שאלתו מדוע לא נכללו בקבצים מאמרו על אפלטון והשקפתו על משטר העבדות ומאמר על ביטול החרם על ברוך שפינוזה, שעשו רושם חזק על הקוראים, ענה המביא לבית־הדפוס כי הם אינם משתלבים בקבצים שכל־כולם דנים בבעיות חברתיות־מדיניות, ודב״ג קיבל את התשובה ללא ערעור. ראיה ביותר לציון העובדה, שבפרסום האגרות לא התערב לגמרי, לא בבחירתן ולא בהערות הרצופות להן (כפי שצוין בהקדמה לכרך ג׳), אף כי בהן, כרגיל, רבים ה„מוקשים" הצלולים לפגום בתדמית כותבן.

כותב הטורים יכול להעיד עדות נאמנה, שבמשך 26—27 שנות שירותו את דב״ג בהבאת דבריו לבית־הדפוס לא נתקל במקרה שדב״ג עשה דבר לשם שיפור תדמיתו, לא השמיט ולא תיקן דברים — ואפילו דברים אבסורדיים, כמו פסוק האומר שלא יתכן צורך בהסתדרות ציונית לאחר שיקום רוב יהודי בארץ־ישראל. כשהעיר לו על כך המביא לבית־הדפוס, ענה: כך חשבתי כאשר כתבתי, ולא צריך להשמיט. בנידון זה הגיע להתעלות מוסרית, שלא זכו אלא מעטים שבמעטים.

هكذا من الاصل

דפדפת כחולה

(סוף בעמוד 35)

באמצעים לי — לא היתה הצדקה גם בקיומי כאם. לא נישאתי ולא הצמדתי ללדת עד ימי אלה. כמעט יובל שנים כותנת לשמים.

וכך, אחרי גלימת המעולה שמורשתה בגרוף, הייתי עוברת על תרשים הזרימה שלי ומסמנת בעיו אדומה מה נתקיים ומה הופרך. כך בחנתי את כתו־הראיית שלי וכך נתקיימתי.

*

בעת, בשעה שדפדפתי בדפדפת הכחולה, נתקלתי בתרשים הזרימה, שנעשה לפני שנים רבות רבות, כאשר היורתי אחרי שהתר־שני עם קוצות שער לבנות, ובו תארתי דרישיה ביני לבינו.

היה לי מעגל התחלה, אחריו באה מקבילית וכה רשמתי: „אני: אתה נותן שעורים פרטיים באנגלית. כך סיפרתי". ממנו ירד קו חוץ בסתר ומקבילית נוספת בה רשמתי: „אני: אני מעוניינת להתקדם בעט בלימודי באנגלית". אחר־כך בא מעוין שאלה: „אני: האם אוכל לקבל בביתך שעורים פרטיים בתשלום?" וכאן התפצל המעוין. לשמאל יצא קו שהוביל לריבוע פעולה, בו נאמר: „הוא: אדקיו, באי". ומשמנת, באותו כיוון, קו נוסף, מקבילית בסקנה: „אני: אבוא", ומעגל „סוף".

מהצד הימני של המעוין יצאה מקבילית שנכתב בה: „הוא: אין לי עוד זמן פנוי לשבצך בין תלמידיי". ולאותו כיוון מעגל „סוף".

לכיוון מפה יצא עוד ריבוע: „הוא: אהרהר בענייך", וממנו מקבילית בקוים שבורים: „המשך יבוא".

אני זוכרת כה היה זה: כשהיהרתי אחרי עלם המודות מכויים מאד, רציתי בכל מאודי לבקר אצלו בבית ונאלצתי להמציא שאלות ובקשות חדשות כדי להביא לידי כך שיזמינני. אהבה עת זכרתי את דבר היותו דובר אנגלית רהוטה, ואף כי אהבתי לשפה זו היתה מפוקפקת, הגבנתי מבצע, בו אבקש את עזרתו, וכך אבוא אני לא אבוא אל ביתו.

*

היום עמדתי לפני בעיה זהה פחות או יותר. האם יבוא אבנר אם לאו?

ביקשתי לראות את כל העניין מנקודת ראות אובייקטיבית. אשה נוסעת באוטובוס. לא יפה, לא מושכת, לא גוזלית, מבוגרת דיה, מתיישבת ליד גבר בעל מבט שוי. האשה אינה מרגישה בטוב, היא מבקשת לפתוח את החלון, הרוח אינה עוזרת, היא מחליטה לרדת מן האוטובוס ולחזור לביתה; האיש יורד אחריה. היא מזמינה אותו לביתה, הם לא מצליחים לקשור שיחה מעניינת; הוא הולך, היא אומרת לו לחזור.

עכשיו. הוא אינו יודע את מצבה המשפחתי של האשה. אין היא יודעת את מצבו המשפחתי של הגבר.

אם הוא בודד, הבדידות יכולה לבוא בגלל אלמנות או רווקות קבועה או כל סיבה שאינה חשובה כרגע. יש מקום לשאול אם יש לו עניין לבוא ולדבר איתה. אם כן: בדידות ועניין מתחברים לו יחדיו — הוא יבוא. הם יקשרו שיחה, היא תנסה ליצור אוירה נעימה ואם יהיה מעניין מה טוב. באיזשהו מקום יהיה זה „סוף" של ענין אחד ויתחילו יחסים מעמיקים יותר, קרובים יותר, גשם לשית, שמש לפרח, זבל לשורש. וכאן ייפתח תרשים זרימה אחר.

אם אין לו עניין לבוא והוא בודד, נשאלת השאלה: איזה גורם חזק יותר: הבדידות או חוסר־העניין? כשהבדידות קשה עליו מן השעמום שהיא משרה — הוא יבוא. אך אם יגבר חוסר־העניין — הוא לא יבוא, ואז יש לשרטט מעגל „סוף".

אם הוא בעל לאשה ואב לבנים — גם כאן תישאל השאלה מה חזק יותר: המוסר או העניין? אם אינו מעוניין ואינו בודד — הוא לא יבוא, מעגל „סוף".

ואם אינו בודד אך מצא ענין — הוא יבוא. עכשיו השאלה היא, אם אני אסכים להסיט אדם ישר מדרך הישר, וכאן שוב יש מקום לתרשים אחר.

*

אבנר בא אלי אחרי עשרים ושלוש שעות. הוא נקש על דלתי בעליצות רבה, וכששמע את ה„יבוא" שלי — פתח את הדלת. אני ישבתי ליד מכונת־התפירה ועסקתי בעבודת יד. כשנכנס — ראיתי פרחים בידו. הוא אמר:

שלום. מה שלומך?

אני אמרתי:

טוב, תודה. ואתה?

הוא אמר:

יופי.

ישב. אני אמרתי:

סליחה רגע.

ונטלתי שמלה מן הארון והלכתי להחליפה במטבח. כשחזרתי ראיתיו מתבונן סביבו.

אני אמרתי:

מה תשתה, חם או קר?

הוא אמר:

מה את יודעת להכין טוב יותר, קפה שחור או נס קפה?

אני אמרתי:

אני חושבת שאין לי קפה שחור. המכולת בכפר היא נגד רווקות. ניגשתי למטבח. לא, אין קפה שחור.

אמרתי:

אין לי קפה שחור. גם טוב?

הוא אמר:

טוב.

זה, — אמרתי — איני יודעת אם החלב עדיין בתוקף.

הבאתי חלב מן המטבח וטעמתי.

אפשר לסבול. — אמרתי.

הבותי את הקומקום על האש וחזרתי לחדר. ישבתי הדממה כמה דקות ואחר אמרתי:

אני מקווה, שהחלב יהיה טוב לך. „תנובה" משווקת חלב בשקיות של ליטר ואני לא נוהגת לשתות חלב, ויוצא ששקית אחת נשארת לי למשך שבוע שלם, וכשמגיעה העת להשתמש בה — מתגלה לי שהחלב בה החמיץ.

הוא אמר:

מילא.

רעיון.

הקומקום שרק ואני הלכתי להכין קפה. חזרתי, ושתי כוסות הקפה בידי, ונתיישבתי מולו.

אבנר לא אמר מלה ושוב הצית סיגריה. אני לגמתי מן הקפה, וחשתי ששוב אותף בחילה.

הוא אמר:

באתי לראות מה שלומך.

אני חייכתי ואמרתי:

כן, אני יודעת. תודה רבה.

הוא אמר:

אז את בסדר עכשיו?

אני אמרתי:

כן, ברוך השם. זה עבר לי.

הוא אמר:

מה היה לך?

אני אמרתי:

סתם בחילה. זה קורה לי לעתים קרובות מאד.

הוא אמר:

הנה...

והיה חלל באויר.

כל־כך יראתי את השתיקות האלו שניסרו באויר. חושבתני, שחללים אלו היו גורמים לי בחילות נוספות או כאבי־בטן אילולא חיבבתי את עצמי זה כבר לחשוב, שבעצם, אין זה חלל. אין זו שתיקה בגלל חוסר־נושאים לשיחה וקשר רופף בין שניים. זו פשוט אתנחתא. זו פשוט הפסקה כדי ללגום מן הקפה וכדי להצית סיגריה נוספת. אני ידעתי שזה זה שכנוע עצמי, אך כך נתקיימתי ולא רק בשטח השתיקות, תמיד היה עלי לשכנע את עצמי, שבעצם, טוב לי מאד, והחיים יפים אלי, ויש לי הכל ולא חסר לי כאוכה. אך בתוך תוכי ידעתי את האמת.

אבנר אמר:

טוב, אני הולך.

אני אמרתי:

שב עוד קצת.

הוא אמר:

לא, איני רוצה להפריע לך בעבודה.

אני אמרתי:

לא, אתה לא מפריע לי. נעים לי שבאת.

הוא אמר:

טוב, תודה. אבל יש לי עבודה בבסיס. אני גר לבד ואין מי שיטפל בתרנגולות.

אני אמרתי:

תמשיך לבקר, טוב?

הוא אמר:

בטח, בטח.

קם והלך.

כשנסגרה הדלת אחריו נגשתי אל השידה. סימנתי עגול בדפדפת הכחולה סביב „הוא בודד — הוא יבוא".

כעת הייתי בטוחה שיבוא גם מחר. הייתי מוכנה לשים יד באש עבור ההימור הזה. הוא יבוא.

*

למחרת הוא לא בא. הדפדפת כחולה. צבע אכזבה. כצבע כל החיים שלי.

רק לאחר יום ראיתיו שוב בביתי.

אני אמרתי:

התגעגעתי אליך, אתה יודע?

הוא אמר:

לא יתכן.

אני אמרתי:

אני שידרתי אליך, לא הרגשת?

הוא אמר:

לא.

אני אמרתי:

אז אתה אטום!

הוא אמר:

אז נראה, שדרגת האטימות שלי גבוהה.

אני אמרתי:

אז כדאי לך להיפתח.

הוא אמר:

טוב.

וישב. הכנתי קפה, הוא עישן. לא התגלגלה שיחה. [...] ללכת, אני הצעתי שימשיך לבוא, הוא אמר, טוב, וה[...]

*

הדפדפת הכחולה. אם שיחה לא מתפתחת — זאת א[...] לא מעניינת. זאת אומרת, שהוא לא מעוניין, זאת א[...] לא יבוא.

*

הוא לא בא למחרת. הוא לא בא גם ביום השני, ולא ברביעי. רק אחרי שבוע ימים התייצב אצלי. אני יד[...] אך חשבתי שיבוא למחרת היום, בתום עשרים וארבע ש[...] בא, פתחה אכזבתי בדבר בואו מבצעה לשעה ומיום ל[...] בשמתי לרווחה. הפעם טעיתי בתרשימי הזרימה: הוא בא, בשעה שהייתי בטוחה שלא יבוא.

וזה באמת היה הזכרון שלי בתרשימי הזרימה את הגדרתי בראייה ממעוף הצפור. אני ראיתי משבצות מסוי[...] החיים שלי, משבצות כבדות משקל, אך לעולם לעולם לראות את האבנים הקטנות המוזרות לאורך הדרך מסויימת זו, כלומר, את ההפתעות והקשיים שהחיים לא יכולתי לראות אם הוא יבוא מחר או מחרתיים או אני ידעתי שיבוא. אך חשבתי שיבוא מחר, וכשלא בא „נכשלי" לגבי.

הוא בא. כן, שיחה התגלגלה. מעניינת. קולחת. שיח[...] פילוסופית. אדירה. הכל הכל. תמונה שעוה. טבין ות[...]

*

בדפדפת הכחולה ציירתי מעוין שאלה: „תתחתנ[...]". „לא, כי יש מניעה מצדי". ליכין — „כן, כי הכל כש[...] ולכבה רשכת הצרות.

יש מניעה: לא ירצה לי.

הכל כשורה: גבר בן חמשים ואחת, אשה בת ארב[...] אלמן — רווקה, חקלאי — תופרת, שכנים. וכאן ציינתי הגיאוגרפית היא רק לטובתנו. אוהב — אוהבת, רוצ[...] בעלים.

ובמסגרת: הגבר הראשון בכל ימי הלדי שיכולה בלב שלם: אני רוצה בו.

*

ביום שלישי, אחד מימי אפריל האביביים, ביום טוב, פתרתי את משבצת הרווקות בתשבץ חיי: ריבוע[...] השיקו בריבועי גברים שונים שהיו עוד כנגדי. א[...] המתנה לאיש שבאמת הייתי צעם מעצמיו. שכני [...] אפשר היה לי לפגשו גם לפני עשרים שנה, אך גרא[...] בשל לי, תשואיו עם אשתו הקודמת הכינו אותו לקר[...] הכשירו אותו, כמו הכשרת הבשר ליום השבת.

ובמקביל נפתרה משבצת אחרת: פרשת הבחילה. דווקא באותו אוטובוס? מדוע דווקא אז נתקפתי בחילה לו שירד אחרי? למה הזמנתי אותו לשתות קפה? בכלל בא?

וכאן אני משרטטת מעגל עגול עגול מסביב למ[...] ומסביב למקבילית — „כן, כי הכל כשורה", ורושמת „התחתנה", ופותחת דף חדש בדפדפת חדשה, לבנה, וב[...] עגול עגול ורושמת „אבנר ורחל — התחלה".

פגישה מחודשת עם שירת מן פי

(סוף בעמוד 35)

אולם יש גם „מרובת פלאים":

אני נתר מן פקעת של פלאים.
מכה נהרה אקום ממחולותי:
בלי הרף מתנהה כי אלהים,
בהתהוות האות קמים חיי.

* * *

אפשר שהאלהים שהתווה בקרבו נתן לו כח לשאת ימנות ולהתגבר לראות את ה־עולם, האדם ואת השם הארץ, ולהאריך את הנשימה. מדרך הטבע מוסיף שנים — מוסיף מכאוב, מוסיף דעת, מוסיף הזדככות, מוסיף רוחב, מוסיף חכמת השירה ועושרה. אולם השיר לגוניו אחד הוא ליהושע מן פי.

שירתו מיוחדת לה, אישית, מקורית. אחד־זהה בשירה המודרנית מראשיתה, שורשיה בו. כליה של השירה העברית. היא מושפעת במהדע מביאליק וטשרניחובסקי, איצ ביר־ברג ושלונסקי. מקורותיו: התנ"ך, התלמוד, המדרשים האגדה, הזהר, וודאי למד מה־שירה הצרפתית. את „פרחי הרע" הוא מד־כיר. הוא אמן השיחור של תמונות, של מטבעות לשון, ושל זכרי משניות כגון: סנהדרין, פרקי אבות, זכרי לשון של התנ"ך. הנה „שיר ינון", שיר של ימות משיח. משיח ינון שמו. „שיר בלי אמן / המושך באבנים המושך בקולות / המושך בנהר בקשת טלטלה / בקשת אשפה וחציה שרקה / הדקע רגלים בסך / תנו רבנן: „פתו נפלה מפיו / מקלו נפלה מידו / בנר קרא לו מאחוריו / צבי הפסיקו בדרך / נחש מימינו ושועל משמאלו / — — בריבו קוראים לנו מאחורינו בסך / הצבי על במותיך הפסיקני בדרך / נחש מימין עושה חיל / (במקום ימין ה' עושה חיל) / ושועלים משמאלנו בזבובותיהם / מבעירים אש זרה בקמה / אל התחילו בנו שואה / — —" (ע' 173).

הסמבטיון, וידי משה שכבדו במלחמת עמלק, ובנים שנעקצו, וביניהם בנו של המשורר, ועל כן הצבי על במותיך של קינת דוד ושועלי של שמשון, מבעירים אש זרה לא בקמת הפלשתים אלא בקמתנו. ומזהיר כנגד השואה. „שיר בלי / שיר בהיפוך / שיר מפליא מכה". ימות המשיח לא כל כך נלבבים, בכל זאת קלים לאין שיעור מאלה שבתיאורי חז"ל מתוארים ב־יתר פירוט בשיר שלפניו על שמו נקרא הספר „עולם כזה ועולם כבא", כמבקש ל־השמיענו זה היה העולם מאלף עד תו: „אם יהפוך הכל הנה פלדה / בואכה אל מרבץ הלב / הקרנסים אשר הלמו על ה־מלבן / הניצוצות אשר התזו מתוך הלב — הניצוצות פזרו אל הקלפות / והלב נשאר גם הפלדה / הלב נשאר והדריו עשן ה־זכרונות". (ע' 170). אולם הסוף הוא בכל זאת בסימן האמונה. אף כי יתמהמה הגואל — מאמין המשורר באמונה שלמה, כי שיר, שיר הגואל — הוא אשר ינון לעד: „שיר המתמהמה שיר ינון".

ציורי מושיאשווילי

ניכר בציורי רפאל מושיאשווילי — המציג תערוכתו בבית־שלום־עליכם בתל־אביב — כי הוא טרם מצא דרך בטוחה ללכת בה בתוכבו אחרי שעזב את גרוזיה לפני שלוש שנים ועלה ארצה. לא שחסר לו כח־ייצור ודמיון משלו, אלא שחסר לו כשרון ויכולת אמנותית. אך הוא הולך בכתונים שונים, גם בכתונים שאינם שייכים לעולמנו, כגון אותה תמונה של חסידים רוקדים עם שטריימלך המוצגת במקום כבוד ויש בהבלטתה להוסיף על הזיוף שבה. במושיאשווילי הוא ועובדה זו מוסתרת בתיק של כמוסגרים. ואילו הקיר הימני ציורי הפאסטל מעיד שהוא ניחן עוניות חריפה וגם מאחנת. תמונות וכמה צבעי שמן מעידים שיש במכחולו ובגירו. אך רצוי אקלם בהקדם במציאות החדשה השפעותיה החיצוניות והפנימיות ויוצר ויצור בתוך מציאות זו.

אל חובב מוסיקה קלאסית!

בורסת תקליטים לשרותך

האם המחירים הגבוהים של תקליטים מגבילים רכישתם? אל תהיה קרבן לאינ[...]

החלה ההרשמה החדשה ל„בורסת טים קלאסיים", רח' ארלוזורוב 35, ת"א

בודאי ברשותך תקליטים בלתי מנוצלים רצויים או כפולים. מעתה יש באפשרותך להחליף לתקליטים אחרים לפי בחירתך מהאוסף ה„בורסה".

קפוץ אלינו לבקור או שלח לנו את הרצ לקבל אינפורמציה נוספת. כדאי לך!!!

גזור ושלח

אל: בורסת תקליטים קלאסיים ארלוזורוב 35 תל־אביב

אני מעוניין להצטרף ל„בורסה". אבקש ל אינפורמציה נוספת אל:

שם משפחה......... שם פרטי.........

כתובת......... מס. טלפון.........

עיר......... מיקוד.........

אגודת בארי ירושלים

מארחת את

אסא שטוק

בתערוכת צילומיו והדפסי משי מעש[...]

הפתיחה ביום שבת 19.4.75, בשעה [...] במועדון בארי, רח' אלחריזי 9, יר[...]

התערוכה פתוחה:
בשבת משעה 11.00—13.00, 17.00—21.00
ביום א' משעה 16.00—19.00
ביום ב' משעה 16.00—21.00

בהזדמנות למכירה

מכונית לינקולן קונטיננטל

1946

לפנות טלפון 02-523067 (ירושלים)

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

אייבנד יונסון
חלומות על ורדים ועל אש
אחת היצירות המעולות ביותר של המחבר, חתן פרס נובל לשנת 1974. עלילהו של הרומאן מתרחשת בצרפת במאה הי"ז בתוך מבור. סיפור אהבה עמוקה ובשלה בין שני אנשים, שאין להם סיכוי להיות ביחד חיים נורמליים של בעל ואשה.

שלומית כהן
שש ביד שמאל
קובץ שירים לירים, שדמותה של בני, המשוטטת בין מציאות וחלום, מאצלת אהם לאגדה פיוטית מופלאה. הקובץ זכה בפרס כפי בן.

עמירה הגני
יום שחדל המרוץ והקצב נרגע
ספר שירים חדש של המשוררת. שירים בשלים צלולי ביטוי, מוצק מבנה.

מהדורות חדשות:
אילוגה (התקרבות) מאת ישראל רינג
הדפסה שניה
ליקוי למידה מאת ד"ר ש. וי. שרן
אין לקולונל מי שיכתוב אליו מאת גבריאל גארסיה מארקס
איה פלוטו מאת לאה גולדברג

לחברה גדולה דרוש בשכירות

מבנה לתעשיה

בשטח של כ־750 מ"ר
כולל חיבור חשמל מים וטלפון
באיזור נס־ציונה, רחובות, עקרון.
בפרטים לפנות לטלפון 764518
החל מיום א'

CATLIN'S INDIAN GALLERY

תערוכה
של 33 ציורים
ע"י ג'ורג' קטלין

מהאוסף הלאומי לאמנות יפה של המכון הסמיטסוניאן בוושינגטון. בין 1830 ל־1836 ביקר קטלין בשטחים בלתי נודעים ר ציר למעלה מ־500 יצי־רות, הרישום הראשון של האינדיאנים האמריקאים. הם הוצגו בחו"ל בלונדון ב־1839 ובלובר ב־1845.

21 באפריל
עד 23 במאי

מרכז התרבות
של ארה"ב
רח' הירקון 71, ת"א.

ימים ב', ג', ד', 10—18
יום ה', 10—22
יום ו' וערב חג 10—14

רמקולים
בכל הגדלים
אצל פוטו סטריאו ספורט
רח' בן־יהודה 8 ת"א
יותר זול

הוצאת מערכות
צבא הגנה לישראל

הופיע

אדם במלחמה

מבחר דברי ספרות ושירה עברית על מערכות ישראל מימי מחתרות ועד לאחר מלחמת יום הכיפורים. האדם הוא הקובע העיקרי של מהלך המלחמה ר תוצאותיה. האדם במלחמה העומד במרכז קובץ זה, על התלבטויותיו, חוויותיו והחלטתו — הוא אשר מבטיח את עצמאות ישראל ובטחונה.

מבחר: פרקי ספרות

ליקט וערך: אדיר כהן

מחיר הספר 24.50 ל"י

להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה רחוב בי מס' 29 הקריה, תל־אביב.

המפיץ בחנויות „ספרים לעם" רח' יבנה 7, תל־אביב

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מחלקת פיתוח ובינוי

למכירה

צריף אסבסט ומבנה טרומי

תוצרת תל־יצחק

במכון לחקר המדבר (מחנה גדנ"ע לשעבר) בשדה־בוקר

על הקונה לפרק את המבנים

בדבר פרטים נא לפנות למחלקת פיתוח ובינוי, יצחק שורץ, טלפון 057-64372/4/5

„מרים"
בי"ס טבעי למקצועות האופנה
אלנבי 19 טל. 58408

עתיד בטוח!!
באחד מקורסי „מרים"
* מודליסט(ית)
* גזרן(ית) קונפקציה
התחלת הקורס 27.4.75
* תולצות ומכנסי גברים
* צייר(ת) אופנה
* תופרת סלון
* קורס לבגדי ילדות

עשי בעצמך בחודש
חולצות • חצאיות
שמלות ומכנסיים
וחידוש השנה כובעים
התחלת הקורס 28.4.75

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בבי"ס למסחר „דימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • • · ...וד על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות • • •

משרד העבודה / משרד החנוך
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית
באר־שבע

מודיעה על

הרשמת תלמידים חדשים לשנה"ל תשל"ו

במגמות:

הנדסאות וטכנאות
יום/ערב

- מכונות
- חומרים
- מחשבים
- חשמל
- כימיה
- בנין
- אלקטרוניקה
- ארכיטקטורה

- קדם הנדסאות — יום וערב
- מדריכים מוסמכים — יום וערב
- מורים טכניים — ערב בלבד
- מורים הנדסאים — ערב בלבד

תנאי הקבלה

הנדסאים וטכנאים
מתקבלים בוגרי/ות י"ב כיתות של בתי־ספר מקצועיים 4 שנתיים, בעלי תעודת בגרות או בעלי השכלה מקבילה.

הכנה להנדסאות וטכנאות
מתקבלים בוגרי/ות של י"א כיתות.

* פרסי לימוד והלוואות
א. במכללה קיימת קרן לפרסי לימוד ע"ש הנדבן יוסף רבינוביץ ז"ל.
ב. בלימודי יום יינתנו הלוואות בתנאים טובים כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.

פרטים והרשמה במכללה
בימים א'—ה' בין השעות: 8.00—13.00 ובין השעות: 17.00—20.00.
ביום ו' אין קבלת קהל.

ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע

למדי מקצוע ב־3 חדשים
במקום מגוריך - בכל הארץ

בשיטת IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי טוב יותר. לאחר שנכשירך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס כתבניות חינם למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב: רח' סלומון 7 ...; רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 41; חיפה: רח' ביאליק 17 ...; חולון: רח' סוקולוב 48 ...; פתח־תקוה: רח' בלפור 14; ירושלים: רח' אגריפס 8 ...; רחובות: רח' יעקב 3 ...; רמלה: רח' נורדאו 5 ...; באר שבע: רח' ההלוין 86 ...

הנהלת חשבונות
נפתחים קורסים חדשים

- הנה"ח למתחילים ולמתקדמים (1+2) בקר — 23.4
- הנה"ח למתחילים ולמתקדמים (1+2) ערב — 22.4
- הנהלת חשבונות למתקדמים (2) ערב — 23.4
- הנהלת חשבונות למשתלמים (3) ערב — 24.4
- הנהלת חשבונות — הכנה לאוניברסיטה ערב — 23.4

שרותפ

תל־אביב רחוב דיזנגוף 82 (ליד כבר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 615314
רמת־גן רחוב ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335
ירושלים מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 232748

מזכירות ופקידות
נפתחים קורסי בוקר וערב חדשים (24.4)

בזמן קצר תלמדי קורס יסודי הכולל: משרדאות, תכתובות, אמצעי תקשורת, כתבנות, נוהלי עבודה, חשבונאות וכו'. ● הרצאות בנושאי טפוח החן וגימוסין וסיורים בתערוכות למיכון משרדי

הזדרזי, ההרשמה מסתיימת

שרותפ

תל־אביב, רח' דיזנגוף 82 (ליד כבר דיזנגוף)
תל־אביב, אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 615314
רמת־גן, רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335
ירושלים, מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 232748

אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את הגראפיקה במתך בתוך הבית? סטודיו ... של המכונים האמריקאים להשכלה בכתב במתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

...המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב", ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77.
נא לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית ..., חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם ... (1) ... טל. ...

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

גרפיקה
נפתחים קורסי ערב בת"א ● בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונהנים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה לקבוצות עבודה בתאימים — בהתאם להישגיהם. לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 תל־אביב; טל. 669041 חיפה.

— או מלא וגזור —

לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור (1)
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה.
שמי ... גיל ...
כתובתי ...

תכנות מחשבים
נפתחים קורסי ערב
בת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע.

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה.

לכבי המכון להכשרה מקצועית 1
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ...
השכלה ...
כתובתי ...

טכניקום
בתאריך 21.4.75 יפתח קורס
אלקטרוניקה טלוידיה
בפקוח משרד העבודה
חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

הרמס HERMES
בתאריך 27.4.75 יפתח קורס
פקידות הנה"ח
בפקוח משרד העבודה
חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

טכניקום
בוקר ערב — קורס 6.10 23.4.75
מדרשה טכנית
גרפיקה שרטוט
מכונות · בנין וארכיטקטורה
תל אביב בן יהודה 28 חיפה הרצל 44

למד בביתך בגרות ומוקדמות

אם אתה שואף להצליח בבחינות הבגרות והמוקדמות וללמוד בכתב בצורה רצינית ותחת פיקוח בהותאם לתכניות הלימוד של משרד החינוך, אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך. באפשרותך להיבחן במועדים הנוחים לך.

לרשות הלומדים יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכללה העברית להשתלמות בכתב.

מגמות נוספות לבחירתך:
1. אנגלית ושפות אחרות
2. הכנה למבחן ואנגלית לאוניברסיטה
3. אלקטרוניקה — בניית מכשיר רדיו ואזעקה
4. הנהלת ומדעי המסחר
5. טכנאות
6. גרפיקה וציור
7. עתונאות ויחסי ציבור
8. פסיכולוגיה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל ה־מדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 ת"א

מעונין בקורס ...
שם ...
כתובת ...
טל' ...
(2) 18.4.75

המכללה העברית להשתלמות בכתב
המכונים הבריטיים
תל אביב, שד' רוטשילד 93 טל' 624162
חיפה, נורדאו 30 טל' 667040
ירושלים, ההסתדרות 22 טל' 224769
שעות ההרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים — המוסד הותיק המנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם ממובחרי כוחות ההוראה בארץ.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל
לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ... שם ... טל. ... כתובת ...

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית — שיפור הסגנון
13. עברית — שיפור הלשון והכתיב
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

טכנאות
1. שרטוט טכני — בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. השמאי מוסמך

אלקטרוניקה — בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלוויזיה

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראיית חשבון
9. המחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים THE BRITISH INSTITUTES
115 קורסים לבחירתך · 125,000 בוגרים · 37 שנות נסיון

משרדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב, המדור לייעוץ מקצועי, שד' רוטשילד 93 טל. 624162 · חיפה, נורדאו 30 טל. 667040 · ירושלים, ההסתדרות 22 טל. 224769 · שעות הרשמה 8.00—20.00 ללא הפסקה

המכון מודיע על פתיחת הקורסים הבאים:

- ...שאים נבחרים בגרפיקה
- ...ריאת שרטוט לבנין ומכונות
- ...רור ומיזוג אויר
- ...שתלמות בניהול אחזקה
- * טרנזיסטורים
- * השתלמות טלויזיה
- * השתלמות בצילום

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
...: רח' גרוזנברג 66, טל. 225690, 225795; שדי דוד המלך 39, טל. 267436, 264193; ...: רח' יפו 68 (בית טלבורג), טל. 226455; חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671; באר שבע: רח' הבלפיה 47, טל. 77781

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · אורט ישראל

למד מקצוע נדרש בתנאי תשלום מיוחדים

- ...לקטרוניקה תקשורת סוגים ג,2
- ...רטוט בנין ומכונות
- *חשמלאים מוסמכים
- *חשמלאים ראשיים

לבוגרי 8,9 שנות לימוד כתות מיוחדות
בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
...: רח' גרוזנברג 66, טל. 225690, 225795; שדי דוד המלך 39, טל. 267436, 264193; ...: רח' יפו 68 (בית טלבורג), טל. 226455; חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671; באר שבע: רח' הבלפיה 47, טל. 77781

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · אורט ישראל

מדרשת שדה בוקר בנגב
בואו ללמוד באוירה מיוחדת ובנוף קסום

בית הספר התיכון „הר־הנגב"
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו לכתות ט', י', י"א, י"ב

- * נתיב עיוני — מגמות: חברתית, ביולוגית
- * נתיב מקצועי — מגמות: אלקטרוניקה, חשבונאות
- * נתיב לדוברי אנגלית — לכתות י"א י"ב בלבד, הכנה לבגרות

פטור מלא מדמי פנימיה ושכר לימוד לתלמידים מצטיינים מכל הארץ.
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות ביה"ס התיכון מדרשת שדה בוקר, הר הנגב, טל. 80053, 80051, 80046—057.

אשווילי ... אל חבב ... מוסיקה ... אגודת באר... אסא ... בבנייה ליקה...

הזדמנות שלא נוצלה

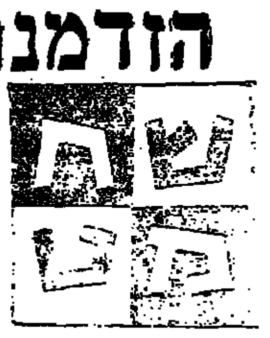

יום העצמאות עבר עלינו כיום „שבתי" ההיסטורי. כתם יום של חג שההנהלה האיגוד לא ראתה להפכו ליום של פעילות שחמטית.

אפשר היה לארגן בו תחרות ערים בקצב בזק. כמו ארבע נבחרות שהתמודדו בשלושה סיבובים. זה היה מעשיר בבקצה את אירוע השחמט בארץ, המתנהלים באווירה חגיגית ומבדחת.

יום של הופעת השחמטאים מעבודת יום צריך היה לנצל בצורה יעילה. היתה הזדמנות־פז לצאת מהשיגרה ולזמן לשחמטאים בארץ אירוע חגיגי. קרית אונו, לביה, יד־כה תחרות מקבילה עם לוד ביום העצמאות וכן תחרויות בלבידים. ההזדמנות לא נוצלה — וחבל.

הצלחה לישראליים

השחמטאים בישראל, המתחרים עתה בתחרות הגדולה בלון פיין שבקליפורניה, צוברים הצלחות ניכרות. אלה קושניר סיימה בתיקו עם רבי האמנים בנקה, רשבסקי וצ'ים. ליברזון צעד בראש, לאחר הסיבוב ה־6, יחד עם פאנו, סיגורדסון, אוהנס, בנקה ולרתאר שמיד. שכקוביץ נוצח במשחק אחד ולכן פיגר במקצת.

בין המשתתפים: גליגוריץ', גיאורגיו, רובאץ', יגובסקי, סורה ועוד. פרס ראשון — 4000 דולר.

פישר התעורר...

ממנילה נמסר בשמו של קמפומנס כי בובי פישר ביקש ממנו להתקשר עם קרפוב ולהודיע כי בובי מוכן להיפגש עמו ולדון עמו על תנאי „קרב הכתר". בובי מודיע שהוא מעריך את המוחות של קרפוב, שציין כי הוא מוכן להתמודד עם בובי.

התעוררותו של בובי היא באיחור, לפי שעתה יצטרך להתמודד כשמון לכתר ולא כאלוף העולם — ועוד לא ברור כלל אם הסובייטיים יסכימו לכך.

● לאס פלמאס: לאחר הסיבוב הי"ד מוביל ליובוביץ עם 6 ואחריו מקינג 5.5, טל 5, הורט 4.5. לרסן נאלץ לפרוש בשל מחלת אשתו.

מדוע לא ללכת בדרכי ההתאחדות לכדורגל, ההופכת את יום העצמאות למוקד אירועים מיוחדים? כדאי לנצל את חג השבועות, הצמוד לשבת.

השחמטאי מוביל

נבחרת השחמטאין גבריה 0.5:5.5 על „רשבסקי" (בליימן תיקו עם דייר אליך בלוח הראשון) ועלתה לראש הטבלה בליגה הלאומית עם 25.5 נקודות. אחריה: מרכז הנוער 23 (1), בת ים 21.5 (2), „לסקר" ת"א 21.5, אוניברסיטת ת"א 18.5, „הפועל" ירושלים 16.5 (1), „פלדקליין" 16.5, „רובינשטיין" ורמת גן 15 (2), חפר נתניה 14.5 (2), טירונית חיפה 13.5, „רשבסקי" 9 (1).

תוצאות ליגה א' בסיבוב השישי:

דרום: פ"ת — „הפועל" ראל"צ 0.5:5.5, בל"ל — „רובינשטיין" ב' 1.5:4.5, אס"א ים — מרכז הנוער ב' 2.5:3.5, והניקי ר"ג — חולון 2:3 (1), צעירי ר"ג — רחובות 3:3, „רסי" — רמלה 2:4.

מוביל אס"א ירושלים עם 24.5 ואחריו פ"ת 24, בל"ל 22.5, מרכז הנוער ב' 19.5, רחובות 17.

צפון: חדרה — כפ"ס 1:4 (1), „לסקר" חיפה — טכניון ב' 2:4, עפולה — נצרת 3:3 וכן „הפועל" חיפה הכרמל גבלר, גליל עליון — נהריה 1.5:3.5 (1).

מובילה חדרה עם 22 (1) ואחריה חיפה 22, „לסקר" חיפה 20.5, טכניון ב' 19.5, מרכז נגלר 17.

וסטריין רב אמן

הפיני היקי וסטריין זכה סוף סוף להתגשמות משאת חייו: דרגת רב אמן. הוא ניצח בתחרות הבינלאומית בדורטמונד וצבר 9.5 מ־11 נקודות, בהקדימו את רבי־האמנים שהשתתפו בתחרות. אחריו הגרוזיני לייף אוגארד, שכבש מקום שני עם 8 נקודות וצבר בכך את הנכסה הדרושה להבטחת תואר רב אמן. שלישי סאבון 7.5 ואחריו פארכה ובינארסקי 7, פיטל וקופרייצ'יק 6.5, קין ולאנגתג 4.5, אורנשטיין 3.5, באכמן 1, בוטלהוף 0.5.

● אולמאן וקנאק ניצחו יחדיו באליפות מזרח גרמניה, עם 16.5 מ־19. בכך נשבר השיא של אולמן מ־1968, כשצבר 15.5 מ־19. שלישי הגיע פוגט עם 14 ואחריו ליברט 12.

שני המנצחים יתמודדו עוד החודש בדוקרב על התואר.

● יוגוסלביה: ההונגריה ורצי ניצחה בתחרות נשים שנערכה בסובוטיצה, כשצברה 10 מ־14. אחריה באומשטרק (רומניה) ופיבאליק (יוג.) 9.5

● תורכיה: הבלקניאדה השביעית, תיערך באיסטנבול, 10־17 באוקטובר. ישתתפו: יוגוסלביה, בולגריה, רומניה, יוון, אלבניה(!) ותורכיה.

● שוודיה: בן הרגוזה, מורה למוסיקה, כבש את אליפות המדינה.

בדוקרב בן שני סיבובים על 10 לזכות סיימה שוודיה (בלי אנדרסון) בתיקו 10:10 עם טורוניה. בכל קבוצה היו 8 גברים, אשה אחת ונער אחד. הרי בהתחרו הבאה של ריבה הגרוזיני (לבן) על שנידר השוודי.

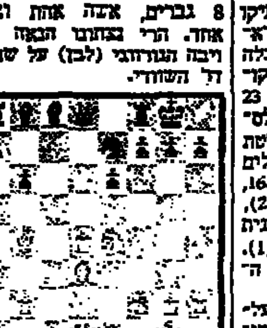

ריבה חרף בהקרבה את מערך ההגנה של המלך השחור: 18. צ־ו6+! צ:6, 19. ר:ו6 מה:ר, 20. מה־ג4+ מ־ה8, 21. מה־ג4 ר:ה2+ (בתקוה שאחרי מ:ר יבוא מה־ו6+ עם ה5. אך לבן כבש זאת), 22. מ־ה1 שחור נכנע.

סגנונו של אלוני

סגנונו ההתקפי התחריף של אלוני הנחיל לו נצחונות רבים, גם כשמצבו היה קשה. הוא ידע תמיד לבחור בהמשך החד חריף, שהעמיד את יריבו בכצבים לא נעימים ודרש מהם ביצוע מלוא יכולת ההגנה — ולא כל אחד עמד בכך. אפילו רב אמן קוטוב נפל ברשתו של אלוני כאשר סיימה ישראל 2:2 עם ברה"מ באולימפיאדת אמסטרדם ב־1954.

הרי מהחק תקיף של אלוני כשהתמודד עם יריבו התריף קניאזיר בתחרות האמנים 1952.

אלוני — קניאזי"ר

1. ה4 ה5, 2. פ־ו3 פ־ג6, 3. ר־ב5 א6, 4. ר־א4 פ־ו6, 5. 0־0 ד־ה7, 6. צ־ה1 ב5, 7. ר־ב3 0־0, 8. א4 (עדיף ג3) צ־ב8, 9. א:ב א:ב5, 10. פ־ג3 ד6, 11. ה3 פ־ד4?, 12. פ:פ ה:פ, 13. פ־ה2! (פסיבי, עדיף פ־ד5) ג5, 14. ד3 ג5 (כאן עקבי יותר ר־ה6), 15. ה5! (מוטב הד המוביל לחילופין ולשוויון. שתי שגיאות במשחק אחד נגד אלוני הן סיכון גדול, שאפילו קניאזיר התריף לא יעמוד בו) פ־ה8, 16. ג3 ד:ג, 17. ב:ג צ־ב6, 18. ר־ה3 ר־ה6, 19. פ־ד4 (עדיפה התקפה באגף המלך, שתחילתה ד4 ואחריה ה4 עם ו4) פ־ב7, 20. צ־א7 מה־ב8, 21. צ־א5 (על מה־א1 יבוא צ־ב3) צ־ב8, 22. מה־ג3 ו6 (מוטב פ־ה8 עם מה־ג5) 23. צה־א1 צ־ב7, 24. פ:ר ו:פ, 25. מה־ב4 צ־ב8, 26. ר־ג2 (הרץ הגיע באיחור) מ־ה8, 27. ה4 ה5, 28. מה־ג3 ו4! (משתק את ר־ג5 ומפעיל את הפרש), 29. ג:ד ג:ד, 30. ר:ד4 מה־ד8 (תוקף את ד4 ואת ה4), 31. מה־ג3! ולבן נכנע בלי להמתין למכתו של שחור. כי אחרי פ־ד5 הוא מאבד כלי.

שאול הרן

בולים חדשים לשנת האשה הבינלאומית 75

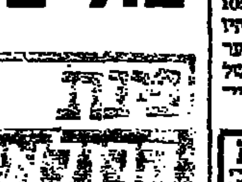

ממשיכים להציג פרטים על בולים חדשים המונפקים עתה במדינות שונות לציון „שנת האשה הבינלאומית" וביניהם בולים המבטאים את המאבק למען זכויות האשה בכל תחומי החיים.

שנת האשה באירלנד

שתי ידיים המקודנות של אשה המורמות לקבל יונה שלום עם עלי זית מופיעות על 2 בולים אירלנדים שהונפקו ב־24 במארס בערך של 8, 15 פני, הצוירו על ידי ציירת חדשה בתחום הבולאות אלכסנדרה ויברס.

שלוש נשים מבוכות בעלי קוטר מופיעות על 3 בולי נורבגיה שראו אור ב־7 במארס בערך של 125, 140 אורה. הציור על הבולים לקוח משער הברזל של הפארק ויגלנד באוסלו.

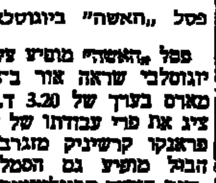

פסל „האשה" ביוגוסלאוויה

פסל „האשה" מופיע על בול יוגוסלבי שראה אור ב־8 במארס בערך של 3.20 ד. ומציג את פרי עבודתו של הפסל פראנקו קרשיניק מזגרב. על הבול מופיע גם הסמל של „שנת האשה הבינלאומית".

שחקנית והמהנדסת מופיעות על 2 בולי שוודיה שהונפקו ב־25 במארס. בול אחד בערך של 75 אורה מציג מהנדסת ד' מהנדס שבנו את בניין הפולמנס השוודי החדש בשטוקהולם (ברקע נראה הבניין), והבול של 1 קר. מציג את דיוקנה של זמרת השוודית המפורסמת במאה ה־19 ג'ני לינד (1820—1887) שנישאה למנצח המלחין הגרמני היהודי אוטו גולדשמיט (1829 — 1907). לינד, שהיתה אחת הזמרות הגדולות ביותר, זכתה לכינוי „הזמיר השוודי" בגלל קולה הסופראנו המבריק.

שנת האשה בקובה

ראש של אשה ופרחים מופיעים על בול קובאני שהונפק ב־6 בפברואר בערך של 13 ס.

סמל של שנת האשה מופיע על בול אוסטרלי שראה אור ב־12 במארס בערך של 10 סנט הצויר על ידי הציירת ליאונורה האולס בסידני.

נשים בבגדים שונים הנשים עובדות מופיעות על 3 בולים שהונפקו בבורמה המזרחית בערך נקוב של 10, 20, 25 פיא וראו אור ב־25 בפברואר.

סמלי האשה המשוחררת מופיעים על בול ניוזלנדי שהונפק ב־5 בפברואר בערך של 10 סנט.

ראש של אשה בתוך כדור הארץ הוא תוכן הבול שיונפק במונאקו ב־13 במאי בערך של 1.20 פרנק.

ראש של אשה ופרח מופיעים על בול צ'כוסלובקי שראה אור ב־7 במארס בערך של 20 הלר.

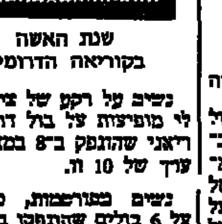

שנת האשה בקוריאה הדרומית

נשים על רקע של ציור סבלי מופיעות על בול דרום קוריאני שהונפק ב־8 במארס בערך של 10 ו.

נשים מפורסמות, מופיעות על 6 בולים שהונפקו בליבריה ב־14 במארס והם מציגים: המדענית מריה קירי (2 סנט), מאהליה ג'קסון — זמרת כושית (3 סנט), ז'אן ד'ארק (5 סנט), אלינורה רוזוולט (10 סנט), מאטילדה ניופורט — גיבורה (25 סנט), הקוסמונאוטית ואלנטינה טרשקובה (50 סנט), לקשמי פנדיט, שהיתה נשיאת האו"ם (75 סנט).

ראש של אשה מעוטר בפרחים ובצפורים מופיעים על בול הונגרי שהונפק ב־8 במארס בערך של 1 פנ.

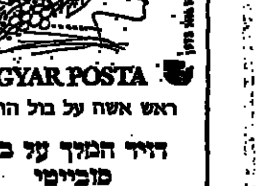

ראש אשה על בול הונגרי

דויד המלך על בול סובייטי

דויד המלך (4 קופ) ובריאת של האדם (1 קופ) מאת מיכאל אנג'לו מופיעים על 2 בולי ברית המועצות שהונפקו ב־27 בפברואר שהוקדשו ל־500 שנה להולדתו של האמן.

דוד המלך (למעלה) ובריאת האדם על בולי בריה"מ

ירדן מנהלת תעמולת תיירות למען ירושלים

במסגרת סדרת 7 בולי „תיירות" שהונפקו בירדן ב־1 במארס מופיע בול בערך של 30 פ. המציג את המיסגד כיפת הסלע ועל ידו המיבנה הקטן הדומה למיסגד הנקרא בפי הערבים „מחכמת אל נבי דאוד" (בית המשפט של דויד הנביא). יתר הבולים הירדניים מציגים אתרים ועתיקות בפטרה, רבת־עמון, ג'רש, והנוף של עקבה.

כיפת הסלע בירושלים על בול ירדני

סמלי שחרור האשה בניו־זילנד

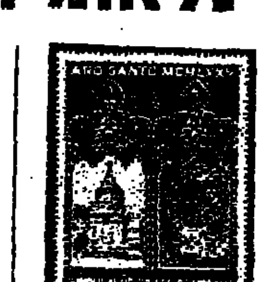

יד אבשלום בירושלים

קבר רחל ויד אבשלום על בולי גיניאה

בגיניאה המשוונית הונפקו ב־15 בפברואר 7 בולים מעניינים שהוקדשו ל„שנה הקדושה של 1975", וביניהם מופיעים שני בולים בעלי נושאים יהודיים: קבר רחל מופיע על בול של 30 א. ויד אבשלום בנחל קדרון על בול של 50 א. בן כותיצה על בול של 60 ס. כנסיה בירושלים.

שלושה בולים צ'כיים

ב־26 בפברואר הונפקו ב־צ'כיה 3 בולים שה... שנה להריסת כפרים סלובקיים על ידי ה... רך של 60 הלר, המציגים דמויות ... נשים וסף והמות ... רים שהושמדו על ...

השמדת כפרים ע"י הנאצים

הזמרת אום... על בול מ...

הזמרה הערביה אום קולתום, שמתה... כה, מופיעה על ... מצרי שהונפק ב־... בערך של 20 מ. דיוקנה.

משרד התקשורת

הודעה חשובה

ליצרנים, הסוחרים והמשווקים של

מעטפות דואר

ולסוחרים של צורכי כתיבה וציוד משרדי

ביום 20.4.75, ייכנסו לתוקפם תעריפים חדשים למשלוח מכתבים בארץ. תעריפים אלה מבוססים על התקן החדש של מעטפות דואר.

תקן זה נקבע לפי דרישות המכונות האלקטרוניות החדישות, המופעלות בשירות הדואר. מכונות אלה מאפשרות טיפול המוני־מהיר במעטפות שמידותיה תואמות את התקן.

מעטפות שמידותיהן חורגות מכך, נפלטות מן המכונה, הטיפול בה נעשה ביד, הוא ממושך יותר, ותעריף המשלוח שלהן גבוה יותר.

מעטפה תקנית היא כל מעטפה מלבנית, שמידותיה המינימליות ה 140X90 מ"מ, מידותיה המכסימליות 120X235 מ"מ, ובתנאי שהיחס בין האורך לרוחב הוא לפחות 1:1.4.

שים לב! מעטפת המכתב הנפוצה, בגודל 12X15 ס"מ, היא מעטפה חריגה ותעריף המשלוח שלה יהיה גבוה יותר.

משרד התקשורת הביא זה מכבר את התקן החדש לידיעת יצרני המעטפות וכן נשלחו ישירות דברי הסבר למשווקים והסוחרים.

אנא, דרוש מספקיך אך ורק מעטפות העומדות בדרישות התקן.

מנע מלקוחותיך ומכלל הציבור הוצאות מיותרות

כל המעונין לקבל פרטים נוספים על תקן המעטפות וכן גורמים שברשותם מלאי גדול של מעטפות שהוכן מראש מתבקשים לפנות בהקדם אל מר ע. דגן לשכת מנהל שירותי הדואר, רח' יפו 23, ירושלים 91999.

המחלקה ליחסי ציבור — **שירותי הדואר**

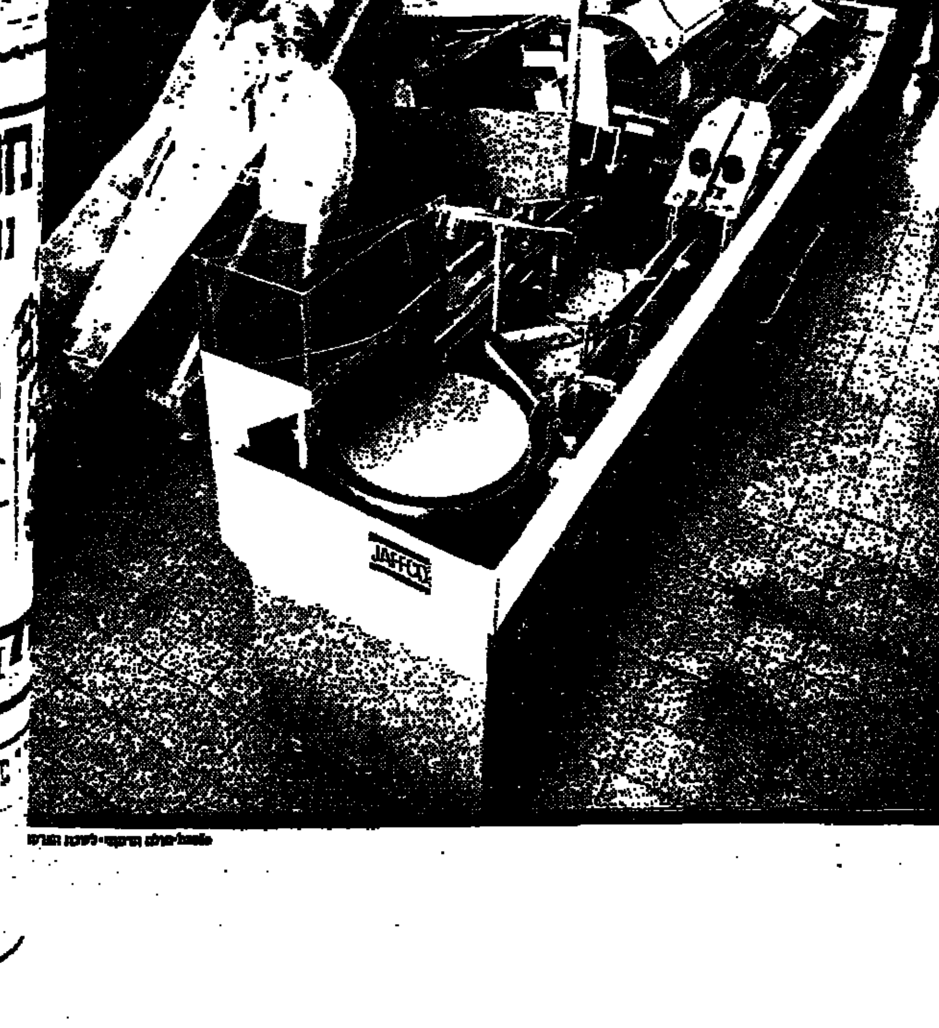

למכירה משאית וולבו

שנת ייצור 1956 במצב עבודה

לפנות: מושב נטעים טל' 03-941285

למכירה כרם

700 דונם שקדים
100 דונם משמש
1.1 מיליון ל"י
בהצעות רציניות לפנות ת.ד. 16091 תל־אביב עבור „כרם".

אדמת גינון

בסביבות חיפה
בלי או עם הובלה
טל. 536803

ריפוי טבעי

לכל בעיות עמוד השדרה
נטורופט
חיים ברנשטיין, א'—ה' 3—6 אחה"צ.
טלפון: 237193.

גם במחירים קבועים גם בתנאי תשלום גמישים

וגם בביטוח כספי משתכנים

✱ חיפה	רמת־הדר	2, 3, 4 ו־5 חדרים
✱ חיפה	רמת־שאול	3, 3½, 4, ו־4½ חדרים
✱ קרית־ים	רחוב אלי כהן	3 ו־4 חדרים
✱ קרית־ים	ליד השופרמרקט	4 חדרים
✱ קרית־ביאליק	סביניה	3½ ו־4 חדרים
✱ קרית־מוצקין	רחוב קדיש לוז	3 חדרים
✱ עכו	רחוב הרצל	4 ו־4½ חדרים
✱ עכו	רחוב בר־עמי	3 חדרים
✱ צפת	רחוב הרצל	4 חדרים
✱ קרית־ים	רחוב אלי כהן	4 חדרים

ב„רכסים" — דירות מרווחות בנות 3 חדרים
בא לפנות למשרדי המכירות של „רסקו":
חיפה — רח' הרצל 1, טל. 668161.
קרית מוצקין — „דירות עם", שד' השופטים 2, טל. 710191

שינויים אפשריים תוך מהלך הבניה

רסקו RASSCO

עכשיו יותר מתמיד —

דירה עם אוירה

מבחר דירות ברחבי הארץ-למשתכן הדתי קבע את מקום מגוריך בסביבה ההולמת את אורח חייך.

משכנתא בלתי צמודה - לגבי רוב הדירות.
משתכנים, זוגות צעירים ואחרים, אשר בידיהם תעודת זכאות של משרד השיכון, יכולים לרכוש דירות המתאימות לקריטריונים שנקבעו על ידי משרד השיכון ולהנות ממשכנתא שנקבעה בתעודת הזכאות.

המחירים קבועים ללא הצמדה, בתוקף עד 30.5.75

משהב חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ

תל-אביב, רח' לילנבלום 27, טל. 58144
ירושלים, רח הגידם 1, טל. 224181
חיפה, רח ארלוזורוב 3, טל. 668049

תשבץ "מעריב" מס' 953

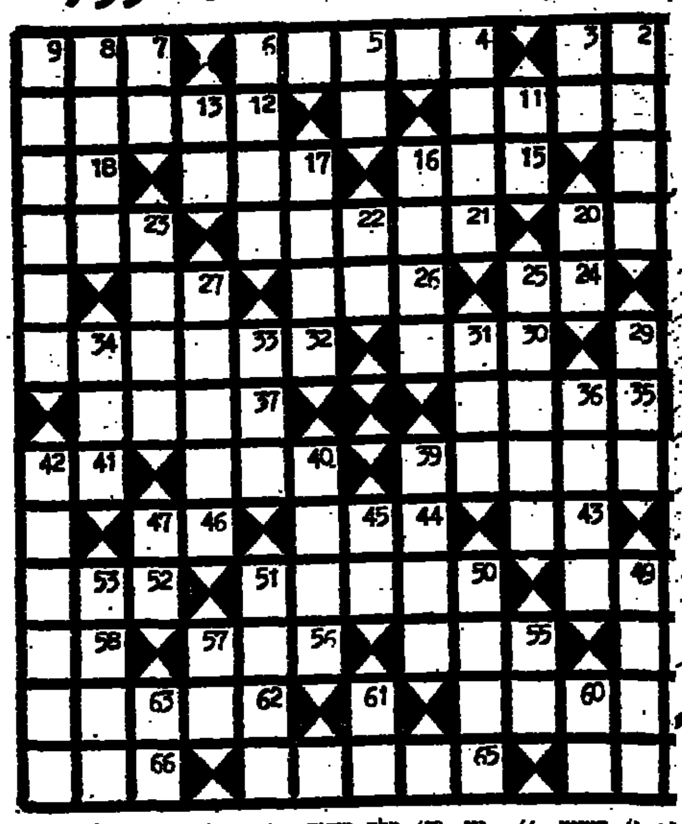

...: 1) האומנ, 4) ..., 7) מין סכין, 10) ... ממשפחת הזוגניים, ...ירות עסיסיים, אדר... מתוקים, 12) מחלת ..., 14) אשף, 15) דיו ..., 17) מקל, 18) רשע ..., 19) ערת, 21) הר... ...לף, 23) נתבא אל ..., 24) גמר, 26) כר... ...עוד, שוב, 28) ..., 30) חוק, 32) שר... ...גים באסיה, 35) חי... ...בון הוולת, 37) תע... אמריקה, 38) ביה... ...נים, 40) שממה, ..., 41) עת, 43) מלת ..., 44) דמות, תבנית, ...ף למתנת, 48) כלי־ זין, 50) מלך שהיה אבי כתבי היתדות על מצבות המלכים, 52) שער כבשים, 54) נמצא, 55) ירק־מאכל, 56) סב, 58) כל מי שנשמה באפו, 59) רוח־ברק, 62) יער מפורסם בצרפת, 64) זעזוע, 65) קברצה בארץ, 66) כבד־פה.

מאונך: 1) חלוק ביהגוסח יפן, 2) בן ענת, 3) מלת שלילה, 4) ענף רך לשתילה בקרקע, 5) נצח, 6) נכסים, 7) מרגיש, 8) עיר בשוויץ, 9) נערה מן המיתולוגיה היוונית שקיבלה כפאוס התבה שהופקדו בה כל פגעי בני־האדם, 11) מונח בתורת החשמל, 13) מנד, נכשל, 16) רב־רבן, 17) גמל בתימן, 20) אמתה, 22) רוח רעה, 23) תבל, 25) עיר בערב הסעודית, 27) בעלי־חיים ימי־טורף, 29) אני אוסר, 31) נהר בסין, 33) נחמד, 34) נטל, 36) כח המוחץ של ההגבה בתקופת המנדט הבריטי, 38) עיר באלבניה, 39) אספה גדולה, 40) חרדש עברי, 42) דרך־מעבר באלפים שבאוסטריה, 45) מדת לח, 47) נחפז, 49) מבוזה, מבוייש, 50) מדינה באירופה, 51) מנהרה, 53) רקוד, 55) כסף רומני, 57) מלת זרח, 60) גבוה, 61) נער, 63) פתח של הרגעש.

פתרונות החידונים הקודמים

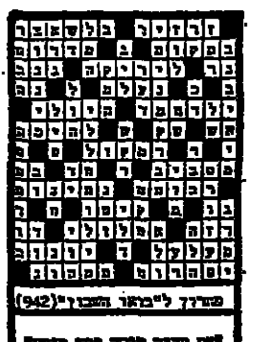

פתרון ל"בואו חשבון" (942)

"אם תהיה עושה תהא מוצא"

פתרון ל"סוד הגביע"

אזור; תמוז; מביהלך; מודיעין;
דרקון; גדיגו; בריכה; חמשי;
רותב; בה; אף; הבל; לילית;
רומן; נבזה; ארזיף; עוטס;
אבוקה; ולגסיה.
סוד הגביע: "ארבע אלף ..."

●

שלחו את הפתרונות ל"מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב. צרפו את המספריםדלעיל ורשמו על גבי המעטפה "תשבץ מס' 953", או "בואו חשבון (943)", או "חידת המעגלים". שלושה פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם פלמן

בואו חשבון (943)

כ ב ל י	ה כ מ י ה ה
ע ד	ר ל ד כ ה
	ה ר ל ל ע
	ב ל ע ע ב
	ה ע ר ע

אימרה: 12ו 941956 ח3986

396057 671 9495ו 901ו,9490

...לת חילוק זו התר... ...ספרות באותיות. ...את ערכה של כל ...שום את האותיות ...מות במקום הספרות בשורה למטה. אחר־כך, צרף את האותיות הרי פיענחת אימרה של ר' יהודה הלוי.

...ידת המעגלים

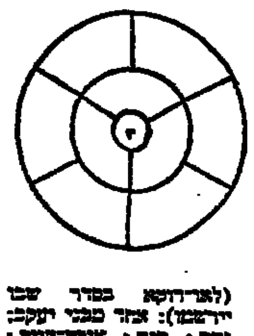

...על הקטן רשומה ...". במעגל הגדול ...ה מדורים ובמעגל ...ד בן שלושה מדו... ...ש לרשום ערכים ...להגדרות, כשנו... ...שני ערכים אלה ...בהתאם להגדרות ...שה ערכים בני ...אותיות הנקראים ...פנימה ומסתיימים ...י" שבמעגל הקטן. ...ות: המעגל הגדול: ...פרדשר: זמן קצר ...המעגל הפיתוחי: ...ערות ואמריקה ה... ...מבחוץ פנימה (לאורך הקטע בסדר שבו ירשמו): אחד מבני יעקב; נחת; הנה; אורח־חייו; התנגדות לצלפון; קנה.

חדשה - AUDI 80 LS

2700 ק"מ

1974 אוטומאטית כל האביזרים

לראות: חיפה, רח' בית לחם 55/10 אצל מהנדס א. לוטנר, בכל יום אחרי שעה 17.00.

הצעות לקניה להגיש לח"מ הפועל כמנהל העזבון. המכונית חופשית מכל שעבוד או תשלום מיסים.

יוסף אלון, עו"ד
שד' חן 50 תל־אביב
טלפון: בבקר 260239
אחה"צ 457723

למכירה מיידית

פרדס 19 דונם עם פרי בראשון לציון

100 מ' מאזור תעשיה

פרטים טלפון 03-243432

מעוניינים לקנות

מיכל נירוסטה או ברזל

במצב תקין

להובלה על רכב

בקיבולת של 10,000—12,000 ליטר

לפנות טלפון 04-721525 ת.ד. 331 חיפה

להשכרה אולם

בגודל 120 מ"ר
עם כניסה נפרדת וחדרי שרות.
מעל קומת החנויות שבבנייני הצמרת בחולון, סוקולוב 51

מתאים לכל מטרה

●

להתקשר טלפון 666704 בערב

ארגון הקבלנים לאיסוף אשפה ופסולת בישראל

קבלנים לאיסוף אשפה ופסולת שטרם נרשמו לארגון, מתבקשים לשלוח פרטיהם עד ליום 24.4.75, לת.ד. 522 אשדוד, או להתקשר טלפונית בשעות הערב לטל. 055-24087.

הנהלת הארגון

למכירה

דוד קיטור

בפעולה

מודל 1961, 120 מ"מ שטח,
חימום 12 אטמוספרות,
3½ טון קיטור לשעה.

בהצעות רציניות יש להתקשר לטלפון 055-21611 או ת.ד. 108 אשדוד ולפנות למהנדס בוריס.

מס הכנסה? נהול חשבונות? לי אין בעיות!

בלוק עושה עבורי את כל העבודה:
- עריכת דוחות ומאזני מס־הכנסה והצהרות הון.
- טפול באכיפה לקבלת החזרים והפרשים ממס הכנסה.
- נהול ספרי־חשבונות והנהלת חשבונות.

ערבות
...

בלוק — ...שרותי המסים הגדולים בעולם

ת"א: כיכר מלכי ישראל 5, טל. 236785
חיפה: רח' מקדימים 12, טל. 525256
ימים א'-ה' מ: 13-9, 19-16 יום ו' מ: 13-9

חיפושית 73

במצב מצוין, 33000 ק"מ
בהזדמנות
053-28345 משעה 19.00

אריחי קרמיקה

במבחר ובכמות גדולה
בגוונים רבים ובמחיר הזדמנותי
בגדלים: 10X20, 15X30, 20X30.
063-22915 (בערב) ה. צוקר, חמרי בנין, רחוב חדרה, מול מכבי־אש (200 מטר לכיוון פרדס־חנה כניסה שמאלה ע"י ביח"ר לבלוקים).

שיכון ופיתוח לישראל בע"מ

מציעה מבחר דירות בתנאים מיוחדים באזורי פיתוח

מי רשאי להרשם

תושבי ערי פיתוח(*) וכל מי שרוצה לעבור לעיר פיתוח רשאי להרשם לתכנית זו וליהנות מהסיוע הניתן על ידי משרד השיכון במסגרת מבצע מיוחד, כפי שפורסם בעתונים ביום — 15.4.75.

(*) לפי קריטריונים שנקבעו על ידי משרד השיכון.

תהליך ההרשמה

1. על הנרשם למלא טופס בקשה לסיוע במשרד החברה ולצרף כל המסמכים היכולים להיות אסמכתא לבקשה.
2. על הנרשם להפקיד סך —.5,000 ל"י לזכות החברה.
3. „אשור הזכאות" והפניה לבנק לקבלת סיוע, יוצא מטעם משרד השיכון.

ההרשמה תחל בתאריך 18.4.75 ותמשך 3 שבועות עד ל־9.5.1975

אזור הגליל

	שטח במ"ר	מספר חדרים	מחיר ממוצע
בית שאן	88	4	160,000 ל"י
חצור	88	4	140,000 "
טבריה	92	4	142,000 "
"	82	3	130,000 "
"	83	3	135,000 "
"	92	4	145,000 "
"	82	3	133,300 "
כרמיאל	92	4	153,600 ל"י
"	82	3	141,000 "
"	79	3	140,000 "
"	87	4	147,000 "
מגדל העמק	88	4	145,000 ל"י
"	70	3	119,000 "
"	83	3	139,000 "
"	72	3	121,000 "
"	88	4	145,000 "
נצרת	92	4	158,000 ל"י
"	106	4	179,700 "
עפולה	87	4	139,000 ל"י
"	71	3	118,000 "
צפת	114	4	228,000 ל"י
"	86	3	176,000 "
"	83	3	170,000 "
"	89	3	170,000 "
קרית שמונה	81	4	145,000 ל"י

מקום ומועד ההרשמה: במשרד שיכון ופיתוח לישראל

לכרמיאל — בכרמיאל, מרכז מסחרי, בנין המועצה המקומית, חדר 288 ב'
בימים: א'—ה' בשעות 8.00—12.00

לעפולה, בית שאן, מגדל העמק — בנצרת, רח' כרמל 9/4
בימים: א'—ה' בשעות 8.00—12.00
בימים: א', ג', ה' בשעות 16.00—18.00

לקרית שמונה — יום ב' 21.4.75, בין השעות: 9.00—13.00 בבנין העיריה, קרית שמונה.

לטבריה — יום ד' 23.4.75, בין השעות: 9.00—13.00 בבנין העיריה, טבריה.

לצפת — יום ה' 24.4.75, בין השעות: 9.00—13.00 בבנין העיריה, צפת.

אזור חיפה

	שטח במ"ר	מספר חדרים	מחיר ממוצע
יקנעם	79	3	145,000 ל"י
נהריה	71	3	138,000 "
"	73	3	141,000 "
עכו	88	4	172,000 ל"י
"	75	3	153,300 "
"	73	3	146,500 "

אזור חיפה (המשך)

	שטח במ"ר	מספר חדרים	מחיר ממוצע
רכסים	75	3½	130,000 "

מקום ומועד ההרשמה: במשרד שיכון ופיתוח לישראל

חיפה — רח' י.ל. פרץ 32
בימים: א'—ה' בשעות 8.00—12.00
בימים: א', ג', ה' בשעות 16.00—18.00

אזור ירושלים

	שטח במ"ר	מספר חדרים	מחיר ממוצע
קרית גת	98	4	160,000 ל"י
"	89	4	150,000 "
"	32	1	64,000 "
קרית מלאכי	77	3½	124,000 ל"י
"	71	3	117,500 "
קרית ארבע	96	4	175,000 ל"י
"	86	3	162,000 "

מקום ומועד ההרשמה: במשרד שיכון ופיתוח לישראל

קרית־גת, קרית־מלאכי: בקרית־גת רח' הגפן בית 116,
בימים: ב', ר' בשעות 9.00—12.30

ירושלים — רח' מרדכי בן־הלל 15
בימים: א'—ה' בשעות 8.00—12.00
בימים: א', ג' בשעות 16.00—18.00

אזור באר־שבע והנגב

	שטח במ"ר	מספר חדרים	מחיר ממוצע
אילת	88	4	195,000 ל"י
"	85	3	190,000 "
"	80	3	185,000 "
באר־שבע, שכ' ה'	93—95	4	164,000 ל"י
באר־שבע, דרך מצדה	93—94	4	164,000 "
"	89	3½	173,000 "
"	82	3	160,000 "
באר־שבע,	90	4	175,000 "
דימונה	93	4	155,000 ל"י
"	78	3	140,000 "
"	75	3	135,000 "
"	99	4	165,000 "
מצפה רמון	79	3½	150,000 "
ערד — טללים	77	3	155,000 ל"י
ערד	81	3½	162,000 "
"	95	4	185,000 "

מקום ומועד ההרשמה: במשרד שיכון ופיתוח לישראל

באר־שבע — מרכז הנגב, שדרות הנשיאים, פינת רח' מצדה
בימים: א'—ה' בשעות 8.00—12.00
בימים: א', ב', ד', ה' בשעות 16.00—18.00

באילת — רח' ששת הימים פינת לוס אנג'לס, בית 201
בימים: א'—ה' בשעות 8.00—12.00
ביום ג' בשעות 16.00—18.00

כדאי יותר לרכוש דירה שיכון ופיתוח לישראל בע"מ

אלרם מציע

דירות לותיקים באזורי פ

* במחירים קבועים ללא הצמדה.
* משכנתאות לא צמודות בתנאים נוחים.
* ערבות של בנק „הפתוח" לכספי מ[illegible]
* משך ההרשמה מ־18.4.75 עד 9.5.75.

*** הלוואות נוספות לזכאים בתוכניות משרד השיכון ניתן לצרף למשכנתאות ה[illegible]

*** חיילים משוחררים בהתאם לחוק זכאים למשכנתא ב־20%.

*** סה"כ ההלוואות לא יעלה בכל מקרה [illegible] ממחיר הדירה.

ביבנה

המקום	חדרים	שטח במ"ר	מחיר ממוצע
נאות אלרם	3½	כ־74	130,820
נאות אלרם	4	כ־95	164,000
רח' גורדון	4	כ־89	145,000

לזכאים משכנתאות לא צמודות עד 80,000 ל"י. פרטים והרשמה במ[illegible] בת"א וביבנה ב' בשעות 15.00—18.00 במשרדי המועצה המקומית

בבאר־שבע

המקום	חדרים	שטח במ"ר	מחיר ממוצע
רובע ה'	3	כ־75	135,000
רח' הצבי	3	כ־83	146,350

לזכאים משכנתאות לא צמודות עד 70,000 ל"י. פרטים והרשמה במ[illegible] בבאר־שבע.

בקרית־מלאכי

המקום	חדרים	שטח במ"ר	מחיר ממוצע
רח' ויצמן ליד הבריכה	3½	כ־74	122,265

לזכאים משכנתאות עד 80,000 ל"י ועוד הלוואה עומדת 10,000 ל"י. פרטים והרשמה במשרדנו בת"א וביום א' בשעות [illegible] 18.00 במשרדי המועצה המקומית קרית מלאכי.

באשדוד

המקום	חדרים	שטח במ"ר	מחיר ממוצע
רובע ד'	3	כ־78	158,600
רובע ד'	4	כ־90	171,000

לזכאים משכנתאות עד 60,000 ל"י. פרטים והרשמה במשרדנו

כל מי שרוצה לגור בעיר פיתוח רשאי להרשם

תנאי הזכאות ייקבעו לפי הקטגוריות הבאות:

א. בעלי מקצוע נדרש העוברים לערי פיתוח או שהם תושבי ערי [illegible] ובלבד שיש בידם אישור כמוצא ע"י מרכז ההכוונה לערי פיתוח.

ב. תושבי ערי פיתוח והעוברים לערי פיתוח שאינם בעלי מקצוע נדרש
1) משפחות שאין בבעלותן דירה;
2) משפחה המתגוררת בצפיפות של 2 נפשות ויותר לחדר בדירותיהן לפני כניסתן לדירה החדשה.

ג. בודדים רווקים:
1) רווקים מגיל 35 ומעלה, רווקות מגיל 30 ומעלה.
2) רווקים ורווקות יוצאי צבא מגיל 21 ומעלה שהם יוצאי [illegible] בנות 6 נפשות ויותר.

תהליך רכישת הדירה

1. על הנרשם למלא טופס בקשה לסיוע בחברה.
1. על הנרשם להפקיד סך של 5,000 ל"י בעת ההרשמה.
3. אישור הזכאות יוצא מטעם משרד השכון לאחר בחינת [illegible] ואימותם.

לזוגות צעירים

נמשכת ההרשמה באתרים הבאים:

המקום	חדרים	שטח במ"ר	מחיר ממוצע
קרית מלאכי	3	70	114,000
קרית מלאכי	3	74	119,800
יבנה	3	74	122,750

אלרם לשיכון מושלו

אלרם חברה לשיכון מיסודם של החברה לישראל ואש[illegible]
המשרד הראשי: שד' רוטשילד 133 תל־אביב טל' 1205
משרדי מכירות: שד' רוטשילד 133 תל־אביב טל' 5158
רח' החבצלת 9 ירושלים טל' 228435
בית מרכז הנגב (מול משרד השכון)

למכירה
דירת גג (פנטהא[illegible]) ברחובות
מול נוף מרהיב ● לכניסה מיידי[illegible]
*
פרטים טלפון 03-875370

למכירה בהזדמנות
מנוף גשר
8 טון
+ תבניות מתכת לקירות בניני תעשיה דגם סטנדרטי
טל. 796477
בשעות 19.00—20.00 (לא בשבת)

קבלן בנין מעונין לקנות
דיקטים ורגלי ברזל
משומשים
טל. 449308

להשכרה או למכיר
בדמי שכירות חדשיים
חנות במרכז מס[illegible]
בגודל 70 מ"ר (אחוד של 2 חנויות) בשכונה חדשה, רח' הרב לנדרס [illegible] גבול בני־ברק
המתאימה לכל מטרה
להתקשר בשעות הערב 866704

בקרית שמונה
במרכז המסחרי
להשכרה בשכ"ת + פקדון 2 חנויות
הצעות בציון הענף להעביר להשתכניות בכסים בישראל שער פלמר 3 חיפה

הלוח הנפוץ ביותר במדינה בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב

משרד הראשי: בית מעריב, תל-אביב, רחוב קרליבך 2, טלפון 287211.
סניף המרכזי בת"א: שד' רוטשילד 33. קבלת מודעות מ־8 בבוקר עד 6 בערב.
סניף בירושלים: הלל 14/16, טל' 231769. פתוח: 1.30—7.30 ; 4—6.30 אחה"צ.
סניף בחיפה: רח' הנביאים 32, טל' 660051. פתוח: מ־8 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

	המחיר לכל מלה ביום חול	בערב שבת וחג
דירות (כל המדורים) ומכוניות למכירה	4.— ל"י	5.— ל"י
כל יתר המדורים	3.— ל"י	4.— ל"י
מיד ליד (למכירת חפצים עד 1.000 ל"י)	2.— ל"י	(בימים א'-ה')
לוח מעריב בלבד (לבתי עסק, חנויות ושרותים)	4.— ל"י	(בימים ב'-ד')

המינימום לכל המדורים — 8 מלים. המינימום ללוח מעריב בלבד — 10 מלים

עבודה

הצעות עבודה

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

חרטים ומסגרים

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

אולמות

[illegible]

חקלאות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

טרקטורים

[illegible]

מטבעות ומדליות

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

בולים

[illegible]

ה"כפירי" שלנו!

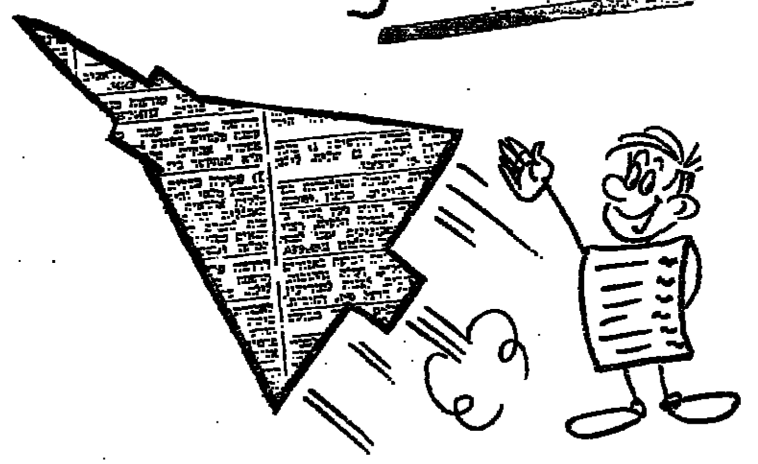

בלי פרסום "יעיל ורנטאבילי" -
הלא הוא הלוח מס' 1 - הלוח הראשי!

לוח מעריב
הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

גזירה ותפירה

[illegible]

זבנים

[illegible]

מספרות

[illegible]

הכשרה לעבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

פקידים

[illegible]

יהלומים

[illegible]

שליחים

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
- אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

מודעות ל- לוח מס' 1 מעריב מתקבלות:
בתל-אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף „מעריב" תל-אביב שדרות רוטשילד 33; בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן-יהודה 7
בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32; סניף „דחף" הרצל 11; ובכל משרדי הפרסום
בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16; סניף „דחף": רח' יפו 43 לאחר שעות העבודה טל. 36749; ובכל משרדי הפרסום
בבאר-שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81; ובכל משרדי הפרסום
בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

هكذا من الاصل

לוח מעריב

דירות

בת־ים 3 בהר"ל מרדכי — 175,000 ,180,000 ,2½ רח' מלה

בת־ים דירה 3, 156,000 ,"דיו ירידירות" טלפון 052-91963

קבלני בנין

1-1½ חדרים

2 חדרים

2½ חדרים

3 חדרים

דירות למכירה

3½ חדרים ויותר

וילות ובתים

דירות להשכרה

בשכר חדשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

רהיטים

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
- אולי דווקא שם תגלה
את ההצעה המעניינת ביותר

לוח מעריב

כלי רכב

מכוניות למכירה

מרצדס

סאאב

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסווגן

ציטרואן

קונטסה

רנו

פג'ו

פורד

פיאט

מריקאיות

די — נ.ס.או.

אוסטין — מוריס

אופל

פא רומיאו

ב.מ.וו.

הילמן

וולוו

ווקסהול

וויליס

טריומף

לאנציה

אופנועים וקטנועים

ביקוש מכוניות

אביזרי רכב

תנורי בישול ואפיה

חוגים

בת זוג

מסעים

חיות בית

מערכות קול

רהיטי משרד

שידוכים

בן זוג

ריקודים

מכירות

קניות

מקררים

כלי נגינה

דודי שמש וחשמל

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
עד הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעה המעניינת ביותר!

חצב.מנ.אשל

לוח מעריב

שרותים

שיפוצים בבית בדירות, הגדלת חדרים, סגירת מרפסות. 852897

בצוע עבודות גידור מרשת וגדר תיל מכל הסוגים 03'762897

[illegible]

טלויזיות

קונה! טלויזיות במחיר הגבוה ביותר ובמזומן — 824595

[illegible]

שעורים

מתמטיקה ופיסיקה לבגרות ולמכינה מורה מנוסה 267373

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מכונות תפירה

[illegible]

צלום

[illegible]

טיולים

[illegible]

נופש

[illegible]

ספרים

[illegible]

בתי ספר

[illegible]

ספורט

[illegible]

שונות

[illegible]

מכונות גלוח

[illegible]

תריסים

[illegible]

שמלות כלה

[illegible]

אבידות

[illegible]

תיאום והסכה

[illegible]

הלבשה

[illegible]

לוח מעריב נתניה

קבלני בנין

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

לוח מעריב הנגב

חנויות

[illegible]

בתי ספר

[illegible]

פרסומים

[illegible]

לוח מעריב חיפה

סניף מעריב בחיפה: רח' הנביאים 32 טל. 660051
פתוח: משעה 8.00 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

קניות

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

שעורים

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מחסנים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

מכירות

[illegible]

טלויזיות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מערכות

[illegible]

מקררים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

מזגני אויר

[illegible]

מטבעות ובולים

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
- אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות בי

למנהל חברתנו ואבינו היקר

מר **יצחק עבוד-לוי**

ברכותינו הנאמנות

על תרומתך בהקמת בניני האבן המפוארים בירושלים: —

✱ הכנסת ✱ בתי חולים
✱ מוסדות ציבור
✱ שיכונים ועוד

על עמלך זה הוענק לך
פרס פפרמן להצטיינות בבנייה
מי יתן ובפעולתך הענפה תזכה לבריאות, אושר ושנים רבות.
כן נתונה תודתנו
לחברי ועדת הפרס על עצתם הנבונה והחלטתם להעניק למנהלנו את הפרס.
הבה נזכה כולנו לראות בבנין ירושלים השלמה במהרה בימינו.

עובדי החברה
להספקת אבן בע"מ
וכל בני המשפחה
ירושלים, רח' רש"י 48

חדש בארץ!!!

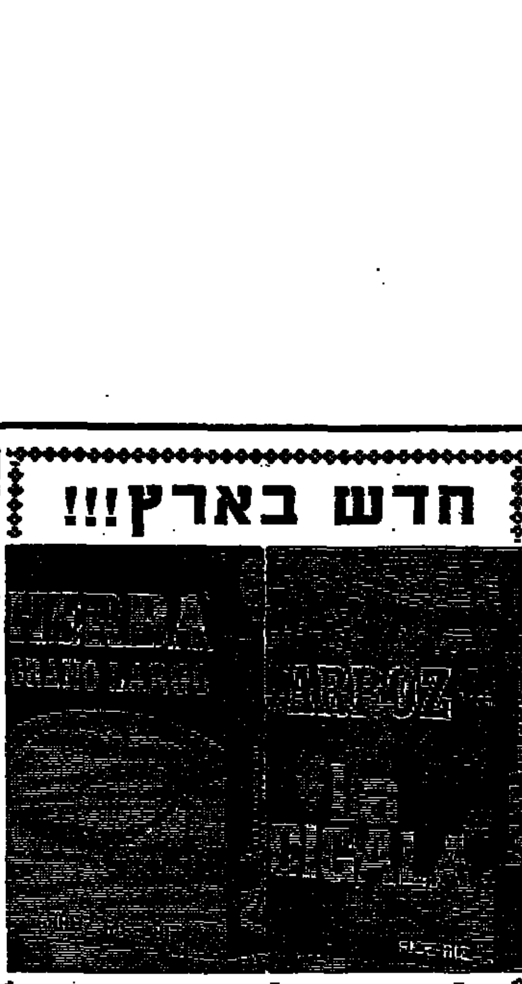

לה סיגאלה ★ הרבא

המחיר: 5.40 ל"י לק"ג — המחיר: 5.75 ל"י לק"ג

האורז הספרדי המשובח

טעים מאוד ✱ מעורר תיאבון ✱ ללא שברים
נמכר באריזה נאה (1 ק"ג) ולפי משקל

יבואנים ומפיצים:

בני ג'ורג' שוקחה

חיפה טלפון 667951 — 643772
נצרת טלפון 54658 — 065-56035

דרושים מפיצים בכל אזורי הארץ

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
הועדה הישראלית למענקים מטעם
HEBREV TECHNICAL INSTITUTE
מכריזה על

מענקי השתלמות
לשנת הלימודים תשל"ו (75/76)

המענקים מיועדים לאזרחים ישראליים, בעלי תואר אקדמי (עדיפות תנתן לבעלי תואר שני או תואר שלישי) המתכוננים להשתלם באחד המוסדות להשכלה גבוהה בארה"ב, בשטחים הבאים: טכנולוגיה, מדעים שימושיים וארכיטקטורה.
למבקשים להשתלם במינהל עסקים, בתכנון אזורי עירוני וברפואה תנתן עדיפות משנה.
גובה המענק —.1000 דולאר עד —.2000 דולאר לשנה.
על המועמדים לשלוט בשפה האנגלית, להגיש ראיות שנתקבלו להשתלמות במוסד אקדמי בארה"ב ושאמצעי הקיום למשך שנת ההשתלמות מובטחים להם.
טפסי הבקשות ניתן להשיג בלשכה לקשרי חוץ אקדמיים, חדר מס' 515 בנין הסנט קרית הטכניון.
המועד האחרון להגשת הבקשות הוא ה־15 במאי 1975.

מפקדת איזור דרום סיני
המינהל לפיתוח מרחב־שלמה
מכרז מס' 3/75
אספקת אורז ותה

המינהל לפיתוח מרחב־שלמה מזמין בזאת הצעות לאספקת:
א. 30 טון אורז חצי ארוך.
ב. 3-5 טון תה מס' 2 בתפזורת (לאנגלוסיה ולבידרואיה).
נא לפרט בהצעות את מועד האספקה ולצרף ערבות בנק בגובה 10% מהמחיר המוצע.
את ההצעות יש לשלוח, או להכניס לתיבת המכרזים שבמינהל, ברח' התעשיה 9 ת"א, במעטפות כפולות, כשעל המעטפה החיצונית מצויין מכרז מס' 3/75 וכתובת המינהל, ועל המעטפה הפנימית כתובת השולח.
ניתן להגיש הצעות לגבי אחד משני הפריטים הנ"ל, בלבד.
על ההצעות להגיע עד לתאריך 2.5.75 שעה 12.00.
אין המינהל מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

א. גרינברג, יו"ר הועדה

מכרז
להפעיל מזנון

מושב בית זית מבקש הצעות להפעלת מזנון בשטחי הבריכות בין התאריכים 15.5.75—30.9.75.

המצרכים שיימכרו ומחיריהם ייקבעו בתיאום מלא ולפי הנחיות המושב. במזנון ישנו ציוד אותו ניתן לראות כל יום בין השעות 8.00—12.00.

המועד האחרון למסירת הצעות ביום ראשון 27.4.75, בשעה 12.00, במזכירות המושב.

אין המושב מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

על המעונינים לפנות למזכירות מושב בית זית ד.נ. הרי יהודה טל. 526334.

אליאנס מפעלי צמיגים וגומי
בע"מ חדרה
מתבקשות בזה
הצעות להוצאת פסולת תעשייתית ממפעלנו

בדבר פרטים נוספים וקבלת טופס הצעה יש לפנות למחלקת הקניות במפעל, טלפון — 063-25926.

הצעות יש להגיש עד 1.5.75.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

לחברה גדולה דרוש
בירושלים
מחסן בתנאי שכירות
בשטח של כ־1000 מ"ר
בסביבת שכונת רוממה
בפרטים נא לפנות לטלפון
764518 תל־אביב, החל מיום א'.

קולסו קרית המדע חיפה
טלפון 3—510271
מציע למכירה
את המכשור האלקטרוני הבא:

1. TEKTRONIX OSCILLOSCOPE 545 B-4 PLUGE IN UNITS.
2. AVO VALVE CHARACT MATER VCM 163
3. G & BRADLY OSCILLOSCOPE CALIBRATOR TYPE 192

נא לפנות טלפונית.

פרס 500 ל"י
למוצא מכונית
טריומף 71
לבנה, 039—382
טלפון 03-906417

המדרשה הליברלית
ע"ש פרץ ברנשטיין
מודיעה על:
המשך ההרצאות של שגרירים (לשעבר)
פרופ' **אריה הראל**
(שגריר לשעבר בבריה"מ)
ירצה על
מעורבות בריה"מ במזרח התיכון
ההרצאה תתקיים ביום רביעי, 23.4.75, בשעה 6.30 בערב, בבית ציוני אמריקה, תל־אביב

לפרטים והרשמה:
נא לפנות לבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, ת"א, טל. 258089, בימים ב'-ה' בין השעות: 16.00-19.00

הודעות ✡ רשמיות

המכון לפריון לעבודה והייצור
מכרז מס' 2/75
ניתנת בזה הודעה לציבור על מכירת:
1. מרכזית טלפונים אוטומטית G.E.C 18/200/1
2. ...
3. ...
4. ...

[illegible]

לוח מעריב ירושלים

ריפ בירושלים: רח' הלל 14/16 טל. 231769 מ־7.30 עד 1.30 צהרים ומ־4 עד 6.30 אחה"צ

מכוניות למכירה
[illegible]

מכירות
[illegible]

כלי נגינה
[illegible]

מקררים
[illegible]

מערכות קול
[illegible]

טלוויזיה
[illegible]

תריסים
[illegible]

פרסומים
[illegible]

שעורים
[illegible]

צילום
[illegible]

קניות
[illegible]

מחסנים
[illegible]

מבני תעשיה
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

ביקוש עבודה
[illegible]

עסקים
[illegible]

משרדים
[illegible]

חנויות
[illegible]

שרותים
[illegible]

דירות להשכרה
[illegible]

דירות מרוהטות
[illegible]

חדרים מרוהטים
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

דירות להחלפה
[illegible]

...ות ובידור
[illegible]

דירות
[illegible]

בלני בנין
[illegible]

...ות למכירה
[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון כאמור ד
- אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

هكذا من الاصل

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• **דרושים** ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

לחברת נתיבי נפט בע"מ
דרושים
לעבודה באבו־רודס
1) **רופא**
2) **חובל ראשון**
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפה האנגלית ורשיון נהיגה
3) **חשמלאים**
בעלי נסיון בטפול במתח גבוה ובמתח נמוך, בעלי תעודה של לפחות „חשמלאי עוזר".
תנאים מצוינים למועמדים המתאימים
בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות ל„נתיבי נפט" מחלקת מנגנון שדה לת.ד. 20072, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

למצבעת טכסטיל בתים בע"מ
רח' הבונים 11 רמת־הדר בת־ים
דרושים
★ **מנהל חשבונות עצמאי**
★ **מנהל משמרת**
רצוי בעל נסיון קודם בצביעת טכסטיל
לקביעת ראיון להתקשר בשעות העבודה טלפון 863419.

ביה"ס החקלאי מקוה־ישראל
— המחזור הכללי —
לשנת הלימודים תשל"ו, יידרשו לנו
מדריכי חברה
במשרה מלאה — מגורים במקום חובה!
מועמדים, בעלי נסיון בהדרכת נוער בתנאי פנימיה, מתבקשים לפנות בכתב, תוך ציון השכלתם ורקעם החינוכי להנהלת מקוה־ישראל.

ל־כלל (ישראל) בע"מ
דרושה
מזכירה
למחלקת אמריקה הלטינית
הכישורים הדרושים: שפת אם ספרדית וידיעת השפה האנגלית על בוריה. הדפסה בשתי השפות. ידיעת השפה העברית — יתרון.
נא לפנות בכתב לת.ד. 14240 תל־אביב

לחברת יועצים לניהול
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
לפנות בכתב עם פירוט הנסיון המקצועי אל ת.ד. 2253 ת"א עבור „מהנדס תעשיה".

לרמת מגשימים דרושות:
★ **גננת דתית**
★ **מורות לכתות הנמוכות**
לבי"ס ממלכתי דתי
לפנות: ועדת חינוך, רמת מגשימים, רמת הגולן, טל. 6—067-22735

דרוש קבלן
לעבודות כבישים לביצוע עבודות פריצה, חפירה וכיסוי אספלט באזור תל־אביב.
בדבר פרטים לפנות: 950162

עובדים דרושים
בעלי ידע טכני
אלכם
למפעל העוסק בייצור ובהרכבת מערכות מיזוג אויר לרכב
לקביעת ראיון, נא להתקשר לטל. 723625, או לפנות במקום, רח' היצירה 18, רמת־גן.

למפעל מתפתח באיזור חולון.
דרושים
✱ חרטים
✱ מחסנאי טכני
✱ מסגרים
✱ רתכים
תנאים מעולים למתאימים.
נא לפנות לטל. 739724 או בבית טל. 734680

למפעל לייצור מכונות
דרוש
טכנאי יצור
רצוי בוגר בי"ס מקצועי, נסיון מינימום 3 שנים.
✱
לפנות בכתב
שטל בע"מ
ת.ד. 1701 חולון ולציין מס' טלפון לקביעת ראיון

לבית החולים בילינסון, פ"ת
דרושות
מזכירות רפואיות
המעוניינות מתבקשות להתקשר עם מחלקת המנגנון או המחלקה לרשומות רפואיות טלפון 915721

אורגים
לנולי פיקנול
תנאים מצויינים
✱
לפנות: מפעלי אריגה רמלה, טל. 965335

דרושה
פקידה מנוסה
עם אנגלית חלקית ליום עבודה רצוף
טל. 624128 למר גור „ריסאר" בע"מ — רח' ברזילי 4, ת"א

א. צום בע"מ
חברה קבלנית לעבודות חשמל
דרך פ"ת 44, ת"א
דרושים בחיפה
1) **חשמלאים** בעלי רשיון מוסמך
2) **עוזרים**
להתקשר לטלפון: 03-36371.

דרוש
אלקטרונאי מתחיל
לשירות מיכשור תעשייתי
לפנות לת.ד. 6213 חיפה, טל. 04-725815

דרושים
1) **מודד** לעבודות ביוב
2) **מכונאי לטרקטורים**
טלפון 732346

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בביה"ס לרפואה
לבורנטית רפואית
ביחידה לחיות מעבדה ומרכזת נסיונית
הכישורים הדרושים: לבורנטית רפואית מוסמכת במיקרוביולוגיה, ביוכימיה והמטולוגיה קלינית של בעלי חיים, רצוי נסיון בעבודה עם חיות מעבדה, ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה האנגלית, רצויה ידיעת הדפסה בשפה העברית.
מס' המשרה: בי.רפ.ת/115

מטפל/ת חיות מעבדה
תאור התפקיד: האכלה ודאגה לנקיון חיות מעבדה, מעקב אחר מצב הבריאות של בעלי חיים, סיוע למורים וחוקרים בביצוע נסיונות.
הכישורים הדרושים: רצויה השכלה תיכונית, קריאה וכתיבה בשפה האנגלית, נסיון קודם בעבודה עם בעלי חיים, רצוי מספר שנות לימוד בבי"ס חקלאי או רקע במקצועות רפואיים (חובש).
מס' המשרה: בי.רפ.ת/36

עוזר מעבדה
ביחידה למדעי ההתנהגות
תאור התפקיד: עבודה מעבדתית הקשורה בציוד פיזיולוגי והתנהגותי, הרצת ניסויים פסיכופיזיולוגיים, איסוף נתונים ועזרה בעבודים.
העבודה תכלול בעיקרה מדידה התנהגותית בבני אדם ובחלקה מדידות בחיות.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית בפסיכולוגיה פיזיולוגיה או נוירופיזיולוגיה, ידע בסיסי בעיבודים סטטיסטיים, רצוי נסיון קודם.
מס' המשרה: ברפ.ת/4.

בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
מרכזת משרד הפקולטה ומזכירת הדיקן
הכישורים הדרושים: רצויה השכלה אקדמית, נסיון קודם של 3 שנים לפחות בעבודות משרד שונות ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין כולל הדפסה כושר לנהל תכתובת עצמאית בעברית ואנגלית, כושר לקיים מגע נאות עם קהל.
מס' המשרה: נה.ה/105.

בפקולטה להנדסה אוירונוטית
כתבנית מדעית אנגלית
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה האנגלית על בוריה כולל הדפסה, ידע ונסיון בעריכת דו"חות מדעיים, רצויה שפת אם אנגלית.
מס' המשרה: אוי.ה/110

מהנדס מעבדות הנעה ושריפה
תאור התפקיד: פקוח על כל עבודות המחקר והנסוי המתבצעות במעבדת ההנעה והשריפה, תכנון אב של מכשור וציוד במעבדה. אחריות על הטכנאים המועסקים במעבדה.
הכישורים הדרושים: בעל תואר B.S.C. או M.S.C. בהנ. אוירונוטית, הנ. מכונות או הנ. כימית. רצוי נסיון קודם בעבודות נסוייות בנושא הנעה ושרפה.
מס' המשרה: או.ח/122

במרכז המחשבים
מזכירה אנגלית/ספרנית טכנית
הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית לפחות רצויה שפת אם אנגלית, כושר לנסח בשפה האנגלית ולנהל תכתובת באופן עצמאי, רצויה הבנה במחשבים ו/או נסיון כספרנית.
מס' המשרה: מר.מח.ח/99

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 2.5.75 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32.000.

לחברת בניה ארצית
דרושים
1. **מנהל עבודה** לשלד וגמר
בעל נסיון
2. **קבוצה קבלנית** להרכבת נגרות בשיכונים
לפנות ת.ד. 399 תל־אביב.

דרוש
קבלן שלד
רציני (בלי חומר)
לביצוע מבנה ציבורי
באזור רעננה
לפנות למהנדס עמי, טל. 03-414277

למלון 4 כוכבים בירושלים
דרוש
טבח ראשי
מקצועי ומנוסה
נא לפנות למנהל: טל. 02-223111

לטחנת קמח במפרץ חיפה
דרושים
1. טוחן
2. טכנאי
נא לפנות לת.ד. 10100 חיפה

סריגי אמיר פ"ת
דרוש/ה גזרן/ית
אפשרות למשרה חלקית.
טל. בערב 755806 או 946195

דרושה מזכירה
למשרד עו"ד בתל־אביב
שעות 8.00—4.00
נא לפנות בכתב, תוך ציון הנסיון והכשורים לת.ד. 1334 למספר ר'/40096

דרושה
עוזרת למנה"ח
אפשרי 6 שעות ביום
•
לפנות
שטל בע"מ
טל. 891079 חולון או בערב 741249

Rolex
לרוטקס
ז'בוטינסקי 7 בני־ברק
דרושה
פקידה
בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי
לפנות טל. 789191

דרושות
נקבניות י.ב.מ
לעבודה קבועה במשכורת גבוהה או לעבודה לפי שעות.
תנאים מצויינים.
לנקבנית מעולה אפשרות מכונה ועבודה בבית.
מקום העבודה: רמת־גן, גבעתיים.
נא לצלצל מ־16—22, בערב, טלפון 289350.

למפעל בראשון לציון
דרוש
מסגר
אחזקת מכונות
בעל נסיון
נא לפנות טל. 948416

דרוש
עובד מקצועי לתעשית נעליים
למתיחת יד למכונה
לפנות ת.ד. 5210 ת"א

לעבודה במפעל רציני
דרושה
פקידה
לאחזקת משרד מעל לגיל 30 עם ידע בהנהלת חשבונות ובאנגלית.
שעות העבודה: 8.00 עד 16.00.
טל. 39116 תל־אביב

דרושים
חשמלאים מקצועיים ועוזרים — לבניה מתועשת ותעשיה
מתחים
גבעת הרצל 146 ת"א
טל' 820283
אחרי 20 טל' 202561

למפעל תעשייתי
דרושה נערה למרכזיה
משוחררת צה"ל
טל. 30078 תל־אביב

יבנה
תעשיית בנינים בע"מ
דרושות
קבוצות מרכיבים
לנגרות בנין
בעלי נסיון,
לעבודה במרכז הארץ
מתאימים יפנו אל „יבנה" תעשיית בנינים בע"מ, רמת־גן, רח' ביאליק 47, טל. 733638/9, 721343

בר אוריין בית ההוצאה של הסתד' הסטודנטים באונ' בר־אילן
דרוש
סגן מנהל חשבונות
(צעיר/צעירה, למשרה מלאה)
כישורים:
✱ הסמכה בהנהלת חשבונות
✱ נסיון של לפחות שנתיים
אחרי שרות בצבא — עד גיל 30
פניות — בכתב־יד ברור בלבד — לועדת המכרזים של בית ההוצאה, קרית האוניברסיטה בר־אילן, רמת־גן

דרוש לנו
סוכן מכירות
הכישורים:
— מגורים באזור הצפון, רשיון נהיגה, שליטה בשפה העברית.
—
יועדף אדם בעל נסיון קודם בתפקידי מכירה ומגע עם לקוחות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 33157 תל־אביב למספר 891.

צבעי
טמבור ⊕ אסכר
למפעלנו בעכו דרוש
מכונאי מלגזות עצמאי
מועמדים מתבקשים לפנות למנהל כח אדם ת.ד. 238 עכו טלפון 04-910131.

למוסד כלכלי בבאר־שבע
דרושים:
★ **עוזר למנהל מחלקת זרעים וחימיקלים**
✱ **עוזר למנהל מחלקת מכשירי כתיבה וציוד משרדי**
הכישורים הדרושים: ידע מקצועי ונסיון בשטחים הנ"ל, בעלי נסיון בארגון וניהול צוות עובדים, כושר ניהול מו"מ עם ספקים ולקוחות.
בדבר פרטים נא לפנות: באר־שבע. טלפון 75298

דרוש
מקדם מכירות דינמי
עם נסיון מעשי במכירות, התפקיד כרוך בנסיעות בכל רחבי הארץ, ביקור אצל לקוחות וניהול מו"מ. גיל 25—35. בעל רכב.
• תנאים מצויינים למועמד המתאים •
לפנות בכתב־יד, עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 4407, תל־אביב, עבור „מקדם מכירות".
— סודיות מובטחת —

Kodak
דלתה פילם בע"מ
דרושים
★ **מחסנאי-פקיד טכני**
ידיעה בסיסית בשפה האנגלית.
★ **פקידה להנהלת חשבונות**
בעלת נסיון של שנתיים לפחות.
★ **פקידה כללית**
לאחר שרות צבאי, עדיפות לבוגרת תיכון.
תנאים טובים למתאימים
נא להתקשר לטלפון 7—269184 תל־אביב.

תעשיות אלקטרוכימיות
פרוטארום
ת.ד. 1929 חיפה, מיקוד 31000
למפעלנו במשמר הים (ליד עכו)
דרושים
★ **מפעילים למתקני ייצור**
(לעבודה במשמרות)
★ **מסגרים מכניים**
(למשמרת יום)
מועמדים בעלי נסיון ידע מקצועי ו... ידיעה נאותה בשפה העברית יפנו בכתב אל מחלקת המנגנון ת.ד. 1929 חיפה או טלפונית 04-715211 בין השעות 8.00—15.00.
תנאים טובים ואפשרויות קידום למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —

למפעל לארונות מטבח הדישים בגוש־דן
דרושים
★ **מרכיבים**
★ **נגרים**
★ **מתלמדים**
נא לפנות טלפונית 03-741154

„גוטקס מודלס" בע"מ
דרושה
פקידה
למחלקת הנהלת חשבונות
✱ בעלת נסיון
✱ שולטת היטב בשפה העברית
מפעילה
למכונת אוליבטי 1513
תנאים טובים למתאימות
לפנות בטלפון 37725

מגורה
חב' לאחריות ולבטוח משנה בע"מ
דרושה
פקידה
למחלקת כספים
בעלות ידע בהנהלת חשבונות ונסיון קודם מתבקשות לפנות בכתב אל ת.ד. 927, תל־אביב, עבור מספר 21

מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ אשדוד
TRAVENOL LABORATORIES (ISRAEL) LTD. ASHDOD
למפעל תעשייתי גדול באשדוד
דרושים
★ **מנהלי חשבונות**
★ **תמחירנים**
★ **כתבנית עברית אנגלית**
תנאים טובים ואפשרויות קידום למועמדים המתאימים.
על המעוניינים לפנות בכתב, בצרוף פירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 598 ראשון־לציון
— סודיות מובטחת —

לבית ילדים ונוער אהבה
קרית ביאליק, ת.ד. 4
דרושים
1. **עובדת סוציאלית**
2. **מדריך לילדים בגיל 12—13**
על המעוניינים לפנות למזכירות ולצרף קורות חיים והמלצות

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

האם אתה מחפש ענין וקידום בעבודה? חברה נודעת לתכנון הנדסי בבאר־שבע, מחפשת:

* מהנדס מיכשור
* מהנדס חשמל
* מהנדס מכונות
* מהנדס בנין מתחיל
* הנדסאי בנין
* כתבנית אנגלית

על המעונינים לפנות בכתב־יד, בצרוף קורות חיים, נסיון קודם ושכר נדרש לת.ד. 11024 תל־אביב.

הועד המנהל של קרית הנוער מחפש מועמדים למשרת

מנהל לקרית הנוער

תאור המשרה:

1. ניהול פרוקט חינוכי — ניסוי לנוער מתבגר בתחום החינוך הבלתי פורמלי על הצדדים החינוכיים והמנהליים הכרוכים בכך.

דרישות המשרה:

1. השכלה אקדמאית הקשורה בנושא.
2. נסיון בעבודה עם נוער ובעבודה מנהלית.
3. הכרה של המציאות הישראלית.
4. מגורים בקרית שמונה.

המשרה תהפך לקבעה אחרי תקופת נסיון של שנה אחת.

המשכורת תקבע בהתאם לכישורי המועמד. עזרה בהשגת מגורים במקום מובטחת.

— תחילת העבודה מאי — יוני 1975 —

המועמדים המעונינים במשרה מתבקשים להציע את עצמם בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות לפי הכתובת מיכאל לוטן החברה לשרות סוציולוגי תלפיות 38 רמת־גן.

המועצה המקומית קרית־מלאכי

המחלקה לחינוך ותרבות

לביה"ס מקיף דתי — שש שנתי

דרוש מנהל

הכישורים הדרושים:

— השכלה אקדמית, דתי, בעל רשיון הוראה קבע, נסיון בהוראה ובמינהל.

המעונינים ימלאו טפסים בשלושה העתקים, אותם אפשר לקבל בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך. העתק למנהל המחוז מר ניצני, העתק למפקח על ביה"ס בו מעסק המועמד, והעתק למועצה המקומית קרית מלאכי.

משה קצב — מ"מ ראש המועצה

לחברה צבורית

דרוש

מוכר

בעל נסיון מסחרי, נייד, רצויה התמצאות בענף העצים וחומרי בנין.

למועמד המתאים תשולם משכורת + אחוזים מהמכירה.

פניות בכתב לת.ד. 29853 ת"א.

למפעל גומי

דרושים

א. פועלות לאריזה והשחזה

ב. פועל ייצור

נא לפנות כל יום בין השעות 9.00—14.00, טל. 755663, 755664

למפעל תעשייתי

דרושה

מזכירה

עם נסיון, ידיעת אנגלית רצויה.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1696 ת"א עבור „מזכירה"

דרושים

תקציבאי בכיר

במשרה חלקית

למוסד ממלכתי טכנולוגי דרוש תקציבאי בכיר למשרה חלקית (יומיים בשבוע).

התקציבאי יעסוק בהכנת תקציבים לפעולות המוסד, מעקב על ביצוע התקציבים והכוונת הנהלת המוסד לשינויים בתקציב בהתאם ל־מערכת הפעילויות.

נסיון — וותק של 5 שנים לפחות כאמור לעיל, במוסד או חברה בהיקף של 100 עובדים ופעולות בסך של כ־10,000,000 ל"י.

מינהלן בכיר

לתפקיד מנהלי בכיר במוסד ממלכתי

כישורים:

— השכלה אקדמית בכלכלה.

— הכרחי נסיון מעשי של חמש שנים לפחות בניהול מערכת כלכלית של חברה טכנולוגית. (בהיקף כאמור לעיל).

מזכירה בכירה

בעלת נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מזכירות אגף טכנולוגי

לצורך קביעת ראיונות נא להתקשר טלפונית 03-297314.

איימס יישום בע"מ

חברה לפיתוח וייצור מוצרים בדיאגנוסטיקה רפואית

דרוש

מנהל ביקורת איכות

בעל נסיון

הכישורים:

— בעל תואר אקדמי בשטחי הכימיה ו/או מדעי החיים.

— שליטה בשפות עברית ואנגלית.

*

על המועמדים לפנות בכתב אל מס' 12, ת.ד. 2160 ירושלים.

סופרגז — חברה ישראלית להפצת גז בע"מ לסניפנו בירושלים דרושים:

1. **מנהל חנות**
לסלון סופרגז בירושלים.
הכישורים: נסיון במכירות ובניהול אדמי־ניסטרטיבי, שפות, השכלה.
למועמד רציני — תנאים טובים.
2. **מזכירת הסניף**
לתפקיד מזכירה למנהל ועבודות מזכירות כלליות.
הכישורים: נסיון, ידע בהדפסה, השכלה תיכונית תכונות לעבודה קשה.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
3. **עוזר למנהל הטכני**
בסניף ירושלים.
הכישורים: בוגר בית ספר מקצועי — נסיון בעבודה טכנית כל שהיא — בעל רכב — נסיון מה בניהול צוות עובדים וכושר מו"מ עם לקוחות.
תנאים טובים למועמד המתאים.

בדבר פרטים נא לפנות לסניף סופרגז בירושלים, רחוב יפו 36, טל. 02-233547, למר ליאור.

לחברת אחים בכור

קבלני בנין רמת־גן

דרוש

מנהל חשבונות

עצמאי

עם נסיון של 5 שנים

המעונינים מתבקשים להתקשר טלפונית לקביעת ראיון טלפון 721749, 736176.

דרוש חקלאי מנוסה

לניהול וביצוע עבודות שדה בגידולי ירקות

בעל ידע טכני בהפעלת עובדים,

ציוד חקלאי ומערכות השקאה

לכתוב לחוות הזרע נבחור ד.נ. שדה גת עם פירוט נסיון קודם.

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב

דרוש שליח

עם רשיון לקטנוע שנה לפחות.

שעות העבודה 8.00—16.00.

נא לטלפן 33214 כל יום עד שעה 14.00

חברת בטוח ישראלית גדולה

מעונינת

1. **להכשיר חתם בענפי הביטוח האלמנטרי**
הכישורים הדרושים:
נסיון בהכנת ובדיקת פוליסות בכל הענפים, יכולת וכושר נהול משא ומתן עם לקוחות וסוכנים.
2. **החברה מעונינת להכשיר כתבנית פוליסות בכל הענפים**
הכישורים הדרושים:
נסיון של שנתיים בהדפסה.
3. **דרושה כתבנית אנגלית**
ידיעת השפה העברית אינה הכרחית.

*

לפנות טלפון 54311, דיין

י. פישמן בע"מ

הנדסה וייצור מבלטים ותבניות

חיפה

דרושים

בעלי מקצוע מעולים

לעבודה קבועה ומעניינת

* כרסמים
* כרסם חרט
* מסגרים מכניים
* מבלטנים

תנאים טובים למתאימים

לפנות טלפון 723646, 728053 בין השעות 7.30—15.30 מר גד — 81433 — בשעות הערב.

דרושים

לחברת אמפא תל־אביב

מחלקת שרות

דרושה פקידה

קורספונדנטית עברית

לצוות מזכירות המחלקה

ההכנות הנדרשות: 1. לאחר שרות צבאי; 2. הדפסה במכונת כתיבה; 3. נסיון קודם של שנה/שנתיים בעבודה דומה; 4. חוש מפותח ליחסי צבור ויחסי אנוש. 5. נכונות לעבודה בשעות מפוצלות (באופן חלקי)

הענות לדרישות הנ"ל תפנינה בשעות לפנה"צ למשרדנו בת"א, דרך פ"ת 16, אל הגב' אנוסי, טל. 614281.

אמפא

לחברת יצוא ויבוא גדולה

למחלקת היצוא

דרוש/ה

עובד/ת בכיר/ה

טלפון 299102

לבי"ס תיכון בירושלים

דרושים מורים

במשרה חלקית

למקצועות:

1. התעמלות־בנות
2. מינהל ומשרדאות
3. כתבנות

נא לפנות בכתב לת.ד. 1114, ירושלים.

ל„שרותי השומרים" בע"מ

דרוש

לתפקיד מרכזי

בסניף ת"א

בעל הכישורים תנאים: תושב תל־אביב, בעל נסיון בהפעלת צוות עובדים, כושר ניהול מו"מ, בעל רכב וטלפון. עדיפות לבעלי נסיון.

לפנות לקביעת ראיון טלפון 225571 ת"א

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות:

במרכז למחקר בהנדסה סביבתית

מהנדס כימיה

לתפקיד חוקר אחראי למחקר מתקדם בהשבת מים. המחקר עוסק בטכנולוגיות חדשות לטיפול במים ובשפכים.

הכישורים הדרושים: רצוי נסיון בהפעלת מתקנים נסיוניים. קיימת אפשרות להשתלמות לתואר גבוה (מגיסטר או דוקטור).

מכרז מספר 17/75.

במבדקה לקרקע ודרכים

מהנדס

הכישורים הדרושים: בוגר הטכניון בפקולטה להנדסה אזרחית. נסיון של שנתיים לפחות בעבודה מעשית בהנדסה אזרחית ובעבודות דרכים.

מכרז מס. 45/75.

במרכז לבטיחות בדרכים

מזכירה־כתבנית־אנגלית

הכישורים הדרושים: בוגרת תיכון, בעלת נסיון של מספר שנים. עדיפות תינתן לכתבנית אנג־לית—עברית.

הערה: תתכן גם משרה חלקית.

מכרז מס. 30/75.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי, ליחידת המנגנון מוסד הטכניון למו"פ קרית הטכניון — חיפה — 32 000, עד יום ו', 25 באפריל 1975, בציון מספר המכרז המתאים.

אטמור FEDDERS

דרושים

* ★ מסגר מעולה
* ★ נגרים להרכבת מנועלי בטחון (עם רכב)
* ★ טכנאים להרכבת מזגני אויר למכוניות (רצוי יוצאי חיל האויר)

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים

לפנות: יצחק שדה 38 תל־אביב, טל. 228166

מגדל בנין — חברה לבטוח בע"מ

סניף ירושלים

דרוש/ה

חניך/ה

לעבודה משרדית

המעונינים יפנו למשרד ברח' הסורג 2, טלפון 232471, בצרוף קורות חיים בכתב־יד.

לחברה קבלנית לבנין בחיפה

דרוש

מנהל חשבונות

* בעל נסיון בהכנת שכר עבודה במיכון
* בעל נסיון בבקורת חשבונית ספקים

תנאים טובים לאדם המתאים

נא לפנות בכתב לת.ד. 1541 חיפה.

לחברת עסיס בע"מ

רמת־גן

דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג־ד.

עם נסיון של שנתיים לפחות

נא לפנות לטלפון 721226 בשעות העבודה.

למשרד הנדסת חשמל

דרושים

שרטטים/שרטטות בחשמל

עם נסיון

להתקשר לטלפון 86262 82671 או ת.ד. 4010 חיפה.

מנהל חשבונות מנוסה

עד גיל 45, נמרץ ושאפתן, המעונין להתקדם ולעבוד בחברה גדולה ודינמית במרכז החברה בתל־אביב, יפנה מיד, בכתב יד, בצירוף פרטים על נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 11010 תל־אביב, עבור „מנהל חשבונות".

תנאי שכר וקידום

טובים

לאדם המתאים

M

לאולמי תצוגה ומכירה בתל־אביב

של ביח"ר ענק

דרושים:

1. **מוכר מנוסה**
— ליום עבודה מלא.
2. **מוכרת מנוסה**
— לחצי יום.

עבודה בתנאים נעימים ושכר מתאים למתקבלים

לקביעת ראיון נא לפנות 784104 בין השעות 08.00—16.00. סודיות מובטחת

שרטעז דרושה

מזכירת הנהלה

* בעלת נסיון של מספר שנים כמזכירה
* הדפסה עברית
* ידיעת השפה האנגלית יתרון.

תנאים טובים למתאימה ואחראית.

לפרטים וקביעת ראיון, נא לפנות טלפונית 915125

לחברה מסחרית בחיפה

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

בעל נסיון

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב אל: ת.ד. 1709 חיפה (עבור „מנהל חשבונות").

למפעל מתכת בת"א

דרוש/ה

מזכיר כללי / אדמיניסטרטור

בעל/ת נסיון אדמיניסטרטיבי בתעשיה, ידע בנוהלי יבוא, יכולת התבטאות עצמאית בכתב ובעל פה, רקע בחשבונאות מסחרית. ידיעה טובה באנגלית הכרחית.

לפנות בכתב יד לת.ד. 1728 ת"א.

הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ

תל־אביב, רחוב אלנבי 113, טלפון 614301

דרושה

כתבנית עברית

מעולה

בעלת ידיעה טובה באנגלית

לפנות בשעות 09.00—14.00 לכתובת הנ"ל.

מעונין להחליף מקום עבודה

מהנדס מיזוג אויר

עם נסיון בתכנון, ביצוע, תיאום ופיקוח

טל' עד 13.00 728337 ת"א

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למפעל כימי גדול באיזור הדרום

דרוש

מהנדס כימאי

לתפקיד מנהל הייצור

הכישורים:

* נסיון רב בניהול צוות עובדים
* תאום בין שרותי ייצור הנדסה וצוות פיקות

תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים

*

תנאי לקבלת המשרה — מגורים בבאר־שבע — סודיות מובטחת —

*

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ובציון נסיון קודם לת.ד. 1736 תל־אביב, עבור מס' 11.

לעבודה בלתי שיגרתית באזור תל־אביב

דרושים צעירים

לאחר שירות צבאי מלא ביחידות שדה בתפקידי פיקוד (קורס פיקודי ופיקוד בפועל)

העבודה במשמרות — מתאימה גם לסטודנטים (לפחות 3 משמרות בשבוע בנות 12 שעות כ"א).

המעוניינים יפנו ל„לשכה להכוונה מקצועית" ברח' זכריה 16 תל־אביב (ע"י קולנוע פאר) ביום א' 20.4.75 בין השעות 08.00—12.00 וביום ב' 21.4.75 בין השעות 14.00—17.00 ויצטיידו בפנקס מילואים.

למפעל מתכת באזור תל־אביב

דרושים

מנהל משרד טכני

מהנדס מכונות בעל נסיון מעשי של 10 שנים בניהול משרד טכני בעבודות תכנון ושרטוט של חלקים, שיטות וכלים בענף המתכת.

מבקר מכני ראשי

טכנאי/הנדסאי בוגר קורס ביקורת איכות, בעל נסיון של 7 שנים בביקורת מכנית של חלקים בענף המתכת.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאי העסקה טובים, סיכויי קידום ואתגר רב בעבודה.

על המעוניינים נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 6397 תל־אביב. סודיות מובטחת.

---

idc חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

למשרדנו בחיפה דרושים:

* **מהנדסי מכונות** — דרושה שליטה בעברית ואנגלית
* **תכניתן מנוסה** — בעל נסיון בשפות PL/1 ופורטרן
* **טכנאי/שרטטי מכונות** — יועדפו בעלי נסיון בתכנון צנרת תעשייתית

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם והשכלה לת.ד. 6144 חיפה, מיקוד 31060.

— סודיות מובטחת —

לבי"ס תיכון פנימייתי באזור הדרום

דרושים מורים

במקצועות הבאים: —

* מתמטיקה — פיזיקה
* תנ"ך
* ספרות ולשון עברית
* תלמוד
* הסטוריה
* מוסיקה
* גאוגרפיה
* משרדאות
* אנגלית

דיור במקום ברמה נאותה ותנאים נלווים טובים מובטחים. אפשרות תעסוקה לבת הזוג.

* נא לפנות בצרוף פרטים ותולדות חיים לת. ד. 33146.

למוסד ציבורי גדול

דרושים

1. **מנתח מערכות**
2. **מתכנן**
   בעלי ניסיון של מספר שנים במערכות ממוחשבות גדולות.
3. **נקבנית י.ב.מ.**
   בעלת נסיון של מספר שנים (עבודה במשמרות)
4. **בחורה לעבודה במרכזייה 10/50**
   שעות העבודה 8.00—16.00

*

לפנות טלפון 258343 תל־אביב

בית ברל — ביה"ס האזורי העל יסודי שש־שנתי ע"ש עמי־אסף

דרוש/ה

מורה מ"מ

להסטוריה ותנ"ך לחטיבת הביניים

במשרה מלאה, עד סוף שנה"ל תשל"ה

נא להתקשר לטלפון 052-33855 לשם קביעת ראיון.

מגדל בנין — חברה לבטוח בע"מ סניף ירושלים

דרושה

פקידת עזר לתיקיה

רצוי עד גיל 24

המעונינות תפנינה למשרד ברחוב הסורג 2, טלפון 232471, בצרוף קורות חיים בכתב־יד.

למוסך גדול בתל־אביב

דרושה עובדת להפעלת מכונה להנהלת חשבונות

אדו-X

ועזרה בהנהלת חשבונות

המעונינות תפנינה טלפונית ל־39871 לקביעת מועד לראיון.

כביר בע"מ — מפעלי פולגת

למפעלנו בקרית־גת — דרושים

טכנאי ייצור

(אפשרי ללא נסיון מעשי)

לעבודה מעניינת ובעלת אתגר

נא לפנות בכתב או אישית ל„כביר בע"מ", ת.ד. 187 קרית־גת, למחלקת כח אדם.

דרוש

טכנאי ייצור

עם נסיון בחקר עבודה עבור אחד מלקוחותינו באילת.

תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות: ג. לידן — יועצים לתעשיה בע"מ ת.ד. 6506 תל־אביב, טלפון 03-446303

לבית מלאכה לעבודות מתכת עדינות בתל־אביב

דרושה פקידה

שעות העבודה 8.00—16.00

לנהול משרד והכנת חומר להנהח"ש לפי הנחיות מנהל חשבונות.

השכר בהתאם לכישורים

לפנות טלפון 820273

לחברת מרום שרותי תעופה בע"מ

דרושים

1) **מכונאי מטוסים**
2) **מחסנאי מכני**

לעבודה בשדה הרצליה

נא לפנות לטלפון 282271 רח' גליקסון 10 תל־אביב.

לחברת מרום שרותי תעופה בע"מ

דרושים

מכונאי מטוסים

הגרים באזור אשקלון — קרית־גת

נא לפנות לטלפון 282271 רח' גליקסון 10 ת"א

למפיצי Miele בישראל

דרושים

* **מנהח"ש ואדמיניסטרטור עצמאי** (אפשרי גם פנסיונר)
* **איש מכירות** למכונות כביסה ומדיחים העשייתיים

אפשרות להתקדמות ועבודה נעימה

בפרטים מלאים לפנות בכתב ל„ישראמילי", מונטיפיורי 32, ת"א.

דרוש

מתקין שלטים עצמאי

לעבודה מלאה

להתקשר טלפון 03/799131-2-3

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

לחברה מסחרית בתל־אביב

בהצעות לפנות ת.ד. 10001, ת"א

למפעל ליצור שקיות ושרוולי פוליאטילן

דרושים

אקסטרודריסטים

לפנות: ש.ג. בע"מ בשעות העבודה טלפון: 878465

למשרד הנהח"ש

דרוש

מנהל חשבונות מדופלם

בעל נסיון וידע

טלפון: 296946/7

למשק יפתח

דרושה

מורה לכתה א' וגננת

לשנת הלמודים תשל"ו

לפנות לטלפון 067-41396—7—8

מסגר עצמאי

עוזב קבוץ (30) בעל משפחה מעוניין להשתקע ולפעול במושב

לפנות ת.ד. 30572 ת"א

אלביט מחשבים בע"מ

דרושות

פקידת יבוא

בעלת נסיון וידע בנוהלי יבוא, מכס ובנקים. ידיעת אנגלית — הכרחית.

מזכירה אנגלית - עברית

(רצוי שפת אם אנגלית)

*

הכישורים הדרושים: הדפסה ב־2 השפות, ידע בעבודות מזכירות שונות.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

לחברת בנין דרושים

1. **יוצאי/ות צבא**
   המעונינים לעבוד בהנהלת חשבונות תינתן אפשרות ללמוד מקצוע זה ע"י החברה.
2. **פקיד/ת משכורות**
   נסיון של 2—3 שנים בחישובי משכורות וניכויים.

*

נא לפנות תוך פרוט קורות חיים ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037, מיקוד 61070 תל־אביב.

שושנה בע"מ

בית"ר לסולמות ורהיטי אלומיניום

למשרדנו בתל־אביב המסגר 31

דרושה

מזכירה - פקידה כללית

לקביעת ראיון לטלפון 6—35935 מר שמואל

למשרד אדריכלים בירושלים

דרושים

* **שרטטת**
* **טכנאי**

לטלפון 528730 בשעות 11.00—15.00

גרפיקאי מעולה

בעל נסיון וידע בתכנון וביצוע

גרפיקאי מבצע

זריז ובעל נסיון 3 שנים

דרושים

לפרסום בורנשטין חליף בע"מ

רחוב אחד העם 89, תל־אביב

לראיון: טלפון 280191

בענף הרהיטים דרושה

מוכרת מנוסה

ליום עבודה מפוצל

מקום סולידי ביותר

למתאימה: תנאים יוצאים מן הכלל

לקביעת ראיון, נא לפנות בכתב לת.ד. 2926 תל־אביב, עבור מס' 8657, או טלפונית 295618.

למשרד רואה חשבון

דרוש מבקר

בעל נסיון

לפנות טלפון 614866

דיוה בע"מ

יצרני בגדי ים וחוף — דיוה בגדי ים — PIERRE CARDIN משווקים בישראל של billex STYLED IN USA חזיות וחגורות

*

הרצל 119, תל־אביב, טל. 825611, 826512.

*

דרושות

1. **תופרות**
2. **פועלות** לא מקצועיות

*

תנאים טובים

*

לפנות במקום למר טומי

מרכז לחישוב אלקטרוני בע"מ

החשמונאים 99, ת"א, טל. 268202/3

דרושות

נקבניות I. B. M.

בעלות נסיון באנגלית

לפנות בשעות העבודה לשלומית

לחברת טקסטיל גדולה במרכז הארץ

דרוש

סוכן מכירות

לעבודה קבועה בשכר חודשי

התפקיד כרוך בנסיעות לערים השונות בארץ

הכישורים הנדרשים:

* גיל 40—45
* בעל רכב נוסעים פרטי
* תושב ת"א או הערים הסמוכות לה

יועדפו בעלי נסיון במכירות בשטח הטקסטיל

המעונינים יפנו בכתב יד בצרוף פרטים אישיים ונסיון קודם אל ת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 20.

מוסד מסחרי גדול בירושלים

מחפש:

★ **מנהל מחלקת טקסטיל**

בעל נסיון בענף. בעל השכלה וכושר ניהול מו"מ עם ספקים ולקוחות.

★ **עובד במחלקת מכלת**

בעל נסיון והשכלה תיכונית.

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 438, ירושלים ולציין „עבור מנהל הסניף".

קדם

לחברת טכסטיל גדולה בתל־אביב

דרושה

מזכירה ראשית

* ידע באנגלית
* הדפסה עברית — אנגלית
● תנאים טובים !!

נא לפנות טלפונית 614394

דרושה

מנהלת חשבונות

ג' — ד'

עם 4 שנות נסיון לפחות ניהול קופה ובנקים, חשובי שכר, כתיבה במכונת כתיבה עברית ואנגלית.

לפנות למשה טל. 910450, 916981 בשעות 8.00—16.00

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים • • •

תדיראן

דרושים

1. **חשב שכר**
דרוש נסיון בעבודה עם מחשב.
2. **מנהלי חשבונות** סוג ד' וה'
מועמדים ומועמדות מתאימים יפנו לטלפון: 262272 קו פנימי 289 אחרי השעה 15.00.

למפעלים ציוד הקשר — חולון

3. **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודות פיתוח בציוד הקשר. נסיון של 3 שנים בנושאים ספרתיים.
4. **אלקטרונאים**
בוגרי בי"ס מקצועי. נסיון של 3 שנים. מועמדים/ות מתאימים יפנו לטל. 851191.

למפעל המוליכות — רחובות

5. **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל נסיון בייצור תעשייתי, לריכוז פרוייקט בתחום ספקי כח.
6. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון בייצור תעשייתי. לריכוז פרוייקט בתחום ספקי כח.
7. **שרטט מכונות**
8. **מבקר איכות**
לביקורת איכות מכניות לציוד אלקטרוני. רצוי נסיון בתעשיה אלקטרונית.
מועמדים/ות מתאימים יפנו לטל. 951391.
9. **לבורנט כימי**
לעבודת פיתוח מקורות כח אלקטרו־כימיים. רצוי נסיון של 3 שנים בעבודה מעבדה.
מועמדות המועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 75 רחובות.

למפעל הסוללה — ירושלים

10. **פקידה**
בעלת ידע בנושאי כח אדם ומזכירות. הקפדה עברית אנגלית.
מועמדות מתאימות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 1414 ירושלים.

למפעל מוצרי חשמל — חולון

11. **טכנאי ייצור**
בוגר המכון לפריון העבודה והייצור, למכנון ופיקוח על הייצור ושיפור שיטות, בעל 3 שנות נסיון.
12. **מסגרים**
לעבודה מעניינת בפרוייקט מיוחד. בעלי נסיון במכניקה עדינה. רצוי בוגרי בתי ספר מקצועיים וידע בחשמל.
13. **מבקר טיב מכני**
לבדיקת פריטים בשלבי ייצור וביקורת קבלה של פריטים המיוצרים בעיבוד שבבי כבישה והזרקה. בדיקות של צבע וציפוי. בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונות. נסיון של שנתיים וידיעה בשלמות בקריאת שרטוטים והכרת כלי מדידה.
14. **מקדם אספקה**
15. **עובדי ייצור**
מועמדים ומועמדות מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לכח אדם ת.ד. 648 ת"א.

תדיראן תדיראן

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"ו
לבי"ס תיכון מקצועי בבאר־שבע

* **תנ"ך** — עד משרה מלאה } כולל הכנה
* **לשון** — עד משרה מלאה } לבחינות בגרות
* **גאוגרפיה** — עד משרה מלאה
* **חינוך גופני** — עד משרה מלאה
* **מקצועות פקידות** — עד משרה מלאה
* **מורה יועצת** — רבע משרה

(עדיפות למורה שתוכל ללמד אחד מהמקצועות הנ"ל)

•

מועמדים בעלי השכלה אקדמאית מלאה + רשיון הוראה לתיכון יפנו לת.ד. 1048 באר שבע עבור מס' 32.

למשרד בתל־אביב
דרושה

פקידה מנוסה

למשרה מלאה. לניהול וארגון משרד עם ידע בהנהלת חשבונות וחישובי שכר.

תנאים טובים

מועמדות רציניות תפנינה לת.ד. 33349 תל־אביב

דרוש

עובד אחזקה
מעולה

בעל ידע באחזקת מכונות ותיקונן, פנאומטיקה ובנית מתקנים שונים.

עבודה אחראית, תנאים טובים.

לכתוב בצירוף פרטים מלאים על הכשרה, ידע ונסיון לביח"ר ענג בני ברק

מתבקשות הצעות:

לעבודות עבר - ניקוז

בשטח פרדס בהיקף של כ־3500 קו"ב

בפרטים נא לפנות פרי אור בע"מ טלפון 251261

להברה לייצור ושיווק מוצרי בית חשמליים
דרושים

1. **מזכירה למנהל**
2. **פקידת מכירות**
3. **נהג למנהל**

לפנות בכתב יד, בצרוף תולדות חיים ופרוט נסיון לת.ד. 1334 תל־אביב למספר ו'/8433.

דרושים מורים

* **לתיכון־ערב בקריות — חיפה** לכל המקצועות לבגרות
* **לתיכון־ערב בירושלים** לכל המקצועות לבגרות
* **לתיכון־בוקר בירושלים** לכל המקצועות למוקדמות ולבגרות

לפנות בכתב־יד בציון פרטים אישיים לתא־דאר 3500 ירושלים עבור „בי"ס".

עירית תל־אביב־יפו
האגף לתרבות לנוער ולספורט

החלה הרשמת מדריכים
למפעלי הקיץ בתל־אביב־יפו

מורים ומדריכים מוסמכים, סמינריסטים, סטודנטים משוחררי צה"ל ובוגרי שביעיות ושמיניות.

*

המעוניינים יפנו לבית העיריה, קומה 11, חדר מס' 1126, יום יום בין השעות 9.00—12.00, ובימי שני וחמישי, גם בין השעות 15.30—17.30

לכפר הנוער הדתי
דרושים

* מורה לתלמוד
* אם בית מרכזית
* מזכיר(ה) מנוסה (ידיעת שפה לועזית וכתיבה במכונת כתיבה בשתי שפות הכרחית).
* עובדי מטבח
* לולן
* חצרן
* עובד/ות נקיון

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות והמלצות לכפר הנוער הדתי, כפר חסידים 20494.

למפעל אריגה גדול ברמת־גן
דרושים

אורגים

רק לשתי משמרות
לפנות לטלפון: 477253
עם מר לובל.

למוסד ציבורי
דרושה

עוזרת למנהל הכספים

עדיפות תינתן לבעלות השכלה אקדמאית בכלכלה או בראיית חשבון. רצוי נסיון מעשי בעבודה.

לפנות בכתב יד לת.ד. 4265 למס' 115

דרושים

חרם כרסם מכשירן

תנאים מצוינים

•

"תדאה"
נוה־שרת תל־אביב
טל. 483142, 483141

למפעל תעשייתי בענף המתכת (באזור יפו)
דרוש

מנהל חשבונות מעולה
למשרה מלאה

למועמד המתאים תנאים מצויינים (כולל ההטבות הסוציאליות)
טל. 03-250699

מכון לאופטיקה
א. לויט
רח' מונטיפיורי 30 פינת אלנבי
דרושים:

אופטומטריסט
אופטיקאי

טלפון 290171

למושב דקלה
דרוש

גזבר

יועדפו חברים בעלי נסיון בעבודה מושבית.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב למזכירות דקלה ד.נ. חוף עזה.

למפעל בפ"ת
דרוש

מפעיל מכונות
למסמרות (ניטים) וברגים
בכבישה קרת

תנאים טובים
לפנות: טל. משעה 7 עד 4, 911980; משעה 5 עד 8 בערב 241845 או בכתב ת.ד. 1738 תל־אביב.

לחברת שיווק
דרוש

בחור צעיר יוצא צבא

תפקיד: ביצוע עבודות, פיקוח על ביצוע ארגון מחסן.
כישורים: רשיון נהיגה בעל ברק ויוזמה וכושר ארגון
על המעוניינים לפנות טלפונית 443292.

לצה"ל דרושים
באזור ת"א:

א. **טכנאי / הנדסאי קרור**
ב. **מחסנאים טכניים**

בדבר פרטים נא לפנות לד.צ. 1190

לחנות ספרים בבית מלון גדול בתל־אביב
דרושה מוכרת

בעלת הופעה נאה ידיעת השפות עברית ואנגלית, הכרחית. שפות אחרות יתרון. שעות העבודה במשמרות: שבוע מ־7—15 שבוע מ־15—23.
נא לפנות לת.ד. 26285 ת"א בצרוף המלצות ומשכורת מבוקשת.

ל„דלתון"
דרושים

מרכיבים

למערכות אינטרקום בעלי נסיון לאיזור מ"א (אפשרי גם בשעות הפנאי).
טלפון 03-758892, 02-62930, 04-711237

משרד הבטחון / אגף הנוער והנח"ל
מחלקת הגדנ"ע
מודיע על

משרות פנויות בהדרכה
במפקדת פיקוד הגדנ"ע

במקומות הבאים: —

1. **מדריך במועדון קליטה - נתיבות**
   * הכישורים הדרושים: — קצינים משוחררים או סמלים משוחררים בעלי רשיון לנהול מיטות.
   דרגת השכר המוצעת י"א—י"ב בדרוג האחיד (26—28 נקודות).
   הערה: העבודה במועדון הקליטה מתחילה כל יום משעה 13.00.
2. **מפקדי גדודים בגדנ"ע**
   תאור התפקיד נהול ופקוח על פעולות הגדנ"ע בבית ספר ומוסדות.
   * כישורים נדרשים: קצינים משוחררים בדרגות סגן/סרן.
   מקומות הפעילות המוצעים: איזור הצפון, המרכז והדרום.

מועמדים בעלי נתונים מתאימים יפנו בכתב ב־ציון קורות חיים ומקום עבודה רצוי תוך שבוע ימים מפרסום הודעה זו לאגף הנוער והנח"ל — מחלקת הגדנ"ע רחוב ב' 17, הקריה, תל־אביב.

למפעל בדרום
דרוש

תכניתן

בעל נסיון

— לעבודה במערכת השכר.
— ידיעת השפות קובול ופורטרן הכרחית.

תנאי שכר טובים ועזרה בדיור יינתנו למועמד שיבחר

נא לפנות בצרוף פרטים מלאים, כולל תאור נסיון מקצועי ופרטי השכלה לת.ד. 33274 תל־אביב, מיקוד 61330. סודיות מובטחת.

לחברה ישראלית לביטוח
דרושים:

1. **מכין/ה** בענפי הביטוח האלמנטרי
2. **מכין/ה** בענף הרכב
3. **נער/ה** לעבודות פקידותיות
4. **כתבנית עברית** בעלת ידע ונסיון בהדפסה

תנאים טובים למועמדים המתאימים

*

להתקשר לטלפון 292003 לגבי בילה או בכתב לת.ד. 987 תל־אביב בציון קורות חיים ופרוט נסיון.

ר.צ. — חברה לרכב וציוד בע"מ
למשרדנו הראשי בתל־אביב
דרושה

מנהלת חשבונות

ליום עבודה מלא
הכישורים הדרושים:
* סוג ד'
* 4 שנות נסיון

בפרטים נא לפנות בכתב: ר.צ. — רחוב חישין 4א' תל־אביב, טל. 03-289789.

למפעלי רכב אשדוד (מ.ל.) בע"מ
דרושים

1. **כלכלן צעיר** למחלקת כספים
2. **כתבנית עברית מעולה**

אפשרות לחצי יום עבודה.
— 5 ימי עבודה בשבוע —
נא לפנות לת.ד. 94 אשדוד או טל. 055-31141 בין השעות 8.00—13.00.

אבשלום — ארגון בני שמעון לפתוח ומכון בע"מ
צומת בית קמה, טל. 5—057-77624, 057-76366
דרוש

מנהל מוסך מעולה

בעל הסמכה, בעל ידע בכלים חקלאים, טרקטורים ורכב.

תלרד

תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

לעבודה במפעלינו בלוד דרושים:

1. **מהנדס בכיר**
לתכנון ופיתוח מערכות תמסורת
בעל נסיון של 6 שנים לפחות בתכנון מערכות תמסורת קווית, ובפיתוח ציוד אנלוגי וספרתי בתחום התקשורת.
2. **מהנדס בכיר**
לתכנון ופיתוח מערכות מיתוג
לשימושים אזרחיים וצבאיים. דרוש נסיון רב באחד או יותר מהתחומים הבאים: —
א. בקרה בעזרת מיני־מחשבים של ציוד מיתוג ובקרה.
ב. נסיון בפיתוח ציוד ספרתי ואנלוגי.
ג. נסיון במרכזות טלפון אוטומטיות.
3. **מהנדס מכונות**
בעל נסיון בתכנון כלים.
4. **טכנאי**
בעל נסיון בעיבוד שבבי.
5. **טכנאי או הנדסאי מכונות**
בעל נסיון בתכנון כלים.

המעוניינים מתבקשים לפנות טלפונית לטל' 962381 קו פנימי 220, או לפנות בכתב למח' כח אדם ת.ד. 50 לוד, מיקוד 71 100.

הודעה חשובה לתושבי

חיפה והקריות
טבעון
עפולה
מגדל העמק
עכו
עתלית

זוהי ההזדמנות שלכם

אם אתם מעורים בחיי עירכם ומוכנים לעבור תקופת הכשרה בבטוח

יש לכם סיכוי להתחיל בקריירה חדשה ומעניינת

הסנה — חברה ישראלית לביטוח בע"מ פותחת בתחילת מאי קורס סוכני בטוח חיים
פנו מיד לזאב רון טל: 04-666321 לקביעת ראיון

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ

דרוש

SYSTEM PROGRAMMER

לתפקיד אחראי

בעל נסיון ב־DOS/VS
לעבודה במתקן המשתמש ב־C.I.C.S ו־DL/1

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 623312 קו פנימי 43.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים ··· מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים ···

עבודה בטחונית בשטחים!

למשוחררי צה"ל

עד גיל 30, בעלי נסיון פיקודי, כושר בריאות תקין, השכלה תיכונית מושלמת או השכלה על תיכונית.

אנו מציעים:

- קביעות בעבודה בתנאי שכר טובים ותוספות מיוחדות.
- לימוד השפה הערבית בתנאי פנימיה, בתוספת שכר.
- עבודה בלתי שגרתית ומסלול קידום רחב.
- הצמדת רכב בתום תקופת ההכשרה.

אנו דורשים מסך הרבה ומציעים לך הרבה יותר.

פנה עוד היום

לת.ד. 39351 תל־אביב או לת.ד. 77 ירושלים (עבור י.מ)

בצרוף קורות חיים פרטים אישיים מלאים ומס' טלפון.

סודיות מובטחת

דרושים בדחיפות

יוצאי יחידות קרביות בתפקידי פיקוד

לעבודה מעניינת הקשורה ביציאות לחו"ל

- * נכונות לעבוד בנושא 6 חודשים מינימום
- * בעלי ידע בסיסי באנגלית

שכר התחלתי מעל -.2,400 ל"י נטו

המעוניינים מתבקשים לפנות:

חיפה — תפי השמירה — ש.א.ש. — דרך העצמאות 118 קומה ב' בין השעות: 08.00—16.00, טל' 04-528517.

תל־אביב — תפי ש.א.ש. בע"מ — רח' ממגי 39, ביום ג' 22.4.75 בין השעות: 14.00—17.00.

ירושלים — תפי השמירה — רח' כורש 12, ביום א' 20.4.75 בין השעות: 14.00—17.00.

נא להצטייד בפנקס מילואים או בתעודת שחרור.

---

142 ל"י ליום

למנהלי חשבונות מנוסים

יוצאי צבא בלבד

עבודה מעניינת בתל־אביב ליום שלם לכמה חודשים.

תשלום דמי חופשה וביטוח לאומי

לפנות: מנפאואר, ת"א, ברנר 8, טל. 284129 בימים א'—ה' 8.00—14.00, לאילנה.

חיפה כימיקלים בע"מ

לרגל ההגדלה וההרחבה דרושים

1. **מהנדסי מכונות** — לפיקוח על הקמת מתקנים כימיים.
2. **טכנאי מכונות** — בעלי נסיון בצנרת תעשייתית לפיקוח על הקמה.
3. **טכנאי ייצור** — רצוי בעל נסיון.

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 1809 חיפה, „עבור מנגנון". תנאים טובים למועמדים המתאימים.

לעבודות פיתוח מעניינות בחברה עתירת מדע

דרוש

טכנאי או הנדסאי מכונות מעולה

לפיתוח או בניית מערכות סינון, טיהור, איוורור ותימצון של נוזלים.

התנאים בהתאם לכישורי המועמד, סודיות מובטחת.

נא לפנות אך ורק בכתב לא.ת. רמות פלסטיקה בע"מ, קטפוט אוטומטיקות ת"א, רח' הרצל 155, תל־אביב, ולפרט קורות חיים, נסיון מקצועי ושמות ממליצים.

טלרד

תעשיות אלקטרוניקה ואלקטרומכניקה בע"מ

לעבודה במפעלינו בלוד

דרושים:

1. **טכנאי מכונות או מתכת** — לטיפול בנושאי ביקורת איכות במפעל ואצל יצרני משנה. בעל ידע ונסיון בשימוש במכשירי מדידה מעבדתיים ובבדיקת חלקים בצורה עצמאית.
2. **טכנאי יצור** — לעבודה במחלקת הנדסת יצור בעל נסיון של שנה לפחות.
3. **שרטטי מכונות ואלקטרוניקה.**
4. **מנהל חשבונות** — בוגר קורס להנה"ח סוג ג'—ד' בעל נסיון קודם בהנה"ח.
5. **כרסם כלים ומבלטנים.**
6. **מסגרים** — בעלי נסיון בעיבוד שבבי ופחחות.

*

המעוניינים מתבקשים לפנות טלפונית לטל' 962381 קו פנימי 220 או לפנות בכתב למח' כח אדם ת.ד. 50 לוד מיקוד 71100.

לחירום־לנדאו

דרושים לעבודה בסיני

- ★ **מפעילים מנוסים לבולדוזרים ושופלים**
- ★ **עוזרים למנהלי עבודה** — בעלי רשיון נהיגה
- ★ **טבח מנוסה**

★

נא לפנות לחירום—לנדאו, רח' דניאל פריש 4, תל־אביב, או טל' 03-256098

לחברת בנין צבורית — דרוש

הנדסאי בנין לאזור הגליל

- * נסיון בפיקוח, ביצוע ותיאום עבודות בנין של לפחות 3 שנים.
- * כושר ניהול צוות עובדים.

נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 תל־אביב, מיקוד 61 070.

לחברה מסחרית גדולה

דרוש

מנהל חשבונות מומחה לתפקיד מנה"ח ראשי

הכישורים הדרושים: ידע כללי בהנה"ח נסיון בעבודה של 5 שנים, עצמאות בעבודה, המלצות.

לפנות בכתב יד לפי הכתובת: רואה חשבון פרושן ושות', אחוזת בית 3, ת"א

למפעל גדול באיזור תל־אביב

דרושה

פקידת מודיעין

תנאים טובים למתאימה

נא לפנות בכתב לת.ד. 7154 ת"א

— סודיות מובטחת! —

האם אתה האיש?

אנו חברת שיווק ארצית:

דרושים לנו:

1. **מרכזי שיווק** — בעלי מרץ, יוזמה ויכולת לארגן צוות נציגי מכירות. רצוי נסיון קודם בשיווק.
2. **נציגי מכירות** — לשיווק והדגמה של מוצרים. אפשרית גם עבודה חלקית בשעות הפנאי.

נציגים — שיווק ישיר

ת"א, רח' בן־יהודה 84 טל. 247232

למלון רמדה— קונטיננטל

דרוש

* עוזר מנהל חשבונות

בעל נסיון קודם בבית מלון עד גיל 40

תנאים טובים

המתאימים יפנו למנהל כח־אדם, הירקון 121, ת"א, בין 15.00—17.00.

למשרד שמאי ביטוח

דרוש

שמאי

בעל נסיון בענף האלמנטרי (רצוי ימי) עם כושר התבטאות בכתב.

לכתוב, בפרוט תולדות חיים ודרישות שכר, לסניף מעריב, שדרות רוטשילד 33 תל־אביב למס' ר/5517/06.

סודיות מובטחת

יועץ לבטוח חיים

בעל ידע רב ונסיון עשיר

מעונין להשתלב בסוכנות ביטוח מבוססת בענף האלמנטרי.

בהצעות לפנות לת.ד. 26420 ת"א

לחברה קבלנית לעבודות חשמל

דרושים

חשמלאים

בדבר פרטים נא לפנות טלפון 950523 בשעות העבודה 08.00—16.00.

דרושים

נגרי רהיטים — בנין

ולעבודה במכונות

תנאים טובים

טל. 03-756647 (בערב)

לחברה מסחרית

דרושים

1. מנהל חשבונות
2. פקידה כללית

לפנות בכתב לת.ד. 29577 ת"א

דרוש

חשמלאי

בעל נסיון

לפנות לקבוץ דליה

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

- * חשמלאי מטוסים
- * מכונאי מטוסים
- * מבנאי מטוסים
- * מכשירנים
- * אלקטרונאים תעופתיים

בוא והצטרף אל צוות העתיד

לקבלת פרטים פנה בכתב אל יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה ע"ש בן־גוריון או אישית בימים א'–ה' בין השעות 08.00–15.00. [אוטובוס 475 מת"א]

דרושים לנו

- * **מחסנאי מכירות לציוד חשמלי** — בעל נסיון קודם בחנות למכירת ציוד כנ"ל, או חשמלאי בעל נסיון.
- * **מנהל/ת חשבונות - עוזר/ת** — סוג ג'—ד'.
- * **כתבנית עברית**
- * **פקידה מתחילה** — לעבודות משרד כלליות.

קצנשטיין אדלר ושות' בע"מ

תל אביב, דרך פתח תקוה 37 טלפון 614668

חברת ברום ים המלח בע"מ

למפעלה בסדום דרושים

מהנדסים והנדסאים כימיים

לתכנון והפעלה של מתקני ייצור חדשים

- ★ **מהנדס כימאי** — 6 שנות נסיון בהפעלה ותכנון מתקנים כימיים
- ★ **2 מהנדסים כימאים** — 2—3 שנות נסיון מעשי.
- ★ **2 מהנדסים** — 2—3 שנות נסיון מעשי.

מקום העבודה — סדום

מגורים אפשריים: בדימונה, ערד או באר־שבע.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ועזרה בדיור

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם: מפעלי ים המלח בע"מ, ת.ד. 75, באר־שבע 84100.

מפעלי ים המלח בע"מ

למפעל מבוסס באיזור ת"א

דרושים:

טכנאים ואלקטרונאים

לעבודה במעבדות לבדיקת ציוד בקרה אלקטרוני מתוחכם.

●

על המעונינים לפנות לטל. 757211, למחלקת כח־אדם לשם קביעת ראיון.

לבנק גדול בתל־אביב

דרושות

1. **פקידה** — השולטת בשפה האנגלית (כולל הדפסה) שעות העבודה מ־7.30 עד 15.00
2. **מזכירה** — השולטת בשפה האנגלית (כולל הדפסה) במשרה מלאה החל מ־15.00 אחה"צ.

המועמדות תפנינה בכתב לת.ד. 7095 עבור מס' 18, ת"א לקביעת ראיון.

דרוש

נער

לביצוע שליחויות בעיר

●

מועמדים מתבקשים לפנות טלפונית למספר 259365 תל־אביב.

דרוש

עובד קהילה ונוער

במושב גפן

במשרה מלאה, אפשרות מגורים במקום למועמד המתאים

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל לשכת הנוער — מטה יהודה, ת.ד. 3489 ירושלים, ולפרט נסיון עבודה קודם וכישורים.

דרוש

מפעיל למחשב סנצ'ורי NCR 100

לעבודה במשמרות, אפשרי ללא נסיון.

נא לפנות לת.ד. 1578 תל־אביב, „עבור מפעילי".

לנציגות דיפלומטית — המחלקה המסחרית

דרושה

מזכירה / קצרנית

בשפות אנגלית ועברית

לשם קביעת ראיון לטלפן 03-231263 בשעות 8 בבוקר עד 12 בצהרים, בימים שני עד ששי.

דרושים

...דסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

כור מתכת בע"מ

[מפ]עלי הנדסה וולקן — חיפה

[ל]מח' הנדסת תעשיה במפעלנו

דרושים:

מהנדס תעשיה וניהול

טכנאי ייצור

מודדי זמן

[דו]רשים נא לפנות למח' כח אדם - וולקן הנדסה, טל. 04-720082/6 - בכתב ת.ד. 10001 מפרץ חיפה.

כימיקלים ופוספטים בע"מ

למחלקת הסדנאות של מפעלנו דרושים

מסגרים מעולים

בעלי נסיון רב בשפוץ ותקון מכונות וציוד של מתקנים תעשייתיים.

מועמדים מתבקשים לפנות למח' כח־אדם של מפעלנו ת.ד. 1428, חיפה 31000 או טל. 04-721381.

לחברה גדולה ונודעת בתל־אביב

דרוש

עוזר עצמאי למנהל־חשבונות ראשי

בעל 5 שנות נסיון — לפחות.

— למשרה מלאה (16.00—08.00) —

המעונינים יפנו בכתב, בצרוף פרוט נסיון קודם לת.ד. 14264 תל־אביב.

לבי"ס תיכון מקצועי בסביבות תל־אביב

דרושים לשנה"ל תשל"ו

מורים ועובדים

במקצועות הבאים:

- מרכז/ת פדגוגי
- מורה לאלקטרוניקה
- מורה מקצועי לעבוד שבבי
- מורה מקצועי למסגרות ורתוך
- מורה לכתבנות ומשרדאות
- איש אחזקה ומשק

[המ]עונינים יפנו בכתב ת.ד. 855 כפר שמריהו

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושה

נקבנית

מנוסה ועצמאית

לעבוד נתונים במחשב

ידיעת עברית הכרחית

[ל]פנות עם פרוט תולדות חיים ומקומות עבודה קודמים ת.ד. 1007 עבור כח אדם חיפה

דרוש

איש מכירות

לציוד לעיבוד שבבי

★

נא להתקשר לטלפון 225497 (03) או ת.ד. 1882 תל־אביב.

חברת בניה ארצית

מחפשת

מהנדסי בצוע

מעולים

בעלי נסיון של 5 שנים

לאזור המרכז וירושלים

רצוי בעלי נסיון בבניה מתועשת.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

— סודיות מובטחת —

בהצעות נא לפנות לת.ד. 2034, תל־אביב

מדרשה דתית טכנולוגית קרית־ארבע

מטרת המדרשה:

לגדל ולטפח דור בעל ידע תורני וטכנולוגי החוזר בתודעת בנין א"י על פי תורת ישראל. (גילאי ט—י"ב).

המגמות:

1. תורנית הומנית
2. תורנית אלקטרו אופטיקה
3. תורנית מכניקה עדינה

דרוש

מועמד לתפקיד ראש הישיבה ומנהל חינוכי

מועמדים מתאימים יפנו בהקדם בכתב לת.ד. 3 קרית־ארבע, בצירוף תולדות חיים.

לחברת ביטוח גדולה ונודעת, דרושה לעבודה בחיפה

כתבנית עברית - אנגלית

רצוי בעלת נסיון

— תנאים מצוינים ואפשרויות קידום למתאימה, אחראית ורצינית — עבודה מעניינת באוירה נעימה.

על המעוניינות לפנות טלפונית 04-531271.

לחברת שיטות גדולה

דרוש

איש אחזקה

(בשכר חודשי)

הבקיא בעבודות חשמל ונגרות פשוטות.

לפנות טלפון 623362 תל־אביב שלוחה פנימית 239.

חסין - אש בע"מ

דרוש

מהנדס ייצור או מכונות

לתפקיד בכיר במפעל

דרישות: נסיון של 10 שנים בתפ"י, שכר עידוד.

הצעות בכתב יד נא להפנות לת.ד. 96 באר־שבע, לידי שלום בניאן.

מחפשים

חשמלאים

לעבודות תעשיה

טל. 789855, 866285

תאובן — ברנשטיין

למוסד ציבורי דרוש מרכז יחידת התרמה

רצוי בעל נסיון ורקע ציבורי אפשרי לפנסיונר.

נא לפנות עם פירוט מלא של קורות חיים בצרוף המלצות לת.ד. 17054 תל־אביב עבור מס. 50.

סודיות מובטחת

למפיצי Miele בישראל דרושות

- ★ **פקידה בכירה** להתכתבות בעברית ובאנגלית
- ★ **פקידה זריזה** למחלקת המכירות היודעת עברית ואנגלית
- ★ **פקידה מתחילה**

אפשרות להתקדמות ועבודה מעניינת

בפרטים מלאים לפנות בכתב ל,,ישראמיל", מונטיפיורי 32, ת"א.

דרושים:

1) **חשמלאי מוסמך או ראשי** + רשיון נהיגה.
2) **עובד חלקי למחסנאות וסדר** (אפשר פנסיונר)

ת.ד. 9018 חיפה

דרוש

מסגר פחח

מקצועי

לעבודה משולבת מסגרות ופחחות, בנית מתקני תאורה.

פמורוסקי, אזור התעשיה חולון טל. 855682

לצה"ל דרושים באזור הצפון:

סדרי"ד

לייצור חותמות גומי

בדבר פרטים נא לפנות לד.צ. 2310

דרוש עו"ד

רצוי בעל ותק 3 שנים

למשרד חיפאי

טלפון 04-645114

מזכיר גזבר במשוב עם נסיון בניהול פנקסי הנהח"ש מיסוי, קשרים עם מוסדות

מחפש משרה

טלפון 04—921469

דרוש עובד

לעבודה במכניקה קלה

עדיף בעל רקע טכני

לפנות ,,מדי־תעשי" רח' יהודה הלוי 79 ת"א. טל. 621721

לחברת בנין גדולה

דרושים

★ **מהנדס בנין**

הכישורים הדרושים:

- נסיון בעבודות בנין של לפחות 5 שנים.
- ידע בחישוב כמויות, בניתוחי מחירים ובהכנת מיפרטים לעבודות בנין.
- ידע בתחשיבי עלות.

★ **הנדסאי בנין**

הכישורים הדרושים:

- נסיון בעבודות בנין של לפחות 5 שנים.
- ידע בחישוב כמויות ובבקורת חשבונות לעבודות בנין.

נא לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 תל־אביב, מספר 10, מיקוד 61070.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

אם אתה צעיר, מוכשר, בעל כושר טכני וסיימת 10 שנות לימוד (רצוי רקע מקצועי) ומחפש עתיד בטוח, עבודה מעניינת ואפשרויות קידום טובות.

אנו מציעים לך להשתלב

כמפעיל מכונות הנייר במפעלנו בחדרה

נא לפנות אל מנהל כח אדם, ת.ד. 142 חדרה.

ניר מעולה לכל מטרה

לקליימט קונטרול בע"מ

דרושים

1. **צנרים**
2. **רתכים מדופלמים**

חשמל ואוטוגן

העבודה היא בכל חלקי הארץ בצנרת קיטור, אמוניאק, מערכות מים ואויר דחוס.

לקביעת ראיון ומסירת פרטים להתקשר למזכירות, טל. 735040.

לחברה קבלנית לבנין בראשון לציון

דרוש

מנהל עבודה מנוסה

להאיון: ,,גני־אביב", ראשון לציון, רח' הרמ"ב 6, טל. 945948, ימים: א'—ה' בין השעות: 19.00—16.00

לבית ספר תיכון בת"א

בפיקוח משרד החינוך

דרושים לשנת תשל"ו

מורים

במקצועות: מתמטיקה, ביולוגיה, אנגלית, עברית

● מורים בעלי נסיון ורשיון הוראה יפנו בצירוף נסיון והשכלה לת.ד. 14247 תל־אביב.

מנהל חשבונות

בעל נסיון רב במעשיה

מזכירה כתבנית

דרושים למפעל גדול באזור חולון. נא לכתוב לת.ד. 2905 תל־אביב. או לטלפן 842659.

מכתשים באר־שבע

מפעלים כימיים בע"מ

דרושה

★ **מזכירה עצמאית**

הכישורים: השכלה תיכונית לפחות, שליטה מלאה בעברית ובאנגלית, בניסוח מכתבים, סיכומי ישיבות ותקצירים. הדפסה בשתי השפות.

נסיון של שלוש שנים לפחות בעבודות מזכירות.

דרושים

למחלקת אחזקה (אוטומציה)

★ **טכנאי/הנדסאי** מיכשור ובקרה

★ **טכנאי/הנדסאי** חשמל

★ **חשמלאי מערכות**

הכישורים: ידע מקיף בחשמלאות ובמיכשור, קריאת תכניות חשמל, כושר ניתוח מערכות חשמל ומיכשור מורכבות.

רצוי נסיון קודם בתעשיה.

תנאי תעסוקה מעולים למועמדים המתאימים

סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם וצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם ת.ד. 60 באר־שבע 84100.

למפעל מתכת באזור תל־אביב

דרושים

מסגר כלים

בעל נסיון של 3 שנים לפחות בייצור כלים ומתקנים.

כרסם

בעל נסיון של שנתיים.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאי תעסוקה טובים, סיכויי קידום ואתגר רב בעבודה.

על המעונינים נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 6397 תל־אביב. סודיות מובטחת.

למוסד ממלכתי

דרושים צעירים

לעבודה זמנית ברחבי העולם

יוצאי יחידות שדה בתפקידי פיקוד, בעלי 11 שנות לימוד לפחות. בעלי כושר גופני מעולה ועם ידיעה בסיסית באנגלית.

● המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 תל־אביב מיקוד 61170 (מס. 8) בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

רק המתאימים ייענו. סודיות מובטחת.

למוסד ממלכתי בחיפה

דרושים נערים לעבודה במוסך

● הנתונים הנדרשים:

- ★ נערים בגיל 16 ומעלה הלומדים בבתי ספר מקצועיים (חניכות).
- ★ נסיון עבודה של שנה לפחות במוסך.

השכר המוצע כ־450.— לירות לחודש ועוד כ־6.— לירות לכל יום עבודה בפועל

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים ופרטים מלאים לת.ד. 2133 (מיקוד 31000) חיפה.

— רק פונים מתאימים יענו —

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל מפעל [illegible] — מהנדס, חיפה.
- מנהל אגף שיווק — לקונצרן גדול.
- כימאי יחידת פרויקטים — להנדסה תעשייתית.
- מינהלן בכיר — לארגון [illegible].
- מנהל חשבונות ראשי — [illegible].
- ביוכימאי — [illegible].
- [illegible] יבוא — לחברה.
- כלכלן צעיר — לתפקיד ניהולי.

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

פולגת

דרושה

מזכירה להנהלה

כישורים: בעלת נסיון במזכירות, שליטה מלאה בקורספונדנציה עברית — אנגלית.

שעות עבודה 8.00—16.00

בעלות כישורים כנ"ל תפנינה אך ורק בכתב עם פירוט נסיון ותולדות חיים לת.ד. 28085 תל־אביב עבור „הנהלה".

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה — דרושים

1. **שרטט חשמל**
2. **שרטט מיכשור פניאומטי**

עבודה מעניינת בפרוייקט גדול.
נא לפנות בכתב אל מנהל כח אדם, ת.ד. 142 חדרה.

ניר מעולה לכל מטרה

דרושה

מזכירה

בעלת ידיעה טובה בהדפסה בעברית ובאנגלית

דרגה י"ג—ט"ו בדרוג האחיד

את הבקשות נא להפנות לת.ד. 20072 תל־אביב לראש אגף כח־אדם

לחברה ציבורית בירושלים

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

מסוג ד' ומעלה

בעל/ת נסיון בעבודה של 3 שנים לפחות
ידיעת השפה האנגלית רצויה

תנאי עבודה טובים
סודיות מובטחת

לפנות בכתב יד לת.ד. 7472 ירושלים בצרוף קורות חיים.

למשרד התיירות בירושלים

דרושות

מזכירות/כתבניות

בשפות: עברית—אנגלית

● בדבר פרטים נא לפנות למשרד התיירות, רח' המלך ג'ורג' 24, ירושלים, טלפון 223361 קו פנימי 207.

"אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

דרוש

1. **טכנאי/הנדסאי ייצור**

בוגר קורס מתאים לריכוז נושאי שיטות שכר עידוד במפעלים. רצוי ותק מעשי בעבודה של 3 שנים.

2. **טכנאי או הנדסאי כימיה**

לעבודה בפיתוח תהליכים וביצור חצי חרושתי, רצוי עם נסיון קודם וידיעה אנגלית טכנית. העבודה בשתי משמרות.

3. **פקידה עם נסיון בעבודות משרד כלליות**

לעבודה במשרד המנגנון, למשרה מלאה. דרושה ידיעה טובה בהדפסה על מכונת כתיבה בערבית.

4. **פקידה מתחילה**

לעבודות פקידות שונות רצוי עם ידע בהדפסה על מכונת כתיבה בעברית.

לפנות לטלפון: 915021 או בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם לת.ד. 1423 תל־אביב אל מנהל המנגנון.

נשים

בעלות יוזמה
כוח שכנוע
והופעה נאה

המעוניינות לתרום לפרנסת משפחתן

בשעות הפנאי

תפנינה טל. 298166, תל־אביב, אל גב' גולומביק.

הצטרף אלינו

צוות מומחים בביטוח חיים מעוניין להרחיב את פעילותו ולהכשיר מספר מצומצם של סוכנים אשר יתמחו **בביטוח חיים, ביטוח מנהלים, ותכנון פיננסי.**

פנה אלינו ונכשירך לתפקיד מפתח ולעבודה עצמאית

בעלי השכלה תיכונית לפחות יפנו ל„יהודה" חב' לביטוח, ת.ד. 2459 ירושלים.

למצליחים — תנאים מיוחדים!

למוסד למחקר ופתוח

באזור חיפה

דרוש

רופא

במשרה מלאה

העבודה בלתי שיגרתית ודורשת ידיעת השפות העברית והאנגלית.

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים, ונסיון מקצועי לת.ד. 9757 חיפה 31096. רצוי לציין מספר טלפון להתקשרות.

בי"ס תיכוני חקלאי פרדס־חנה

דרוש

מדריך לגידולי שדה

לעבודה מיידית

נא לפנות בשעות היום לטל. 063-78117
בערב טל. 063-22063

חברת שיווק ארצית

מחסנית

מועמדות לקורס קופאיות

לעבודה בחנות כל־בו

באזורים:
תל־אביב ★ ירושלים
העבודה במשמרות של 5—6 שעות ביום.

נדרשת ידיעה טובה בעברית ובחשבון.
בתקופת ההדרכה ישולם מענק.

מועמדות בגיל 20—40 מתבקשות לפנות בציון קורות חיים וגיל לת.ד. 8751 תל־אביב, עבור פס. 143 עד ליום 2.5.75

לחברת נשיונל בישראל

דרושים

1. **מנהל מעבדת אלקטרוניקה**

בעל נסיון

רצוי מהנדס אלקטרוניקה, לניהול מעבדת שרות למערכות סטריאו, מקלטי טלויזיה, מכונות חישוב אלקטרוניות וכו'.

2. **פקידת גזברות**

בעלת נסיון

רישום קבלות, הפקדות בבנקים, הוצאת חשבוניות, ניהול ספר קופה וכו'.

נא לפנות בכתב יד, לציין פרטים מלאים לת.ד. 7038 תל־אביב.

National צעד קדימה אל המחר

מרכבים בע"מ

פתח־תקוה, קרית־אריה, אזור התעשיה

דרושים:

★ **מסגרים - רתכים**
★ **רתכי CO_2**

על המעונינים לפנות לטלפון 03-913044 או ישירות אל מנהל כח אדם במפעל

דרוש

מהנדס בנין

בעל נסיון

לפיקוח על הקמת פרויקט בחיפה

לפנות בכתב בציון נסיון קודם לת.ד. 3226 ת"א עבור „מהנדס בנין" או טלפונית למספר 03-457990.

למפעל ידוע לקוסמטיקה

באזור תל־אביב

דרוש

כימאי או רוקח

עדיפות לבעל נסיון קודם בענף.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 729 תל־אביב, עבור מס' 118.

לקיבוץ רעים ד.נ. נגב

דרושה מורה - מחנכת

לכיתות יסוד

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מכרז מס' 75/2

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות: —

1. **במחלקה להנדסת חומרים**

טכנאי מכונות או אלקטרוניקה

למעבדות הוראה ומחקר

הכשורים הדרושים: בעל תואר הנדסאי או טכנאי בתחום הנדסת מכונות או אלקטרוניקה. עדיף בעל נסיון בתחום הנדסת חומרים.
הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

2. **במחלקת ארגון ושיטות**

מנתח מערכות

תאור התפקיד: ביצוע עבודות התיכנות, תיחזוק התכניות הקיימות ועדכונן. ליווי נושאים הנמסרים לתיכנות מחוץ לאוניברסיטה.
הכשורים הדרושים: קורסים בנתוח מערכות ותיכנות. נסיון של שנתים בעבמ. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

כל המשרות הינן מלאות

למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 26.4.75, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע, מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת

לחברת ביטוח גדולה ונודעת
דרושה לעבודה במרכזה בת"א

כתבנית נשיונל

דרגה ט'

מנוסה בהנהלת חשבונות — תנאים מצוינים ואפשרויות קידום למתאימה, אחראית ורצינית — עבודה מעניינת באוירה נעימה.

על המעוניינות לפנות טלפונית 299112 (למחלקת כח־אדם).

למוסד בספי

דרושים

1. **מנהל חשבונות ראשי**

(בעל נסיון וידע בנקאי)

2. **מזכירה - כתבנית**

נא לפנות לת.ד. 36046 תל־אביב (עבור מס. 100).

AUSTRIAN AIRLINES

דרושים

פקיד/ת הזמנות מנוסה TICKETING CLERK

מרכזנית (עבודה זמנית)

שעות עבודה:
15.00—18.00 ; 08.00—13.00

נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים אל

נתיבי אוויר אוסטריים,
רחוב נחלת בנימין 52, תל־אביב

לחברת שיווק מוצרי חשמל

דרוש

איש מכירות מהימן

לסיטונאים ומוסדות

התפקיד כרוך בנסיעות, רצוי בעל נסיון הוכח במכירות.

לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 1592 תל־אביב, עבור „איש־מכירות".

טלרד

תעשיות בטלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

לעבודה ליחידה למיכשור ביבנה

דרוש

עובד

לבית מלאכה למכניקה עדינה

עם נסיון בחריטה

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 341 יבנה, או להתקשר טלפונית לטלפון: 055-95246

א.א.ל. ישראל בע"מ תעשיות אלקטרוניקה

דרושה

מזכירה עצמאית

* לעבודה במשרה מלאה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית לרבות הדפסה הכרחית

תנאים טובים למתאימה

נא לפנות בכתב או טלפונית 7131 או 782141 למחלקת כח אדם, רח' מבצע קדש 48, בני־ברק. 51203.

— סודיות מובטחת! —

לקליינבוט קונטרול בע"מ

דרושים

1. **מהנדס מכונות**
2. **הנדסאי מכונות**

המעוניינים בהסבה לקירור, מיזוג אויר ומערכות כוח וחום, או בעלי נסיון קודם.

לקביעת ראיון ומסירת פרטים להתקשר למזכירות, טל. 735040.

למפעל תעשייתי בטבריה

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

עם נסיון במפעל תעשייתי וידע בסיסי בתמחיר

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 6545 ת"א

אביק בע"מ תעשיות כימיות ופרמצבטיות

תעשיות כימיות ופרמצבטיות

דרוש

מתכנן/מתכנת

בעל נסיון של 3 שנים בתכנות בשפת COBOL.

נא לפנות בכתב בצרוף המצית קורות חיים ונסיון מקצועי **לאביק בע"מ** ת.ד. 2077 ר"ג.

שענים

למעבדת „סייקו" דרושים שענים מומחים.

בעלי מקצוע יפנו בין 13.00—16.00 אחה"צ אל — יורם, דיזנגוף 154, תל־אביב.